Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

373. Questiones in VIII libr. Aristotelis de Phisica at alias. 1610.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Nr. 373.
VIII A 40

M. Daniel Wilcke

Commentarius Physicus et Mathematicus [illegible]
Tractatu à Reverendo ac [illegible] Domino
Henrico Bunone. Opp. Ernesti D. Hebenstreit
Professoris. Gratiosi Lectoris. Amatis.

QVÆSTIONES
IN VIII LIB. ARIST.
DE PHISICA AVSCVL-
TATIONE IN VIA
DOCT. SVBT.mæ
De Nomine, Defi-
nitione, Diuisione, Phiæ.mæ

Diogenes libros ꝓ de vita Phi exercet. quod Sthia olim bũgia & sapientia, et Philosophi dicti sunt, hoc est sapientes fuerunt nuncupati: qui vo multi gloriabãtur et ostentabant se sapientes esse, q̃ de sapientia non solum et expressa essentia, sed vmbra tenus et imagine tenebant, sicut de Pythagora dicit refert: metuet diogenes et ondecet audacia de adeptione possessionis sapientie nolunt bũgophi dicti sunt. sapientes, sed philosophi hoc est sapientiæ studiosi appellari; ac inde est Philosophia, qua si sapientia amor, ꝛ etymata, vt refert ipse Diogenes. Quid aũt philosophia sit hoc est non onus eos modos explicando, habito n̄ et triplici triplex definiendi processus; aut ex obio, aut ex fine, aut ex vtroq. Ex obio q̃ vt medicina est ars q̃ curat corpora humana a morbis. Ex fine, vt medicina est ars sanitatis effectiua. Ex vtroq. vt medicina est ars q̃ in humanis corporibus per sanitatis effectiua. Philosophia cũ nec ex fine nec ex obio describi; nam Plato ꝓ tex quod quod ea sola Etymologia non appellat studium sapientiæ, ex fine sic describit: Philosophia est solutio omnis a corpore seu contemplatio mortis, cui aut mors nalis nõ sit aliud q̃ quam animæ et corporis solutio sunt; qua anima sola et a corpore separata. Mors dei in Phedon legimus est quia bõ voluntarie ab his sensibilibus sensibus totis viribus elaborãs, ꝛ dicit, quod Philosophia contingit: vt philosophia mortis meditatio non sit aliud quod animam a corpore sensibus auocare, sic ipse ꝓ definiebat philosophiam Plato. Alteri vo; autore Aluredo Phor. Cap. j. definiebat hoc modo: Philosophia est diuinarum humanarum q̃ rerum cognitio vbi q̃ res humanas q̃ diuinas ratione, intellectu, et a natu

Sthia dicta

Sthia definitio q̃

Plato

Plato

Aluredus

et à matâ separatâ. Quare definitio hæc optima est, quod rem genere completa differ. cum ijs et aut de his aut de illis tractat.

Divisio Ethicæ

Cæterum, Theologia in Practicam et Speculativam, hæc autem in Realem et Rationalem dividit. Speculativa rursus est Longè ut visum est: Speculativam autem Realem dividit et Arist. 6 Metaph. Cap. 1. in Methaphysicam Mathematicam et Physicam: Methaphysica est ꝑ quæ considerat res speculatas, quæ quo ad suum esse, ꝓ quod sunt cognoscit, ꝑ quidem à matâ, et, et cognitione segregatur, hæc aut à Theologia naturali Theologia ab aliis ꝑ Theologiam Christianam confundit.

Methaphysica ꝺ est.

Ad hanc refertur Theologia ꝑ de Deo et aliis supernaturalibus quæ aliqua speculatur, cui ita est Pontificium decretum continens decreta et Canones, ex sacris scriptuarum aut authoritate Ecclesiæ et PP. desumpta.

Mathematica est ꝑ considerat quantitatem quæ vocatur, hæc non est à matâ separata, et hæc adhuc variè dividitur, ꝓ ratione diversionis, quantitatis. Quantitas vel est permanens. i. successiva, et permanens si est continua. ut linea superficies, corpus. Ad hanc pertinet ad Geometriam: cui subalternatur Perspectiva ꝑ tractat de linea visuali: sive sit discreta, ut Numerus ad Arithmeticam spectabit. Successiva item alia continua ut motus et tempus. de quibus ꝓ quanto celestibus corporibus conducit Astronomia seu Astrologia quæ nititur ad eas stellas, signa, numeros, eandemque artes se et circa has subsidiarias considerat Musicam Geometricam et Arithmeticam, alia discreta ut Harmonica, cum sonis ꝑ sonos, quibus successivis et de hoc Musica ꝑ numeros sonorum accommodatos et orant longos ac breves, syllabas constanter ponendatur.

Nota divisio Mathematicæ

Geometria Perspectiva Astronomia seu Astrologia Musica.

Physica dicitur ꝑ considerat res omnes naturales mutationis subjectas, aut ꝓ materiam et formam componuntur aut ubi illæ non sunt, nec cognoscibiles ꝓ segregatæ à materiâ licet separatæ ab hac materiâ singulariter sint individuæ v. g. Considerat aut. sabenæ ossa, cornua, nervos, non ut hæc ossa vel hos carnes componunt sub Physica ars medica ꝑ corpus humanum et eius affectiones contemplatur.

Ethica dicitur ꝑ considerat res omnes naturales mutationis subjectas aut materiam et forma componuntur aut ubi illæ non sunt, nec cognoscibiles ꝓ segregatæ à materiâ licet separatæ ab hac materiâ singulariter sint individuæ v. g. Considerat ut sabenæ ossa, cornua, nervos, non ut hæc ossa vel hos carnes componunt sub Physica ars medica ꝑ corpus humanum et eius affectiones contemplatur.

Ethica vero Philosophia practica ꝑ est notitia directiva Practica ꝑ varietate operationum humanarum dividit variè aliqui, multiplicitèr. Operationes aut aliæ sunt internæ, aliæ externæ. Externæ aliæ sic manentes. Quæ licet manent in ipso agente, ut Cruciatus cantatio disputatio) aliæ transeuntes ꝑ non manent in ipso agente sed ab eo transeunt in materiam et non ut pingere, sculpere &c. Ad operationes externas transeuntes ꝑ alia nobis factiva dirigens, inventa sunt artes Mechanicæ, ut arcs gubernandi, arcs fabriles fabrilia et reliqua. Ad operationes externas immanentes ꝑ alia nobis dirigendi sunt aliæ scientiæ, ut Musica ad cantum Rethorica ad sermonem ornatum, arcs saltandi, ad saltum; et in genere aliæ operationes internæ sunt triplices quia Voluntatis Intellectus et Memoriæ. Voluntatis operationes morales Ethica considerat ꝑ ijs dirigendis, pro scientia recte volendi, ꝑ est in tres ꝓ varias scientias: In Ethica seu Monastica, qua ꝑ privatim se regit, virtutes, vitia bonis moribus informati. Oeconomica, qua domum familiam, moderatur. Politica seu civilem scientiam, qua publicas actiones ad Reipub. gubernationem complectitur, sub qua est tertia scientia magna ex

Operationes quot duplices

Externæ quot duplices

Operationes internæ quot quæ sint

parts

parte continet. Demij circa Opationes internas aliaq; potentias, alia sensus pertin.

QVÆSTIO PRIMA.

An Philosophia Naturalis sit vere ac proprie Scientia.

Videtur quod non 1o. Scientia omnino est habitus certo atq; à dubio de rebus certis ac propriis ex propriis Post. Cap. j: Sed Physica talis non videtur esse. Ergo non est Scientia. Rationes in contrarium
Minor est certa. Nor probatur. Quia talis Physica considerat elementa et ex illis concreta corporea. q possim quinam et intelligat, contemplari etiam cœlestium sphæras motus solis et lunæ Ecly. primi alij, alia eius generis, q nec possunt esse, nec dum existunt eorum esse stabili retinent,
Confirmatur Quia intellectus in comparanda rei scientia debet abstrahere à materia conditionibus et à tpe. at ea q oriuntur et occidunt sunt in materia universa, et sub tpis mensura cadunt. ab eoq; dependent ergo.
Sed Omnis via proficiendi in scientia rerum subjectum debet natura exploratum habere. aliquin nec principia certa q ab illa emanant cognoscet. et Arist. 6 Meth. cap. j. asserit: hoc esse naturaliu solum Methodo essentia perpetrat ut ibi Arist. loco citato. et j Meth. Cap. 2. textu 10. asserit. ergo Physica talis non est via proficiendi in scientia.
Pro. Naturalis Phus contemplatur materiam sensibilem ut ait Arist. lib 2 de anima et interitu cap. j. text 6. et ex hoc tota disciplina Physica progressu constat: at q materia sensibilis est ens q tamen non sit aliquid quam materia seu affectus accidentibus q sensum movent, ceteris de ente q anima no est patet. ergo et Physica talis non erit scientia.
Quarto. Oia nra cognitio incipiunt à sensibus, sensus aut ut experientia doret multos esse res deluse frequenter errant. Igr nulla certa cognitio ab intellectum pueniret post, atq; adeo nulla est omnino scientia.

Oppositum tn est Physica vere ac proprie est scientia. Quæ conclusio Conclusio
declusio probatur 1o. evulgata illa divisione cuius in principio frequentissima mentio. quia Phica frequentatur in Physica, Mathematica et Metha physica sed Phica distinguimur,
Confirmatur etiam tum ex testimonio Arist. alibi. lib 2 cap 4 text 22. et 1o de partibus animalium cap. j. et 2 Meth. cap. 3. ubi Phica Naturalis scientia appellat. Demij 4 Meth. Cap 21. text 29. Arist. literaliter hic et Cratylum contra quos asserebant res mutari aut plane recedunt. Probatur 2a ratione quæ pro est Quia ut necessaria effectus ex necessaria cognoscit ur. sive de. sed Phica naturalis cognoscat plurimos effectus necessarios ex causis naturalibus Igr talis de scitur. Jor est Arist. 1. Post. Cap. 2. Nor probatur. Naturalis in Phica cognoscit causam. one cujus ee dimissibile q a est contingit,

Sed ee apud

hm̃ de apte ad ea passerau̇ disciplinas q̃a est septy anno̅ cõpoti alias sic
gnẽ cõpletur.

Sed Sz qd obstaret quo mny de rebꝫ nalibꝫ scien̅ habꝫ, non posset cẽt eor matbi-
lis et mõstrantia? at hoc non obstat. Cõ 2. Nor ꝓbatio. Quia non oẽs res
nales sũt fluxe mutabiles, sz̃d spera celestis non mutant neq; interẽũt:
dein̅ esse q̃uod corpora sublunaria dissoluant, nugm h̃ de natã suã et essentia gru-
du dicũnt, nec eas ꝓprietates amittũt, quas sibi ꝓpetuo et inuariabiles, nexu rei
dicant Quare poterũt eiusmodi ꝓprietates de illis ꝓ ipsarũ essentiã definitis
neq; tanquã ꝓ cauã demonstrabre ostendi, hoc vñ Formostrecho q̃ariel and et
ꝓfecto scientiã. vñ.

Solutiones argumẽtoꝝ

Ad Rationes in oppositũ. Ad 1m̃ rndeo Negando o Nozem. puta Cõ-
suam de rebꝫ certis et necessarijs non agẽ. Ad ꝓbationẽ dico. Quod quamuis
Elementa et omia ea q̃ ex mixtis q̃d coalescũt corrũpantꝫ, non h̃ corũpunte
missi sola singularia p̃se. natã aũt cõmunes de q̃bꝫ ꝓpriũ est scientia non missi
p̃ acres rõnẽ singularia in q̃bꝫ insunt: quo fit vt eiusmodi natã. arj sua et in-
speratis. scibiles sint et firmæ. Ad Confirmaõ dico. Sanctũ. intellectũ duq
ã tpe aby eis a loco cõsideratiõnẽ abscatẽ. q̃a cõsiderũt natas cõmunes quas
neq; ad certũ tempꝰ, neq; ad certã locũ determinãt. duq tpe abstrahere a mat̃
q̃a sicut nõ q̃ãti circa matã singularem.

Ad 2dm̃. Negati nãr Ato ꝓbatõe ex Arist. dico. eo loco Arist. loquit̃ sui-
ꝓ de scientia in cõmuni, quasadmodũ dicta q̃d tam, rebꝫ nalibꝫ quã matã ex-
ꝓtibꝫ cõmuna, q̃ualia sũt Ens et Substan̅ absolutẽ spectata, sicut nam̃ ꝓ-
chordũ cognitio est ꝓpria Metaphysicæ. Sed h̃ Ens nalis rei ꝓprium
ꝓfecte cognoscit in suo gne. Ens in gne Physico, sz̃d intellectus matã et for-
mã alias adeo alia ꝓdicata q̃ in suo conceptu matã includunt; quamuis vt dic
ei hec cognitio non sit omnibꝫ numeris absoluta.

Ad 3tiũ dico Ad Nalem non solũ contẽplari matã vt est affecta accid-
tibꝫ sed vt est altã q̃ arcta compositi Physici, quã est Ens ꝓse, sicut et ipsum
compositũ quod ex ea coalescit.

Ad Quartũ Patens est rõnẽ cognitionẽ a sensibꝫ ꝓficisci nosq; ab ijs non
nisi in errorẽ induci. vñde nõ obstare quo mny de certa matta. vt rõnẽ cum
ꝓsentiarũ et scientiã habẽ possimꝰ. Nam q̃d constat ex doctrina Arist. 2de
Ãe cõmia Cap. 6 tex. 63 multa ẽ in q̃bꝫ sensꝰ nihil q̃d ꝓprie, neq; ni falsi
possit dici ꝓpriũ sensibile sensu bene dispositi ẽt debẽt applicato ad illud.
Deinde esto rõnunquã, deberent se ꝓ h̃ ab intellectu corrigi, et nulla habeat
a natã ingenita spẽs vel scientia, sbt h̃ indita lumen, quo cõmunissimæ prin-
cipijs sine vllo errore aut timentur ꝓmulo assentatur, et quo alia ex eis infer-
dum ꝓficiũt et certo, interq; ꝓbabilẽ ratiocinando deducat, interq; eã sine de-
scursu q̃d ꝓpriũ aby intueatur.

QVÆRITVR PRIMO
An Corpus Naturale vt Natu-
rale, siue an Substan Corporea
Naturalis sit Obiectum Phy-
sicæ.

Videt̃ ꝺ̃ non ꝺ̃ Ens mobile ꝫ̃ obiꝺ Phisicæ. Ꝺ̃ non corpꝰ naturale Rationes in oppositū
Arꝰ ꝓbant Thomistæ: illud est obiꝺ Phisicæ quod est subiꝺ in quo passiones seꝝ motꝰ q̃ est passio Entis ꝺ̃ competit. Ꝺ̃ Ens erit obiꝺ Physicæ Non corpꝰ Ꝺ̃ patet subiꝺ n̄ in quo est illud cuiꝰ conueniunt ones passiones: Nam vꝫ ꝓbant, tū ꝙa definit motꝰ esse actꝰ ẽt in potẽ ꝙa Phys. tꝫ̃ ꝙa mata est subiectū motꝰ, qdꝫ idem, non tū est motꝰ Corpꝰ ses Ens. Confirmatur. Arg. ex D. Thoma q̃ arguit sic: Ꝺ̃ subiectū Phisicæ est Ens mobile. l. Corpꝰ mobile. Non sed ꝺ̃ ꝺ̃. Nam Nulla Scien ꝓbat suū obiectū adequatū ẽ sed supponit tanqua certissimū: at in Phisica ꝺ̃ ꝙa ꝓbat suū obiectū ꝓ mobile esse ꝓbat n̄ ens mobile esse diuisibile ꝺ̃ ens ꝓbat ens mobile ẽ corpꝰ nā esse diuisibile conuenit mobili ꝙa est Corpꝰ. q̃ aut ens mobile ẽ corpꝰ ens ut ens corpꝰ mobile esse. vel adhuc l. attributū ꝺ̃ n̄ ꝓbat ẽt cōmune alicui quod ꝓbat totū nisi ens ut ens ꝓbari illud totū esse. sic Sanchez dicunt illud Ꝺ. Thomæ tenere.

Secundo Corpꝰ non est obiꝺ adequatū Phisicæ nā etiā ab Astrologo, medico, et Metaphysico q̃ sicut de omibꝰ ꝓdicamentis ita et quantitate et reliquis de corpore speꝯ quantitatis ꝓbatur

Tertiō Si corpꝰ nale esset obiꝺ Phisicæ. Ꝺ̃ et res incorporeæ ac spuales erunt obiꝺ eiꝰdē: Consq̃ Quia eiꝰdē est scien oppositæ considerare.

Quarto. Ea quæ res distinguitur constituūtur in re, eaꝫ n̄ sūt principia essendi et diuisiui quorū: sed ꝺ̃ Phisicæ nale obiꝺ distinguitur ꝙ ens mobile formale obiectū Scientiarū Ꝺ̃ ꝙ ens mobile constituit formale in re subia. Ꝺ̃ est euidens, Non patet. ex 6 Meth. et ꝺ̃ Phys. in 3 ꝙ Meth. vbi Arist. separat Physicū a Mathematico & cognalia ꝺ̃ mobilia sūt. patet q̃ Phs obiectū: quod non spectet ad Physicū Speculatorē cōm negantes motū ꝙa ipsum supponit ꝺ̃ ut quod sint Ens mobile est subiꝺ adequatū ita mobilitas sit rō formalis subiectiua Phisicæ Nalis.

DICENDVM tamen est. affirmatiue ꝙ quo etiam quod Scien Naturalis turalis dupliciter sumi pōt. vel ut est tractā ab Arist. vel in se et absolute spectata, de quotum utrag, hic agendū est.

Quantū ergo ad ꝺ̃ duo Quod subiectū adequatū Scientiæ Nalis ab Arist. con- scriptæ sit substan Corporea Nalis gnō nalis quod ita est ut: Corpꝰ nale. Clarū nanq; est quod Corpꝰ Nale non sit aliud quā Substan Corporea Nalis. Cū n̄ dicimꝰ Corpus ẽt subiꝺ in Scientia Nali, nec intelligimꝰ de corpore mathematico ꝙ abstracto ꝙa sic a Mathem. considerato. sed loq̄mur de Corpore quod est substan. et ꝺ̃ substan sit ꝙ

abstrahatur corpore. Vñ dñ cōmūiter gp sal' quarticula nāle ut est quod corpo. Naturale ētu sūty in pluribus locis maxime ad 6 metis. q. jō. Pro hac nota q est

In obiō ratio quarticule

quod dūa in obiō vād assignari possit Mālis et Formalis. Obiectū Māle Effectū Nāle est corpis Nāle sue substiā Corporea Naturalis: ratio vō formalis sub qua hoc obiectū consideratū est ipsa nālitas, seu gnā est Naturale. Quod substiā Corporea sit subiectū Materiale Ebati. q. vt habetur 6 metis. Effectus est arra quoddā gen̄is. est n̄ arra tale substantiā. q. sbt in se principiū Motus et q̄etis. seu substiā Corporea est huiusmodi vt habeat 6. et 7 Physicoz, vbi Effectū solū attribuit mobilitatē corporis seu substantiæ Corporeæ. q. substiā Corporea est subiectū Māle Effectus Nālis.

Obiectio

OBIECTŪ. Angeli eūt mouenti. q. Non sola substantia corporea Nālis est mobilis. Quod Angeli moueanti patet sac. Scriptura de Gabr. et alijs Angelis. q. substiā Corporea nō erit subiectū pōt et adequatū Effectus Nālis seu substiā vt est cōmune ad Corporeū et Incorporeū. Dicitur. Quod licet Angeli moueanti de loco ad locū et aggrediant nouū obiectū sue p̄sentiæ nouū in loco, tñ ille motus nō est motus localis p̄prie dictus, cū talis motus nec sit diuisibilis, nec. p. huiusmodi motū aggredi Angeli obiectū circūscriptiue quod aggredi ad rationē motus nālis p̄prie dicti et ab Arist. traditi. Angeli aūt p suū motū seu mutationē solū aggredi nouū obiectū definitiue. vt scribens est quod ēē in loco. accipiatur, quadruplicit. Uno modo repletiue. et sic Deus est in loco q ex sua imensitate replet ois locū. Alio modo definitiue. et sic Angelus est in loco q̄a sic est in uno loco quod nō in alio. Tertio circūscriptiue. et sic corpis est in loco q̄uo cōmensurat partibus loci. Quarto modo potest accipi. S. l. c. 6 metis. q. quod sit sit in loco p̄sentialiter. et sic corpus Christi est sub specie panis et vini: tum n̄ est in loco repletiue, cū nō repleat ois locū, nec est in loco definitiue. cū non tot sit sub una specie quot sub alijs duabus, nec est in loco circūscriptiue. cū non cōmensuretur huiusmodi speciebus, q. est ubique p̄sentialiter semper. Et quo patet solū mentū Obiectū. Angelos non p̄hiberi ad considerandū Objecta. Tum q̄a intelligentia considerare sola quod quo ad considerandū 4 vltimo in metis. mālis in loco vt Objectū 6 metis tex 3 ait. Si non est aliqua substiā p̄ter eā. q. natura constat, hic Nālis finis jā est. Tum q̄a sola Deus illa p̄hibet ad quod Physicus q̄uel p matū definiūti ex 6 metis tex 20. vel q sit motus motuq; moueat ex 7 Phys. tex 77. vel q sit in se nātū hoc est matū et formā. vt partes substantiales: at intelligentiæ nō sūt locū contenti, ita q nō sūt māles nisi sint Physici, nec ad motū Physicū requiritur sed Arist. jō ex parte mobilis vt sit diuisibile. q. continuū, vt sit partes simul requisit sed possint partibus loci: Angeli aūt sūt indiuisibiles. Deus ex parte primi motus vt sint in se principiū motus natū. hoc est matū et formā. vt sit motus Nālis quale principiū Angeli non sūt. Tertio ex parte termini de loco requirit vt mobile mouetur ad locū circūscriptiue. Deo nō modo sic mouetur ad locū quo sbt ēē in loco. q. solo est motus Physicus. atqui Angeli non sūt circūscriptiue in loco. jō. Quarto ex parte tpis, requirit motus tempus Physicū ex 7 Phys. Tempus nō est passio motus Physici. Angeli aūt tpe nō mensurant sed eus, sicut tpe desierēt.

Esse in loco quot gplr. dupli' accipiatur

Deus modo repletiue

Angelus modo definitiue

Corpus modo circūscriptiue

Christus modo p̄sentialiter

Nota

Ad Motū Physicū requiritur

Tricesimo

DICEB: Deus. cū. pertinet ad Obiect Phisicū gō Multo magis Angelo Obiectio
sus patet Quia Deus est principiū ītō motus Phisici gō pertinet ad Obiect suū nalē
Indeo. Deū non p se sed p aīam in Phisica consideraī Rāo est Quia Deus est
principiū extrinsecū motus Phisici: principia aūt extrinseca subiecta non sunt nec in scia
obiecti consideranda.

DICES Secundo Anima rationalis separata est extra materiā et ideo Obiectio
vel ex quo damno similis Angelis: sed ala rationalis sed sua spiritualitate considerat in
Phisica, cur gō Angeli non possunt? Indeo gō. Anima rationalem considerat in Phisica.
tum ga essentialē est forma informans, et principiū corporis naturalis: tum ga. essentialē
ordinatur ad materiā et p unionem cū materia completū, gō quod statuē non poterit cognosci ab alia
scia quam ab ea q cognoscit quidditatē ipsius compositi ex materia et forma. Cum gō eadē Contra
singula speculabuntur p se ad Phisicū nalem ga sunt principia Phisica motus et aliorum.
Duo. Non ideo forma et materia ē huius conclusionis quod sint principia simpliciter
sed ideo ga sunt principia intrinseca. Angeli vō sunt principia extrinseca gō.
Nego vñ. ad Obiect Anima rationalis ē materiā in duo sensu ga existit in materia.
et semper ē sua intrinseca sibi p ordinē ad materiā cui sola corpore separatur, forma
aūt bene ē incompleta. sine materia. et q essentialē constituit materiā. ōr materiā vō nō est
par rationis de Anima et de Angelis q essentialē sunt materiales.

Quod vero Naturalitas sit Ratio formalis subiectiua ītō subiecti naturalis.
ab strict huius scia. Probat gō Quia illud p se vnō formalis subiecti scie nalis q quod subiectū
in se principiū motus et quietis: sed esse naturale respectu substantiae corporeae, est huiusmodi. gō
esse naturale erit ratio formalis subiectiua ītō subiecti naturalis. Jor patet ex auc-
toritate allegata in qua dicit Phisicus esse intra talē substantiā q haberet in se principiū
motus et quietis. Nor gbatur. Quia natura est principiū motus et quietis. ut in 2 Phisicorum
Sdō probat Subiectum Phisicū naturale tam nale quam formale esse substantia Corporea
Naturalem. Illud est subiectum in tota Phisica nali cuius principia, passiones et passiones
considerantur in ordine ad Phisicū. Sed corporis nalis ut naturale est principia et passiones.
in ipsis ordine considerantis gō. Nor. Nam materia et forma sunt principia ītō corporis nalis.
Quantitas vō, locus, motus, tempus, finitē et. sunt passiones: corporis vō alia simplicia et
mixta, animata, et inanimata sub lyes.

Pro gbatur Conclusio mea ex refutatione sententiae illius q ponit p subiectum Ens mobile
nam nemo certi est Ens inquantum Ens Metaphysicum. et non Phisicum speculatiuum: Quod aūt mobi-
litas non possit esse ratio formalis ītō subiecti Probatur gō Nullius respectus post ē ratio for-
malis subiecti, alterius subiecti adequati: Sed mobilitas est respectus gō. Nor patet. Quia
ōnis aptitudo est respectus, ut ē ens est ad aliud se habere: Sed mobilitas est quaedam aptitudo
ad motum, mobile. nō dr quod aptū est moueri. Jor vō ītō Argumenti gbatur: Omnis ratio
formalis subiectiua est ipsius subiecti propria ratio quidditatiua constituens, quod patet atque sibi ideo in
illa scia cuius est subiectum, et est ratio causandi et mensurandi illud scibile: Sed nullius respectus
est eiusmodi. Jor est euidens ga dicta conditio ideo impedit subiectum rationis quod sit formalitas.

Nor

Nor etc patet ga cū respectu non sit forma absoluta, et sit imperfectior quod forma absoluta non potest ee ratio continendi cauendi et mensurandi forma absoluta, ut dictū est g̃ od forma absoluta g̃. Mensurare n̄ et mensurata continet arguit perfectionē g̃ cle in contento et mensurante quam in contento et mensurato. Sed Mobile ee est potentia passiua in subo. Actus nālis g̃ non est ratio formalis cōsiderandi. Cōsequens patet ga g̃ g̃ includit in se sub consideratione actus nālis vel motus alicui, vel saltim aptū est moueri, nam immobilia tanq̃ huiusmodi considerata actu nālis carent. Consequens vō probatur. Quia subiectum vt subiectum sua passione, est cognitum sibile actu scripta per intellectū ipsa passione. Sed mobile subiectum potest cognosci sine potentia formali rōne subiectandi. g̃ Nulla passio potest ee ratio formalis subiectandi. Nor patet. Quia illa ee g̃ ga subiectum est principium et natū agere sua passione sunt eius effectus. Nor probatur. Quia illa ee g̃ est ratio formalis cognoscendi subiectum vero non formalem subiectum. Illa n̄ est formalis ratio. qua subiectum est cognoscibile et contentiuum nōnihil aliorū.

Probatur Secundo. Impotentia rationis formalis subiectandi immediate inhaeret subiecto scientiali nālis quam cuicunq; passio demonstrabilis de subiecto. Sed mobile non immediate inhaeret g̃ subiecto actus nālis quam cuicunq; passio demonstrabilis de aliquo g̃ mobile non est ratio formalis subiectandi cōclusiones subiectandi actus nālis. Nor est euident ga ipsa ratio formalis subiectandi est ratio quidditatiue considerandi subiectum de subiecto. Nor. Quia mobile ut passio omnino remota, g̃ non supponit quod subiectum corporeum sit quanta Quant. determinata quam se mobile sed Quantitate indiuisibile non est mobile ad Quantū. ideo Quant. immediate inhaeret subiectum corporeum quam mobile. Et subiectum corporeum prius est Quale quam ordinate mobile sed Quanto. Deinde prius quam ordinatur corpus mobile localiter, supponit subiectum qualitatiuum, quod communiter supponit Quale. et Quanto determinato, quod non est Quale non est mobile modo Physico. Et quo Quale. et Quanto determinato, quod non est mobile vel corpus mobile ee subiectum actus nālis ee falsum. Negetur opinio illa pronuncians Ens mobile vel corpus mobile ee subiectum actus nālis ee falsum.

Quanto ad 3m Articulum. scilicet quod sit obiectum actus nalis in se. et absolute spectata.

Dicitur quod substantia finita in suo esse physico communiter est subiectum actus nālis actus. Hec conclusio patet illa ratione autoritate et ratione. Metaphysici communiter dicunt quod Substantia est triplex extra genus quodcunq; quod est n̄ extra talem substantiam g̃ actu in se primum motum et getum. Sed omne subiectum finitum sive corporeum sive Angelicum est principium motus et getus. g̃ Substantia est extra substantiam finitam tanquam proprium obiectum mobile. Consequens patet. Nor etc quod primum ee sue partem probatur est Art. precedenti. Quoad istud. Nor patet. Nor etc quod primum ee sue partem probatur. Cuicunq; ens inest potentia passiua ad aliud agendum perfectionis est in eo quod habeat potentiam actiuam ad illud actu exercendum. Sed in Angelo inest potentia passiua respectu essentiae ipsius. ergo potentia actiua in genere est dare perfectionem in esse g̃ communiter inest potentia passiua si sit ad actum nālem. Nor huius arg. probatur. Quia Angelus non potest ee illimitatus ad omne ens g̃ sue esse intensiue, negatiue etiam potest ee actus, g̃ est receptiuus alicuius actus determinati. Sed posse recipere aliud magis dilatat esse quam esse in potentia passiuali. g̃ alterius sit potentia passiua ad actum illud erit nec mobile localiter, g̃ actus determinatus erit mobile ad terminum. Confirmatur obiectum, est mouens et mobile, et actus mobilis non excedit actum mouentis actus potest esse mobile. Sed Angelus sit aliquid mouens g̃ ga moueat corpus

cuj coniunctio est motor. est ens mobile qa existens in suo obj. est in potent ad aliud ut dicit. nec ens mobile excedit ambitum motus qa sunt in eadem natura qo in Angelo post ee motu locali. qo de facto moueri Angelq locali.

Secundo eadem Conclusio probatur ratione Illud est subm in Ordine Naturali ad quod debet attribui: debita mobilia et sub quo continenti: sed ad hibitum finitu requirit et sint attributa debita mobilia et sub ipsa continenti, Angelq ergo est mobile et non post subtle attributum ad corpus cui non sit mobilitas qo.

Jam vero Ratio Formalis subiectiua Scientiae Naturalis sumptae absolute qua debet p obiu Substantia finitu est ipsa naturalitas obj qz Naturalitate intelligo conceptu qd debitum cui Substantiae mobili p quo ipsa est principium motus et qies.

Ad Argumenta in oppositum initio qstionis proditu. Ad 1um

Dndeo Negando Ene: Ad probationem ejus Negotoie: cum ens dr Motus esse et actus Entis in po- tentia ergo dico hic p Ens non intelligi Ens transcendentale aliter non esset definitio solius motus. Physicus sees ens mobile physicum et omne mutabile certo, variosa definitio, Aristotelis in definitionibus ipsum transcendentia. sees p Ens intelligit illud quod existit: vt certe sensu definitionis Motus est actus ejus quod existit in potentia, tale autem Ens est Ens Physicum ex materia et forma constans, seu Corpus. Cur vero Deus loco Entis non posuerit corporis, causa est, qa nondum erat certum Ens mobile esse corpus, sees Deus postea fuerat demonstraturus. Ad illud de materia dico. Materia non esse subm Motus quod, sed quo sive non esse subm denominationis sed inhesionis: dein ad qa materia non recipit in se motu nisi qua est sub aliqua forma substantiali. Ad Confirm. dico Physicum esse Corpus non ut sub ratione formalis mobilitatis, sees sub ratione naturalis. Ad Instantia dico Aristotelem loco non posse negare illud quod mouetur esse Corpus cum ad sensum sit notissimum, sed posse illud quod mouetur esse indivisibile cum aliquibus qui asserebant indivisibilia moueri, vt Physicus eo loco p Corpus non intelligit substantiam Corpoream sees Quantitate habentem dimensiones; et licet ex hoc quod mobile debeat subesse Quantitati sequitur mobile debere esse substantiam Corpoream hoc non sequitur non tamen negabat posse.

Ad Secundum. Dndeo. Omne malum obiectum non debet esse adequatum objecti formalis, vt non possit considerari nisi sub illa ratione formali, sed satis est vt in quo subiecto illa ratio cuius est obiectum sine sua ratione formali talis; nec illa ratio formalis sit sine illo subiecto materialis.

Ad Tertium. Dndeo similiter instando cum adversarius Ens mobile est obiectum Physicae qo et suum oppositum. cui ad eandem rationem opposita pertinent, et qua ratione illa solvebantur Argumenta, et ego illa. Dndeo ratio ejus satis est considerare opposita sine dependentia rationis formalem satis sicut est in proposito.

Ad Quartum. Concedo quod amissibiliter acceptum. sicut cognosco quae res distinguuntur ea constituunt in esse suo essentiali essentiale, sive accidentali, ens constituunt accidentali, ex quibus genus realiter distinguit sua essentiale et specifice ab omni alio constituto sua in esse specifico et essentiali: exemplum ejus albedo distinguit ens album a nigro accidentaliter et constituit subm in quo est in esse accidentali quia in esse albo. Ad Rationem dico quod mobilitas distinguat subm in esse formali accidentali non autem quoditativo et essentiali ita ut mobilitas sit respectu formaliter non post vastitatem nec distinguere nisi accidentaliter subm quod est Ens absolutum: illa ratio de spiritibus sicut quam ponit Aristo. 6. Metaph non est quoditativa.

ses est ꝙ ꝙpria passiõ notio dr nobis Ad Confirm. dicõ. Quod Phisicus supponat
Motũ tantũm passiõ coaduertibile ad suo subm non vr tanquã rõ formalis subiecti.

QVARITVR SECVNDO
An in Phisicis inchoandum sit a cognitione causarum.

Arist. lib. 3 cap. 3 text. 3

DIcendũ affirmatiue quod ꝓbatur ex ꝓsonlt Arist in hoc lib. 3o. Cap. 3 tex. 3 docente in principio
Phisicis inchoandum esse a cognitione causarum aliarum elementorum. et ꝙꝛ merito, quia nr̃a scia
esse a sue causis, ita certũ ꝙfecte et scientifice cognosci non ꝑt sine cognitione suarũ causarum

Res quotuplex considerantur

Caterũ res dupliciter cognoscuntur Imperfecte et Perfecte Imperfecte dr cognoscere causas
ꝙ effectus. Perfecte aũt ab hijs dupliciter. 3o quia quorũlibet et ad hoc cognitio subuenit ꝓfficit
cognitio causarum intrinsecarum sc̃t materie et formæ, ꝙ ex istis nr̃is sunt ex hijs duabus constat, ita
ond ex hijs duabus ꝓfecte cognoscit. 2do Coniungere omnimode ꝓfecta dum non modo cognosce-
re res ꝓut est in se sed etiã inuenire ad alia a quibꝫ depẽdet. et ad hoc habenda regula co-
gnitio ond causarum sicut nr̃es ista esse ab ontibus suis causis ita ꝓfectissime nõ cognoscit nisi
cognit omnibus suis causis. Ex quo sequit 3o Phisicus considerare ond quia causæ. Patet est.

Phisicus considerat ad causas.

Nota

qua res Phisicus hic oñes causas q̃ sint materiæ sint et formæ. cũ materia ex se sine forma nõ
possit esse: hæc aũt (puta forma) debet introduci in materiã ab aliquo efficiente: quæ aũt agenda sit
ꝙpter certũ finem. Sequit 2do Phisicus considerare quæ causæ in quolibet genere sint
primæ cũ materia quæ forma; sunt denique quæ ga est simplicissima ac forma elementi sue prima
ac ꝓfectissima et forma huius 3o quæ efficiens Phisicus est celum, ultimũ finem Phisicum
et ordinem omnium. Considerat ad 4tum quæ est 2do efficiens simplex, quia est principium mo-
uendi, ꝙ tertia quæ est finis vltimus natũ nam et 3o de Anima tex. 24. et 2o de Generatione
tex. 39 dr. Quædã naturæ agunt ut semper ipso ee diuino participent, et oia illud ap-
petunt, vt causa illis ajunt.

QVÆRITVR TERTIO
An in Phisicis procedendum sit ab nobis notioribus.

Arist.

DIcendum affirmatiue quod patet ex Arte in 3o Phis. Cap. 2 et 9. docente
Quia ꝓpter nos este est ad hunc modum procedere ex immanifestioribus quoad nos ad manifestiora
manifestioribus ad manifestiora natura et notiora per se.

Notius quid est

Nota. 3o Notius nobis nihil aliud est quam id quod primo nobis in re-
gnitione rei occurrit, notius ad naturam illud est quod ex natura rei cognoscendo debet primo
in cognitione esse. Ista igit diuisio notioris orit ex hoc ga cognitio mea a quibꝫ dependet
orit a rebus et ab intellectu. Hæc dependet a rebus tunc in cognoscendo segnius natura

cognitione

cognitionē vtrū, et sic ea q̄ sunt priora in vt, et à quib⁹ cetera dependent priùs cognoscūtur: Quòd vò cognitio dependet ab intellectu huius priùs cognoscūtur ea q̄ priùs à sensu percipiūtur, talia aūt sūt magis sensibilia q̄ vt plurimū sūt posteriora natu

Lecta. 2ª. Duplicem esse modum procedendi in scientijs. Alterum, vien Duplex modus procedendi in scientijs
secundum q̄ sagitt natūm et diffositionē obj. et sonat huic incipiendo à prioribus
et notioribus natū, vtj à principijs causis et elementis ipsius obiecti. Quæ sunt in toto
Dic. Arist. examinando prima principia et elementa corporis nāle. Alter modus et non
secundum q̄ segit motum cognoscendi nr̄i intellectu cuj est innatū procedere à notioribus
nobis ad notiora natu: et hoc eo modo vtimur in scientijs ad inuestigandā ea q̄ sunt
natū notiora, assumpto hic modū Arist. hic dum ex communissimis q̄ sūt notiora nobis
inuestigat naturā principiorū Corporis Nālis, ista aūt notiora nobis dr̄ hic à Philo.
esse illa q̄ sunt confusa: q̄a cū cognitura respectu minus cōmunis sit vti confusa et tota
q̄dam, q̄a prius ab ipp̄ sendrio confuse atq; indistincte. Deīde in illa distinguuntur ele
menta siue principia et partes ex q̄bus illa componuntur.

Obiecto

Deus. 3ª. Quod est illud cui primo dr̄ esse notu priora natū. Rndeo.
Deus q̄ ea cognoscit p̄ suā essentiā et sonat quod ab eo dependet: Filo causa priùs
ab eo pendet quam effectus, q̄ primus cognoscit causā quam effectū. Ptor hic nō est
intellectus quasi sonet esse, et intrinsecā sit aliqua in Deo prioritas cognitionis ei
Deo ab æterno simul et semel inditissimè cognoscat ea in sua essentia ipsaq; cognitio eij
Diuina sit ipsius essentia sed intelligenda est illa priorita et posteriorita sēlū
sonat denominationē extrinsecā ab ipsius obiecti cognitj, et sonat modū denominandi ipsius obiecti vt
à Deo cognita.

QVAERITVR QVARTO
Vtrum singulare à nobis primò cognoscatur.

V. de Ariaga lib. in 3m. Cra. fol 73

Dicendum affirmatiue. Pro quo.

Notandum est Quod sm̄ Doctr Subt. 3ª Meth. et in 3º sent dist 3. ali.
3ª dicūtur esse priora cognitum triplex, scil priorita originis seu gnationis: cuj⁹ vtt cognitum gº cognitum
sic 3º in nobis oriatur et quod vtt cognitio mouet sensus nros. quodammodo
Secundo dr̄ 3º cognitio priorita perfectionis et de illo intelligit Aut. 2 Meth quod
sicut se vtt sit ad ea ita ad cognitionē. quod intelligendum est quia ad priorita perfectionis.
est duplex Vnomō quod sit aliqua cognitio perfectior simplr̄, qa sic est cognitio de
Obiecto perfectissimo. et sic cognitio Dei quam ipse habet naturalē quoniam habet est cognitio
perfectior simplr̄ ex parte obj, quamuis aūt Dei comprehendat non possit cognosci
ab aliquo nō ed a natura cognitionis priorita perfectionis naturalis
et sic illa cognitio est perfectior q̄ qua perfectior nō cognoscit et altior ibi obiecti.

Pro

Dicitur primo esse aliqd̄ prius cognitu posteritate ad aliquam cognitionē acquirēt̄ proprie et primo ad aliquid aliquid cuius modi est sonus respectu auditu et color respectu visus.

Nota

Omisso igit̄ isto et tēpore cognitu p̄ quē primo est in proposito intendē. Quantitas originis seu causalitatis aut probat conclusio nra sed hic modus. Quia quod fortius mouet sensū modo: vel quod primo gignit cognitionē sui in nobis dicitur esse primo cognitum prioritate originis. Sed talis est singulare ergo Nor. Nihil percipit a sensu nisi quod sit singulare: intellectus aut isto modo de prendet a sensibus ergo ad primū percipiet singularia

Praeterea. In omni argumentatione premisse sunt prius note et magis quam conclusio. Sed in argumentatione inductiua procedimus a singularibus ad vniuersalia et a magis notis ad minus notas ergo Nor. patet Nā conclusio non cognoscitur nisi p̄ premissas ex 3ō Post. Nor. Et est clara ex 3ō Phys et 2ō Prior.

Praeterea. Omnis potentia abstrahens aliquod obiectū ab aliquo prius cognoscit illud a quo abstrahit quam illud quod abstrahit, Sed intellectus abstrahit vniuersale a singularibus ergo prius cognoscit singularia Nor. Dicta aliarum talis potentia abstraheret ignoranter. Nor. etc. est communis.

Obiectio

QVAERES hic. Vtrum singulare et vniuersale intelligantur vna spē intelligibili vel certe pluribus. Et probabile quod vna spē vtr̄ quod vtraq; spē intelligibili alicuius singularis cognoscantur ova ex superiora quo modo patet huius albedinis cognoscitur albedo color, et sic de aliis.

Sōa obiectio

Oppositum. Impossibile est duas res omnino similes diuersi alicuius distincti, et indistincti: spēs aut est multitudo singularis vniuersalis distincti et vniuersalis indistincti: spēs aut est indistincti. Ad hoc. Distinguendo modum. Sed intelligibile vel accipitur pro actuali similitudine rei quam representat et sic currit Argumentū: vel pro habituali et quod potest illi creari ad cognitionē alterius et sic non est inconueniens quod vna spē intelligibilis creari in cognitione pluriū. et quod ita sit similitudo habitualis vniuersalis distincti et alterius indistincti. Aduertendū tñ sic intellectus

Intellectus nō cognoscit singularia distincte

primum p̄ se non cognoscere singularia distincte et p̄fecte sub propria ratione eorum sensibili propria differentia eorum individuali. Ratio est quia potentia cognoscens aliquod obiectū sub propria ratione potest illud cognoscere et distinguere a quocunq; alio: Sed potest intellectus non sensus post distinguere vnū ab alio scilicet amborum ergo Nor. patet quia si Deus

Si aliquid cognosceret distincte cognoscit duplex

potentia sinceratur duo individua eiusdem speciei omnino similia ut duo albedines in eadem parte subiecti quia intense nulla potentia distinguere et intellectus duas: aut aliquid cognosceret distincte cognoscit duplex. Primo modo nō potest cognoscere mediante aliquo conceptu rei, et tunc illud sic cognitum non aliud, et sic cognosceret singulare distincte. Alio modo distincte et p̄fecte scilicet cognitione vel conceptu quo attingitur sub p̄fecta ratione sui cognoscibilitatis et sic non cognoscitur singulare distincte.

Obiectio

Obijcies. Diuersarum potentiarum diuersa sunt obiecta: Sed sensus et intellectus sunt potentiae diuersae ergo sunt diuersa obiecta. Nā sensus cognoscit singularia ergo ea intellectus non cognoscit. Probo. Verum de quod sensus sit singularium duo p̄ visionē sed hac ratione quia non posset aliquid sensus sint diuersi individuali sentiri, et intellectus est vniuersum non cum p̄fecte intellectus p̄t intelligere aliquod commune sine diuersi individuali ipsi contento. Nor. Est intelligendum quod intellectus obiecta adequata sunt vniuersalia cū eis singularia cognoscat, ea aut dicitur diuersarum potentiarum sint obiecta diuersa ergo sensus et intellectus subebūt

Instantia

diuersa

diuersa obiecta. Ad 2dm. Quod duplices sint potiæ distinctæ. q̃ ad n̄ omnino sunt disparatæ. Potentiæ ōjs
cuiusmodi est visus et auditus. et ille habent obiū dissimilare. Alię sūt subordinatæ. et istæ ōnt̄ quotuplex
adhuc sunt duplices. Quædā n̄ sūt eiusd̄ generis. ita quod ambæ sint cognoscitiuæ ut intellectus Nota
et sensus. et istæ sic se habent. quod q̃cūq̄ sūt potiæ inferior participat aliq̄d superioris et ea
dem fere aliquid obiectū. talium potentiarū sūt distinctæ sed magis et minus communes. Aliæ
sunt subordinatæ eorum. non sunt eiusd̄ generis. q̃ vna est cognitiua et alia appetitiua. ut intel-
lectus et voluntas. et istarum est semper idem obiectum. q̃cūq̄ n̄ sūt intellectus intelligens
sūt extra illud aliquem alium additionem vel notionis excedere.

QVARITVR QVINTO

An minus Vniuersalia præstatu isto sit notiora nobis magis Vniuersalibus.

Videtur quod magis vniuersalia sint notiora. quod probat D. Thomas 2a parte quæst. D. Thomas
1a Art. 3. et sup. primū Phisicorum. Sicut Materia prima de se est ad esse. sed ignis non opinio
habuit ignem. sed calore impressio apprimat. sic et mat̄ia prima habuit formas imperfectas accidentales. quam formam substantialem perfectam: sed cognitio magis vniuersalium est imperfecta, minus autem est perfecta. sunt enim magis vniuersalia quæ minus habent de natura. et ipsa sunt quasi materia vniuersalium totum sicut partibus, et species est imperfectior quam genus, et intellectus est in pura potentia respectu omnium cognitionum. Sed intellectus in cognitione incipit a magis vniuersalibus.

Secundo. Singulare vniuersalius prius mouet sensum, vt hoc ens. hoc corpus. quam hoc animal, hic homo, vt patet ex eis q̃ a longe conspicimus. q̃ est prius cognoscibile ab intellectu vniuersali: illud n̄ prius cognoscitur cuius singulare prius mouet sensum.

Tertio. Omnis potentia prius quiescit suo obiecto adæquato, quam aliud remotum: sed obiectum adæquatum intellectus est ens. q̃ illud prius cognoscit. Quod vero minus vniuersale prius cognoscatur patet vel hoc vnico Argumento. et cognitiones istæ distinctæ debent esse cognitiones partes. sed magis vniuersale est tota respectu minus vniuersalis. q̃ debet præcedere minus vniuersale vel magis vniuersalia in cognitione. 4 Argumenta

Sciendum tamen est. et sic patet. quod specialissima sit q̃ cognita a nobis in cognitione confusa sed ordinata naturaliter. qui singulare illud quod est quasi esse et natura ac est potentiis sunt debite disposita: magis hi vniuersale cadit ordinate. est q̃ notum notitia actuali distincta. quam minus vniuersale. et simplex primum cognitum hoc modo est ens. et illa opiniones sunt priores, et minora aut ea sunt posteriora in cognitione. Conclusio

Ad quod melius intelligendum. Notanda sunt hic aliquæ distinctiones Prima. Quod vnum Cognitio quotuplex
sit prius cognitum, principaliter originaliter secundum, et adæquatione ordinis quasi essentialis.

Secunda distinctio. Vniuersale dupliciter, vno modo accipitur, aliquo modo Vniuersale quotuplex

generaliter

Qd dicatur. 2o modo dr̃ vnilr illud quod in tota sua entitate sua continet plures effectr vt Rex sol, Astra. 3o modo illud quod est commune et pat̃ de pluribus q̃ctr dr̃ vnilr. quamuis nr̃mal respectu sui et quodlibet suppoñ respectu sui inferiorũ.

Potum quotdr̃ gliter

Dextia Distinctio. Totum dr̃ duplr̃ vel totalitatis vnitatr̃ vel totius totalitate continentia essentialis. 1o modo oñe se habet supra respectu suorũ inferiorũ ipsa nr̃ inferiora resplciunt supra. sunt partes subiectiue sui totũ vide. 2o modo se habẽt inferiora respectu suorũ superiorũ vt totale respectu sui materialis. Omne nr̃ inferius continet essentialr̃ sui superius sunt totũ sua pars essentialem.

Confusum quot duplr̃

Quarta Distinctio. Confusum dr̃ duplr̃ vel confusione vnitatis, q̃ est confusio p̃dicatiua vel confusione totius respectu suarũ partiũ intrinsecarũ. 2o modo oñe subiectum q̃ habẽs inferiora. 3o modo inferius est confusũ respectu superiorũ quod per modum partis intrinsece continet.

Conceptꝰ quot duplr̃

Quinta Distinctio. Duplex est conceptꝰ scil̃ simplr̃ simplex et nõ simplr̃ simplex. Conceptꝰ simplr̃ simplex est ille cui nõ est resolubilis in plures conceptꝰ quales conceptꝰ est ens et vltimata actus. Conceptꝰ 2o non simplr̃ simplex est ille qui pot̃ conceptꝰ ab intellecto actus simplicis intelligentis licet possit resolui in plures conceptus sed non in conceptibiles, sicut est conceptꝰ speꝯ et definitionis.

Confusꝰ et consultꝰ distincte quomo cognoscatur

Sexta Distinctio. Aliud est confusum intelligere. Aliud est confuse intelligere: Aliud totum distributum, aliud distincte cognoscere. Confusum nr̃ est o distinctũ tenent se ex parte obiecti in cognitione q̃m scit aliud distinctum vel confuse cognoscere: Confuse vr̃ et distincte tenent se ex parte ipsius motꝰ cognitionis. Confusa cognitio est q̃m totum sub modum totius cuius ad ipsum totum, puta, q̃ quid nominis cognitum. Distincte vr̃ dum eum conceptibiles sunt termini q̃ definitionis, vel q̃m oñes eius partes cognoscimus.

His ita p̃notatis q̃batur Conclusio nr̃a quod oñes suas partes.

Auicen 3o metꝰ Capꝰ 3. q̃tus

Quanto igr̃ ad 3am partem sic. Quod sit actus cognitus confuse priorius oñibus q̃ntus est spes specialissima. Probatur 3o. Sed Auicenna 3o metꝰ Capꝰ 3. vel sua comẽs sententia Methaphysica nr̃ est vltima in ordine doctrinæ, q̃ principia quæ aliarũ scientiarũ presupponũtur et termini illorũ ad principia metaphysicæ. Sed hoc fieri non posset si oporteret actus habere q̃ntitatem maiorem quidem speciebus specialissimis q̃.

Probatur secundo m. Illud primum intelligibile quod est magis intelligibile magis apte mouet intellectum sed talis est spes specialissima q̃. Nam quia Auct. 3. metaphysicæ dicit actus est ratio et causa quare aliquid sit intelligibile: spes aut est magis actus et magis existens quam illud superius vnde q̃. Item quia illud magis est primum notum intellectui cui singularia primo mouet sensum quam entia et alia superiora q̃. Item cum deinde q̃ intellectus rem facit q̃ abstractionem igr cuius erit faciliorem abstractionis finis q̃ et primo cognoscetur. At spes prior est abstractus et facilior q̃ a solo individuo debet abstrahe, genus aut est abstractibile et a spebus q̃.

Tertio probatur. Substantiæ a nobis cognoscuntur q̃ accidentia et quod sed gradum q̃m quo per accidentia q̃mitas sed specificum per accidentia specificã: sed q̃ est debitum applicatum obiecti cognoscibilis a motꝰ ens sed accidens specificã. Nõ genus cognoscitur substantia sub communi ratione substantiæ. Nor. Quia oñe principium actuum quæ naturaliter proferuntur

q̃ etiã

P̄ virtutem suā actiuā possit sufficienter aliquem effectū passo sibi beat approximato et non impedito ymo agat in effectū P̄fectiorē quem possit fieri sed singulare et intellectiū agens sunt principia nata totalia sufficientia p̄ quē conceptū actualē contentū in tali obiō et ipse intellectus possibilis est passus debita disposita ad receptionē talis notitiæ p̄ tale principiū actiuū potest effectus p̄fectior concipi quam potentior: sed hoc est spūs ōpedissimi p̄.

Obiectio

Obiectio. Res non debite applicata cognoscit a nobis secundū rationem gñis p̄. Multo magis et prius cognoscetur sub ead ratione gñica si fuerit debite applicata p̄. Non prius sed minus specifica. **Consequentia.** Quia quod est remotius, locatum cognitum, multo magis è propinquius cognosci p̄t. **Confirmatur.** Quia ignis qui p̄t agere è longinquo fortius agit è propinquo.

Dubio

Dubio. Nego Negan Consam. Potest n̄ ita qui aut obiectū fuit illi ppōnit: at vō diuersa ratione proponitur potentia si sit debite quam si sit indebite applicata. quare diuersa est ratio cognoscibilis. Q̄n n̄ est debite è applicata tunc proponitur potentiæ tanquam determinatū ad rationē specificā vn̄ vt determinatū cognoscit. q̄n vō non est debite applicatū tunc ppōnit potentiæ tanquam indeterminatū ad rationē specificam, cum n̄ aliud à longè conspicio, nō dignosco cuiꝰ nāe sit ratiōnis specificæ sed vt indeterminatè cognosco esse illud in aliqua spē.

Ad Confirmationem

Ad Confirmationem. Dico Diuersa esse ratiōnem de igne ignis n̄ habens ōia req̄sita ad aliquid p̄t agere et è remotus et fortius è propinquus: at vbi hæc non sunt ōia requisita q̄a deest debita applicatio simile ipsa nullo modo p̄t cognosci obiectum sed ratiōnem specificam: quæ p̄t obiō propinquus et remotus habet ratiōnem diuersorū motiuorū.

Ad Confirmationem

Quantum vero ad sdm̄ et 3m̄ membrū Conclusionis, vtt, quod eadem via gñationis magis vnile sit notū notitia actualis distincta et quod simpliciter hoc modo p̄ cognitū sit Ens. **Probatur** p̄. Totum nō p̄t distincte cognosci nisi cognoscantur sua partes et principia ex q̄bꝰ constat: sicut n̄ totū constat ex suis partibus simul sumptis, ita si debet cognosci distincte, debet cognosci per illas. Sed minus vnile est tota esse ratio magis vnilis puta gñis. Gō ad distinctā cognitionem minus vnilium requiritur distincta cognitio magis vnilium.

Probatur p̄.

Secunda Quia Metha. est sa scientia sed ordinem distincte scientiæ ipsa n̄ habet certificat principia aliarū scientiarū. Gō cognoscibilia in Metha. sut p̄ distincte cognoscibilia: at Metha considerat communissima ut patet p̄ 4m̄ in principio Metha. Gō. Sic Ens quod est communissimū et simplicissimū rerum potest concipi simplex simpliciter ac prius non nisi distinctissime, et alia prius et post cum ingenti profectu accedunt ad Ens. vel accedunt ab eo.

Solutiones Argumentorum

Ad Argumenta in oppositum. Ad p̄m̄ duo Nata p̄ concedo dein p̄fecto ad impossibile p̄t impedimentum vel contra aliquod retardato actum eiꝰ cui quod ignis p̄ potest calefacere quam ignis hoc est p̄t impedimentū concurrit in passo quod prius debet vnoquoq; calefieri, sed si passum esset debite dispositum ad susceptionem formæ ignis prius ignis iuuaret quam calefaceret: sed aut est in p̄posito quod oēs cau concurrentes ad gñationem illius conceptus

sunt pure

sunt pure nales et quasu est sufficiens dispositio ad receptionem illius conceptus Dei q̃ de-
cent perfectionem conceptus in suo ordine quam potuit q̃ducere vn̄ quicq̃, in aliquo actu sue dua
vel plures causes agendi una perfectior alia imperfectior. si tales non fuerint debite appro-
mata huic ꝯ aget sola causa agendi imperfectior sunt in igne est ratio calefaciendi et ignendi Deus
si sit aliquod impedimentum ꝯ calefaret quam ignem si vo nullum sit impedimentum ignis ignet
quam calefaret: similiter in obiecto potentie intellectiue nō est debite approximata huic potentie
quam calefacit: similiter in obiecto potentie intellectiue nō est debite approximata huic potentie
ꝯ concipiendum imperfectissimum. Hinc est quod dū ego cognosco a longe ꝯ cognosco sola concep-
tum substantie vel animalis quam sola concepit mea vel ego.

Ad 8um Nor. Concedendo singulare magis multis magis movet sensum a longe al:
ꝯ ꝑsentem, et hoc quia impedimenta debite applicuit potentie ad obiectum, cuius
oppositum cognoscit si fuerit debita applicatio potentie ad obiectum.

Ad 9um. Concessa ꝯ oppositione dist in uno Nor. vel n̄ intelligit Deus et obiectum
ad equale put est transiens debito et sic nor est falsa, qa sic sol calefacit res nō transiens
dentes ut intellecta cognosci nō possent, vel sic intelligunt Deus et obiectum sumendo Deus q̃ ente
realiter existente et sic vā est nor sic nō sustinenda opinio contra, nam hoc pacto Deus nō
cognosceret ut q̃d distinctum a natura specifica.

Ad Quartū Impugnans sola pars nra Conclusionis Rndet. Magis unitia duabus
hoc ꝯ Entitate illud seu gradu natus. Deus. Unitate Ratione prime sue partes mag. unitas
Ratione vo rei sicut tota q̃a continens substantias species vel magis unitas ut partes
subiectiuas. Ergo species debeat cognosci distincte sicut suam Entitate et naturam huic ꝯ re-
gerit ad cognitionem sui cognitionem Entitatis et nature finite, sic ita q̃ debeat cognosci
distincte sicut suam unitate, hic ꝯ regerit ad sui cognitionem, cognitionem speciei ut potest quia
continet sub sua unitate. amen

Finis Prologi
Secundi Phie Nalis.
Laus Deo Virginiq̃ Deipare
Semper immaculate:
Lata

Quastio

QVÆSTIONES IN I. LIBRVM PHYSICORVM.

DE PRINCIPIIS RERUM NATURALIUM IN COMUNI, ET DE EISDEM IN SPECIALI.

PHYS dissutabuy de prim̃is pr̃o rer̃ nat̃ũ ... quadragesimo ... varias opiniones veterũ ... et ... hũ eorũ ... sunt ... Varias opiniones Platonis.
... Platonis ... inf̃inita, ille ... immobile finitũ pro principio ponebant; ... et ... eorũ ... Pythagoræ ... et ... Solis ... ponebant ... et ... vel ... Empedocles ... vel ... vel tra

vel trãn ut Hesyodus vel demũ medium quod nec trãn et aliud sit, vapote esse dixerit. Alij vo plura principia rerũ admittebant, et ex his q̃dam dixerũt infinita ee principia rẽ q̃ dã his finita: q eorũ q in alijs sint. ab his q̃, quorũ opiniones et rationes et singulas cũ no multã referat ad mẽm p̃sentẽ attexere. aliqua tñ magis nec ad cognitionẽ dubitationis examinabimꝰ.

QVÆRITVR PRIMO,
Vtrum ad Philosophum Naturalem pertineat probare sua principia.

Rationes in oppositũ 2. Argũ

VIdet aliq̃ quod non. Quia q̃cunq; transeuntes in finẽ gbant ex principijs in illa dantꝰ. Sꝫ. nullũ medium restat ad gbandũ ipsa prima. Ergo ad vẽ quod Philosophꝰ debeat gbare sua principia. nam sicut Methaꝫ se habet ad sua subiecta ita et Philosophꝰ se habebit ad sua subiecta. Sed methaꝫ debet disputare cõtra negantes sua principia. Gꝫ et Philosophꝰ.

DICENDVM est. Quod nãliter possit probari sua principia esse. duplex est ratio. Vna quia aduertens est duplex esse principia in rebus nãlibꝰ. Quia dã nõ sunt principia in essendo, qualia est matã et forma, ex quibꝰ constant res nãles: alia sunt principia in cognoscendo, et hoc adhuc dupliciter. Nã alia sũt p̃ q̃ res nãles cognoscũtur a nobis, qualia sũt rerũ definitiones et hoc de rebus nãlibꝰ probari p̃ alias propõnes nõ possũt. q̃a immediate sub eis definit conuenũtur. Alia sũt p̃ ipsa res, sicut nota et audientia petũ. Motũ esse et plura entia, sensibiliter n cognoscimus talibus motibꝰ, et hec principia licet gbari non debeant q̃a ipsa experientia sũt nota, non repugnat tñ illa esse principia gbari p̃ alia licet cũ sui esse in illa scientia sicut motũ esse gbatur p̃ naturã, minuta esse corpꝰ paludis gbatur per hoc quod constant ex contrarijs: tñ q̃a licet talia principia sint nota simpliciter tñ alicui possunt esse ignota, vñ respectu ipsius aliquis no gbari possunt. Hoc supposito

Nota principia esse duplicia.

Nota duplex ee duplicia

Probatio nostra Gndũ. Quia principia essendi possũt esse ignota in scientia et post dari aliqua scia in qua nichil ipsum sit q̃ quod gbari et cognosci poterũt gꝫ. Arg. Quia cũ ja principia sint notitia nata que ad nos poterũt esse ignota, an possũt gbari q̃ aliud notius nobis, sicut demonstratio matã ee p̃ effectũ sensibilem, sicut p̃ transmutationẽ formã: et similiter forma esse p̃ q̃ aliud nãle, quia sicut transmutatio artificialis matãlis, operatio forma, operationes vo naturales ordinantur principaliter ee a forma, vt q̃ lapis deorsũ habet hoc principaliter a forma. Vñ addit

Ad Argumenta in oppositũ. Ad ja dicendũ q̃ quod sit nullũ medium restans in finẽ gbandi principia a priori ob eam dictam no repugnat tñ

eas ꝓbat̃ a posteriori

Ad secundum. Vndeꝯ Negando comparationem Methꝫ ad Physicã in ordine ad sua principia Methaphysicꝰ n̄ est artifex cõmunis ideꝰ quicquid concedat aut neget ab aduersario cuiꝰcũq; sub eiꝰ scientiã cadẽ

Notandum. sic ꝯ. Scientiarũ quædã ee communes, aliæ sp̃iales. Communes sũt Methꝫ et Logicæ ista ꝙ ꝓ omnibus suis subiectis ga ens quod est subiectũ methaphysicæ ꝓbat de subiectis aliarũ scientiarũ, hoc modo dr̃ communis ꝙ applicatur, Logica n̄ dr̃ esse communis deo, ga docet formare syllogismos et demonstrationes ex principijs et terminis scientiarũ quibꝰ. Scientiæ quæ sũt speciales

Tertiodo. Posse aliquem errare circa principia scientiæ vel omnino negando omnia principia ad illam scientiã ex quibꝰ sequuntur illa prima principia vel certe aliqua concedendo

Dico ꝙ. Quod scientiæ communes sunt methꝫ quæ possit disputare cõ negante sua principia dummodo talia aliquo concedat in illa scientia: Et cũ cõ negante principia scientiarũ speciũ ꝯ. ꝓbatur

ꝯ. talia aliquid concedat **Prima patet.** Quia ad methodum ꝓtinet de quolibet considerare. Quæ aliquo concesso ab aliquo poterit probari cõ negante. **Secunda ꝓbatur.** Quia in principijs ꝯ. ꝓbatur

ꝯ conclusionibꝰ est ordo, ita quod sit status ad aliqua ja et communissima principia in quibꝰ alia ꝓbantur inducunt ea illa quæ nouit talia principia communia et priora poterit quærens disputare cũ negante principia scientiarũ specialium. Ita dicens est de Physico qui ea disputare cũ negante principia scientiarũ specialium. Ita dicens est de Physico qui etiã in aliquibus casu poterit disputare cõ negante sua principia vel ꝙ negans sua principia concedat aliqua in scientia nali, v. cau, effectꝰ vel conclusiones ex quibꝰ possit sequi vel deduci principia demonstrationis. Sed negans principia Phisica nihil concedat in Phisica ex quo possint inferri illa principia. Physicꝰ ingenij Physicus nõ potest cõ ipso disputare

QVÆRITVR SECVNDO

An principia rerum Naturalium sunt bene definita ab Aristotele textu xxxxviii. hoc modo.

Principia sunt illa, quæ nec fiunt ex alijs, nec ex alterutris, sed cetera fiunt ex illis.

Videtur quod non ꝯ. Forma est principium. Ergo forma sit ex materia eorum n̄ è potẽ materia ꝯ. principia sunt ex aliquo. Rationes in oppositum.

Secundo. Forma fit et non fit ex forma ꝯ. non cetera fiunt ex principijs

Tertio. Illa verba sibi contradicunt, nam tex. ꝙ dr̃. principia non fiunt ex alterutris et tamen tex. ꝙ asserit ꝙ in alio loco vocat principia fieri ex se invicem quod ibi est.

ac si fierẽt

ac si fierent ex alterutris.

DICENDVM tamen est ad Quæstionem affirmatiue. Pro quo.

Ad rationē ꝓ oppositū ꝙ quæt rationē

Standum est ꝙ ad rationem ꝓr principiorū duo regrij. Alū vt sint simplicissima et non compositū (intellige de compositione Physica) nā possunt ee compositū ex gne et dissā ꝙ est compositus metā, nec hoc obstat quōd primoꝝ principiorū Phy sicū non debent in se subiecte vllū principiū ꝓ vt dictū est suū nā si essent sic composita egerent alijs principijs ac inde sic non essent jā et hoc signat Philus ꝙ duas has conditiones gñ dicit, primū quia non fiunt ex alijs nec ex alterutris, id est tanquam principijs intrinsecis sue compositionis. Alterum. quod regrit ad rationem primorū principiorū ꝙ vt sint simplissima et vt oia fiant ex illis tanquā principijs communissimis alioquin nō essent jā; nota oia prima duo dicit et quod illo non sint priora, et quod ad illud reuertanti omnia. Quarta prima principia erūt illa ꝙ nec fiunt ex alijs nec ex alterutris, et ꝙ non habent principia communiora, nec vllū principiū suū compositionis, et oia fiunt ex illis tanquā principijs communissimis suū compositionis.

Ad 2dum Circa illam conditionē quam adfert Philus &c.

Nota secundo a scientes principia semper oportere manē. intelligendū ee ad Aristotelem et Ammonio. Principia oportere semp manē. id est in omni gnatione reperiri, non quod principia debeant esse aliqd pmanens, id n vere non est in priuatione ꝙ post gnationē discedit et in forma ꝙ non semp manet sed corruptio sua quod debeant manē. et reperiri semp dū est gnatio vel transmutatio et hoc exemplum valde conforme est ipsi tertio dicendo

Ad Rationes in oppositum. Ad 1am rnes. forma non fieri ex materia tanquam ex subiecto suę gnationis, sed tanquam ex subiecto gnationis compositi, forma n non est illa ꝙ gnatur ꝓprie et ꝙ gnatum aiunt esse compositi, forma nō est id quod dicit gnatio.

Ad 2dam Duo modo est dicendū, puta non ꝓprie forma fieri sed compositū. Praeterea simplicia non dicimus oia fieri ex ipsis sed cum alia composita. id est compositis.

Ad 3am Duo principia nō fieri ex alterutris tanquā ex principijs eiusq; genō in quo ipsa sunt principia vt forma nō fit ex alia forma, nec materia ex alia materia. Quarto dicit contraria fiunt ex se inuicem intelligē vnū posse alterū nā priuatiuū scilicet forma et forma priuata.

QVÆRITVR TERTIO An Principia rerum naturalium debeant esse contraria

Quæn.

Rationes in oppositum

Videtur quod non. Qđ sic principia rerum naturalium essent contraria cum nō sint nisi materia et forma, et privatio, oporteret vel quod materia contrarietur forme vel forma privationi. Non primo quia materia est subiectum contrarietatis; sed subiectum contrarietatis nihil est contrarium Qđ. Non secundo quia privatio est non ens non contrariatur enti Qđ.

Secundo si privatio contrarietur forme vel contrarietur forme habende. I. habitui. Non primo quia privatio et forma sunt simul in eodem subiecto. Non tertio quia terminus ad quem corrumpitur est privatio, et simul stat cum forma habenda.

Tertio contraria non possunt simul manere in aliquo. Sed principia debent manere in principiato alias nō essent principia intrinseca Qđ.

Quarto substantie nihil est contrarium. Sed principia rerum naturalium sunt substantie. Qđ nō sunt contraria.

Quinto. Principia non debent fieri ex aliis. Sed contraria fiunt ex aliis. Qđ principia nō sunt contraria Pro patet ex quarto Qđ. Nor probatur sic ex tertio sic tot 42 sum rationes.

caliduꝫ n̄ non fit nisi ex frigido seu frigiditate ex non calido, nisi n̄ manente aliquo subiecto nō calido nō potest fieri calidum.

Conclusio

DICENDVM tamen est affirmative, principia rerum naturalium debere esse contraria

Probatur qđ

Probatur qđ ex dictis Qđ si prosequamur tertium de finiuisset principia: textus subsequens asserit et probat principia rerum naturalium esse contraria et hoc quod ex contrariis sunt Antiquorum consensus.

Obiectio

QVAERES. Quomodo Antiqui posuerunt principia esse contraria cum aliqui eorum unum tm̄ agnouerint principium. Dico. Quoddam tm̄ assumunt unum tm̄ principium et sensu veritatem et plurale sed apparentiam quam qđ apparentiam vocant modum Ens. Qui proinde in tali pluralitate principiorum apparentium ponunt contrarietatem.

2 probatur.

Secundo probatur. Principia n̄ conueniunt illis res conditiones quas quaesumus assignate. Ergo si talis conditiones sint, sunt contraria Qđ: nā sunt p hoc quod principia non sunt ex alijs probatur illa esse qđ. ita per hoc quod nō fiant ex alterutris tales ea contraria esse debere.

3 probatur.

Pro. Res nātes fiunt ex suis principijs Ergo res nātes fiunt ex contrarijs Qđ probatur. Res quae corrumpuntur fiunt ex principijs rerum naturalium sunt contraria. Ergo quod

In omni mutatione quae corrumpuntur

Standum est. Qđ. Cum fiat seu mutatio rerum naturalium sit quidam transitus quidditij in quoddam aliud in omni mutatione corruptiua. Primo. Id quod transit de uno in aliud, quod vocatur subiectum mutationis seu materia: Secundo Id ad quod fit transitus et quod per illum transitum acquiritur, et hoc debet esse tale ut possit materiam informare et in illa recipi, soleat, vocatur Terminus ad quem seu forma. Tertio a quo fit transitus quod vocatur Terminus a quo est id quod deserit ut privatio illius formae. qđ acquiritur quod n̄ nouum debet

ut sunt

carere eo ad quod mouetur, si n̄ illud haberet nō moueretur sic illud sic pateret Quare mutatio ent transitus materiae a privatione ad formam illi oppositam. Hoc aut tria ita sunt in intrinseca mutatione.

Nota.

vt sine illo ea nec conapss nec definiri posse. Cæterū ꝓt hæc 3 sc aliqo assignati possunt contra illi forma ꝙ in mutatione acquisita deberet tm ꝙ accessus ad vltimū intrinsecā mutationis

Ratio huius est tum ꝙa hic sæpius dictū ꝑ a tēr. ꝙo. vsq; in finem: tū ꝙa id ostendit definitio mutationis assignata; cum scilt nō sufficienter mutatio cū sola matā, forma, et priuatione sine illo contra ponitur: quare cū ea materia non haberet formā contra expellendā nihil omnino tēdere: ret mutatio imo facilius ꝙa forma contra posita impedit: tum denique ꝙa de facto dantur multæ mutationes in ijs nulla reperitur contra ponenda. à qua fiat transitus, hoc est mutatio ad subiectum, ad lumen, ad solē ad quantitatē ꝙ non sint contraria, nil quod tm date mutatio in qua no reperiatur priuatio vel terminus à quo, nā cū materia ꝙt sit ab mutatione contra aliquod ponitur. habet enim priuationem alterius, ꝙa contraria non sequuntur.

Contrarium quot duplex

Nota. 2o. Contrarium duplex sumi posse Largè et Strictè. Si sumatur strictè contra hoc est repugnare duarum formarum non se permittentium in eodem subiecto a quo actione propria se expellunt et talia connotant respectu inter Qualitates ut puta inter calorē et frigus, nec hoc modo principia rerum naturalium sunt contraria. Si vo sumatur largè, signat quamcunq; oppositionem et repugnantiam, sicut quando dissentientium aliquod genus et hoc modo principia rerum naturalium non sunt contraria sicut quatuor formarum simul se non permittentium in eodem subiecto sese expellentium ab eo quia sunt no a tali subiecto est iste sensus modo principia non dicere esse contraria. Duo mo accipiēti contrium. pro repugnantia priuationis et habitus seu formæ, quæ est talis priuatio, et se se extendit ad priuationem oppositi, atq; hoc modo principia dicere esse contraria. Quod aut contineatur ꝙ respectu in principijs ex mutationem sit sola priuatiua ꝑ patet: ꝙa cum principia debeant esse opposita, et cum sint principia prima et vltima oportet dare talem oppositionem ad quam reliquæ oppositiones reducuntur. tex. hoc. et ipsa sit in quo cuiuscunq; esse. Sed hoc non potest esse nisi oppositio priuationis. Co. Nor. Quia oppositio relativa ? est inepta ad mutationem cū neutra alterum, neque ad illa sit motus ex 5o Phys. Contraria aut oppositio esse supra est nimis angusta, cū possit esse mutatio vt sup. dixi sint tales contrariæ. Contradictoria oppositio est minus late patens, ꝙa est absolute inter ens et non ens, nō supponendo subiectum aptum respectu formæ. quod ꝙt de vltima mutationis. Remanet gō sola priuatio ad quam omnes oppositiones ꝙ possunt contrahi in mutatione reducuntur: reducuntur n contraria, nā oppositum contrariū semper dat amicitiam priuationem vt cū vnū est in subiecto necesse est inesse alterum priuationem, reducitur ergo contrarietas ꝙa hoc requisit esse nisi supponat subiectum, quod si supponat subiectum aptum est ipsamet oppositio priuativa.

Contrarietas respectu in principijs priuativa globaliter

Solutiones Argumentorum.

Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m dico. Nego minorem forma nego forma contraria materiæ, sed forma est contraria priuationi latiori modo sumpta contrarietate, quemodo ens no ens in subiecto aptato ꝙt contrarium ens.

Ad 2dum dico Quod priuatio opponatur illi formæ qua matā dicere esse priuata: sed non dicere esse priuata nisi forma quam non habet et quam nata est habere. Sicut quod priuatio non opponatur formæ habitui in materia ꝙa talis forma no priuat materiam, sed potius formæ habendæ.

Ad 3um

Ad 1m̄ 2nd̄o Principia q̄ manent in principiato suo compositi, non sūt cōtria, qualiō
est matā et forma, sue principia intrinseca rei in esse. q̄ sūt matā et forma debent ma-
nere in principiato, non m̄ oportet illud principiū quod est m̄ in suo manere in principiato..
qualis est privatio

Ad 4m̄ dic̄o Quod substantia nichil sit cōtrium proprie cōtrietate sp̄ei accepta, quelib̄ quamuis
possit esse alicui cōtrium ejus privatum, alio modo sumpta contrietate

Ad 5m̄ 2nd̄o. Contrium duplic̄ sumi, q̄ in abstracto. sicut ipsa forma cōtria ut potē pro Contrium duplex
allocine vel nigredine: Vel in concreto. sicut p̄ns ut affectū illa forma cōtria, q̄ modo contrium
non fit ex contrario, q̄a id quod fit non est forma seu compositio. Neq; modo q̄ fit contria non
sūt principia seu compositū nō n̄ calor fit ex frigore seu calidū ex frigido. principia h̄
debent esse cōtria privatiue ut sup. dictum est.

DICES. Principia sunt contraria. et tn̄ non fiunt ex Obiectio
se mutuo. Q2 Non semper ex contrario fit cōtrium?

Rndeo. Ferri hy. ex pōt sumi multiplic̄ q̄ ut denotat causam efficientē et sic cōtria non Termini tregex
fiunt ex se mutuo. Vel ut fit hy. denotat aliquā partē integralem et sic vnū principiū nō fit ex alio quodlibet sumi
cū nullū sit pars integralis alterius. Pro 3o hy. denotat terminū a quo existendi a subiō.
quo d̄icimus ex aere fieri aquā et sic vnū cōtrium bene fit ex alio; tanquam ex termino a quo;
vel etiā ipso modo principia fiunt ex alterutris. ut forma ex privatione tanquā ex termino a quo..
Quarto denig; modo fieri ex denotat q̄ppriē cum materiā sue q̄ subiō. sue q̄ modū
materiē q̄plē. et sic omne quod fit q̄supponit subiō: omne n̄ quod fit, vel est actus vel
forma substantialis vel totius compositi: sic n̄o. tunc p̄supponit subiō, q̄a agens na-
turale nunquā potest producere aliquid actus in subiectū nisi totum compositū eius p̄supponit
materiam tantummodo quantū essentialem, si omnis forma substantialis et ipsa p̄supponit mate
riam cum quibusdā quantitatibus essentialibus accidentibus. Ex dictis constat quod q̄ contria sint rerum Nota.
naturalium principia non q̄ accipiendo q̄prio modo contrietatē quo q̄ dicuntur dnt̄ cōtria
seu imperfecte q̄ ejus q̄ privatiue opponuntur. q̄ dnt̄ cōtria, q̄a more cōtrioru se expellunt,
dnt̄ eād q̄a q̄a omnium contrietas ad privationem oppositionem reducatur.

QVARITVR QVARTO
Vtrum tria sint rerum naturalium principia

Videtur quod non. q̄ Arist. 1o Phys. tex 67 et 68. asserit principia quodā oppositione
Rationes in.

modo

modo esse duo et quandoq; tria Gō non sūt absolute tria.

Secundo Infinita sunt partes matē rei naturalis quarū quelibet est principiū rei naturalis. deinde in quolibet animato sūt duo latiores formā alterius rationis scil anima, et forma corporeitatis quarū utrumq; est principium. Gō plura erūt principia quam tria.

Tro Quantitas nūq; venit ad mutationē. Gō esse quartum principium.

Conclusio

Dicendum tamen est. Quia tantum rerum naturalium esse principia. videlicet duo Contraria, et Subiectum. utrumquè. on

Probatio Gō.

Quem n̄ generari esse transire de nō ee ad esse. et abeno contrio ad aliud: ga vō non potest esse transitus de nō esse ad esse per hoc quod tota Potentia de novo nihil sui supponit. Quare n̄ Gō solus creatione opus. sed ex hoc quod suscipiat in se formam q̄ erat illi tale esse. hinc in omni generatione ps̄upponit materia tanquam subm̄ quod mutatur de contrio in contrium. Probatur itaq; Conclusio mā. Tria n̄ constituūt generabile rerū naturalium Materia, Forma, et Privatio Gō tria sūt in principia: Omnia patet. sed n̄ sūt principia. quot sūt illa q̄ concurrūt ad generabile rerū naturaliū. Antē probatur q̄ tria sūt materialia:

Nota esse ex trinseca

sed materialia intrinsece constituūt ex tribus sine quibus nec intelligi quod quod ut supra visum est. Gō. Dicunt aut hec esse intrinseca mutationi non quod sint partes vel predicata essentialia. sed materialia in mutatione intelligantur, non n̄ sūt vere esse Positiones. Materia est materia. scil forma, sed quia sunt principia q̄ in definitione ei⁹ concurrūt. generabile mutatum materialiter intrinsece includunt et sunt quibus mutatio generabilis convenit negt, vñ sunt inclusa in obliquus ita ebd predicant in obliquus: sunt subiecta de intrinseca passioni, licet de ea non nisi in obliquus predicent. et in hoc differunt hec tria principia ab efficiente et fine; quod ebd licet appertinant in mutatione sint hñ ut sui, illi extrinseca. cū non includant in conceptu ebd licet appertinant in mutatione sint hñ ut sui, illi extrinseca. cū non includant in conceptu generabilis vel definitionis mutationis sicut illa tria. Fixi ut sui, quia considerati mutationis ut est actus quam hic efficiens est de illis quidditative, si vō considerati ut mutatio absolute sūt in illa tria pōcepta sunt de conceptu illius generabilis.

Ex dictis colligitur Gō. Principia rerū Naliū parum esse tria praeter duo

Tria q̄q generationis et rei fieri rei, hec n̄ intrinsece ingrediuntur ad hoc quod res fiat mutata forma et privatio, duo vō rei generati et in fieri esse. ex hoc sunt Materia et forma, q̄ non solū sūt principia in fieri generationis, sed ebd sūt principia q̄manēt et componentia rē generatam, ad ebd dicit intrinsece ipsius rei generati q̄ ex illis essentialiter constituitur.

Colligitur 2o Restat dictum tr. Gō duo sūt principia mutationis Naliū non posse esse in unū. Dictum q̄ ad eam mutationē ut dicit plures exigentias ga vel pauciora esse q̄ omnino cū principiato vel nonisi: est omnino ng. Gō nec est principiū nec principiatū. ad entia n̄ tollit eadem principiū et principiatū, cū nihil seipsum efficiat: si aut principiū a principiato distinguatur Gō. at minima sūt duo Entia.

Colligitur 3o Principia non posse esse infinita ut volebat Democritus et Anaxagoras

quod confutat

quos consulat Ch̄s̄ tex 95. nam vel omnia deberent conuire ad eand̄ mutationē. l. aliqua tant̄s̄. omnia, nūquid absolueret mutatū ga infinit̄ non pōt pertransire. Sī aliqua m̄ ꝯ-
uel ꝯ aliqua sūt superflua etc sicq; processū ga infinit̄ nō ꝙ sēper.

Ad Argumenta in oppositū.

Ad Rōnes Arist. in hoc lib. 3 stat̄ principii. Solutiones
Si spectent̄ quomō sunt rationes principiandi, dua vō sc̄ aliqd aliud in eis ꝑ̄ exhiberi sc̄t Argumentor.
vel distinctiō nūeria. l. conuertat.

Ad 2dm dicit Quamuis sint infinita partes matē quarū ḡlibet est principiū partiale
efficiunt in unū totale, sed una ratiō specifica principiandi ꝑ modum subiect̄ similiter
formae partiales non inuenit esse plures sed una ratiō communis principiandi ꝙ modū
informant: vñ aduertendū est hic. tria m̄ esse principia vere naturalia ex eo quod m̄ sint
tres et non plures distincte ꝑ̄ rones principiandi, ac proinde ratiō principiandi matē, Nota 3 tres
est principiare ꝙ modū subi: ratiō principiandi formae est principiare ꝙ modū informat̄. principiandi
Privationis vō ꝙ modū abiectionis et terminj a quo.

Ad 3m rōnē Quantitas regit nec in omni mutatione Naturali, vel nō ex parte ipsius
mutationis, sed ex parte matē. sunt enī regula potentiae sine quibus illa non haberet ꝑfe-
ctē rationē subi mutationis: quod vō hoc duo sumi reperiuntur ex parte mutationis patet quia Nota ÷
hoc duo non habent distinctā rationē principij; ꝙ ad alia principia nō reducūt. et ꝙ sine
illis mutatio ipsa ut est quid transitus subiecti ad nō esse vnius ꝑ̄. Quod vō Quan- Probatio nota
titas et mutatio regulant ad mutationē ex parte matē tanq̄ ꝑ̄ bene. Da ut matē sit ap̄ta
susceptiua formae debet habere potentiā, hāc n̄ sunt matam susceptiua; ergo debet ee
Quanta, ga in rem non quātā, nec agent nāle age, nec forma introduci, ꝑ̄.

Obiecto

Dices Sī ꝑ̄ posterea potentia et Quantitas matē non sunt principia
distincta mutationis quia in mutatione se tenent ex parte matē. Gō est enī de ratione principij
nō esse principiū, quia hoc etiā tenet se ex parte matē, nisi n̄ matā esset privata non
transiret a termino ad terminū. Contra Quantitas ita se tenet ex parte matē
ut etiā regulat ex parte mutationis sicq; quod habet distincta ratiōnē principij. sc̄t ut
Terminus a quo, et sine qua mutatio nec esse nec esse non pōt. Pro qua

Aduertendum est. Aliō modo regulare matam ut sit Quanta et potēs Matē aliō modo
aliō modo ut sit privata: duo n̄ illa priora regulat matā ex rōne sua pleniori ꝙ quate regulat ut sit quata.
subiecti ut visum est: at vō privatio non regulat matā ex rōne sua pleniori ꝙ qua ē et potēs ac privata
subiecti ꝑ se, quia matā forma aliqua ꝑfectio est ac hic integra rationē subi tam ex bona
ratione ꝑsente forma nō amittat C aliqua n̄ nec sustentare forma ꝑsente ꝙ rationē subi
nec aliō sustentare posset; et hāc forma ꝑsente amittit matā privationē ipsa. Gō nō regulat
privatio ipsa ex ratione subi.

QVARITVR QVINTO.

Utrum in quolibet genere

Sint tria principia transmutationis Naturalis, quæ sint eiusdem generis practicamentalis. cum.

Rationes in oppositum

VIDETVR quod sic. Omne receptum alicuius formæ est receptum cuiusq; naturam potentiæ passiuæ sed superficies recipit albedinem. Ergo subiectum recipit naturam potentiæ passiuæ sed superficies est actus quidam essentialis cum sit forma. Ergo oportet quod superficies potentiæ aliam potentiam passiuam quæ recipiat albedinem: talis autem potentia non potest esse nisi cuiusq; generis cum terminus probo. Quia ex actu et potentia fit quoddam unum secundum. Sed ex actu alicuius generis et potentia alterius generis non fit unum per se sed per accidens. Ergo oportet quod in albedine sit aliqua potentia passiua, et tunc aliquod principium materiale quod sit cuiusq; generis cum albedine.

Secundo Eiusdem potentiæ recepti est motus et terminus motus, puta dealbatio et albedo: sed dealbatio non est actus superfluus, sed sequitur dealbabilis, dealbatio: talis autem vna est cuiusq; generis cum albedine: quod probatur per Com. 3 Phys. qui dicit quod potentia ad vnum sit de genere alicuius rei. Ergo in albedine est aliquod principium passiuum recipiens illius formæ. Confirmatur hoc per Arist. 7. Phys. dicentem. Quod in omni quod est vna contrietas prima: sed diuersa contrietas arguit diuersa suscipiens. Ergo in vna quoq; genere sunt principia distincta à principijs alterius generis.

DICENDVM tamen est. Quod in genere transmutationis Accidentalis non sunt omnia principia eiusdem generis. Prædicatum.

Mutatio Substantialis et Accidentalis alia

Tenendum. 1o. Quod alia sit mutatio substantialis alia Accidentalis: Mutatio substantialis est cuius terminus ad quem est aliqua forma substantialis. Mutatio vero Accidentalis est cuius terminus ad quem est forma accidentalis.

Abatis

Nota. 2o. Quod omne ens creatum tria sunt genera quorum Accidentalia generis cadunt in quid, sit vel compositum ex aliquo actuali, et aliquo potentiali: nam omne ens creatum definibile est quod se compositum ex aliquo actuali, et aliquo potentiali, sed omne ens creatum quod se cadens in quid est definibile Ergo Gor quatuor et 8 Mtl. alij asserunt quod definitio habeat quatuor puta, Genus et Differentiam, Genus aut sibi sunt potentia ex specie differunt ut alij dicunt supposito Abatis mea Conclusio sit quod principia accidentalia

sunt in re

sive in esse sive in fieri non sint eiusq; quid, sive quod ens est. quod Accidentia non sint compo- Conclusio q̄bat
sita ex propria natā et forma. Primo sic auctoritate Arist. 8 Metā dicent. Accidentia Accidentia ha non sū
non habet matām ex qua. Sed. Illud quod se toto ḡ informat subiām nec est matā nec hīt compōsita ex Mā
matām aut partem sui: sed actus quidditis scilicet ḡ informat subiectū, et est ei ḡfectio. et Forma.
Ḡ. Ior gater. Matē n̄ non debet informatio, nam informare est actus formalis formē.
Dicetur, quo aliquo ḡ agit nō est matā nec hīt matām tanquam partē sui, sed calor v.c.
est principium quo ignis calefacit. Ḡ. Deinde si actus ex q Abedy haberet matām, aut
eiq matā ḡficeret subām mediante accidente ipsō, aut è conuerso, actus compositus ḡfice-
ret subiectū mediante ipsa matā, aut utriq; illoy immediate. Non ḡ modo ḡa hō subsistens
prioris nō ḡficit sed ratione alicuius posterioris: sed actus compositus esset posterius
sua ppria matā Ḡ ipsa matā nō ḡficit subām mediante ḡpō accidente. Nec sed dis
pōt, ḡa hīt ppria passio nō inhereret sue ḡ subiō immediate. Nec hōa ḡa impossibile est.
quod totū et partes earū eiusdē ordinis et eiusdē immediatū ad ista.

Obiectio. Dicēs. Quandocunq; aliqua propria passio ḡ et per se con-
sequitur aliquod subām, obi reperit ḡfectio ratio illius subi, per se
huius reperitur ratio illius passionis subām consequentis. Sed una. est
passio Ent igr ubicunq reperitur ḡfectio Ens, ibiq erit ḡfectio vnitas ab.
Substantia aut est ens ḡfectio quam quod cuq actus ḡ magis vnū
et per cons magis simplex: Sed non obstante maiori simplicitate et
vnitate, substan est composita ex matā et forma Ḡ multo magis actus
compositus ex matā et forma Confirmatur. Quicqd n̄ est ḡfectio simplr.
habet modo reperitur in ons substan quam in ons accidentale. Sed simplicitas est con-
ditio nobilitans et substan est composita ex matā et forma ḡ multo magis actus
R. nōc. Concedendo tota ratione argūi ḡcip. Cū vō subinfertur. Substan est Ens ḡfectū v.
concedo ch quod in substan ḡfectio reperitur ratio vnitatis quam in accidentibus. Sed ḡ' alterius dr.
Substan est composita ex matā et forma ḡ et actus. Negr cons. Et quamuis argūm Nota solutio
concedat esse in forma nō tn tenet nisi detur illa ḡpositio vnitas quod vnitas nō sim-
plicis sit ḡfectior vnitate ieq compositi. quod tn nō est ons vērū. Sed quo
Secundo est. quod aliquod simplex sit tale quod nec vocant ad constitutionē al. Simplex quod dū
cuius compositi, nec dependet ab illo: Aliud est simplex quod venit ad constitutionē ḡ' actus
sicut ad compositionē alicuius compositi ḡ essentiā, sicut matā et forma. Secundū sim-
plex est quod licet nō veniat in compositionē alicuius cuius ḡ se tn dependet à compo-
sito vēro ḡ essentiā sicut est actus. Ad propositū igr dico, quod illud simplex
quod non venit ad compositionē alicuius compositi ḡ se nec dependet ab ipso ḡfectio
cuius sicut est ḡfectio ens quam compositum. Sed illud simplex quod venit ad composi-
tionē alicuius compositi ḡ se dependet ab ipso sicut actus, nō est ḡfectio cuiquid,

sicut.

Contra arguitur.

sicut nec q̄ fecktg ens, et hoc modo etiā. q̄ut entitas matē est in potēt ad entitatē formā. ita unitas ad unitatē. Sed cōtra arguitur. Obj q̄fectg reperitur ratio entis. Obj q̄fectg reperitur ratio unig: Sed compositū est q̄fectg ens cōponentibg. Gō est magis unū. Sed quod est magis unū est magis indivisū, cui⁹ oē vnū sit indivisū ipse Gō compositū est magis indivisū et q̄ cōst. magis simplex componentibg. Quod patet falsū. Ad hoc. Quod licet unū dicatur multa quod est indivisū in se et divisū à quolibet alio, ista tñ duo. sēt divisio et indivisio nō sūt de ratione unig, sed potius ista duo rationes, sēt consequentes ratiōm formalē et q̄stitutiuā unig. Dico igit

Magis indivisū alio quō intelligitur.

aliqō esse magis indivisū alio, posse intelligi dupliciter. Vel formaliter et negatiue quia ad ipsā indivisionē, et sic quodlibet compositorū ex materia et forma. sit magis indivisa. quam ipsū compositū ex materia et forma. Vel positiue et quasi simpliciter quantū ad rationē positiuā quā dicit unū, sēt sic compositū est q̄fectg indivisū et unū sicut est q̄fectg ens quam materia et forma unū sunt de ratione entitatis istorum. sicut esse rum. Sed entitate, entitatis n̄ materia est in q̄fectōr simplici entitate compositi, quāmuis chōr tñ sint quid. qa est incorruptibilis et indefectibilis, entitas autē compositi est corruptibilis est dependens ab ipsa entitate materie: similiter et unitas compositi qa simpliciōr et q̄fectōr ipsa unitate materie tñ sint qā. unitas materie est q̄fectōr quanē ad istā indivisionē negatiuā. q̄ sequitur rationem positiuā unig, sēt compositi unitas positiua sit simplicitē q̄fectior quam materia et forma. Ad Confirmationem rō qā. dicendū est q̄fectg simplici nobiliori modō. Dico quod non valeat, qa ut dicit non omne simplex est q̄fectg compositō sed tñ simplex subsistens, nō autē forme in compositō aliquo unig esse nec dependens ab ipso, cui⁹ rō q̄ sumit ex participatione ad q̄dam genus compositi ex materia et forma sicut subsistūs est magis ens opposito. Quod probo. Quia illud huius dependēs potest determinari infra ambitū sui q̄mō q̄fectg est illud cui dependēs nō potest determinari infra ambitū sui q̄mō. Sed subsistens est huiusmodi forma n̄ substantialiter dependens ad materiā q̄ est sui q̄mō, stante nō ad substans compositū q̄ est alterius q̄mō. Q⁹.

Solutiones Argumentorum

Ad. Argumenta in oppositum. Ad q̄mō concedo igitur quod one perfectum sit alicuius forme nec tñ est tñ necessē. quod ista quidem sit de q̄mō terminata quod ex ipsa et termino fiat una entitas tertia. sicut ex materia et forma: nec vel et q̄batis, nō n̄ dico q̄ ex albedine q̄ est q̄ quasi alterius et dealbabilis sunt potest fieri unū q̄ se.

Ad Sōm Concedo igitur. Ad māiē nō dico. quod albedo sit actus dealbabilis ex quo tñ nō sequitur quod albedo sit ens q̄mō nec dealbabilis: nec ipse aliter intelligit Comment. in forte sed quādo q̄prehendo. quod si ed aliter vellet nō curamus autoritatem.

Quia

DICES. Actio cuiuscunq; naturalis supponit aliquod Obiectio.
subiectum et matā Sed agens Naturale pōt nālr agere.
in Quantitate separata a subiō. Gō Talis actio habet ali.
quod subiectū Sed illud non est substan. Gō est māta Quantitat.

Sol. patet Quia agens et patiens Christi conuenirat ex matā ex gō de gnāhone
ag de et et Ass. Nor. Leō patet ad sensū quē n dostia, consecratarara fierj.
et condensarj, tunefierj et deferrarj. R. Nego. Quod nālr loq̄ndo puta grauū
est do se et sōm corpis nātā nullī agens nālr pōt in aliud. Christi agē gā illud in gō
agit sōm nātā, ga hī accns in Sacramento alterō nō est separatū nālr a substanā sue
supnālr ideō non oportet quōd communicet sōm matā. Ad Auti. Phī. gn̄ obiit quod
alia et alia cōtrietas arguat eand aliud et aliud potēā susceptiuū. Dico. quod loquat ibi
de cōtrietate formaporē in gnē substanā, ibi n̄ nititi probare quod nō sint plura prima
pria cōtria quam duo. nam cōtrietas est inter duo extrema. Si gō essent plura primo
pria cōtria quam illa duo esset alia cōtrietas, et p cons aliud susceptiuū et sic patet
de qua cōtrietate loquati Phī.

DE PRINCIPIIS RER. naturalium in partic. et ip̄m de MATERIA.

Nomine matē Phī intelligunt p prie eā partē compositi q̄ respectu alterij sit for- Matā qo est
me sbt se vel q̄d rudē et determinatē et p modū subi. Qua qō accepte diuidit Matā In quot diuidit
in Naturalem et Artificialē eō q̄uō duplicia sūt componenta in q̄bz cernit matā. Alia
à natā, alia ab arte ex suis partibz conflata. Sed est omittanda Matā artificialem, Mata
Nālis alia est pā alia tota. Matā pā est subiectū ip̄m p se, informe et simplex ad Matā quot dux
formandū rēm naturalē. Matā tō est eā alijs bz formis siue accidentalibz siue substan-
tialibz informata, qua aliā formā q̄ susceperet siue substantialē siue accidentalē accipit,
quē Corpus diuidūq; matā tōe, et alementa matā mixti; reb̄ bor loco agemq; de matā pā.

q̄ primo pt.

quæ principaliter inter omnes mutabiles horum tenet, cuius consideratio iuxta opinionem spectat ad Physicum. hic quæst principium generationis rerum naturalium, hic quæst quæstio inter omnes secta compositis naturalibus quam antiqui nobis Hylen nominabant. quæ accepta per Peripateticos Cap. 1. Physicorum et alios

In duplici materia quid quatuor

Ceteros deinceps materiam quam quatuor Hoc modo probat. Hoc modo aliquid corporeum; duplex est materia subiectum substantiale ens vel est materia illius subiecti et in rebus naturalibus quatuor est materia subiecti formam huius Hylen quatuor Aristoteles inducimus in aliis mutationibus accidentalibus et artificialibus, quæ sunt generationes Christianorum et 6a. si non in illis mutationibus reperiri subiectum colligitur ergo reperiri in mutatione substantiali, Nota bene materia vel natura supponit. Quo supposito ostendo duplicem materiam quæ sit ex una et quæ in omni generatione substantiali: v. g. Herba aliqua composita ab animali mutatur in substantiam animalis. Hyle autem mutatur in carnem, cuius illa corrupta mutatur in vermem vel iterum ex illa secta alia quinta vel in elementa resolvitur, elementa autem et ipsa ultimum transmutantur ex aere in aquam et ex aqua aerem fieri quotidie cernimus.

In mutationibus generationis una sit una materia quatuor

Quod quidem in generatione mutationibus una sit materia sic ostendo: si in generatione quatuor non maneat una et eadem materia illa secta quæ fuit secta et alimenti. Sed vel in singulis mutationibus corrumpitur et quidem nova materia, aut non in singulis sed in certis quibusdam. Si quidem quod in singulis mutationibus res totæ quidem ex nihilo prodeunt, si non materia illius alimenti quidem transmutati est in illud corrupta est quidem dubio et forma eius corrupta, totum quidem alimentum in nihilum est redactum et ibi ex nihilo quidem fuisset. Et ut absurdum sequitur si dicamus in aliqua tali mutatione corrupti.

Conclusio

DICENDVM quod est omnibus mutationum naturalium duplex unum communem subiectum. Quod aut hoc subiectum seu materia sit ens et non fictum ex alio patet: tum quia si subiectum hoc fieret ex alio ita non subiceretur in omnibus transmutationibus quod non subiceretur in ea transmutatione in qua ipsum fieret ex alio: tum quia daretur processus in infinitum in hac transmutatione subiecti si dicamus reduci ad aliquod ens quod ab alio quidem non fieret.

QVARITVR PRIMO An Materia sit Ens Reale positivum.

Rationes in oppositum

VIDETVR quod non sit. Quod est Ens Reale est in aliquo ex 10 praedicamentis sed materia in nullo est ex 10 patet. Sed est certum: Nec vero est Aristoteles et Metaphysici docent materiam esse Ens quale nec quantum nec aliquod aliud quibus Ens determinatur Sed materia est non Ens Sed Quod est potestative non est Ens positivum, potentia non addit aliquid Ens negationem sed materia est Ens potestative Sed

Pro

Pro. Id quod est unū nūero cū eo id quod est p̄ se ens. Sed mat̄a est talis. Ergo. Nō. Priuatio n̄ est p̄ se nō ens ex 3o Phys. tex 73. cū priuatione aut mat̄a est unū nūero. tex. 60 et 66. Ergo mat̄a est nō ens.

Quarto Quod gnāliter sue subsistentiā nō est p̄ se Phys. tex 8. Huiusmodi est mat̄a. ergo.

Quinto Quod nō est in loco. Sed mat̄a non est. ergo

DICENDVM SANCTI est. Materiam esse vere ens positiuum reale. Probatur. Quia Aristo illud Phys. quod habet mat̄a dari habet illa data, ut ens unū, positiuū, reale, nō uo ut nō ens. Ergo mat̄a est ens reale positiuum. Antecedens patet. Quia aristo illud habet mat̄a ēe fundamentū et receptaculū omnium formarū naturalium, partē compositi naturalis, subiectū generationis et corruptionis, generabile, et corruptibile, at qui hoc solum ens reale positiuum competit. Ergo. Nō ens n̄ negatiue est pars alicuius subiecti potentis in se suscipere formā. nec denique aliquid cui ex et compositum possit fieri: fortius mat̄a qua esse subiectū quamuis incompletum, tū ga Arist. 7 Metha tex 8. ait: mat̄a est substantia, nā si hoc substantia nō est, ga alia sit fugit nos, demptis n̄ cēteris nihil aliud ei mane videri, cēta nāq; passiones corporū et affectiones, et potentiæ sunt longitudo nō, latitudo et profunditas. quantitates ga quod et nō substantiæ sunt. Quantitas n̄ nō est substantia, sed magis cui hoc ipsa ita inest hoc est substantia. Quoniam nō solum dicit ens ens habet mat̄a esse substantiā ga ut maxime videri esse substantia quod subiicit accidentibus: Sed talis est mat̄a nō si ab aliquo separemus ea accidentia, quantitates, qualitates, si qd remaneret, remaneret maxime mat̄a: Ergo ipsa substantia est. vel fugit nos quid sit substantia: tū ga substantia non componitur ex nō substantijs Phys. tex 12. Sed substantia completa componitur ex mat̄a et forma Phys. tex 62. Ergo mat̄a est substantia incompleta.

Conclusio

Mat̄a est substantia incompleta

Text. Arist.

Habet mat̄a ēe substantia

Ad Argumenta in oppositū Ad 1um Dico. Mat̄a nō esse in illo genere per se, quasi ex se habens esse actuale aliquo genere, sed est in genere alicuius generis, scz est in ente in potentia, reducibile tñ est in genere substantiæ &c, sicut ens forma substantialis nec est quid nec quale, nec quantū &c id est nō est substantia completa ac ipsum nō per se, sed reducitur ad genera substantiæ

Solutiones Argumentorum

Ad 2dum Concedo quod mat̄a nō sit illud ad quod est in potentia, Nego tñ mat̄a nō esse ens reale positiuum in se, cū n̄ mat̄a nō sit in potentia ad omne esse actuale ens nec nō est in potentia ad simpliciter efficiendū ut mat̄a nō sit ens

Ad 3um Regando dicendū quod n̄ aliquid idem nūero esse cū nō ente et tñ formaliter esse ad oppositum, ut Aristo docet Phys. tex 79 et hoc modo mat̄a est ens nūero cū priuatione, cū priuatio nō habeat entitatem positiuam qua ipsa a mat̄a distinguatur realiter, distinguitur tñ ab ea formaliter, ut Arist. tex 79 mat̄a dicunt nō ens secundū.

Ad quartū

Ad Quartū rndēt. p id quod nō est, intelligē Arist. illo loco id quod nō est tam quam actu completū et compositū quō verū est matēa nō esse. Negat ut simpliciter materia nō esse vel nō esse in loco, ut vult s. Arg. ab ejus ratione sui compositi.

QVARITVR SECVNDO An Materia sit Substantia realiter distincta à forma.

Videtur quod nra ꝯclō. Forma dat esse matēe et participatū à matēa. vel ꝯ hoc participatū est ipsum formē; vel aliquid alterius à forma diversū, et p formā in materiā impressū. Non sēm. dicēs hoc, quia sequeretur dicta, scilicet quam nō dat immediate forma materiæ. Sed ꝯ. forma est actuatio. et est ipsum materiæ, ad quod nō est quid realiter distinctum à materia.

Sed si forma et materia essent in composito duæ entitates distinctæ realiter habentes omnes ꝯprietates et determinatas rationes et naturas, sequeretur ignē v. c. nō esse entitatē unā ꝯ. nō cur ignis ex duabus realitatibus distinctis compositus sit hoc potius vna quam multæ. Si dicās quod una pars eius sit in alia actu in potentia ex alia aut et potentia sit unum simpliciter, vel dorebit Arist. 8 Meth. tex. 3ti. Con. at qui illo ex loco vult Arist. fieri ex potentia et actu fieri unum simpliciter, quia id quod fuit potentia est reductum ad actum. Nō ꝯ vult Arist. quod actus et potentia sint in composito entitates realiter distinctæ, sed quod unum sit actualitas alterius, et quod id quod fuit in potentia reducatur ad actum, ex qua tñ reductione nō sequitur ulla pluralitas entitatum realiter distinctarum.

Ergo si forma et materia diceret duas entitates realiter distinctas sequeretur ꝯ. formam in ratione compositi nē creari, Cōns est absurdum. Sē. Cor. probatio. Omne illud quod ita distinctum fuerit ut ejus pars nulla sine ꝯcessarie dicte creari: sed talis est hæc realitas formæ distincta à materia. Ergo. Sequeretur eadem et una quantitatē ex in duabus distinctis realiter subiectis sit materia et forma, vel sic trium materia quam forma haberet ꝯpriam quantitatē unum compositum esset plura quantitates vel pluria corpora.

Dicendum tamen est. cum Doct. Subt. in 2. dist: 12 quæst. 3ª Materiam et formam inter se esse realiter distincta.

Aristo enim est contra Platonē et medios, qui ponunt materiam esse ipsum ens actu, sed ens in potentia. sed ens enim actu est determinatum ad aliquid. Aut quia se ipsum intuetur, cum ipsa sit entitas, vel quia est quantitas, vel quia est substantia, vel quia est qualitas. vide Simpl. in 3. Phys. text. 123 et 124 et Philop. lib. 2.

Quæst. Quod.

Quæ Conclusio ꝓbat ꝓ. Sumꝰ rão mutuꝰ v. g. Aqua et ignis et sũ argumentor. Mata ag et ignis nt d̃ sẽtiãt et cõtrial operationẽs, Mata n aqua humectat et frigefacit, Mata vo ignis exsiccat et calefacit. Gꝰ; sit mata subsistens in se distincta principia illarũ operationũ. operaj n sequit ad ee et ad aliquod principiũ: hoc autẽ principiũ nõ est ipsa mata q est eiusdẽ rãonis, in aqua et in igne, ac ꝓinde eb subsistãs eorũ utrobiq operationes, s. Mata operationũ ipsa ꝓ̃ se est principiũ. Gꝰ hoc principiũ erit forma. Sue sic: Principia distinctarũ operationũ sunt aliqua entitate distincta. sed forma ag et ignis sũt principia distinctarũ operationũ gꝰ. sunt entitate distincta. Sdo Omne compositũ ex et essentialr constat ex componentibꝰ realr et essentialr distinctis sed cõpositũ ex mata et forma vt ex realr compositũ gꝰ. Mor ꝓbat. Quia mata est ꝓ se principiũ essentiale et ꝓ se cũ, sicut eb suo nõ forma est cũ composito. Sue

Ptẽ. Mata est ꝓ se subsistẽs, gnatione forma vo nõ est subsistẽs seu magis terminꝰ Gꝰ mata nõ est forma.

Ad Argumenta in oppositũ ad qm̃ rndeo. Forma seipsa actuare mata ex qua nõ sequit ut entitas seu subsistentia realis, forma n dat seipsa mate ut ꝓ fluens ꝓfectibilis, ꝓfectũ aut et ꝓfectibile disting̃untur; neg, vo formarti est actuatio mate ut actuet ipsa in esse mate intrinsece sic n omnino realr nõ distinguenti, seu actuat ipsa mata in esse compositi, ac ꝓinde supponit mata in ee matis et sudario sub ea distinguib.

Ad Sdm. Rndeo Mata et forma nõ ita ee duas distinctas entitates ut sint completę et ultimatę aliquin una non esse posset vnum ex duobꝰ n in actu complete. to et ꝓfecto nõ fit ex secundo. Sunt gꝰ entitates distincte incompletę et ex qua essẽ. quarũlec Lilis se ad inuicẽ ut potẽ et actũ ac ꝓinde ex illis fit aliquod unũ ꝓ se. nec obstat Aristi vult ad hoc quod aliquid sit unũ ꝓ se vt sit omnino simplex et ex pura potẽ ut reducatur ad actũ vt qd n hoc iuuisset Arist. an tale simplex sit unũ per se seu supponit Arist. in aliqua re esse duas entitates et ꝓpter eas ex illis fiat unũ ꝓ se, rndet q hoc dẽ fieri q a alia Mors stat se ad alterũ ut actũ et potẽ.

Ad 2m. Argumenti qm̃ absurdũ dico. Ad creationẽ formæ nõ solũ requiritur forma creata ex nihilo sui seu eius ex nihilo subi, hoc aut in ꝓpria nõ admittit, nã forma educitur de potẽ subi, nõ aliud absurdũ dico. Quantitatẽ in sola mata subsistere, formã aut extendi ad extensionẽ matis, compositũ vo dico quantũ determinatur.

QVÆRITVR TERTIO

An Materia sit pura ꝓ

tentia in genere Entis m

Vgo et. quod sic p. Actu distinguit et diuidit 6. Met. tex. 49. at materia non dc, distinguit quia una est de ratione. Ga Materia non est aliquis actus.

Secundo. Arist. ga Phys. tex. 69 dicit. Haut lignum nihil est actus in gne artificialium ita nec materia in gne substantiae vbi etiam negat materia esse hoc aliquid. non et in ga Phys. tex. 8. materia vocat non Ens. ga.

3 Tertio Si materia esset aliquis actus sequeretur quod compositum ex materia et forma non esset unum per se. nec constaret ex actu materiae et actu formae: ex duobus autem actibus in se non fit unum per se sed quodlibet ex potentia et actu fit unum per se.

Quarto Quicquid est actus in aliquo gne debet esse actus in aliqua spe illius gnis. 4 Sed materia non est actus in aliqua spe substantiae, ga determinata ad certum speciem per formam ga. Jor ga gna per se non subsistit nisi in individuis, non descendit autem ad individua, nisi per esse.

Quinto Licet aliquis actus gne a substantia quod est potentia non est actus illius gnis ga nec in gne substantiae reperitur esse actus substantialis materia autem est receptum ga Jor patet inductione Quia subiectum motus non est in gne motus et quodlibet alterius generis subiectum est alterius gnis puta substantia.

2 Sexto Materia Christi est omnino simplex ga aut tota est actus vel tota potentia: sed non est tota actus cum sit essentialis potentia ga est tota potentia nihil intrinseci actus.

1 Septimo In tantum tales duo sunt maxime oppositi, deg et materia, ja Scd. Deg est purus actus, cui gne tribui est, repugnat de se quod sit potentia ga et ideo materia debet esse pura potentia g ex se nullum actum habens. Confirmatur. pura potentia debet sumi distincte a puro actu: at non distinxeret summi si aliquid actualitatis includeret ga. Et hoc sunt obiecta D. Thomae et sunt.

DICENDVM, tamen cum Doct. Subt. in 2 dist. 12 quaest. ja: Materiam, licet sit potentia respectu formarum absolute tamen in gne substantiae esse actus entitatiue. g quod.

Aliquid in actu dr duplr

STANDUM Jo. Quod aliquid dicatur esse in actu duplr. Uno modo in actu existendi seu entitatiue quo vere actualiter existit et est illud quod est quodlibet a suis causis et ga materia vere existit dr esse in actu entitatiue. Alio modo aliquid dr esse actus formalr. vel per actu formalem non intrinseco nec forma, ita quod illud dicatur esse in actu formali quod est forma vel quod habet forma quatenus materia sine forma non dr esse in actu formali id est non dr habere formam nec est ipsa forma.

Aliqd in potentia dr duplr

STANDUM 2o. Quod aliquid possit dici esse in potentia duplr. Uno modo in

potent.

potēn subiectiua. Alio modo in potēn obiectiua. Illud dr esse in potēn subiectiua quod existit et potest recipe aliquid formale siue substantiale siue accidentale et isto modo materia dr ens in potēn cū possit recipe formas tam substantiales quam accidentales. Ad hoc quod aliqd sit in potēn subiectiua duo requiruntur. 1o quod sit ens illa que non sunt, sicut est nichil, non dr esse in potēn subiectiua. 2o quod possit aliquid recipi. Deo vero non dr esse in potēn subiectiua cū nihil possit recipe. Illud aut dr esse in potēn obiectiua quod non est et potest esse. 2 quod sit a suis causis: quare ad hoc ut quod aliquid sit in potēn obiectiua duo requirūt. 1o quod non sit. id est nichil non sunt in potēn obiectiua. 2o quod possit esse. id est chimera nō est in potēn obiectiua. ga nec est nec potest esse. Quod 2o materia non sit pura potēn in gne ens. Probatur. Materia est pars compositi. Pars compositi est fundamentū et receptaculum formarum. est subiectum substantiale: sed ista non stant in aliquo quod sit pura potēn et nichil. go oportet materia esse aliquid ens existens. Sor est manifesta in multis locis Arist. Met. ens dicit. Nam ens primū dicit et causam dependet a suis principiis et causis. sed non potest dependere a nichilo et non ente go illud a quo dependet est ens. sed materia aut est principium nālis go no est nichil et ex pura potēn. Similr compositum reale requirit partem realem actualem, ut rationale sit materia et forma. Go. Eodē rōne quod alia formalia non sunt esse nichil, nichil nō non est irrepitum alicui, sic materia est irrepitum formarum tanquam terminus. Go. Quod aut materia dicat in potēn. hoc dicit esse, ita est irrepitum ordini formarum substantialium et accidentalium. Non dr minime in potēn esse irrepitum absolute non nō hoc addit distinguendo vel diuidendo, vel informando et dando esse operando et esse hanc causam ut Arist. Quod esse in potēn dicit. Probatur nō. Quia esse pura potēn in gne ens est esse potēn ad omnem rationem entis. Go. Nor. Ga esse pura potēn nichil aliud est quam potentia ad esse, in gne potēn est excludit a se omnem actum, gne pura potentia est nichil aliud quam potentia ad omne ens. Nor. Probatur. Materia nō sit sub in potēn ad omnes formas nō non est in potēn ad aliquam. Entitatem postquam semel est a Deo producta. Confirmatur hoc 2o. Quia implicat esse potentiam subiectiuam. et esse puram potēn in gne ens. gne nō est potēn subiectiua dicit aliquid entitatem et gradū entis certum ac determinatum. Deus quem constituit in suo esse et rōne cui fundat entitatē suā potēn nō repugnat attingi ab alio. gne 2o est pura potēn in gne ens dr. ad omnem ens in potēn esse. Confirmatur 3o. Materia sub sua essentiali consideratione est aliquod ens. et subsistens. vel go stat sua essentia in potēn vel non. si 1o go materia non est actus materia sed actus nichil, ga quod est in potēn ad suum esse purum nichil est. Si 2o. go materia nō stat sola quod ens in potēn, ga sola sua essentia est aliquod ens et non est ad illud in potēn vt nor. ita est hoc in potēn quam ens sit ens actu. Tertio probatur. Quod materia in sua substantia sit quid actu. Omne determinatum in ente est actu sed entitas materiae ens ab existens go sua entitas est quid determinatum sit. Go. est actu. Ter. go materia ex ipsa rōne actu, nō ga aliud intelligimus de quod participat aliquid determinatum rationem entis non ens dicimus participare esse actu determinatum. et distinguo. Et eadem forma ipsa ga

2o potēn subiectiua quot conditiones requirit.

In potēn obiectiua quid dr est

Conclusio go bata go

Ratio quare materia dicat in potentia.

Dr probatur

Pura potentia ad est.

Confirmatur 1o.

Confirmatur 2o.

ond consensu est actus nō alia ratione dr actus n̄ qa dicit determinatū quā qd ratiōe Entis
Nor. probatū qa matēa qā est qd determinabile in ratione Entis est n̄ in qd substans nā accīns
est ond qd determinatū in ratione substantiæ est nutus, talis substans qualis nec est forma
nec compositū. sc substans q matēa subj et potet intrinsece ad actus suos primos ordinate.
Confr. Nō qa matēa natā sua aliquā p̄fectiōē et contatem transcendentalē habet cum
p̄fectiōe n̄ ex matēa et forma p̄fectiō est quām sit sola forma, nō aliqa p̄fectiō habet
matēa quam habet compositū sed p̄fectiō nō prōt intelligi sine actualitate aliqua saltm
transcendentali. Confirm. 2da. Qa matēa ex sua essentia habet aliquē actū nōm
actus subiecti, sustentari, regi. Nō. Ens ipsa est nōe actus Confa Actus n̄ sōq̄ suppōnit
qd est potentiæ sua actualitate recipit.

Ad Argumenta in oppositum. Ad qd

Ad 1m nōm. Matēa nō est actus illū q dr. Dicitur et distingue qualis actus est forma, sic est illa quæ dicit aliquid de-
terminatū ratione Entis et est ex sua causa. Sed nōt dicit quod ens matēa distinguat res
māles ab immaterialibus.

Ad 2dum dico. Aristo: plumbum bonus agnoscit matēa nō est p se in gne substantiæ com-
pletæ et non Ens, non hō negatur simpliciter matēa est Ens ut sylva lignū est subiectū formæ
substantialis et nō est qd completū in gne substantiæ, sed matēa est subiectū formæ substantialis
nec est qd completū in gne substantiæ.

Ad 3tium dico. Matēa ita est actus ut simul sit in potentia ad alterum actum qa est
actus sed indeterminatus, ex actu autē indeterminato et actu determinante essen-
tialiter fit unum p se essentialē compositū, aliter nō esset compositū esset simplex ut forma
vel compositū accidentale ex actu et subiecto q sunt absurda. Nō oportet quod ex aliquibus entibus
actualiter distinctis componatur, aliter nō posset dari compositū vere ac reale.

Dices, Quare qō ex albō et lignō nōn fit unum per se si-
cut ex matēa et forma fit. R. Quod matēa sed totaliter genus sit materia essen-
tialis ad formam. esse illa non est essentialiter p̄fectiō Entis forma enim est essentialis
p̄fectiō alterius, et sunt p̄tes quæ intrinsece componūt, nō sic autē est de ligno et de
albo, qa lignum est per accidens essentialis sive accidens.

Ad Quartum dico. Matēa eō modo qua participat genus substantiæ est ens in aliqua
ei⁹ specie: et qa participat genus substantiæ incompletæ ideō ens erit qd in se subsistens
ha incompletē. Et quod.

Actus essentialis dupl. Adverte. Cū actus nōn sit aliud quām determinatio alicuius Entis. Actus essentialis quæ est
qui. Actus omnino determinatus, et qui est ad certam speciem determinate sub gne Entis
et talis actus est forma q̄ ponit ens in sua specie. Alter actus est quodammodo indeter-
minatus qui habeat determinari et quodammodo specificari ratione Entis, hi dicit potentia accidentalis
q̄ habeat determinari. et hi actus dr a Doct. nō entitatiue, q omnes entitatiue existentes in mundo
completi; omnes n̄ entitatiue in mundo existentes est determinata qdd quantum suo Ente, et oppo-

nitis gradū

nitr potẽ obiectiuũ, illã aĩ formalẽ oppositr potẽ subiectiuã. Contra. Omne actꝰ
vel est ꝙ se existens l. informans; ses materia aĩ est actꝰ ꝙ se existens. actꝰ nã ꝙ se exi-
stere est ꝑfectio completa, et non est Quantitas caparitiua subsistens disparata ab oĩi, materia
nã est ens actꝰ informans et omnes conced. unde. Ad 1ũ. Materia est dimissio actꝰ ꝑfectis
in sorte, nã ꝑfectio actꝰ ꝙ se existentis simplr dare alĩ actꝰ existens ꝙ se sed ꝑfectio quaĩ
est actꝰ ꝙ se existentis materia.

Ad Quint. Andeo Negando Corsad. Non nã est par rõ de alijs gnibꝰ et de alijs
substantijs. tum qa potẽ subiã ad actꝰ accidentales nõ est de gne actuũ accidentiũ, ses de gne sub-
stantiũ sola nã ratione quod dr a substare; tũ quia accidentia sũt simplicia hoc est nõ composita
essentialr ex materia et forma.

Ad 6ũ. Andeo Materia est tota et adeq̃ entitatiua et potẽ subiectiua, nõ aĩ oĩo
potẽ opponitr omni actui ut visũ est.

Ad 7ũ. Andeo sunt quidã actꝰ nullã mensurãt potẽ receptiuã alterius actꝰ ita pura
potẽ nullo debet includi actu actuante aliud. et quo ad hoc tenet opposita nõ vo quo-
ad actu entitatiuũ vñ s. de hoc sit forma negat corsad, est nã quod dr disparatio actꝰ pur
ex potentia pura, qa repugnat quod sit potẽ realr receptiua et quod entitr nullo in-
cludat actualitatem entitr. at vñ non repugnat aliquid ita includi actualitatẽ entr vel nullo omni
nõ potentia includat, Et rõ est qa potentialitas dicit imperfectionẽ, nõ repugnat aũt claris quo-
dam ita pura quod ex imperfectione excludat, repugnat hñ claris imperfectionẽ realr pura sine
alla ꝑfectione, qa potius esset nihil et pura negatio omnis ꝑfectionis. vñ sicut Theologi dicũt
claris sumũ bonũ quod nihil mali includat, non hñ claris summũ malũ quod tale sit ut nullã
bontatẽ subeat, vel in ea fundeti, ita hñ dicti actꝰ puri q̃ ex excludat potentiã, non hñ
pot claris pura potẽ q̃ ex excludat actualitatẽ entitatiuã et inadæquatã.

Ad 8ũ. Confirm. Andeo Quod duo hic possit intelligi distantia. Una q̃ dr negatiua. Distantia dua quæ intelligi
qualis est inter Ens et nihil; alia positiua extremi ad extremi ut trigo. Non est ita de rõne
pure potentiæ subiectiuæ ut sit et primo modo sed posteriori; et ideo quantumcũq admittamus
quod potẽ subiã sumãt distantem a puro actu, non sequitur hñ pura potẽ hoc modo suꝑtã
nullo omnino includat actualitatẽ, qa illa distantia nõ est summa comparata ad negatiue, ses
est summa inter extrema positiua. et ideo respirat aliquid concludendũ inter talia extrema esse
illa sit minima.

QVARITr QVARTO

Vtrum potentia ad formam sit realiter distincta à Materia.

Rationes in oppositū.

VIDETVR quod non. 1o. Illud quod manet alio existente nō est ab illo: sed matā manet non manente potentia. Go nō est ab potentia. Nor. Nā ad existente forma exit potentia, appetitus n et potēa est respectu alterius.

2do Quarto, ita se hēt quod non plurificato uno reliquū plurificatū illa nō fiunt ab: sed matā implurificatu plurificante potentia. Go matā et potēa nō fiunt ab. Jor. patet Con: dutoria n nō possunt de eis efficiū. Nor. Nā ad aliud et aliud forma specifica est alia et alia potentia.

3tio Nulla relatio post esse de essentia absoluti: sed potēa vt potēa dicit relationē ad actū. Go nō post esse de essentia matē q est ab absoluto de gen substantie. Confir: Quia gña mentia distinguunt a toto genere non post mutuo in essentia alterius generis relatio in essentia matē.

Materia respectu actus potē vna ad quemlibet sui qualitatē

DICENDVM tamen est. Quod licet potēa matē actiua p̄o respectu, aliquasi distinguat realē a matā, tñ vt sumit p respectu aptitudinali ab illa nō distinguit, ni forte ex natura rei

Ad quod

STANDVM. 1o. Quod p̄t sup. dicta de potēa obedientia et subiectiua hoc

Nota de potēa obedientia et subiectiua

quoq; et dicendū quod in potentia conuenit in illo fm quod vtraq; dicit tam negationē actus quam aptitudinē ad actum, differūt h q a diuerso modo dicit vtrumq; includit potentia actus quam aptitudinē ad actum, differūt h q a diuerso modo dicit vtrumq; includit potentia nō obedientia cū non dicat aliquam aptitudinem possibilem in se existentem, ses h existentem in agente formalē constituta p negationē actus, supponendo aptitudinē in alio vt formaliter in se est nihil: cuius ratio est q potēa p̄ vt p̄ius constituta quod dicit et habet in se, nō vt p̄ius quod dicit et habet in alio: sed potēa obedientia in se dicit tm negationē actus a quo nō dicit in agente. Go formalē constituta p negationē: Potentia aut subiectiua cū dicat aptitudinē quandā possibilem in se ad actum formalē q illa constituta in ratione dicti et potentie: et tñ dicit aptitudinē dicat etiā negationē tm illa negatio sequit ex aptitudine ex ls n quod res apta sit ad actum sequit quod nō sit actu; nō negatio in potentia subiectiua hab se vt p̄ius consequens nō vt constituens. Quare potēa subiectiua quod se tenet ex parte matē denominatiue p̄ius pōt ab aptitudine dicit obedientia a negatione.

Differunt

Differunt tñ istę potēę, q a obedientia dicit omnimodā negationē actus, dicit nō omnimodā actū nō esse: quare p̄ius dicit oppositū actus, ita vt nullo mō actū compati possit. q a nō solū negat in se essentia actus, sed etiā negat ad coniunctionē et inexistentiā cū actu, quia q adueniēte ei tollit, potēa vō subiectiua non dicit omnimodā negationē actus, sed tm quā intrinsece et nō sequitur ad illā aptitudinē, hoc aut aptitudo nō est inexistentia actus sed est negatio actus formalis. ex hoc n quod est apta ad actū sequitur quod ipsa nō sit actus. nō h sequitur quod nō sit, cū actu.

Potēa matē qua talis

LOTA. 2o. Quod cum potēa sit nouū relatiuū et omne relatiuū dicat aliquid q̄d relationē nempe fundamentū. dico potentia matē de qua est sermo p̄t dupl fundamentū

tali

taliter id est p substrato potentialitatis cuiuslibet ꝛ aptitudinis substernit aliqua rei ꝑ est apta ad illud apprehendere. Alio mō post sumpt formalē ꝑ ipsam et potentialitate et ꝑ respōn potentialitatis, et hoc modo amplius adhuc duplē. sed quod potēs matē suscepta formalē post eē duē. Quorū Actualis. q̄ Aptitudinalis. Actualis est consurgens ex unione matē cū forma, cum potentia qua remota ipsa nō remanet Alia Aptitudinalis sed quā matē respicit ordo formatis Potent. quod non sit opponat existēti forme sicut pō. Hic ita ꝑmissis nonnullis ꝑ positionibus

PROPOSITIO PRIMA. Potentia pō modo sumpta aut fundamentalis (Fundamentalis) vel ꝑ subiū potentiā nō est a parte rei distincta a matē Patet ex ga ig a ipso nō distinguit ille potēs Ille mō sumpta nō est miss ipsamet entitatis matē pō.

PROPOSITIO SECUNDA. Potentia Actualis formaliter suscepta est a. (Potentia actualis) sancta realr a matē. Patet est ga omne id a quo matē est separabile realr est distinctum ab illa. sed matē est separabilis a tali potentia pō. Nec ga hec potentia matē ad mutationem formarū in matē. Ergo matē est distincta realiter a forma pō et ab hac potentia.

PROPOSITIO TERTIA. Potentia Aptitudinalis sive habitualis sumpta nō est a (Aptitudinalis) sancta realr a matē Quod ꝓbatur pō. Omnis realitas possitiua in existens matē extra suscipit (Conclusio) ab omni eo quod est extra eā essentiā nō distinguitur de ipsa matē. sed talis est potentia ergo (ꝓbatur) talis matē pō. Nec ꝓ Circumscribatur nō a matē omne id quod est extra eā essentiā, hic gro dens matē adhuc sit apta respē forme aut non, et non huc ntz. Deus potest matē dare forma, ga potentia dei nō est coarctata in possibilibus. et sic subiecta patet. Ergo. Matā potest respē cuiuscunq forme extrinsece possibilem. pō ergo illa formalr in potēn, nihil n potest recipi in aliqua formalr nisi ipsa possit recipi formalr: et pō est matē distincta a tali potēn, potentia potentia formalr habens in matē. et ꝑ cone matē erit in potēn formalr ad potendū huc vel alterū. gro de ista potēn an sit pō distincta vel non. et qm huc probē in tertio ꝙ ratio. et sic pō potēn non distinguitur a matē realr

Ad Argumenta in oppositū. Ad ꝙm rndeo distinguendo Nego del n (Solutiones) matē manet recedente potēn aptitudinali, et sic est falsa nor, cū sit ig realr cū illa: vel (Argumentorum) manet recedente potēn actuali ad hāc vel illā formā et sic est vera, ꝛo non cōi nō. Nec ꝓbatio Nego vrgtiam de. quod appetito non sit ita specialis tales, ga conveniens sicut potentia actualem ad formā actualē, ita eadem appetitus consequente talē potēn distinguit realr a matē, non tm potēn et appetitus habitualē, sicut non segtr qm deus alii nō videt vel nō rahonalē, ob hoc carnis in eo potēn (aptitudinē ad rationalitatē sive rationalitatē vel nisibilitatē

Ad 2dm rndeo Nor est vra si intelligat de distinctione ex natā rei falsa sintelligat de distinctione realr grossitē n aliqua essentiā realr. quamuis unū plurificetur aliud cārō non quomodo essentia divina nō plurificata attributa plurificantur, sicut nō plurificata essentia animē potentias ipsius plurificantes ꝙ hi sint eaq realr distincta ab ea nata est vel formalr. Ad 3tium rndeo Quod in matē plurificente potentias actuales ꝙ sint distincta realr ut dictum est ꝙ possibiles sed non tm potēn aptitudinalis ꝙ ig est cū matē.

Ad 4tum

Ad Pri. rndto q̃ potẽ aptitudinalis nõ est de gñe relationis nisi solũ denominati. ad et similitudinarie realis aũt est in eo q̃ cui fundatur subiõ, sicut nũ habitꝰ matẽ.

Ad 2de. 2dõ. Non esset inconveniens ea q̃ sũt ens realis dum modo distinguãtur formaliter prout in diuersis predicamentis, omnis nr relatus creature ad Deũ ponit in eo modo relationis in quo nõ esse mutua dependentiã, et hr relatio dependentie ad Deũ creature est ens realis cum creatura vt habetur in 2 sent. Ad Conf. dico quod essentiales predicamenta sunt in materia formali sue distinguibili formaliter nõ vo realiter

QVARITVR QVINTO
An potentia Habitualis in materia sit vna.

Rationes in oppositum

VIDETVR quod non. 1o Potentia materie est ad actum diuersos vt gñe sũt adsubstantiale et accidentales. Go et ipsa potentia in materia erit diuersa.

2dõ si materia quo ad potentia apta esset ad suscipiendũ hãc vel illã formã quodlibet fieret quodlibet. Cõe est absurdum. Go.

3tio. Potentia ex sua ratione respicit actũ et ab eo specificatur: sed actus sũt ipse diuersi et multi. Ergo et potentia actuũ receptiuus erit plures.

Quarto. Potentia passiua diuersarum formarum sũt diuersa vt patet de potentia calefactiua et frigefactiua. Go et potentia respectiua diuersarum formarum erit diuersa in materia.

OPPOSITVM tamen est: Quamuis potentie actuales vel particulares sunt plures pro multiplicitate formarum subsequentium potentia habitualis siue aptitudinalis est vna. Quod probatur: tum ja vna est essentia materie, per quã aũt essentiã materia est potens. habituate. sequitur esse indeterminate ad omnes formas, potentia vo nequit esse indeterminationis, tum ja omnis per quã habitatem recipit essentialem.

Potentia materie duplex

ACTIVE ENS tm est Quod ex potentia ipsius materie duplex. sicut Aphilosophi et theologi ratione aphilosophie sit vna et eadem, est hr multiplex quod respectu, respectu hr multiplicande ex multiplicatione terminorum: sed multi sũt termini quibus materia respicit esse habile. Go et multe erit respectu essentiales in materia: sicut tria respectu materie sũt assignari. Scilicet ad agens, scilicet ad formam, tam substantiales quam accidentales, scilicet ad compositum. Respicit aũt materia agens, ja ab eo recipit omnis forma vñ referri ad illud. tanquam potentia actua ad passiuum. Forma aũt respicit, tanquam potentia actua et tanquam operabile per modum Compositi. Denique respicit vt cui inquãtum et pars sui totius, nõ hr eque ja respicit hec sua

materia

mat̃ : na ordine gn̄at̃ oppig respic agens, vt d a quo accipit forma, ꝺ̄ formaꝫ accidentales vt d ꝺ ꝑficiunt̃ quas ꝺ̄ q̄ quãꝺ recipit formaꝫ substantiales. Tꝛ̄ò formas substantiales. Quarto ipsu̾ compositu̾ ꝺ̄ se hꝫ̄ mat̃a maxime respect formã. tanq̄ ꝺ ꝑfectiuꝫ et correlatiuꝫ suũ, ꝺ vo natura gn̄ et principaliꝫ intendit compositu̾ et postea q̄ ꝑfectiuꝫ et ꝑ se subsistens et quod solu exercet operationes nales, sc̄ formaꝫ vltimꝫ vo respicit agentꝫ.

Ad Argumenta in oppositum.

Ad ſ̄d rndeo. Arḡ istos trẽ sint distinctꝫ esse sicꝫ subordinatos. q̄ a accidentalꝫ substantialibꝫ subordinat. vt patet ad quos cõsequenter ad ea cognoscꝫ arḡ mat̃a nõ repugnat. Y rad̃ cuiꝫ q̄ potentiã referri.

Solutiones Argumentor.

Ad ſ̄m rndeo. Mat̃a ꝺ̄ aptitudinẽ vnlem tam esse a ꝑtẽ ad vnã formã q̄m ad aliã ꝺ̄ vo aptitudinẽ ꝑticulare q̄am habẽ a dispositiuis ita essentiã apta ad vnã q̄ꝺ nõ ad aliã saltem ex natura, et ita falsũ est. q. quilibet et possit fieri quilibet, q̄ in quolibẽ nõ reperit quilibet, licet non repugnet reperiꝛ q̄ multas dispositiones et alterationes fieri ex quolibet quilibet.

Ad ſ̄m rndeo potentiã limitate et determinate ad vnũ in actu ꝑficiendũ ab vno ꝺ̄ actu ad vo potentiã illimitate et equalẽ nõ ab vno actu. sed a multis similꝫ ꝑficiendis, vt patet in potentijs animẽ et visiua atq; auditiua.

Ad Quartũ. Actꝰ dispares ꝺ̄ raõm, potentiã nõ ꝺ̄ diuersitatẽ consequũt formaꝫ et illis q̄ portionaliter sunt formꝫ diuersꝫ sunt ei potentiã et diuersꝫ. imo ei vna forma spẽ dantꝫ potentiã actiuã diuersꝫ spẽ, vt patet in anima raõnali vel ꝺ̄ fit vnire q̄ anima forma continet in se multas ꝑfectiones, quarũ sibi ei multas et diuersas potentias vt q̄ anima raõnalis raõne sui gradꝫ sibi vim vegetatiuã et intellectiuã, raõne gradꝫ animalis sibi vim sensitiuã et motiuã. &c. Potentiã autẽ matẽ fundati in vna simplici entitate matẽ. quamobrẽ est vna.

QVARITꝰ SEXTO m.
Vtrum Materia sit genera-bilis et corruptibilis m

Vꝺetur q̄ nõ. Omne agens quod facit aḡ in ꝑfectũ facit ei aḡ in imꝑfectũ: sed agens naturale facit agẽ in compositũ ipsu̾ q̄nꝺo et corrumpẽdo quod est ꝑfectũ q̄am mat̃a. Go ei potentia q̄art et corrũpere mat̃a. Go q̄uel ꝺ̄ fit se mouẽ fiet ei in mouẽ.

Rationes in oppositũ.

Sꝺo Quicq̄ ꝺ̄ q̄ generat ꝺ̄uci fit ꝺ̄ fit generare et corrũpere sed mat̃a ꝺ̄ generat. Go fit ei corrũpere Go est corruptibilis.

Tꝛ̄ò Si mat̃a nõ esset corruptibilis. Sequeret̃ mat̃a esse nobilioꝛ forma, q̄a incorruptibile est nobilius corruptibili; istꝫ Go est absurꝺ. q̄a mat̃a est potẽ et subꝺ, forma vo est actꝰ

Quinq

Dicendum tamen est Materiam quamuis propriè non generetr neq; corrumpatr, impropriè dicy generabilem et corruptibilem. Ad qd.

Corruptibile quo dix.

Instandum est. Quod aliquid esse gnabile et corruptibile contingat dupliciter uno mo subiective. qa nimirū est subiō gnationis et corruptionis, et hoc mo potest dici materia generari et corrupi: Alio modo obiective vel potiy terminative, eo quod aliqd est terminy et obiō gnationis et corruptionis, qua tota compositū dr ppriè ut quod gnarr et corrupi. Quod vo materia sit gnabile et corruptibile subiective probatr. Qo illud quod est subiō gnationis et corruptionis est gnabile et corruptibile subiective: Materia est eiusmodi. Go Jor clara est ex dicta instantia allata. Sdo Omnis forma alicui formali inexistens denominat illud: Sed gnatio et corruptio sut forme inexistentes materie. Go eam denominabit ea. Quod vo Materia sit ingenerabilis obiective et terminative probatr sic: Quia omnis gnatio et corruptio dr mo debet supponere aliquid materiale ex quo fiat: Sed materia qa no supponit aliam materiam Go. Prob. Si enim materia qa supponeret aliam materiam hanc aliquo priorem hanc aliquo de illa priori materia vel gnata, vel non. Si non habetur propositum quod materia non sit gnabilis obiective. Si sic hanc dabit progressum in infinitum.

Sda quo ad obiectū Conclusionis.

Obiecto

Gnatio quid est

Totū quotuplex

Obiectio. Si Materia est ignabilis et incorruptibilis obiective. tunc in gnatione no materia totum in totum. Consequens est falsum Go et Ano Fal. sitas Consequentis patet Jo de gnatione tot. Ubi gnatio dr ee materiale totius in totum nullo sensibili, remanente ut subiecto. Consa vo Jonis probatr. na totum constat ex materia et forma Go ex quo materia manet, non mutata, ergo totum no mutabitr. Nego. Quod totum aristotelice possit dupliciter sumi categorematice et Categoremalice. Si qa totum aristotelice sumitur Categorematice id est, prout illa tria Entitates ut est distincta a materia et forma, simul tale totum in totum: si aut totum aristotelice sumatr Syncategorematice hoc est ens ex quo partibus non mutatis totum in totum, qa tunc esset sensus. quod qlibet pars mutaretr, in qualibet parte. quod hoc est falsum. non materia maneret eadem ut arguit.

Solutiones Argumentoz

Ad Argumenta in oppositū. Ad 1m dico Jonem esse veram si cetera sint paria; in proposito aut cetera paria no sunt, agens n nale non potest supponere materiam in sua actione, et qa materia qa nulla alia supponit materiam ideo materia non potest agere generare nec corrumpere, nec fit est in compositione.

Ad Secundum. Totum argumenti est verū; Deus n non modo materia sed ens omnino creatum materiem et materiales potest corrumpere et annihilare, hoc hoc repugnat agenti naturali.

Ad Prm. Dico. Non ad incorruptibilitatem arguit perfectionem, sed magnam eam. qa nascitur ex magna imperfectione et abundantia actus, ut est in Deo et Angelis. no aut hoc qa quidditas ex magna imperfectione est tenebrosa, qa n materia debet subiici omni corruptioni ideo ipsa est incorruptibilis

Quarto

QVÆRITVR SEPTIMO An Materia possit existere sine forma.

Videtur quod non. Gꝛ Magis fuit vna matꝛ et forma, quam passio et subiu. sed passio est inseparabilis a subiō. Gō et matꝛ et forma. Jor: Gꝛ ex matꝛ et forma fit ꝙ se vnū non fit ex subiō et passione Gō. Rationes in oppositū

Secundo. Quod fitry influat, cōis ratiō nō est ꝙ aliquid potēn possibile sed matꝛ sine forma esse, influit contradictoꝛ. Nor: patet. Gꝛ sic matꝛ esset in potēn et nō esset in potēn esset in potō vt patet ex 3ᵒ. ethi: nō esset aut in potentia. Gꝛ esset ens actu ꝙ sen existeret Confirmatꝛ. Gꝛ ens dumꝛ tantum in opposita in actu et potēn. Matꝛ aut nō cadit sub pō numꝛo sed sola forma Gō sub pōō Gō matꝛ nihil habet de actu.

Tertio Sequitur ex hoc quod aliquid inferiꝰ matꝛ posset creari Deo: et quod hoc esset nihil: at nihil nō est Terminꝰ creationis vel actionis Dei. Gō sequella nō ꝙ bata. Gꝛ omne ens, quod potest esse ꝙ se, potest aliud esse inferiꝰ quod sit non sit ꝙ se: sed matꝛ sola se potest esse per se, Gō ipsa est aliquid inferiꝰ quod non est per se. Pro: sequella gbata. Gꝛ matꝛ est in potēn ens et pure nihil vt dan: Aug. 12 Conf. Cap. 130 dicit: Vnū fecisti ens pure te et aliud pure nihil. hoc aut intelligit de matꝛa Gꝛ: Gō ꝙ. adhuc aliqd Deꝰ creare et inferiꝰ matꝛ esset nihil.

Quarto. Impossibile est creaturā esse sine respectu creativo ad Deū creantem: sed talis respectꝰ ꝙ vocatꝰ creatio passiua est forma. Ergꝛ.

Quinto. Quia dat duplex materia separari a suis formis ad duplicē ꝙ est ꝙ sub forma est in ipsis. Gō ens matꝛ si ꝙ separata a forma adhuc habebit formā.

DICENDVM tamen est. Quod licet Materia Naturaliter virtute non possit existere sine forma, non tamen ei sic repugnat virtute Diuina, id ꝙ per absolutam potentiam Dei. mo

Prima pars probatꝛ. tum quia agens naturale nūquā expellit vnā formā à matꝛa ꝙ nisi simul introducat aliā, nā corrumpendo dispositionē vnius simul introducit dispositionē alterius, vnde nūquā relinquit naturaliter matꝛam sine forma: tū quia Natꝛa non intendit ꝙ se naturaliter et corruptionē entis sed mediante actione vnius ex intentione gnationis vnius seu huius corruptio alterius: tum ꝙa matꝛa est ens essentialiter imperfectum et determinatꝛ, quare a natꝛa est instituta nō ꝙ per se sed ꝙ per aliud sit completa. Gō ex intentione natꝛe nō potest existē ens incompletum, et ꝙ cōs abq; forma. Sic Deus ꝙa nūquā fuit matꝛa sine forma Conclusio gbata

Gō forma

Gō signū ēss nēc. ad nalī possibile esse.

Secunda pars Conclusionis. Quod nimirum prēz absolutam potentiam Dei, materia sine forma existere possit. Scotus in 2 dist: 12 quēst: 2.

1o gbatr Conc

Sē Anē sunt aliqua absoluta realiā di
stincta non dependentia ab inuicē intrinsecē, et unū est prius alio priōr esse sine contradictiōe
alterius ipso: Sed matā est gd absolutū et prior forma quātūcūq; substantialis vel accidentalis Gō
potest esse sine alio absoluto Gō: est manifesta. in omnibz absolutis. Nōr vō minimē quod ma:
tā sit gd absolutū patet. ga fiunt compositiōn realē et absoluta: quod cū sit prior forma
altimo ordine natē est manifesta, ita est rēr sthuū formā et fundamentū eius. Gō. Quicq

2o gbatr Deus absolutū facit in creaturis mediante causa 2da, potest facere sine ipsa, ḡ non est de essentia
causatis. Sed materia est causa 2da ḡ nō est de essentia matē Gō potest Deus facere materiā sine ipsa.

3tio gbatr Dēcimō. Quod immediatē Deus erat potēs eā immediatē conservare: sed materia Dei creatā
immediatē Gō eā potest illā conservare sine forma: nā si non posset conservari absq; aliquo
nisi à natā qualibz, huc Deus pendēret à nali agente quod tñ est falsū. Nōr ga forma
à nali agente qd creatā, materia vō est gd solā creationē Quarto. Quod sē habet contingenter

4to gbatr ad ondē potēs alterius gnis habet se ex tēd contingenter ad illud genus: sed materia habet se contin:
genter ad formas in particulari, ga sine hac et illa existere potest. Gō et ad genus ipsā formā
habet se contingenter. Gō patet: virtus Diuina sine alla forma existere, nec in maiori est
ratiō de hac quā de alla forma. Quinto Defallo a unitate separatiōis à subiō ḡ hī plura

5to gbatr dependent ab ipso tanquā a sustentante illa. Gō et materia potest separari a forma ut potē
ḡ mina dependēt a forma. Sed quātūcūq; obiō hīc ipsa materia erit separata a forma. Ad obie:
Obiectio 1a quod si esset in unitate sue esset in loco aliquo determinato sicut Angelus, sī vō esset ex
obiectio 2da -tensiuē magnitudo esset in loco seu esset in se ḡ sua natā absoluta. Sī alterius ḡtātis. ha:
beret nē hīc partēs Andeo habitura hīc partēs extēsiuas. l. substantialēs licet non
quantitatiuas de quo infra.

Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m dico. Quod dās sit unitas. 3dā.

unitas duc

Unitas identitatis ḡ una aliquid dīr esse unū essentialī et inseparabilē. et talis unitatis subiō
et passiō magis sunt unū quā forma et materia. Alia est unitas unionis quā aliqua ih unō tō
unum et ḡ talī sunt unita, possunt adinuicē separari. et talis unitatis materia et forma
sit magis unū.

Ad 2m Nego nōr. Ad probationē eius dico Esse aliquid in potēn obiectiua et subiectiua
aliquid aliī inhiāt. Quod ultimum; esse tñ in potēn subiectiua est dicere aliī entitatiuū nō in:
hiārī, Materia autē est postremus modus in potentia ad esse quod sit aliq. Ad confirma:
tiōn dicendū est idem.

Ad 3m Concedo 3da sequella ga posset creare aīam quod esset in genere substantiā tūm
completa quā incompleta. Sī vō arg. ex loquitur solū de ordine entiū quod in quē substantiā, ita
tale aīa quē Angelus est gradē Deū. ga est supremus inter entia substantialia creata, materia vō
est gradē nihil, ga est infimum Ens. Ad 4ta vō sequella quod sit falsa patet; hī ga aīa

nō est mixta

nō est nihil, tū ga nō est certū an infinis quid materia Dei nō possit creari.

DICES. Nihil alterius generis potest esse superius Obiectio
Angelo. Gō Nec infimus potest quid Materia.

Ad Negando p̄portionē. ga nō dat genus sup. in substan, sed dant multa inferiora p̄ subst antia sit accidentia.

Ad Quartam Deus quod Angelū non conseruat, ga nos legim de forma distincta a materia, creato vō passiua ipsius materie ad Deū creantem nō est forma distincta realr a materia cū non sit nisi respectus quod intrinsecus creaturæ ad creatorē, sicut conseruatio est respectus quod dependentiæ ad Deū conseruantē sine quo creatura esse nō posset.

Ad Quintū Deus quod si esset dua materia separata a forma, duraret esset transcendentalis ga nō distingueretur ab ipsis, non tū p̄ accidentalis.

QVARES. An Materia separata à forma possit existere sine alio concursu Dei ex nouo sibi superadito.

Dicos affirmatiue. Ratio est quia quod aliū separatū ab alio nō possit existe Nota quod separata ab alio nō possit existe
p̄ se, possit quidē maxime ex subiog. 2ō quod non esset quod distincta realr ab alio sic Quantitas nigra existe sine figura &c. con, ga sunt una et eadē realitas. Pro ga aliqs subest ab alio formalr existe, sic res nō potest existe sine sua existentia, ga p̄ suā formalē existit: Pro: ga lēt subeat distinctā existentiā ab alio in p̄pria in existendo ab alio vel tanquā a sustentante ut accns̄ pendet a subō, vel tanquā a conseruante, ut lumen in aēre a sole. sed materia nihil existendo subiectiue, nec subiectiue, nec tanquā a sustentante, nec

OBIECTES 2a Materie in composito existenty repugnat aliud esse ab esse compositj Gō. simplicj repugnat Rndo Materia dum est in composito habet ab suū proprium esse sat incompletū, ex quo ee et alio esse formali completur totale ee compositj.

QVÆRITVR OCTAVO

An Materia separata à forma habeat partes Entitatiuas distinctas à partibus Quantitatiuis.

Rationes in oppositū

VIDETVR quod non sō. Arist sō Phis. de diuisione quantitatj conuenit Gō materia in se, ipsa Quantitate, nō est diuisa, Gō nō habet partes.

Secundō Nullū principiū indistinctū dicit de se diuisibilitatē. sed materia est principiū indistinctū. Gō non erit diuisibilitatē. Jor patet exemplū de ij qui ab aliq distinguit et separat. Gō materia nō dicit de se ipsa à quantitate aut diuisibilitate. Confirmatur quia materia non est alba.

DICENDVM tamen est. Materiam habere propias partes Entitatiuas et Substantiales. Pro quo

Notandum. Quod sicut totū subiectiū est prius toto accidentali, sic quilibet pars subiectiū est prior qualibet parte accidentali. Sed materia tota. quia est subiectū Quantitatis, est prior tota Quantitate. Gō quilibet quare materia est prior qualibet parte Quantitatis, sic quod partes materiæ non sint partes Quantitatis nec è conuerso. Videmus nō in sacramento quod Quantitas habeat partes cū diuisibiles et materia non est materia subiecta, vt fides tenemus Quare videtur satis congrue dictū quod pluralitas partiū nō inest materiæ à Quantitate, sed ex propria vnione sibi sit esse distinctū ab esse ee creantē. Quod Gō Materia habeat partes

Conclusio probatur

Nota

Gō Quantitatē. Patet. Illud est quod inest materiæ certis, completis ab omni Quantitate nō est sibi Gō Quant: Sed pluralitas partiū inest materiæ certis completis ab omni Quantitate Gō. Ad cuius cetera Notia. Suppono Gō. Quod alia quæ sit Materia vt existens in manu alia in pede et sic de aliis partibus corporis nō sit Deus omnino eadē vna alia sit alia, alia absq; dubio. Hoc aut est falsū Gō. Sequit quod illa et illa quæ sint existentia distincta.

Suppono. Quod Deus possit Gō facere totā materiā et quamlibet partem eius absq; omni Quantitate sicut sit separatæ a subiecto et patet in sacramento Eucharistiæ. Cui Gō illæ partes materiæ sic separatæ, quarentur existere vt prius, et prius essent distincte et plures, sequit quod tunc manebat distincta à prius. sic tales partes sic separatæ

corpus Quæ. est totū in toto subiecto et a. quilibet pars totū, non est totū subiectū prius ad totum sibi est totum partiū ad totum.

Patet ab exemplo

Hinc patet quod sit in Eucharistia corpus Christi maius quā totum spacium quod occupat totum corpus et in quilibet parte spacij tota Xpi.

eatt ab omni Quantitate Gō partes matē sūt separatē a parte Quantitatis Gō.

Omne corpus diuisibile in infinitum sibi diuisibile Sed Quantitas est corpus diuisibile de quo sibi ē ipsa materia Gō. Nor est manifesta. Gōr patet q̄ Comment. 3 de Cœlo et mundo Textu. Arist dt 2. de Generatione quod ex uno pugillo aëris fiant in pugilli ipsius ignis, plures gō partes sūt in uno pugillo aëris, quam sint in uno pugillo ignis: nō ista pluralitas non est ex parte Quantitatis cū duo pugilli sint æquales sed Quantitate. Gō oporteat quod istu pluralitas sit ex parte rei sue entitatis et substantiæ.

Confirmatē Scripsamus nō aliquā certā compressā q̄ sit tanta sibi Quantitatis quanta est alia nō compressa, huius nō certi q̄ quod plus erit de cera in priori quod in sō. hui. s. liquefiat, hui si mensuretur.

Ad Argumenta in oppositū

Ad pm̄ rndeo. tria sunt genera de quibus nō Quantitatiua quā Ale mutā i quantitatiuō vō de Entitatiua q̄ mensurātur cum scripta ony Quantitate

Solutiones Rationū

DICES.

Quomodo illa partes habebunt se ad inuicem, vel enim una erit extra aliam vel intra vel simul, quotunq̄ dato sequitur hoc cē per Quantitatē, cum intra et extra sint differentia positionis et Quantitatē

DICO tm̄. Aliquas esse intra vel extra q̄ potest intelligi dupliciter. Dno nō Quantitatiue Alio modo Entitatiue. Partes gō matē non sūt extra vel intra Quantitatiue sed bene Entitatiue.

Ad 1m̄. Rndeo quod duæ sūt distinctiones Quædā formalis Alia Entitatiua q̄d non Ale matā nec partes eius, sed bene sed; sicut end duæ est actus sūt formalis et Entitatiuus vt sup. dictū est.

QVÆRITVR NONO

An dimensiones interminatæ pcedant formam Substantialem in Matā, siue quod idem est An matā sit sibi coequa Quant. interminatæ

VIDetur quod non: q̄a si sic forma substantialis non immediate Cons. est fluū Gō et Ang. Gōr 2ō clara si nō matā Quantitatē vendicaret vt sibi coequā hui ipsum praeret extra Quantitatē omni formæ substantiali. Gō pō immediate ea sibi uniret Nor nō q̄batur q̄a forma substantialis est fig actus matē cui q̄a sunt

Rō.

Sdo. Quia omne actus ꝺo subiectati in compositio. Gꝺ et Quantitas ꝺꝛ nulla Quantitas erit corpus matꝛ. Ans ꝓbatur Quia natꝛa est ex se indifferens sicut ad formas substantiales etiã et accidentales. sic hꝫ. quod ꝺo ordinꝫ ducit ad formas substantiales gꝺ forma accidentales mediantibꝫ formis substantialibꝫ erit in matꝛa: at hoc nihil aliud ꝺt quam quod accidentia nõ in matꝛa sed in composito resultante ex matꝛa et forma fiat compositel.

DICENDVM tamen est Materiam ꝙ̃ vendicare sibi Quantitatem indeterminatam.

Quod ꝓbatur ꝙ̃. Ex Phto 4 Phys. dicente. Cũ abstulerit a matꝛa forma ultima et figura nihil remanebit in ea nisi dimensio non terminata, ꝙ̃ est corpꝰ in potentia et cũ determinati ꝙ̃ ultima superficies fit corpꝰ actu, et sicut illa matꝛa cõe nõ fuit.

Sdo In transmutationibꝫ nãlibꝫ nihil unq̃ manet matꝛa priuari Quantitate et cadere in diuisibile sicut ꝓ̃uatur forma, nã aliud nõ possemꝰ ꝛeddere rãom quare ex tanto ligno ve cũ generati tanti ignis et nõ plꝰ nisi ꝙ̃ ꝓ̃ssus ponitur certa ꝙ̃dꝫ matꝛa et Quantitas matꝛa.

Quantitas determinata ꝙ̃.

NOTANDVM vero ꝺicꝫ est Quãdꝫ sit Quantitas determinata et indeterminata Quant ꝺꝛ determinata ꝙ̃ certꝫ terminꝰ et cancellꝰ claudi, terminꝰ aut Quantitat. alij sũt extrinseci, vt puncta linea superficies, intra quos quantitas ipsa continetur, nec vltra se extendit. Alij intrinseci vt sunt figꝰ ꝙ̃ faciunt Quantitatẽ talem vel quantꝫ vt pote bicubitꝫ, tricubitꝫ ꝛc. Quantitas vꝺ indeterminata est pars seu pluralitas quantiꝫ matꝛa. Hoꝛ aũt sic declarati ex Arist. de Gnatione vbi de guttis in vno pugillo tres sint tres aquæ, hic sic: isti pugilli sunt equales et inequales. gꝺ sunt aliud et aliud Quantitatiue. Ans pat. sunt nõ equales ga nõ sic excederent sicut quo modo ꝺnt equales. Quod vꝺ sint inequales patet ex Auctore Phys. Consta ꝓbatz. implicat nõ contradictiõ quod sint eadẽ Quantitate sit aliqua equale et inequale. Sunt gꝺ equales sint Quantitate terminatꝫ, inequales vꝺ sint indeterminatꝫ. Ipse: Nota. sunt aũt illæ duæ Quantitates ꝺo ga Quantitas terminata est ꝺdotatiue extensiua in certo termino tum extrinseco quia intrinseco. Indeterminata vꝺ est subiecta extensioni

Sdo. Quia Quantitas terminata augeti ꝙ̃ rarefactiõe et minuti ꝙ̃ condensatiõe, alia vꝺ nõ augeti nec minuitur. Pro. ga Quantitas determinata posterior est rarefactione et condensatione, quantitas vꝺ indeterminata prior. Quarto ga Quantitate indeterminatꝫ nõ cre est eadẽ nũro ꝙ̃ manẽ interpolato et interrupto Quinto ita indeterminata non Ex quo.

Sequitꝫ 1o. Quantitatẽ indeterminatꝫ nõ esse distinctꝫ realiter a matꝛa. Contra partes sunt de essentia rum matꝛa: sed ista Quantitas nõ est nisi pars matꝛa vel dist est Cõ.

Sequitur. 2o. Quod Quantitas indeterminata ꝙ̃ erat formã in matꝛa ꝓbatz.

Quia oñe subiđ ꝯdit illud ng substat: seꝫ matđ est subiđ et fundamentꝫ formę gꝰ. Quantitę autẽ determinata non distinguit essentialr ut dicit gꝰ ꝯtra dictam formam &c hꝰ facile soluunt. rationes in oppositꝫ

Ad 1m Negat gꝰ. quia vo eius est vna de accidentibꝰ distinctꝰ et de quantitate determinata. Ad 2dm. Negat 2m Compositꝫ n est subiđ denominativum accidentis. matđ vo est subiđ inhesionis. Ad 3m vo gꝫ tot Argta gꝫ dicit de Quantitate determinata gꝫ est distincta a matđ no vo de Quantitate indeterminata. Solutiones Argumentoꝝ

QVARITVR DECIMO
An Materia secundum se sit actus Corporeus:

DICENDVM affirmatiue. Primo gꝫ matđ debet participare aliquid determinatum sub gne substantię: seꝫ substantia immediata diuidit et descendit ad inferiora p esse corporeum et incorporeum. gꝰ matđ debet participare vnum substantię vel corpoream vel incorpoream. Non incorporeum. vt patet gꝫ est ipsum corporeum. gꝰ corporeum. Sum gꝫ talis determinatio quęrenda est in matđ quatenus inuenitur in transmutatione: seꝫ in transmutatione matđ apparet esse subiđ corporeum, gꝫ affectum quantitate gꝰ

QVARITVR VNDECIMO
An Materia sit vna numero omnium rerum Naturalium.

DICENDVM est. Materiam rerum Naturalium nõ esse vnam numero positiue, licet sit vna numero priuatiue

Quod Matđ non sit vna numero positiue Probatur Primo gꝫ impossibile est vnum numero esse in pluribꝰ et distinctis locis sed matđ est in diuersis suppositis existentibꝰ in diuersis locis gꝰ. Non patet. in supposito Petri Londi existentis et succedit Roxanę. Prima pars Conclusionis probatur

Tꝰ ga

Sum quia vnū subiō simul et semel nō pōt esse sub variorū Gō vnā matā existere
una mūero pōt esse subiō formis ignis ac formis aquis q̄ sibi sunt contraria.
Quod vero matā possit dici una Numero ob terū nullū Privatiue. patet.
Cā nā matā. q̄ est sub forma vnius elementi vtpote cui ignis pōt esse successiue sub forma
aeris vel trā. Et hoc modo intelligendus est tex. Aristo. ubi dicit. Matām esse vnā mūero

AQVARTVM DVODECIMO

An definitio illa Materiæ textu 87 tradita sit bona nec nō?

Materia est subiectum primum cuiusque, ex quo fit aliquid, cum insit non secundum accidens.

Rationes in oppositum

VIDETVR quod non. 1o. Quia si matā esset subiō vnius cuiusq; esset et formæ substantialis sed hoc diversis non pōt. Gō. Nūr. patet ex Arist. in 8to Phic. vbi dicit esse in subiecto definit esse in alio nisi q̄ modū patet 2us q̄ modū inhærentiæ: sed forma substantialis ita est in matā vt simul sit pars compositi Gō nō est in matā vt in subiecto tū q̄ in Cap. de Substantia expresse dicat quartū substantiæ esse in subiō.
2o. Subiectū est proprium sustentans: sed matā non sustentat formā Gō nō est subiectū vnius quius q̄. Nūr. patet q̄ anima rationalis ita est forma hūs q̄ nō sustentatur cū sufficienter q̄ separata esse matā existere possit Gō.

DICENDVM PRIMO EST. hanc definitionem Materiæ primæ ab Aristotele assignatam esse bonam et conuenientem. Pro quo.

Duplex definitio Materiæ

ET Notandum. Aristotelem duplicē matām definire scz Positiue et Negatiue sicut Quid sit, et quod non sit. qm patet tex. 82 hū, 83 et 7 Metha tex. 8. Quare Gō ad qā definit ibi Arist. ex transmutationibus accidentalibus seu artificialibus q̄ sensu apprehendit colligit duas matās. tex. 69. hoc modo: sicut se hēt in arte sculptoria ex cuius ligna vel aurum ad statuas

tuas q̄ quas

tud q̃ quid fit rec artificialis, ita se habẽ matã ꝯ̃ ad rem naturalem: sed lignũ in quã artificialẽ est ex se informe, indifferens et in potẽ ad omes formas artificiales q̃ eid matã in quã eorũ natus est subiecta informe nullã ex se q̃fectionẽ specificã formalẽ habens ꝓ ad omẽs formas et spẽs in potẽ existens. Ex qua q̃positione vltro tex. 82 definit Philosophus matã quod esse subiectum primum omnibus ex quibus fit aliquid et insit nõ secundum accidens et si corrumpit aliquid in hoc vltimum abibit. Dicit ergo Materia esse subiectum. Philosophi quia est hoc quod in hac definitione, esse nõ subiectum et materiale sed et artificiale conuenit. Addit quod. Et quod non resoluit in aliud subiectum prius, an compositum quia materia tantum quod rationem formalem est subiectum, similiter quantitas licet sit medium tamen non terminum quod. quantitas nõ est in materia subiectum. Plus dicimus materia sua est subiectum quod quia resolui potest in materiam quod. Dicit omnis causa materia nõ est subiectum nulle rei in quo fiat naturaliter quia dicta formas quia per transmutationem physicam acquirit in se recipit, atq; ad eam generationem q̃ materia subiectum concurrit. Dicit ex quo fit aliquid Materia nõ tamen multipliciter quod sit esse subiectum, sed generationis, formam, et compositum. quia sicut habens rationem subiecti gerit respectum compositi, quia est ex quo fit compositum tanquam ex subiecto. et ratione cuius compositum acquirit esse subiectum: non recte exprimit in definitione esse id ex quo fit aliquid manente quia hoc includit alio modo esse de subiecto, materia nõ vt sit id ex quo fit compositum. oporteret vt sit id, circa quod agens exercet suam actionem et in quo producit formam substantialem. Ceterum nõ dicit ex quo fit, ex quo fit, quia consideratur materia tanquam subiectum generationis. Dicit cum inest ad denotandum materiam esse subiectum manens, non vero transiens, quod sanguis de materia carnis. nõ manendo in esse sanguinis. vbi denique est non sed accidens quia materia debet esse subiectum quod est habitudo supra dicta q̃ scilicet ex materia sua nõ vero ex aliquo accidenti, videtur q̃ hoc excludat potẽtiam et quantitatem illis nõ conuenire supra dicta sed q̃ accidens quod sint conuenire materiam q̃ eis tres ordines conuenire se. Reliqua vero verba q̃ addit Philosophus et si corrumpat aliquid in hoc vltimum abibit non pertinent ad definitionem sed propter maiorem explicationem sunt addunta, et hucusq; explicauimus definitionem Aristotelis quid sit materia quia est principium compositi naturalis.

Ceterum quia omne quod dicitur cognoscitur q̃ est aliud, aliter aut q̃ cognoscantur a nobis sunt alia formaliter q̃ quod constituunt compositum, materia autem cum ex se non dicat talem actum qui est id quod subiecta tali actui, non tam a nobis videtur explicari ipsius quid, quia non quid, ideo Aristoteles reliquit materiam definiendam determinationi negationis actus specificantis et determinantis. Nisi tamen eo modo cognoscitur materia negationem quia cognoscuntur q̃ notissima omnia ut potẽ Deus, nam de Deo negamus omnia quia est quod subsistens et nihil omnino, de materia vero quia nõ est quid q̃ factum seu id quod est in potẽtia ad q̃fectionem, nõ quid vilis et imperfectum. Definitionem quo Materiam quia negatiue tradit Aristoteles. Materia autem materia quia per se ipsam neque quid, neque quantum, nec aliud quidquam de quibus ens determinatur, neque ens est actu negatiue, sed id tantum quia potentia. Cuius definitionis hic sensus est: Materia est quia solum secundum potentia seu q̃fecta, nec Quantitas nec aliud genus entis, sed quia solum secundum potentiam formalem nec substantialem nec accidentalem, quia ens secundum se nõ est negatio alterius substantialis vel accidentalis sed est id de quo dicitur quod suscipiat aliquam substantialem vel accidentalem

Definitio Matãe

Matã quare dicit subiectum

Quare quod

Explicatio definitionis

Quare dicit unicuique

Ratio quare Philosophus definit materiam per negationem

Definitio materiae per negationem

Explicatio definitionis

DOCES. Si Materia non est quid nec quantum &c. est non quid nec quantum; et proinde has negationes in se includit, nihil enim potest abstrahi à conductoribus?

Respondeo. Materiam includi quidem has negationes non in principaliter quemadmodum dicat aptitudinem existendi, seu consequenter ja aptitudinem ad aliud intudendi negat aliam.

Solutiones Argumentor. Esse in subiecto quotuplex.

Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m. Respondeo Negando Norem. Ad probationem dicit. Quod esse in subiecto potest accipi duplic. Late et stricte. Late sumi esse in subio ja eo quod est in alio sive ja modu partis sive ja modu accidentis vel alterius alio modo. sive sit de essentia subiecti vel alicuius alterius quodcunq; existentis subiecti sive non. Stricte autem dr aliquid esse in subio quod accipit Arist. in 2do Phis. Antepraedicamentali, quod cum inhaerit alicui non potest poni in praedicamento. Quia cum non sit aliquid non potest esse in subiecto. Quod autem sic Arist. hunc exponens non vult dicit quod non in 2o Metaph. materiam esse subiectum generationis et formam absentem et eam materiam ja subiectum quod omnibus quibus definit: advertendum est quod ad rationem subi constituendam duo requiruntur. 1o. quod sit aliquid ens in actu ja se subsistens. 2do. quod subiciatur formae. Ratione 1mi solum actus est in subiecto quia totum actus supponit subiectum tanquam existens in praedicto. Forma autem substantialis licet supponat materiam ja est aliquid existens in actu tm per suam inexistentiam facit quod materiam subiectum completum quam sit in illa ut in subiecto, ja fiunt in illa substantialiter et facit ut existat in aliquo actu specifico et determinato. Ratione autem 2di materia dicitur respectu formae substantialis ut subiectum ja sustentat formam quantum ut quanti compositi.

Nota ad rationem subi quot requisita.

Duae habitudines ad formam.

Secundo Respondeo. In subio esse duae habitudines ad formam ja. est receptivum ja recipit in se formam et ab ea informatur, et hae habitudines dicit subiectum tale, non autem subiectum est nisi ja receptivum formae 2da. est. sustentativum esse ipsius formae, forma non dependet in esse subo: anima ja rationalis est in materia ja modo non sicut accidens de ratione subiecti est sustentativum tm recepti ja accidens non convenit subio sustentative, respectu illius est forma tm ja est sustentatione, quatenus se habet ad actum formae est anima rationalis. similiter et forma in comparatione ja accidentis est quod sustentet.

DE SECVNDO PRINCIPIO REI NATURALIUM NEMPE

De forma.

De Forma

De forma ꝙ est alterū rerū Nāliū grein piū tractabō mēa ꝙ est sēd rōnes comūnissimas sēt bt est substāz, Arby, aī rejcit Ockā ad Melbapō. expl ratiōn vē formarū naturaliū et intereuntiū à tex 83 in illis ꝙ seguenti gallicen se tradituri. Omisso gō hic vnyꝰ nomē rēby forma, nomine formæ substantialis intellygo illud a quo nata accipit determinationē in certa spē completa substantiali de qua.

QVARITVR PRIMO

An dicantur Formæ Substantiales.

Dicendum affirmative Probatꝙ Quia fidē Catholicā et rāone nāli certū est animā rationalē esse formā substantialem informātē, vt alibi demonstrabit. Et quo sic arrisumatur: Primo constat forma substantialis vt intrinsecā Ibam Conclusō
ca quarte componentē. Qꝫ etiā vel omēs nālēs. Contra gobat. Nā in scēt homine ex matā et forma substantiali compōsito dicis ouīē, matām ex se nō esse substāz completā, alyqua non posset cū anima rationali vnīrī quin cū illa componeret vnū ens per se nec posset ab eā pfectiū substantialē et essentialē, imperfectius nō essentialē in quē substantia supplevit pfectionē essentialem in eoꝝ gen. Sēd gō matā in gne substantiæ est incompleta cū requirat in se gne completū, qlr accidentia, sēcūm vt forma qua completū debet sit substantia. Qꝫ vō cū matēria sit in omnibꝰ rebꝰ ejusq rationis effectō si in hoc est incompleta in gne substantiæ, vel est vtra hominē substantia, in cæteris quoꝝ rebꝰ remāpleta erit in gne substantiæ Cū igit ordinē mūdi multa alia entia nālia qꝫ hoc esse entia completa substantialiter, et cū multa eiusmodi entia possint esse quā sint matām quā sit bona. videl certo in illis quoꝝ completudinē illius esse ab alyqua substantia.

Secundo probatꝫ Conclusiō. Quoꝝ nō forma substantialem ipsa accidentia et Qualitates sibi formales suæ virtualēs ꝙ in rebꝰ cernūtꝰ effectꝰ inducit: accidēa nō ex sua intrinseca rāone sunt substantiæ entia, quia in ea subiectantur, et ab ipsa sint ex se ipsis accidentia ad hunc et illū determinationē hoc ipso inducant nobis aliquā substāz determinatā in certa spē, accidēa nō vt dicī ex sua intrinseca rāone ordinēt substantiā. Gō sēd quod

sunt determinata

sunt determinata debent substantia determinata. Ex quo tale confurgit argumentum:
Videmus dari quod accidentia in re q̃ separata ab illa, stabit determinate ab eadem re quia calor ut
patet in aqua et ferro, nec et aqua calida et ferrum ignitum redeunt se ad primam frigi-
ditatem: sed hoc non causabit ex ratione materie, q̃ cum in omnibus sit eadem ratio, quod dubio
in omnibus et semper eq̃ efficere; et sic nisi quasset corrumpi sicut quia iterum se reduceret:
nec etiam evenit illud ratione ipsius accidentis quia ut accidens calidum calor frigoris, in alijs rebus sese
gerens non restituit se iterum. Quod in hoc subiecto nequit aqua restituati et reduci:
vel debet esse a forma alia priore q̃ sibi determinat tale accidens. Illa autem forma
prior debet esse substantia; quia frigus aquae quod est ei accidens connaturale et proprium
indicat nobis substantiam aquae tanquam radicem suam: cui naturaliter debetur: sed hoc non est
nata ut habeat esse. Ergo forma substantialis. Confirmatur. Quia ex eorum fundamentorum:
me gubernandi generationem et corruptionem substantiam, q̃ tu non terminata ad materiam nisi debent
terminari ad formas substantiales. Dicis aut generationem et corruptionem substantiarum demonstrat acci-
dentia hoc modo: videmus nam a re aliqua tibi abire omnia accidentia ut res illa amplius se
ad suum priorem statum reducere non possit. Cui ergo accidens inducunt nobis substantiam absentia acci-
dentia huius esse indicat nobis absentiam substantiae talis esse: non materiae. Ergo formae. Cum
ut videamus quod in aliqua materia nova accidentia inducantur determinata, nisi due debemus no-
ua quoq; substantia quidam esse in illa materia, accidens non ut dicimus ex sua intrinseca ratione se-
bet substantiae.

QVARITVR SECVNDO

Quid sit Forma.

Definitio formae

Dicendum est. Quod Forma substantialis sit quaedam substantia simplex et incomple-
ta q̃ actu materia, una cum ea substantia composita entitatem constituit.

Explicatio definitionis

In qua definitione substantia genus, et per hoc pertinuit ens distinguit forma
substantialis a formis accidentalibus q̃ substantiae non sint, et a modis substantialibus, qui non
sunt proprie substantiae cum non sint proprie intentatae substantiae tamen: ad quod declarandum sub-
stantiae addiderunt. Dic simplex et incompleta ut quod quaedam forma, a substan-
composita separatur, q̃ exteriora a substantia separantur qualem sunt angeli q̃ interdum
dicit solent forma assistentes quia non exercent vere munus formae, sed efficientiae ali-
quid extra ea q̃ movent. Deinde quia quidditas forma distinguitur a materia q̃ est quid
substantia simplex et incompleta, sed ut simul et potentia, non ens ut actu.

Subsistit 70

QVÆRITVR TERTIO

Vtrum forma ante suÿ productionem habeat aliquod esse reale distinctum à Materia

Videtur quod sic. 1o Aliàs nisi sequeretur, quòd generatio formæ substantialis nō esset generatio seu creatio, nec esset nata seu violenta. Cons. est falsum. Go et Anō. Cons. Probatur quantū ad omnes suas partes. Et 1o quia quod nō esset generatio seu creatio, illa esset differentia inter generationem et creationem, ga generatio est de aliquo in creatio vō de nihilo. Cum go materia nihil sit formæ, et omni termino prius nō fiat ens actu, sequitur vel quod ipsa sit ex nihilo, et sic creabitur, vel quod sit ens aliquo suÿ, sed dor nō est nisi Deus. Esset in materia sond aliquod eius esse incompletum. Go Secunda pars Consequentiæ probatur, ga hæc est differentia inter motū naturalem et violentum, motus naturalis est ab aliquo termino principio intrinseco, violentus vō ab extrinseco, ut Arist. et Vtur. docet, quod violentum sit cuius principium est ab extrinseco, ut Arist. et Vtur. docet, quod violentum sit cuius principium est ab extrinseco nō concurrente cum passo.

Argumenta in oppositum

Secundo Nullum agens finitum potest supra distantiam infinitam, quæ est. Quia nihil potest supra magis se: sed inter hæc et nihil cui sunt contradictoria est distantia infinita, cui in nullo tenuimus. Go si forma generatis antequam esset simpliciter nihil, cui possibile quod agens naturale producat agens naturale potuit supra distantiam infinitam quod est inconveniens.

DICENDVM tamen est. Quod forma antequam producatur non habeat aliquod esse actuale completum vel incompletum in Materia quamuis in casu sibi aliquas dispositiones, mediantibus quibus formaliter producitur per actionem agentis.

Hæc Conclusio probatur. 1o. Quia si in materia actualiter præexisteret forma, sequeretur quod in materia essent infinita actu ipsius actualiter informantia. Cons. est falsum. Go et Anō. Falsitas consequentiæ patet de se. Cons. ad probatum. Quia infinita sunt formæ producibiles: si go aliquod et sibi aliquod esse actuale quod sit eius quæ sequitur infinita in materia. Esse actuale. Per sequeretur quod forma substantialis susciperet magis et minus, et quod esset divisibile et quod ipsius quæ esset intensa et remissa et nō generaretur, et corrumperetur. Cons. est absurdum. Go et Anō. Absurditas consequentiæ quod cuius esse possibilis sit magis et minus. Consequentia vero quantū ad omnes suas partes probatur et 1o quia sequeretur magis et minus nā gratia formæ ante suam generationem sibi esse incompletum, et ex eo nō acquirit esse completum est magis

Conclusio probatur 1o

quam prig ex que infertur quod sit duplex. Et vltimo quod eig fiery nō sit gnāz ꝑs intensy et remissy: quod probat. Quia illud ruj ꝓ exsistit alīquis gradus actualis incōpletus et

Secundo ꝓbat. ꝓsequa adueniat complety maioratz, et ꝓ cōsequens intendi. Gō SECUNDO. Gradus ille actua-
lis formā quem gradū in matā vel est productiy vel inproductiy. Si est inproductiy Gō nō fiery et
ꝓter cōs Deꝯ. Si productiy vel est productiy de nihilo siy vel esset ex aliquo siy non exi-
sto ga sic creabile. Non enī ex aliquo ga tūc quereꝝ de illo alio vtrū sit productū an

Tertio ꝓbat. non et sic ꝓcedā in infinitū. TERTIO Gn essentialē ordinat et eig rationi agenti
contingit actualē gradū ꝓfectionis et superiorem continet actualē gradū quemlibet inferi-
orem: sed gradus actualis eiusdē formē sunt eiusdē rationis et essentialē ordinati, quia
omne est in potentia ad alterum. Sed agens continens actualē posteriorem continet actualē quem-
libet priorem. sed agens nihil continet actualē posteriorē ex consequenti. Gō ens quilibet
prius. Pōt gō produci ipm gradus sunt et vltimus ac primus frustra fuerit talis gradus
formē incompletē ꝑ se stans in matā. QUARTO cōtra rationem adducit sic arguens.

Quarto ꝓbat. Sicut Imperfectiy nō est principiū actualis actualitatis ꝓfectionis: sed illud esse potentiale
formē incompletē est imperfectiy quam sit esse formā cōplete et vltimū ꝓfectionis Gō.
Confirmatur. Illud quod est similitudo in potentia de esse nō est actuale. Sed illud esse
formē indiminuti est in potentia respectu alterius esse completi Gō.

OBICES Hic ꝙ. Quomodo ergo forma dicuntur educi de potentia materiae. mo.

Nota. RNdeo Hoc dictū dupliciter quod intelligi vel quod formā educi de potentia matis nihil
aliud sit quam formā dependere in suo esse et fieri et conservari a matā vel certe dicere
formā educi vel potentia matis id est de potentia materialiū agentiū, anima n rationalis
cū nō educatur de potentia materiae agentis ipsa nō dicit educi de potentia matis.

OBICES SECUNDO Et dictus secundus quod principia sic-
ut ex alterutris: cū n forma dicit educi è potentia matis et nō ex aliquo siy vt
quod fiat ex aliquo alio. RNdeo. Principia esse ex alterutris quod intelligi dupliciter vel tan-

Principia esse ex alterutris intelligi dupliciter. quam sic quod tale principiū transeat in aliquid sicut matā et forma transeunt in compositum
vel saltem sic quod illud principiū transeat in aliquid sicut matā et forma transeunt in compositum
et isto mō fiunt formae ex matis nō vt quod

OBICES TERTIO. Et nihil fit Gō forma generandae debent praeesse materiae ad hoc vt fiat.

RNdeo Quamuis ex nihilo nihil fiat tamen subito, bene n sit aliquid tūc quod a termino
aliquo.

OBICES QUARTO. Cum in matā non sit aliquid formae

grandis

generanda. Quæ est ergo causa quare magis ex hac matâ producitz hac forma quam alta, puta ex grano tritici, quare non gnãtz vi-
num ℚ
Rndeo Hoc ideo esse quod in matâ sint ḡdã ꝓprietates et habitudines determinantes actionem agentis ad certũ terminũ ꝑ quem tendunt.

Ad Argumenta initio Quæstionis ꝓpositã.

Solutiones ad argumentorum

Ad ḡd Negatur arg. Ad ḡbutionẽ dicẽ Ista gnãtio et creatio esse diffẽt. qu creatj est ḡdiuj ex nihilo subj et fuit ex parte et fuit ex subiõ, creatio n̄ nihil ꝑsupponit ut creatio dr nec etiã ꝑsupponit subiõ, gnatio aũt bene ꝑsupponẽ subiõ vel alicuius ex quibꝫ forma ign̄ nalr contra de potentia matã Dr nihil ꝑsupponat tanqm quarũ suj, bene tñ tã quod subiõ, ac gnãtz non dr creatj.

OBJCES. Anima rationalis ꝓsupponit subiõ quia matã habet corpus et tñ dicit creatj. Cã et forma quamuis ꝓsupponat subiectum potest dicj creatj. Rndeo Quod in creatione animæ sint duæ mutationes locales ex parte corporis, qũ incipit a non esse animã ad esse et quæ ꝑsupponit creationi alicuius subiõ vel matã, ista matatio incipit a non esse unite animæ ad esse unitũ, et ipso modo quo uniuntur matã ut subiõ Primo ḡ modo debet dici anima rationalis creatj nõ sãc.

In creatione animæ duæ mutationes

Ad probationẽ 2dã partis Rndeo Quod sint naturales motus sed ꝑtium ad inuicem ex parte gravis ꝓprij ad formã nalr inclinati sic violentus est quidã motus ab extrinseco movente ipso gravi non conferente vim, id est quod in motu violento gravium non inclinatur ad motũ Exemplũ qm̄ sit de Cœlo, quod non habet principium intrinsecum in se motiuum, quamuis dicat inclinationẽ et dispositionẽ nalem ad motũ cui non violenter alintelligentia movetur. Exemplũ ex silabis gravium sursum.

Ad 2dm dicẽ Quod distãs sit dux. Quædã quantitas sit ex ma quantitas et bona modo distantia unius respectu alterius dr infinita sicut in alio infinita quantitate. Alia ne: gatiua quæ negatiue sit unius extremi, prima distantia est inter Deũ et creaturas. Sed ista dua non dicitur. Super jam nullus agens potest, super quod bene sive infinitũ sive finitum sit finitũ non nisi ꝓprie in finitis

Distãs dux

QVÆRITVR QVARTO An forma sit generabilis et corruptibilis.

Videtur quod non ḡ Arist. et Mell affirmat tribus gnãtz ḡ forma nõ gnãtur.

Rationes in oppositum

Scdus. Forma coeli nō est generatu ḡa sed Arist. coelū nec est gnābile nec corruptibile
Gō. Tertio Anima rationalis est forma et hmōi nō est gnābile et corruptibile Gō forma nō
est gnābilis et corruptibilis vel certe dati rō qualis ista talis sit et nō alia.

DICENDVM tamen est. Omnem formam
excepta anima rationali esse gnābilē et corruptibilem.

Probatr 1o. Quia illud est gnābile quod venit de potēa materiæ cui gnāi misit
actus sit quod accidit esse in aliquo subo, vel cōig de potēa matēa, id est dependentia a
matēa tanquā a subo subē suū esse, sicut corrūpi est amittē esse in aliquo subo. Sed omnis
forma ḡtr venit de illa ḡtr educta de potēa matēa. et du eam corrūpitr in matēa corrūpitr. Gō
Nor patet. Quia omnes formæ ḡtr animā rationalem dependent a matēa in fieri et in esse.
Gō. Secūdo. Quia si formæ nō essent gnābiles et corruptibiles vel illæ formæ essent
eternæ et a se et sui esse. vel essent creatæ vel ex nihilo sui productæ, et sta id nō essent
formæ Physicæ ḡa neq; nihilo Physico neq; in subo Physico, neq; ab agente Physico essent
productæ.

Solutiones Argumentor. Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m rndeo. Resp: Molor.
dicē velle, quod compositū ḡnēti ex quid per se existens, nō hmōi negat forma nisi gnāi
et quæ mediante hac forma cū matēa resultat ipsum compositū.
Ad 2dm. Coeli nō est gnābiles nec corruptibile dm ḡter aream tm, ḡa sit nō possit
gnāi et corrūpi ex actione vllius agentis naīs, et hmōi per se existent gnābiles et corruptibiles si
adesset agens Physicū, vel contrium. ad corrūpendū ipsos, imo de facto forma coeli est
genita ḡa est educta de potēa matēa. Et coelū totū fuit a Deo creatū ex aut in Genesi
esse creatū ḡa eig matēa est ex nihilo producta, sicut etiā cum alia creata dm a Deo saltē
ratione naīs ex qua conuenit formæ. Quod vō forma coeli sit genita a Deo patet. ḡa est pro-
ducta dependentē a matēa a qua si auferetur cessat coelū corrūpi.
Ad 3tium. Tenendo Negando Consa. Rationē assigno. ḡa esse gnābile nō conuenit formæ
aut forma est sic tm forma quæ dependet in fieri et conservari a matēa qualis nō est anima
rationalis.

QVÆRITVR QVINTO
An forma diuidatur et extendatur per se.

Argumenta in oppositū. VIDETR quod non 1o. Anima rationalis est forma indivisa et hmōi nō est exten-
sa et diuisibilis Gō forma nō est diuisibilis. Secūdo Formæ accidentales nō diuidūtr ad
diuisionē subi Gō nō omnis forma diuidr. Consa patet. Ans vō ḡbatr rō enim si abscindatr quæ

cauj

can, vel lupo uiuente toto animali, emoriri quę. Cō forma nō erat diuisibilis, alioquin n̄ ma-
teret quāō eig in pēde q̄ moueret et vegetaret quę.

DICENDVM tamen est. Nullam for-
mam esse diuisibilem et extensam per se sed
tantum per accidens, ad diuisionem scilicet subiecti.

Prima pars probatur. Quia extensio diuisibilitas sūt passiones quantitatis
formę subst̄ntialis. Sed Quantitas Cō nō est extensa et diuisibilis per se. Ida pars probatur.
Quando recipitur in subō quantū ex illig partes exurgūt et in eas diuisibile. Quarta ab eis dependet
dens, nāre est illud esse extensū ad diuisibile; aliquin n̄ vel nulla forma esset diuisibilis.
vel certe nulla rebus posset cāri quia nulla esset diuisibilis per ones formas nāles eius
cuntis existentē matēi quantę Cō. Ex quo facile colligi, nāe quę ēd formę sint mobiles
sit nō per se sed bn̄ per accns. Omne n̄ quod mouet mouetur sic vt docet Arist. in 6 Phys.
debet esse diuisibile. Q accns aūt mouetur formę sit ad motū cōsequitur, motus n̄ nobis mo-
uetur quia in nobis.

Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m Deo anima rōna- Solutiones Argumentor
lis nō est extensa q̄a nō acquirit de potētia matēi sed illi adueniēt ab extra

Ad 2dum Ego Ad, omnes formę eductę ex potētia matēi sunt diuisibiles vñ ēd pōt
dum animatū formę diuidunt ad diuisiōnē matēi quamuis quę diuisionē subiī corrūpant. Q nō
habent ibi rēgitare dispositiones. Quod aūt animalia imperfecta et plantę quędā diuisionē vitant.
ad aliud dicit ex ēs. quod cū non sint tā perfectę illarum formę sunt grossiores, nō ita ēd pōt
dant dispositiones rēgūnt.

DE TERTIO PRINCIPIO
NEMPE
De Priuatione

PRIVATIO. intēdū accipit q̄ forma q̄ secū affert generationē alterius formę. sū for- Priuatio q̄ pōt
ma ignis dr generatiua formę ignis, sic frigus pōt dici generatiuū calorīs. Aliqn generatiū accipi- accipitur.
tur pro ēd ex cui forma ejus q̄ fuit vel debuit esse in subō sed expulsa ejus. Interdū sumit
tur pro ēd ex cui forma ejus fuit vel debuit esse in subō sed expulsa q̄ tū forma eius fuit nūero.
nec fuit nec nūero esse debuit sed altera est et hoc nō quidem principaliter q̄ rationes differunt
aūt hoc dum generatiuū nō generationes q̄a in priores ex subō quę pars (nulla ad generatiū
ses nō ēdem sed ēdem fit generatum fit generatiū q̄ tollat omnes dispositiones in subō et a quę

pōt esse.

ſoñ eſſe ꝓgreſſio ad cõplementũ quamuis nõ ſit cõtinuũ. In poſteriori aũt cõtrario modo accidit nã dicit ſolã mutationẽ ex priuatione ad habitũ nõ aũt ſit cõtinuũ. Cæteri ſtus poſteriores priuationis alia eſt remota ſicut cæcitas ꝓpria forma ſubſ. alia ꝓpinqua ſicut cæcitas ſit habẽ priuationẽ ſuã. Ad remotam aũt ꝓpinquã fit tranſitus ꝑ multas mutationes intellectas, ad ꝓpinquam aũt una ſolum mõ intellecta mutatio. Hæc gõ poſtrema priuatio dr̃ eſſe principium generationis.

QVÆRITVR PRIMO,
An Priuatio ſit Ens reale poſitiuum.

Argumenta in oppoſitũ.

VIdetur quod ſit gõ. Ariſt. 1ex. 3ẽ Phyſ: priuationẽ ponit formã ſed hoc eſt gõ reale gõ et priuatio. Secundo. Gõ quod conuenit rei ſine eſſe intellecto eſt gõ reale ſed priuatio conuenit mãtæ ꝓ ſtio eſſe intellecto gõ. Nemine nõ cognita nõ eſt mãtã priuata. Tertio. Illud quod à ſenſu ꝓprie dicit aliquã entitatẽ poſitiuã: ſed priuatio à ſenſu ꝓprie dicit. à ſenſu gõ. Nõ. Tenebræ nõ ꝺ non ſunt miſſæ carẽ lumine ꝓprie loqꝺo.

Quarto. Terminꝰ mutationis realis dicit aliquã entitatẽ poſitiuã abſolutã: ſed priuatio eſt terminꝰ generationis q eſt rã mutatio realis gõ.

Quinto. Aliquod generatũ eſt ens poſitiuũ et nõ generatũ nõ eſſe miſſ priuatio gõ priuatio eſſe ens poſitiuũ.

In oppoſitum võ vi. Quod priuatio nõ ſit Ens reale poſitiuũ ẽ. Primo. Gõ Ariſt. dicit 3ẽ Phyſ. priuationẽ eſſe nõ ens. Secundo. Impoſſibile eſt entitatẽ ſimul includi entitatem in entitate ẽ in anima exiſtentes: ſed mãtã eſt entitas ſimul includi actũ priuationes in entitate gõ priuationes nõ ſint ẽ in anima exiſtentes. Nõ. Patet. Tot. nã ſunt priuationes in mãtã quot formæ actuales eſt priuata, ſed mãtã eſt priuata actualibꝰ formis gõ. Nõ. probatio mi: tot ſunt mãtæ eſt priuatæ quot ſunt formæ in mãtã poſſibiles ponũ in ea; ſed iſte ſunt infinitæ, Ergo nõ ſunt infinitæ formæ poſſibiles in mãtã ſubſtrahi.

Ad Quæſtionem igr̃ reſpondeãdo

Negaho et priuaho ꝺiuerſ.

Notandum. gõ. Aliud eſſe negationẽ aliud priuationẽ. Negatio nã eſt abſentia rei remoti et carentia alicuius formæ abſolutæ ſuſtæ in quorũ ꝺ ſubio, ſiue apto nato ſiue nõ apto nato. Priuatio aũt eſt carentia rei remotæ formæ in ſubiecto apto nato.

Notandum. gõ. Cum negationes et priuationes tam de re abſcindit quam de ente nõ dicant, dubiũ eſſe in propoſito de actibꝰ an ens ſint in alia rei ẽ anima. Ex hoc

Nota tria ſic ꝓpoſita.

ſit notandũ tria ſe nobis offerunt in hac quæſtione tractanda. gõ. Utrũ negatio in creaturis ſit eſt diſtincta à priuatione ſit formali ẽ anima exiſtente. Secũ. Utrũ priuatio ſit ẽ anima, et an dicat entitatẽ aliquã poſitiuã. Tertio. Utrũ negationes et priuationes in

Secundo

Decimo dant esse ex anima

Quantum ḡ ad ꝓm dicu Nulla negaco vt est distincta a priuatione formali. Tuma pars
ex anima existit. Dici vt distincta a priuatione ḡa alij negonis fut ꝑ supponat apud me ꝓbat.
in subio. Hec Conclusio ꝓbat. Vtrūq; affirmationes aliquis negationis non removentes ex
anima ab aliquo subio in illo subio nō est negatio ex anima. Sed affirmationes istarū negationū
anima ab aliquo subio in illo subio nō est negatio ex anima. Sed affirmationes istarū negationū
non Deg, non lapis, non removentes ab hoc vel a quouq; alio ex anima. Ḡ in illis subiis nō
fut negones ex anima. Nor ꝓbat. Illud quod nūquā insuit alicui nec inest. nec aptū natū est
in eis nō ꝑt intelligi ab ipsis realr removeri. remotio n ꝓsupponit esse vel fuisse vel possibilitatē.
sed affirmationes talium negationū puta istę affirmatiōes Deg vel lapis. nūquā insuerūt nec insunt
nec apte natę sut inesse hmi. Ḡ ꝑ cōs non possunt intelligi realr removeri. Secundo ꝓ
huiusmodi negones puta nō Deg, nō lapis, essent in re ex anima in talibꝫ subiectis de quib; vr ab
cā in ꝓb. hoc nō esset nisi ḡa abesset affirmationes oppositę: sed ꝓpterea nō possut esse
negones ex anima Ḡ. Nor ꝓbat Quia si sic ḡ isto modo deberent poni intra ḡositū quod
nō sut affirmationes: sed istę affirmationes puta Deg vel lapis, nō sut intra ḡositū hoc alio modo Ḡ
negones forū deberent poni intra ḡositū hmi. Hoc autē est absurdū cū nulla rō negatiua
ponatr intra ḡositū alicuius ꝓfituy. Confirmatr ꝓb; quia nō potest poni negatio vlr nō ponit
affirmatio: sed lapis nō includit intra esse et ḡositū hmi Ḡ non lapis vel alij includi
intra ḡositū hmi.

Contra istam conclusionem.

Obiicit Ḡ. Omnis intellectu circumscripto vel hoc est lapis vel
non lapis nō ꝑt dici quod sit lapis Ḡ non lapis. Sed non lapis est negatio
Ḡ negatio remanet aliquis subio extra intellectū Ḡ. Quia de ḡ quorūq; affir-
mato vel negato est vra nec dubia n nō esse dicī medio. Nor. Quod omnis intellectu
circumscripto quod hoc est ex lapis nec nō lapis stante ꝓ ꝑ formale inclusione affirmationis vel
negationis habent hmi fundamentalr est nō lapis id est quia ꝑt fundamentū sue subiū nō compleri
esse lapidē. Sed ꝓbatio ꝑtis dicit. Quod circumscripto omnis intellectu nulla est cōparatio
ꝑ. non dicere est ex complexione et cōpositione intellectus nō sut circumscripto intellectu. Quod nō
Ḡ nec dicere non dicī medio id refert est. ſ. termini abs dubio formati, sed si ipse nomi-
aliqua determinata et manifestatio bene ponit medio; hic aut quod hoc ex intellectu
aliquo.

Obiicit 2ᵒ Nulla affirmatio removet ab intellectu nisi ꝓ negatione
oppositam formalr inexistentem sibi extra intellectum sed lapis
formaliter removet ab homine Ergo homo est non lapis per nega-
tionem formaliter et realiter inexistere sibi extra animam.
Cōsequentia ꝓbat. Quia nulla oppositio removet ab aliquo nisi ꝓ negationem sibi oppositā inexistentem
bilē: oppositio aut negationis est ipsa affirmatio cui nūquā in oppositione mediante cui ꝓt repug-
nare ab alio, nec non inesse, quam illi insit contradictoria aut sut oppositio immediata. Ad
ad ꝓtem. quod aliquid removeri ab alio posse dupliciter: Vno modo ꝓpter oppositionem illi inexistentem a
quo tale dr removeri, et sic albedo dicitur removeri a subiecto ꝓpter negationem sibi inexistentis
ꝑ esse oppositam et formali repugnantiam albedini. Alio modo potest aliquid ab alio removeri ꝓpter
negationem causa non potentem poni in esse aliquo positivo, non quod ibi insit aliqua negatio
opposita formalr sed forte quia est aliquid positivum ꝓpter quod illud sibi nō competit, sicut in

oppositu, saltē nō dē remouerj ab eōrē ppē negatiōē sibj oppositū inēxistentē, sed ppē aliqd positiuū inēxistens, ppē quod sibj affirmatio alterius repugnat.

Vdā pariē q. stionis pbatiu

QVantum ād 2dm, Quod Priuationes formaꝝ realiū essē formalr ex ammam ciuscripta consideratione intellectꝰ pbatur Cond. Cō. Nihil remouetur formalr ex anmā ab aliquo subiō nisi aliquid positiuū vel negatiuū sibj inēxistens: Hoc patet q lumen in aēre removetur ab aēre ex intellectu. Cō hoc nō ēst. missi aliqd sibj incompossibile ex anmā existēte: sed hoc nō est aliquid positiuū. lumen nō non ēst aliquid formā contrariū. Cō removetur q priuatio inēxistentē subiō, et potē per tenebras. Secundo Omnis oppositio ex aliā subiecti utriusq; extrēmi ex aliā: sed inēxistentiā et priuatio puta inēt lucē et tenebrā est oppositio ex anima. Cō Et hoc ēr intentio Arist. de Anīa ubi dicit quod visus apprehendat ipsā aēra tenebrosū q est priuatio lucis quod nō esset si esset ab anima. Tertiō. Omnis mutatio ex anmā subiecti utriusq; terminū ex amiā: sed gnātio et corruptio sunt mutationes ex anmā vt de se patet. Cō: sed terminj ad quem corruptionis est priuatio formā est nō corruptio de ēt ad non esse, terminj ex quo gnātionis est priuatio formā q ēst de nō ēt ad esse. Cō. Ex quo sequitur Priuationē cō et

Nota

spēs nō esse ēntitatiū aliquid positiuū formalr: hīq capitur Entis positiuū possibilis re: cipj in aliquo subiō est oppositio priuatiō. Cō si priuatio diceret aliquid ēntitatē positiuā tum ipsa set possibilis recipj in aliquo subiō, puta in matā sequeretur huic priuationj esse aliq oppositū et hīc q tā de illa priorj, et hīc vel erit pressj in mā: entia vel status est in ea quod non dicat aliquid ēntitatē positiuā: hīq ā one positiuū dicit aliquem habitū: sed priuatio non dicit habitū ex sibj opponat. Cō Cum dēmōs q a nulla raō positiua est constituta ex duobus extremis contrarijs: sed si priuatio diceret aliquā ēntitatem positiuā ipsa esset huiusmodj Cō. Nor. Pbatr. In eo in quo priuatio est negatio inclusa dit una ex anmā contrarioꝝ: in eo quod dicit q positiuū includit alia extrēmū contrariorū Cō Sequitur 2dō. Cō et per se priuationē dicit Negationē in subiō apto, supposita hīc, permissiue, et connotatiue dicit aliquid Ēntitatē positiuā. Ratio est. q illud quod supponit, admittit, et connotat aliquid Ēntitatē positiuā. Est aliqua Ēntitas positiua modo dicto: sed priuatio est huiusmodj Cō. Supponit ꝑ admittit et connotat subiectū positiuū

Sed cō Conclusiō OBIICIES Cō. Manente aliquo inferiorj manet suū superiꝰ, vt manente hīe manet animal: Sed negatio est superiꝰ ad priuationē, cum omnis priuatio sit negatio, et non ē conuerso: et priuatio per se est ex anmā. Cō et negatio erit ex anima cuius oppositi dicimus supplj. Nor. Negatio grādo de aliquo superiori omnino nō aut negatio non est quid communē negationi absolutē sumptē et priuationi, nisi equiuocē, sed solū sono vocis, sicut Ens realr et Ens raōnis nihil esse communē virtutē, sed sola tantū vox. Non est cō notū quod manēte priuatione ex anima, maneat sic negatio

Arguet 2o

OBIICIES 2o. Quanta est incompossibilitas int' ter-
minos ad Quem alicuaz duaz mutationum, tanta est int' Terminos à quo
ipsa: Sed Terminj ad Quem gnationis ignis et aquæ sunt incompossibiles Gō
et Priuationes ipsorū Ergo probatio Quia si non, cū mutatio sit à termino à quo ad
Terminū ad Quē si terminj duaz mutationū essent simul compossibiles, tūc mobile posset simul
desert 2os terminos à quo, et acq're alios duos ad Quē, quod est impossibile. Rndeō ad
Gōz. Terminos à quo duaz gnationū posse sumj duplr: Vel n' sumatur absolutē vt sunt priua- Terminj a quo
tiones formarū ad quas est motus; vel relatē vt sūt p'cise rāon Terminj à quo. Et gō modo sumat depl' sumj pōt
non sunt incompossibiles, sed sic admitt illis suppositis incompossibilitas, sunt autem quod sint Ter-
minj à quo gnationis. Ad quo

Sciendum est Quod sēcj sit de Priuationibz et de habitibz in ordine ad vnū
subiū, nam duo habitus possunt esse incompossibiles in eodē subiō sunt v.g. forma ignis et aq' et hu-
jusmodi priuationes nō erūt incompossibiles eo modo quo est ga habitus est perfectior priuatione, et isteō vnj ha-
bitj repugnans alterj includit priuationē alterius habitus, sunt forma ignis includit priuationē formē aquē:
priuatio vō ga est imperfectior ipso habitu ideo nō quod includit negationē alterius priuationis, vn una pri-
uatio stat cum alia ex quod nō includat actualē affirmationē oppositā alterj priuationi.

QUantum ad 3m Articulum. An Negationes et Priuationes Prā pars qba
in Diuinis habeant esse extra animam, v. gā in Deo immortalitas. 2e pōnis.
Infinitas, innascibilitas 2a. Dico Quod nulla negatio vel priuatio
sit in Deo existens extra aiam, sed oia hæc sunt tantū p intellectū
quod ostendo. Intellectj nāq; nr nō inuenimus nec intelligimus alj affirmationes oppo-
sitas motui ad conspiciendū hujusmodi negationes Probatr itaq; hæc cōe. Nullj nō esse
est formalr in Deo: sed negatio est nō ens Gō Secundo Nullj finitū formalr est in De
sed immortalitas et alia hujusmodj sunt finita Gō Ergo est clara, Nor probatr Quia tantū
est priuatio in gne priuationis quantus est habitus qui priuat in gne affirmationis. Ad oēm hu-
jus opposita illæ priuationes nihil seu negationes q dicūt de Deo sunt finitj, puta mortalitas oppo-
sita immortalitati finitas, infinitati, et sic de alijs Gō. Ergo si nō priuatio esset ens habitus
in eo quod ea tolleret habitū, nō esset priuatio hujusmodj habitus

Ad Argumenta in oppositū ja part. Ad 1m rndeō Aristo: ex loco pma- Solutiones
tam nō plene sed quodammō vt ad formā ga ens est adiacens materiæ et modū formæ. Argumentor
Ad 2dm Quo duplr aliqd est intellectū post conuenire rei Gō Dico ad quod sēt sit
aliqd realiter realr conueniens rei vt calor igni Sic Negationi, quod vtr duæ negationes tantū aliqd
in aliquo et sic denominatiue q dicatr de eo lt nullū ens habitat possunt in re. Et ga sine
ope intellectj pōt aliqd negationi competere rei Ideo sine ope intellectus pōt aliqd negationi competere
rei sic Gō priuatio conuenit materiæ absq; ope intellectj, ga conuenit priuationi materialr
non est ens aliquid habitans in materia, sed potius non adesse aliquid habitans realē et forma-
et ga sine ope intellectj nō adest forma, ideo sine ope intellectus dē rei conuenire priuatio
Ad 3m Rndeō. Quod priuatio p actum p quem capitur a sensu nō ut per se sic tenebrat

q̄ sub subiti vel spāns sub ly subity q̄ cipiūtur: q̄d nō tale est nō est ntēe eō positiū reale.

Ad Quartū dō. Quod nō operetur terminū a quo gnātionis ēt aliquid positiū. 2° Quod gnātio possit ḡi mutuō realiē duplr: Vno mō q̄a termini sunt entia positiua, et sic nō est mutuō realiē, cū termini a quo sit priuatiō: Alio mō q̄a est ad terminū positiuū et sic bene dō mutuō realiē.

Ad Quintū dō. quod generatiō nō sit aliquid positiuū, est n̄ priuatiō rectitudinis debitis inesse alicui.

Solutiones ad oppositū.

Ad Argumenta in oppositū dō pars. Ad 1m dico. Arist: eo loco nolle priuationē ēe q̄ se dicit, id est nō esse q̄ se q̄ positiuū sonat. quātū quod ētiā nōs concedimus.

Ad 2dum dō. Ad 2dum forte q̄ vā de infinitis entitatibus dicitur aliquid q̄ actum et habitum esse positiuū qualis nō est priuatiō: Quod vō dē in nostr in materia inclusis priuationes infinitas, id dubiū est, tot n̄ rerum ēe priuationes in materia, q̄ntas sūt formē possibiles in ea ḡdui, et q̄ sint nō sūt infinitē, sed finitē in infinitū; ita quod quotcunq̄ libet ḡdui. q̄t alias ḡdui et nūq̄am esse deuenirē ad actū, hoc nō est inferre quod priuationes sint finitē in infinitū.

QVAERITVR SECVNDO
Vtrum Priuatio sit principium generationis

Argumentatio in oppositū esse reale: Sed priuatio nō est quid reale, ergo nō est principium.

Videtur quod non. 1o. Principium mutationis realis, qualis est gnātio debet

2° dō. Arist: 1o Phys: vocat priuationē ēt principium q̄ actus. 2o nō est principium.

Dicendum tamen est priuationem esse principium generationis. Ratio est, quia illud est principium reale generationis a quo incipit esse et q̄ se ingerit generatio realis: sed generatio incipit esse mutatio q̄d inducit, patet a subiō et termino a quo et ad quem. Terminus autem a quo est privatio. Ergo priuatio est principium. Nō est tū principium reale ex eo quod ponat in se aliquid reale tale q̄ positiuum, sed quod principiet reale, et sit terminus a quo generationis.

Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m dico. Illud quod est principium q̄ motus terminus a quo ad esse debet ponere aliqua reale positiua in se, sed sufficit quod sit ens positiuum in suo fundamento. Vnde quod ad rationem principij in rebus sufficiat vt sit ens, a quo oriatur vel inducat aliud: Priuatio ad hoc nō se habet.

Ad 3dum.

Ad 2dm dicit. Quod Arist: loquat̃ de principijs compositionis suis de facto esse rei, priuatio nō ht esse ad compositionē p actus q̃ nō est principiū componens rē. Ipsa, sed amittit matr, est n principiū p̃ q̃ res non destruj suis principijs.

QVAESTIO SEXTA.

Vtrum Priuatio sit distincta realiter à materia.

Videtr quod non 1o. Illud q̃ inest matr̃ vere sumptus ab eo quod nō est ipsa est ei cui matr̃. Priuatio est huiusmodi 2o Nor. Circumscripta n matr̃ ab omni eo quod nō est ipsa, nō remanet forma, cui forma sit distincta à matr̃ et hr esse habt. 3o est priuatio. Sed contra Inter q̃ est realis distinctio inter illa est realis relatio, q̃a distinctio est quod relatio. Sed inter hoc et nihil qualis est priuatio nō pōt esse realis relatio, cū omnis relatio realis sit inter duo extrema realia 2o Preterea 2o quod ex alia potest pōt à matr̃ separari vt de ig cū matr̃, sed priuatio ex alia potest est separabilis à matr̃a 3o. Jor est clara. Dey n̄ nisi separata q̃ ex distincta quarum vnum ab alio est remota, et quorum vtrumq̃ est absolutum. Nor. Hr n̄ est separabilis nisi à causa suprema Deo: sed hoc non Deus nō hr Deus deberet infinitas formas ad quas matr̃ est in potentia producere in illa, esse auferet priuationē à matr̃. Sed hoc esse non q̃a alr Dey nō pōt dare quam matr̃ posset recipere matr̃ aut nō pōt recipere omnes istas formas simul quia earum repugnantia ex ig̃r q̃ nulla potentia omnes formas possunt simul induci in matr̃. ipsa nō haberet aliquam ad quam est apta nata. 3o sic dicit priuationem illam: Conf: q̃a Aristr 3o Phys. dicit. quod priuatio et matr̃ sint ig numero, differunt aut rationē distincta aut rationis est q̃ intellectus. Nō 3o realr, ea sola diuersa conceptu differunt.

Dicendum tamen est Priuationem esse realiter distinctam a matr̃. Patet.

Quicquid ita se hr quod vno manente aliud non manet sibi distincta realr: Sed matr̃ manente nō manet priuatio 3o matr̃ distinguit realr à priuatione. 2o sic.

Tenendum est Duplex posse dici aliqo ab alo realr distingui: Vno modo positiue quia nihil habet in suo conceptu realitatis aliquid distincta à realitate alterius et hoc modo priuatio non distinguitur realr: Alio modo Negative q̃a est vna nō est alia, vel q̃a vna nō 3o. Cata de alio. Ut in se nō sit aliqua res realis, et hoc modo priuatio distinguitur realr à matr̃, ja dt negatiue q̃ est ex realitate matr̃, sicq̃ materia nō est priuatio, et pōt esse sine priuatione. nā actualitate forma in materia priuat alias formas actuales et ab materia natas. Ita quo ad 1m. quo priuatio sit ig realr cū matr̃. Priuatio nō q̃ dupliciter ostenderat pōt, vt sup est dctū. 2o formalr. est priuatio est, sed quod priuatio

dē negatiōd. Dō fundamentalē sēt rāōnē aptitudinis sed quid est ḡ realē in mādo. gō mādo nō est iḡ realē cū matā. sēs bene ēē.

Ad Argumenta in oppositum. Ad ij Negate nōr. Ad ḡbationē cū dicit quod corrūpt̄ matā ab omni eo à quo distinguit nec est privata nec nō privata formalē, nec includendo nec excludendo negatiōd formalē. cū secundū sint à matā distincta. sēs debet cui privata fundamentalē, hoc est quid est fundamentū cui non inest talis forma cū tñ possit habē ead.

Ad Secundū Concessa ḡ; Nega nōr Ad ḡbationē dico. Quod id entia, distincta, diuersitas ḡpriū sumpta sunt tñ inter entia possibilia, sunt n̄ passiones entis. Cū igit̄ privatio non sit ens nisi rōne ḡpriē realis distinctionis realis, sēs potiꝰ dī non ēē iḡ cū matā, quā id entitatē nō debet cui realis possitiū, sēs negatiū.

Ad Tertium. Nego nōr. Ad ḡbationē dico, quod sicut aliqua possit ordinē formaē simul induci in matā, sicut non de quo nihil ad ḡpositū, tñ hoc non obstante matā non fuit formalē privationē. Ad Conf: rndeo. Quod dicit: dñe matam cū privatione ēē iḡ nullo modo intellegi, sic quod entitas unius sit entitas alterius; sēs ḡ ad quā ḡtē cui ens realē non debet intelligi sic quod entitas unius sit entitas alterius; sēs ḡ ad quā ḡtē cui de alio denominatiū et accidentalē, ata, ita erit anima ḡ aerne, sicut subiectū cū suo accidente. Quod cū sic intellegat patet ḡ ia asserit matā et privationē distingui realē, id est diuersas rationes principiandi subiecti.

DICES: Potēn matā ēē dicit carentiā formaē et aptitudinē in matā ad illam recipiendā, et hāc nō est distincta à matā Gō nec privatio Deo. Diuersā ēē rōm potēn et privationis, privatio nāq; principaliē et formalē ēi dicit negatiōd, scilicet remotionē et aptitudinē: Potēn vō nō dicit habilitatem ad formā et carentiā eius negatiōd, sed ēē iḡ principiū positiū cū matā.

QVAERITVR QVARTO
Vtrum Vnitas, et distinctio Potentiarum sit desumenda

DICENDVM est cum Scoto quæstione quinta. quod à forma seu ab habitu opposito Nāc est Quia privatio nihil est aliud quam negatio formaē, nō sed natura ēē distincta forma, speciē fundamentalē, ratione cuius debet ana. ēē distincta privatio: sicut gō v.g. unus et alius differunt specie, ista nō unus et hic alius tñ numero, ita contrarie et secundum differentias speciē, hic vō contrarius, et hoc secundum numero. Ex quo patet quod in privationibus immediatis quo ad genus, speciē, et individua, sicut in possibilibus quāl non dicunt aliqd positiū, sēs tñ dñt oppositionē privationis ipsis speciei, vel individuis, vel aliquibus subiectis. Et hac de sō Lib. Physico.

Ad Laudem DEI Omnipotentis.

Hretalogus. est furcifer mortifer qui mendacia pulchrè colorat.

QVÆSTIONES IN II. LIBR. PHYS. Mri SICORY DE NATV. RA ET CAVSIS Mri ET Gnd.

De Natura.

Consilium Phi in hoc libro est, iacere fundamenta vniuersæ scientiæ de natu: et quia ea quæ vniuersis Physicis naturalis est non nulla alia ꝯ ad methodū nālem scientiæ spectant prosequi: ne nō certum sit Phi subiectū aversari circa res nāles, ita quod ēt nāle sit rō formalis obiecti Physici vt est ab Arist: conscripta, aliquibi hoc rō explicanda erat, vt forte cum ea passiones de rebus nālibus facile demonstrarentur. Cum literæ variæ sint ex variis causis in aliqua scientia demonstrandæ rationes, aliquibi eadem dotrina erat, quod et ex quibus rationibus Physicis aliqd demonstrari, est in quas causas effectus nāles resolui debeat, quod aliqui existimat Phi in hoc Lib. de Nat: et de Caus: disserere, cuius Methodus non eadem inseguitur. Igo de Natura et Arte, seu de Causis agentibus.

QVÆRITVR PRIMO An Naturam esse sit demonstrabile Mri

Vtrum quod sic 1o. Arist: 7 et 8 Phys. hoc multis placuit oībus ñ omne quod mouetur, habet principium aliquod sicut motus, hoc autem est unde natum esse. Go

Argumenta in oppositum.

Secundo Natã est mãta et forma: seq̃ Ptãs gbat mata et forma ẽt natãs Gõ gbat natã esse.

DICENDVM tamen est. Quod quamuis Naturam esse possit demonstrari à posteriori ridiculum tñ ẽt tentare demonstrare Natãm esse.

Prima pars Condis gbatur: s. nõ mõ demonstrãr natã hoc modo. Ly moty est natã est; seq̃ moty est. Gõ nãta est. Ptãs gbatur hoc mõ: Ly effecty natã est et ipsa natã est: ergo effecty est Gõ et nãta. ga cũ natura sit principium moty, sequit quod moty sit effecty et principiata natã.

DICES. Propositiones quæ se notæ sunt indemõstrabiles: sed talis est hæc, Natã est: dum nõ intelligit quid sit natã, sit quid sit principium moty et quietis, adueniet statim naturam ẽt, cũ sensu proferat moty. Pro nõ. Propositiones ga ita sunt ex se notæ aut nihil habeant simplex ga quod nõ intrauy possint, et quarũ terminy seipsos declarant sunt indemõstrabiles: sed hæc propositio nãta est non est talis, dñ ly ex se nota ga a cognoscitur stantiã suæ nãtæ, concurrente sylls, cum medijs ẽnt ipso sensu notis, sit moty.

Secunda pars Condis gbatur: ga hoc ridiculũ est in aliqua re laborare demõstrãda gñ ea sunt quæ sine demõstratione cognoscũtur: seq̃ talis est hæc propositio natura est, apud eos q̃ intelligũt hũc terminũ Natura. Gõ. Conf. Quia ideirco Ptãs nõ dicit absolutè quod nihil ẽt demonstrare natãm; sed tentare demonstrare, ut innuat se nõ negare quod possit demonstrari natã, sed solũ ridiculũ ẽt. s. gb ut demõstraret id quod rẽm laborioso conaretur.

Solutiones Argumentor. Ad Argumenta in oppositũ. Ad ym dicendo ex Aucrin. dict. lib. Arist. ad All: magy Strat. ga Cap. 6. Aristo. locis citatis nõ gbatur natã, sed solũ gbatur ga ex mouetur, moueri ab aliquo motore distincto, et mobile passe simplicit à se nõ moueri, sed distincto rẽm mouente et motore aliquo ẽt discernen.

Ad 2dum. Dicendo, aliud est gbatur natã ẽt, aliud aũ gbatur cuy completa in practica ly natã esse, illud nõ est natã hoc aũ obscurum, aũ hoc sonat gbatur Arist: nõ aũ primum

QVAERITVR SECVNDO

An Definitio illa Natura

2. Physicoꝝ textu tertio. (Natura est principium et causa motus et quietis, in quo est primum et non secundum accidens.) sit bona.

DICENDVM affirmatiue. Quam Definiom vt intelligas:

Aduerte. Quod duo ad rationem naturæ requirat Arist: ꝯ vt Natura sit principium motus, Ido, vt sit principium in tali subio: Rone primi requirit vt nō solum sit principium seu causa motus; ad excludendum principium quod licet sit principium, non tñ est causa motus, ꝯ a nulla modo dat ee motus, ꝛ dicit formales negationes. Rone vltimi requirit ꝯ vt sit principium motus in illo subio in quo est, Ido vt sit ipm: quod duplex explicari solet: ꝯ sed talmente vt sit principale et substantiale, non instrumentalium vel accidentale, 2o vt nō sit in nullo subio alius principij quod ad quod reducatur, sic dualitas ee alicuius licet sint principia motum effectiua nō tñ sunt naturæ. ꝯa nō sunt principalia nec substantialia, sed instrumentalia et accidentalia, et reducunt ad substantiam alicuius ad quod principium. Ido sed Graecos, sed Graecos ex Glosso. vt sit ipm: id est immediate, ad differentiam artificialium ꝯ etsi sunt in se aliquod principium motus non tñ immediate ab arte sed ꝯnō nalia sunt mouentia, loquitur n̄ motu deorsum, nō loquitur sed vt lignum. prior exemplificat plus placet? natus n̄. ai sit essentiale in vt cui est nata nō est ipm: nec reducuntur ad aliud quod principium. Deo ruone subiecti requirit vt sit principium motus in illo subio ꝯ se nō ꝯo sed accnō, ita vt subiectum ratione illius principij dicatur talis motus: sic forma ignis est naturalis, ignis n̄ ꝯ habet talem formam debet mouiri sursum ꝯ se et nō sed accnō. vñ Arist: inferius affert ruonem cur quibusdam hoc nō sed accnō appropriauerit; arbi n̄ mediana ꝯ est in medio est principium motus ad sanitatem, ꝯ motus est in suo medio, ꝯa n̄ medicina ꝯ accnō inest ei quod mouetur ad sanitatem nō quia vt medicus mouetur, sed vt aegrotus, idcirco medicina nō est naturalis respectu motus illius sanitatis: et adduc vlterius dat signum tertium quod est esse ei cui quod est sed accnō, sed aut signum est grosse separatis, animatum, medicus ꝯ se medetur, ꝯa medicus nō potest a medico se separare, nullus n̄ scientes sine arte valet medicus ꝯ qui non sit medicus: at vō medicus ꝯ accnō sanat. potest n̄ a medico separari, sanato multoties, sananti ꝯ nō sunt multi medici, et multi sunt medici ꝯ nō sananti. Notandum autem hic est quod Arist: non definiuerit sed loco loco natus in se vt est constitutiua essentiæ rei talis, licet conceptu rei sit prior et magis essentialis, sed motus in ordine ad operationem et sed conceptu secundum: tum ꝯa non nō cognoscamus facile aliquod principium constitutiuum essentiæ rei nisi ex operatione a posteriori: tū ꝯa hic etiam inuestigant naturam ex effectu rei naturalis ab artificialibus: sed naturalia in hoc maxime vnus differre ab artificialibus, quod sunt in se principium aliquod intrinsecum sui motus, et ꝯnō sit illud principium mouentis, quod nō est in artificialibus.

Quod ad rationem naturæ requirat Arist:

Nota sed talmente et Aliscon

Nota explicationem Graecorum ex parte subiecti (sed accnō) huius

QVAERITVR PRIMO. An Natura sit principium passiuum motus.

Argumenta in oppositum

VIdetur quod non ꝯ Arist: 2 Phys: text 8 dicit. Naturalia ab arte simul ibꝫ dicit esse ex hoc. quod illa habent in se principiu suj motꝫ, hoc vo non: quod dicit se principis passiuis motꝫ intelligatur, falsum est, ꝙ a artificialia non minꝰ quod naliꝰ sunt apta ad eliciendu motu, quod n̄ cadit in: 8. text: sicut ajunt. Ꝯ necessario illud dictum de aliquo principio alius intelligi debet. SECUNDO Ꝯ natus est nalis. Ergr habet principiu intrinsecu nale. Ans patꝫ. Consq̄ arꝫ Ꝯ Phys: obj natꝰ dr esse principiu motꝫ: sed natus est motꝫ. Ergr est illud principiu erit natꝰ; sed in ignis hoc patꝫ natꝰ erit forma. Ꝯ est ab Arist: quod natꝰ forma aut no est principiu passiuu sed actiuu. Ꝯ natꝰ no solu est principiu passiuu sed etiꝫ actiuu. TERTIO. Ꝯ natꝰ est solum principium passiuu. quia et motꝫ vt Phys: erit naturalis, ac ginet nullꝰ esset violentꝰ. Cons est falsꝫ. Ꝯ et Ans. ꝙ falsitas patet ipsa experientia; sicꝫ vo probat ꝙ natꝰ ex 2 Phys: text 30 obj arolenki dr id. quia principiu est extra no conferente vim passiuam: at ones res vim passiuam conferunt ad motu arolendi. vnde sit natꝰ ꝙ natꝰ quando est ex parte sua potens habet resistere motui. Ꝯ.

DICENDVM tamen est cum Scot. in 2 dist. 18 ꝙ vnica. conclusi. arguit eam cont hanc. Natura esse tantum principium passiuum motꝫ, siue natꝰ esse principium motꝰ non ignis mouet, sed ignis mouere, non ignis quiescere fecit sed ignis quiescere vel erigit ꝙ etc. Quod probatur Ꝯ. Alius mutatus est ignis passe mutari sicut ipse esse mutari à quocunq; agente id fiat: sed nullum principium est extra ignem principium actiuum intrinsecum. quod sit in ipso. Ꝯ natus ꝙ est principium intrinsecum motꝰ ita ꝙ quando mouetur mouetur, no est in principio passiuo: sicut nihil no mouetur nisi ꝙ a parte, ita nec mouetur nalr nisi ꝙ a nodo erigit natꝰ.

SECUNDO. Natus vt est principium motꝰ vel mutationis nalis est principium intrinsecum sed natus est principium intrinsecum solu ratione principij passiui, et no qua est principium actiuum Ꝯ. Nota. probatur Conth ex 2 Phys: text 3. vbi dicit Philo: amittit inferma quod moueatur ad sanitate ex hoc quod sit nemo, vel quod sit illud artem, ꝙ est principiu actiuu sanitatis; aliqn n̄ sic ꝙ se erit quod haberet tale principiu sanandi vt medici, quod in falsum est, multi n̄ sanantur ꝙ non sint medici. Ergr natus qui natꝰ passiuu in no vo actiuu principium erigi debet.

Et cons:

Et Conf. ter rão dott. gõ ex illa part. 2 dess. natũ (in quo est) ga subj principio. passiuo posse cõuenit ei in eo quod mouetur. principiũ n̄ passiuũ aut passiuũ est rão motꝰ illig quod mouetur; at vo principiũ actiuũ vt actiuũ no necꝰ debet esse in eo quod mouetur; non sunt multa principia actiua, q̃ sunt ex illud quod mouetur, vt patet in igne calefaciente ligna. Go principiũ actiuũ vt actiuũ no est natũ cũ vt sic, no sit in eo quod mouetur. Confir: Do ex 8 Phys. 9 Phys: ter 32 obj explicat cur natura seu grauia et leuia deuenit natꝰ moueri ad sua loca; et ait esse illud qđ natũ sua aptũ sit et alicubi, q̃ esse in suis locis, et ideo natũ sua aptũ esse moueri ad illa loca in sine aut ter. ait. eadẽ grauia et leuia no habẽt principium faciendi, sed patiendi. Go ex Arist: dic illa nãtꝰ moueri q̃ apta sunt moueri ad sua loca, et dor non est nisi rõne principij passiui. Go motꝰ ille est nãtꝰ rõne principij passiui. Dextio. patet. Quia natũ debet esse tale principiũ quale repetitꝰ in omnibꝰ natis. Sed principium passiuũ reperit in omnibꝰ nãtis. Go natũ est principiũ passiuũ. Nor. patet in Coelo. quod nõ sit in se m̄ principiũ passiuũ actiuũ ndũ ab alio a se distincta q̃ ab intelligentia mouetur. Quare sic est. Quod nõ conuenit alicui natũ aliquid in particulari esse eius principiũ actiuũ motꝰ et mutationis, dicimꝰ hoc illud motꝰ et mutationi non diꝰ nisi cum quo refert a principio actiuo sed potꝰ vt procedit a principio passiuo. Nor. patet. quia principium passiuũ vt passiuũ nec est nãtꝰ, principiũ vo actiuũ vt actiuũ no est nãtꝰ nãte, ga dati eius principiũ actiuũ q̃ vt no est nãta ga est ex illo quod mouetur.

Motꝰ quadruplex accipitꝰ.

DVBITABIS HIC. Quomodo motꝰ in definitione naturæ sit accipiendus. ? Dndo. Quod motꝰ dupliciter accipi posse in definitione, q̃ tale motꝰ quo motꝰ q̃ nat omnes operationes quibus vere nãtꝰ dicitꝰ illa scilicet, fuit fuere fuit fuisse instare, fuisse a formis nãtibꝰ fuisse ab anima, cuius modi sunt operationes sensus intellectꝰ et voluntatis, no quod omnes hæ operationes in una quaq; natũ particulari reperiri debeant, sed quod aliquæ inueniuntur nãta quæmint. Ita Ptol. q̃ et magis ppie quod comprehendit id alteratiuũ, augmentatiuum, Halyon et quationi no vo motui animalium. Quod vo Ptolꝰ motꝰ accipiat patet quia ita hic accipit Mosl vt ei nostra q̃ Phys. definit; aiꝰ n̄ intẽdo Phys; q̃ natũ definita erat principium motꝰ, nec explicanda est qđ sit motꝰ: at q̃ Phys. ita definit motũ vt sub eo motꝰ qđcũq; comprehendat vt patet ibi tex. 6. Planius th̄ q̃ motũ Phys q̃ in definitione nãtæ intelligit locale q̃ est primo inter omnes, vt fuse patet Phys 8 Phys. à tex. 34. iste n̄ omnibꝰ nãtibꝰ ibi competit vt ibi docet qđ Coel. tex. 5. Et th̄ non motꝰ generationis, modo intelligatur definitio nãtæ ex hac ratione in esse non quod nãta solũ motꝰ ppriꝰ dicti sit principiũ, est n̄ principium multarum aliarum operationum quæ motꝰ ppriꝰ non sunt, sed vt natũ dicatur principium motꝰ, q̃ motꝰ est operatio communissima, et inuenitꝰ in omnibꝰ nãtibꝰ, saltem locali, vel in ordine ad motũ tanquam principium quandam et maxime vellem operationẽ definire natũ.

Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m Dndeo distinguendo natũ. Aliqꝰ n̄ sumit qđ distinguit contra agens à ppriꝰ et sic arguit distinguendo Phys rationem ad Argumentor. Solutiones

artificialiby ex parte principij activi quia natū est principiū intrinsecū sui determinati quo agens nāle agit non tñ ad agit et non alio, sed acte et voluntate est principiū quo; sed illud quod sic et alio agit quod sibi placuerit. Actio tñ dicitur artificiale ex parte principij passivi, q̄ natūa dicit in se principium passivi inclinans ad hoc aut sic nata aptantia artificialia pro tñ dicit huiusmodi principia, sic inclinans vel inclinata ad talem &c. intellectus proprietas &c. aut quia in actionibus et artificialibus in quibus con inclinationes et media sunt proxima, vel certe artificialia sunt in potentia neutra, sc. talis forma artificialis non inest eis cum inclinationibus principij passivi. Ad hoc ego quod motus sit naturalis sufficit quod materia passiua rei sit ad talem formā inclinata nec requirit ibi principium actiuum intrinsecum, sed a quocunq; agente agatur erit quod acquirit simpliciter naturale. Solum opus illa inclinatio ex parte principij passivi.

Ad 2dm. Concedo totum argum ad illum sensum, sed forma in generatione non est principium quia; sed actiuum. Vno namq; quod licet forma sit actus generis per quem rem dicit esse alicuius, tñ natum est principium passiuum et non solum de materia sed etiam de forma, motus namq; gradus destruit esse forma sicut et forma sicut ex gravitate gradus, non per eandem formam per quam res est leue. Est enim receptiua qualitatis consequentis naturam eiusdem rei; et sic de visibilitate respectu formae coloris dominus, per eandem formam qua lux est forma est receptiua visibilitatis, et per eandem formam qua gravitas est gravis et leuis, leuitas conferunt eis tales vel tales motus.

Ad 3um Rey. Seq. Sorius. Ad primum de violento dico, quod debeat esse quia sic, non conferente cum passo, sed non gignente inclinationem et tendentem ad talem motum, non aut quod gravis debeat cuique agenti exteriori, sed quatenus respectu materie q̄ inclinata natura per eam forma inducendo nullum motum violentum, tñ respectu actus gravitatis ad oppositum in materia, materia ad hoc quod ad aliud formam inclinatum si aut ab agente extrinseco, natus et forma contra illos oppositionibus inducantur violenter et alios violentur.

QVAERITVR QVARTO.
An Gratia sit principium quo actus?

Arguitur: Videtur quod non. Actus n. g. meth. tex. 3 ait potest esse rationale. eadem est ratio rationalem vel minime, sed nullum ens est potens esse rationale nisi Deus. Ergo et nullum ens est potens naturaliter esse principium alterius nisi Deus. Vel ergo nullus vel quilibet. Et non primum. Ergo. Colligitur motus et agens quia sic. sed nullum ens naturaliter Deus. Ergo nullum est principium motus etiam

DICENDVM tam est. Gratia non solū

esse principium motus sed quiet. Ad qus

Notandum. 1o. Quod cu ges duplex sit, quod del vt est in fieri. Quies duplex
ro à quo. vel vt est in termino ad quem, stans nõ inclinat ad grie ee gets ssr ad po: acquisita
sterinde, vel alia forma lapidis nõ nititur ad g esse in aere vel aqua sts in hõ.

Notandum. 2o. Quod hoc dictum. Natu est principiu moty et get. Intelle. Nota. 1o
gens est ex quatr compositi, et sit nõ vnius mate. g sicut ex se ad motu violentu est in
differens sic ad geten in termino à quo, sed vnius forma repellu nup beata sursu g gra
ua deorsum mouente. 3o Nota. it intelligens ee nole get sola gravitatem moty gre:

Notandum. 3o. Nota. it intelligens ee nole get sola gravitatem moty gre:
dere, eo potiy fundamentu hig sit possessio et conservatio in aliqua forma vel quasi for
ma g motu acquisita, g consistẽ non solu dicat re nalem esse a mate, seo sistere se et firmare.

Probatr qd Conclusio nostra. Natura non solu

esse principiu moty sed get. vlga nalia mouentia ad acquens alicuius vc.
tatis vel forme aliqua in cuy acquisitione denu cognoscit, vt sint intrinseca mouentia. sic ia
moty dle nõ sit in infinitu, intrinseca ad descendu vt erit natu principiu et moty sic et
get. Quare particula illa copulativa, (et) in definitione copulativa est sumenda ru
bono intellectu vt, non quod omnia nalia sit principiu moty et get, sed vt omne moty
et quies nalia sint a natu. quod n. vel mouentur nalr. vel descendunt eo habent esse
natu ipsorum insitu, sicut ens dr de ente tex 24 Cty dr. Anima ee qua vivimus sentimus,
et intelligimus, quod certe intelligi hoc modo no sit, vt omnia aia fornit hec omnes ope
rationes, seo quod omes huy motus operationes vitales q reperiunt procedat ab aia. Natu
ra non nate assumpta simplr et indeterminate dicit aut moty et get vt assumpta vltr
et distributiue. Et quemadmodu ru dr, anima est principiu vivendi, sentiendi, et intel:
ligendi, no quod vegete inferiy sit omne aia illud in quo est fruit vite, sentire et intelli:
gere, sic etia cu natu definit ee principiu moty et get non debet ex eo concludi, quod omne
natu fruit motu et gete id in quo est, seo illud potiy est inferens. quod omnia no:
ty et get nalis effluit a natu.

Ad Argumenta in oppositu. Ad 1m rndr ao. Motu ad locu Solutiones
et geten in loco non esse contra, vt ista nalia q est irrationalis quia ee principiu, Argumentor
seo tm motu in loco et quietem in loco contra crisen obbt, g nõ efficit simal natura.
Ad 2dm dr. Potens nalem non posse causare illa opposita g sibi nõ sut subordinata:
ad talia ordinatu ad quietem vn natu eius quia ee principium motu et quietis.

Ad 3dm rndeo 1o. Cum Arist: celestes nõ habe in se principiu get.
vn ingt ille g. Meth. tex 17 nõ ee pximus ns celu quiescat qa ingt nõ est in
eo potens contradictiones, vt moueat et non moueatr.

Ad 4m rndeo 1o. Absurdu ab Arist celu non mo ad motu seo rndr ad quod ridiculu natr.
et licet posito eo quy nunc est rem ordine non miru quod sit g simile coelestr natu

ex

ex se principiū esse non solum motꝰ sed etiā quietē.

DICES. Esto hāc definitiō conueniat coelis: at hæc q̄ nūquā mouebit sed semper quiescit quod conueniet. Rndeō. Dā globū saltim rationē partiū mouerj. Deinde etiā habē nālem potētiā vt totū deorsū ferat. Sic a prima sede extra: sferet. aij motꝰ non est nec. vnde aliquid vim alterū q̄ totū trahat sursum mouet, sufficit nō exē effectiue descensus q̄ est forma hāt substantialiū.

DVBITABIS HIC. Qualiter sit intelligendum illud cōmune dictum. Quod Natura sit determinata ad vnum.

Rndeō cū Scoto. Quod quæst. 2 Natū determinarj ad vnū posse intelligj dupliciter. Uno mō ad vnū formaliter et sic non intelligit. q̄ natū nō solū explicat seu etiā dat esse in vno singulari, sed etiā principiū plurium quorū alterū, sicut ignis est productiuꝰ plurium ignium alterius: Alio modo quod determinatꝰ ad vnū modū agendi, et sic intelligit, an agens nāle sic determinatꝰ ad vnū modū agendi, q̄ posset debitē sibi approximatū et nō impeditū nec: essario agit, sic quod quantū est de se non potest nō agere. Alterj, sicut habet modos agendi oppositos.

QVAERITVR QVINTO An Materia sit Natura.

Argumenta in oppositum. VIDETVR quod non. Natū debet esse principiū motꝰ nō quietis, sed ad nālem inclinationē talis rei in qua est conquirendū: Res mutā sed se nō est talis. Q̄ materia sed se non est natā. Min. probatur. Quia natū sed se est indifferens et apta ad oppositū motus sursum nō et

sine vllo respectu forme ē naturā. vēr̄ q; et ex ppria suaōe. On.
uenīēt ēs quod sit natū. Obatr nō ex glumbs lor. trit: nāo est ē Phs. tex 4
vbi dīat subīm n̄ quod dā et in subio est natū semper, vbi p subiū bnes intelligūt. Rsp lorū ibi tex ie vno ingit nō natū. sre dr ja vniūs subiecta matē Prj tex.
Sj. cū ingit Natū duz sit matā et forma, q eas obatr rōnīe tex 87. Quarto tex 12.
vbi dīt forma magis ē p̄fectio ē natū quā matām. Rsp p metā. tex 9. Natū ingt
quit tor ja matā. Pobatr Cond. 2o ōnib; quas ja est. Illud est natū rei
nāle quod constituit aīg substām et est principiū motus in ea mediate seu tacite est matā
sond sc. Nō. Min. obatr. Nā quod matā sit natā in rōne ēntis et substantie rei nāl
pat. q; matā est quid substantiā et est subiū, vñ ab ea maxime vīa substantia, quia subsistit
dicit p se esse. Quod aūt matā sit p̄nata in rōne principij motus rei nālis, pat. q;
quod rēs nālis possit in se suscipere motū, pat̄ ex hoc quia maxime rōne matē q est principiū
suscipiendi omnē actū. Pro. Rsp matā nō est natā diuersa á forma sed ex alterōnes torum
quid. cuiusmodi est alteratio aīg nullo mō ēt nālis, q; ut recipiat compositū et formā sit violenta
matā aūt sond Cabar. nō est natā: at hoc est absurd. Rō Nor. Quod minime sit absurdū
alterōnes huiusmodi nullomō ēt nāles, q; a aliqn̄ nata ex tales alterōnes dispositi nō nālr
vtpoterat formā alia v. c. formā aēris amissa forma ignis, quod tñ est falsū. Quia matā
eiusdē nālr informat vna forma ac alia illi contria. Sed. ex. Rsp nō alterō illa nō sunt
nālis matā quo forma ipsa ad quā est alteratio illa tanquā dispositio erit nālis.

Ad Argumenta in oppositum.

Ad 1um. Rsp. gn̄ dr natū ēt principiū motus non cuiuscūq et sc̄m á natā cuiuscunq; taliter rei in qua recipit tale principiū q; aūtē matā natū
Ad 2um. Rsp. Distinguo p̄ non natū. Rsp nō ex non natū intelligat forma falsa est ita. nō matā
Ad 3um. Rsp. Distinguo q non natū. Rsp nō ex non natū intelligat forma falsa est ita. nō matā
q est natā diuersa á forma est principiū motus eius discursiue formā q est altera natā
et quat in alterōnib; corruptiuis elementor: si vō ipse non natē intelligat quo matā
indifferenter, siue forma sint matā vā est ita et falsa nōr, Matā nō est eā principiū
motus congruens nālr ei rei in qua est, sic compositū in quo est matā quod motus rōne matē
est nālis, vñ in Argumento suppono motū nāles nō ēt quoscūq; sed determinatū tantū
quod hō est falsū. nō matā cum sit principiū nāle ex se indifferens et indeterminatū
ad om motū nāl em suscipiens, non magis quāt est de se inclinata ad vnū motū quā ad
aliū oppositū. Solū ex aēris illud quod dr esse de natā nāli q est nālis respectu formā,
cui nō forma sit ex determinatū contr. eā est principiū motus determinati ita nō ad oppos:
sibi illud in quo est nō inclinet. Et ita Cabarel. laborat Cabarel. ex quod, nomine natē
intelligat solū id quod est natā specifica determinata iuxta esse formā, et nōe motus nālis
intelligat eā q conuenit rei rōne natē specifice determinate, sc. formā.

Ad 4um. Rsp. Quia nō esse absurd imo necariū ex ordine rerū naliū sit ana nata rōne materie
et forme in matā eius rōnis conuenīant. Ad hoc nō ex eadē ordine rerū nālū intelligendo nōe natē,
vel essentiā specificā ciel formā q cum simplici esse nāle tale, determinatū in aliqua
spēs. Possēmus dicere diuersas formas constantes ex simplici diuersis naturis, simplici ordine
totalis, quasi sint diuersis natura seipsis tot et rōne ordinis quarū quidā simplici

id est absoluit et perficit. Ad Conf. duo. Quod non fuerit nec̃ vt ab̃ motꝰ nãliũ quoũ modo exempla ea loco adferret Arist:, si ea non nemini motꝰ nãlis sed natꝰ natꝰ non sequitur cũ negatse talem motꝰ esse nãles.

Ad 3ᵐ Arist: dicit expresse duas esse natãs, Matã et Formã, ac inde futurꝰ est quod quamq; rem materia et forma constantem habẽ in se duas natãs partiales, dꝛ tñ vnũ rei una esse Natã vel nois natæ intelligendo compositũ ex matã et forma, vel nois natæ intelligendo formã specificã.

DVBITABIS. TVM Materia prima, an secunda sit Natura: Rndeo. Materia ja est natura.

Argumenta in oppositũ

est Arist: nam ita text. 10 dicit. Natura dicꝫ vno modo propriam cuiuscunq; subiecta materia. Contra ipse ja Arist: in text. 7. 8. et 9. quo exemplis matæ quod dicit esse natura adfert lignũ, aginã tãm; at de suis materiæ suã non ja Gõ: Ido. Illa est natura ja inest vnicuiq; tanquã eius propria: sed talis est sola matã sua. Gõ.

Dnde ad ea. Illa exempla ipsi ex sent: antiquorũ ja pro mãta ja pronebat alia quod corpus quo ead Affo in 2 meth: text 9 loquit. Ad 2ᵐ duo. Nõ est de rãone natæ ja est matæ vt de sua rãone sit propria; imo debet esse comunis vt supra ostensũ est. 3ᵐ de rãone tñ naturæ specifice qualis est forma est vt sit ingita.

DICES: Saltim sine accidentibꝰ non habet matã thuig vel illig Gõ dom se non est natã, Rndeo id verũ est, nõ ja accidentia dent illi rãonem natæ, sed ja sunt conditiones sine quibꝰ nõ esset huig aut illig naturæ.

QVÆRITVR SEXTO. An Forma sit Natura: Ad quem Dicendum affirmative Patet: Quia illud quod est principium constitutiuum rei nãlis et rãone cuius aliqd determinat sibi certas determinationes vel gnãt sibi simile in natã est natura: sed forma est talis Gõ erit natã. Ido probatur aut̃ Arist. 2. ph. ja procedenti questione fuit ostãsa, maxime vo text. 10 hic vbi dicit de natura in matã et formã, et text. 15. vbi expresse dicit, forma ujr natã est, et text. 11 sunt tales argmti illud dicit natã a qua id quod sed naturã et naturale est nũncupatꝰ natura: sed quod sed natã seu naturale est, nũcupatꝰ natã a forma. Gõ Forma est natura Jorem et Rem declarat simul studiose ars: eas n̄ est inter naturã et rec naturales seu naturaconstantes ppr̃ dicto, q est inter artẽ et rec artificiãtas, quemadmodũ n̄ quod ex arte et artificiosũ est dicit artificiosũ aut artem quod artẽ forma nõ habet sic ead nihil est aut dicit nãturale.

Dictio: Arist:

quod nãlis

quod nãlis forma ḡ est ipsa matã ꝑ eãdẽ nõ fuerit, sic ligni diuini quod ligni formã habet, carnẽ quod carnis.

DICES. Ex hac Analogia artis et Naturæ quam tradit Arist. colligit formã non tm esse matãm, sed eãdẽ eam solam esse matãm: sz nã est eadẽ rãõ nãlium quæ artificialiũ, q̃ferlo sunt matã artificialium nullo mõ est arc, ita matã nãlium nullo mõ erit natã, &c. sunt à sola forma art. Snt artificialia quod sint arc, ita eãdẽ à sola forma res nales habebunt quod sint natã. Ad Oppõ.

Nota Arist. explicationẽ.

SCIENDUM est. Arist: et doctores et alibi sæpe doc laborare vt ostendat falsã esse opinionẽ antiquorũ, q̃ censebant solã matãm totã et rem subsiã et naturã, reliqua aõ esse accidẽ: vt clare ondit in text. q̃ huic libr. Aristoteles aũt tm abest vt putet solã matãm esse totã rem subsiã et natãm, vt eãdẽ existimet posse unã formã et subsiãm et naturam, et ita vt à forma sola res habeat quod sit substãa et natura, ac q̃ inde forma sit astã matã aõ potentia. Ostendit hoc ḡ solum Analogia artis valet. vt ꝑ eã ostendi matãm nõ esse naturã q̃ simpliciter sic dictã natura, et à qua res nales habeant quod sit simpliciter natura. Licet enim censebant antiqui cum posita materia sit in potẽtia ad naturã, q̃ simpliciter est natura, hoc est ad formã, in artificialibus aũt nõ valet hæc Analogia artis, ita vt liceat cõcludẽ quemadmodũ in artificialibus ita eãdẽ in naturalibus, natã nullã habet rãõnẽ natæ, est n. ens artis, quia rãõ dat ꝑficere et formalẽ dat formã solũ artificiosã, at vbi rãõ natæ nõ erit ꝑficere solã formã res erunt eãdẽ materiam.

QVÆRIT SEPTIMO

An Forma sit principium actiuum vel passiuum suæ ḡnationis et corruptionis.

DICENDVM affirmatiue. Quod forma non sit formẽ ḡnationis actiuũ; ḡnat. ja nisi quis actiue ḡnaret seipsum. si n. in ig eãt simul et nõ eãt. nã ḡnõ ḡnãt est, ḡnẽ võ à seipso ḡnãt nõ est, ḡ à quod est ḡnãri nõ pot, et semper ḡnati id quod ḡnig nõ erat, ḡnatio n. est mutatio à nõ esse ad esse. Quod non sit principium passiuũ suæ ḡnationis ḡnat. Quia q̃ ḡnãt nõ est nõ pot ee rãõ rationis alicui motui nec forma aũ ḡnationis nõ est ḡ ꝑ ḡnãtũ ḡcurrit. Sõ

ḡnã quare ḡbat.

ḡnã quare ḡbat.

DICES. Ens ens in sõ lib. dicit est forma esse principium ḡnationis. Respõ. quod ibi dicitur fundẽ est principium termini ad quẽ. et sunt hic aũt nõ ḡnãtio ea esse principiũ vt effectus. QVÆRES. Quod gõ est principium tam passiuũ quam actiuũ ḡnationis. Respõ. ḡnãtionis actiuũ ḡnã

tionis

hõis nõ est interius: seu extrin. nempe ipsũ gnãs vel agens, & principiũ vo passiuũ est mata, ista nõ est subiũ motg et termin motg: seu mata est principiũ receptiuũ formã q est termin gnãtionis Gõ et ipsius gnãtionis.

QVod vero forma non sit principium actiuum neq; passiuum corruptionis Probatur. Non passiuũ q tale principiũ est volũtas, ex illa nõ est subiũ et corrupho, & quod si diis foret formã gratis sua corruptionẽ id tm de q forma est terminus corruptionis ad quem sit terminata corrupho. Non est eã actiuũ principiũ sue corruptionis q ipsa misit corrũpit se ipsã, bõ q ea vnã quod ipsi appetit sua conseruationẽ: bõ q forma nõ tũ dat et q compositio in quo est quod vt illius finiat corrupi: bõ q inclinat aliquo se corrumpẽte quia si per se, esset nõ semel si non esset, ideo nõ corrũperet esset, q quod nõ est nõ potest aliquid corrũpere: quia eo corrumperet nõ esset.

Principium multiplex quot sunt duæ.

Quot corruptibiles quadruplex.

QVAERES Hic obiicies: quodnam sit principium naturale corruptionis in omnibus rebus. Dndo. Principiũ Corruptionis rerũ duæ assignare possumus. Alterum vnde ortum et hoc est mata: q cũ sit apta eã eruere aliam formam, ipsa caret, est radix et occasio ita corruptionis earũ formarũ quarũ alterius. Alterum particulare earũ de quibus disputat est triplex. Quot igitur corruptibilia sunt triplicia: Elementa, mixta inanimata, et mixta animata. Et in elementis quia nullum habet principium particulare intrinsecum corruptionis ipsorũ, q elementa nullo in se habent contrietatem ab extrinseco inducere, adimere in se agendo corrũpatur. Quia extrinsecum corrũpi nõ possunt ita extrinsecus adimere in se agendo corrũpatur. In mixtis vo inanimatis, cũ ea componant ex elementis est assignare principiũ corruptionis interius particulare: cũ nã talia durante compõ ex elementis et hoc, vel quod in ipsis reperiuntur elementa actu, sed suas formas substantiales, sed nõ cũ vnã quodque elementũ velit se reducere ad suũ primũ statũ, sed ita corrupti mixti. Vel certe si nõ remanent actu in mixto sed suas formas substantiales, sed tm sed qualitates actuales habebunt principiũ sue corruptionis ratione qualitatis contrariæ, nõ quod illæ qualitates quæ sunt in mixto sint contrariæ sibi nã in aliquo gradu remisso in quo se compatiũtur possunt esse principiũ corruptionis mixti quoniã modo inchoatiue; qã si intenderentur in æqualitatem vel remittantur ab aliquo agente extrinseco statim destruunt formã mixti.

Demũ, in mixtis animatis altra contrietas præter eã est alius principiũ corruptionis particulare, sed nõ animalia quatenus diuersarum rationũ et complexionũ sed temperamentorũ. Sicut cerebrũ est complexionis frigidæ et humidæ. cor calidæ et siccæ, et similiter loquendo de alijs partibus, q licet agunt inuicem, et si vel minimũ superabundant vel deficiunt corrũpitur mixtũ: calor enim radicalis continuo consumit humidũ radicale in quo vita cõsistit.

QVARITZ OCTAVO.

An omnis Forma sit prin.

apud

pium Motus localis.

DICENDVM affirmatiue, Ratio est.

Quia motꝰ localis est cōmunissimꝰ omnibꝰ rebꝰ naturalibꝰ competens, one n̄ ens mobile certo aliquo et determinato motu locali, ens, vel rem, vel accidens, vel materiā aut formā ꝯ Ca. 4 cap 30. Cui aut ista determinatio non sit a māta q̄ ex se ad omnē motū localē indifferens consequitur est a forma. Post gō forma duo principia proximā motꝰ q̄ duplex notio ens, ipsius est rectus materia cuius motꝰ indifferentē contrahit, et reqrit talem determinatū motū localē. Post gnō ens ipsa in se nō recipit motū ex se sinul nō materiā mutat locum. Cū omne forma principiū actus motꝰ localis, non quod ipsa forma aliqua Dria actualitas efficiat motū localē sapiēs sibi determinat aliquas qualitates tanq̄ instrumenta vt. locales, q̄ mutatē vim motiuā q̄ efficiunt motū localem. Itaq, forma est actus principiū nō immediate p seipsa, sed per suas qualitates. Nota

QVÆRITVR NONO

An omnis Forma sit principium Alterationis.

DICENDVM omnem Formam exceptā Formā cœli, ee principium alterationis p se et immediate. Ratio quia. Aduertendū est quod duplex est Alteratio. Una corruptiua q̄ tanq̄ interitus ad ferē ens q̄ alteratū, aut calefactū aliquid. Altera p se et positiua, p quā res p se et positiue quālibet q̄ sibi contraria sunt, se aliqua secundū remotionē ab ipsis quantū in se est alterat inducendo ad se calorē et reuocando pristinū frigiditatē. Cum gō forma nātalis est principium alterationis p se et positiue, nō aut corruptiue. Prima pars patet. Quia formæ determinant sibi talē alterationē tanquā connatā et quasi debitā; sic reductionē alicuius qua se aqua reducit ad pristinū frigus forma est principiū actiuū. Pro 2a parte, quod scilicet nulla forma sit principiū alterationis corruptiue ex illis q̄ dicta sunt de corruptione substantiali supra, patet. Alteratio duplex. Prima pars patet. Corollarium patet.

QVÆRITVR X

An omnis Forma sit principium Augmentationis.

DICENDVM solā formā viuentiū esse primū principium augmen-

tationis

tationis. Ratio est. Quia sola uirtus nutritiua q̄ inty ſuſcipiuntur alimenta
Gō ſola q̄ris augmentan, Nā licet dr nō quidē dnr augary id hō fit in ſpēcie, uel per
contrahitur, uel per appoſitionē uni corporis ad aliud.

QVÆRIT⁹ VNDECIMO
An Compoſitū ſit Na-
tura.

Argumenta in oppoſitū. Videtur quod nō sic gō Ariſt: 2 Meth: ter⁹ inter alia ſignāti natē affert hoc, quod compoſitū ex utroq; natū, et 2 de ānīa Iulio ſubſtan diuidit in matē, formā, et compoſitū. Gō trix natura. Nō. Nec ratione natē est ut ſit principium et compoſitū. Gō natura. Nō. Nec ratione natē est ut ſit principium operandi: ſed compoſitū utriq; dr dnr quia nō ſortit principium operationis: nec actiones ſunt ſuppoſitorū. Sō.

DICENDVM est. Compoſitum non dici Naturam eo modo quo Natā hic accipit, quod tactū docet Ariſt: ter⁹ 12. Et patet: Illud hō est natū cui hoc nomen natē actu, quod est principium quod dā ex his ſibi quę ex ſe conſtituūt uel operati: ſed compoſitū nō est huiusmodi. Gō. Nor pat ex dicti natē. Nor nō q̄ datur gō quoad conſtituūtur, q̄a principia ex quibus ex dicti natē. Nor nō q̄ datur gō quoad conſtituūtur, q̄a principia ex quibus res nātes in ēe nāli conſtituūtur ſunt matē, et forma, q̄bus licet nō non reſpōdeāt

ue ex Materia et Forma componatur, sive, Vtrum Materia sit pars quidditatiua compositi.

Argumenta in oppositum

Videt quod non ꝙ ga Arist: 3 de anima tex: 9 affirmat aliud esse aquod et aliud ipsum esse aq, et similr carnis esse caro, caro non igit nō sine materia est ꝙ esse carnis sit esse diuersi a carne non includit materiam. Et 7 Metaph tex: 17 ostendit formam solam quod ꝙ erat esse et tex: 8 ait ostendo materiam nō videri substantiam ꝙ quod ꝙ maxime videtur inesse substantiæ materia autem nō est quod quid. Secundo Quod patet per rationem et formam non conuenunt ut docet Arist 7 Metaphis tex: 44: sed compositum conuenit secundum essentiam in se materia ut patet per eundem lib: tex: 7 de Cœlo cum igit materia possibile esse et non esse unumquodq. Sed Vna quæq; res ꝙ quod entitate sua talis et ꝙ eam distingui ab aliis: sed substantia materiæ nō distinguitur inter se ꝙ materia, nec ab ea inter se quæ differat et non ꝙ materiam ꝙ materia nō ponit ad esse quidditatiuum. Confirmatur Homo esset Petrus secundum distingui ab equo, sed hoc non distingui ab equo ꝙ materiam ꝙ in omnibus sublunaribus est una specie. Ꝙ ꝙ sola forma. Ꝙ nota essentiæ sola forma intelligitur. Quarto si materia in esse Socratis &c. continuetur hæc singularis materia est de illis esse quod falsum ꝙ. ꝙ materia Socratis actione caloris naturalis humidi radicalis depascentis ꝙ pabulo consumitur et sui Socratis esse est immutabilis et ꝙ manet in numero Socratis. Quæ ꝙ cum interierit Socrate forma cadauerosa in eius materia succedat secundum esse. eandem materiam singularem ad diuersam essentiam scilt Socratis et cadauerum quod non absurdum. Sed hæc singularis materia est de eius esse non possit ꝙ hoc in corporum resurrectione ad actum reuocari si in corpus assumeretur quod tamen non existeret et falsum. cui enim materia saltem quantitatiua ad malos pertinuisset et quæ in ejus ꝙ humano corpore constituta, quando materiam sibi vendicaret.

DICENDVM est cum Scoto in 3 dist 22 quæst. unica, et multis alijs doctoribus ꝙ Materiam esse partem intrinsecam compositi quod dat specifice rerum naturalium ꝙ ipso.

Forma quadruplex

Luth. Arist: 7 Phys: tex: 3j

8 Met Arist: tot: ꝙ signet

Rotandum est Duplex est forma. Aliud quid. Aliud totum. Et de forma quid quid non est dubium quin apud Arist: inueniatur. De forma vero totius quatuor ea quoq; apud Arist: assignari ꝙ ga Arist: 2 Phys: tex: 3j: loquens de rebus naturalibus aliqua de forma ait: quod quid erat esse, est totum et compositum ex ea et re. Totum ꝙ sonat Arist: ea forma ꝙ sed non forma quid ꝙ forma totius ꝙ totum. est 7 Metaph: tex 32. ubi ita loquitur de materia: quarta ista forma est. forma autem duo quod quid erat esse, et ipsius totius quod ex ipsa forma et ipsa materia est. Quo loco utraq; formæ acceptiones enumerat, non tamen de ea materia est quarta forma, ꝙ forma sine dubio forma totius intelligit, nō materia nulla nō est quarta forma

quarta.

Nota signatū
goditat

Conclusio gbati
ꝺ̄ autho. ꝺ̄ Hꝫ

Secundo gbatr
rāonēbro
ti

Pro gbatr

Quarto gbatr
rāone Hodey

part: dr̄ir: cū dicit matīa ēt partem totiꝰ quod ex forma et ipsa matīa est, nōe
formā forma partis intelligit. hec forma totiꝰ est id per quod res cōstituit in spē
gnē vel esse. vocatiꝰ multis modis ab Arist: quidditas, qa hoc q̄ quod res ostendit
in proprio gnē vel esse. ponit vnā definitionē explicans quo est: vocati quod quo erat
esse, essentia: qa est id quo res hꝫ esse: vocati natura seu quod ordinem dicit ad
operationes. Probatr itaq; nostra conclusio ex Philosopho.
quo Nam in ꝺ̄ Phis: tex. 2. ait docet omnes res nales ex subiō et forma constare:
ti hoc argumento: qa set ratio id est definitiꝫ compositiꝫ in rationē, id est definitionē natu:
rū matis set et formē dissolutiꝫ sicut rāo hoīs compositi ex musico, resoluti in rāo
nēs partiū hominis et musici: cū quo rāo rerū nalium resoluatur in rationē matis et for:
mē quo ens rationis seu logicū. Arist: docuit in se matām et formā, et 8 Meth: tex. 15.
ait, semp rationis hoc quid mati, huc vel alty est: sed clarissimꝫ ad hoc est 7 Meth: tex
33. ubi Arist: q̄stionē quid est: vtrū oporteat partiū rationem in esse in rationē totius
vel non et tex 34. Matīa quoddammō ē pars alicuius definitionis totiꝰ, quoddammō nō non:
quot ex quibꝰ rāo formē ut puta concauitas nāsi est pars cāe. sed nō matīa in qua
fit similitas aut pars aliqua est. Quorū ꝓbatio hic sensus est. q̄ si hoc ut concauitas
esset similitas aut pars aliqua est. Quorū ꝓbatio hic sensus est. q̄ si hoc ut concauitas
esset quidditas et definitionis pars est matīa, cuiusmodi sunt formē simplices, siue
accidentales siue substantiales q̄ intrinsecē nō componunt ex matīa et parte, sed ex quo et
quod, cū respectu horū non sit matīa rationis partis seu subiecti, talis est curuitas
q̄ est essentia similitudinis in cuius definitionē nō est opus carnis et partis carnis: q̄ aut si hoc
est ut sic, esset quidditas et definitionis pars est matīa, cuiusmodi sunt concreta, et quo.
dictū compositum ex matīa et forma q̄ sic sunt ut simum, quod dicit compositū quid:
ditis per accidens. Probatr 2ꝺ̄ rāone Hoty 7 Meth: quest 16. Illud est
essentia et quidditas substantiē compositi, quod q̄ eius definitiō ponit in definitione
ipsius: sed nō sola forma ut sic, sed tota matīa definitione substantiē compositi ipsius hoīs. Hoc est clarum. Nec
q̄ dicit Arist: autor: ibi censet matīam non in definitione rerum naliū ponit
qa hoc differunt definitiones nales a mathematicis quod istę ponunt solā formā abs
matīa sensibili, nales vō ponunt formā et matīam sensibilem. Confirmatr hoc ex Arist:
Substantia hoc definitiō simplex non ex additione ponit in definitione substantię
prohibet ad intrinsecam quidditatē ipsius: sed ut habet 8 Meth: tex 21 sed definitiones et
mathematicę habet ponere matīa est de quidditate substantię cuiusq; et nō est illa
quo superadditum: vnde valet si dicas matīam non in definitione rerum naliū nō ut partem
quidditatis seu ut vehiculum qa hoc excludit cū Arist: 7 Meth: tex 34. dicentem.
Matīa est pars definitionis. Probatr 3ꝺ̄ Quia si totalis ens nale esset sola
forma, certe ens nale totius quidditatis non esset actus alty, actus nō esset compositi quidditativi
ex quibꝰ Physica et actus quod hꝫ est absurdum. Cōf: qa actus nulla est differētia
certa intrinseca malem et imalem quo ad quidditatem in utroq; q̄ sola forma esset tota quidditas rei. Quarto probatr Quia contraria opinio nō est conformis rationi Hoty
nā in ꝺ̄ si tota quidditas hoīs esset anima rationalis, sicut Dionysius assignasset solā

aiā.

anima rationalem, diceret assumpsisse hmi esse et godstitue, alij sta diceret hoc, quia
homo est quid subsistens in ammitate, sicut in esse et godstate hmi. Sed aduersarius
anima est humanitas et tota godtas hmi. Ho vbi dicunt a sola anima rationali assumpta
diceret hoc: quod est cum ordo Nestoriog et con Symbolu S. Athanas dnhs sicut anima
rationalis et caro vna est hoc. ita Deus et hoc vnu est Christus. Hoc. Quia posita illa
opinione sequeret ordinem diuinu in hiduo mortuo adhuc fuisse hoc, hoc n sed Ille sola
anima constituit: sed vbi in hiduo habuit sibi animam vnitu. Ho manifeste homo. quod est
falsum. Ad Argumenta in oppositum. Ad pm dico in illis et Solutiones
alijs locis formam ab esse: contrarij ordinem, dependentiam, godstate, et ab ea habe compositu esse hoc Argumentor
aliquid et vnum quod, esse et denominari simplr tale, no ppter materiam, sed ppter formam,
non quod illa sit sola tota quidditas et essen rei, sed qa est illa ria completa essen rei, Ad Autor
et constituens ultimo in spe, ac determinans alia, ab aliis secernens: vide ad hoc Auto: rnde. tatem christ:
Christ: Per esse aguat intelligi non totu godstate ag absolute, sed sola forma aguat, q
est godstas partialis aguat principua hmi. Ad illud vo ex 7 meth: dico nego: ma-
teria forma quod ho erat esse qa est godtas determinans et dans diffa essentiale ei,
et sptm q hmi no est totalis godstas rei, seu determinas godstat.

Ad 2do vndeo qo Aristotiquendo arguit con aduersarios hoc mo, Essentie rei sut incor-
ruptibiles: seu enim forma substantialis excepta dia rationali, et forma equi sut corrupti-
biles. Ho forme no sut essentie. Ergo essen rei contrarij ingnabiles, et incorrupti-
biles quales ponunt aduersarij godstarum essentialiu, quibus quoad entitate reale et existen gren-
te et corrumpente ab inozho eque eis quoq; entitas et existen corrumpit: huic aut corru-
ptioni etse qd vadit, est materia tn ad illa confort eius suo mo forma, quo sit nulla forma
est q forum materia quotenha expleat, ac proinde abiicij pot a materia ppter acq sibi alterij.
Ad 3tiu Ad 3tium 3ij Argumenti dico vt substantie differant ospic sut et est vt ie for-
na differat, no aut est inconueniens vt variis essentie spie distincte similes sint in mali,
principio. Ad Confi: dico Stod distinguendo essen a bonu qa ab illo differt spliciter
differt q sumitur a forma.

Ad 4tum. Concesso quod materia prorsus sit de essen formal. Nego nozem. Vn ad
pd instan: ndeo tum etsi nulla forma continuo dilabatur, est th vna continuatione sicut ead
conseruing dicit eam flamam q ligna subiecta apposita aliq consumpt continuo dilabit.
Ad 2dum dico. Non esse absurdu vt vna et eadem singularis materia in diuersis
diuersoru successiue quo nuc sit individuu numero illud ratione formaru sibi successiuarum
componit, nam natu est talis esse, vt sit comune ad formaru subiectiua. Ho Pim comedo Lutho Obj:
et eum ad sua partem makem non assumere, nisi ex corpe hoc in quo vixit redemit, Quod si eas
post mala ad multos glimerit, S. August: 22 de Ciuit. Cap. 20 dicit illi esse reddendu
in resurrectione in quo ho esse exptat, na ab illo inijt tanq mutuo accepta restituat, debet
q sicut restituu debendu est, unde sumpta fuit: Deus aut ea supplebit in alio, ead alium
de, vel ex partibq q ptinuit ordinabit, cu presertim non tota substantia alimenti trans-
eat in substantiam alitj, vt alibj docebim. Addo ho vt ig hoc resuscitetur confessa non

oportet vt quicq̃ in eo matē sint alia, ita omnino corpꝰ quoad oēs suas partes resurgat, quadam nec ita formal' erit dicta heresis; est vt ex ēqlib⁹ partibꝰ nulla mutatione variatis constat, aliquin n. non ita homo esset formal' qualit' et adultꝰ.

QVARITVR 13.

Vtrum Compositum ex Materia et Forma, sit aliquid distinctum à Materia et Forma simul sumptis.

Argumenta in oppositū. VIdet quod non. Cōmentator 7o Phys. quod totū sit aliud à qualibet partē non tm ab omnibꝰ partibꝰ simul sumptis. Gō. Secundō sequitur quod definitio non diceret totū enitatem definiti. Cōe est falsum ex 7 metha. Gō et ꝓbō. Cōis arō probatur. q̃a hec in compositō essent tres res, scil. materia et forma et ista trā enitas: definitū autē dicit duas, scil. Materiā et Formā ex 8 metha. vbi dicit Philꝰ sermo rationis hoc q̃ materia illius vtrū est actus. Tertiō sequitur quod numerus ternarius esset quaternarius. Probatur. q̃a q̃runtur q̃ aliqua vnitas addite tribus constituit numerū quaternariū, cū q̃ in compositō sint tres vnitates per te addite aliqua vnitas. Gō erit ibi quaternarius. Quartō sequeretur processus in infinitū, accipio n. istas tres vnitatem quas dicimus, illa q̃ vel q̃a sit vnitatem per se cū materia et forma, vel non: dicō quicq̃ non sint. Gō q̃d. Quod si sic. Gō illa compositiō, ex trā enitatē et duabꝰ quarū quilibet simul sumptē cōmunicat aliquo compositū, et sic si illud compositum distingueretur à partibꝰ illis sumptis dicet alia enitate, et hic q̃rendū q̃ infinite q̃ndo. Quintō si totū distingueretur actu à suis partibꝰ vel includeret aliquā enitatē nō partē, vel nullā: si nullā gō nō distaret realr nec impossibile est aliqua distinguj realr nisi includant distinctas enitates, ergo n. est distinctio ibi, est alia et alia enitas et per cōsequens alia et alia enitas, cū multiplicatis ꝓportionē multiplicetur subiectum. Si dicas quod includat alia cū onē inclusū essentialē sit pars includentes, et omne inclusum exigat aliquid alia enitatē includentem, sequitur quod ista trā enitas sit pars illi⁹ includentis. vel sequitur quod vltra istam enitatē sit alia enitas quod est manifestē falsum.

DICENDVM tamen est. Formam ꝑ se sumptam dicit aliqua trām enitatē distinctā à partibꝰ simul sumptis.

Conclusio glo. actoris Phi. Quod ꝓbatur. Gō aut. Phi. tē distinguunt rationibꝰ à rationibꝰ partiū, et ꝓbō de eā quod sit et substat in materia, forma, et composito. Gō compositum est distinctū à partibꝰ vt ꝓbō. n. quod diceret ista Phi. Ego. Omne enitas realr creata ab aliquibꝰ duabꝰ essentialr distinctum ab illis: sed enitas totius est realis realr creata à partibꝰ simul sumptis. Gō tota patet eas n. recō non causat se ipsam nec est minor realr sequens, cuius n. et effectus realr distinguuntur. Nec arō patet. Materia et forma sunt ens compositum et nō ut simul sumpte Gō eius sunt distinguuntur realr ab illo. Tertiō omnis enitas q̃ est ꝑ se jūs termini alicuius ꝓdūctionis realis, est ois: substata ab aliis quibuscūq̃, q̃ non possunt esse per se jūs termini ꝓductionis: sed enitas compositi et non partium est termini jūs ꝓductionis vt ꝓbō ex 7 metha. Gō.

Quarto.

Quarto. Omne q̄ se unitas hꝫ q̄ sit aliquid unitate q̄prie tm̄ quod q̄prie fundamentū alium a quibus cūq; alijs: ecce unitas compositi p̄ se unū est unitas per se. Ergo hꝫ aliquid q̄ prie entitate q̄ fundamentū: ecce illud fundamentū non possunt ee entitates p̄rie. q̄a q̄pria unitas requirit aliud entitatem: parte⁹ licet nō sit una entitas. Cor. prat. omnis n̄ q̄pria passio regit q̄prie subiectū tanquā q̄prie fundamentū et ipsa multiplicata multiplicatū subiectum. Nor. ch. prat. de se unitas n̄ compositi est per se una. Nec dicas unitatem compositi fluere ex respectu unionis partiū. nulli n̄ respectꝰ pōt ee cū aliquo passionis realis m̄ rationis subi absoluti. quare nō est m̄ ipsius compositi. Cor. Nam si cognosceꝫ non diceret aliquid chimeral? q̄prie tm̄ compositi ex natura et forma nō est magis una nec p̄ se unū quā aceruꝰ lapidū. Cōe nō est cor. Deus & mets. Go. Concedo ch. prat. nō unū ex aggregatis ut aceruꝰ lapidū. est obtusissime sue materie, similr a tho una p̄ acerno dr of magis unū quod unū ex aggregatione, et minus quod illud quod est per se unum. et hoc unū q̄ per accnō distingꝫ a suis partibꝰ

Quinto. omne q̄pria passio et q̄pria opatio hꝫ aliquid subiud cui go et per se existens illud nō est natura nec forma nec ambo simul sumpta Go.

Standum est. So. Distinctionū realem duplicē sumi: dno nō stricte alio modo latiꝰ. Distinctio realis largo mō dicta est distinctio nō dependens ab actu cogitatiue intellectꝰ, vel omnis distinctio q̄ est ex natura rei et formaliter est distinctio realis isto modo. Distinctio aūt realis q̄prie dicta est distinctio duarū rerū positiuarū quarū una potest ee sine alia, vel q̄a una est quocunq; alia remota, sumitur, stat distinctio ut dicitur ab omnibus distinguentibꝰ q̄ precedit ab actu intellectꝰ. Licet go totū distinguatur a partibꝰ nō unū realr stricte; q̄ partibꝰ hꝫ simul sumptis et unitis nō distingꝫ realr q̄prie illa n̄ sic dr distinguiꝫ quoꝝ unū potest ee sine alio: totū aūt sine partibꝰ vel partes sine toto est impossibile. Go. est distinctio ex natura rei q̄ q̄prie dicitur. quod illa q̄ distinguuntur hoc mō sint unū realr, seclusa hꝫ operatione intellectꝰ. de illis possunt enūciari duo contradictoria. ut in diuinis essentia diuina et paternitas distinguuntur, quia essentia diuina est communicabilis, paternitas aūt est incommunicabilis. sic ch. partes simul sumptę et unitę sunt constituentes et totū constitutū. Et hoc nō ad mentem subtilis non uero distinctionē realē cōtrā eum qui illā dicit q̄ est ab opē intellectꝰ. quatenus ex 2 dist. go. quest: 4. ss. quod si adhuc gratuitū aliquid totū esse aliud ab partibꝰ unitis et diuisis sumptis intelligendo est inequalr. quod nihil a suis q̄pribus omnibus sumptis distinguatur distinctione realī, communiter sumpta q̄ est quasi genus ad duas distinctiones negotiationū intellectꝰ precedentes. Cetera, a quibus diuisim sumpta distingꝫ realr distinctione realī q̄prie accepta, ut rob alicui tale distinctionis genus. Dicas sicut distinctio realis dupliciter accipitur sic ch distinctio ex natura rei nec q̄ distinguitur distinctione realī vel ex natura rei stricte.

Notandum. 2o. Quod totū hꝫ distinguatur ex natura rei non hꝫ distingꝫ essentialr a suis partibꝰ simul sumptis. Ratio est q̄a omne totum intrinsece et essentialr in alia inclusa ipsa q̄ intrinsece constituens et componens est nec q̄ illa essentialr. totius partis est huiusmodi. Go. Cor. prat. hꝫ q̄a distinctio essentialr ab aliquo nō includit in quo

Distinctio quot dupl.

Nota

Ratio quare non distinguit. essentialr totum

essentiæ et intrinseca res materia et forma includunt in compositione intrinsecam. Ergo nihil est essentiæ constitutivum quod illud à quo essentiæ distinguit: res materia et forma essentialia constituunt compositum. Ergo non distinguunt essentiæ ab illo.

Ad Argumenta in oppositum.

Ad primum dicendum quod Commentator vellet quod tota et simul sumpta quatuor diuisim sumpta non integrant essentiam totius, quatuor autem simul sumpta integrant essentiam totius. Tot aut non obstante totius est aliquam entitatem integratiuam essentiæ ex quatuor simul sumptis.

Ad secundum. Dicendum quod definitio diuisiua et explicatiua totius entitatis definiti, non est tot aut sit aliquam entitatem istam significatiuam definitionis.

In numero unitas quotuplex

Ad tertium Negando Constantinum. Ad probationem eius quod in numero sit duplex unitas una materialis, altera formalis. Unitas materialis in numero ternario est unitas quæ est pars eius, et quæ in istis unitatibus multiplicatis, numero variatis et multiplicatis, et si sint tres unitates non est numerus ternarius, sed quatuor quaternarius esse dicatur. Alia unitas est formalis quæ consequitur rem cuiuslibet entis, sicut passio suum subiectum, et quia istud unitatem numero est formalis unus, et non multiplicatus nec variatus. Quæ ergo entitas numeri ternarii dicatur quod unitas in his tribus unitatibus, quia hæc illa non est materialis sed formalis idem numero numerus non variatus. Ad quartum Negando processum illum. Vnde ergo ista solutionis primo istud quod nulla entitas finita componitur cum aliquo in respectu alicuius habitudinis aut rei potentiæ. Quia compositio est actus in materia. Unitas quod materia et forma faciunt compositum dicit unum compositionis et non est aliud cum illis quia unum est actus et aliud potentia. Cum ergo ista tria entitas compositis non se habeant quoniam in ratione actus vel potentiæ materiæ vel formæ idem ad ipsum quod non faciunt compositum, unum consequitur ex materia et forma quod faciunt compositum. Simplicia namque includunt rationes aliquas unitatis eorum non tamen faciunt compositum, et quia in Diuinis ubi est quia unitas et unum et hic ubi nulla est compositio.

Ad quintum. Dicendum quod totum dicat aliquid entitatis quod partem quia tamen entitatem non habeat rationem inducit, ita quod includatur in recipiente, quia non in recipiente non includatur, cum includens et includitur dicant diuersas rationes formales totius tamen includunt respectu partium. Dicendum quod breuiter quod totum sit tria entitas et tamen duas tamen includit entitates partiales.

DE ARTE.

Diximus supra Naturam distinguj contra artem. Post tractatum quæ de Arte aliqua subiungenda sunt de Arte cum oppositorum opposita sint eadem, et oppositum cum se posita magis elucescant.

QVARTVS LIBER.

An Ars differat à Natura.

DICENDVM est cum Philo. Artem convenire in quibusdam, cũ Natã, in aliquibus vo differre.

Prima pars Conclusionis patet gõ. Ratio tũ Arist. quod Natũ opa ordinate ac certa leges prescriptione fiunt. Secundo Quia sicut agens nãle gdu ad effectũ similem formæ ex qua ipsa constat. ita artifex gdu opus simile formæ et exemplari quod animo concipit. Tertio Quia quemadmodũ arb nihil efficit ni suppposito aliquo subio nãli in quod artifex suam formã inducat ita nãa nihil gignit ni generante matũ quod nãli forma informat. Quarto Nam Artes quæ natæ sensum effugiunt et ab imperfectis ad perfecta gradũ faciũt. quales n. sc. sutrices opus gõ lanã adumbrat tũ colore varietate informat et gradus, natu sed ãn effingendo crura. pedes ritus nidi. gõ sine membrorũ distinctione exhibet, tũ sensum membra desinunt donec animal gradum habeant indecentes speciẽ statu tpe obtinent. Quinto Quia quemadmodũ Natæ divinæ artes ita humana Artes quarũ ea sit vis, quæ simula ri, quorum Artes divina exemplar Natæ. Artes vo humana Natæ similia appellari consuerunt. artes quæ gõ ex Natã multa efficiunt, aut ex umbra gradum, ex antro ædes, ex aliis aliam naturã vela ex pisciũ germis delos, ex cicada gubernacula, ãn sicut natæ quo divinæ Artes magis pfectã exprimit, eo altiorem gradum obtinet, ita Artes tanto amplius commendatæ quanto ad Natæ opus arridet, ideoq; veros imitando exhibet. Hac arte excellẽ Zeuxis pictor quasi finxit aobo civitati repræsentabat vt ãs eas aues volarint hac re. Exemplum artis. Ales Alexandrinus Mog. fulmen tridentem exercuit ita ars gigantes eminebant, effulmen ex tridentã ẽt ar. tanto opus et fraus successu at vulgo dicunt Zeũ esse Alexandrum. vnũ Philippi filium nullis diribus scperabilem alterũ opus appellis nulla arte imitatio dem.

Sexta conuenientia. Quia sicut in rebus nãlibus ita ẽdem in his gõ artis constant multa exẽplum sunt. Ego exempla de Arte apud Plinium lib. 35 nãlis Historiæ Cap. 10.

Secunda Pars Conclusionis est manifesta gõ. Quia Artes nõ gformant res, vt vãm arborem sed vt imitatrices, vñ merito artes in somnia angelarum sũt appellatæ.

Secundo Effectus artificiales conueniunt cũm agente suo sed formã tñ nõ aut sed esse art forma scamni est similis formæ scamni q̃ est in mente artificis sed hꝫ diuersum esse, nã in scamno hꝫ esse mãle et sensibile, in mente aũt artificis hꝫ esse imãle et intelligibile. Et vo effectus nãles post conuenire cũ suo agente et sed formã et sed esse, aut forma gõ intro cũ gnante. Tertio Formæ artificiales fiunt tñmõ in superficie vñ arcæ dr opaq; in superficiebꝰ, formæ aũt nãles intimæ sũt rebus, et intrinsecæ cõiunctæ matæ.

Quarto: Quia Formæ nãles sunt actus se et quasi vitæ, formæ aũt artificiales tanquã mortuæ nullã effectricẽ vim habentes. et hinc est quod res nãles in se primo sed

motione sua bñ. arte facta aũt qua talem non ig. Leges Pereñ de diser. artẽ et nãt. Lib 7. Cap 2.

QVÆRITVR SECVNDO

Quid sit ARS

DICENDVM est cum Arist. 6 Ethic. Cap. IV.

Quod sit habitus intellectus cum ratione factivus.

Definitio artis

Nota exactior definitionis

Differentia actionis a factione

Argumenta in oppositum

Vjdetur quod sic. Quia deus sanandi vt est in medico perfectius sanitatis

est cau cal efficiens; ita cū sanandi est principiū q se sanitat, omne n actu q̃ se ibē per se ad suū actum nāt: q̃ aūt q̃ nullum aliud est in medico q̃ principium sanitatis quam Arte. Secundo. Arte cantandi et saltandi sunt principia per se, cantu et saltu eis in quo sunt, per se quia q̃ non accidit ei q̃ artificiose cantat v.c. aut sic q̃dcūq; arte cantando, sicut accidit ei qui artificiose sanati aut sic q̃dcūq; arte medendi. Ratio est, q̃ ista duo non separatū adinuicem artificiose cantū, et dabū actū cantandi, sicut separatū ad: tuicem artificiose sanari et dabū artem medendi; cum igr̃ Arte solo inditio separatione ipsi sit Christi: in p̃senti ad discernendū utrū aliq̃d sit principiū motu q̃ se et nō secūd accs̃ q̃ad dubio Arte cantandi erit principium q̃ se cantandi artificiose. Ac q̃ inde respecti eis erit Natū. Pertio. Quia pyramidalis est principium velocioris motu lapidis deorsum Sedū statua sicut Christi: q̃ Colat: Cap 3 et Matt: 21 Mcnō: aut huc aliq̃; illuc sponte discur: rebat: legim; ad apū Diostratū in Apolonij Tinoneū cuta tripodē quendā auolare in Ch: acteū Gymnosophistū conuiuiū secessū molasse, et auceos pinnas conuiuis opā sua p̃stitisse: ut teste Paulinio apud Sellio lib. 20 noctiū Atticarū Cap 12. Arcbitas columbā ligneam fecit cum ponderibus atq; aerā intus inclusa ita ab zephiro aut medio diei suspensa: uisse.

DICENDVM tamen est. Actj nullo mo: do Definitiōi Data ab Aust: tradita conuenire

Ratio est q̃a Natū debet ee principium motu eiq; in quo est sed, ut est debet esse principium motu principale et essentiale ita quod in nulla alia cau priore retrq; possit quid ob cau accidere non sunt Nata hi ab Christi: ostenta: at ab Arte nō est prin: cipium tale quod inest q̃ ei in quo efficit motū, Arte n nō nisi essentialē sui subiecto et non est principale principiū eiq; motu quē efficit in suo subio. Quod et intelligad.

Actus Arte. Forme artificiales possit considerari et in opere artificioso et in artifice: in opere ut forma statue quo Arte nō est principale principiū alicuius motu qa forma quā quē induit Arte quia est figura, figura aūt nullius motū est principale principium imo nullo modo efficiens ad motū concurrit; sed si quid facit, illud est oppositū quod ad motū reluctatur, quod figura pyramidalis oppositū lapidem ad fursū velocissimū quē acuto corpori minus ex medio se se opponit quod planū, ratio, ita facit in illud quod Arte interius est, corporis resistere nititur, q̃a de se figura Arte: et de celo. Arte q̃ de finem libri: sub fine aūt ipsa motu et velocitas eiq; tota est a sedes natū corporis mobilis. Quod si considerem forme operis in artifice ista s. esset principiū principale alicuius motu, uel esset illius motu q̃ est in ipso artifice ut v.c. motu manuū uel saltem ipsius mobilis q̃ est principium illius motu seu forme quā induit artifex in aliud. Respondeo igr̃ non est principium principale motu n ille sit alia principalem cau, sed ipsum motum amalis q̃ est naturalis, non solum motu eiq; cuius nō est principiū principale sed ut principium q̃ efficiens concurrens ad illius effectum, Arte n solum q̃ scibile modo q̃ motū fieri debeat, totū aūt deinde motū etiam sic sibi sic saltus q̃ efficiat a sedes motu:

Nota

Considerata forma in opere artificiato ut est principium

ua nãli: tota itaq; substãn motꝰ est à extra nãli, et ille motꝰ artificialis est naturalis quoad substantiam: dr̃ vo artificialis m̃ quoad modũ et directionem; Sed n̄ m̃ ille modꝰ: Forma actꝰ est principium Nota.

Ex quo: Aduerte. Ex quo ducit aer in aliud vel esse formã aliquã quæ artificialem, vel formã aliquã naturalem, simili vel posse ẽt aliquem motũ locale ferre, vel aliquã vim alterationem. Sed ducit solã formã artificialem, ergo dicit ẽ frigꝰ. et hic ista frigꝰ esse quoad substãn à extra nãli, sit n̄ ꝙ motum ablationis, ita tamen manẽt q̃ motꝰ sunt locales et à extra motiua nãli efficiunt, solum modificatio et directio talium motuũ est ab arte quia h̃ tota illa frigꝰ indita in aliquo mobili. Ex dictis motũ, ab arte in ipso artificiato modificatis, ideo vt illi motꝰ et formæ in materia naturali ars quoddammodo et principiũ ꝙ se, sed vera m̃ ꝙ se substãn illi motꝰ et frigꝰ nãlis est et solũ est artificialis extrinseca, q̃a ab arte existens est directiua: vñ ẽt eiusmodi frigꝰ solum aliquid sine ulla arte mere nali efficiũ quæ: sunt. Ex vo ꝙ Artem ducat aliquã formã nãlẽ, vt cũ ꝙ actem historia effundit formã salutiferam, vel aliquã alterationẽ realẽ, cuiusmodi alterationes ducuntur q̃ medicinales, hic dico huiusmodi formas nulla ratione ꝙ se et vi ꝓpria ab arte produci, sed ab illo motu q̃ est in artifice figurã dirigit ars, seq; ex huiusmodi causante ab aliqua extra nãli, motꝰ aut ille artificis directꝰ ab arte solũ vel remouet impedimenta, vt cũ scindendo vena et effundit sanguis infectus, vel applicat naturalia actiua passiuis, vt pat in medicina q̃ natiua seruata extra corpus sanitatẽ reddit, quo ita eam applicat, ut vis sua in corpus cum quo alterationẽ efficiendo. Confirm. Quia ex ꝙ quod agit ars non ars esse motꝰ ille artificio sed directꝰ. sed ille non sit causare aliquem motũ localem, et ꝙ eo solã figurã variare. Ergo ꝙ se nõ potest producit aliquod forma substantialem vel alterationẽ realem.

Solutiones argumentoꝝ

Ad Argumenta in oppositum. Ad ꝙ primo, id constat dari aliud cui ꝙ se in agendo sanitas, sit medicamenta ipsa et complexiones ipsius infirmi, medium vo solum quæ ut existens applicatur actiua passiuis et ea inter se ꝙ motũ localem componit, vnde Alb. lib. 3 de minerabilibus ait sanitatem esse effectũ et naturæ artis, sed illius effectiue et principalis huius aut organice et instrumentalis.

Ad 1m. Nego. Quod tota perfectio artis saltandi in ordine ad saltationem consistit in existentia illa modificatione et directione saltꝰ. Caterũ ars saltandi sed subsistendo sua sit motus localis ꝙ se quoad substãn sua à extra motiua nãli causatus. Dico ẽt. quod q artificiosꝰ dirigit in saltu ꝙ anima dirigit, vt arte saltandi modꝰ est, per se nõ dirigit vt postea fiet et illo modo membra mouet, vñ si hoc habet quis artificiose dirigi ẽt si in se nõ habet arte saltandi sic virtute v. c. dirigit in saltu alios arte saltandi in ipso existentes.

Ad Tertiũ de figura Pyramidali. iam dictum est. Ad alia modo statuam esse alia arte facta non moueri à suis formis artificialibꝰ q̃ sunt figuræ. nã ẽt mouetur ab arte sed à natura, cum proficiat intra latus alicuius marmoris, et agente vnus aliquis huiusmodi q̃ motꝰ illũ efficiant.

finit

sicut videmus in horologijs & libralibus exactis ratione ponderibus moventibus, diu, licet motionem arcus non efficiat, sed motus ipsum et attemperat.

QVARIT. QVARTO

An ope artis natura per artem efficij possint.

DICENDVM est. Neq; Artem, neque artificialem formam, aliquo opus natum vi sua efficere posse.

Prob. est. Nam in his Artes nihil cum artifice conferunt, quam tantum illi, qui ipsulabet principia quae faciendi: et huiusmodi artificia non dicuntur inducere aliquid formae talem in materia, quam quidem quasi de forma artificiali, quae ex eo, quia forma talis est, fiat vel modificationes quod nullo modo agens cum obtinent. Certum hic est in divitiis artes non ipsa, sed applicando naturalia naturae quasi multa naturae opera efficere posse. Quod in his naturae in medicina & ipsi sanitate, & similia naturae sola efficiat patet. Artes illa quod naturalia ab arte efficiuntur hoc modo possunt: quia quaedam et aliquae instrumenta ex applicatione artificis esse possunt. Nisi quia sunt ad animalia aliqua imperfecta, ut stolo serpentes, canes, vespae &c. nec rana ex putredine completur quam, ex vino aceto serpentes, ex asino vespa, ex equo scarabeus. Et ita sunt valde mirando, ut supra naturae conditum continuit quod Abraamus magi daemonum artes secutae non adumbratos, sed vivos exhibuerit, ut sentit Aug. lib. de Trinit. cap. 5. et D. Tho. de potent. q. 6. art. 5. ubi dicit potuisse fieri daemones id, per aliqua semina collecta, quae putabant sibi quibusdam rebus, et in serpentes, vinculandi. Sed praesidium celebrat est de auro, etiam quare efficiat possit.

DVBIO. An Homines artificialia aut efficia possint.

DVBITA 1o de quadrationes in oppositum

Videtur quod non. Opera naturae effecta non possunt quomodocunq; effici, sed a sola natura, sed aurum, argentum, metalla non dicuntur et putentur fieri. Quia sola ab natura effici potest. Quod probatur, inducimus. Nam in quibus naturam & sunt perfectiora a determinato agente finali, ut aequus, homo ab homine, ut magis in plantis et animalibus. Nam et semina quoque naturalia, ut cortices lignorum non nisi a sole igne et natura, fiat. Conf. Quia agentia instrumentalia & dispositiva, sed aurum, argentum, metalla non dicuntur et putentur fieri. Sed Quia naturae opera effecta fiat. Est est calor alterius, si sentimi a sole, non est calor ignis. Sed Quia naturae opera effecta fiat. Est et unius finis agentis, determinant eos sibi certum et unius finis materia, ex qua solum effici possit. Sic animalia determinant sibi materiam, semen et sanguinem menstruum; similiter plantae aut singulae sui finis semina. Rndent Alchimistae. Materia auri est sulphur et argentum vivum. Contra Si sulphur et argentum vivum est materia auri, ergo in usum hoc in illis fiunt aurum et argentum apparentia aliqua operatio sulphuris et argenti vivi; sentiri ex in usum sulphuris et argenti vivi et generari aliqua materia auri: at hoc est falsum veteri curiosissime inspiranti et considerando usum

lorem, metallorū consumpserit, nūquid aliquis tale reperire potuerit &c.

Dextio Nulli opa q̄ffecta p̄t certo agere & certā mātā determinare ad fily cor
lis loci in quo gnātur, vt quae in animalibus q̄fectiō q̄ intra
tra solū non ēt gnāte. Cū ēt aurū cum sit q̄fectissimū oēs metallorū habebit certū
loru nūlem & q̄ria vtūq̄ q̄ latē intra solū & disperta trā ēt quem loci aurū nullo modo
effici possit. Quarto In rebus q̄ ad artem disciplinā pertinent magnū non sit argumentū
ab experiēa duxisse: at longa experiēa comperta est hunc esse aut̄ q̄fessores cū magno impē
se et patrimonij studio q̄ vtq̄ aurū conficiendo deperdant, nō ni furatū attulisse, igit̄ cūmodi aurū con
fectū est impossibile. Quod ut aurū celebrimū cū sit furatū, ex multis cognosci et iudicari
q̄t, nempe ex gnāte, vel ex eo qa nō sustinet ignis, vel ex eo qa inuenit in vrina amittit
color suū, vel qa nō est dubile in testissimā lamina, vel denīq̄ qa nō sit natus aurū q̄
prietates.

DICENDVM est. Non esse impossibile Phy: sicè loquendo, quod verum aurum Humana arte effici possit.

Ita Alb. Mag. lib 3 de mineralib. Cap. 9. Henricus Gand. quodlib. 6 quæst. 3. Zimara
tractatu de effectis naturæ et artis. Mirabilium lib 9 de curiosis singularib. certaminib. et alij com
plures. Probatur 1o Cur aurum natum in formando auro ab imitatis non possit, cū sit in ordine reby
q̄ ex inferioribus ad ebantia ad ortum natus exurgere, constat in q̄ animalia artis beneficio q̄gigni,
vt apes ex tauris boum &c. ranis cū primo obtutu, vel cū accurata inspectione examinato, et ex q̄n
plura. 2do Quia aurum cum sit metallum purissimum et maxime concretum, purificari, et amplius
concoqui non potest, alia vero metalla cum sint impura & nō bene concocta purificari & concoq̄
melius possunt, ex puriora vero et concocta q̄fectiō aurū posse effici aurum. Dextio Ea
dem debent esse ordinem nata copulata ex inuicem hæc metallorum q̄ non sit omnino diuersa
operationes sed eadem in eo solū differentes, quod q̄n sunt eadem terminatae et imperfectae ve:
luti salis comparatione infunt, cum purificantur pulli: at plumbum, &c. ferrum, argentum nul:
lam sit operationem ab auro desimilem, sed quam illud sibi, vt puta liquefieri, ductui, graue esse,
nitori, ignibus resistere: eadem sibi sola, sed virtutes est imminutas, eorum tamen splendent, nō sunt adeo
grauia nec resistunt ignibus, non tam tenuiter ductilia. Igit̄ dicendum habent aurum in q̄ctum
et beneficio artis q̄duci ad q̄fectum auri. Quarto Simili fumo metallorum q̄ sapiūt plumbi
cogit argentū vivum, coctū mali pungi mutat ferrum in chalybem: cur ergo alequa arte ei
applicatione citum natum esse, verum aurum non possit. Quinto Quia videntur regulæ
ad gnationem auri, loris, cauteriis, et materiis reb. sibi omnia possunt per artem debitis
applicatis. Et id quod lorum operatur posset efficere tam profunde trā dentes q̄mixti
to ad totum de citum quæ sunt nō est calor profundus. Probat. quod nō sit demonstrabile
sit natum ita quod esse trā distributum aurum gnationem vt nullo nō alio quod gnari possit
Deinde quod operatur ad cuius agentem q̄ est calor, pōt ab arte ita temperari calor
cum elementatis vt id efficiat quod calor solaris vel alius in trā visceribus inclusus.
Quod inter gnari pōt: qa calor solaris et cyneus nō distinguuntur essentialiter q̄ ab eo con
trario frigore circumpatiti, et ab eo ēt cū intus durante, puta à lumine cum se
se inuicem intendunt aliq; augeant, et ad gradum ignis et mistorum similiū exire conuerat.

Quod si hic

Quod si hj calores distinguunt discrimen solu in eo est, quod calor celestis fiter ordinatu, cœli motum est calor temperatus & accommodatus ad generationem et conseruationem rerū naliū, calor autem ignis &c. se non est temperatus des agit quanū ad pōt, et rec sibi subiectas tanq̄ destruat, quouerta a philosophis de struchu corporū dicit, rerū si hi calor aliunde corrigeth et temperetur, nim: vel a sanitate animat, et in animalibus contingit vel ab arte, vt fit in multis minibus, hj a calore ignis moderatione artis procedentes, et ratione. et calor ignis talis quadat qualis est celestis SECUNDO. Quia experiēa docet quo: rag, animalia calore ignis sine nali, sunt ab arte temperato, et a calore celesti producti: Arist: nō 3 de Generatione animal: Cap: 2. docet spontē oriri multa ex ouo, sine Gallina in: cubante se aer sit tepidus et temperatus: dein apud Aegiptios multa calore ignis ex quis excludunt atq̄ generant: quod de rebus ita fieri docent: &c. In Aegipto ad Caillum migt furnos construunt eis alios multiplices formas impositos in quorū vertice supremo foramen est. per quod caloris vis hj in modica efflui possit subit atq̄ exhalat, hō ejus ignem accendunt temperatum ouorū multas centurias in formium planitie superiori dispōnunt, stat debus exemplis pullorū turba, quasi ipse non numero sed mensura venales citi, et subsit: neq̄ hec fabula est. sed fabulose illi ipsi jus negant. De extremum. Mathematicas. est sulphur et argenti viuum, et sono illi: hunger propinquo et ruinosus diu tam contestam: vel sono Cyrilla. sunt facta ex tribus lapidibus pretiosis conclusa. Aet demū sono Arist: vapor et exhalatio terrestris, at hec ordo arbitrium non desunt hō.

FLotanoum sit est. possibile esse et naturā ac grauiora arte conficiendi aurū in Repub. qd prob. argumento illo ab experiēa ducto eo quod fortasse bacteny nemo ad: chimistas aureū aurū produxerit: accedit quod auctores inter se nō conueniant de materia auri, ma: teria aut ignorata vel alicui dubia &c. facile vero auri conficiendi rationē. qd prob: tum quia multos hec ars tam exacte ratione regit, an sāta est illud Alchimicae fornaces essi verbum ad aucupium criminarum: tum quia si fictitij aurū et legittimo vendatur injeret damnū in Repub: inuehit; si ch in medicina adhibeat vitae hominum periculo obiicit.

Ad Argumenta in oppositum. Ad jd vero inducitur illud falsa esse qua in generatione multorum animalium absq̄ ullo, rerū q̄ q̄ artis nō fieri ac perfici natu: quidem. Ad Conf: rndeo. Nondum demonstratū esse quod a solo calore celesti auro et metalla gignantur: & esto nō gignanti de facto, non tñ disputamus de possibili an &c. gigni possint a calore elementali, et sufficiente gbamq̄ posse propter abundantiam splendi: storū calorū. Ad 2dm de Matā. diceū esse varias species auri matas. esse. Ad 3rm. gbandū esse nō varias horū generationes. auri esse finum tñ.

Ad Quarū rndent Conimbricen mihi sane reseruis quod ars conficiendi veri auri nūc fortasse lateat, neq̄ bacteny ex fornace Alchimicarū verū aurum &c. dicunt; cum multa in dies hō sobrietia inueniant, superioribus seculis penitus ignota, vt rasuc tormen: tarij gradus, arbō thipographia, archiniū segregandi aurum ab argento, marmoq̄ ex aru: dentibus exequendi &c. nō experientias gbus gbatur aurum chimicū facile esse gbant communiter aurū a chimistis tale gduci, nō vō quod impossibile sit boly aut hoc opa existē.

Solutiones Argumētor

QVAERIT QVINTO
An, et Quomodo Ars perficiat Naturam.

DICENDVM tamen est. Artem perficere Naturam. Pro quo

PLotandum q̃ necessaria esse artes et oppꝰ hñ et oppꝰ aliàs instituisse natãe. Oppꝰ hñ q̃. vt exerceat ulum potentia simulentus, sicut alia animalia exerceat ulum natiũ, vt n̄ hyrundo exerceret natã modos instituendo nãt cõstruendo, ita homo exerceret ingeniũ ad uariãe oppõnes artẽ effiendo, sed esset multa sibi comparare nẽa q̃ aliq̃ quin sine arte nõ possent uti. uestes domos, arma ũ.

DICES. Natura fuit deficiens quia multa necessaria denegauit suis ad tuendam uitã, q̃ cæteris animantibus ꝓstitit.

RNdeo. Natũ sat erat suppeditare sibi natã earũ rerũ q̃bꝰ indiget ad ingeniũ manoq̃ dare q̃by multo oportunius et absoluto tẽpe nẽa sibi comparare posset. quã alia animalia bruta, nãq̃ instinctu ducere solent. Oppꝰ aliàs sint infirmiores nẽtiũ aut est nẽa, ne uti inculta non exerceat, et plantentur arbores, educenti et seminetur animalia ũ.

Vtrũ natura perficiat duplr

PLotandũ 2o. Quod oppꝰ perficiat natã duplr, q̃a et subiectũ perficit, et oppõnẽs subiectũ q̃. vel q̃a supplet in subiecto quod quasi natã deficiebat, vt cũ fiunt artes mallatiæ q̃ nõ natã defendere, vt tecta ab imbribꝰ cellæ sint liberæ, vel q̃a excitat prãtes ad alias quasi genus operationẽ, vt cũ lignum q̃ artem statuarium ad imaginẽ et similitudinẽ huius excitat. Quarto ed oppꝰ perficit tot modis vel n̄ addit quod natã deficiebat, quia inferiores oppõnes intellectu vt breuit et sine errore attingant obscurũ, difficultatẽ, vel q̃a excitat operationes nãles ad altiorẽ gradũ vt cũ uox articulata per artem quasi in humanã oppõnẽ sublimatur.

DE CAVSIS IN COMVNI.
QVAERIT PRIMO
An Principium et Causa sint omninò et conuertibiliter idem.

Argumenta in oppositũ

VIDeti quod sic. nõ Arist. 3 metaphi. text. 23 ait. Deus et unũ ita se consequũtur quemadmodũ

principium

principiū et cāe: Ad quj. Ult. et vltj conuertuntur. Ꝯ. dd principiū et cauſa. Ꝯ. Arist: 5 Metꝫ. Cap: 3. poſtquā variꝫ modꝫ principaliꝫ numeraſſet ait, tres aūt cāe quarū dr, oēs nanq; cauſe principia. Ꝯ. cāe et principia conuertunt. Ꝯ. Arist: 12 Metꝫ. tc. 12 Principiū dicat cāe: ſed principiū eſt principium Ꝯ. omne principium eſt cauſa. Quartꝫ. Principiatū ig. eſſe vr quod effectum. Ꝯ. dd principiū ꝫ eſt quod cāe.

DICENDVM tamen eſt. Principium communius eſſe quam Cauſam, nam omnis cauſa eſt principium vt Ph. docet & Metꝫ. text: 3. non tn̄ omne principium ꝓt duj cauſa; priuatiō n̄ eſt principium gn̄ationis, non tn̄ cauſa, et aurora eſt principium diej, non tn̄ cauſa. Et apud Theologos ſana et recepta doctrina eſt in Diuinis Patrem eſſe principium Filij, et vtriuſq; Spūs Sanctj, non tn̄ cauſa. De quo nat principiū formale nō eſt aliud quod à quo aliquid procedit, et quemcumodocūq; aliꝫ variꝫ modꝫ ab alio ꝙ cedit nat vel ſm̄ ordinem, vt dicit Damas; vel tanquam à termino à quō, ſicut res naliꝫ à priuatiōe, vel ſm̄ effectiue, aut affectiue à causa, vel ſm̄ originem, vt filius in Diuinis procedit à Patre ita variꝫ modis dr̄ principium. Notandum. etiā hic est. Cum principiū nihil aliud ſit nisi quod à quo aliquid procedit, inde colligi rem principij absolute ab omni impoſſibili priuatiue, effectiua, et dependentia eſſentiali, ſicut hoc nat concipi ſufficienter rō principij.

Nota

Aliquid ab alio dicit multis modis

Principiū quid

Ad Argumenta in oppoſitum. Ad pm̄ dr̄ quod Deus docet Arist: colocat de cibo et potu, qui eſt quod hec ſint ſimul: ſed quod inter ſe conueniunt, quemadmodū principiū et cāe, templum principij et cauſe accommodat ad quod nō vr ad ſm̄. q. d: quod dicit cibus et potus eſſe in re, intelligendū eſt quod ſic ſe habent cibus et potus ſicut principium et causa, et non ſicut humor v. g. et vapor; quibus ſenſum conſirmat verba ſequentia, ſed quod non vna ratione ſignificant. Ad 2dum. Quando bī dicit Arist: tot modis dicitur quod principium nō eſt intelligendū reſtrictē ſed negatiue, id eſt quod non dr̄ ab aliꝫ modis quod ꝙ dicitur dr̄ principium, licet non ſit neceſſe aut dicere omnibus modis quibus dr̄ principium et tamen ex preſtenti tueri rō quod ſubdit Arist. Cōes nanq; cauſe principia dr̄ et quia rationē habent inſerendi cauſam dr̄ omnibus modis quibus dr̄ principiū, ſicut ergo malē ꝙ colligēt: omne Subſtans eſt Ens. Ꝯ. quot modis dr̄ ens tot modis ſubſtans. Ad 3tium Dicit Arist: colocare nomina Cauſe ipſum eſſe vtilis aliꝫ modo, prout cāe dr̄ quicquid ab aliud quouis modo regitur.

Solutiones Argumentoꝝ

DICES. Ꝯ. ſi nomen principij et Cauſe in tota ſua amplitudine et vſu vulgari ſumantur, conuertuntur, ergo malē dictum eſt principiū eſſe communius quā cāa, q. a principiū accipit ꝙ late, cāa vō ꝓprie et ſtricte Ꝯ. Ad hoc Eba ſumendo latiſſime principiū et cāe, principiū eſt ſm̄ communius; nā eſſe cāa latiſſime accepta multa comprehendat q nō ſunt rōe ac q principiū cāe, tn̄ nihil comprehendit quod

Obiectiu

non ch̃ comp̃hendat principium latissimè acceptũ: at vo principiũ latissimè acceptũ comprehendit aliquid quod nullo mõ dr esse cũ eo vulgari sermone, primogenitus non est prior: capitũ filiorũ, non tñ cũ illo modo.

Ad 4m rndeo. Ly nomine principiati solum signet id quod est correlatiuũ principij, falsum est idem esse principiatum quod effectum, na in Deitate illo modo filius principiatus, et tñ nullo modo potest dici filius: principiatũ aut isto modo nihil aliud signat, quã id quod ab alio est; vel quod habet principiũ quale cũq; illud sit.

QVARITVR SECVDO

An Definitio illa ab Aust: & Methex: assignata Principium est id, unde aliquid est, aut fit aut cognoscitur est hoc

Argumenti in oppositũ.

VIDETVR quod non. Principiũ et principiatũ sũt correlatiua: sed neutrũ correlatiuorũ est prius alterũ. Sed nullũ principiũ est prius principiato.

Particula ex. gr. signet.

DICENDVM tamen est. Definitionem principij esse bonam et regulatã. Per aut in definitione, principiũ esse id, commune: ne ñ est omne principiũ est sit prius aliquo modo principiato, aut aliquo in sua speciẽ non longe à principiũ dicit; principiũ illud esse dicimus quod nõ necessario posit aliud esse sed possit ipsum aliquid esse vel prius natura est. Ly Deitate, ly Deitatis, significat principium aut esse prius loco, aut tpe, aut natura, aut origine, aut cognitione. Sed omne quod supponit ab alio est quasi illo: at omne principiũ supponit ab eo cuius est principiũ. Sed non omne quasi illo esset principiũ. Non omne quod dicit quasi illud cuius principiũ esset.

Notandum sic est. Prima dua signant quod prioritatem, prius non solum dicit antecessionem ad posteriꝰ, sed ad hoc dicit etiam negationem posterioris dicit itaq; triplex principium esse id, aut signaret illud esse principiũ absolute in aliquo gẽre aut ratione quod nõ est principiatum eorũ gẽre vel ratione, absolute nõ nec illud in instanti solum est principium eius ad quod refertur tempus processit sed immediate subsequitur, illud aut principium quod est principiatum ab alio in eodem gẽre et forte non est absolute et simpliciter principium in illo gẽre, sed tm secundum quid, et est respectiuum alterius; sicut patet inter medium non est absolutum et simpliciter principium temporis, sed tm respectiue, vel sub aliqua determinatione, sic principium dicit antecessionem simpliciter omnibus ad quã, vnde ad ratiõem principij nõ sufficit esse prius alio, sed hoc debet natum esse esse prius illo quod ab illo naturam non habet esse principium: necessarium est id ad ratiõem principij, at inde illud et genus: ipsum sit aliqua connexio vel consecutio unius ab alio; ad quam connexionem consequitur omne quod formaliter de principio, et hoc signata ex parte dicunt. Porro inter connexiones vel est ordinis, sicut ibi ordo sit prius, sicut loci, sicut dignitatis: vel est cum ratione interius et

Particula ex. gr.

qter se hab ordinis vnde cuiꝰ principatꝰ dr ꝑ se ordinij a principijs: quod duobꝰ modis
tamꝫ pot, vt ed sup. monuim. Jo ꝑ positiuum influxum et communicatiuum esse ei quo cau vel ej.
efficient est principiū effectꝰ, sed nō ꝑ positiuum influxum seu solū ꝑ negand et ꝑhibend
eorum ab alio, quomodo sup. dixim cognitum esse principium principiatorum. Scitum est aut fit
aut cognoscitꝰ. Quibꝰ ꝓcedit cōmuniter gnāle ꝑdd principium diuin, et ꝑsertim principium
ꝓprie qd n principia aut sunt principia rei in fieri aut rei in esse, sub hō aut nūero tantū
principia completa cognitionis, de quibꝰ ꝙ Jo ꝑt:

Nota

Quarticula est aut fit aut cognoscitꝰ

Ad Argumentum vndē. Verū est principiū nō esse prius principiato
sumpti relatiue. Est hō principiū prius principiato sumpto fundamentaliter, quod est ens, vel
ad ens, vel quodpiā aliū modo est principiatum; ꝙ cōsequēter principiū est ꝓpria, et ita oēs
principia sunt prius principiatis. et hoc modo ens in Diuinis ꝑsonis ubi maxime ratio principij
mutuli dd prioritatē, non qđ absolutē ses cū adiuncto seu prioritatē originis. Dicit mutuli
absolutē, qm priorit simplē et sine adiuncto plata videtur indicare in se aliud aliquid in re
ꝙ posterior dr. De qua priorit intelligit illud in Symbolo Athan: et in hac trinitate nihil
prius aut posterius &c. dr ꝙ illa priorit esse originis, ꝙa soluit importat in ꝑsona genē-
rante quod sit esse alterius, talis origo dd quod alia ꝑsona ab illa genit, vt ꝙa Pr ge-
uing sit esse aboꝫ gnāliter, est n ingenitꝰ, Filius aut non nisi ꝑ gnāliter, id autē Pr dr
prior originē Filio ꝙa est à se, ꝙ priorit absq; vlla imperfectione in ꝑsona genita dicit an-
tecessū quasi negatiuam in ꝑsona genitore. Sta stolz in 30 dist 12 quest 2, et dist: 20
quest 1 art 2 ad 2m dist 30 sed q. 3 ad. et alibi: et sue ed D. Athanasiꝰ dixerat nihil esse
prius aut posterius absolute in trinitate, inferēs subiungit; Pr à nullo est factus; Filius à Pr;
Spūs sanctꝰ ab utroq;, vbi manifestē inuitur priorit originis.

Scitum in 30 dist 12 q. 2.

QVARTO TERTIO.

An Definitio illa Causæ (Causa est principium per se influēs esse in aliud) sit bona.

Videtur quod non. Nulla definitio cause debet assignari ꝙ rei eterne vt est
huiusmodi. Nulla, vel Pr et Filius vt sunt principium spūs sancti, non cadunt sub hac definitio
nō est cuiusmodi. Jo est antiqua sor. Quia rō cause nō pōt competere in Diuinis ad di-
co quod rō cause importat imperfectionē et indigentiā in causato. Nor ybale. Nō ꝑsona genē-
rans vt principiū esse influens esse in ꝑsonā genitā. Jo. Sunt multe cause à quibꝰ nō
dicunt scitum non dependent per se alia. Jo definitio cause et non est bona. Ans ybale cōmu-
nis n est Scotꝰ ꝓfatus. Ad quod est ꝙ in vno quoq; genē cause reliquorū et hi dicit ab-
qua in quibꝰ ꝙa quibꝰ non dependent reliquē ꝙa causor est ꝓpe in quē colorum, et lux
ꝙa intē oēs qualitates sensibiles, et hi nēq; à causore alij colores, nēq; à luce oēs qualitates
sensibiles dependent. Qz

Argumenta in oppositum.

Solutio Argumentij.

Nota.

DICENDVM est. Definitionē assignatā esse bonā

Nota definitiuo Causse.

In qua dr gn̄. Causa est principiū ꝙ pticula quoniā loqr gn̄e, ita n̄ se habet ad principiū respectu cuiusc, cū sit cōmunis ea vt dictū est: deinde restrīgit in definitione causse principiū quam particulariter. Quomodo ab aliis definiri cā esse id a quo aliqd fit et pendet. Qa nomen principij est equiuocū, et indifferēs conuenit Causæ, participiata vō id ꝙ equipollet Enti est cōmunissima. Quia Quelibet influens, aut excludat priuatiue et alia principia ꝙ dr principia et non influxum, qualia sunt loci tempꝰ dispositiones. Preterea aut excludant Cause qualitates et conditiones sine quibꝰ non, quæ qlr se non conferunt aut influunt esse in aliud. Verbū vō influendi accipiendum est latius, vt equipollet verbo dandi aut cōmunicandi esse alteri quocunq; modo id fiat. Reliquæ particulæ definitionis sunt manifestæ.

Solutiones Argumentorum. Ad Arguments in oppositum. Ad 1m̄ rndeo Neg: Nozen definitio n̄ Causæ tradita nō conuenit ꝙdlr Diuinis ad intra: dictū nāq; est Cā est illa quæ influit esse in aliud, quod ꝙdlr illud esse quod cā per se influit in effectum esse creatum, ab ipsa causa, et consequē esse distinctum à proprio esse quod cā in se habet: at in processionibus Diuinarū ꝙsonarū hoc non contingit. Nā illud esse ꝙ quod ꝙ se nō ꝙ illae ꝙducitur cōmunicatur nō est aliud ab ipso esse ꝙsonæ ꝙducentis, seu est idem et numero quod est in ꝙsona ꝙducente, quod est singulare et admirabile in ꝓcessionibus Diuinis, et ex vi Diuinæ naturæ infinitæ. Ex quo sit aliquis influxus ipsius esse ꝙ est in ꝓcessionibus Diuinis nō esse creaturæ sed alterius cuiusdam et in esse habet ꝙducentis.

DICES. Filius in Diuinis habet esse ꝓprium relatiuum distinctum ab esse relatiuo Patris: sed hoc ad rationē Causæ sufficit vt det esse distinctum à suo cuius in Diuinis Filio detur esse distinctum relatiuū a suo, sufficiens ad gradum Causæ ipsius. Ergo. Rndeo. Esto Filius habet esse relatiuū distinctū à Patre, tū non est relatiuum esse, vt sic, sed esse absolutum et essentiale ꝙ se communicat Patri, ꝙ gnātionem Filii: Et n̄ ignando Filium primario communicat illi naturam ꝙ est idem numero in Patre et Filio relatio ordinem tantum ꝙprietatis importat. ad constituendum distinctā ꝙsonā, quod est quasi materiale vt sic dicam in omni ꝙductione: vnde gnātio Patris et spiratio fuit vō humana, ꝙ illud esse totius naturæ humanæ, quod si ꝙsona: Patris fuerit alterius rationis. Et rūs est ja ipsa ꝙductio pensanda est ex formali esse per se ꝙ communicato. Et quibus gratis quod ꝙ illa partes ꝙductionis influant esse in aliud sufficienter excludant ꝙsonæ Diuinæ. Ad 2dum quod excludant ordinē ꝙ sic sola ultimam in aliud, aliud n̄ ꝙprie et absolute non dr, nisi de eo quod est in essentia distinctum, vn̄ in Diuinis Pater generans Filiū nō gnāt aliud sed aliū. Ad 3tium rndeo id quod est ꝙ in uno quoq; gne esse cā effectus dicit ꝙ sit ꝙ in aliquo gne qualitat, quomodo ꝙ efficiens est cā omnium efficientiū, et ultimū ac primum principium finis in gne finis, est cā finalis aliorū. Primū vō suo ꝓstantiq; in gne fundamenti hoc est inter speciales Catheg̃orias cuiusq; sunt exempla in argumento illato nō oportet esse aliud ac causam si cū ꝙprie sumatur.

QVAERIT QVARTO

An ꝙ 6m

An Quattuor tantum sint Genera Causarum.

Videtur quod non. Augustinus Lib 83 Quæstionum quæst. 28. Negat Grenium esse quare Deus voluerit creare mundum, quia hoc ingit esset ejus causa voluntas Divina: omne autem ingit Causa efficiens est, ergo in Dei voluntate tanquam non habet: ubi D. Augustinus plane concedit rem Causam efficientem cum finali. Causa finalem quia ejus quare Deus voluerit creare mundum. Argumenta in oppositum.

Secundo per Senecam Lib. 8. Epist. 66. ait rem omnia sine quibus effectus fieri non potest quatuor sunt in causa, numero autem esse nameranter quod quinquies tempus, locum motus, sine quibus nullus fit effectus, vel ergo plures quam quattuor causæ sunt assignandæ, vel hæc in una causa efficiente sistenda et reliqua reponenda sunt ut Documenta hujus Causæ aut conditiones istius.

Tertio Causa est effectus sunt correlativa: ergo effectus a solo efficiente dicitur. Solum efficiens est causa. Quarto Quot fiunt ejus de reliqua eis non potest fieri sub ejus per quattuor causas dupliciter adferatur exemplaris; sicut imaginis Socratis et ejus Socrates imitando operatur, quia sic ipsum Socratem imitando volunt et ipsa exemplata. Quinto Verbum humana Christi est desinitus a Deo Divino. Sed Verbum Divinum habet aliquid rationis unde in ordine ad illud, sed nullius enumerata. Sed nonne ejus Causæ sunt adunate rationis. Paris ante quia ejus humana sustentatur subsistendo verbo Divino, ac quidem pendet in modo essendi ac ejus esse a Verbo. Contra Quia Deitatem conjuncta est de substantia. Item ad arcuis probatur. Non est Verbum habet rationem materiæ in ordine ad naturam humanam, ut de se est quia non est. Sed potentiale et imperfectum non ejus finis, quia finis excludit ab esse Verbum autem Divinum fuit intra naturam humanam ut ejus finis, quia non informat naturam humanam quia aliqua inexisteret naturæ humanæ quæ repugnat Verbum Divino. Non denique efficiens. Sed omnis efficiens ab extra communicat suis Divinis, a quibus non Divina et Deus omnia communicat Personis indifferenter. Ad Verbum Divinum in ratione efficientis formaliter completet natura humana quod est extra istam.

Dicendum est Quattuor tantum esse genera Causarum: Male formale, efficiens et finale. Ego quo.

Notandum est. Non existimant nos quattuor ex ad Causas in individuo sive ut Causæ possunt esse infinita sicut individua: nec loquimur nos de numero Causarum specificato vel determinato, sive ut sunt Causæ. Quæ sunt res naturales et distinctæ; ergo quot sunt ejus causa ejus quæ per se quinto accepiuntur ad quas omnes Causæ reducuntur, in nostra conclusio est ad quinque conditiones veri principia. Ego ut omne quattuor Causæ sint cujusmodi a quibus per se ejus dependeat effectus, non ut omne illud a nobis causa dicitur sine quo ejus non fuisset, quia ratione multæ Causæ sic dicit enumerari possent. Sed ut earum una alteri in causando non subiciatur, vel ut instrumenti, vel ut ejus requisitum, quamquod opus est ut omnes simul concurrant ad effectum. Dico ut Gilbert in sua quinque principia, aliqua quia aliqua quæ causalitatibus tribuat. Quarto ut ad eas certam diu quod aliquod causandi ejus modum, omnimodi

In individuis sunt Causæ infinitæ

Conditiones Causæ

possint reuocari. Item tia ꝯ notato. Probatr nostra Conclusio ꝯ. Ex
Christi & Thom. tex. Co. obj. ex varietate ꝯsionū ꝓut ꝯ ꝓbat varias esse causas, nam
ad ꝯsionē ꝓpt ꝯ rndet Causa. Quot ꝯ sunt gna ꝯsionū ꝓpt quid tot erūt sumā gna Caūz:
ꝯsionū autē ꝓpt quattuor sunt gna aut n̄ grata Materia, vt si ꝯ grat ꝓpt quid mix-
tū dissoluitur. aptē rndebit, q̄a constant ex quattuor elemt̄ q sunt Matia mixti: aut
ꝓpt forma. vt si ꝯ grat ꝓpt ꝯ homo est corpus scientis, rndebit ꝓ forma q̄a est ratio-
nis: Aut ꝓpt effluens, vt si ꝯ grat ꝓpt quid ex aqua fit calor, ꝯ rndet
ꝓpt aliqd solū, qua ꝓ unit calor in aqua fit, ad quem calor seqtur leuitas qua corpora
ꝑ aera surſū fert. Et sic finis, vt si ꝯ grat ꝓpt ꝯ aperiendi baū nullū rebij creat sati-
tz: rndet vt, q̄a ꝓ fine habet summū bonū, in quo solo quies ꝯsistit.

OBJECTO Ex tot Argumento. Probig colligit solum finem dicendum esse
Causam. Sed ij finis est id quo ad q̄ aliud ꝓpt ꝯ agit rndetur. Conf. Nec n̄ dicimus
rem esse ꝓpt materiā sed ex materiā, nec ꝓpt formam sed ꝓ formā nec ꝓpt effluens sed ab
effluente: et uerbis ad Socratem apud Platonē in Phedone disertē ꝓbat aut solū Thē esse cau-
sam ad q̄ aliq̄ Causa non ꝑ se causat, sed cui sine qbꝫ Causa non est Causa, puta sine qbꝫ
effectꝰ esse non potest, Indē quattuor ꝓpt Quid ꝯ tot accipij ab esse latis, quo
pacto non sit dubium ꝙ omne genꝰ cadit ad Quæstionē ꝓpt Quid ante rndetur; aliquin si
ipsius ꝓpt quid sumat: petitio. ꝙ ea quod est huiꝰ q̄a. Hæc n̄ est Ppria illius ꝯsionis signifi-
catiꝫ sola finis existens illi ꝯsioni satisfiet, et solo fini dicendū erit hoc modo cau, et tot
modis dicetur tot erit.

Probatr 2do Conclusio Quia quattuor sunt tm̄ modi causandi, q̄d distinctꝫ.
Co quattuor Causæ. Contra ꝓbat. Cau n̄ constituit ꝙ cui hōi; vel causalitatem, seu modū cau-
sandi. Rnt. Quia q̄a cucurrit ꝙ se et primarie in suo q̄d ad de alterū, concurrit vel
ꝙ modū matis, vel ꝙ modū formæ, vel efficiendi, vel finis. Hij aut modi causandi sunt ita
diuersi, vt nullus unus contineat sub alio inferiori, nec unus sub aliquo tm̄, et nec ali ꝙ assignari possunt
ad hos modos reducant, vt infra patebit. Conf. Quia certū est quod aliq̄ obtinet sine
Matia et Forma tanqua ꝓpria et essentialia istius esse; cui vō Materia possit se ex sua ꝙ mou-
re ad formam, maxime cum ea a nihil fit, a seipso esse ab alio. Co ab aliquo effluente inducit, et ali
forma in materia; effluens autē naturale non agit nisi in materiā et informando. Sed ij finis, et
effectꝰ ordinē. Demū quod hæ Causæ sint distinctæ formaliter in ratione Causæ. Probatr.
q̄a Causa ut Causa in actu formali constituit ꝙ actualē influxū in effectum: sed in una quæ-
libet Causarū est influxus diuersus ratione &c. Nor. ꝓbatr. Quia influxus Causæ materiæ et
ꝙ modū subiecti et gradus, formalis aut ꝙ modū actus et informantis effluens ꝙ actiuus actus
mutationis realis, finis denū ꝙ mutationis metaphorica ut postea videbitur.

Solutiones Argumentū Ad Argumenta in oppositum. Ad ij rndes Sensu D. Augustini
est nō esse ꝙdam cui cur Deꝰ voluerit secari mundum, ita ut ꝓpter voluntatē diuinā ꝓpria
aliqua causa esse putet: q̄a diuina voluntas alijus talis causa finalis fuit, tales erūt et effluen-
tium, eo quod finis mouet ꝙ finē nomat efficiens ad efficiendū: cui ꝙ ait D. Aug: eadem causa esse effi-
cientis et finis de ciuitate Dei in fine, ꝙ nūquid est finis intrinseca efficientis.

Ad 2dum Ad dicimus minō non dari in Causis mīzari sine qbꝫ effectꝰ esse nō potest, sed
tm̄ duntaxat ꝙ ꝓ se influit in effectū. Potuit ijdē ꝓduci effectus, nihil conferret
illi esse, seu supponitur. illud a Tempꝰ ehu ſ. de intrinseco loquamur est satis ouerdyssy moty

quæ 246

quis vero fit, ipse dd moty nō est causa, sed est actualis influxus Causæ efficientis superioris, at nō Causa à nobis enumerata alia se hūt ꝙ habet nō illarū ꝙ se influat in effectum.

Ad 3ūm dicitur. Verū esse spectata nominis Etymologia: effectū dicit ab efficiente ꝙ prius, nō tm semper eadē modo effectiu fundit: sicut nec lapis semp̄ cōsecrat illud ordinē quem cōsecrat lapis sicut non fortasse dr.

Ad 4tum dicēdū. Artifex habet duo exemplaria aut nulla quatū ad esse in rebus naturalibus, aut ſſ. est in agente per intellectum, non tm est distincta ab ipso agente, sicut in forma ꝙ est in agente naturali, habet ad causandum efficiendū, nec fuit diuersum genus causæ, sic forma ꝙ est in agente per intellectum ꝙ finet ad completū effectū ꝙ est in agente per intellectum.

Obiectus. Illud exemplar est forma ꝙdam ipsius artificis. Cō non se tenet ex parte efficientis aliquo nō Causæ cōcurrant. Dicitur. Quod calor in agente univocō. c. igne est forma, et in ille calor respectu aquæ est effectus, quam ignis ꝙ calore calefacit similiter illud exemplar domus constructus, respectu domus est efficiens, hoc respectu artificis est forma. am 7 Phets. tex 23 dicit, domū mundi esse ab artifice.

Ad 5tum dicēdū. Negando ſſ. Joris. ſſt verba Anselmi sunt subsistentia Deitatis Diuinis ꝙ prius habet rationē Causæ in ordine ad naturā humanā Christi. Ad probationē similiter dicō. Nomen dependentiæ esse ad aliquā qualitatē, vt patet in relatione ꝙ importat à suo termino nō hi causæ: aberratio relatiua sint se non hūt mutuā cōsalitatem, cū sint simul natura, sed tm hūt mutuā conuersionē. Dependēs duplex. Alia ꝙ est dependere à causa, alia terminatiue à termino: ꝙ iterū duplex est. Alia à termino extrinseco quale est vnio relatiua à suo correlatiuo, actus ad obiectū. Alia à termino intrinseco quale nō hūt esse habitum sed dicit connexionem vt efficiat aliud substans ad quē terminatur aliquis motus: est linea dependens à puncto terminante. Dependēs natura à primo supposito est dicit dd dictū est sup. de primo Causæ nelle explicari ꝙ primum influens ꝙ se esse in aliud quod ꝙ dependens, cū dependens latius patet quā causalitas. Cum ipse verbū vt terminans humanitatem non sit primitus ꝙ se influens esse in illa, nec; humanitas hoc nō habet ꝙ sit ordo vt à primo in influente esse in illa, consequens verbum non habet rationem Causæ in ordine ad humanitatem, sed solū verbū terminat dependens humanitas ad se in ratione termini quæ est ꝙ prius natura sint quā humanitas nō possit subsistere.

Contra. Persona Christi est cōposita vt dicunt Theologi, et vt sic aliquis nō dicitur ꝙ Deus nisi sumpto. Cō falsum verbū hūt aliquid qualitatem in illo ꝙ ad compositū similem illi quod hūt partes totū componentes. Dicitur. Verbum nudē prolatū nō aliquid concurrit ad constituendū illud ꝙ quod compositū quod terminando humanitatē. Cū cō terminans humanitatem nullig Causæ qualitatem ꝙ prius ex creat nec; ad respectū ꝙ simul cōpositū aliquid ꝙ prius rationē Causæ habet. Ideo dicitur. Est de ꝙ humanitate accepta ꝙ hūt aliquo modo qualitatem formalem et in ordine ad naturā quā terminat, et in ordine ad ꝙ simul quod in natura componit.

DE CAVSIS PER SE IN PARTICVLARI

et primum
De Causa Materiali.

Quamuis de q̃dditate Causæ Mãlis multũ id à nobis in 3o Phys: dictũ sit: tamen aliqua circã causalitatem eiq; exponenda erunt, ut post q̃nam Cause. Matã, quo constat, sicut q̃ sit ex quarte illis principiis et q̃ prima ratio causandi: q̃nam sit alia condicio Matæ ad causandum, de nijs q̃ causalitatis illis.

QUÆRITUR PRIMO.
An Materia sit Causa compositi Vnius et Formæ.

Argumentũ in oppositũ

Videtur quod non. Omnis Causa debet dare aliquod esse effectui: sed matã nõ q̃dat dare Gõ. Nihil q̃batur Matã ñ non est altius gradus Gõ.

SICCORVM tamen est affirmatiue dicendum.

Notandum. 1o. In omnibus Causis: consideremo id quod intendunt Causæ, et ad quod q̃ se referunt esse compositum, et duas Causas illis: tum q̃ sunt Causæ illud quod est et q̃ducit: q̃ducit id quod verè est et: hoc ali est totum compositum quod per se subsistit. Tum q̃ effectus q̃ruq; illarũ assignat in compositi ipsũ, vt ens Causa orientis esse totũ mãlium Causæ, eæ aut mãles sunt compositæ. Gõ. Verum si consideretur circa quod se exerent suam efficacitatem non semp id est compositum. Sed magis ipsemet Causæ inter se: sic frit q̃ducis: est Cau compositi hi Gõ sive extra agens efficacitatem exerret, non est ñ aptã ad operandum: agens educit ipsum Gõ educat formam: forma Gõ informat materiam: matã Gõ concurrit ad q̃ducend formã. Resolvimus hi vt omes Causæ duæ Causæ per se illis compositi: tum q̃ alias nulla est Cau compositi, q̃ quod hi vt est q̃dus causalis nulla ñ existit Causæ Gõ exerret suã efficacitatem circa compositum: tũ q̃ exercendo efficacitatem in aliud causant ipsum compositũ: vt q̃ Matã et efficiens concurrendo ad educend formã causant compositum, Gõ Tota 2o. In Composito duo cõsiderari: vnũ velut mãle: aliũ velut formale: Matã compositi est entitatis quædã, formale vt vnis ens, Matã Gõ vtrũq; causat. In compositis duo considerari

et mãle q̃ compositi causat intrinsece Gõ sit entitatem suã dat composito et partem, ita Gõ ipsa entitas quæ intrinseca effectiua est quam causat, à quo effectiua ipsa est Cau et tanquã intrinsecum ad existentiã realiter distinguit: Formale vt compositi vt est vnionis causat matã esse intrinsece, Gõ sit sustentat illam q̃ influxu et in esse primell ñ matã, Dicit esse intrinsece q̃ matã causando modo nõ dat se illi in partem.

Tota 3o Plincolligi adequatã et principalem effectiuã matã esse compositũ, quod practicã ex matã effectiue continet sit vnionis et formæ: Matã ñ causat compositum Gõ illud componit, non componit autem ni, Gõs ipsi matã vnit forma, q̃ si mãle sit, quando de potẽ eiq; Aduerte aũt de loco ordinis matã suis cui originem et existentiã à forma mediante causa: tatem matis, matã ñ concurrendo ad esse formæ ex eã in se effectiue Gõ componit compositum: ordinẽ hi interhomb matã primario titulũ in compositũ, et ad illud vltimũ terminatur, atq; ideo

compositũ

compositum proprie nominatur effectus materie.

Ad Rationem in oppositum dicendum quod dare esse aliqui quadrupli modo contingit. Uno modo ipsi rei quae habet esse, et sic dare esse absolute, dare non est nisi rei quae habet esse. Alio modo dare esse alicui rei, cui possit esse alia ratione aliquod dare esse, quamvis ipsa non habeat esse, sicut materia dicitur dare esse substantiale, forma accidentali, quamvis neutra earum habeat esse, sed compositum. Tertio modo dare esse alicui rei, cui iam competit esse, sicut forma dicitur dare esse materiae, quamvis materia non habeat esse nisi per formam, et agens naturale dare esse quotidie educendo formam.

QUAESTIO SECUNDA
An Materia causet per seipsam, an vero per aliquid distinctum a se.

DICENDUM est breviter. Materiam prima et per se esse causam essendi sibi ipsi, quia nihil dat quod habet suum. Ratio huius est quia primum principium talis causandi est ipsum ens actu. Quod autem actu ens sit causativum alterius sine dubio habet ratione actualitatis seu complementi quod est prima ratio causandi omnium. Confirmatur quia nihil potest respondere alicui actui aut actuato quia nihil in potentia. Sed materia prima et potentia sicut respondent actui, sunt enim correlativa.

Notandum hic sic est potentia dupliciter materia ens esse realis dispositi ab ipsis esse, ut in Sophista dicitur est.

QUAESTIO TERTIA
An existentia Materiae sit necessaria eidem ad causandum.

HIC est existentiam necessariam esse materiae ad causandum. Probatur. Materia non potest esse actuata subito et exerere munus sibi actualis aut est in potentia obiectiva solum nihil in actu sed causat quia aut causet realiter debet existere et esse in seipsa potentia obiective et ipsa causa. Consequentia patet. Nec probatur aliud nisi quod est in potentia obiective de facto est nihil et sibi aut non repugnare actuo est in actu sua causae nihil est aliud quod ipsa creatrix essentia. Confirmatur quia subiicitur est actu existentia.

Notandum est sic 3o. Existentia esse necessariam materiae ut causet, non ita quod primo ut condition quia sit ratione principii quo ut in genere causae materialis, seu ut in illa ratione et formali inclusa. Ratio horum est quia entitas materiae specialissima ratio causandi materiae sed materia quae esse constituitur in essentiali actualis. Ergo existentia materiae est ipsa ac formaliter quae ratione ad rationem formalem causandi materiae.

Nota 2o. Quod existentia materiae dicit ordinem ad alias conditiones in ea ad causandum requisitas

v.c. ꝓpinquitatem seu indistan̄ à forma, Quantitatē, & alias dispositiones accidentales.
De Quantitate et dispositionibus accidentalibus qual? qa ꝙ has gratiā Vnitis Matīe ad rem
gradum certā formā coarctatur: de ꝓpinquitate aūt seu indistan̄ ꝙbatur, Non n̄ possunt Mate
et forma vnitj nisi sint indistantes et quasi ꝓximantes se ad nīl ꝙ entitates suas.

Diffēs indistan̄ ad vnionē. Differt aūt sor inexistan̄ ab ꝓpria anima rōnali, quod qual clarit in anima rōnali,
sor n̄ cum ea sit in corpore vt ejus ꝓpriū nec ejus existentia nec ē indistans à corpore, et hī ex ejus illig indi-
stantiā non vnīt corpori; sed ipse ē vt aliquid subsistens vnitū: vnde ēt ꝙ absolutā po-
tentiā Dej quisset anima esse indistans à corpore & hī illi non vnitj, tum non intelligēt
movens orbem alium non esset à coelo, et hī illi non ēt vnita.

QVAERITVR QVARTO
An Causalitas Materiæ sit Enti-
tas eiusdem.

DICENDVM negative. Quia mata sub omnibus formis retinet
eam entitatē & hī ad variandas singulares formas variat in ea causitate. Sed ista sunt indiscussa
Conf. Quia posset māta ꝙ sola existere sine vlla forma si ꝙ divina potentia separaretur à qua
cunq; forma, & tūc retineret suā entitatem et hī nihil causaret Cō —

Notandum est. Quod cū Mata respectu formā cōsideretur, vel ut est in fieri forma
et in ordine ad esse vel in facto esse: diversam quoq; causalitatem respectu ejusdē habē. Et quod
quidē est causa in fieri formā vel compositi, causalitas ejus est ꝓpriamet gratia vt a ꝓducat ens
entitatē à māta. Ratio est. Quia causalitas causæ est causalitas ejus à qua mata mediante
gratiā unionis convenit ꝓxime ad productionē formæ vel compositionis Cō. Conf. à simili,
nā ēd actio ꝙ est ꝙ recipiam ab agente est causalitas ejus actiua respectu termini seu ej in
fieri. Certum causalitas Matīe in particulari ordine ad forendā est conservatio eductionis illius formæ
sicut dependēs continua formæ à matā. Dat. Nā illa dependēs formæ in esse nihil aliud est
quā continua quasi atreptio ēs: sed forma non alīt cum pōt esse à Mate quā ꝙ eductionē
ejus Ergo causalitas Matīe circa compositū in facto esse nihil omnino addit ipsi materiæ
ꝙ ad productionem formæ et conservationem illius: vñ cum sit talis causalitas compositi in ipsamet
causalitas formæ ex vno, solūq; addit respectu compositi quod materia vnita se ipsam
exhibeat tali constituendum ratione quia esse compositi.

QVAERITVR QVINTO
Quenam Formæ educantur de po-
tentia Materiæ.

DICENDVM est. Omnes formas substantiales sola anima
rationali excepta, educi de potentia Matīe. Ad quarū Conclusionē sit quod
omnes formæ substantiales educuntur de potentia matā. Probatur. Quia omne ꝙ incipit esse quan-
do est in fieri et in fieri à matā quod in fieri, ꝙa separatā à matā in nihilū redigunt: ergo
aūt forma in esse et conservari à matā est illa de potentia ipsius educi. vt lib. de Sit. de
rerum. vtrum natura quæstiō dicimus. Atq; hoc quod diximus scilicet hūc veluti est qn̄ eiusmodi
formæ ex quarta aliquid fiunt miraculose, ꝙ subitā et ex ordinaria transformationem.

ut cū

vt dñs Thom. conuertat aliquid in vinū, non ille modo miraculoso. nō excludit vtrāq; rōnem
eductionis, licet n̄ ille modo sit naturalis tñ forma ꝙ fit nālis est, et in subō respicit sed
potentiā et capacitatem naturalem et ab illo pendet in fieri et esse. et hoc qui tali modo fit:
sed illa actus educt. quasi aliam miraculosa. sit tñ quod dependeā a subō fit modo naturali
vel alio, vt dē sit ōsa eductio:

Ad 4. Secunda est pars conclusionis est Arist. lib 2 Cap. de gñationē ani:
mal: 3 dnō. Mens sola extrinsecus accedit ea ꝙ sola Diuina est, nihil n̄ dū dep achōne com:
municat actio corporalis. Habet gō Matā respectū animę rationalis solā rōm respectus, quia
sēt anima rationalis in matā respicitur.

Dices. Nemine vt anima rationalis producatur expectata dispositio:
materie. Gō illa productio est cum aliquo concursu matis ac ꝙ nō est vna creatio?
Antō. Esse vām creatiōe ꝙa ex parte corporis non est priusq; ꝙ esset in gne causis
malis ad ēt vel fieri animā rationalē. sed est veluti certus gōdā dispositus creationi illius aīe.
sine qua certissime nec ipsi aīe debebit vt fiat, nec christo ad illius effectiōn determinatiue.
Dubō vō Matā non influat ꝙ sit in fieri vel esse Animę rationalis, constat ex eo quod aīa
separata à corpore retinet aptitudinē ad sui esse. Gō non dependet à subō vt conseruante sui
esse. Gō nec in fieri, ꝙa tale est rei fieri quale est esse. Gō et econtrario subiectū
Matā non habet ꝙ sit influxum in esse aut in fieri talis animę, ad illa sunt respectū effectiū
et influxus causę. Dices. Gō Matā proxime non est in potētia nālī ad animā
rationalem: ad Cons. est falsum. Gō illud ex quo sequit. Prob: Quia omnis potentia pas:
siua nālis coincidit potentiā actuā nālē: sed nulla est potentia actiua nālis ꝙ possit animā rationa-
lem in materia efficere: absurdum aut sequeretur inde pat. ꝙa alias generatio hominis nō esset nālis
ꝙa nec ex principio actiuo, quod non est nāle: nec ex principio passiuo naturali.

Ad 1. Nego Cons. ad probationem ipsius

Notandum est. Plato ponit, ꝙ principia intrinseca omnis et quelibet
ars sunt aliqua ideę ꝙ principia actiua naturalia quę nāta distinguit cōm artem
sicut agens ex proposito. Et hoc arguit, modo falsum est omnia principia passiua nālia re:
spondere potentiae actiuae nālem: nō ꝙ modo ꝙa multa sunt passiua naturalia respectū nullius actiui
et pleraq; cuiq; non sit principium intrinsecum actiuum? ad hoc modo dato ꝙa est passiua
naturaliter ꝙa inclinata mā ad eam formā substantialem, et hoc in illa nō est principium nālis ia-
trinsecum productiuum formę substantialis. Sed an pariter principium nāle vt distinguitur
cōm principium actiuum liberum sui est ens falsum. Quod omne passiuum nālis, id est naturaliter
inclinatum ad aliquod effectum, contingeat aliquod principium actiuum nāle, sanctum actiuum nāle
ꝙ actiuo cessato. et pat de anima respectu corporis vere essentiae Diuinae et fruitionis;
similiter habitui infusi, ꝙ sunt perfectiones animę et hoc ad eas in fieri nō est aliquod principium
actiuum nāle. Si vō intelligatur de principio actiuo nāli sic quod sit ens aliquod in natu-
ra hoc modo concedo quod omne passiuum nāli respectu cuiuslibet perfectionis ad eam aliquod actiuum
in natura, id est in tota coniunctione Entium, et tale est Deus. Ad Propositū gō dum dr
potentiae passiuae matis respectu animę rationalis debere reperi potentiam actiuam nāle
ad in se. dari potentiam actiuam nālem ad omnem talem actiuam potentiae? et hoc modo

iam rnã et potentiæ nãs grassiuã, potẽ nãlẽ alterũ. Deinde esto quod ãnima rãõna-
lis à solo Deo creetur. tã Deus in ea actione operatur iuxta modũ et ordinem naturis rerũ de-
bitum, et hoc sat est. ut dicatur operari p modũ causæ nãlis, et sat potentiæ grassiuæ nãli
rnãi eat sufficiãs potẽtia actiua ut dictum est.

ARTICVLVS SEXTVS

An Accidentia educantur de po-
tentia Materia

DICENDVM est quod sic. Quia entitas accidentalis est ab agente nãli. et nõ est
ex subo Gõis ex potẽtia matẽi. Contra. Quia entitas accidentalis est diminuta et nõ potens.
p se sine subo esse, et esse Gõis entitas accidentalis indiget subo à quo sustentetur et
Gõ educitur de potẽtia illa.

Materia accidentalis quæstio

TENENDVM aũt est dicendo. Materiam accidentalẽ aliã dici Corporeã, q̃ spiritã
et in rigore appellata est matẽia, et ab ea denominãõ sumpta est, matio: aliomodo Materiã
dr omnis Creatura q̃ rãõm creandi proportionalem materiæ exponit, ad sui subi entitatem
sit spiritalis et Incorporea, quomodo accidentalis anima ipsa anima est cãs vitalis.

PRIMA quidem Conclusio mihi intelligi de propria forma accidentali q̃ p̃ propria actio
sit et modo conãli, quoad terminũ. Secunda, Conclusio intelligi de propria forma accidentali,
rum de modo dicetur infra. Dicit q̃ p̃ propriã actionẽ fit ut excludat formas accidenta-
les q̃ conseruantur et compoũntur suis subiectis, quomodo compoũntur spiritales in
transeũte ad Deum actione aliquis essentiales q̃ compoũto dr nãle resultantia, q̃ hi resultan
tes sicut non fit sine aliquali actualitate essentiali in spiritale sua, ita non fit sine aliqua edu-
ctione ergo q̃ spiritale ex potẽtia subi in quo recipit, q̃a illa actualitas q̃ ipso consecrata
est conditionata à q̃ductione ipsius essentiæ, essentiæ quidem à subo in quo causæ materialis.
Cæterũ sicut illa actualitas quæ essentia q̃pria educitur à causis, q̃prie et p se actio q̃ natu-
ra resultat consequẽter à termino alterius actionis; ita illa non educitur q̃pria eductio, nec q̃
eductionem absolute dictam intelligimus actionẽ q̃ se Gõ tendit ad aliquid ex q̃ supposi-
to subo. Dicit q̃ fit modo conãli, quoad terminũ. non s. Dei q̃uctet actio ex subo thea
trali, tũc actio non esset q̃ eductionis, q̃a esset q̃ modũ recipiendi, q̃ modi q̃uctionis
non est conãlis formæ accidentalis, sicut illi non est conãle et ex subo theatri. Ratio est:
modi q̃uctionis formæ accidentalis sit supranãlis quoad modum, et nãlis quoad rãõm esse-
di, termini, quod tulit in mirandosa v.c. sanitate. q̃ fit absq; ordine et dispositione
causæ nãlis, non de hac q̃uctione q̃ritur. est inquirendũ de de formis substantialibus mi-
raculo q̃ductis.

Quæritur

QVÆSTIO SEPTIMA
An Qualitates supernaturales eduCANTES de potentia subiecti. nn

Videtur quod non 1o. Qua illa forma unit educi de potentia subi ad quam in subio est natuALEGUMENTA
tualis potentia: sed ad huiusmodi formam non est talis potentia aiæ nisi obedientialis ad talem formam. Go. Confir. Quia nihil educitur nisi continetur, at aia rationalis non continet quod in sua substantia Go. 2do. Quia diversi Theologi dnt et aliæ formas creari: alii concreari: nec vo infundi. Quo ergo modo scriptura loquit, aut significat eas existere, aduenire non vo educi.

SED CONTRA est affirmatiue Ratio est. Quia omnes conditiones ad educendum nrā et omnes dependentias, capacitatem, ac modum existendi in hac forma reperiri sciunt in aliqua; fiunt nō dependenter a subio in esse et fieri, et in eas inducere, sunt eā esse: holæ entitates accidentales ac quinq; cōiles illis est, ut fiant dependenter a subio, et sic aut educendi, nec; non alia rō ad fieri, quare non debeant dici educi.

AD ARGUMENTA in oppositum Ad 1m Negat. Nor. Ad probationē dico. Quod subiectū sine alia rōnabili et potentiali passiua nātem ejus recipiat et retineat nālem ab agente nāli creato, sicut requirit ad fieri supnālem ex impetu agente supremo in tota coordinatione entiū vt ejus dispositiones supnāles fiant sicut nālis quæ sunt duplicis de potentia subiecti fieri esse et fieri pendeant ab eo. Quando nō rōnis Dei in comunicando educibilem formam quā voluit missa in intellectu erunt formæ nō fieri et creationi Go. supponit eas formas iā ex opposito actiue fieri et non creatas educi de potentia subiecti; et mentio nam quod creatæ fierent sine concursu causæ nālis, et quod educibiles fiant cum concursu subiecti ad esse et fieri illius quod ad eternitatem in qualitatibus spectabiliby. Confir. Quia actio ex qua fit talis forma non terminatur ex vi actus ipsam formā in se, sed ad compositum, sed ad informandū talem formam ut sic: sicut ex quo fit se fit ex albedine qua fit calor, non est ipse calor, sed calidum, calor autem ut sic dicam constat ex compositione, ut ex quo fit ex albedine qua fit quod; nō est qua sed quale, at illa qualitas quæ terminat ad quale nō est creatio, qa creatio est qualitas entitatis qui est in termino formario talis actionis: at illa actio non fit tota entitas compositi qualitatis. Go. nec illa qualitas quæ illa conferatur qua. qui sibi rōnem creationis qua fiat de causa nulla forma pendente a subio in fieri creatur. qua nō ex se Go. fit sed constat ex albedine qua qualitas compositi abiecti creationis. Si qa nō est creatio ergo est educibile. Et ex dictis ad 1am in contrarium et confirmationem patet. Ad 2dm qd concedimus quod nō creatæ: non dicendo eas concreari nisi in hoc sensu qa fit aliqua simul ad concreationem subi, aut docent Theologi de quo hic loquendo sed hoc est ex accidenti et solum ex consideratione denominationis dicti concreari. Quod vo educibile quid dicatur rationis hoc est ideo. et significatur quemlibet ab existentia et superioritate causæ, et nō aliquid ex parte rei actio hoc est ideo. et significatur quemlibet ab existentia et superioritate causæ, et nō aliquid ex intrinseca entitatem sicut solent accidentia habitus comparari; nisi omnino illa influxio est vā educibilis, qa ab est sicut influxio agentis in vas. sed sicut influxio luminis in aëre, cū depēdentia formæ in fieri et inesse a concursu subi

Solutiones Argumentorum

Notæ

QVAESTIO OCTAVA

An forma intentionales educant de potentia subiecti

Argumenta in oppositum

VIDETVR quod non. 1o. Nulla forma educit de potentia materiæ nisi mota ad ipsam transmutet: sed nulla forma intentionalis mouet ad formam intentionalem Ergo Iris mouet. q. nulla ergo nō fit aliud modo cognitum forma. Nor. gb. Quia huiusmodi formæ subsistunt et in instanti fiunt in suo subō nec requirunt aliquid alteratum quia. 2do. Omnis forma educta de potentia materiæ post in ea conseruari remota causa productiua, vt patet inductione in formis tam substantialibus quam accidentalibus. sed nulla forma intentionalis conseruatur remota sua causa; nam deletis v.g. obiectis visibilibus tollit species visibilis. Sed contra Quia lux non solum fit in corporibus elementalibus sed etiam in celestibus: sed nulla forma fit educta de potentia materiæ celesti, nam alias coelum esset alterabile.

Notandum aut dicendum. Quod formæ intentionales non intelligūt sine sensibilibus, intelligibiles autem quibus aliquis adiuuat lumen.

Ad quæstionem dicendum est eiusmodi formas educi de potentia materiæ. Probatur 1o Quia hæ formæ fiunt ab agentibus naturalibus et non fiunt ex nihilo. 2o ex suppositione. Quia si non educerentur de subiecto quod conferret de suo naturam vim in genere causæ materialis ad esse et fieri talium formarum. 3o vel educuntur ex potentia subiecti. 2do. Huiusmodi sunt entitates accidentales formæ omnis autem entitas accidentalis indiget ad suum productionem concursu et creatione subiecti. Adde vero concurrit ad productionem formæ est forma ad quam potentia subiecti educi. Probatur etiam in speciali de luce: omne agens agit quod est sui conformium forma est educere eiusdem formæ: sed illuminans est agens tale 2o. Ergo patet. Quia aliter non possent certa alia educi ab agente certo. Nor. gb. Quia illuminatione fit ex se 2o et ut quod illuminatur, lumen nō est quo.

Solutiones Argumentorum

Ad. Argumenta in oppositum. Ad 1um dicendum. Nego. Nor. Nor. Dum verum est eiusmodi formas mutari, non transeat ex certa alicuius esse ad subeundum illud quod est vt mutari. Ad probationem dico. Non sequitur fit aliquid in subō in instanti ergo subiectum est vt mutari. Ad illud non mutatur, non hoc ratione ipsa formæ substantiales fiunt in mutatione in instanti 2o mutatione ipsa illa non mutatur et ita quia substantialis non esset mutatio post tanquam in primo instanti productionem et mutationem quod forma fiat in instanti sic hoc arguit solum duas productiones et mutationem instantaneam et successiuam. Ad 2dum Nego 2o. Quod in aliqua forma corruptam absente productiua agente, non est argumentum illud 1o educi, sed potius argumentum est illud esse tale materiæ aut esse suum non habeat in se actualem et continuum dependentiam ab agente cui quo tm verum est simul ipsa ipsum à concursu ipso materiæ. Ad 3tium dicendum Nego Nor. ad probat. duo. Coelum est alterabile alteratione qualitatis qualis est alteratio ad lucem aut alteratione corruptiua quæ nunc et potest alterari et fit à contrario.

QVAESTIO NONA

Vtrum omnes Modi accidentales

educantur de potentia Materiæ.

DIFFICULTATUM quoad hanc. Quo quo.

Notæ Modos hæres q̃ alhud ꝛc

Notandum est Modos alios esse q̃ sunt q̃ quid alhud agant nãlia in subo: alij vo q̃ non sunt q̃ quid alhud sed q̃ resultant. Alij modi sunt in effectu creato in ordine ad eu creãte, quales est alhio creatura, & depend̃t accidentiũ q̃ creãtur. Tales ẽd est modi q̃ quantitas est in se in Eucharistia, Vide q̃ notata.

Probati nostra Conclusio. Quia sunt in latitudine formarũ in comuni dant formã q̃ non educunt, da ẽd intra latitudinẽ modorũ dant q̃ non educuntur, & tales modi sunt omnes alliones creaturæ, & existentiã accidentiũ. ut Quantitas in Eucharistia ut dict.

Obiectio

OBIECTIO. Repugnat Modum accidentalem cadere nãlis ordinẽ ad subm. Ratio alterius naturæ esse potentiæ diuisæ quod aliquid accidit participanti modũ existendi substantiæ, ad quem fit est, quod assistat et terminet entitatem accidentalẽ quadruis aliud subm non recipiat. Tertium modi q̃ q̃ quid alhud fiunt de subo educitur de potentia subi: Quatio est, qa essentialis dependent in fieri et an esse à subo: tales modi ut obij quod est Terminus motus locatus, et similes modi omnium formarũ accidentalium. Tertij modi q̃ non fiunt q̃ quid alhud sed q̃ resultant, nõ sunt ex q̃ quid educ: Tertij modi q̃ non fiunt q̃ quid alhud sed q̃ resultant, nõ sunt ex q̃ quid educ: sed quia in nãli resultant est prot: tales sunt figuræ nãles, quæ in tertio sunt q̃ resultant, non vel ad quidem resultant, vel ad rarefactionem, condensationem, aut extensionem quantitatis.

QUÆSTIO DECIMA
An Formæ Artificiales educantur de potentia Materiæ.

DIFFICULTATUM. Formas meræ Artificiales non educi de potentia Matis. Quo quo.

Notandum. Hanc Conclusionem non debet intelligi de formis q̃ fiunt à nãlibus causis q̃ artem applicat, cuiusmodi q̃ est sanitas, et forma cuiusq; animalis, aliaq; id genus non est dubium q̃in ex potentia matis educantur. Sed de formis puris artificialibus. vndele dicitur negare eos educi de potentia matis, in 2. dist. 18. quæstiuncula 2. et respondet ad argumenta Scoti et nãlibus potentia educi, quod educi de potentia matis id intelligi debere de potentia nãli, Mata aut in ordine ad formas artificiales nõ est in potentia nãli, sed neutra: vocat aut potentiã neutrã quã eos neq; aliquid neq; indinatã ad aliqd. Sed utrũq;

Conclusio nra, Gõ q̃ brevi dicemus. Formæ artificiales nulla terminat q̃ dualismi Gõ neq; dualismi Gõ q̃ brevi. qa communi tales formæ sũt modi Quantitatis ex varia ipsius Gõ Conclusio. Sectionis et compositionis resultantes. Secundo Nece est potentia alhq; proportionem ad ens. Gõ Matis nequit dari nãlem potentiã, nisi ad formas substantiales nãles aut nãle distinguit con arte Gõ Matis nequit dari nãlem potentiã, nisi ad formas substantiales nãles aut nãle distinguit con arte facto. Confirmatur hoc ratione. Gõ Matis daretur potentia nãlem ad formas artificiales sequeth q̃ dualismi tales formæ esse nãles ad q̃ dualismi nãlem sufficit et principium naturale

ēt nāle dā cōe absurd. Gō. et Ans. Confir. 2do Matū ꝙ se ordinate ad formas sub. stātiales, ad accidentales 2do non m. ut sunt dispōnes substātiales: sed formē accidentales non sunt dispōsitiones formarū substātialiū Gō.

QUADRAGESIMO DECIMO

An Accidens possit esse Causa materialis proxima alterius Accidentis.

Argumenta in oppositū

VIDet: quod non Gō. Arist. 4 Metaphē. 13 al. Cōe nō ēst actiō accidentis, nisi ga actiuum cui accidit. Et infra nē. allo dicto aliud accidens erit, vt puta Musicum, non eni magis hoc illi, quam aliud huic accidit. SEcundo Substā dō. Ē sust entare accidentia, ga ēst sibi ipsi causa sustentionis existendi: at nullū accidens ēst subiectū causa sustentans ꝙ esse existendi Gō. sunt non habē in sua essentia tale vim, vt sustentum sustentet; dr nec habebit sustentare vim vt sustentet aliud. Confir. Quia nulla substā quit alteri inhērere. Gō. ēt nullū accidens quit alteri substare.

ACCEPTATUM est ad Quæstionem affirmatiuē. Sed quo.

Notata Certū ēst nullū actiō naturale posse esse in ēt et fundamentale subiō nisi alterius accidentis, nullū n accidens quit sustentare aliud naturaliter ga ut ens, in aliquo alio ultimo sustentetur, hoc aut non quit esse aliquod accidens, ga sic totus collectiō accidentis nō esset in alio sed in se. Quod n alia sustentat ultimo rōnē debet esse in se, et repugnat totū collectum accidentium esse in se. Gō. Et hoc ēst quod dicit solet accidens nō posse esse cū alio accidente.

Notandum est 2o. Quod accidens substantiē inēt mediantibus aliis accidentibus, vt patet de Qualitatibus mediis quæ insunt mediis mediis Quantitatibus. Et huius rātionis ēst ga ēst ordo accidentium ad substā, non hoc sunt ordinē inter se, et idcirco quod unum respicit substantiā mediante alio. Duplex autem actiō intelligi potest inēt substantiā mediantibus aliis. Gō. vt illud accidens medium nō sit subiectum proximum in quo aliud accidens hoc inhæret, sed tm sit rātio inhærendi Nota duplex intelligitur de ēt

Probatio Cōclusionis. Gō. Quia experimur albedinem existentem in pariete, conseruari ita esse existens in loco, vt nec ipsum nō possit ab alio corpore. Et hoc hēt rātionem Quantitatis. Gō. vel ga Quantitas ēst in ipsa vt in subiō quod nullo dicto, ga Quantitas ēst propinquior materiæ magis, quia propter rātionem proximē receptiuā quod Qualitas ō consequitur hoc secundo: vel ga ipsa ēst in Quantitate vt in subiō et sic subest intentū ga aliud non quod alterum illa sit immediabilis non quit adferri, nā sola concomitantia in priori tertio ad hoc nō sufficere, sic n possent Quantitas loco et generatiua Qualitas sic nō concomitanter ibi esse. Gō. Quia albedo ex. g. non ēst in tali mensura longitudinis extensionis in ordine ad locum, nisi ga inhæret subiō talem extensionē, quam tales n extenduntur in ordine ad locū ꝙ Quant, nō extenduntur aut ꝙ Quantitate.

effectiue

esse remisse seu formal. quo stat Quant. ipse manet. Secundo Quia superficies Quantitat
in Eucha est de ipa alba, ꝯ illa superficies inheret albedo. Contra quod Scotus n affiteret et in-
formaretur albedine, non posse in ea tali effectu el aut appare, qa sola conmitan non
afficiat, aliquam in ea qualitat ex inte se afficiente aliquo modo qpt solu conmitan.
Tertio Quia nec est accidens Sacramentalia manet inte se omita, alue n in subiet inte
se ꝯsentia: ex quo sequitur, quod ex natu rei non moueretur, seu motu transiret ad
aliud alue. q. transiret color motu albedinis, aut e contrario, qa non subiet inte se obligation
Tam no Qualitates non uniunt inte se immediate, quia nec possunt unire, q̃ modo alter ex
potentia, non n est ibi ratio de una quid de alia, et qa neutra respectu alterius habet ratio
subi aut formae, nec ex inte eaꝝ simul potest aliud genus unionis. Ꝺo oportet quod in
aliquo tpe uniantur. Ꝺo in Quantitate qa nullu genus cognitum, aptu unire q̃ portio natum
nad non potest esse substans, ut prius constat: nec qualitas cum sit res absolu. Ꝺo Quantitas,
nad de coetero ꝑ Sacramenti nulla potest esse susceptiua. Ꝺo uniuntur in illa tanquam formae in
subiecto, nad aliud genus unionis inte accidentia illa et Quantitate ex cognitis no potest.
Quinto: Quia alias non possent naturaliter species conservate alterari: q. qua non possent
naturaliter calefieri, qa calefactio naturalis est per expulsionem frigoris: calor aut sensibi-
liter frigus formaliter ab eod subio, quod subiectum non habet aliud quid Quantitatis.
DICES. Ꝺo Qualitates quidem Sacramentales inhereant Quantitati sed
non per aliquod miraculo. Cons. Nulla est necessitas talis
miraculi, cum eas inhereat quantitas in Quantitate ꝺei ad consecrationem ꝑficiet, no n ratione alicuius
ꝑfectionis ipsius Quantitatis alba ꝺei dum Quantitas ab consecratione fuit in substantia panis, missa
qa albedo inexistit sup ipsum. DICES. Ꝺo Si uterius ut species Sacramentales
naturaliter alterentur aut recipi in subio. Ꝺo Ꝺei ut naturaliter rare fiant rarefactio illa deberet
recipi in subio: at positio quod rarefactio sit ꝑfectio aliquod nouae quantitatis, Quantitas
nouae ꝑfectionis ab agentibus naturalibus in speciebus Eucharistiae non recipitur, nad si quod esset
illud. Esset forsitan Quantitas ꝑfectionis, at quantitas no recipit in se subiecto quantitatem.
Ꝺo ut dum possent de aliae qualitatibus quae producuntur ab agentibus naturalibus in illa speciebus
et non recipiantur in ulla subio. Ad hoc obiectionem tenent rarefactionem ꝺei Eucharistiae
fieri se et recipi ꝺei in ipsa rem in Quantitate ꝺei concessio, quod q rarefactionis ac-
cidentalis nouae Quantitatis Ꝺei et tota in q est ie, quae est et est Ꝺei no Ꝺei in tanq.
Quibus modis possit dici Ꝺeus q rarefactionem nouae Quantitatis in speciebus sacramentalibus. Nota q rare
Ꝺo a Scoto Ꝺei immediate ꝺei fiat nouu miraculo, nad eas voluntate quod Ꝺei voluit manet factionem nquid Quant
et recipi ꝺei subio Ꝺei. Ante agentes naturales fiat in illa species talem transmutationem nubis modis q ꝺeus
quarum ipsi agentes naturales sensibiliter, ꝑsentia substantiae, ad q ne caderet fides, sed deinde Obiectio
species illas esse intransmutabiles. Quod si dicas. q hunc modum tollit agentes naturales
q prius actionem qa non ponit in ipsis seu Deus rarefaciat. Ꝺeus Ꝺo no tollit agentes naturales ad actionem
quod non effectum, sed futurum non habuit ille ad actionem, quod nullo modo posset effectum
Ꝺei modi q probabiles assignati a Scoto rarefactionem illam fieri ab agente naturali ex q rarefacta:
nubis modis q Deus nouam Quantitatem inesse subio. Contra. Hoc est contra Scotum q in tractatu:
de Eucharistia nouam Quantitatem inesse subio tali rarefactionem recipit subiectum et constat ex Ꝺo Scotus et Lib. Ꝺo de Generatione: deinde hoc est
contra sensum et experientiam. Ꝺo non est assentiendum. Ad hoc dicit. q. a. agens naturale non

Nota

Solutiones Argumentu

Ad Argumenta in oppositum.

Iste est

hoc n̄ est p̄prium solū substantiæ per se existentis.

QVÆRITVR DVODECIMO.

Vtrum subiectum inhæsionis accidentium sit Materia prima.

Videtur quod non. ep̄. Arist: in Cathe: substantiæ dicit: Alia oīa aut dicūtur de sub. Argumen: ta in oppositū
stantia, aut de ipsa in ea sūt. Sed subiectum inhæsionis accidentiū non dicitur de
subiecto, quia subiectum nihil aliud remanet positō: quōd ostenditur per exemplum Christi circa
accidens subtilitatis in substantia. Per subtilitatem est compositum ex ipsam individuum.
Gō. Hō. Ista ex Christo. 2 dorem. subtilitatem est natūm et non Deus motus vō subiectum
est. Ens quia ingt quod mouetur in loco est. Et gō de gratione tex: 2 dorem subiectum
gratiarum, vō est Materia quia maxime et Spiritus subiectum, aliquid vō motus subiectum,
esse modo aliquo subiectum quia sol non est materia, sed substantia interea
est in alio. Secundo Diuersitas alicuius gratiæ remoto dissentiendum, vel ut Deus. 2
sitatem proprium receptuum: sed forma substantialis et accidentalis sunt alicuius gratiæ remo:
to differentes. Gō. ostendunt diuersa propria receptua: sed proprium et inadæquatum recep:
tuum formæ substantialis est solum materia. Ergo ipsa solum materia est proprium et inæ:
quatum receptuum. Tertio. Sicut se habet in potentia simpliciter ad recipiendum 3
dam formam substantialem, quæ est alicuius simpliciter, ita se habet in potentia proxima ad quæ alicui:
quidam formæ accidentalem, quæ est alicuius. Sed quod: sed ens in potentia simpliciter ut sic, habet
quam recipiendo forma substantialem. Gō. Ens in potentia simpliciter est forma substantialis
forma accidentalem. Ergo Deus. Quia quicquid recipit aliquid, recipit quia est in po:
tentia proxima ad ipsum. Sed conditum accidentale, se contrahit alicui, quæ vero potest simili
existere. Quarto Magis essentialiter alicui unit sed quod pendet ab alio simpliciter, quia 4
vnit alicui forma quod ab alio alia forma quod: sed vno alio forma quod, est per se rationis receptiua
quorundam, quorum accidentium: ex. gr. coloris et figuræ. Gō. alicui simpliciter est forma substantialis
est per se ratio receptiua sed alicuius forma quod, vt accidentium. Quinto. Materia est quia 5
potest in esse substantiali. Gō. non est per se vel ex se sibi immediate receptiua nisi alicui substantialis
ei est ergo quia est cum quo sunt vnum per se; sed cum omni alio alia sunt vnum quicumque
Sexto. Si quod actio est immediate in materia quia esset maxime quantum absque hoc non est 6
Gō. Fit. recipere ab aliquo: Non probatur. Quia quantitas est proprietas substantiæ corporeæ
nem comitans illa, non post aut est proprietas comitans quæ vt sic alicui forma Gō non.
potest recipi in materia sola se, sed vt informata, sicut in composito. Non probatur. Quia proprietas ma:
nat ab esse cuius est proprietas non potest aut quantitas manare ab esse vt sic nisi a forma. Ergo de:
manatio est aliqua actualitas, materia aut sola se nullo modo est actualis. Nam Gō. Quantitas ma:
nat a materia sed a substantia corporea vt una forma substantialis et formæ corporeæ.

DICENDVM tamen est: Subiectum inhæsionis accidenti:

um esse Materiam quia Gō. auto. Arist: Quia de quod: tex. docet principium
elementorum esse materiam inseparabilem quidem sed conexo subiectum, neq; in quid ali:

est matia frigido neq; dot calido, sic subiu ambobus, et ita de aliis quibus inest
gbo rei gentia consimili cu corrupta matia eas, quod filius non possibet nisi eiusmodi acci-
dentia subiu esset sola matia pia. Secundo ibi rationibus quia ga est. Matia ga
nihil deest ad hoc quomin possint e subiu accidentium matiam. Sic est de aliis subiu
et grat dr huiusmodi accidentia in humanis subiectis. Tertio ibi. Quia matia ga habet
propriam subsistentiam actualem cui sue propria existentia, est ordinata. Sic habet suffi-
cienter ad sustentandum aliquid accidens Christi grat. ga sic habet propriam subsistentiam actu-
alem et existentiam, sic aliquis partialis subsistentia sit, quia insufficiens sustentare accidens
subiu proportionata, ut grat in aia rationali, q; etsi sit incompleta et quasi partialis substia, hoc
non obstat ut est a corpore separata, sic ad corpus eam sustentat accidens subiu proportio-
nata. Ppia ga sua propria subsistentiam et existentiam. Confirmatur. Quia matia non solu
habet hoc q; requiritur ad rationem subiu quomodocunq; sed etiam habet ea ad rationem subiu ultimi, habet
quam partialem subsistentiam, sed qua ita est subiu aliorum, ut ipsa nullo alio subiu sustentante
indigeat. Cum ga matia habet de se ethetiam ad hoc ut sit sufficiens accidentium subiu. Hoc est
in ea tanquam in proprio subiu accidens aliqua inesse. v. g. Quantitas: sed matia ga habet
in se sufficientem entitatem existentiam et subsistentiam qua in se sustentat formas substantiales
alias. Sed de hoc illud ut sustentet et matia careret quantitate. Contra ibi. Cum quia non
minus imo plus esse ut sustentare formam substantialem neq; ad hoc est maior subsistentia et exi-
stentia in materia. Cum quia quia sicut materia de facto a forma et ex compositu Deus prendere à
quantitate, sicut in nulla non quia conservari, sic forma substantialis ita sicut quantitate
tale. Sed sicut hoc non obstat quo minus materia sustentet formam, ita et non obstabit
quo minus sustentet quantitatem. Confirmatur. Ibi ex definitione materiae ga Phys. lib. 3 2
Materia est subiu ad omnia actualia existentia ut tota essentia materiae in hoc consistat quod sit subiu
alterius ut formarum tum substantialium quam accidentalium. Ita ratio est in qua adhuc solu
posse sola materia de subiu accidens et specialiter quantitatis, sed de hoc de facto, q; ratio sumpta
ex humano corpore et quod ex eo oriundo, q; ex ea sententia q; caro sit in aliquam corporis na
esse aliud formae subiectum post animam rationalem. quod cum nec tenet S. Thomas. Supposito ergo
anima rationali esse totalem et omnino eandem secundum rationem in hac materia specialiter. Quantitas
humani corporis non potest esse in ea ratione totius compositi ex materia et forma qua est in
sola materia nec completa nec esse in sola forma. Ibi quarto. ga actus quod est in toto com-
posito est in subiecto altiori simul sumpto ex materia et forma quod unius ut ens quantum nullo
modo potest alicui actui rationali ut sit totalis. Ex S. Tho. 1 part ga materia cap. 6. sed ga ho
mo potest aliquid esse subiectum quantitatis et rationale ut sit totalis. Quantitas et ratio aut subiu constituit quantum in actu ultimo in subiecto, non autem ens aut
subiectum. Ibi tertio esse quantitatis quantitate rationale. Quantitas et rationale ut sic formae ga potentiales
materiae educibiles in ga potentia materiae educibiles sunt ad unum. Sed contra. Duplex intellectus non omnino rationalem constituit quantum in actu. ga
ga in materia non supponit informatio animae rationalis dantis esse materiae et constituentis com-
positum quod de facto et causae quantitatis quantum non ex se ga sed ex toto ut totum educitur
seu rationale altius quam tantum. Ibi ga Quia anima rationalis de causat materiam ipsum quanti,
esse constitutum ad in alio, si in ga sensu dictum S. Thomas intellectus fuisset. Ille non
sequitur anima rationalem dare de facto actus esse extensum, nisi ex intentione ex quantitate
missa vel quod est subiectum quantitatis, vel educta de potentia subiecti quanti recepti in esse

nota

media Quantitate; sed hic ex hoc sensu colligi omnis solū materia in hic ens subiectū quantitatis inadæquatū. Illud n̄ est subiectū ad quod terminatur unio seu inhæsio formæ, ig à tali subiō materia causata: sed unio et inhæsio quantitatis corporeæ formæ ad solam materiam terminatur, ut et aliqui putant, et in visione D. Thomæ iuxta quod supra dictum est. Gō solum materia in hic est subiectum quantitatis, atq; ita materia in hic per suam entitatem est sufficiens ad sustentandam et exigendam materiæ quantitatē. Et confirm: hoc et declaratur amplius: nam cū in hic sint materia et anima: int materiam et animam est immediata unio substantialis, et int quantitatē et materiam, est ad immediata unio accidentalis, int quantitatē vō et animam nulla est immediata unio, quia int se uniuntur, sed solū per actiōnem unius ambo in uno termino, est in materia. Gō sola materia est subiectum quantitatis, et cuius māli respectu quantitatis ga hoc ex hoc est per immediatam unionem ipsarum. Et vō Gō sensu dicit D. Thomas intelligendus est illud intelligi debere, q simpliciter concedit animā rationalem esse partialem cām et rationem recipiendæ quantitatis, hic scilicet rectē animam rationalem debere esse quantam et extensam. Ratio est, ga anima rationalis unitur suo subiecto ut forma et actus illius cuius per illam unionem informat subiectum et tribuit illi effectū suum formalem, Gō cum sit quantitas unitur anima rationalis ut forma ipsam informans, tribuet illi effectū suum formalem, et extensionem. Videt autem dubitandum hoc quod aliquid est causa proximis recipiendæ quantitatis, non est necē ipsum esse quantum: sed solum illud aggregatum ex partibus quibus constat, sunt enim hoc quod anima et corpus sunt partiales et concausæ alicuius, nō est necē ut aliquid sed sit, debeat vel ed quod corpus sed se habeat, sed solū aggregatum quod est tantum. Sed contra implicat aliquid esse quantitatem. et non informans quantitatem ut iam dictum. Ig Gō anima rationalis recipit quantitatē, sine dubio informans est quantitatis a quantitate sunt duo actus formæ substantiales, de ipsis ga fatentur quantitatem informantem partialē a quantitate.

Dices: Alias formas participare illum effectum. ga sunt extensæ ipsæ, animæ vō nostræ esse inextensam, Ad ipsa unitur conjunctæ animæ vel non esse capacem quantitatis et immediate recipiendæ quantitatis Quantitatē. ga illud solum est capax recipiendæ immediate quantitatis quod est capax effectū formalis quantitatis. Exemplū vō Durandi nō esse ad rem, nam videtur dicat eliceret actū inferiorem, sed ille potius imitabitur in studio

anima dicit esse verissime Quanta.

Jam verò in sententia illorum, qui ponunt animam rationalem ponere plures in homine formas substantiales, quarum etiam singulæ sunt formæ substantiales in homine, homo non dicitur talis compositum nisi rationalis forma, quæ principalis vel anima rationalis. Hinc fit, quod homo non recipiatur in toto compositio ex corpore & anima vel rationali, quarum partibus singulis tantum ut ponunt est in alijs compositis non recipitur Quantitas.

Ulterius in isto compositio rationali, quæ partibus ponit esse magnitudo quanta in sola materia. Contra declaratur hoc modo, nam reliqua composita sunt mixta vel simplicia. Si mixta & perfecta tunc in illis datur semper forma principalis, quæ formas elementorum sunt esse dare in illis. Haut igitur in his Quantitas non recipitur in illa forma principali rationali cum igitur hoc homo esse tale compositum, nec in eo quia mixtis recipietur ipsa Quantitas cum ubique sit ejus rationis, ubique indigeat sua totali receptiua. Si igitur hic receptiuum totale in his est solum una forma principalis, sed materia, non erit in alijs, nec scilicet in his non indiget Quantitas forma principali ut recipiatur, non in alijs indigebit. Et quo ulterius sequitur quod Quantitas non egeat ad sui receptiuum forma sua principalis nec indiget forma principali materia, nulla simpliciter indigebit: ipsa vel formarum cum quibus hoc ipsum est ratio, & Quantitas eam indigebit sua totali vel adæquato. Si igitur hoc absurdum non est forma talis vel tales per eam nulla forma erit subiectum Quantitatis. Quod dicendum est in corporibus simplicibus.

Confirmo. Quia in omnibus ejus Quantitas omnium materia & causæ totalis & sufficientis in genere causæ materialis. Igitur non omnis alia in ejus genere causæ. Consequentia patet: tum quia omne quod fit, fit ab una causa totali in quolibet genere causæ & ordine, tum quia ratione non potest quod Quantitas indifferenter & quasi sit disiunctione respiciat vel compositum vel materia, cum tabidum ejus sit simplex & omnino rationis, & determinet sibi subiectum proximum. Habemus autem tale subiectum non posse esse compositum igitur solum materia erit subiectum adæquatum & totale inhærentiæ accidentium. Nec autem patet. Quia in his Quantitas ob omnis materia est causa totalis in illo genere: sed non illa esse ejus rationis et perfectionis in alijs esse ejus, quia non est verisimile omnino quantitas ad materiam esse diuersæ rationis in his & alijs esse ejus natus.

Confirmo. Quia materia esse est sufficiens causa & totalis et in suo genere naturæ ratio causæ. Igitur in qualibet re ita causat & omnia Quantitatis pro modo sufficienti subiecti esse rationis causæ.

Dices. Videtur omnino formas mixtas & extensas habere peculiarem modum cum Quantitate, ac priuilegio Quantitatem partialem in illis recipi: nam in his formæ extensæ partiuntur effectum formalem Quantitatis, igitur totam Quantitatis; et hic partes sunt proportionabiles quoad Quantitatem illis omnino proximè et immediate Quantitas igitur aptior in illis partialis, et minor. Confirmatur. Nam ex negatione formæ effectus Quantitatis in alia rationali colligebamus Quantitatem

non habe-

non habē q̄ximā comōn̄ et quātalem inferēn̄ in eas and hō ex oppōsita affirmāōne effectū formalis Quantitat in alijs formis contrij debebit affirmāo partialis omnīs quantitat ad eas formas. R̄ndeō. Neg̃ indo Cons̄. Quia cū forma māīs sit suo modo extensa et quanta, nō est mīr ut quantit ab ea manet. Sed ḡt. q. quod cēy quantū interual non inferēn ipsi quantitati sed ꝑ se ꝙ cēy affirmā quantitatē ꝙ quantitatē cēy. Ad tertium rndeō negando. Ad

Et Cōtra. Quod distinctio partiū quoad entitatē nēy in matīa nēg in forma ꝓbat. Omnia enim supponūt in aliquā entitatē ipsi⁹ in⁹ secūdā naturā et gradū ꝙ sedimōs. Sed materia māīs nata sua constant ex quantis entitatiuis, quas non habet a quantitate: ergo ꝙs ꝓbt vt in māīa māīs cōstituāt entitatiuas exigentiā entitatiua māīa. Sed forma aut alterius quātū, quod cū māīa ꝙ quam actuā, non est ꝙ māīa nec ꝙ quantitate sed ꝙ entitatē sua, cōtra cēy conseruaret subiectam māīam sine quantitate manēt forma et māīa omnīo eadem ꝙ prius entitatiue seu ꝙ talia entitatiua ꝓprias distinctiōs. Ex hoc aut alterius ꝓbatur, quod cū māīa sit aptā quantitate et ꝑtiali illius ꝑtes eius sunt inpenetrabiles in ordinē ad totū, māīa ad formā ꝙ tales māīa cōstituūt sed ipsa ꝑticipat talem condiōnē quantitatis non rōne sui sed rōne subi, ꝙ ꝑtes formē inpenetrabiles inherent ꝑtibus māīe quantis, patet est ut sint inpenetrabiles ipse, vel eam alia simul forma sciri sunt in: ꝑpenetrabiles ꝑtibus ꝓprijs māīe. Cū ꝙd cum modo essendi talis formarū nō est inter se ut quantitas cōstituat materiā talibus formis tanquā ꝑtibus subiō et breuit ad esse in forma rndeō et quantū ꝙ actiue nō est formalis effectiue quantitatis, sed solū esse quantū ꝙ se ꝙ Ad Cōfirmō dico cū et es quod anima rōnalis non habeat extēsionē ꝙ se vel ꝙ actiue ꝙ se ipsa et cēa ad nō cēy inducit quantitatē ꝙ modum subi, in illa nēgāo est vera nō est actiue vera rōne cui⁹ eadē non tenet quantitatis, sed bene est rōne entitatē spūalis et indiuisibilis. Ad quod ꝑtiale entitatiue ipsius animē, et ideo ex opposito ꝓsita affirmāone quantū ad extēsionē ꝙ actiue nō sequit ꝑtes formā māīe esse ꝑtes totius cōpositi quātū ad quantitatē. Ad

Decimā et ultima rād. Si aliquā inhereant toti composito signati illud non posse corrumpi, quod est absurdū. Neg. Cuius corrūpibo compositū sequit ꝙ destruēdo cōtinuā introductas sed nullam actiue ꝓpt corrūpi sua subiō in quo est. Sicut nullum accīne seu dispositiuū cōcreatū potest corrūpi compositū. Nec ꝙbt. Quia nō ꝓt subiō corrūpi nisi ex eius actiue corrumpente. In illo ꝙ instantē in quo subiō ab aliquo corrumpit vel ex se fit aliquis vel non. Si ex se fit, quomodo ex se fit ipsi subiō, ꝙa in eo instanti subiō iā est corruptum et desijt esse. Deinde, subiō cū non ab aliquo corrumpatur ꝙa ipsum accīne corrumpit ꝙbt subiō.

Ad Argumenta in oppositum. Ad ḡm dico in ꝙ illa Lub. ex ꝑte materiē substantiē sui intelligi debet: ego ꝓbem esse in substan ꝙa tanquā subiō denominationis, cum nō inhereant māīe et illa sit ꝓpriē compositū ꝓt est ꝙ cēa compositū ipsum denominēth a talibus accīnibus. Sed dato ꝙd ꝙa substan denominēth talibus ꝙ substantia ꝙa quoad omēs suas ꝑtes tollatur, et ēt subiō substan ꝙa quoad solam formam

Rabio

Solutiones Argumentoꝝ

bellunh aliqua arndŏ ꝙ interebant qꝫ matĕ solꝫ sed th̃ erant debitꝰ & cōnalia forme
qua sublata cessarunt ꝯst hꝰ simplr rebus compositꝰ quod accipiat accidĕ, quandoꝫ illa
non ꝙ se ipsum totum sed ꝙ sua quadã parte recipiat scilt ois simplr tribuitur tam denominatio
quod accidit, et m̃ non se totꝰ sed p̃ suam quadã ꝑtẽ ꝯst ꝙ omniũ accidentiũ. Ad vltm
dr ex his ꝯst deus deificã inhabitãtem gñãliter et alios motꝰ accidentales ec in eo
consistit, quod subiũ gñationis, ꝯst non ens, hoc est quod matia ut ꝯst subiũ gñationis
non supponit informatã aliqua forma substãtiãl, nec tam accidẽtiãl, et ꝑticulãr quam prin-
cipale subiũ gñationis ꝯst ipsa matia ꝙa, ut est in potẽ ad ee actũ, et ad alios
accidentiũ subiũ est ens in actu, ad matiam accidentalem semꝑ supponit subiũ con-
stitutũ ens simplr, seu suppositũ subsistẽs, quod absolute denominatur subiũ primi gradꝰ
talis motꝰ, non est m̃ necesse ut ꝑdictũ totum ac ꝙ se ꝙ recipiat talem motum: sed
ꝙd illud ꝙ sua quadã ꝑtẽ recipiat. Ad vltm ex ꝙ de gñationis ordine. Subiũ
gñationis esse maxime ꝑprie subiũ, ꝙa est materia quã sequit dr subiũ inhe-
rens denominationi, sed ꝙ in complectitur, subiectũ ad motꝰ denominationis
accidentiũ nõ est maxime subiũ, ꝙa est compositũ quod non ratione sui totius, sed
solum ratione matiæ motꝰ subimitat.

Ad dm̃ ergo ex rationis ducti̇m indeo Negando ꝓbem, nã ill accidentia
quæ ꝓ dimentatione gñis et motꝰ diffluunt, et ill̃ ꝑdo acquisitiones in ens
subiũ in eius substãtiã compositu recipiuntur. Ad 2m̃ indeo ens in po-
tẽ ꝑdo ꝙ est in potẽ ratione matiæ, cui n̄ est matia quia in ordine ad formam sub-
stãtiã. ut potẽ actu simplr, dr esse in potẽ simpliciter: et in ordine ad formam
accidentalem ut potẽ actu ꝑdo quid dr esse in potẽ ens ꝑdo quid, ita ut hæc deno-
minatio ens quadã simplr et ꝑdo quid, non sit denominatio duarũ potentiarũ. sed
eius ratione distinctarũ actuũ quos respicit. Ad 3m̃ indeo Negando ꝓbem
esse n̄ in alia gñe dependentiæ magis dependeãt actus ꝑdm quid, id est, accidentia
ab actu simplr, in quæ hꝰ dependentiã subiectiui magis dependent alicuius actus
ꝑdm quid, ab aliqua ill potẽ ꝑdm quid, dependẽtia n̄ subiectiua actuum ꝑdm quid
non respicit nisi remota mãlem, hanc aũt gñaliter non nõ est sola forma sed solam
matiã primam. Ad 4m̃. Et nõ Negando Conclam Non enim potẽs matiæ ad dr
substãtiã ꝙa non ꝯst immediate exceptiua nisi solum actus substãtiãlis, sed quia est exhibi-
tiue substãtiãlis, et ꝙa ꝓ et ꝙ se respicit formã substãtiãlẽ, accidẽs aũt ꝯst ꝙ for-
mam substantialem, sed m̃ tam illam quam hoc respicit immediate et quamdã
materiã cum accidentibus quæ per se hoc m̃ non inspicit quoniã immediate matiã acci-
dẽs respicit, non n̄ ens aliquid immediate respicit ꝙa cui ille fuerit annexus, sed
ꝙa ipsum ill̃ vim sustentandi immediate. Ad 5tum dico Quantitatem esse ꝓpriã
talem consequentem totã matiã seu quod id est debitum compositi rationi matiæ. Quod
ꝙd ꝓ ꝙa communi ter ill̃ dictum est quantitatem contẽgui matiam et qualitatem
formæ. Ad ꝓ. Quia ipsa proprietas inesse Quanti et matiæ sat indicat quantitatem con-
sequi matiã, nam Quantitas ꝙ se nõ est actus suorum neq; matiæ, ideoq; est ad re-
cipiendum per modum subiecti. In forma ꝓ Nego totam. Ad vltm indeo ut dictum.

quantitatem

Quantitatem consequi substan Corporeã ratione materiæ. Cum alterius generis quod dicere quantitas à materia naturaliter aliquid esse nihil hoc negatur, sufficit non sola quantitas ad hoc quod alicui conuenit sua quantitate, nec non necesse est ut omnes quantitates innatæ sint debitæ rationi principij actiui materiæ namq; circularis conuenit coelo solùm ratione principij passiui.

DE CAVSA FORMALI

Sequitur agendum de Causa materiali, substantiali, & finali quibus causatur, & fit sua essentia ad causandum requisita, & sit eius causalitas: & ostendo aliquando de formido accidentalibus in ordine ad suam causam materialem, ita hic id ordo seruandus est in causa formali.

QVAERITVR PRIMO An Forma Substantialis sit Causa compositi

Videtur quod non. Causare est dare aliquid à suo: sed forma compositi non dat aliquid esse à suo. Sed illud non causat. Sed quæritur. Nor quæritur. Quia forma dat suum esse compositi non aliquid nec esset eius intrinsecum.

Secundo. Si forma causaret compositum dando esse sibi sequeretur quod causaret se ipsam. Hoc est falsum. Sed. Sed. Sed. Quia à quo causam habet et quæritur eius opinio. Sed forma in proposito causaret habitum. Sed et quæritur habitus. Sed ipsa est quæstio habitus. Sed alii. Sed forma in proposito causaret habitum. Sed et quæritur habitus. Sed ipsa est quæstio habitus. Sed causabit seipsam.

IN CONTRARIVM tamen est. Formam causare esse compositi:

imò compositum esse quasi primum et primarium effectum formæ substantialis. Quia cum ens sit constat ex forma intrinseca et essentiali et ab illa sibi specialem et singularem entitatem suam. Sed

Ad Argumenta in oppositum

Ad primum dico negando maiorem. Pro quo

Notandum.

Compositum et effectum formæ sit quoad illud unionis cum materia. Ratio sit quia una res esse causalis sibi eam unionem, ad quam tam prius esse de nouo: et distincta ab aliis. Alias non alia ratione dicitur compositum quam eo modo quo dicitur minus. Quia unio quantum quæritur. Sed hic de formali quoniam compositum quia unio quia quæritur. Sed hic de formali quoniam compositum quia unio quia quæritur.

Cum igitur forma dicit essentiam compositi, causalitatem ad compositum ipsum debebit circa hoc, quod est ratio formalis quæritur compositi et quia unionem. Causa aut formaliter unionem formaliter in quantum unio est id quod forma causat entitatem compositi ipsius.

Dices. Quomodo unio est simul et id quo forma causat compositum et simul effectus ratione formalis ipsius compositi.

Respondeo. Sicut actus est causalitas ad agere et sic effectus eius ut quo, ita in proposito quo apparet quo forma causando influat et in aliud

vnio à quam formalr causat ẽ aliud à forma, vnde ẽ vnio illa est separabilis
à forma manente forma, et non est separabilis à composito manente composito.

DICES. 2o Verum quidem est hoc posito influe forma intrinseca ẽ esse
in aliquo, sed si in hoc casu, sit causalitas formal. forma non erit causa intrinseca ẽ
est abiurata. Et est Arist. 1. Phys. 9. 2. Quia causa intrinseca cadit in partem effectus sed
forma non cadit in partem vnionis. Ergo respectu illius non est causa intrinseca ẽ. 3o
Ergo omnis causalitas formae non esset causa intrinseca vnionis, alias forma causando
extrinsece vnionem est causa intrinseca compositi: vnde sequitur esse. Causalitas
formae et materiae formalem q̃ effectus est quo esse vnionem, sed et quod esse compositi
ipsum, quod patet ex vnionem introducit: nam compositum est quodammodo quasi for-
mae ratione vnionis q̃ quidditative est quo. Ergo respectu effectus quo, q formalr à mata
et forma quoduntur, mata et forma non sunt causae intrinsecae, imo repugnat ut re-
spectu eius sint intrinsecae, quia repugnat ut effectus formalis egrediatur à causa sui pars
ipsa causa. Sunt tñ causae intrinsecae essendi effectus ut quo id est respectu totius entitat
compositi. ignis sicut causat causando vnionem materiae illius quae sunt partes compo-
siti, et non possunt esse partes compositi q̃ antea non erant. Neq; tñ hoc modo
mata et forma causant respectu, quia non causant compositum aliter nisi causa-
do vnionem, ut dictum est, ipsae aut non sunt vnio aut partes vnionis. Et q̃ hoc
patet solutio 3e quaestionis patet.

Causalitas formae effectus quo

QVAESTIO SECVNDO

An Forma sit Causa Materiae, siue an Materia in suo esse dependeat à Forma

DICENDVM est. Matẽm quamuis intrinsece non de-
pendeat à forma sunt tñ esse sui et nisi abilla. Quia quaero Contra 1o Argm. 2o
Phys. ad vltra vbi probauimus materiam esse vnam realem, positiuam, et quasi sui esse indi-
pendentem à forma. Ergo habet ex natura sua 2o. id quod ab alio dependet in eo
in quo dependet nullo modo ei q̃ supponitur: sed matia in sua existentia q̃ supponitur
formae. Ergo materia in sua existentia nullo modo à forma dependet. Ergo 1a
Patet. Quia dependere est ab alio indigere, q̃ supponi, aut est ab alio non indigere in eo in quo q̃ supponitur
et est illo prius. Nec enim Ergo quia materia in sua causalitate q̃ supponit formae 2o
et sine existere q̃ est quid intrinsecum eius rationi causandi. Confir. 3o. Ergo quia non potest
causa dependere à suo effectu in eo quod necessario et intrinsece requirit ad eius causalitatem,
sed ipso in eo in quo est causa respectu eius q̃ simul fit effectus, prius ad quod requiritur:
sed existere necessario et intrinsece requiritur ad causalitatem materiae quae existit circa
formam 3o.

Esse reale duplex

SECUNDAM eius partem Conclo. 1a ex pluribus et probo. Nam esse reale duplex
est, potentiale et indeterminatum, et actuale siue determinatum: Materia igitur habet intrin-
secum suum esse sustentatiue et indeterminatum, neq; hoc accipit à forma, aut in eo dependet

Materia

ullo modo à forma; esse aut actuale specificum & determinatū recipit à forma, omnis n determinatio specifica & completa est à forma: hoc aut esse est omino extrinsecum materiæ, qa non cedit ullo modo in partem ejus intrinsecam, nam materia quæ advenit actui specifico non cuadit actui specifico, sed solū sit habeat actū specificum. Dūde ipsum esse est ipsamet forma intime unita materiæ et inexistens actui informanti illam. forma n cum det dare materiæ esse specificum et determinatū, non aliud esse dat quam seipsam intrinsece, cū ipsa sit actus intrinsece specifici et determinatus: ut materiam esse in aliqua esse denominata nihil aliud sit quam actu informari ab aliqua forma specifica et determinata.

Dōtd tamen In forma dante seipsa materiæ actui distinguit debere quod habeat rām causæ et quod sit ratiōd effectu, id n sub omnib⁹ eadem rām non just sensu esse effectu et causa, qa idem esset seipso prius et posterius. dependens et independens à seipsa. In forma ig̃r unita materiæ duo reperiuntur entitas ipsa forme et inexistentia ipsius in materia. Forma ig̃r dat seipsam materiæ sub rām entitat⁹ ut est, sic existentia vo se dat ut effectum formalem et sic solum illa dubitatio quando effectu formalis distinguitur à materia forma, qa n realit⁹ ab ea differt aliter ex natura rei, qa ipsa forma sed entitatem sua est causa. secundo vo illo modo inexistendi est formaliter effectu. sicut in simili actuans aliquod movendo se ad aliquod obj. quod substantialit⁹ suis est causa, ratione vo obj et intrinsece presentiæ alicuius spatii, qd est effectu.

In formarum et materiæ duo reperiuntur

QUÆRITUR PRIMO

An. Ratio causandi Formæ sit eius Entitas et qua conditiones ad causandum requisita?

DICENDUM est ad jam partem quæstionis affirmative. Quia tum quia forma exhibet seipsam materiæ et comparatū tali qa non indiget alia actualitate aut potentia distincta à seipsa sed quia ipsam est essentialit⁹ apta ad hoc actualitate exercendam sicut in simili de materia subjectali dictum est. Confirmatur aptitudo ad causandū formaliter non est aliquid actualitatis supraaddita entitati formæ sed essentialis ratio et specifica ipsa forma ipsa essentialit⁹ et actu actuans, de essentia sua est ipsum actu ipsitudo esse actuans formaliter. Quantū ad duas partes Quæstionis. duo in essentia formæ non sunt esse condita forma ad causandum, ad rām ipsius intrinsecam, ratio est qa eadem hō requisitus ad aliquid ponit loquendo relate ipsius ab ipsa ratione causandi. Ita entitas forma est intime nata ad rām causandi hō non. Quia forma creatur ut sua entitatem actualem. non n just intelligi actu causæ nisi ad entitatem sua actualem ab⁹ sua esse. hō ut sit existentia progenitiva ad formam cum materia et ab his disjunctionis ex parte materiæ requisita. Ita necessitate ad hoc ut forma sui effectum for-

malē conferry possit. QVAERITVR QVARTO

An Actuatio sit Causalitas Formæ substantialis

DICENDVM est affirmative. Ratio est quia actualitas formæ substantialis in re constituit, quod est illud quo mediante forma ex se in esse causat, componit, &c. Actuatio autem non est aliud quam ipsa actualitas informata, seu informatio, est enim ab forma in materia. Nihil aliud est quam modo omnino formæ ad habitum.

actuatio est actuare quod duplex potest

NOTANDVM autē hic est, actuationē in omni nihil aliud esse quam completionē et perfectionē alicuius incompleti, esse possibile. Potest dupliciter quis aliquid actuare aliud quo ad modum quasi terminum. Quo ad modum formæ, qui diuersimode in se multum differt: verbum in diuinis actuat naturā humanā Christi, et hic non est forma naturæ humanæ sed terminus dependentiæ actuantis ipsum quo modo forma est actuans quo modo unitur materiæ, actuare quo modo quasi terminando et incompleti, et eū modo inexistendi in eo quod actuatur, actuare quo modo quasi terminando abstrahit abutendo verbo. Forma ipsa actuat materiam informando et hac actione ad cumulandum ab esse ens.

QVAERITVR QVINTO

An Compositum accidentale, sit effectus alicuius se formalis accidentalis

Argumenta in oppositum

VIDETVR quod non. Si actiuus esset causa formalis compositi accidentalis, tale compositum esset ex se unum. Consequens est falsum. Probatur. Quia ex causa propria et ex se conuenit ex propria et ex se effectus.

DICENDVM tñ est Effectum formalem formæ accidentalis est compositum accidentale, quod ad rationem formalem quod dicit omnem accidentalem.

Nota conclusionis explicatiue

Ratio est. Quia compositum est quod potest ens inhabitabile consurgit ex accidentali informante subiecto, et illud est, quod intrinsece et suo modo essentialiter pendet à tali forma. Probatur. Quia ad rationem formalem ipsa compositum ipsum quod totam entitatem suam non est effectus formalis formæ accidentalis; nam compositum accidentale in sua entitate includit subiectum, cuius entitatis forma accidentalis non est causa. Solum pro ratione formalis forma est causa formalis accidentalis compositi, tunc ipsa materia accidentalis se habet compositum in esse rei.

Solutio Argumenti

AD ARGUMENTUM tñ dicendum concedendo in termino ex se, nam ex applicatione ad effectum vt est effectus et vt est vnum compositum compositi accidentalis in ratione entis non est ex se vnum sed ex actu tñ in quod effectus est ex se effectus formæ accidentalis; nam esse substantiale effectus ex se et unum ex se sunt diuersi, et distincti nihil addat vt compositum quod non est vnum ex se ens tale est, sit effectus ex se formæ accidentalis: sed illud compositum qualecunque est ex se et essentialiter requirit illud formæ ens tale compositum esse, non est ab illa in quantum ex se causatur.

Et cōd.

DE CAVSA EFFICI:

ENTE

Quod efficiens ꝺ̄ enumerandꝫ̄ est in numero causarꝫ̄ hoc ita declarꝫ̄ est ab ꝯbatis non agentꝫ̄ quia principale ei conuenit ratiõ causæ qa ipsum datur esse effectiuũ: deinde vꝫ̄ hoc patet in 7o Metꝫ̄: Sunt enim Cap. 2. aut natura ipsa sunt sibi causa ad esse. ut ostendꝫ̄ hanc causam. Cum enim in motu alterationis transmutatio materiæ de forma ad formã sit materia vt materia nõ possit in se effectiue seu transmutatiue, cum sit merè passiua, necessariũ est aliquid extra ipsam dare materiæ quod sit principium effectiuum istius transmutationis. Definitur autem ab Arist: Efficiens hoc modo: est id a quo est principium motꝰ mutationis. Definitio autem efficientis esse principium vt indirectur quod ab efficiente in quo est mutatio. Efficiens ꝺ̄ est principium motus, vel quietis, quod est principium primum. vel qa est principium vel primum motus ordine executionis. Hic 2o ordine, nõ incipit a causa efficiente? nõ aut quod sit principium principij absolute, ita vt nihil aliud sit a quo moueatur; causa enim finalis est primum principium motus ordine intentionis, dum mouet efficientem motus, desiderij seu amoris, licet esse motus sit intentionalis & metaphoricus tantũ vel a dicta instrumenta quod non est ꝺ̄ qa nõ efficit motum nisi mouebitur ipsum primum et reducetur ad principale efficiens. Est 2o dicendũ esse principium motus non ꝺ̄ solius motus sit principium, est n principium ꝺ̄ forma, ꝺ̄ quod non sit principium formæ nisi & motus tum n causat primo ꝺ̄ inducat subito ꝺ̄ aliquid formæ.

Nota ÷

QVÆSTIO PRIMA:

An Actio sit Causalitas efficientis.

Videtur quod non ꝺ̄ Causalitas formæ non ꝓ̄t esse illius effectus; sed omnis actio est effectus formæ Sꝫ̄ nulla actio est causalitas efficiens? Sed contra. qa causalitas non causat quid quitio ꝺ̄ illam causati effectus Nor 2o ꝓbatur. qa quod existit actuꝫ̄ agentꝫ̄. est effectus agentis: sed causalitas existit actuꝫ̄ agentꝫ̄ Sꝫ̄ est effectus illius ei nõ tantũ non esset inceptꝫ̄ subesse ab agente. Secundo Causalitas agentis debet esse in patiente. sed actio est in patiente Sꝫ̄ actio non est causalitas agentis Sed ꝓbatur. Quia aliquid denominaretur patiens a causalitate sibi inexistente.

Argumenta in oppositum

DICENDVM est affirmatiue. Tum qa efficiens vt efficiens est principium motus. vt est, est principium alicuius motus vt est ab effectum est actio Sꝫ̄ efficiens est principium actionis vel principium alicuius actionis. Tum qa causalitas efficientis est ꝺ̄ actio: sed ꝺ̄ actio efficientis est actio Sꝫ̄. Nor Quia actio est ipse actio agentis qua agit et a Philosopho 2o de Tum qa efficiens qñ exercet actionem dicitur causare et ab actione denominatur actu agens.

Ad Argumenta in oppositum ad 1m Neg. Jor. Nam causalitas, qua mouet à causa agente non repugnat ei effectui, et quamuis effectus, qui mouetur à causa agente non repugnet causalitati, tamen causalitas, quae est ipsa causalitas fluit effectus, ut quis non sit, qui aliud causalitatem a se diuersa in effectu, et est ipsa causalitas fluit effectus, ut quis non sit, qui aliud causalitatem, sicut de qua modus, ipse autem motus, qui alium mouet, non mouetur. Sic ipso causalitatem, sicut de qua modus, ipse autem motus, qui alium mouet, non mouetur. Sic ipso

Et ratio est, quia de ratione causalitatis est, ut habeat unum ad alterum habitudinem ad causam. et sic

quasi quoddam medium et quasi vinculum inter causam et effectum.

Ad 2m Neg. Jor. Ad probationem cuius quod cum alio quidet formam, quae prendet ab aliquo, et

agens signat rem, licet quod a quo prendens, cum sit, non tamen dicit id in quo est

sed denominat agens, a quo prendet. Ratio autem horum est, quia forma denominans, quae

inest, sunt, quae denominant id in quo sunt, sicut calor denominat calidum subiectum, quam

vero sunt, quae denominant id a quo prendunt, sicut agens

vel forma denominans, quae sunt agentis.

QUAESTIO SECUNDA.

An causae secundae possint aliquid efficere. An vero omnes effectus causae Vniuersi Deo sint attribuendi.

Vide quaest. XI. causas 2das aliquid agere.

Argumenta in oppositum

VIDETVR quod non. Quia causae secundae sunt, quae possunt. Sed si solus Deus operatur omnia, frustra ponuntur causae secundae. Secundo, Sed causa aliquid efficiens est forma efficiens. Sed creaturae, sunt formae non efficientes. Ergo creaturae non sunt causae.

SED CONTRA est, Causas 2das vere efficere et attingere proprios effectus, quam efficaciam. Ibi Jo. in Canticis. et SS. Patres, Scilicet Greg. Nyssenus, Basilius, Hieronymus, Damascenus, Dionysius, Augustinus, Boetius, Isidorus, Gennadius, Alcuinus, Anselmus, Bernardus, Hugo de S. Victore, Magister Sententiarum, Petrus Lombardus, Gratianus, Decretalium compilator, Innocentius III. Pontifex Romanus, Concilium Lateranense, Concilium Florentinum, Concilium Tridentinum, Catechismus Romanus, Catechismus Tridentinus, Catechismus Romanus, Catechismus Tridentinus, Catechismus Romanus, Catechismus Tridentinus

Ad secundam Rationem Nego Consequentiam. Ad probationem dico Socratem non ex nihilo quicquid sibi causa de nihilo quoties. et quia in nihilo est in subiecto aliquo quia cum posset

QUAESTIO SECUNDO

An Causa Universalis Deus necessario concurrat actu cum causis ad operationes earundem.

Videtur quod non — 1° Deus est agens liberum nihilo sufficiens. Ergo ad producendos suos effectus non requirit concursum Dei. possunt producere suos effectus. Argumenta
Sed contra ad quorum esse et sapientia Dei sufficit sua opa per se et sufficienter ad operandum: quia dat esse dat per consequens ad esse. Est autem operari. Ergo si Deus est per se causa esse rebus, est per se causa omnium. Sed superflua est alia Dei. Secundo Calor non causat
est sufficiens omnino ad producendum calorem. Ergo est vio do nihil causa sed. Ante Quia
illud causa est sufficiens ad producendum aliquem effectum, quod non effectum non excedens sua
et vide et debitum ale: sed calor producit non excedit suae caloris producendi. Ergo. Nego. Quia
intantis se extendit latitudinaliter ingenti se extendit extantialiter sed caloris: calor in gradu
entitatis esse actus: sed calor producit non excedit in gradu caloris producendi, in aliquo
excedit, ut cum calor et orbe producit calorem ut qualitas. Ergo nego excedit caloris pro-
cedit inadaequate. Si non excedit. Ergo nihil ego et nihil alio concursu alterius causae. sed sufficit
est producere calorem. Tertio Vel Deus concurreret cum calore ad actum quia calor pro- 3
bene agit vel deficere. Non si. impossibile si est eandem numero effectum a duobus mediate et
effectibus agentibus quorum dissimilibus, quando si eadem actio procedit ab uno immediate ab
uno mediate, aut a duobus partialibus agentibus, tunc ut immediate et proxime procedat a duobus
est impossibile. Ergo non sed Quia huc aut pro actione Dei producendi totum effectum et sic sup
flueret actio causae sed: aut non totum. et sic Deus est causa partialis: et non concurreret
cum causa sed ad tantum numero partem. Dein non posset assignari quae pars actionis agentis
producendi

Dicendum tm est: cum Communi sententia Theologorum Deum Theologi et Scotistae
nostro actu concurrere ad omnem actionem agentium secundum non tm nihilum sed etiam liberorum
Probatur 1° ex Scriptura: Isaiae 26. Omnia opera nostra operatus es in nobis Dne. Job: 10. Manus
tuae Dni fecerunt me et plasmaverunt me. Joan: 15. Sine me nihil potestis facere. 2°
Philipp: 2°. Deus est operans in nobis velle et perficere. Comparatur ad actus Isaiae Tomus 1°.
Psalm: 89. Opus manuum nostrarum dirige super nos. Et Sapien: dicunt
Spiritus Dei replevit orbem terrarum. Si non agit nisi moveatur ab extra per impulsum Dei Scripturae Sacrae.
actionem causarum secundarum solet nihil dici, ut undat aer a Deo primo impulsus, quod a Dei Sine Deo nihil
causae proximae, non agit Deus secundum se corpus suae singulare, celebri manibus suis finxit ar- possumus facere
cuisse proximi, non agit Deus secundum se corpus suae singulare, celebri manibus suis finxit ar-
est fructus boni qui a Deo sunt, multo plurimum producere frumenta herbas &c. Et Sapien: dicunt
Deum esse omnibus rebus et quatenus et secundum, qua cognoscit animas, vivificat, et operantes 2°
eius ad exercitium Secundo probatur rationibus quibus utitur contra omnibus in hoc mate-
Pro qua suppono 1°. Omnem creaturam intrinsece pendere a Deo, ut intrinsecum est pen-
hoc satis effectus divinus ita ut non possit cogitari vel uno momento existere nisi actu
actuet Divina ut Augustinus et Sanctus Thomas 1a 2ae. q. 109. art. 9. ad 1um Ergo si Deus subtrahat operationem

suam infimã, q̃ quid nata creatã sustentat continuũ tanquã extrinsecũ, nulla remanebit,
et paulo post est dicti continuũ exercitij negatiua rerũ nec ipsarũ angelorũ natura subsistet. Suppono 2o Effectũ effectiũ ab agente est existere etiã ab agente vel existere dependenter à tali agente. His suppositis primo talem rationem. Causa fda non dat
Ratio prima. effectũ q̃ currendi effectũ independenter à Deo. nec potest illi dare esse tale q̃ effectum
etiam q̃ in illo est non dependeat à Deo. Cã a fda effectus ille sit creatura dependebit intrinsece
à Deo ex 1a suppositione. Sed effectus dependet intrinsece à Deo est effectus a Deo ex
2a suppositione. Ergo causa fda non potest facere ullũ effectũ q̃ simal non effectus à Deo,
et per consequens nec Deo contuerit cũ causa fda ad ordinem illum. Ergo probatur Quia
non post creatura efficit effectũ q̃ recedere se et magis independentem se ipsa cũ omni
possibilitate sit a causa. Sed ipsa creatura dependet a Deo, et immediate q̃ autem Quia nu
quam fuit a causa. Sed et illi effectus dependebit ab actuali concursu Dei. Confirmatur
primo quia in illo instanti in quo potuit effectus a causa fda, vel existit effectus etiam
Deo vel non. Si primum habeo intentũ quod sit Deo det existere illi effectui. Si secun
dum creatura non dependet intrinsece à Deo. Si Quia illud est etiam existere etiam
Secunda. Diuina potentia mediante cui fda a qua potuit non vere quod Deo aliqua distinctio
distincta det ei existere. Contra Jam probatur est multa cui creatã posse facere effectũ
independentem à Deo. Confirmo 2o Quia Deo suspendit actionem alterius agentis,
subtrahendo se ad illud solum negatiue. Sed non quando aut alium, sed aliqui fuit in camino ignis
ardentis, ubi non combussit cum igne ac combustione tertii quorumcunque nulla actualiter est secuta
Ergo signum est quando cui rei fda vere igne concurrat à cui Deo. quod ad primum de igne dicam
quando est applicando ad alias causas rerũ

Ad Argumenta in oppositum. Dico Deum quidem habere omnipotentiam
creatiuis ipsis debitam et q̃ in creaturis esse potest: at vero non potest in creatura aderre
talis effectus quando ut sine Deo possit quidquam existere. Ita omnis etiam creata potuit
effectui sibi similem et independentem à Deo. Et sicut Deo non potest se abdicare, omnino in
creaturam, ita ut creatura non dependeat ab ipso intrinsece. ita nec potest creaturis dare
talem etiam quam quidem effectum independentem à Deo.
Ad 2um qui Calor non est sufficiens cui ad producendum calorem independentem à Deo
sequitur ipse est dependens. ita quoque potuit alium calorem dependentem à Deo in esse
Ad 3um Calor ille existit aliquod esse a Deo ratione cuius dependet à Deo.
Ad 4um Deus. Totum effectum totaque, actione est a Deo, et totum a creatura ut in sequentibus
patebit.

QVAESTIO QVARTA.

An totus effectus ita pendeat à creatura sicut à DEO

Videtur quod non 1o Quia hoc sequeretur q̃ Deo non sit sufficiens in agendo.
quia esset ibi duplex sufficiens effectus. Secundo Quia tunc
actione Dei et creatura partialis concurrit ad effectum quod inest inconueniens.
Dicendum tamen est. Quod totus effectus naturalis

est à Deo

sit a Deo. et totu ed a Causa dua sit dupliciter modo ab vna causa tota Prima pars
Conclo ꝙbat. Quia effectus ille a sit creatura dependet intrinsece a Deo, et a sua tota
entitate. sit creatura ꝺ a totam dependet. Cō. Ed a ead pars. Quod manifestum
ꝺn ꝙbat. Tum ga creatura vt causa esse sufficiens et adequata sui effectus vt in 2 hyp. in oppos.
est. Tum ga causa dua non ga caret totum effectu sis partes. Quare de media
ratione sua creatura dependebit a Deo. l. non ꝺ est impossibile Cō. Et ꝺ. Tunc ita. ga ꝺ formal
Deo vltra ad quod sunt creaturæ. l. in creatura sunt ⁊ partem media. et Deo ad medium. et
sic gradus in infinitum. ex illa alia parte. num. dependet a Deo. l. non. si. vō duabus totis quod
sunt creaturæ. fiet ead Deus tantus intentum.

Tertia demig pars conclonis patet. Quia effectus dependet a Deo tanqua a Causa
vniuersali ⁊ est causa. ⁊ se amo effectus, a creatura vō tanqua a causa particulari. ga creatura
sit ens sufficiens ad producendū totu effectu non hoc est sufficiens ex se ad producendū effectu
sine Deo sufficiente ad producendū totu effectu dependentem a Deo. et a causa vniuersali. Quod autem Corol.
sine ꝺo dependentem ex se causa quoad effectu dependentem a Deo. et a causa vniuersali
possibile sit vna et eadem effectu accipiens totu suu esse a multis causis. hoc patet euidenter in
forma. ⁊ accipit totu suu esse ab efficiente et totu a subiecto. secundum diuersa rationes. ab efficiente
quidem effectus. a subiecto autem subiectatus Cō. ed patet a duobus efficientibus totalibus di-
uersis. ⁊ non dependebit. totaliter. Cō non omnimodo. dependentie.

Ad. Argumenta in oppositū. Ad pmū endū. vtrū. ga est actiuū illius Dei
qua concurrit cum causa particulari, haec forte Cum tam sint corruptionis creaturæ nō est sufficiens
ad donū et effectu. cū effectu non totaliter dependet a Deo sicut ed nisi actio creaturæ est
sufficiens sint actione Dei, hoc ꝺ in sufficiens non acquit in Deo aliquid in p̄dicamento, non ⁊ Deo
est insufficiens ga non possit, sed ga nō vult esse sufficiens, non vult aut apte manifestatiue
sue bontatis in creaturas; sicut nō ex sui bontate et liberalitate dicit esse creaturis et Corol. 2 2
illas conservat, ita ed debet retutem operandi: cū aut ex se operari non possint sine coopa-
ratione Dei, ed ex voluit cū illis concurrere sufficiendo id quod relatiue ad esse.

Ad 2do Negat Deū et creaturas concurrere partialiter quanū est ex parte effectu, quasi Deus et creatura
tum ⁊ partem effectu durant, concurrit aut Deus. concursu et creatura partialiter quanū est non
ex parte causæ. ga sicut Deus ⁊ se solus nō causat totaliter nec ed creatura, non in duobus partialiter concurrunt
est Deus. l. creatura causa quadrilis sed totaliter licet non totaliter causat. quibusdā ex parte
effectu; sed quā
tum ex parte
sed concurrunt par

QVÆRITVR SECVNDO

An Concursus sit Dei sit vna et eadem numero actio cum actione Causæ secundæ.

Dicendum est concursum Dei et concursum cause in productione ef-
fectu, esse distinctas actiones. Dato est. Quia distinctis actionū diuersi debet a distinctione
termino et distinctione termini: sed de actione sit distincta termino ꝙ distinctos terminos
Cō. Dato Quia esse actionis est esse a tali agente ad talem terminū. Nego. Quia primo:
quod actionis Diuine est esse ⁊ sa diuina concurrentis immediate, actio vō causæ sedi est esse
creatæ. Ex parte ed termini est diuersa. sit nō in numero sit vnius effectu, in nō vnus est Corol.

eorū modo essendi ac dependet ab vtroq; (nam nihil actiuū mihi aliud sit quam effectus ipse vt effectus) dependet. In effectu est cognitio omnis creaturæ sed quam creatura dependet a Deo tanquam causa ejus — esse quidditatiuum et ab ipso ejus esse actuale et existentiale, quod non intelligitur nisi intrinsece ex ratione causæ — intransscendentis quarto gradu. Causalitas dependet modo quodam existendi, sed tale esse: quod non ita intelligendum est quasi Deus det leones generare causæ vt sibi ipsis, cum in effectu non distinguatur esse et talis esse relativum quod est causa vnius est quasi causæ alterius, sed hoc modo dr quia licet effectus tam a Deo quam a causa secundaria dependeat in suo esse; tñ quia a Deo dependet in esse intrinsece, simpliciter dr a Deo omne esse. a creatura vo vtcunque determinatiue ad tale ēe. Deus vnus concurrit cū causis secundis quia modū naturæ illarum et cū sint determinatæ, Deus dr quod ad illos actus ponat effectus determinatos ad tale esse, concurrit n Deus vndeth ex se est indifferens ad hunc vel illum effectum, sed quia est cum tali causa secunda concurrit ad talem effectum exigens.

Sequitur. ergo Quod Causæ secundæ determinent sua ad talem effectum, dico n Deus quoniam talem effectum quia concurrit cū tali causa, quamuis sua determinatio sit intrinseca ipsi causæ, intrinsecus n Deus ipsum libere determinat voluntate sua sequitur. 2ō Objicitur. quia in causa secunda ēt in causa prima non inveniuntur causa est causa determinandi in effectu aliquo certo quod tales sint operatus et effectus qualis causa secunda, vñ sc. causa secunda sit impressa in operatione ita quod talis sit operatus et effectus qualis causa secunda inducit effectum impressum, sc effectus effectui, ideo ergo monstrat quia determinata naturæ sunt principia determinantes in aliquo effectum.

QVÆRITVR SEXTO.

An Deus per illum suum Concursum causas 2das. moueat, determinet, et applicet ad operandum.

Videtur quod sic Quia quia causa 2da est actus alterius quia causæ 2dæ quod est proprie. Ens in vacuū quodlibet subsistendum a causa 1ma. Hæc opinio est D. Thomæ 3 cōt Gent. Cap 67.

CONTRA DICIT tam est. cum D. N. in 4. dist. 5. q. 1ma in fine, Deum sine suo concursu non movere, nec determinare, nec applicare causam 2dam ad operandum. Quod Deus non movet creaturam suo concursu ad operandum. Probatur quia Deus movet creaturam ad operandum quidquid instrumentaliter ad operandum: sed Deus nullum motum producit cū creatura 2da ipsa concurrit. sed non movet creaturam ad operandum. Nam. Causa est motus. l. est tractus. l. alterius: Deus neutrum Deus producit in creatura quia Non sed vt patet. Non est in nihil ignem movere ejus a Deo liberaliter, vt calefaciat. Non sequitur. Quia sic esset ex eo quod Deus aliquam qualitatem produxit in causa 2da; a qua qualitate causa 2da habet movere ad suas operationes: sed sic sequitur non explicite, nihil in motore in igne producit de novo dum calefacit, sed cōcurrit: nam. l. ista qualitas movet causam 2dam ad agendum vel non? Si dicas. sequitur, quia ista qualitas ab ipsa Deo qualitas exigat motionem Dei ad hoc vt moveat causam, vel non. Si primum: sequitur ergo a Deo aliam qualitatem à Deo productam, et illa alia aliam usque in infinitum.

Nota.

Nota Quod Deus non producit creaturæ concursu ad operandum.

et sic in infinitum

ex ista in infinitum, non p̄ est maior rāo de una quam de alia. Sj rād̄m, hū sint ista non indiget motione Dej ita dictū erat imo de Causis 2dis. Cāl̄ gō rād̄m q̄ hēt formā in ēē quieto, agē in q̄tū Dei, et mouēti à Deo non intelligendū est q̄ntū q̄ principiat aliq̄d à Deo, sed hm̄ impressē in hoc sensu, q̄ hēt inclinem in seruāt ad Deū agentē in suū ordinē suū

Quod in. deter. nat 2dis Caus

Q. Vtrū autē Deus causas secundas non determinet ad concursū ad op. ratū nēm. Probatur. Quia p̄ p̄ncj q̄ēt Deū suos concursū determinare cum ac ēē q̄ quod exercitium, determinando illas ut exerceant suos operationes. Ad quod opponit ēē ad determinandū illarū alterū ad talem speciem. Ad hoc dicendū quod modo determinat sic. Non q̄ nā q̄ agentia sunt liberā tūc ipsa se determinant ad agendū cum nō volunt q̄a volūt agere, non quod determinēt ab alio ab agente naturali cū sit ēē actus violenti omnino impossibile causā. Liberē; si nō voluntas non posset quod prius velle nisi à Deo determinata ad volendū aliq̄d determinatū vel à Deo nō posset se alt̄ determinare, id non libē sed nāli volet. Sj vō sint agentia nālia tūc intrinsecē sunt determinata ad agendū hī q̄a sint actuū aliquā. tum q̄a agunt ex necessitate naturā, nec hēt in se potestatem agē vel non agē. Non vō modo, q̄a potiū Causis sic determinant concursū Dei ad talem effectū ut sup. diximo

Cur C.

Q. Vtrū deniq; Deus non applicet suo concursū cāl̄ 2dis ad agendum q̄ō est. Applicatiō nō ipsa fit ex concursu cum causā, sū v. q̄a applicatio ligni ad ignem. Solum q̄a dr Deū vere mouēre determinare et applicare cāl̄ 2dis ad agendū q̄a ēē nomē suū concursum sine quo Causē sic nihil possent effīre: vī Gal. quod magis instrumentū dependeat à causā principali quod non hēt formā aliquā in ēē q̄eto sic hī eam recipit in actuali motione q̄tūm à Causā sic à Cāl̄ vnīs, Cāl̄ nanq; 2dis hēt formā in ēē quieto.

Quod non applt

A. Argumentum Instō Deus cāl̄ 2dis accedente concursu Dei q̄tus nō q̄a vtq; Causa sic. sola completa est diminuta et imperfecta, sine quibus ēē nō est 2dis non pōt in effectum. est nō subordinata alterig q̄tūs essentialē. Non pōt aūt quilibet in quātū alterig quid in q̄ntū in suo ordine concurrendo, q̄a nō pōt in aliquid ad quod se eō vtq; nō extendit.

Q. VAERITVR SEPTIMO

An Concursus Dei hic sit immediatus?

D. ICENDVM est affirmatiue. Probatur.

Agens immediatē 2dis

Standum agere immediatē esse duū vel in de mediatē rōne cuius vel imediatē cuius rōne supponit. Ratiō est quod q̄ suā q̄tūtē immediate attingit effectum, nō vō mediante alterō, sic sol q̄ tamen suā attingit lucē inferiora. Sed vō immediatē dr ēē int supposita et effectū nullum aliud intercedit supposita mediū: sed agens attingit ipsa suā substān attingit quantum. Ergo vtrq; modo Dei est agere immediatē: hī q̄a imē ipsa suā substān attingit quantum nō solū mediante q̄tūte creatiuā, imo it effectū creatū imediatē q̄ suā q̄tūtē creatiuā, nō solū mediante q̄tūte creatiuā, imo it effectū creatū imediatē vō mediante alterō, sic sol q̄ tamen suā attingit lucē inferiora. Sed vō immediatē dr ēē int supposita et effectū nullum aliud intercedit supposita mediū: sed agens attingit ipsa suā substān attingit quantum. Ergo vtrq; modo Dei est agere immediatē: hī q̄a imē ipsa suā substān attingit quantum

QVAESTIO OCTAVO.

An Deus plus influat in effectum quã Causa.

DICENDVM est. Quod licet quantũ ad speciẽ facti ed determinatiõ Causarũ magis influant in effectũ simplr tñ respondeo Deũ magis influere in effectũ quã causa rõa. Ratio ẽj pars est: tñ tm ipse sint Causæ determinãtes effectũ: tñ ga ipse sic assimilanti effectũ non Deus, Deus tñ efficit talem effectũ ga concurrit cum tali causa. Ratio vrã pars est: tũm ga Deus dat effectui simplr esse: tñ quã complet in pr. Ratio vltã pars est: hi ga dat ipsi causæ particulari potestatem ad õm efficientiã; vnde dr fecisse cœlũ vbi, hi ga dat ipsi causæ particulari agere: tñ demũ ga plus Deus influit in causam quã causa: hi demũ ga plus Deus latius quã et extendit se ad diuersos effectus.

QVAESTIO NONO.

Vtrum idem effectus numero possit habere plures Causas totales.

VIDETUR quod sic ro 1 ꝯ quarti duo ignes et palea in medio eorũ tria totalia, ad ignem ab vtroq; tñ combustio ab vtroq; et producit ignis ab vtroq; ut a Causis totalibus; sed ab altero tñ eorũ posset sequi ille eius effectus. Nã post dicit quod in ea casu vnũ tm ignis ageret et alterum, ergo non est maior ratio de vno quam de alio. Secundo. Duæ dependentiæ vnius effectus ad duas causas totales sunt ꝯ ad accidentia respectiua: sed duo accidentia respectiua numero ex multa non repugnãt ad inuicem formaliter possunt esse in eodẽ subiecto simul. Ergo et duæ dependentiæ in eod effectu poterũt esse simul.

CONTRA. Vnus et eiusdem effectus numero non potest esse plures Causæ totales eiusq; gñis gñe diuersæ, et non subordinatæ essentialiter: est textus in 2o ethi: 2. 9. 7. Quæ contra antiquum habet.

Causa dupl. Causa duplex

Causa totalis duplex

Causa partialis duplex

Corol.

Causæ per se sunt duplices

alia duplex

STANDVM 2o. Inter cetteras causarũ diuisiones est illa, quod Causa alia sit totalis, alia partialis. Totalis Causa dr ꝯ habet vim producendi totũ effectũ, et ꝑ. habet vim producendi ad omnimodo q requirit ad illũ effectũ, dr Causa totalis totaliter, talis est Deus qui solus sine vllo alterius causæ concursu salum dr esse post ad effectũ causæ: si ad non habet vim omnimodo producendi effectũ dr causa totalis nõ totaliter; quales sũt omnes causæ pũi ꝯ sine concursu Dei nihil efficere possunt. Causa item partialis dupl: alia dr quia habet ex parte causæ, ꝯ licet non habeat quantũ requiritur ad producendũ totum illũ effectũ; sed quodammodo quantũ habet, vt duo trahentes nauem quorũ neuter ex se sufficeret ad trahendũ. Alia partialis dr ex parte effectus, ꝯ licet partem hr effectus producat, qualis sit v. gr. duo ignes ad inducendũ calorem in ligno intermedio. Potest tñ dari in rerũ natura agens partiale, vel altõ solũ modo vt pat, vel altõ ꝯ similare, vt ign multa agentia diuersa concurrunt ad vnũ effectum, v. gr. elementa ad formam mixtum.

NOTA. 2o Quod Causæ per se sunt duplices Quædã eiusq; gñis, vt duo efficientes

Alia diuersorum est materia, forma. Causa p se ergo genus ergo sunt subordinata essentialiter in agendo, quarum una agit in virtute alterius, est Deus et homo: alia vero sunt subordinata essentialiter sicut duo remanentes nauim, et duo ignea sufficiunt respective generare vnum ignem

Nota 3° Quod respectus unius et ergo effectus non repugnat duas plures causas ergo genus non subordinatas essentialiter, sed tm partialiter tm, vel si sint totaliter huic una debet esse immediata alia vero mediata, sic actus est causa Petri mediante patre Petri. Item: Non repugnat ergo effectus et plures causa totales qui se diuersi generis: similiter ergo effectus possunt esse plures causa totales in eodem genere causa et si sint essentialiter subordinate sicut quae de effectu habito quorum alter est totus ab effectu, totus a materia totus a forma patet. Cont.

Secunda est clara in effectibus q a causa ergo et vna efficiunt. Hic tu generalis

Probatur Conclusio 3°. Quia hic esset dare aliquod alterum a quo illud non dependet, sed esse implicat, ga id est illud causa est non est, est ergo ex suppositione falsum. Non est ga id non dependeret ab illa. Sor pbi. Nullus alius dependet essentialiter quo non existente nisi dominus esset: sed si effectus C. Sit duae causae totales quarum A et B, et in eodem ordine causae, utrobet eorum non existente nisi dominus est ipsum C ab alterum eorum, ga non existente A, adhuc C. erit a B et non existente B erit C ab A. Ergo aliquod erit causa a quo effectus non dependebit essentialiter. Secundo Impossibile est duarum causarum distantarum ergo effectus adequatus, sicut non repugnat vna et duae causae sibi simul esse et simul duos effectus adequatos, ita non repugnat vtrumque et eis effectus sibi duas causas adequatas. Utrobique ratio repugnantiae est eadem sit adequatio causae ad effectus. Decimo Inquiritur vtrum numero numero respondeat, sed fuerit corrupta calor quidam ab A. poterit ig numero a B regenerari, ga sibi quidem cuius effectus quidem non.

A. Argumenta in oppositum. ad 3m vide. Sibi duo ignes non concurrunt simul cum non quidquam mouet singula separata, hic non essent causae totales illius combustionis quia deberent ab esse duo producti ignes, sed concurrerent partialiter et facient unum totale causa non ergo utrumque comburent illud, quia ambo quia vno tanto. Ideo ad tertium casu non producet ignem ab utroque, sed illi ignes diuidunt sibi quia ea quae non diuisibilem ignem quem producet

Ad secundum Nego dissimulando Nicolam, si non sit alia tota illa actiones repugnant ad esse simul hic possunt esse simul, alia si fuerint ut hic ergo sibi hic non possunt esse simul.

DE CAVSA CONSERVANTE

Conseruatio ex oppositis modis corruptionis, sunt ea quae sunt. Sol aut aliquis corrupit ga a sole conseruatio ut calor roris a frigore. Ro ens dependet ab esse diuina et alterius ergo est ad non seruationem sui esse. Dico Quia cui quidquid ab aliquo quanto sibi est, et misi illud adest sibi ergo per hoc est in fluat subito quiescat. Hoc est triplici modo aliquo conseruari. Sol. 3° conservando et recreando non nihil corrumpendo, quod conseruat ga manu calorem, manendo alia conservando.

Conservatio quotmodis quid fiat.

Secundo Suppositionibus actiones est nihil ad conseruationem in esse, quo patto aliquo conseruat virtus ratione sanguinis ergo ex ibo augetur, ne diuina ad conseruat causae partialis complementum quae intendit dimittit. Dicho Impossibile aliquid et desiderando ipsum effectum. Ita et sint ergo essentia effectus consistere non possit. Tricesimo duo conservandi modi sint impropry, et conueniunt illo ga non ergo sunt simpliciter conservatio, sed solum ga actio, et calor ergo vult esse conservari

modo nō supplet conrium Conseruatio vō hō modo est ppria et conuenit illi ꝙ quo se ipso tenet conseruare, quasi multo modo sine conseruatione esse posset. De hac igitur conseruatione

QVARITVR I.

Quid sit Conseruatio.

DICENDVM est Conseruatiōm sic conuenit definiri.

Conseruatio est continua et non interrupta datio ꝺ̄n esse tōtis a Causa collata, ita ut illa conseruari nihil aliud sit, quā illud ipsum quod semel accepit, et tale sua Causa continuo et non interrupte continuet, sua conseruatio est in suo esse et ipsum tueri et prohibere et nihil conferre. Dicitur tm in ꝺ̄o: Conseruatio est ipse status seu cōmanentia in quo conuenit cū productione talis accepta. Quod sic ꝓbatur non solū accessionem esse a causa efficiente, sed etiam a manere, et firmari ꝺ̄ga tam conseruatio quā productio suo nō accepta aliquid ꝓ̄ponunt esse, depositionem efficiens et accepta esse a sua causa. Nec esse totius, si nō continuo ex partibus aliquid accipiat esse, nō ut ꝓpriē conseruari sese ꝓbauit, conseruari nō supponit esse: at in tali casu res sibi nouae illae partes nondum fuit. Ꝺ̄ rationē accessionis manet nō quod diu ꝓpriē conseruari. Dē primo esse a causa collata: ꝙ probatur nouā ꝺ̄o esse conferri rei ꝓbet aliquid causā, quia ꝙ probatur ꝺ̄o res non esse transferte ad esse, per conseruationē vō in illo ꝺ̄o esse a causa accipiendō.

DICES. Quorsum continuo opus est accipi istum esse cū tam sit habitum?

Rndeō opus est accipi illud esse nō quia nō sit ad ꝓfectū habitū, sed ut ꝓfectus habeatur, quia nō res aliquā nō habet ut a se sed ab alio, ut semp̄ sit habet illud sibi accidere.

Dicit Continua et non interrupta, sic nūc lumen sphēl in aēre ꝺ̄ducū. Rēg̃ annihilet et non sit multo ꝓpter iterū illud ꝓducunt, illud lumen nō ꝺ̄seruari, et sic nouū esse nō ꝺ̄uret quo fuit ante ꝓductū, quia inēdān et ꝺ̄ durationē, sic erit tempus quo lumen illud fuit sub nō esse, et tū ꝙ ꝺ̄an productionē iterū accipet repetitum illud esse. Cæterum quatenus conseruatio in aliquo ab causis ab efficiēt ꝛepetenda, nā et māra et forma cōseruat compositū, nihil tū omnino hī nōn de ea quæ est actus efficientis agentis, cū sit de causa habilitate et ꝓfectione cuiuscūq; ꝓfecti

QVARITVR II.

An Conseruatio sit actio distincta realiter à productione.

Videtur quod sic. Actio qua res conseruatur est subita et indiuisibilis carentia durationis et permanentiæ. Sed conseruatio nequit est subita neq; indiuisibilis et sine durationis seu permanentia. Ergo ea actio et conseruatio sunt diuersa. Secundo ꝺ̄ res eadem actione conseruaretur qua fuit semp̄ quia diu est esset in quodam continuo fieri, quia sic ꝺ̄ fieri duraret: actus hoc repugnat vbi permanentia ꝺ̄ conseruatio. Ergo

DICENDVM est Conseruatio est omnino ab ipso agente et cū ipso eiusdem usu alia ab causa; hæc nō est alia omnino actio à productione, sed solum differt constatione et habitudine quā pare Cont. ꝓbatur. Quia differentia actionū nascitur

vel ex ꝺ̄ſ.

vel ex distinctione quasi. l. ex distinctione termini. g. q. uia, vel ex distinctione cuius cuiusdam esse et permanere seu causae: vel denique, ex eo quod sunt diuersis temporibus. sed nullum horum de conseruatione dicit. Ad 1. Nor. Non enim primum ga conseruatio et productio aliquo esset rei in subiecto existentes quoniam a nobis in eos subiectos. Non 2m. ut non esset effectus conseruationis et productionis, nam ratio illius est quia productio accidentis sicut retinet ipsum conseruatum. Non 3m. Quia cum ga conseruat eo ipso conseruat eo quod ipsum. Non eo ad 3o. Quia conseruatio et productio sunt in esse tempore continuo inter productionem et conseruationem ita ut inter utrumque nihil temporis interueniat, sic in aliquo tpis interuallo esset illud tempus non conseruatum esse, et ipse quaereret, cum ad ex hoc tempore consequitur satis sit ad hoc ut motus dicatur idem, consequenter satis erit ut sit altio eadem.

Secunda etiam quaestionis quod autem conseruatio et productio differant ab inuicem quo modo sint ex isto modo loquendi non ne res differant primo instanti de conseruari quae productur, nec de quo instanti sit quod instans aliquo tempore quae conseruatur. Differunt tamen conseruatio et productio ipso constante. Conseruatio non tendit in esse productum, sed in esse quatenus constat ex subiecto sui possessionis. Productio vero tendit in esse rei cum tanto non esse quo existens, et distinctio non est nisi rationis, ipsae namque effectus productionis ut existens in eo instanti, aut ut existens in toto tempore sequenti solum ratione inter distinguit.

Ad Argumenta in oppositum. Ad 1m modus dicendi dicit vel non alio illa accidere fieri eum aut ga connotato. Primo modo durat quamdiu ipsa conseruatio manet: at non eo modo durat tanto per instans, ga non ga illo instanti constat negatio oriens existentis, et ita ga illo tanto instanti vocatur productio.

Ad 2m distinguo illud fieri: uno modo significat transitum et successionem partium, et hoc modo repugnat actui permanenti fieri, non sic hoc modo non significat fieri nisi conseruationem continuam durationis primi fieri, ga illius sunt totum simul. Aut significat separabilem actualem esse a creatione. Sed quia alio significat. a quia semper respicit esse ut eius actualem influxum eo in hoc sensu negatur non.

QUAESTIO III.

An omnis Causa efficiens sit etiam conservans

DICENDUM est negative Ad quo.

Videtur quod sit. Ga Causam aliud esse ga et increata dicit aliud non esse causae creatae, et inde hoc aliud omnino aliter operatur. Videtur is. Quoniam cum increata Causa attinet omnes creaturas a Deo sita in suo esse conseruari ut citra ipsum esse ne momento ga subsistant conseruetur ut sup. 11 Quamobrem aut quaelibet aliqua generalis influxus sed aut quando quod a se vocatur non ga et conseruatur. Quod autem attinet ad Causam Creatam, scilicet omnes sint non possunt conseruare suum effectum. Quia est Quia Causa omnium est efficax omnium et eius omnino ratione cui sua causa; vim quae ga quod ipsa esse ga dicitur sit esse tam efficax ut sua Causa, nec est maior ratio quare effectus dependeat ab illa cum quo cum ab effectu.

Sed dices loquamur de Causa transeunte quando est ab esse, non enim efficax quod est in conseruari, maxime si loquamur de causa instrumentali certum est aliquos effectus ga pendere in con-

seruatione à cau[sa] effectus vt patet in luce, in spēb[us] corporeis, in animis intellectu

QVARIT[VR] IV.

An sit eadem Causalitas effectu et conseruant[is].

DICENDVM est affirmatiue; Conseruans n[am] in eo quod conseruat dat se effectui: tū quia eo modo dependet effectus ab effectiue et à conseruante: ab utroq; n[am] unum istorum quod alterum et ex inferri, ut quia quod ab agente et quatenus conseruat. Sum[m]a enim quia effectus ut sic unum ab utroq; causa.

DE CAVSA INSTRVMENTALI

QVAERITVR I:

Quid sit Causa Instrumentalis.

DICENDVM est Causam instrumentalem esse eam q[uae] potuit effectum virtute Causæ principalis. Pro qua

NOTANDVM 1o. Causam instrumentalem opponi causæ principali, quæ si cognoscatur quo sit cum principalis; facile de cognoscetur quid sit causa instrumentalis. Causa quo efficiens principalis est illa q[uae] ex sua propria natura altius ascendit effectu, et q[uae] ad nullam aliam quoad in eius ordine refertur. Nota ad ratiōn[em] Cau[sa] principalis efficientis. Requiritur quo, ut in ratione causæ constituatur ex quod propria natura, hoc est ut cum agens in actu existens, non indigeat aliquo alio connumerante sibi aliquid necessario ad agendū, sed ut magis ad opus sit ut aliquid aliud influat in ipsam. Nota Vel illa ratio propria ex quod causa efficiens constituit in ratione causæ principalis. Sit quo in suo genere et ordine, et ad nullum aliud in eius ordine referatur. Nota. In suo ordine quia non causæ sunt quattuor et unaquæq; in suo ordine est ipsa. In causis ad efficientiam ordo: alia enim sunt subalternæ, sunt aliæ sunt ipsi aliis subalternæ. Illa quo in quolibet genere causæ efficientis dicitur principalis quæ sua natura ita constituit in tali gradu; et cuius esse alterius positio non dependet, esse possit alterius talis ordinis alterius in agendo subordinati, quod ut libet causa ista in agendo subordinata causa quo. Et talis esse in quolibet agente principale est forma ipsius insita et essentialis ex qua in ratione talis agentis quo et generatim constituit: verbi causa in agentibus naturalibus talis esse est forma substantialis, hanc magis agentia naturalia ex sua essentiali ratione sibi attendant, quam cui sint sufficienter constituta in actu quo ad agendum. Eadem esse forma est principium primum actionis illius agentis. In agentibus artificialibus tale principium est ars et scientia, sicut in agentibus naturalibus: et ex quod forma substantialis constituit in actu esse agentis principalis naturalis, ita et agentis artificialis ex arte, et scientia tanquam forma sic esse habitualis constituitur in actu esse agentis artificialis.

Nota 2di

Tota 2o. Ex Cau guor. Instrumentale duo requ. 1o vt producat effectu
instrumenti n 2o est quod cum requ sit ad cau efficiendu sed tanqua ad mediante quo princi-
pale agens producit effectu. cum dispositiones et finis non possint duo instrumenta agentis
pale agens producit effectu. Ad 3m est. vt producat effectu totale causa principalis. Ad 4m est. Quia instrumentu quo
instrumenti est aliqua causa principalis tanqua ad quo illa tota ad suu effectu producendu
instrumenti non stat ratio instrumenti n quo mouetur a Cau principali et dirigitur
ad eu effectu alias ita a Cau principali stat vt producat effectu. ex quo ruit q alia duo
ad ratione instrumenti requirit. 2o vt instrumenti quo instrumenti ex se no stat totu
ad ratione instrumenti requirit. 1o vt instrumenti quo instrumenti ex se no stat totu
sufficienter producendu illa effectu qua alias stat se p motu agentis principalis, du
stat, nu deficiat in tota ab alio principali quoad ad actuu effectu sibi connaturalis
Duo requ
Duo instrumenti
Ad 2m
Ad 3m
Ad 4m
Ad 5m
Ad 6m
Ad 7m
Ad 8m
Ad 9m
Ad 10m
Ad 11m
Ad 12m
Ad 13m
Ad 14m
Ad 15m
Ad 16m
Ad 17m
Ad 18m
Ad 19m
Ad 20m
Ad 21m
Ad

formalē q̄ pōt ētūle dēj fuit alia instrumenta ētule principalis agent

Studō. Q̄ instrumentū agit ad intentionē illius agentis cuius est instrumentū: sed agēs nālia agunt ad intentionē dēj, vt sēt illi assimilant in agendo sicut sunt in essendo. Sō.

Dō. A Deo est principiū primū motus, ipse namq; dat et causis ꝑdō vt sint principia motus: Sō ētūle erit causa efficiens oīm motuū et efficientiū creaturarū: et quidem prior quam causa ꝑdā: quod nō est causa causæ, est cā causati;

In oppositum etiā videtur. Agēs nālia esse vt cā efficientes principales. Cum ergo dēs loquens de cā efficiēte principali adduxit exempla agentiū creaturarū: dū dicit q̄ a sensu de cā efficiente soluitur. sic respondeat q̄ causæ naturales dum dicunt:

p calorē tāquā ꝑ instrumentū posse ꝺ̄ duri frigo quod h̄ est falsū.

DICENDUM est. Instrumentū qđ instrumentū ad tra-
ducturū effectū agit virtute principalis debet subē forme alterius nō h̄ inter sē. et sibi
coēalem. Est sicut ens est ꝺ̄ g. ja. et dicit 12 quęst. 3ª Deus quę-

Notanda dubia dupliciter fiat mentio

Aliqđ habē ꝑpria actionē nō intelligi dupliciter ꝺ̄. quoꝺ agat ꝑ
aliqđ sibi ꝓpriū. ꝺ̄ est ꝑ formā ei⁹ p̄ totem virtualem. Ad ꝺ̄ aliqđ ꝑ ꝓpriū ꝺ̄ esse actus
rius licet ꝺ̄ alii sed sit ab alio agente: sicut quod ꝺ̄ est. Instrumentū habē formā alterius
uno modo intelligi ꝺ̄ esse. quod sit in effe gens illā formam artis actus: alio modo in fieri.
in quarto mouetur a suo principali. Exemplū primi. Dominus agens ꝑ formā virtualem in esse gens
exemplū 2ª. Prima calefactio aliud corpus, non calefaciat aliud corpus, sed si po-
nam ad ignē, ita ꝑ illa forma qua acquisit aliquis ferri ꝺ̄ calefacti, sic ipsum ꝺ̄ calefaciat ferrū
et ab. agente calefactū solet calefacere nos. Et breuiter duo quod nullus agens creatus limitatū
ꝺ̄ ꝑ se agere, nisi alio istorum modorum ꝺ̄ forma alterius, naturaliter in esse gens, vel in fieri,
ꝺ̄ ꝑ se agit, nisi aliquid ꝺ̄ forma artis aliqua ꝑ quā aliquis agitur.
quę actus ꝺ̄ nō ꝺ̄ esse nisi mediante alia forma artis aliqua ꝑ quā aliquis agitur.
sed ꝺ̄ aliquo esse actus ꝺ̄ nō ꝺ̄ esse nisi mediante alia forma.

Nota

DICENDUM ꝺ̄. Non est mirandū quod Instrumentū ꝺ̄ ꝑpria formā intrin-
secū ꝺ̄ in esse gens, vel ꝺ̄ ꝑ quod aliquid efficit ꝑpria sua actione, sicut nō esset agens
instrumentale sed principale, ja nō operatur in virtute agentis principalis. De ratione h̄ in-
strumenti est ꝺ̄ ꝺ̄ formā in fieri. Et quod accipiat motum ab agente principali, vel ex
te cuius attingat effectū agens principalis, sicut securis v. gra. ꝺ̄ agit instrumentaliter ja
non h̄t aliquā formā virtuosam aliquid ꝑ quod agat ad effectū principalem, non h̄ h̄t nisi
quantitatē figuratā, q nō sunt causę aliquid, ac ꝺ̄ tales instrumenta artis naturalia nō h̄t
aliquid formā aliquā virtualem ad effectū causę principalis, sed recipiūt hūmodo motionem
ab agente principali.

Notanda dupliciter

DICIS. Nonne Accidentia sunt instrumenta Substantię. et nō h̄t
formā in esse gens et exhibē ad operandū. Dico. Aliquid ꝺ̄ duplex artis. posse
ꝺ̄ vel ut referendo ad productionem substantiæ, vel ad productionem accidentis ꝺ̄ modo consequendi
ꝺ̄ nō sunt instrumenta sed causę principales. si vis ja nō sunt ut referendo ad
subiectū generandi, sic nō non tā ꝑpria instrumenta quia causę ꝺ̄ dispositiue sunt ad
effectū. Ad 2ª quę.

In productione substantiæ sunt duo

Videndum est ja. Quod in productione substantiæ a. cau, in generatione carnis sint duo
agentia et duo actiones. Primo n̄ ponenda est actio caloris ꝺ̄ actio vermis alterantis et
dispositiua, et ipse calor ꝺ̄ agit dispositiue, ꝺ̄ est ponenda actio qua generatur caro in-
ter alterationis cuius actionis principium est substantia quantitas anima. caro. et quibus instrumentis.
Ad 1ª dicit 12 quęst. 3ª. quod ꝺ̄ agens quia calor ꝺ̄ instrumentū respectu substantiæ
nō in ꝺ̄ dicit, vel quoꝺ subordinatio actus ad actum. sed nō ꝺ̄ subordinatio effectus ad effe-
ctum. quia licet licet alterius sit instrumentū respectu generationis nō h̄ calor respectu
substantiæ vivendi.

Videndum ja. Quod actus ꝺ̄ instrumentū ꝺ̄ subordinatio actus ad actum ꝺ̄ gē
ꝺ̄ se licet ut eius effectus generat quia generat agens principale, quia creatura ꝺ̄ instrumentū
respectu Dei ꝺ̄ subordinationē actus ad actum, qui actus creaturę subordinati actui Dei

cū hoc ēq effectū q̄ducūt. Sed illud instrumentū dr̄ q̄ subordinatū effectū ad effectū quod nō q̄ducit eūq effectū cū agēte principali, quū sit ille alter⁹ respectu q̄ncipalis agētis et Alterius sūt duo effectus subordinati, ita quod alterius est duo effectus: -hō ad q̄nationē Quapp̄ relinq̄t dubiū circa arcuēs respectū substāt̄ et accidēt̄ in ordine ad instrumentū.

Videndum est ultimo Instrumentū ipsūm agens, libro 2° de Longe et est extendit ad Cau p̄dam quū celebrātur respectū dei, dr̄ instrumentū Dō modo quarto q̄ quod alijus istū agat q̄ist duj instrumentū, et hoc modo vocat libj organa quoltibet sensitiua instrumenta ga mediantibj illis libj agēt dr̄ Pro q̄ p̄ instrumentū dr̄ illud quod ab agēte principali ex libit nūdū sūt quā nō foret ibi, et hoc modo instrumenta artis dr̄ magnifice dō instrumentū -

Ad Argumenta in oppositū Ad 1m iam ordinis Instrumentū habē formā actuāl, non tū q̄ualēs et mōse gēs, am nō sequit illi esse frustra.

Ad 2dm Nego illud. Cum n̄ instrumenta artificialia nata sūt expelli. Quodē aliud corp̄ sūt q̄portiō sūt q̄ist ita q̄ ex equitū, ad tale n̄ instrumentū sequit talis effectus et ad aliud aliud, et non ad quodlibet instrumentū sequit quilibet effectus q̄ vbat argumentū

DE IDEA SIVE DE CAVSA EXEMPLARI

Idea nomen à spectando est deriuū verbū n̄ Gręcū εἶδω idem q̄ nat atj̄ inspicio et cognosco, vñ et Idea q̄ nūt id quod mēs intuēns in agendo. Vnde Idea latine ꝓ forma tū ꝓpriē dicit q̄ist Autore D. August Lib. 83 Quæst: quæst. 46, quæ dā appellatj rōnes aut q̄ similes dicit

QVAERITVR An dentur Ideæ?

Dicendum est affirmatiue. Ratio est, qa dant agēntia q̄ q̄ intellectū operant: sed opus nō possunt n̄ determinatū q̄ p̄fectū sō hoc, qa sunt q̄ dā agēte q̄ non operant m cognoscunt effectū, et nō alio modo operant quā quo modo cognoscunt effectū. Tales est dicendū q̄ ouā fuerit in intellectu talia dicēda sūt agēntia p artem. Vñ Quia agēte q̄ intellectū nō possunt operarj nisi determinatū ad hoc -quid operandū quod ad illud ad q̄ sūt in differentia. Quam vō sūt determinata nō q̄ist quidē ipsū intellectū sūt se, nā sic est indifferens ad oēs, sed nisi q̄ist q̄ mel ab arte q̄ist eius rationē, nā ab arte q̄ueūt effectū diuersū rationē sicut q̄ist

Deinde

durns 3o est determinary agens huymodi ab Deo. 3o Sanct Doct. Et qq in sur:
boulary quo Deus intt Deus in agendo artificialiby dr clarny est quia vt grbary debeat
Quod vo dent Doct in deo tenet ex pte S. Thome de veritate nalby Quy. lib 83
Quest. q. 46. q Doctor vocat formas exemplares et inmutabiles in mente Diuina. Magister in
Sentent. in 3o dist. 35. vbi ad tertiu dr Deus esse rec obiectiue cognitas ab intellectu d.
uino. Et quo.

Sequit. Deus in p duction rerum nalium non dary. Qdo est. ga agens nalia & suas
formas sunt sufficienter determinata ad producenda talec et non alios effectus. ga n a
tal forma sunt constituta, ideo tales effectus producunt. Dicta cu Doctu non stat ratom
miss vt cognita, et agentia nalia du agunt no respiciunt nec cognoscit ulla Deum, sequit 3o
agentia naturalia agant sine vlla Doctu: sed n est quod arripiant suam naturam determinata
ad tales effectus ab auctu Dei cognoscentis Deum.

QVAESTIVNCVLA II

Vtrum sit Idea.

Dicendu est Ideam esse rem cognitam ad cuius similitudinem et imitationem agens p intellectum sibi aliquo modo operatur. Ex qua definitione tria colliguntur circa de ratione Idee. 1o vt sit res aliqua cognita vel representata. 2o quod res facta ad imitationem illius exemplaris possit aliqua ferre multa quae sunt quae representant rem intellectu, vt species intelligibiles, conceptus formales de rebus factibilibus, alias intellectus non posset aliqua facere. Quae sunt Deus, ga non habent rem vt ad eam similitudinem et imitationem possit aliqua fieri. 3o quod res facta non habeat rem vt ad aliquam imitationem rei fiat operis est vt illud fiat secundum modum obiecti in intellectu quod quasi in repraesentato existat. Nostra actiua intelligibilia et cetera praedicamentalia non sunt secundum modum talem obiecti. 3o. Dr sit ista ratio rei cognitae quod omnia nata non sint secundum modum obiecti; cognitae accommodati effecto; vn si fiat aliqua ad similitudinem alterius sine cognitione vlla sicut agentia nalia efficiunt effectus sibi similes ut forma formae ignis non ducit ex ois dubitabitur rebus similibus una Deus alia Dicat. ob dicto huius non obstante.

Ad Deum

QVAESTIVNCVLA III

An Idea sit ratio formalis vel obiectiua

Videtur quod sit. 1o quia muny est determinari et certe ratom formae eo modo quo forma nalis determinat agentia nalia. Sed Idea debet esse actiua forma et informand, ergo debet concipi formaliter no vt obiectiue cognita, quia tu no informat.

Soo. Idea debet dingere agentia: hoc aut dirigere no fit nisi p actualem ordinem fundamentum; ergo fit p conceptu formalem. 3o.

Hic est error th esse. Ideam in mente artificis ab esse

conceptū obiectiue seu ē opus artificis sū mente correspē ad cuius similitudinē artifex opus suū realē efficit, non ne est ipse conceptus formalis, vel ipsa formalis repraesentatio operis q̄ est subiectiue in intellectu artificis. Ita Scotus in 3o dist 3ti q. 1ma. Durandus in 3o dist 3 art. 3. Gab. Cordam 2o Prima pars Conclōis pbr. Dicta est id quod artifex imitatur: sed artifex opus aliquod arte sibi mente conceptū imitatur, et illud exprimit. Ergo Dicta est opus arte sibi mente conceptum. Conf. Quia exemplaria ēnt ut imagines, quae pictores siue alii imitando exprimunt sunt obiectum q̄d cognitum, ad cuius similitudinē alius producere aut formare: et quemadmodum se habet exemplaria externa, ea plane modo se habet interna in intellectu, q̄ sunt species dicti, ca n̄ artifex in operando semp intuetur, ac deinde exprimit, Dicta sunt conceptus obiectiui. Dicendū ergo Dicta nō est creatura q̄ diuinitus, ses est ipsa essentia diuina imitabilis a creaturis.

Secunda pars Concl. pbatur. Quia conceptus formalis nō est id quod cognoscit, sed quo cognoscit ses ato Dicta est id quod cognoscitur. Ergo Dicta non est ipse conceptus formalis q̄ est intrinseca et exemplaris ratio, n̄ dirigit ēt cognitū vt cognitum, nā sicut species nō mouet vt cognitū, ita exemplar nō dirigit nisi mente concepta. Item sicut species nō mouet esse formale cognitum, sed bonū ipsam obiectiue cognitū, ita Dicta non dirigit actum artificis ēt formale cognitionis, sed forma ipsa cognitionis obiecta, nempe illa est q̄ cognitum et conatus imitandi in ipsa dirigunt. Sed sicut species nō est subiectiue in intellectu sed obiectiue, ita et exemplar.

Ad Argumenta in oppositū. Ad 1m inde Nāy. Concan. nā Dicta est id forma seu species extra et obiectiua, nō vō intrinseca et informans agentis, et determinans eius actiones et imitationes sui operis et q̄ cognitum vt applicantis ipsam.

Ad 2m inde Dicta dirigit sicut finis mouet: ses finis mouet vt bonū obiectiue cognitū. Ergo et Dicta dirigit vt est forma obiectiue cognita.

QUAESTIO IV

Vtrū Idea requiratur ad Cām efficiētē.

Videtur quod non. 1o. Munoz Dicta ēt dr̄ esse ad ext imitationē facta. Sed hoc habitudo est finis. Ergo Dicta est concursus finalis. Nec obstat D. Thoma Con. gent. Cap. 26 ubi tam quam ratio dicit in Deo vt in vltimū finem, ea quae intendit ille assimilari. Nec quis sic ultimus artifex? cū dicit quod vult assimilari concurrere vt finis operatis: sed hic concurrit vt Dicta et exemplar ipsarū. Ergo concurrendo vt exemplar concurrit vt finis. Secundo Ostia q̄ stio Cur magis dicat esse causa quam causa finalem, vel q̄a finis pulcrius sit ex primis creatis q̄ mis: et tū illa q̄ stio est de Dicta q̄ Dicta est ad finē relucendā. Dicendo q̄ species est principium formale dei quo rem operatur efficit. Ergo exercet munus formis. Quod Christus Phs. 1o. 26 forma agens exemplar. Ergo ad id quod efficit exigit forma et Dicta q̄ est tale exemplare.

Oppositum tamen est. Ideam ad Cām efficientem requiri debere. Haec concl. est tota in 3o dist: 2 q. 2 et dist: 26 q. 1ma.

S. Dicta

D. Dona. in 3 dest. 11 q. 3 & quorūdā alior. q̄ Conclusio ānijnā ḡbz

Nota. jo. Causa effectiua nō ponit ī suo effectu vt sup. dictū est in co. sed vt sit principiū ḡ vñ motus, hoc est vt sit sufficiens principiū ḡ ordinatū ipsius rei. Dicta vt efficiens ḡ sit primū sufficiens ḡ ductiuū rei, duo ingrit. ḡ vt in se ipsū sit aliqd actus, & ḡ ponit intrinsece ḡ aliqn actū seu forma rōnē cuius possit agere & ḡduci, q̄ abo n̄ supponit aliquid prius. in effectū vñ ḡ educat, vñ illud assumpsit a Phō. Quam quod ḡ in tantū agit inquātū est actus & quod libet agē sūd actū suū et formā sm̄ quod vt ip̄s efficiens sit in agē inquātū est actus & quod libet agē sūd actū suū et formā sm̄ quod vt ip̄s efficiens sit in actu ꝑfectō et determinato ad hoc vt possit aliqd in certa et determinata ꝑfectōne ḡduc. actu ꝑfectō et determinato ad hoc vt possit absolute aliqd ḡduc. debet ēe in actu absolute sue ēe nā quia mediū ad hoc vt possit tale ḡduc. debet esse tale vel tali actu ꝑfectō.

Efficiens ēe ens. Agens nale duc.

Nota. 2ō Agens ēt duc. Naturale quod agit ḡ formā naturalē ḡ quā ē sit inditā. Et Artificiale quod operatur ḡ formā quā ipse elicit et informat. Ign agente ḡ. naturali quod opatur sine cognitōne & electione sēt duo posse ḡduc. et tale ḡduc ab eo omniō forma naturali ḡ ris ainatur, forma n̄ nālis vt sic ḡ ipso ē esse est ḡ principiū et effectiū ei⁹ sēt talem effectū ḡductiū. Et ēo in agente artificiali sēt duo ꝑsideranda. Nota in artificialibus ḡsideranda ēt. ꝓmo ḡ debent, nā artifex vt possit absolute effice sēt ab arte. et a principio aliquo exercitato, vt ēo possit tale ḡ determinatū efficere, nō sēt ab arte vel potentia exercitiua ga tm sēt quam potēs est indifferenter ad efficiendū talem vel talem effectū: sēt ḡ efficē tale effectū ab forma quā inspiciendo ill⁹ assimilat effectū. Quapter in agēn artificiali duo sunt principia constitutiua ipsius agentis in rōne causē efficientis vt ars et forma. Hic ita ꝓbatur.

Probat conclusio jo. Auto. Ampl. q 7 metb. tex. 22 ait omnes

effectiones aut ab arte esse, aut a potestate, aut ab intellectu, vbi arte sēt omnia ꝓpria effecta nūerat: dein tex. 28 ait Arte mediante & ꝑdiscurrendo est forma sanitatis ēdomi, dicit. est sanitas ex sanitate & domus ex domo. Arte hic ḡd Arist: et ibi ꝑ indigitat formā seu formam ēdificandi est principiū efficiens & ḡ ḡductiuum: vñ infra subiungit, faciens ipse domum est faciendo est principiū efficiens & ḡ ḡductiuum. Ergo ēdificatiua est principium efficiens & ḡ ḡductiuum. Ergo conclusio est nō mota. Insuper si ab arte forma est in anima. Ergo ēdificatiua est in anima. Ergo ēdificatiua constitutiua causa efficiens in rōne causē efficientis. Sō rebatur ad quā causā efficientē. Ans. Quia ēdificatiua est ea a quo sēt efficiens ut ducat tale ḡ determinatū, a tali vō principio agens constituit in rōne causē efficientis, ga agens nō intelligit esse cōplet in rōne agentis nisi ēt possit ḡduc. et possit tale determinatū ḡduci, determinat aut ēdificatiua agentis, non et concurrat, quia nec vel mōta determinant agens ad hoc motiū quam ad illud ḡductū, sed ēdificatiua determinat tanquā aliqd requisitū ex parte ipsius agentis vt possit in genere efficiendi ad complendū esse agentis, sine quo agens nō esset completū in rōne agentis, quia non haberet eam in se ḡductiuā tale quorum ēdificatiua, nec ēdificatiua in se similitudinē effectus. Et hoc colligit ex ista inter determinatiua agentis quā sēt ab ēdificatiua, et determinatiua ei⁹dem quā sēt ab alio causē: nā ille determinationes nō ḡintelligit agens cōplet in rōne agentis, huic aut ḡintelligitur. Sō ā similis sēt ea forma in agēn naturali vt est principiū determinatū effectiū nālis sēt rōne causē efficientis. Sō similē ēdificatiua in agentibus artificialibus.

Ad Argumenta in oppositū. Ad 1m rndēs dicēdū. Forma
Illa imitabe nō plus q̄ sum vel vt est efficiens effectū, vel vt est determinās et
specificās actionē seu formā q̄ ēā inducta. Sic igr imitatio ḡo modo sumatur negat Gor et
Concesin Nor. Sj vo ḡo modo concedit Gor et Nyr Nor. Ad q̄ dicēdū ēq̄ duo lēt contingat
ēqy de ēe finē et exemplar eq̄ effectū hūi ḡor est sub diversa rōne cōsiderabile, nā vt finis
movet ad efficiendū sub rōne boni, rōne vo Gor vt est q̄dā for-
ma efficiēns; Ad 2dō dicēdū posse cōcedi, vel vt determinū quēdā ad cui imitabile
tūdē actiō vel vt principiū exigens ac regulans actionē agentis. Ad 3tiū dicēdū q̄ nō
sūt ḡa sibi rōnabilia et ḡa cui q̄ actio fit, vt in quibus q̄ principiū exigendi existimat Gor intendit Gor et
ēa existimat, quod maxime debet q̄ illa repraesentatio q̄ est intendibile appetibile Gor, hoc rōnabile
vel aliquo simile. Posteriori vo nōne exeret cōsiderationē exemplaris: an ēd quadrabile ad
vel aliquo simile. Ad 4tū dicēdū q̄ nō est ēe finis, l. quietis imitabilis ad exemplar et regulā.
vel signat ordinem vnius et medij ad finem, l. quietis imitabilis ad exemplar et regulā.
Ad 5tū dicēdū q̄ est illa q̄stio solui q̄ finis, non tñ illa q̄stio illo modo q̄ haec ad Gor
formalē, nā vt ad Gor habet ēe ad ēd vndē. Quia tamen Gor in mente artifi-
cis est hmōi. Ad 6tū rndēs q̄ medium exercitare intrinsecē et media actione est mutuo formā, et vo
exercitare extrinsecē media actione nō est forma sed Gor.

Ad 1m rndēs dicēdū q̄ nisi: vocare forma exemplar, nō quod velit exemplar q̄ne exemplar
esse forma, sed quod nomen illud ecce est forma et exemplar, q̄ne in est in formabile est
forma, q̄ne dō in agente est id ad cuius simile agit et alia. Sic rōne exemplaris, nō
tñ exemplar sequitur quod forma et forma sit exemplar. Ad 2dō rndēd. Quod dicit: locutus
est hic finis Platonis sm̄ q̄d Gor ēe exemplaria quae rebus formā et q̄ dicitur ideas
ita vt voluerit Pla Gor Plato. ad cui formale adduc.

OBJECS. Forma q̄ns Gor non habet q̄cquā efficientia in effectū, sed consistit in
quadam mutabilitate passiua sm̄ rationem ad eā efficiens q̄ est q̄ddam actus. Negatur cōsē-
nō: est necessarium vt id quod reducit ad cāu efficiēnt-imediate et actiue in
influat in effectum, vt patet in arte q̄ nō influit q̄ actiue Phys sed imediate in effectū
Sed solū dirigendo substernan actiue Phys scit q̄ qui fit effectus, et hi arc est causa
efficiens. Ad 1m Forma effs. nō influat q̄ actiue Phys in effectū, nihil omnino erit prin-
cipiū effectus operis, eo modo quo arte, q̄a sic est q̄ constituens efficiens in q̄ne prin-
cipiū actus. Dico q̄ reducit ad aliquod causam, quod regulat ad q̄ fertur cum habitud
causae, nesse tale causae: quia nō q̄ fiat: et q̄a forma concurrat ad effectum, de-
terminando illud in sua actione, est in ea causa agens q̄ sua imitatione quasi, vt dici
potest, q̄ imo debet ad effectum reducere.

DE CAVSA FINALI.

Finit Cujusdē. Aliquot sunt divisiones finis. Ja et celeberrima divisio est in finē cui et finē qui,
quā tradit Arist: 2 de Anima tex 31. Finis cui dr id cui obtenditur q̄ alijs fit, quod sanitas

est finis

est finis curationis. Finis ag dr in cuius gratiam aliqd fit, quo gratio agrotus est cui valetudo gratia. Finis cuiusq;
curatur: e quo patet ex dictis fuisse q.a. nihil ut dicebat Phisici: z Chirurgici: z Dietetici sui
consulunt curationis duo fines scil esse id cuius gratia aliqd fit, vt dicit n. v. cui et sanitas causa est
qui dicitur agrotus ad hoc et curationi, et ratio est quia vnusquisq; bonum finem quisq; et se exercitare voluit ad
et ab ea dirigi, seu intendi quae sunt bonitatem.

DEUS. Finis cuiq; ordinati ad finem cuius et propter illum amatur. Quomodo non tam
esse finis quam medium? Respondeo finis cuiq; non semper ordinatur ad finem cui, tanquam quo ipsa ad
finem, sed aliquis ordinator ad illum vt ad subiectum; vt quae in visione Dei quae suo amat subiecto
ac quidem Deum ipsum amat subiecto et tamen non amat illum subiecto vt finis, aliter non iste amor
esset inordinatus, sed amat illum subiecto vt subiecto. Quod si finis cuius referatur ad alium vt ad finem
hic illa relatio stat formaliter rationem alicuius medii; quousque maneat ibi stat finis, quia est finis legis
quod sua optima amabilitate stat quies quae per se appetitur, licet deinde ad aliud finem
ordinetur. Paulo aliter alii sancti diuisionem finis explicant, et eum in tria membra partiuntur,
hoc modo. Finis est aliquid duo, aliquis cui, aliquid quo. Finis duo est quaedam quo ratione agens, finis duo est quoddam
et est termino actionis agentis: est autem duo. Aliquid quidam quo ratione ipsam, quia finis amatur et quietatur
voluntatis est sanctas, aliquid non quidem quo actione exeunt sed potius actionem agentis quies-
scit, et agens inde operatur vt ei coniungi et assimilari possit. Sic dei est finis non solum
naturae intellectualis, quia ipse finis quies, sed ex tota natura quidem similitudine rerum, et quasi
modo affectatis quod insinuat Dionysius de Coelo Hier: bb. cap: maxime optimum est unde finis cui
sortis illud finem quem sanctus quisq; diuinum germinum vocat. Finis cui est, cui finis cui
agendo ipsum finem intendit et hic est duo. Quo est ipsum agendo quia agendo sibi ipse intendit quietatur
dit ergo finem; duo enim agens in agendo semper intendit sua assimilationem, et semper actionis
sua quidem, et finis autem, vel quia in ea actione agit aut dominium quoddam et quietatur illi
effectui quem quaerit, effectus enim est bonum quoddam extrinsecum agenti: vel quia in agendo
assimilatur deo, sicut ignis in natura sua assimilatur deo, ita et in actione sic intelligitur
illud. Finem esse gestionem agentis et assimilationem causae causae Scandy est distinctum ali-
quid ab agente, et hic vel est ipse effectus cui agens intendit communicare aliquod bonum
vel est aliquid destinatum ad effectu et est id cui vult ipsum agens effectum, sic Petri est
finis edificationis domus, quia ipse domum edificat. Finis Quo est ipsa operatio agentis Finis quo est
qua agens assequitur finem et ipse quem amat, amore concupiscentiae intendit, sanus i
agens non intendit non solum assequi finem ultimum videlicet sanitatem, sed ad operationes et media
ducentia ad finem, nempe ambulationem. huiusmodi: hinc illa est operatio finis alicuius est vt
dei, alicuius vt effectus dei. Hic autem finis etsi respectu finis quia intendit effectus
causae finalis, non respectu eorum quae fiunt ab agente quae ipsum amatur et assequitur. Unde Cau Quietatio
finalis. Cum autem dux sit operatio. Immanens quae manet in ipso operante, et transiens Operatio quietatur
quae transit in aliud subiectum. Immanens operatio est simul finis cuius et finis quo; quia talis operatio
est ipse effectus, sic finis scientiae est scire, sed transiens sit effectus a se distinctus, et est id
finis quo, sic ambulatio intenditur ab ambulante tanquam ad quo assequatur sanitatem.

SECUNDA QUAESTIO. Finium alter est quia natura, alter quia arte, Quia natura finis
alter rei genitae. Finis quia natura est id ad quem terminatur quia natura et hic est forma quae est
et quia arte quae agitur quia arte est operatio agentis ipsius agentis, quae quia agit operatur et quietatur
et quietatur inducitur. Finis quia arte est causa actionis agentis, quae quia agit operatur
et effectus effectum: hic autem finis vel est natura intenta ab agente et est duplex

146

Alig particularis, quem agens particulare est natū intendit esse p̄pr̄ p̄fectio ipsius q̄ p̄pria. Alig aūtē ē est bonū quodda ūle quale est conservatiū tpis, in rebus indiuisis nō possit semp̄ manere, sed actus intendunt p̄duct̄ sibi simile, vt sp̄es illa q̄ p̄fectio conseruat̄ nō p̄t in ea individuo conseruari in multis talis ēt finis p̄fectio communis, quod ē multa pertinēt ēnā q̄ finis. talis ē emp̄ finis est assimilatus finib⁹ agentū. Alij aūt fines aūtē nō intendunt distinctione ab ea qua intendit finis particularis, ex n̄ ipso quod ignis v. calū intendit g̃nare ignē, intendit q̄ sue subsum. simul ēt conseruat̄ ipm̄ q̄ficit uniuersū, et assimilatur ei causę, quare ea ens nāle non p̄t non intendē finē unū em intendet particulare. Vel fīe finis nō est nāli intenty ab agente, sed p̄ cognitionē et electionē, vt p. ij b. v. calū vel opam medicinę vel ducis exercit.

Nota.

Finis trinity est q̄ alio ruig q̄a unūquodq; de d̄r, ono n̄ res ordinat̄ ad sua q̄ahēd ēsse: 2. de cel. Text 17, nōie autem opationis intelligimy ordinem ad quem res gentis ordinatur, sic finis domus est habitatio, q̄ nō est ipsa operatio sed effectio q̄dam et quasi extrinseca informatio habitantis.

Tertia diuisio finis. Alius est p̄ se intenty. alius q̄ualit̄ tm̄ ut est intenty in fine q̄ se intendit, q̄ n̄ vult finem, vult ēt ea q̄ sunt ad finem.

finis q̄ se intendit p̄ se est.

Quarta diuisio. Finis alius est q̄xim, Alius remoty, Alius ultim. Finis p̄xim est q̄ immediate quis se amat, Remoty aūt ad q̄d alia ordinat. Ultim⁹ nō in q̄ finē sistit intentio operantis.

finis q̄xim quis q̄ est ultimo et ultimus est.

DE GES. Omnis finis exactione finis vt ipsum nomen indicat debet esse ultimus. et quis se nō vult q̄ alium debet amare, alias quin n̄ erit medium? Sed nullus est finis q̄xim q̄ non sit ultimus, Ergo omnis finis q. quis se vult vt finē est conuertibilis. quia est quis se amatur sibi ratione ultimi, nam in illo quod p̄ quis se amatur includitur ratio amati quia aliud in qua ratione consumatur ratio ultima; et sic bonum quod amatur. Contingit autem aliquando quod q̄ se amatur, - natura sua, vel ex intentione agentis ordinatur in ultimum finem contingit ēt aliquis finis ordinari ad aliquem quamuis sibi ex ratione qua ordinatur non sibi ratione finis sed medii. Et tūc ig̃ male dicit esse finis et medium, non tamen formaliter, nam ratio formalis finis et medii sunt pugnantes: sicut aliquid nō amatur quis sed ratione quia est medium quis alius, huc non habet ratione finis q̄xim.

NB.

QVAESTIVNCVLA.

Q. Vtrū sit Finis.

Definitio finis ad ratione finis quia q̄ finis.

DICENDVM est. Finem esse id cuius ratio aliquo fit. id est quis quem omnia actio et operatio instituitur. Ex qua definitione patet ad ratione finis duo. Primo vt sit quid ultimum, quia est id ad quod debet terminari actio ipsius agentis. vt ēt ipsum nomen finis indicat. Secundo vt sit quid amatum, quia est esse ultimum actus. q̄d male in fine vt notat Trombeta. Met. q. 3a, finis n̄ non stat ēt id cuius q̄a alia sit. ex eo quia est ultimus sed n̄ potius quia est effectus actionis agentis, nō vt causa, sed quia stat ratione boni et appetibilis.

Nota

nihil n̄ p̄t

nisi ñ ꝓst hꝫbe rõnẽ finis mꝰ, ḡꝰ bonũ est vel appetereti vt bonũ. Bonitas ḡ ſꝫ ḡ
requirit ad rãonem finis, et tanquam formale: finis nãq; ē causa ḡ est vo cuius gratia: at non
mi bonũ vt ex quarto ēst ḡa. Sꝫ. Non oẽ ñ bonũ hꝫt rãonem finis, bonorũ ñ vt doget
Ethic: ꝯ Magn: Moral, alia sunt finis alia q̃l finem, ut est medicina ꝙ etsi sunt bona sunt
ñ medicabilia vt sic non hꝫt rãonem finis. Finis ḡ debet habe bonitatem ꝓpter se vo ꝓpter aliud
appetibile.

QVARTVR SECVNDO

An Finis sit Causa.

Ꝙdcirca quod non ꝯ. Nullum sufficiens fundamentũ est vt finis tribuatur vni rabo causę;
nã sequ effect, ē ipsum magis ꝙ agens nãlia no ꝓpter eius bonitatem sed indeterminatos
fines suis actionibꝫ tendunt, sed hoc ꝓst fieri finis ipse alia speciali causalitate finis ꝙ hoc solũ.
quod tangendo aliquod ꝙ potentiam suã actiuam excitam mouetur in aliquod obiectum;
ga ꝓst talis motꝰ ē consentaneꝰ inclinationi nãli ꝓportionate in tale obiectũ.

Secundo. Non Ens no ꝓst esse cãe: sꝫ finis quia finis ē no Ens. Sꝫ finis ḡ finis no ē Cã.
Sꝫ pbꝫ. ḡ Cã est id a quo prendit effectus, at hꝰ Ens nihil hꝫt in se rãonẽ huius ab ipso
prendat effectꝰ. Sꝫ. Dãe Cã debet dare aliquod esse rei: sed quod nullũ ēt ibi, care
aliquod esse non ꝓst. Sꝫ. Nor ēd arꝰ pbꝫ: Quia finis in tantũ finis in quãtũ eius ḡa aliqꝫ
fit; at hoc magis est non Ens, ga dare aliqd finis ḡa facimꝰ vt finis q̃ nondũ est ē sequum.
aliqm ꝓsente fine essat mate. Sꝫ finis in quarto finis est non Ens.

Sꝫ tho Omnis Cã est principiũ: nullũ principiũ est finis. Sꝫ nullꝰ finis est Cã. Sꝫ pat
Nor pbꝫ Ex ista: Thetis: 3 finis quem finis et principiũ ibi sic opponuntur, cũ finis
sit vltimũ in quod ordinat principiũ vo id a quo incipit actio.

Dicendum quod finem esse vt et ꝓprie Causam. Hoc ꝓbꝫ
ex Plato: in Phedo: apud quem Socrates ita magnifacit Cã finale vt ea solã appellet Cãm,
cetera vo dicit ēē partes de quibꝰ quis Cãm non ꝓst ēē Causa. Eadem sententia ex Aristo: in mu
meno ponit locũ. et alibi. Item patet ratione. Probatio ꝙ ea ex Aristo: hoc loco: et in Meth.
tex 2: ꝓpter quod ā petit Causa: sed ad finem ꝓpter quod aptissime rndet ꝙ finem Cã
finis est Causa. et naturaliꝫ cognitum finis absolutũ apprehendit tanquam Causa.

Secundo. Che illud a quo aliqd ꝙ se prendet est ea Cã illius. sed a fine aliqd ꝙ se
prendet Sꝫ. Nor pbꝫ. Quia finis est cuius gratia aliqd fit: vnde quodcunq; aut ꝙ se prendet ab
illo cuius gratia fit ga ꝓpter illud accipit ēē et sine illo non acciperet ēē.

Ad Argumenta in oppositũ. Ad pmũ. Quicquid est de agentibꝰ naturalibꝰ
de gbꝰ alibi, Ego dico in agentibꝰ determinatis ꝓpter finem in intellectum ꝙcedere ex sola
intentione finis, ꝙcedit in eis ex causalitate finis, nã talia agens respiciũt aliquem determi
natum effectum ad quem ex sua natura vel ex habitu determinate ordinantur, et quamuis ipsa
vtentia à fine ad operandum: et quamuis ipsa forte nullam ꝓportionem habeant ad obiectum
quod tendunt à fine ad operandum: et quamuis ipsa forte nullam ꝓportionem habeant ad obiectum
ꝙ ꝓpriꝰ actus agentium virtutes mouentur, tñ illa virtutes ꝓprie loꝙndo no ponit obiectum in suo ēē esse
ꝙ ꝓpriꝰ actus agentium virtutes mouentur, tñ illa virtutes ꝓprie loꝙndo no ponit obiectum in suo ēē esse
cluse, nisi applicato fine.

Ad secundum. Finis hꝫt esse no Ens, id est no existat actu est hꝫ Ens in ꝓspectu, et dicat
aliquod ēē reale possibile futurũ, et rãonem huius esse possibilis est Causa; ga talis esse
debet habe finis ad hoc vt sit cã, quale sufficiat ad hoc vt eius ḡa aliqꝫ fiat: atq; ador

sufficit ēt realis possibilis futurū. Ꝯ. Ex quo patet finem ēē tale nō Ens, vt hꝫ stat aliqd
in se rōne cuius ab illo dependeat effectꝰ scꝫ bonū illud futurū possibile.
Ad 3m. Ppō Aristm. Licet n finis sit extrinsecꝰ tamē sumatur respectu principij, nō hꝫ si-
militudinē qua dsignat causam finalem, nam for modo est prima pars, qa est quo intrinsecꝰ
tangit: dist: aūt sit principiū sumptū ex efficiente, cui finis relatiue opponitur, finito
ē non tantū ad media sed ad efficiens referetur.

QVAERITVR PRIMO

An finis, sit Causa realis

Videtur quod non. Ꝯ. Id quod non existit realr nō potest ēe Causa realis: sed finis
non existit realr Ꝯ. Secundō: finis qꝫ apprehensum solum existit Ꝯ. ens
est causa solum qꝫ intellectu Ꝯ. Cāu realis dicit relationē realem ad effectū: sed fi-
nis nō habet relationē realē ad effectū, qa quod nō est nō potest habere relationē realem ad Ens:
finis aūt est nō Ens Ꝯ. Quarto. Finis impropriē causat, qa eius efficacitas consistit in causando
metaphorica Ꝯ. est Cāu metaphorica.

OPPOSITVM est. Finem esse Causam realem, et realr
causantem. Ratio est, quia hꝫ principium causandi realr: causat n rōne boni illius
realis futuri: et habet ēē causalitatem realem, qa consistit in hoc quod ppter illud agens rea-
liter operetur, et eius qa effectꝰ realr efficitur. Ꝯ. est Cāu realis.

Ad Argumenta in oppm rndeō ad 1m Dō quod nō existit realr nō potest esse
causa realis realr et Christus ab illo principio potest hꝫ ēē causa realis respectu cuius
ipsum realr efficitur, et hoc modo finis est causa realis respectu realis, qa ab illo causato
realr ppter finem efficitur. Ad 2dum rndeō Negando cōsequam. Nam esse cāu est habere
rationē causandi: sed finis non habet rationem causandi ab intellectu, nā rātō causandi nihil est eius
bonitas, quam qꝫ apprehendit intellectꝰ Ꝯ. sit, sed hꝫ ea nō sunt. Soluō Ꝯ. ab intellectu
finis habet applicationē ad causandū vt infra videbitur. Ad 3tium rndeō Negando. Primum
Non n omne Cāu realis dicit relationē realem ad effectū sed tm cāu realr existens.
Ad Quartū Esto motus finis sit impropria in quē motu, non est hꝫ impropria in rōne causandi,
qa ppria abilla motione requiritur ad effectū.

QVAERITVR QVARTO

An finis sit Causa distincta realis

OPPOSITVM est affirmatiue. Ratio est. Quia ēt rationē causandi habet
distinctam et cōstitutam ab alijs. Ꝯ. OPPOS: Videtur finis realiter ad formā qa forma
est ut quo qa agens operatur, et qꝫ eāq entitatem est forma informans et ut quo agentis.
Rndeō. Forma et finis quoad ēē quod materiale realitatem, sunt hꝫ diuersa quoad for-
malitatē causē nā rātō causandi forma est entitas ipsius sub rōne entitatis existentis, rationis au-
tem finis in illa qua entitas est bonitas ipsius.

QVAERITVR QVINTO

An Causalitas Cauę finalis sit moue agens.

Videtur quod non. 1o. Motus agens est quod in ipso aliquid mouet: at hoc est causa efficiens. Ergo non est principium quod moty. 2o. Cau finalis mouet nō solut effectus ad operandum, sic ed alias dictum. 3o. Cau finis nō est pn̄ motus agens ad operandum. Nihil agit propter finem ed aliud causa agunt et dant esse effectui, q̄a nulla causa quod aliquo causat m̄ hoc intendit finem. 4o. Finis mouet ed aliqs Causs.

Sed contra. Causalitatem principium finis est agens motus ad operandum vel esse in q̄a eius agens operatur. Patet. Quia Causalitas finis est quo medio quo cau finalis attingit effectū: ed non aliq attingit effectum, quam movendo agens ad agendū, vel existendo in cuius q̄a agens operatur. 2o.

Motus duo

Respondendum tn̄ sic est. 1o. Duplex motus esse contra motum. Aliam Physicum et realem: aliam Metaphoricum et Intentionalem. Physicus et realis quod est realem: aliam Metaphoricum et Intentionalem quod mouet Physice et realiter. Motus realis inmutat alium q̄ aliquid realē a se inmissum, quo effectus mouet realiter: et cau ignis mouet Physice et realiter alterum, sm̄ illy imprimit calorem, sm̄ quē alter Physice et realiter mutatur, et nō ex calido fit calidus. Aliud mouet Metaphorice et intentionaliter, quod mutat altēm nō p aliqd realiter a se inmissum, sed essendo id quod alterum Physice et realiter mouet quam per id ad quod aliud mouetur, et hoc solum modo dr̄ moueri aliqs ab ipso, q̄a ab alio causis mutatur, quamvis bona aliquis cognita trahit ad se et sui volentem; et ab alio causis mutatur, quamvis bona aliquis cognita trahit ad se et sui volentem; inquātū appetens realē sua motione fertur et tendit in illud. Et quod hoc modo mouet aliud dr̄ motus Metaphorice, hoc est similitudinarie, q̄a id quod hoc modo mouet nō tangit ipsum nec agit realiter, q̄a hoc motus nō quiret sed efficientem, cuius est proprius et non translatitius motus mouentis nec ad cuiuslibet causas est planum est. Hoc est q̄d dicit ad Cau finalem obiciet. Et Confirmatur. Quia hoc motus est motus boni in quātū: nulla aut alia cau hēt rōnem boni et causę. Et bonū nisi finis. Ergo quod finaliter causandi motum non pōt in actum, nisi q̄n voluntas ipsa moueri in actum ad operandum: et q̄n sic quoniam in re non est aliqd distinctum ab ipsomet actu voluntatis. Quare quodmodo eius unus bonitas ipsa est causalitas motus et formę, sic vo actu voluntatis. Quare quodmodo eius unus bonitas ipsa est causalitas motus et formę, sic vo actu voluntatis. Quare quodmodo eius unus bonitas ipsa est causalitas motus et formę, sic vo actus

ad talem finem consequendum.

QVAESTIO 5. Quomodo Finis det bonitatem mediis, nā media l. sint bonitatem a se et cū illam non accipiunt a fine: vel non sint ex se, et sic non possunt conducere ad finem. Finis. Finis non dat bonitatem mediis, quam habeat et influat illa intrinsecam, cum non operetur effective. Dat tñ bonitatem mediis, qa illa bonitate ipsa quam sibi media de natura sua ordinata et assumit ad talem finem. Quia qd bonitas illa mediorū est ipse finis vel finis dat bonitatem mediis.

Ad Argumenta in oppositum ad qd vndo. Motus est causa effectiua obiecti. at motus mutat aptitudinē est causa finalis, quia dat esse cuig qd agendo operatur, quia finis non tñm mouet ipsum agens, quem facit ut moualtaria seipsa agens effectiue ad ipsum assequendum ut ait sum. et in notando 3o. Ad 2m dico. Licet finis mouat omes Causas ad operandum tñ simpliciter et absolute cuig causę dat esse motus agendi: mouendo n agens mouet efficiendo causas, nā agens qd suam operationē qd dat formam in matā vñ facit et formā informare et materiam sustentare ad

QVAESTIO SEXTA

An Finis causet secundum esse reale, siue secundum illud esse quod habet extra animam.

Obiecti quod sic 1o. Finis est causa secundum illud esse secundum quod est bonum quod dat, et secundum quod est ab causa efficiente: sed est bonum ipsius agentis secundum esse reale extra animam, sanitas n q est in anima, nō est bonum agentis sed illa q producitur ab agente, nam ambulans non intendit consequi illam sanitatem quam habet in mente q aliam illam habet, sed intendit illam quam ex anima sanitatem 2o. Finis habet causare applicando agentes ad sui possessionem sed hoc agendo: sed ista finis ut est in anima non conferunt 3o.

In contrarium tñ est. Finem ē Causa secundum ē intentionale, non vñ secundum esse reale actuale. Ghē 2o. Finis est causa ut bonum quod dat appetibile, sed ut est ex anima iam est appetibile et non appetibile 3o. Ghē. Illud n qd aliquo est, ad quod tale est actiuum est appetibile et non appetibile 4o. Ghē. Quia finis qui est causa presupponitur actioni agentis et passibile et non actiuum 5o. Ghē. Quia finis qui est causa presupponitur actioni agentis et passibile et non actiuum 5o. Ghē. Quia finis non presupponitur actioni, sed esse reale ipsius finis n insistit actui actiui et media ordinantur: sed non presupponitur actioni, sed esse reale ipsius finis n insistit actui actiui et media ordinantur 6o. Ghē. Si cessat actus finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 7o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 8o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 9o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 10o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 11o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 12o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 13o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 14o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 15o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 16o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 17o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 18o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 19o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 20o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 21o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 22o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 23o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 24o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 25o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 26o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 27o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 28o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 29o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 30o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 31o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 32o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 33o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 34o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 35o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 36o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 37o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 38o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 39o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 40o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 41o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 42o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 43o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 44o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 45o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 46o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 47o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 48o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 49o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 50o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 51o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 52o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 53o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 54o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 55o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 56o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 57o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 58o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 59o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 60o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 61o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 62o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 63o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 64o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 65o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 66o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 67o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 68o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 69o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 70o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 71o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 72o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 73o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 74o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 75o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 76o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 77o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 78o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 79o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 80o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 81o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 82o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 83o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 84o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 85o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 86o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 87o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 88o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 89o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 90o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 91o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 92o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 93o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 94o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 95o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 96o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 97o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 98o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 99o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis 100o. Ghē. Si finis dat esse actui finis cessat actio agentis qd de qua sequitur actionem ut effectum agentis

Quia si finis dat esse nulla causa operans 8o. sint quod nihil operatur nec causat.

Oppositum tñ huic est. Quia est bonum de fine alius de Causa finali. Finis n est operans consequendo agendo agit. et quod est ultimum in actione agentis Causa vō finalis est q mouet agendo ad illius fruendo q qd causa est illi ipse finis quem debet consequi agendo q tñ qa nō dū est actu, nec potest applicari agenti aut ipsum mouendo realiter debet ab eo apprehendi alio modo remoto. Unde dico illud quod est finis qo modo est illud ipsum bonum actu existens extra animam aut bene habet argumenta in contrarium, at vō causa finalis q debet mouere efficiendo est qa ipsum bonum actuale non tñ secundum esse actuale, sed solum esse intentionale, nisi n cognoscatur ille finis intentionaliter l. alio modo cognoscatur cum effectibile, nullo modo potest mouere agendo ad sui desiderium l. amorem.

Finis.

OBJECTS. Agens intendit finem, aut p̄sens est ꝯ finis causat sed ꝛc
finis non ens. Ergo. Quia est intens finis p̄sens suum esse reale actuale, non, alius vero est suū
esse p̄sentem huic ḡn materiis et causat q̄ modo finis Deum in actu est, nam ve agens in
tendit sibi finem actualr. q̄sentem acquē, cum est sufficiens, ga huic ḡn finis intenditur non est actu
p̄sens, sit intendati aliqs p̄sens, quod nob concedimus.

Ad Argumenta. ad p̄m dico. Quod sit finis non sit bonū agentis in ḡn est p̄sens
agenti, tm dum causat q̄ modo finis non habet ēe bonū p̄sens actu, sed potius bonū futurū
agenti, tm dum causat q̄ modo finis non habet ēe bonū p̄sens actu, sed potius bonū futurū
possibile, aliae non posset movere ad sui consecutionem. Ad 2dm dicendum. Finis exigit ap-
petitū agentis non est causa, sed est effectus appetitus ab agente, ut non q̄ erunt a suffi-
cient quod moveat agens.

QUAERIT SEPTIMO

An Deus agat propter finem

Videtur quod non. Ista est causa sed actus mei Dei nulla quia ēe causa, cū actus Dei sit ipse
Deus q causam habet non potest. Ho. Ho. et Deus agit q̄ finem movetur à fine, et ita mu-
taretur à non esse tale ad esse tale. Sed hoc est absurdū ergo et illud. 2o. Si Deus agit p̄
finem ipse non esset ultimus finis sed habet alterius finem. Ho. falsū. Ergo Deus potest
ga actus Dei est ipse Deus. Si actus Dei est p̄ finem.

OBJECTUM est Deum agere propter finem. Dicit

ex scripta quia bo. dicta p̄ter sensum et alia ecclie. Ho. per scripta non nisi intel-
ligitur aliter cū aliqua. Sed dicit est verum q̄ intellectum. 2o. Deus agendo ga aliquo ex actione
Dei non magis seipsum ergo quam illud. Si Deus non agit p̄ finem: cū vere dor sit h ex actione
Dei, ga dor sit intentum. Ho.

Adverte autem ꝛc. finem p̄ quem Deus agit ē bonitate Dei. Quod patet hic ex
illo scripta. bo. hic ga Deus sua actione nihil aliud intendit quam communicare suam bonitatem
creaturis, et manifestare ipsam bonitatem. Sc. bonitas Dei est ratio formalis p̄ quam Deus audit
creaturas.

Adverte. 2o. Quum sit agens q amore non q deficiat ens. Simpliciter nullus
agens aliquod quod agit agit p̄ finem. 2o. ut acquirat sibi finem et ab eo q̄ finitur. Et tale agens
agit ex defectu finis. Ga illud non habet et intrigit illo, quod est imperfectionis in tali agente. Nota
Ho. Non ut acquirat sibi finem et bonū aliquod ses ut communicet alteri, et tale agens
agit ex amore finis. Deus ipse est agens q amore non q deficiat, ga Deus nulla ve indi-
get ut ab eo bono boni eminentissime in se continet. Finis est quod cū intendat aliqd bonū
p duce, no intendit quod se et suā totalitatem, sed p̄ quam bonitatem quam ut p̄ se
ipsum q quoquam intendit communicare creaturis.

Ad Argumenta in oppositum. ad p̄m dicendum. Finis respectu Dei dupliciter non habet ratio
causae licet sic quia, sicut in Deo continetur in se totum q̄ ratione causat et finitur, sic ea
omni imperfectione, unde dicit q̄ nihil est et dare illi esse q̄ nullo non sit ens bonū ab; ita; etiam ꝛc
principaliter sit ratio dependentiae et imperfectionis, dato illo esse, tamen continetur tota ratio finis

dum, et ab ipso ipse suipsum tanquã ipse finem, th̃ sine vlla imperfectione et defectu à fine non
ꝑ se ipsum ipse est tão ut agens Deꝰ – cum aliqua dependentia –
Ad 2m Deꝰ ipse nõ mouetur à fine · non ẽ ei cui volenti volens nã sue mutabilitas repugnat
– unde dicit ipse ad Hebreos – quos th̃ aliqua ratione mouet Deꝰ qui mouet obiectiue, tanquã ipse finis
aliqui fit, sunt ei Deꝰ est obiectum sue int̃ essentiando h̃ sine vlla mutatione, et eo magis quo
dr̃ ipse de fine non est immutatus agendo, ita th̃ facit ut ipse tanquã sui
Ad 3m patet Quod actio diuina quatenus consideratur · et est actio quedam, vel ut est actus
secundus nõ est ipse finem, qa actio illa ẽ est res ẽ est in se Deꝰ · et non ordinatur ad finem
eo modo nõ est ipse finem, sed actio dr̃ ipse finem · qa actio dr̃ actio est tendit ꝑ se in finem · Deꝰ
ulteriorem. Ad modum est ipse finem · qa actio dr̃ actio est tendit ꝑ se in finem · Deꝰ
igit̃ ꝑ se non est ipse finem, aliquem · qa sic est summum bonum, om̃ habens bonũ in se
complectens: ipse tamen est agens sibi finem sui actionis, quia se ipsum

QUÆRITUR OCTAVO
An natura operetur propter finem.

1 Qꝰ Octo quod non. Sã ea quæ fiunt ipse finis sunt naturalia fiunt: sed in natura multa fiunt inordinate. Sꝰ Qui gubernat · Quia non minus quam volens tempora mutat, aliqui n̄ frugem ferat, calet ventus
interdum et nocentia alios, grauet omnes, ab ipso exoritur, ut ieiunantibus elementa ceteri
exercitiosa ingenium, tria motus ac similia solis et lunæ deliga vim ipsa est ignorationes ab
ordine, cum minima creatæ claritatem illa lumina noctu by obscurat.
2 Sꝰ Ea quæ finis fiunt sibi aliqui usum et vtilitatem: sed multa sunt in natura quæ
inutilia, ut minuta quæ animalia, multa quæ non magno allam afferunt vtilitatem sibi quibus
quibus, ut herba noxia, bestiæ venenatæ. Sꝰ Si natus agit propter finem agent magis certo
3 eam se in arte quam in bellua ostenderet, cum natus agens propter finem postulat, vt ea quæ ex
cellunt magis diuine tractet et omnia bona sit: at secus ostendit in fabrile natum vsitatum,
nam bellua natus vestitum tribuit, th̃ ars nudum, quæ si ars natus ita in alto diuat: bellua
arma dedit ad sui defensionem, at th̃ ipsum vel certe longe insensibilia cæteris bel-
luis tribuit. Deinde th̃ totus mundus ex ipsa quæ sunt longe quam cæteræ animantia cala-
mitatibus et miseriis exponit. Quarto. Corruptio ipsi natus est nõ est intenta,
4 nemo n̄ ad malum intendens operatur: qꝰ ita finis sibi ratio boni, corruptio aut nõ sibi ratio
boni, cũ destruat ea ex quo ipse est eius qua bonitas, et th̃ corruptio ipsi est in natura. Sꝰ
aliqui non intenti est in natura.

QUICEQUID est Agentia naturalia operari propter finem.

Est arist: hic ter. Et vbi sic. Circa hoc quod multipli. Primo. Quia fiunt semper
vel ut plurimum ab aliquo agente, nõ sunt quæ intentum illius agentis, aut n̄ fiunt ꝑter
intentum agentis, non autem nec ut plurimum sed contingenter et casu contingit: sed ea quæ
fiunt ab agentibus naturalibus fiunt semper et ut plurimum Sꝰ nõ fiunt ꝑter intentum ipsorum
Sꝰ operis finem ab eis intenti. Ad 1m dr̃ Primo, q dico quod dñs, equus equum semper
in actu vel ut plurimum gignit, homo hominem ut. Ad 2m Accl. imitatis vel n̄ fiunt
naturam, sed fiunt propter finem Sꝰ et natura: si n̄ vel imitatis naturam eo modo quo
sua fiunt opus fiunt naturæ sed fiunt quia propter finem. Sꝰ, sic nõ esset quod et natura agat
propter finem. Si ars operatur, hoc ideo fit – qa quæ sunt naturam ad finem ad quæ natura

Sola qu.

sola p se q̃uerit non poterat. Quis negat natiam aĩe ꝑt̃ sentiã, negat eã q̃
mortuã. Nec certa sẽ inferiora. Talis n̄ q̃mortuã consistit in dispositione aiãe viuẽ q̃
rez, ad suã q̃ priꝰ fuerã, sed̃ tollit sentiã à rebꝰ, tollit eã q̃ uel quod in sentiã, et q̃ uiuẽ
q̃mortuã ẽt. Quarto inducitur. Quia arteriæ ferunt spiritꝰ formã congregat q̃ana
hyrundines construunt nidos, ista nã certe fiunt ob aliquã sentiã et tãs nãs seruant ex arte
aliquã, nec ex ratiocinatione et deliberatione sed ex mero instinctu nãe. Aut dicunt agunt ex Nota
sola nãli intentione. Sed ad primum et secundum dicendum q̃ animalia ob sentiã
sunt q̃ ꝑt̃ finem aĩe. Sic arbores folia q̃ducunt ob fructus q̃ducendos, et ob ea
mentum nutrimentũ à tra. Quinto declaratur. Quod in ipso libro Natura ordinauit ꝑt̃ fuit
et non omittant finẽ cui ꝑt̃ quod̃ animal hoc esse finis est, dicimus solum de illis q̃ in
sono ad animandi ut finem ordinantur. Cum ergo sensus animi q̃ intellectus ordinẽ
rio phantasie cui ẽt in corpore indigeat, necessariũ fuit hos ordines ordinẽ cum animalibꝰ et
plantis. Rationes huius: Quod intellectui n̄ necessariũ fuit illi ordo, sensuali internali
dari, q̃d internali uo necessariũ fuit ut illi, deliberanter sensibus externis, q̃d utilibꝰ
uo, et q̃d appetentes et loco mouentium opus fuit, ut ratione q̃am intellectiua q̃
ortalem appellant. Duo loco.

Aduerte. Tam facultates sentiãe internas et externas quam appetitiuã et loco motiuã
animatos duci indigere ad suas operationes tribus q̃busdam q̃ animalibus ẽt sua sensibus ap-
pellatis, uno ex cerebro, alio ex pectore q̃ cor in cerebro, tertio q̃ a cerebro
tanquam eorũ principio deriuantur q̃ toti corpori et ad organa ad potentiarũ transmit-
tuntur ut eorũ interruptæ operationes animales fiant. Et q̃ spiritus vitales ẽnt ex quibꝰ sen-
sibus in cerebro q̃ naturalem collata est hic a natura uis vitalis, q̃ in corde reſidet, unde ẽt Nota de
fons q̃ spiritus et materia caloris nãlis. Et ea uo in spiritus vitales dat̃ ratione in corde quãt
ex extra causa excitatur q̃am ramus in dextro ventriculo cordis, quo sanguis in cor influit
cor uo q̃ motus magnetur motu dilatationis et constrictionis: Cum ergo dilatato ventriculo ipsius
dexter repletus sanguine cogat ibi q̃ ferueſcente, partes subtiliores sanguinis q̃ colligantur in
similitudinem ventriculum q̃ membranulam quãdã inter utrũq; ventriculũ interiectam, ubi amplius
calore similis cordi ventriculi accumulantur et q̃ fiunt. Sanguis ergo sic q̃ collectus ex
utroq; ventriculo effluescens more tenuibꝰ halitibꝰ, ac spiritu sub altiori q̃ calore à reliquo
sanguine in offerebat à medicis spiritus vitalis appellatur. Porro q̃ cor motu inclinato mouetur
spiritus ita creati q̃ arterias ab eis originẽ trahentes, ac q̃ totũ corpus derivatas emittit
atq; diffundunt, ut in singulis membris quam latam, maxima uo earũ copia cerebrum
petat et inde spiritus animales ac sensibus q̃ferantur. Cum dilatatione uo et contractione
cordis emittendi spiritum dilatatio q̃ sit ad motus pulsationis arteriarũ, q̃ talis deprehen-
dit in uarijs corporis partibꝰ, intricatq; q̃ peruenit ad extremitates sui. Quod
ꝑt̃ minus uo sensibus cordis nãli est continua refrigeratio q̃ respirationem et exspirationem
actibꝰ q̃ pulsantibus attribuitur. Porro ꝑt̃ primum dictum aliq; addes q̃d reliquis animã-
tibus, q̃ quibus in corpore nullum cor, uel non est continua consumptio actione caloris nãlis
collata est his uis nutritiua, unde ut tales spiritus vitales et sensibus q̃ uenti quales ad ope-
rationes animales sunt nãrũ, non qualescũq; nutrimenti, sed selecti multiq; modis grossi q̃ uenti
depurati ac distillati nãrũ ẽt: quã de causa nobilis quoq; sunt hi instrumenta et corpus
illi conuiuij q̃ by alimenti deseruitur, conuiuantes q̃ parentes, citra dubiũ, multibꝰ

et rem pulsa partibus expulsis Jam facultates appetendi et loco moueri ocis collatis
sunt his vt q̄ cōmunia sunt, p̄sequatur, p̄ pares alij offerantur, q̄ vō nōia sunt fugiat
declinet alij expellat. Ē in fronte hōis caꝫ ratio ex mirabili structura sensuū in
corpore humano q̄ vt ait Cic. lib. 2 de diuinatōe sunt interpretes et nūtij rerum in
capite tanquā in arce mirifice ad vsq̄ nāribus et facti et collati sunt. Nam oculi tra-
-hunt tanquā in arcē mirificē ad vsq̄ nāribus et facti et collati sunt. Nam oculi tra-
-quam speculatores altissimū locū obtinent, ex quo plurima conspiciēdo sua munia peragāt,
-aures ad sonū recipiē dēbeant q̄ nata in sublime feruntur. gestū in alto corporis quadrū collo
-cata sunt. Nares vt ex quo cōe odor ad suspira trahit recte sursū versū obtinant.
Jam gustus q̄ sentire eorū quibus reficimur q̄na debet, habitat in ea parte vbi cibus qua ē in-
-troitu viæ natura patefecit. Tactus aūt toto corpore p̄sus q̄ est vt cōcō vitib. dūeat frigo-
-ris et caloris appulsū sentire possemus.

Ad Argumenta in oppositum adjd Neg. Nor. Ligmodo n̄ expul
sionē vt nā absq̄ Dei voluntate q̄ ad ministrationē fiunt, ita nec sine ordine contingunt
ac si ordo interrūpa apparet, vt dicit Aug. 3 de Trinit: Cap: 2. Quod n̄ interrūpi possit ac
vt illa accidant sine causa fortuita connexu naturarū causarū, quae sic diuina sapiēa ordinauit, et
ea quae sunt sine causa fortuita connexu naturarū causarū, quae sic diuina sapiēa ordinauit, et
quod aūt ad gubernaculū rationis ea attinet, nullo in ea re ordinē dei esse inest, cum ea
illorū sine inglobis corporibus et nata motuū regulatissime ita certis temporum intervallis cur-
-rant sicut inglobis corporibus et nata motuū regulatissime ita certis temporum intervallis cur-
mire oportet. Ad 2m. Neq̄ Nor. Ad q̄stiōm dicū. Quod minutis etiō bestiolis non
dēbeant superflua existimari, q̄ ea quae in eis pulchra sunt et aliqs delectamur:
-stata deformata. imo Plinius lib 11 natū hystoriarū 2 recte scribit rerū naturā nusqā
magis quā in minimis ostendi, vbi nō tot sensus collocauit in cibis, vbi artifex ostendit, vbi
quassum applicuit, vbi odoratū inseruit, quod subtilitatis telū q̄ferendo tergora contor-
-miarit et ad perforandū acuminatum forbendo fistulosum esse: nec hīc locabo nos et animalia
exornata superflua sunt, vt n̄ simul dicat Lactant. lib. 6. Cap. 4 cibi fuit quae hō facere
alia alterutra, alia nonā, vt hō delinandis et illis appetendis ratione sua exercēret.
Ad 3m modū dicit Aug: 4 de quæst. animalium Cap 10. Eum modo q̄ hō non bene sēdo de-
-terendū ōm animaliū conditore dicit nudum n̄ aliq̄ instrumēta creasse, n̄ vestē q̄ senserit,
cuncta q̄ animalia vni auxilia dedit, vbi quidē pacta non sunt q̄ mutari, q̄ sensus calorata
semp dormiēt, ut oia agant neq̄ vestitū vnq̄ deponere, neq̄ arma mutare q̄ semel
accepērit necesse est. Et hō multa habet auxilia vt caꝫ subinde mutare arma
do q̄ velit. Et vbi velit cāpis gestare, manu n̄ et armis. Et ut angula, et cornū, et
testa, et ensis, et quodcūq̄ aliud bellī armorū, aut instrumentorū q̄ppe q̄ oia sit
quod oia et sunt quia et tenere. Item q̄ Galenus lib. 1. de usu partiū dicit: Homo simul
corpore armis nudus, tū et animā artibus destitutā fuit, sed tū q̄ corporis nuditate mag
-ma inertia imperitiaq̄ non accepit quorū usu corpus q̄ armat, et animi modo
instruit animā. Aut omnibus artibus ornat. Quia enim si innata sibi aliqua haberet arma
illa ei sola semper adessent ita esset artem aliquam naturā scribi dēs aliquas sani
non habere. Hoc falle. Quod vō addit de humanis artibus animalia fuisse solutus. nam
in 2o in eadē lōe ultra sua studia scribit esse in quae ā Deus condidit fuisse. Dein huic
-modi erumnae obtenti illi arcessi sed excitandā q̄ curandam scribit
Ad 4m modū. Quod ea q̄ sunt intra q̄ sunt quorū sunt duplicia: 2da n̄ intendunt
q̄ sē. 2da q̄ alium, sicut sanitas intendit q̄ sē, medicina q̄ sanitatem. Cor-

rapho

cuplio dary. etsi non intendatur à nata ppr̃ seipsam vt aryd gerat, intendit h̃ ppr̃ aliud
ens est ppr̃ formã intrinsecam, nã quod habilo nãle nõ potest indere formã nisi obtineat op-
positũ. Secundum vides intendit corruptionẽ non ppr̃ se sed ppr̃ aliud. Ignis ppr̃ calorem generatũ
sicut autem intendit adustionẽ subiecti vt subiecti vel aliquã corpꝰ.

An Agentia naturalia ex se formaliter agant propter finem.

Videtur quod non. Quia cognitio finis propter quem aliquid agitur est causalitate finis. Sed in agentibus
naturalibus non est talis cognitio finis. Ergo in intellectu fuit ma Deus. Ergo videtur illis natura ordinata
ad talem finem. Sed ex hoc videtur in finem. Ergo ordinata ab ipsa intelligentia. Cont. Ergo una
scientia non agit propter finem nisi ingyantis mutetur ab alio. Sed agentia naturalia non cognoscunt finem
sorgiun ab alio. Ergo et agentia naturalia cum sint instrumenta Dei tendunt in finem ex ea
parte qua movente et ordinante ab intelligentia. Cont. 2o. Quia milites in acie quo exer-
citu vel fabrilis navis agentes plenius ignorant finem belli et sui operis, agunt tñ propter
finem ex eo solum qua imperabur vel artifex ejus movent finem ad quem ipsos ordinant
Ergo similiter est dicendum. Cont. 3o. Quia voluntas agit propter finem ea ex quo diversa
abintellecta cognoscente finem qui tñ ipsa non cognoscat. Ergo et agentia naturalia ab ipsa finem
cognoscente non agunt sub ratione ut ordinata a Deo. vel intelligente cognoscentes finem.

Dicendum est. Agentia naturalia ut formalia operari propter
finem qua nulla sunt determinata ad talem finem. Pro quo

Notandum. Res naturales habent sui finem ab aliqua causa intelligente, sicut et
missa possidet aliqua causa intelligens cognoscens et ordinans tales fines rebus naturalibus, a
quibus naturalia non operantur propter finem, cum quandoque quod agit propter finem sequatur ad in
tellectum. Hinc est quod aliqua imperfecta et defectiva intelligit et cognoscit, cuius aberrat à
fine, et si quo imperfecte cognoscit, scilicet declinat et non assequitur finem. Cum igit agens
naturale non cognoscat finem, talium debent suas fines accipere ab aliqua causa cognoscente.
Cum qua res ita sit fines et sit ens, ratione finis, sic est sit a Deo qui finem
tum sit in quo est omne et appetibile mirabile, qui depth in ecclesiastes 10 tales est Deus
res ab aliquo intellectu effectus oportuisset, nunquam melius ordinate et apparuisset quibus partes
sentie et quadrupes sagittarius ingredientes aliquid domus, in qua, quo essent superbi, sine sapientia
sunt quia tunc pulcher recommodatus, stulte est, si ea casu facta fuissent, ita ed in omi
versis, in quibus quia optime et sapienter sine quis operatur, certe si quo non a quo et sapien
tissima Dei effectus esse po videantur, inepte medius considerantibus. Hoc ita supposito

Probatur Conclo nostra. Quia si res nales agerent propter finem, ratione al-
terius superioris agentis cognoscentis qui res illi ex sua natura no tendit in illum finem, hoc
enim cum ex ipsa no possit desumi ratio agendi propter finem debet desumi aliunde, sicut est
de sagittis tendentibus in scopum, sed causa naturales ex sui natura sunt determinate et
tendunt in suos fines. Ergo sua in operatione virtus quibuscumque illis, ut lapis tendit quamtalis
centrum essentiae non sequitur quod lapis descendat tendat, nõ bene et celi tendentia quia
intellecta ordinem ipsum mouet et dirigat. Ista patet quia est granis. Duplex autem est intellectus Nota
quod intelligens dirigat naturam ad suum finem. Quod natura non operetur propter finem

...ille finis fuisset p̄ cognitū ab intellectu, q̄ singulis rebus constituit suos fines, et hoc licet dicendum sit, non tamen sequitur quod agens naturale agant propter finem cognitum ab intelligentia q̄ sic dicit q̄ dicit quod rebus ex quibus sequitur ad quosdam fines. Sed quod naturalia non operantur propter finem non intelligentia efficiens quod contingit tum ex imperfectione intellectus qui dicuntur naturalia ad finem; tum quod causa formaliter nata dirigere movere ad finem; sed hoc ipsum falsum est: quia non videtur quod ex hoc sequatur quod dirigat ab intelligentia, cum in rebus sit sufficiens principium proximum et naturale; et licet illud cognoscat et cognoscat ad omnes proportiones agentium naturalium, tamen ille cognitus est virtus, quae ipsum convertit cum agentibus p̄ intellectu est finem; sed agens p̄ intellectum non agunt propter finem nisi ex ratione superius q̄ supra dictum est de fine. Sed dicendum de rebus naturalibus.

Ad Argumenta in oppositum, ad 1m dicendum quod cognitio finis p̄ se non requiritur ad causalitatem finis, sed p̄ se supponatur ut in illo agente naturali supra.

Ad 2am. Iam constat ex dictis quod res naturalis non tendit in scopum cognitum intrinsecum, agens naturale sunt determinata p̄ aliquos rebus inserta ad tales actiones et p̄ hoc ad fines illos agendo.

Ad 3am. Nego. Dicendum quod milites vel fabri ignorant finem rei p̄ quem, non ignorant alios fines istius modos et modos quos alicui agat illos fines nosse debent.

Ad 4am. Dicendum est in intellectu et voluntate, quia sunt duae potentiae omnis animae p̄ quarum una alia intelligit finem et quia alia vult, unde causalitas p̄ intellectum et voluntatem.

DE GENERALI ORDINE Causarum tum int' se, tum ad suos effectus.

QUAERITUR PRIMO. An Causae sint sibi invicem Causae.

Videtur quod non. Quia est prior effectu, et p̄ cuius effectus est posterior causa. Sed non potest dici quod est effectus ens causae, quia aliquid non potest esse simul vel successive. Ergo causa est prior effectu. Confirmatur quia ens Causae absolutae supponitur ad ens effectus, non efficacis non efficacis nisi mediante causalitate. Sed causae est ad causalitatem simplex suppositio. Ergo ad ens effectus simplex suppositio est in causa. Sed causa simplex et omnis rationis debet esse prior natura suo effectu. Sed relativa non sunt ut effectus sit causa sui causae. Ergo. Si Causae essent sibi mutuae causae ita essent causa sui ipsius. Nam quod est causa causae est causa causati: at hoc est absurdum. Ergo

DICENDUM est Causas sibi esse invicem Causas sibi in diverso genere et non sub eandem rationem. Quod Causae sibi sint invicem Causae in diverso genere patet, quia ens est multiplex in aliquo dependentia est

mutuae

mutua cāo Caust: seq int causas ẽt mutua dependēti. Cō. Nō ẽt. Nam et mā in
suo gn̄e ẽt cā actualis informatiōis formē, ita nō ẽt forma in materia, in mā causet ma
teriā ipsammet informatiōis formē, et ē omnino mā nō ẽt actualis sustinēs formam nisi
forma causē in suo gn̄e ipsammet sustentatiuā mātis quoad omnem ẽt cā salitatē
nis ẽt aliud in matiā cōtra, q̄ utrūq; causā, ad suas p̄prias causalitates.

Stand̄um tn̄ ẽt. Non quamlibet cā indifferenter posse ẽe sby inuicem
causam, sed tm̄ intrinsecas int se et extrinsecas ētō adinuicem. De intrinsecis patet, mā
nō ẽt causa formē, q̄a ẽt id a qua dependet forma quoad sustentatiōm, forma ētō eius q
nō ẽt causa formē, q̄a ẽt id a quo dependet mā quoad ẽe talem. De extrinsecis ētō
ẽt cā materiē, q̄a ẽt id a quo dependet mā quoad ẽe talem. De extrinsecis ētō
declarāt; nā efficiens ẽt cā finis in existendo realr, et finis ẽt cā efficiēs quoad eiꝰ
causalitatem. Ratio ẽt q̄a finis existit et mouet efficiens ad agendū et ita causalitas effi
cientis quoad à fine finaliter. Cuius ī fines qui mouet agens ad agendū ẽt termin
ationis ergo et ita actualr agens in esse realr existit. Quod ad ī̄m̄ patet cā ẽe sibi simi
lem causam simul et sōd eandē rationē. Ad ī̄m̄ cuius cā sōm̄ quod ẽt cā p̄supponit esse
ehū quem causat, nec p̄t in illo dependere ab effectu. Cō nec p̄t ẽe dependens sōm̄ illud
sōm̄, causatur, nec sōm̄ aliquā aliam rationē causatur, sic mā nō p̄t ẽe causata à forma
sōm̄ suam totalitatem q̄a sic ẽt cā formē.

Sēda pars Concl. patuit

Ad Argumenta in oppositum. Ad ī̄m̄ rationē. Quod nūquam
duo causē q̄ntūcūq; inuicem modo exposita sunt causē ita mutuo int se comparant, vt vna simplr
supponat aliam in existendo, nā semp vna ẽt cā efficiens, nō mutuo supponūtur existere, vt
ētō ẽt effectus supponit cā efficientem vt existentē, et ita nō ẽt circulus quoniā et
posterius in existendo int̄ duas cās ētō sōm̄ ordinē naturē. Circulus ad ia cum dicto sōd
duerso q̄a cāe nullū ẽt inconueniens. Ad 2dm̄. Ad illud axioma illud quod ẽt
causa causæ ẽt cā causæ nō valet in causis diuersis gn̄e, vt notat Scotꝰ in 4. d. 5. q. 1. q. 2. Et rāo ẽt q̄a in diuersis gn̄ibus causārū, non ipso quod mutuo nocāt causa causæ mu
tuo ẽt effectus, sed ēō quia causa causæ ẽt cā effectus, et consequēr id quod ẽt cā sui ipsius:
sic nō ẽt cā sōm̄ illud esse quod accipit ab alia, sed sōm̄ aliud, q̄. q̄a quandiu finis
sic causa in effectu, non tamen ẽt cā sōm̄ ẽe existentiæ actualē, quod accipit ab
effectu sōm̄ esse appetibile sōm̄ esse apprehensum.

QVAERIT SECVNDO
An eadem Causa possit ẽe contraria
Videtur quod sic 7o. Calor ẽt cā nālis ambitus concurrentis ad onēs effectus
ētō contrarios, sō eadē cā nō ẽt effectiua contrariorum, sic ēm ignis liquefacit ceram et indurat lutum. Sō. Frigus ẽt nālis et frigefacit et experimēt. et calefacit, q̄a vbi aer
et indurat lutum. Sō. Frigus ẽt nālis et frigefacit et experimēt. et calefacit, q̄a vbi aer
frigidus ventus ẽt sunt ad vnum ppe frigus ambiens. Hīc

DICENDUM tn̄ ẽt Nullam cā pure nālem posse
effice contrarios effectus positiue, cā tm̄ libera pōt ēm positiue
se effice contrarios actus elicite. q̄a probatur. Quia omne potēs nālr ẽt determinata ad vnū
effectū et operatur ōm virtutem suā potēs ac determinate. Sō aliqd modo ad aliud oppo
situm effectū nō possit esse determinate.

Secunda pars pat. Quia voluntas est in potẽ̃ ad vtrumlibet ad suum esse
cley, pot̃ n̄ possibo ambo cley sit ad agendũ ofaz & non ofaz, vn Arist: q. Meth. tex 4 aut.
q. 50 2dm potẽ̃ sunt contraria simul.

Ad Argumenta in oppositũ. Dõ ꝑ q. igit sit de cau amb̃ cõlo, nunc
tigmi de cau particulari subluñary. Dõ vnoc. Coelum n̄ est cau m̃ p motũ et influxũ ad
q m̃ motu a cau libera, puta intellẽ effectiue et applicat determinãte determinãdo. Quod
q m̃ motu a cau libera, puta intellẽ effectiue et applicat determinãte determinãdo. Quod
vo addit de igne de illud actiõ non ꝓcedit ex igne ꝑ rõnẽ matẽ, q a sñ est ita est ꝓcedit
ex sensu ideo ignis cu ꝓhibẽte possit combure et dissolue vis ostenta fulmen liquefacit, at lutũ
ga dumodo est ne[illegible] pulsum combuit et dissoluit, vn sicut dmr.
Ad 2dm vnoc. Frigꝰ & sicc frigefacit m̃ p accidẽs vo ex calefact, ꝗs p antiperi
stasim contrahit et cogit calorem ad stomachum. Quia loco.

Aduerte. In cau p actiõs quatuor potissimũ modos reperit, et agens p actiõ
efficit cõtrũ ꝑ q agens resista agenti contrario quo pacto sol exsiccatis & frigefacit
ꝑdo exhalãdo cõtrariũ ei et in quam agit, q quo facto calor estiuus stomachum frigefacit,
ga extrahit interiorem calorem. Tio dissoluendo ad formã cõmixtã, quo pacto ignis &c. ge
stare aquã p actiõs, q a cu eam calefaciendo rarefaciat, in cau est vt a frigore nelig
penetrari possit. Quarto, fortiendo ipsi contrio ostendit se magis ad pugnã roborandũ.
quo pacto calor estiuus intendit putorem frigi, et eod modo hibernus frigus intendit
cu calorem q intra tram continet, quo pacto hyeme aqua effacit dulcis.

QVAERIT PRIMO.

An Causa inter se sint nẽcõ connexæ.

DICENDVM est Causas õnes in productione rerũ naturaliũ
ñcessario esse connexas. Ratio. Quia omne nãle agẽs agit ad productionẽ rerũ naliũ, et quanq; ex
alijs quibusdã, nõ tamen ex multis sine forma causarũ nõ fiat, et formæ sine efficiente
et efficiens sine finẽ sequimur, aut de efficiente quærere, tale n̄ esset intendere finem, at bõ effi
ciens q actiõs facit non est ad effectũ, ita quod non intendit illum effectũ quo posito q actiõs
efficiens. Vide in contrio cau rerũ naliũ, nam ri sup naliby simuls dett cau efficiãd et
finẽ & Rex, nõ bi mãta et forma, sic Rex est cau efficiens et finalis intelligibilis, eas bi
non potuit ex mãta et forma, sed efficiens et finis semp nõ cõmiscuit.

Notandum est ꝑo Duas Cauſas in ere quẽ nãles sint, seu omne quo
cau inferior depẽdet a superiori, et instrumentales a principali, potissimũ ad vnũ. Dico
aut ꝓbue contingere cau aliquã inter alias esse, quod a bonis et ꝓbis omnibus conſitẽ nouissi
et contingit ad multũ eta ꝑo nõ obstãte fuisse cau pacientiæ, nec è cõ quod contingat esse,
non ñ hoc contingere inuenitur in cau omnib, ga cum cau ꝑdo particularibus, ga illa non de
pendet ab istis licet ista ab ea dependent.

QVAERIT SECUNDO

An omnes Causæ possint coincidẽ in idem.

DICENDVM est Quod quamus Causæ õnes in idem coincidẽ

formaliꝫ

formaliter non possint, possint tñ realr, id q̃ respectu effectuū diuersoꝝ
de qua Aristo. de gñt. Rñdo p̃ q̃ pars q̃ nō sit oñēs distinguit formaliter q̃ rñdet
causandi, q̃ habitus dr̃a ad pnos pat. Deus n̄ ama rationalē et est mater seu subiꝫ
esse noīe, et forma corporis ad effectus suos operationū, et fines gñales. Similr forma ignis gñabi
-lis est ens spēi cui forma ignis gentis, q̃ forma ignis gentis est de fine gñationis.

QUAESTIO QUINTA.

An Causa sit prior suo effectu

Videtur quod non. Causa est prior effectu, est simul natura illo, q̃a prius et posterius
sunt relativa: at relativa sunt simul natura. Sed Rñdeo. Causa sit de alio ens vnde
de mā, non impossibile videtur est vt forma sit prior natura quam informet. Sed nō sunt ex prior
natura suo effectu. Quia ubi q̃a forma mālis non est prior natura in se quam in subiecto, hoc
n̄ est ens nūm animal rationale. Sed nō est prior natura quā informet, et q̃ cōpositum
q̃ compositum.

Oppositum hñ est. Etsi non est natūr vt Causa sit prior tpe effectu, tñ
debet ee causa prior saltem natura suo effectu. Rñdeo q̃ in ps distinguendo, quia est
potest dari ens sta ad causandi, et non simul tpe cum actu effectu, vt pater de sole et
luce. Rñdeo ad ps est q̃ ens realis natūr est ens respectu et ordinem ad alterum: causa autem
regulr ad suum effectum. Sed est prior saltem natura.

Fundamentum autem hr est. Causa accipi nosse li q̃ denominatio seu q̃ existat causat
et mater, vel q̃ se significato, seu q̃ actualr ad effectū. Causa q̃ debet et prior effectu
tpe modo sit quasi entitas, q̃ quod constituit in ratione causae, nō vo ratione relationis
q̃a relata sunt simul natura, et reciproca ordinem dependentiae. Confirmatur. Quia causa q̃ quasi
entitas absoluta constituit in ratione causae. Sed hoc cum debet et prior effectu.

Ad Argumenta in oppositum. ad pm rñdeo. Causa ee priusve natura effectu
quoad fundamentum seu existentiam quam, simul aut si accipiatur q̃ relationes et ordinem causae
ad effectum. Ad 2m rñdeo. forma materialis prius q̃ natura est quod informet, q̃a infor-
mans est de causalis a forma, ac quod supponit formā q̃ non in forma prius natura est ipse
aut q̃ ee possibile quam sit in natura, sed prius tantū prius est natura quam sit tale, modo
sit ipsum mandeo.

Obiectio. In illo priori naturae esse forma in se prius in alio. Rñdeo nō
esse impertinente hoc interrogando: nā prius naturae non est explicanda q̃ prius in tus,
sed per prius a quo non n̄ alia ratione p̄s forma ee prius natura quā informet, nisi q̃a
informans manet suo modo ab ee formae. Ad rñdeo. Intellecta prius naturae modo ex-
plicato forma in illo prius non est in se nec in alio sed tñ est per tale esse, quod rationi
sed possibile esse inesse.

QUAESTIO SEXTA.

An posita Causa in actu, ponatur etiam effectus in actu.

Videtur quod non sic. Deus ab aeterno fuit causa mundi, in actu et tñ mundus nō fuit actu

ab æterno. Sō̄ posita cā̄ in actu nō ſequit̄ nec̄ effectꝰ in actu.
Dō̄ ſi poſita cā̄ in actu nec̄ ponit̄ effectꝰ in actu. Sō̄ one effectꝰ ēſt neceſſ.

DICENDVM est affirmatiue. Tho quo

Standum. Quod cā̄ poſſit accipi vel in actu ꝓ ē ſp̄m ſuā entitate
ſp̄m quam hꝫt cauſa: vel in actu ꝑ ꝺ̄ ē ꝺ̄ ſua cauſalitate.
Tho modo nō ē neceſſ ſemp̄ poni effectꝰ poſita cā̄, ad hoc ꝺ effectꝰ ſit, ſed ē materia,
q̄ quia in cā̄ formaliter ē nō̄, poſita cā̄ formaliꝫ in actu ſequit̄ effectꝰ.
Tho modo ſcd̄ cā̄ eſt entis vtens, ſc̄ cauſalitate ſua quod poſita cā̄ in actu ponit
ꝺ effectꝰ actu, ſeu vel in eſſe vel in fieri. Dicit̄ eſt. Quia q̄ cā̄ cauſat dat ēe
effectꝰ. Sō̄ ex ipſo quod cauſa eſt ſequit̄ ad ſuū effectū, vel in fieri vel in facto eſſe

Ad Argumenta. ad p̄m rn̄ꝺ̄ ꝺ modo debet poni effectꝰ in actu quo ponit
cā̄ in actu, q̄ nō ꝺ̄ q̄ ponit cā̄ in actu ab æterno. ex ē q̄ voluit ab æterno mu ꝺ̄
eſſe in tē̄ p̄n in æternitate, ideꝫ ꝺ̄ mu ꝺ̄ debet poni in tē̄ facto, nō in æternitate.
Ad 2m rn̄ꝺ̄. Omē effectꝰ eſt neceſſ non ſimpliciter ex ſuppoſitione, q̄ ſit facto
eſſe vel omē effectꝰ neceſſ eſt neceſſitate conſequentiæ nō neceſſitate conſequentiæ, q̄ vt ſit illa
cā̄ contingenter fuit in actu, et nō nisi, abſolute n loquendo poterat nō poni vel non
poni.

QVÆRITVR SEPTIMO

Vtrum quod ſub genus Cauſe Deus ſuple poſſit

Videtur quod ſic. Omē cauſe in quarto, q̄ne ſumpta ſecundū id ꝺ̄ ꝓpriſſime ēt
eminenter, imo eſt ab ipſo ꝺ̄ ſecundū cā̄. Sō̄ ꝺ̄ poſſet ſua entia ſupplere omē genꝰ cauſe: ergo
n ꝺ̄ poſſet ꝓ cā̄ aliq̄ poſſet ꝓ se ꝺ̄. Sꝫ ꝺ̄ nō poſſet ſupplere omē genꝰ cauſe, ſequit
ꝺ̄ quod ꝺ̄ experiret in aliquo effectu ab aliqua cauſa relata ꝺ̄ eſſet aliquid ꝺ̄.

QVIA DVPLEX est. Etiam ſi ꝺ̄ ſeipſo ſupplere poſſet cā̄
extrinſecas nihil tñ ſupplet cā̄ intrinſecas ꝺ̄ ſunt intrinſece. Rā̄ ꝺ̄ ē
ga ꝺ̄ omē cā̄ ꝓpriſſime eſſentiat et finaliꝫ in ſe continet eſſentia, ſunt materia, et
ſuum bonū nē, ꝺ̄ illa imperfectio in tali cauſalitate intrinſecus ſō̄. Nec mat. ga ꝺ̄ ob
ſuam infinitatē nulla ꝓfectione cāre poſſet. Quod vō in ꝺ̄ Cauſa abſolute ſumpta nulla
cauſalitas imperfectio intrinſece mat, nā eſſet ibi cauſa vt ſunt nālis et creata ſint imperfecte
in cauſando ſi eſſet et in eſſendo, ga aſſet ꝺ̄ ꝺ̄ ab alio, hī abſolute vt ſunt cauſe ab
ſtrahendo a nālitate creati, nō ꝺ̄ nec̄ ꝺ̄ nālis vllam imperfectionē ad hoc vt cauſet, ſeꝫ hī
nē ꝺ̄ eſſe nē q̄ vt ſit actꝰ, finis vō vt ſit bonū, et ꝓpter hoc creata cauſalitas
ꝺ̄ eſt ꝺ̄ eſt ꝺ̄ cauſalitas cauſe intrinſecus intrinſece imperfectionē. In ꝺ̄ aūt
nulla imperfectio ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ cauſalitas cauſe cauſū. Iterū q̄ materia cauſalitas
reſpectu formē eſſet in reſpectione et ſubiectione, reſpectu vō illius nō eſſet in eſſendo partem male
compoſiti: ſubiectū vō et eſſe partem intrinſece imperfectionis, ſubiectū n q̄ ſubiectū eſt
in potentia ad formā, et ſic experes alty formalis: mat vō hīc, parte q̄ imperfectionis nō
habet, et ga diminutū a toto. Forma vō reſpectu materie cauſat vnitatē, intrinſecē et determinat
illam, vō ꝺ̄ explicite et limitat ad ꝺ̄ ſpecialem, dando illi ſuū p̄priū ēe limitatū ac explicitū.
Eſſe forma tertiū compoſiti, q̄ eſt mat ipſius eſſentialis, q̄ ambo vt mat imperfectionē
inclusant, Adhuc hī ſic. Quamuis ꝺ̄ nō poſſit ſupplere cā̄ malam et formalem
malē l formaliꝫ neq̄ n facē ꝺ̄ ſine mala effectū, nec̄ puerile n albū ſint albedo ſine non

nūquid

nāq̄ dī Deꝰ supplet cāl̄itatē matē q̄n ſ̄lt cerā forma ſcipſo ſine illa imꝑfōne, vt ſit de facto in rerū natūrē Ecclēſiaſtē, vbi Deꝰ ſua virtute imediate ſupplet cāl̄itatē matē vera aīe p̄ma ꝙ vīus conſeruando illa ſint matē.

Ad Argūenta in oppoſitū ad ī̄m ondēs. Quod ſit vbi illa q̄ eſt in materia et forma continent in Deo, in non continent ab illis imꝑfōnibꝰ, ſo longe ꝙ effectꝰ ī̄ modo. Quare non ſ̄lt cāre p̄ modū matē et formē, q̄ non continent in Deo ſp̄fectō materiē et formē modo matē et formē, continent in ī̄m eminēnt et actualē.

Ad Dm. Duo. Non ēt abſurd̄ deū dependere a matē et forma ex ſuppoſitōne, ſuppoſito n̄ quod velit facē rem aliquā intrinſecē dependentē a materia et forma, ſebet libere illud facere ex matē et forma. Quare tota dependentia eſt quoad nos ex parte effectꝰ, quia ex parte Dei agentis ꝙ libere ꝙducit ex matām et formā ad compoſitū.

DE CAVSIS PER ACCIDENS
Fortuna et Caſu.

QVAESTIO ꝙ.
An dentur Caſus et Fortuna.

VIDet quod non ſō. Caſus et fortuna ſtatuunt ab oībꝰ cauſis indeterminatē. ſed nihil eſt ſbē cui determinata. Nō mīs erit ḡ ꝓcedet a caſu et fortuna. **Quōr** eſt certum **Rñdeō** ibi. Cum ga inuenio theſaurū ḡ cōſtat quēmē ab oībꝰ a fortuna ſbē ſuam cauſā determinatā, mīm̄ poſſionem in illō loco in quo fuit ḡ quidē illē theſaurō: hīga oīa effectꝰ nāles ſunt ab aliq̄ cauſa determinata, et ſbē determinatā cōtrarē: non aūt ſunt determinatē ad ens ḡ ſe, ita oīa cauſa ad vnū ḡ ſe. Nō quod ſit a cāu ḡ acīus ꝙ vocāt fortunā, q̄ ſit ab aliq̄ cauſa ḡ ſe. Quare ſimplr nō ſbē a fortuna. **Dēō.** Oīe actꝰ eſt finitꝰ. Nō oīe actꝰ ſbē aliquē certū finē, ſed nulla actiō fortuita nec ob aliquē finē. Nō nulla actiō eſt fortuita. **Quarto** Intētio noſtra nō ſbē mutatiū rei matām. Nō nō ſbē effectꝰ ex nō fortuitō fortuitꝰ, ſine n̄ intendatur ſine non. **Sed** ſi effectꝰ fortuiti ſunt vere et ſbē ēe. Nō ſbē aliq̄ cauſa. Nō nō ſunt a fortuna, ſbē omnia ab eſt vera cauſa.

DICENDVM ēt eſt. Vere dicī in rebꝰ fortunā et caſum, quē noīe nihil aliud intelligimꝰ quam ſeminapiū aliq̄d in rebꝰ quod fanat euenire aūt quaſi caſuales et fortuitas appellamꝰ. Ad cuius ēt hī gradꝰ ſunt. Quidē communē conceptū et modꝰ loquendi hūanꝰ, ga q̄ fortunam intelligimꝰ cauſā eſſectū cōtingentē; ſed dantur naturalia effectꝰ fortuiti q̄ attendunt ſbē intentiōē agentis. Nō dari fortunā et caſus. **Ad Argumenta in oppoſitū ad ī̄m. Ondēs Neg. Nōrem.**

Ad probationem illius distinguo Causa determinata: nā. s. illo modo intelligit causa determinata nunc posita in actu, scz effectus effectivus fortuitum, et sic concedo causa duas determinata nunc posita in actu, scz effectus effectivus fortuitum, et sic concedo causa duas determinata effectu fortuito, sed hm determinatum ex suppositione scz ex fortuito concursu cum alia: vel causa determinata nunc intelligit causa q est simplr determinans sibi tale effectum scz intendendo illud, et no sic no duas effectus fortuitus causa determinata relata, sic posito fortui in loco cuius latet thesaurus est causa determinata intentionaliter thesauri quomodo, est non determinata respectu ex suppositione scz ex fortuito concursu cum tali circumstantia loci, est determinata respectu thesauri. Tertium hm posito non est causa determinata simpliciter, qa posito ex se non determinat sibi hunc effectum, q est inventio thesauri, cum est possibile quod posito sine tali interpretatione. Ad aliam probationem Nunc modo effectus fortuitus duplr considerari, scz ut ens qua est actus in modo essendi actu determinata à qua qualitate, et ut ens sua entitate, hm qua est actus in modo essendi actu determinata à qua qualitate, et modo explicato Ad hm quod fortuitus est, est actus fortuitus no q aliqua entitate distincta, sed q non solu qa actus scz intentionem agentis, essit no respexit causam determinatam, sed q non intendit qa consistit qz no esse intentus ab agente no respexit causam determinatam, actus effectus fortuitus qz consistit qz no esse intentus ab agente no respexit causam determinatam, tum, sed quia non intendentem talem effectum. Ad hm et no. et nec effectus fortuitus respectu causam q est no respectu effectus fortuiti, sed respectu alterius, effectus quem se intendit reducit ad causam q est no respectu effectus fortuiti, sed respectu alterius, effectus quem se intendit quem deinde qz actus scz ab effectus fortuitus, Ad hm dico quod omne actus aliud sibi finem accepto fine qz termino no qz causa est ita est actus fortuitus sibi finem id est terminu, no hm finem intentionis ab agente. Ad hm. Intentio nra non potest qs variare naturā effectus hm se et non sibi potest alteri variare in ratione intenti et fortuiti, vel alter effectus ex intentione nra non variatur hm aliquid et realē, sed hm hm, determinationem quantum existeram, à causa intendente vel non intercente. Ad hm. distinguo Antem cum n dr one quod rea: lis est et no est causa sibi causa veram, non autem qz causa vera, id est proprie et vere causa est, na effectus qz actus sibi causa qz actus. Ad ro. secundo exposito sit de causa vera id est realē, vel no est sed nihil concludit, na ad fortuna et casus sunt causae reales.

QUAERITUR SECUNDO

An definitio illa Fortuna est Causa per accidens injus quae opantur ob aliquem finem, ex electione neq; semper, neq; ut plurimum, sed rare bona

Videtur quod non sic Dicit est effectus fortuitus et rarus et sibi intentionem agentis, sed sic duo no sunt in genere effectus fortuiti, ergo non sunt. Item aliquis casu fortuito cum quaerit effectum et intendens lucrari lucretur, tale lucrum est fortuitus, qa nec semper nec ut plurimum lucrantis obtingit, nec hm est sibi intentionem ludentis. Deinde sequitur hinc naufragium fiunt naufragium illud naufragium sunt fortuiti, id est sibi alteri casu contingant, ergo naufragium ipsum hm ut plurimum contingit, ergo non casu erit ergo naufragant hyemi gratuitum. Ad ro. Et quidem aliqui ultramontani exercitus quam non vult qz quae despiciat, possem diu multumque se frustra elaborasset, tum indignabile omnino quicquid colorem in re equi alicui causa illam deperierit expressius cuiquam spem gratuito ubi est à fortuna et hm erat valde à quibusdam intenta.

Pro.

Q. Vtr vr̃ nr̃ariũ sit ꝺ quo ſit a fortuna ſit ab agẽ ꝑ accꝺs et ob aliq̃ finem, na ꝓt ꝗs mouẽs manu nõ ex electõe nec ꝗs ſint impingẽs in murũ et lapis ꝺ hic illa lex ꝺicit ther a fortuna et casu. Mo ꝓcedo nõ ſequit in finem ex electõe

ARTICVLUS. Vtrum in ea ſit affirmatiue. Et Arist. 2. Phy. ſtex. 82. Dr aut (fortuna) ee Cauſa ꝺnes n̄ communr fortuna int Cauſa nũerant, na effi fortuna ſunt et casꝰ ſ̃ quat ꝓpty effectꝰ quo Cauſam, ut natus ꝑcutiẽs. 2o ꝺ Conſil ꝗ ſagax, hr̃ vſꝰ ad obtinẽnꝺ vt ꝺ Cau eoꝝ ꝺuitiaꝝ, nõ ꝓt n̄ ille effectꝰ fuit aliqua Cauſa. Ad ter. fortuna eſt Cau nõ ꝓcuiarie aliqua ex ꝗ ſe inſtituta ad talẽ effectũ ſed ꝗlt et cau effectꝰ certa. Dicit (Cicero) cõ nõnullos gentiles q eã ꝺeã appellabant, quos eſſe cõfitebat et ſortiri naturã ait ꝓbat. Sanct. 6o. cap. q ꝺ ſortib ꝗ ſtio ꝺominũ, q ꝗ nõ fortuna nec ſan et libat ſuã eã ait.

OBIECTIO. Effectus fortuiti non acꝛeꝺunt alicui Cauſe ꝓ̃ alium, cum ſint ꝓter intentionẽ ipſius. 2o acꝛeꝺunt ex ordinatõe Cauſe alterius ſupꝛeme et ꝺiuine, ꝺ fortuna (Andres 2o. Licet ſit aliqua Cau ꝺiuina ordinans et intendens effectꝰ fortuitos hr̃ iſta Cau non debet dici fortuna, q a Cau effectꝰ fortuitorũ, q̃s talia ſunt non debet et aliqua Cau intendens et ordinans illos, ſed debet ꝺi Cau ꝓt̃ intentionẽ aſſe. quere talẽ effectũ. Andres ꝺicit ſi q fortuna voluerimꝰ intelligẽ cauſam aliquã ꝺiuinam et ſapientem effectꝰ fortuitos, ad hoc hr̃ ꝺeꝝ non quẽcunꝺ ꝺicit tales fortuna qualem ꝺocuit gentiles. Illi n̄ valebant fortunam cauſare effectꝰ fortuitos, non attento ꝓpꝛie intẽ cauſato nihilum, non aũt cognoſcẽꝺo ꝺeũ quem ꝺeꝝnare et intẽꝺere effectꝰ fortuitos hr̃ non niſi metaphoꝛice cauſes ſecunꝺas. Ad 2. ꝺicẽꝺum ꝺicit illis talem ꝺeum fuiſſe quẽ ꝓfitebant ꝺnes illoꝝ effectꝰ eſſe fortuitos ꝺe illos intendere.

DICIT (Cauſa ꝑ accꝺens.) ad 2. effectꝰ fortuiti nõ eſt abſolute ens nec vnũ ꝑtm quo ꝺ nõ oꝑtet vt ſit cauſa ſuꝑiꝛa effi ſe nihil, ſed ſolũ ꝑ accꝺens. Ad 3. ꝓbat. Nam effectꝰ fortuiti eſt ꝗꝺ ſecũꝺo ꝺicit ſuꝑiꝛa. Ad 4. ꝓbat. Nam effectꝰ fortuiti eſt ꝗꝺ vnũ. Ad (in cõt.) 4. ꝺicẽꝺum ꝺicit ſ̃ ambiguũ ob aliquem finem, nõ quo effectꝰ fortuiti ſit intentꝰ ab agente. Ad 5. ꝺicẽꝺum ꝺicit ſ̃ ad effectꝰ eſt remotꝰ a aliquo effectu ꝗ ſe intentꝰ. Ad 6. ꝺicẽꝺum ꝺicit ſ̃ fortuna ꝺicit ꝺna qua fortuna eſt remota ꝗbꝰ finis nõ eſt intentus in ille agente quod ſ. ꝗꝺ vel aliꝗ eſt alter ꝗbꝰ finꝰ, ades vt ſi non eſſet alter effectꝰ ꝗ ſe intentꝰ nullo modo ꝺ̃ fortuitꝰ. ſunt ſi nõ eſt modꝰ nãlis nec eſt ꝺ violentꝰ.

ARTICVLUS. Vtr ex electione. Fortuna n̄ eſt in ꝰb hr̃ ꝗbꝰ complect ꝺ fortunatꝰ et felices hr aut ſolꝰ ꝗ habẽ ꝓ intellectũ complect ꝺ hr̃ ꝗ quod ſ̃ (ſic) ꝺt ter ꝺ hoc, intellectũ et fortunã ꝑtm eſſe. ꝺ hr̃ ꝗ ait nõ ꝗ in ammatum. 2o ꝓ nõ ꝗ beſtiam nõ ꝗ puerũ ꝗ quẽ fare a fortuna ꝗm nõ ſit et 2. hoc ꝺ et 3o ꝗ mag nouꝰ moꝛal cauſꝰ ꝺt. ubi ꝗt multũ ꝑt eligẽs ubi ꝗt ꝑtm fortunã fortuna n̄ cuꝛꝛit ꝗm intellectus nõ ꝓcedẽt aliqm effectum ꝗ ꝺ inꝺe ſequit. Ad 1. Non ſemꝑ nõ ꝗ ꝺ et plurimum ſed raro ꝗ ꝑtm eoꝝꝺm ex ꝺ ꝗ eſſe fortuna n̄ ꝗt cuꝛꝛere ꝗ finem raro, ꝗm ſeꝛꝛ vel ut frequenter euenit nõ nam cuꝛꝛit enter fiũt. Ad 2. ꝺicẽꝺum ꝺicit ſ̃ effectꝰ fortuiti raro cuꝛꝛit ꝗa non ꝗ raro acꝛeꝺunt in multis (Celeꝛ ꝓcõ cometh cuꝛꝛit ꝺ ſydere raro acꝛeꝺunt ꝑ hr̃ ſuꝑ effectꝰ fortuiti. Sed ꝺ raro cuꝛꝛit ꝗa raro conſequit talem cauſã cui n̄ nõ ꝓpꝛie ex natꝰ talis cauſe. hinc ſit vt talem cauſam raro conſequamꝛ ex ꝺictis.

COLLIGE 2o. In quo conſiſtat ratio fortunã conſiſtẽt n̄ principiis in ꝺuobꝰ, 2o ꝺ nõ intẽꝺat ſibi effectũ cuiꝰ eſt cauſa. ꝺ ille effectꝰ raro conſequit ac talem cauſam ꝗ ꝺuo ſit in nãliby cuꝛꝛẽtibꝰ in ꝗbꝰ ſunt n̄ ꝓ cauſa ꝗ̃ naturalẽ impꝛeſſionẽ ꝺ̃ ꝺeꝝ ſuꝑ nrã ita ꝺ̃ ꝗ eaꝝ ſubtilitatem nõ intelligit nec ꝗs ꝓuidẽt aliquos effectꝰ cuꝛꝛẽtes ex ꝺictis ꝓ̃ ſuꝑiꝛa ſ̃ ꝗ eaꝝ

tñ p̄ intellect̄ ista duo sunt diuersa intenc̄ et p̄duc̄ fr̄e nū intellect̄ q̄t scīs aliq̄s finem et eū ipsum diligere quam op̄ationē. Ad hoc igit̄ vt bñt̄ rōm̄ fortunē agere p̄ intellectum req̄r̄t̄ q̄ intellectus cognoscat̄ p̄ vt non intendat illum finem. Ad hoc vt nō efficiat talem op̄ationē ad quam nāt̄ natus est effectiue talis. Et vñ sequit̄ inquirit̄ ideo aliquis non intendat et velit illa mala facta q̄ nēro subsequunt̄ ñ erit effectus fortuite nam licet non sequat̄ ex intentione agentis sequit̄ tñ ex natura op̄ationis

Colligit 2o. Quod ratio et sacramentum in quo consistit ratio fortune et casus est concursus alle contingens quam cum ea ad inuicē ymo sit vna causa christi in altam contingens et p̄ter suam intentionem ad hoc h̄ sit sequatur aliquis effectus fortuitus nec est concurrant multe cause simul vt patet de inuentione ignis q̄ quasi vna concurrit et disponit et operatione thesauri soli inuenientis multe cause no sufficiūt ad fortunē effectum fortuitum nam concursus plurium est fortis et stabilis fortuitus q̄ d nāq̄ est contingens vbi respicit vt illa causa concurrit contingenter et sit inter aliqua. Quia ex fortuito non potest fieri quod sit intentum ab aliqua causa ita nō erit fortuitus respectu illius causē

Colligitur 3o. Ex dictis inter Cassū et fortunā nō bñt̄ connumerat̄ in hoc quod ambo sint Cause p̄ actione effectus contingentis dissentiūt tñ ex eo q̄d fortuna sit agens ex electione, casus vo est agens p̄ natum. vñ Ptholomeus tñ capitulo illos ex quibus fiunt arte vocat̄ et fortunatos et quos illos qui sunt retrorsi, capitosos vo in grauamentis infortunatos, ad hoc quod aliquis vtilis considerat̄ et bonus casus influus se tñ quia fortuna, nomē nāq̄ fortuna est ratus stans nō a fando, fortuna a fit tñ in his q̄ agūt ex electione vt sit hūs q̄ dom̄ domus quam edificat, sed casus dr̄ in alijs est, q̄ sit vel agūt vel agitur, q̄ bestia fugit bruta et alia q̄ sit hom̄, ita casu dr̄ cubitus eius quod ex ense domus diuertit a lupo, et lapides si casu deorsū impingat in alicuius caput

Ad Argumenta in oppositū

Ad 1m dicendū q̄ effectus fortuitus et simpliciter est fortuitus quia debet dici respectu eius ad quē ordinat̄ et intendit ex hoc lucrum, tamen si lucrū inuenit̄ sit tñ ipsum non est simpliciter fortuitum cū sit intentum a tenente, est tñ illud lucrū casuale respectu illius qui aliquid de suo rebus fecit seu effecit. Ad quod est dicendum de exemplo naufragantis quia nullus gētium alia mouet ex electione nisi ex aliqua causa ex quibus ille naufragus intendebat euitare aliquod malum, tñ non intendebat eo modo extremum quod euenit, quare illud fuit eo modo et ratione contingit et p̄ter intentionem agentis

Ad 2m dicendum quod nota ille vt inquirebat in hoc q̄ ait q̄ electionem non est ad finem, id arguo ad quod eius consequens non est fortuitum, est tñ casuale, quia est quia ille finis ad quē natus ille non tendebat finaliter ex electione sed tendebat naturaliter tendebat: dico tñ nota et hoc ab finem aliquem sibi q̄ natus sequi illud operatum

QUAERIT̄ PRIMO

An respectu Dei possit esse aliquid fortuitum

Videtur quod sic. Quia nihil dicit aliquid effectum ex natura sua fortuitum. l. non ex quo est respectu Dei dabile aliquo fortuito quia effectus ille ad quem ordinat̄ non amittit suam naturam quam habet ex quo nihil est fortuitum et contingens, quod vt esse cum dicto Boetio.

DICENDUM tñ est. Non dari effectum fortuitum. l. casualem respectu Dei, sed omnes esse q̄ sit respectu illius. Ibi. Quia omnes effectus quos respectum Dei sunt fortuiti sunt a Deo q̄ se intendit et sunt effectiue nec tñ respectu ordinationis diuine.

Cū hoc stat

Gō non sunt fortuiti respectu Dei. Sumpta Dei prudet & intendit vt causa 1ma operetur & modum sue nature: et natura causæ 2dæ est vt aliqui effectus fortuitos & contingentes, qa sunt deficibiles: hinc ad prudentiā Dei spectat intendere & ordinare in modo aliquos effectus & aliquas causas contingentes &c.

Ad Argumentum. Dico Quod ones effectus ēt fortuiti respectu Dei sunt & sequia minimum Deus se intendit et prudet effectu, vt ēt tales effectus sint necessarios supposito tali & tali Deus dicit effectu futurum cognoscit & prudet, quod sit sub tali conditionalitate causa sit. -euentus; et cum cognitio Dei sit infallibilis, ones effectus fortuiti quos sunt prius a Deo sint nec sitati ttm quandam ex hac ad hoc vt eueniant. Quod aut Deus quosdam effectus no cognoscat nō sanat rōe similis et intrinsece thēab. qua Gō caret, neq; hoc qa Deus ab eterno prudet se inuenturu thesaurū, vel nouū inuentū illū, sciat neq; sol ideo non oriatur qa prudet ab astrologo eclipsandū &c. Deus in sua scientia non mutat naturā rerū, sed tm cognoscit eas sub natura vt sunt i. e. vt presentes à suis Causis. Cum ergo quidam effectus prudant nerō quidam contingentes Deus sua scientia cognoscat illos futuros, sine conditione sine nerō prout sunt exigit natura ipsorum.

Nota

QVAERITVR QVARTO

An respectu Coeli sint effectus fortuiti

DICENDVM est. Effectus à causis liberis pendentes respectu coeli non sunt eius fortuiti. Hæc conclusio est Quia tales nō dependent ex se et nerō a concursu & actione coeli: coelum in actione sua corporea et mali no petit per se intrinsece voluntate nerō a concursu & actione coeli: coelum in actione sua corporea et mali no petit per se intrinsece voluntatem malam, sed solū vult malos alterius illationis mittere. Gō voluntas Christi est inclinatiua ad bonum celestem solos bonos elicit. Non negamus hinc aliquo modo et per accidens coeli actū in voluntate per quod fit actus in potentia ad actum, sed hoc non necessitat, nā quia per sua libertate resistit passionibus ex quibus actus principiatur et effectus: ut Doctor Angelicus dominabitur astris. Itaq; tales effectus erunt fortuiti respectu coeli, ac quoad respectu eius fortuiti.

DIFFICILIS autem est de effectibus Causæ naturalium an sint respectu coeli sint fortuiti.

Videtur Gō quod respectu coeli nulli effectus naturales sint fortuiti Gō Coelū concurrit per se ad ones effectus naturales, ergo per se intendit Gō nullus erit effectus naturalis ad quē coelum ita actione non concurrat et quia per se non intendat Deo. Si ones mobiles corporales quam spirales reducuntur in primum mouens simpliciter, id est Deum, ita ēt videtur, quod ones mobiles corporales reducuntur in primum mouens corporale videlicet respectu actionis causæ fortuitæ ab alia causa quæ sit ex fortuito, hinc qa in illa impressione continetur sub illa ratione qua inest respectu coeli tanquam causæ videlicet ones effectus contingentes qa ēt hic coelum intendebat illum effectum ad illo impressionem. Sed si respectu coeli essent aliqua fortuita Gō ēt respectu ipsius Dei. Cum ēt multi quotidie sint Artifices Dei no agat in sibi inferiora nisi mediante coelo Gō si respectu coeli ēt Gō fortuiti, ēt ēt respectu Dei, quod hic est falsum. Ita sentit Ochama &c. Contra D. Tho. 3 Cōtra gentes Cap 86 Cathan Gō quodlib. 9. 17. & plures alii

Q. alta vo parte videtur quod respectu corp. sint effectiva fortuna vo vel casu no concurrit
Q. se ad omnes et singulos effectus sublunares maxime si q motum et lumen caeli et huiusmodi
motu et lumen ad unum effectum quemlibet inferiorem agit in quantu illuminat et
movet alterum ad unum effectum quemlibet inferiorem non potest. Nam
quicquid concurrit ad effectum alterius, in quantum huiusmodi, certe illa ratione a quibus
non removetur caelum a generatione et corruptione inferiorum. Nam si caelum generatio calore in aere vel alio corpore transmittit in quantum movet, certe illa ratione a quibus
aqua extincta non quiescit illuc quemlibet: alias etiam extincta esset fortuita respectu ignis,
et hic ignis quiescens in absentia caloris in mari esset fortuitus respectu caeli, quia istum caelum
non intendebat nec quaesivit ad illa concurrebat, inquirit. Vel si concurrit ad unum effectum sublunarem
vel tu dicitur respectu illius erit alius effectus casuales. Talium effectus casuales consistit in hoc
quod duae causae concurrunt secundum contingens et praeter intentionem: sed iste concursus non est intentus
a caelo, quia nec ejus magnitudo nec alicui nec ejus actio vel est natus caelum nisi motus vel saltem aliquis sequitur
Ad caelum fortuitum respectu caeli: si licet caelum concurrat tam ad motum lapidis quam ad motum Petri,
cunt ad templum tunc caelum non concurrit ad hoc, quod iste currens et hic motus in se concurrant
et inveniat, sed caelum sua actione concurrit tunc cum lapide ad illum motum, quod vero ille lapis impin-
gat in Petrum hoc est praeter intentionem et lapidis motus et corporis ad motum illum concurrentis, tunc est
quasi ex plantatione caeli cum illo lapide concurrens, si nunquam in esset in Petrum fuisset concurrit
tuo. Ad oppositum: Quia aliter sequeretur omnes effectus naturales essent contingentes: re-
spectu caeli. Hoc est falsum. Ad. Corpora naturalia caelestia sunt causa totius inferiorum mu-
tationis causa quorundam et aliquando possunt; deinde sunt causa per motum, motus vero re-
gulat motum determinatum et disportatum. Respondeo caelum debetur dici contingens. Contin-
gere quia quod caelum non produxit effectum intentionaliter ob defectum agentis particularem,
vel ob materiae dispositionem et defectum loci. Ad effectus ejus huiusmodi non erit necessitatis sed ut
accidens, unde et Christ: in 2 Phys: et Metaphysicorum docet non ortus ex necessitate caelum
In lib. quod de animal. et omnium Caput. 2. gubernat, regit, et aliquid fit in caelo
signa et inferiora certa sequitur non ita certum, ac alicujus causae in perfectum.

DICENDUM quod est. Utrumque haec fortuna esse sub habitum. Quare hic
Quaestio problema est.

QUAERITUR QUINTO
Ad quodnam genus Causae referantur Fortuna et Casus

DICENDUM est. Fortunam et Casum reducere ad
genus Causae efficientis: Ita Christ hic tex. 20 et 26. Quod probat haec ratio
casus et fortuna sunt eorum quae sunt a natura intellectu, sunt ergo Causae ab natura et intellectu:
et hic causae sunt efficientes. Sed Distinguitur ab a natura et intellectu quae sunt causae inde-
terminatae et quae ordinem ad quos ad finem casus et fortunae ad posteriores natura et intellectu:
Distinctio fortuitus et casus
nam Causae fortuna sunt causae quae ordinem: sed non sunt ordinem quia illius quae sunt ex se.

DE MONSTRIS

Quia nostra

Quia Monstra comunit nuerant int effectu fructuos opꝰ pretiꝰ est vt aliqua de monstris in comuni, videna, et quo sint disserenda.

QUAERITUR PRIMO.

An Monstra sentiu.

DICENDUM est affirmatiue. Rão est Quia cremmo in omnibus animatis ẽst, inꝰ et in eius corpore natus ẽsse, natam ꝑ solertiꝰ sus interdu defectu et labem nare; quo nemo debꝰ dare: natꝰ monstra ex se tenuiꝰ gerit. ꝯa nemo est qui defectibꝰ. Ergo defectꝰ. sed Calu nales sunt finis et defectibus. Sꝫ nemo aliqn desiuat. huc effectu cui sua intenti gerunt, ꝯ quod, generali natiõ. monstrũ appellabitur.

Dr aut a Cic. Monstrũ a monstrando quasi aliquid effectu fortuiti monstret et nuntiet, qua ratione ch dr portenta et prodigia eo ꝙ a nõ semꝰ monstrantur notabile ego futurum. dat alij Monstꝝ eiꝰ quasi quod digitꝫ monstretur ab oꝫ: dr ꝯ inconsuetꝰ apparel: huc alludẽs signanꝫ solet.

Dr Monstrũ

QUAERITUR SECUNDO

Quidnam sint Monstra.

DICENDUM est. Monstrum ẽe effectum nãlem a recta et solita sem speciem distinctionem deviantem. Dr effectus nãlis, effectꝰ n arteꝫ vales e liberꝫ lib interdu degenerãte a regula artꝫ. i. dictamine rectꝫ rãonis gignit in nõ dr monstruosis, sed quibꝰ generatiõ et defectꝰ, quamuis ꝺ in genere dr prodigiosꝰ monstri. Propriꝰ ꝙ monstrum refertur in effectu nãlibꝰ, quꝫ degenerãte a recta determinatione qua natꝰ fatis explet, et ꝙ aliqꝫ effectꝰ deviat monstrũ gelu a regula. ꝙ aut deviat et defectat a recta Quot exigũt vt singulꝫ in specie certaꝫ ac determinatꝫ distinctionem regnat. Itaꝫ ꝺ eiusdẽ speciei ꝺ debita dispositione ꝑtiu, aliqd deficiat, aliqd excedat quantitatẽ gignit quod sit speci, vel ꝑtiu se tota vel ꝑtem, vt ꝙ6 nec ꝙ duorum longitudinem 20 cubitoꝝ vel una manꝰ alterius huiꝰ vel ꝙ quinq; excedat: vel quoꝺ quantitatem discreta, vt ꝙ6 ꝙ duos hꝰ duo capita vel unꝰ omnꝰ deficiat. Similꝫ dicit monstra si degenerabit a qualitatibꝰ debitis speci, sit a ꝙlitate, vt cum exprobrat, ꝺ est caninꝫ capita habentes. vel a colore vt ꝙ6 in Ethiopia mulier nec. A chyopia nec ꝺ ethiopia. Sit ꝺ sibi sit ꝙ degenerat vt ꝙ6 ouibꝰ habẽt in gallia, vel in nouo fronte gerunt. vel ꝙ6 Ludibꝰ dꝫ tangꝫ nõ seruantes effectu nãlis, vt nasꝰ ꝙ6 non foret similꝫ in dentibꝰ, cum barba vel nalis. Nihil aut refert ad talem monstrꝫ hꝰ oꝫ hꝰ defectibꝰ taberet, sue alijs ꝺ tantꝫ.

QVAERITVR PERPLV
Quaná sit Causa Monstrorum.

DICENDVM est Causam non vnam esse singulor monstrorum
Existandum est. Causas magistri ad duas reducu. Alia nag sut intrinseca alia
extrinseca. Intrinseca sut q conferunt ut ipse gnante nostre existentie q sut ex ipsum gnans
gnandum ad gnationem effectui animalis q dum concurrut intrinseca vt materia, alia semenalia
seu formalia (quattuor qualitates elementales debite contemperate ut ipso semini masculi
& femine, lord gnationis continuo semini: q dá vo extrinseca ut calor vel ac planetarum
aeris, lory coniunctiones, imaginatio ipsius gnantis q q regunt mutua ad se positos ad hoc vt sit
effectus efficax ita quod si interueniat aliqua distemperantia, monstrum continuit. Et q quod alti-
ter ad Cau intrinsecas vel ratas q ex rugne multe duplicitate contingit monstrorum vel ex defectu
materie seu q tota viuente secta q parte aliqua corporis sit deficiens, hinc nanq, hinc brachiu &
cruru caput tantum. hinc manculi, cui tibi deficiut vel certe acquirit ex superfluitate fabri
dand materie, aut quia materia non exuberat nimis in magnitudine tibi vel aliqua membri, vel in multo
partiu aut subtilia nascetis. Ita cubitus longus vel tibi caput magis crassi membris; vel ra-
ritate pluries quarum sut quia sint consulte baberi in tali, Et Continuit monstrum ex quarta
qualitate vig vel ex defectu vel ex excessu gnati qualitati in semine, sic ex nimio calore
seminis fit interdu fetus nimis pinguis, sunt ex nimia frigiditate fit macilenty, ex aqositate se-
minis fit interdu fetus nimis crassus, sunt ex nimia siccitate fit macilenty, ex aqositate se-
min

QVAERITVR VLTIMO

An Monstra sint intenta à Deo, coelis et generante.

DICENDUM est Quamuis Monstra nō sint intenta q̄ se à q̄nant eadē in actes et coelis et a Causis intrinsecis et a natura intrinsece impedient intendunt. Quod nō Monstra non sint intenta à q̄nante ꝓbit. ja q̄nans intendit ꝓducere sibi simile, ut ja ad q̄nans intendit quod semp actu vt plurimū ꝓducit. Tū deinde ja agens naturale si finē intendat quem melius est et perfectius. at Monstra sūt imperfecta nō ꝓ. Quod aūt Monstra fiant nō est intenta a Deo ꝓbatur: Quia Deus intendit et Causat nāles effectus q̄ modo sunt nati sūt ad effectibi ut. intendit aūt Deus monstra ja ut sunt alis quo sibi conuenientes. Deus ad complementū uniuersi ut sint omnes gradus entium possibiles in mundo. Ita. Et ornamentū uniuersi, nō q̄ Deus q̄ monstra magis uniuersum decorant, sed q̄ accidens, quia ex monstris ꝓuenit finis et perfectio aliorū entium. Quod Deus Coelum intendat monstra gnare, Contrahit ut q̄ se ad actum causet impedientia. Quod aūt a causa impedientē q̄ se sint intenta monstra ꝓbatur quia in eis Deus erat aliud ad quod nō intendit monstra, erit causa q̄ se intendens monstrum; in tendit aūt monstra nō q̄ se ja q̄ se intendret malum sed secundarius, tanquā medium ad finē sui consequendi, quia modus corruptio aquę intendit ab igne q̄nante dum in causa impedita inducit ꝓductū suū ꝓprium effectū in eadem materia impedit et destruat effectū q̄nantis. Quod dicit monstra sint intenta à natura impedita intrinsece ꝓbatur Quia natura intendit finē ad quem q̄nat: cū igit sit intrinsece impedita et non sit natura ꝓductiua q̄ effectū ꝓprium totū quantum conuertat ad ꝓductionē eius quod q̄nat, ut est monstra effectus ꝓprius totus. Quia finis cuius q̄ finis natus est effectus ꝓprius, ita ergo intrinsece impedita et impressa, intendit effectus sibi connaturales. Conf. 2do. Quia natura ex ꝓpria debilitate facit id quod est minus malum: sed minus malum est ꝓducere aliquid quam nihil quam aliquid. Ita.

Quaeret aūt hic Quod sit natura impedita, intrinsece intendat monstra, cum ut intentio est quedam nō q̄ armis et ornamentum. ut ōt Ar. Dico est Quia natura talis finalis impedita in quo ꝓducunt monstra nō regrit q̄ se, imo nō est. ut natura sed in q̄ accidens. Et sic de monstris alijs à deo de secundo Libro Phys. sufficit

IESUS DEUS et B. M. V.

QVASTIONES IN III LIBRVM PHYSICOR: ARI: STOT: IN VIA DOCT: SVBT:

De Motu in com: muni et de Infinito

Postquam Phūs Lib: p̄cedentib⁹ determinauit de principijs motus magis. determinatis de motu magis ꝯcreto possit subijcijn corporeg naturali. Hic igit̄ tractat de ijs sic Phūs. ēq̄mo de motu, natura aut̄ est determinata ꝑ principia motus. Sō ad evidentiā hui⁹ tractat⁹ sciendū q̄ motus est actus entis in potentia inquantū huiusmodi. Vnde ēq̄mo motus est actus mobilis inquantū mobile. Cōtinuum aut̄ apparet infinitū. Ad ēt in determinat⁹ est infinitū: Cōtinuū nāq; dr̄ cui⁹ quodlibet diuisibile in infinitū, ideo cognoscendū ēt sibi ꝓpōit de infinito. Quia cum motus nō possit esse sine mobili, et mobile, nō motus locales sine loco nō esse, quare nec alij motus, cū ēt sine motu locali esse nō queat. Cum vō Motū tempus mēsurat, ubiq; tempus motus nō erit: cuius causa nulli ēt in ꝙ sint motus videnda erunt, quarū quoq; illarū plenitudo motus requirit. Et hoc ostenso rationi cepsit agendum, sumpta ex eis quod ad tractatū natū reperitur tractatio motus, ad hic vō collecta communi mētis cētu, sc̄m ordinē et vsum. Istam ratiōnē assignat Phūs ibi. Quia hoc ora sunt communia rebus naturis ambo, ora n̄ natura et motus, et sunt finita scz infinitis, et sunt in loco, et erūt motus hui⁹ mōstrandi: Hoc ꝙ Lib⁹ agit Phūs in hoc de motu. à lec: 3 vsq; ad 24, ō incipit vō de infinito vsq; in finem.

De Motu in cõmuni.

Quaestio prima

Quidnam sit Motus.

Dicendum est cũ Arist. Sic tex. 6. Motum est actus ens quod potestate est ens tale, cuius motus est actus entis in potentia. Dr. Motus est actus. Tex. ibi.

Ad cuius euidentiam est Quod actus in rebus nãturalibus sit triplex, quo quidem modo sit ens. Vnus enim actus est actus ignis in re, alius actus aeris in re, tertius actus terrae in re. Et quia sunt quatuor genera entium naturalium, scilicet substantia, quantitas, qualitas, et ad aliquid, ideo actus entis in re reperitur in quolibet istorum quatuor generum. Actus substantiae in re, ut forma substantialis, sicut anima humana est actus in homine, et forma ignis, sicut forma aeris, sicut forma terrae, de cuius diuisione non obstat, dicere quod actus entis in re sit tantum forma substantialis, quia actus non dicuntur actus absolute, et contracte ad actum imperfectum, qualis est forma substantialis, sed actus entis in re dicuntur actus, quia ens in re sit actus, et dicitur ens actu, quia habet esse actu existens, sed esse imperfecte, quia tendit in calorem, vel motum, et actus imperfecte dicitur actus entis in potentia, sicut actus imperfectus existens in subiecto mobili. Actus entis in potentia est duplex: unus actus in potentia est actus primus, et perfectionis, alius in potentia est actus secundus, et operationis. Exemplum actus primi in potentia, sicut scientia habitualis, et actus secundus in potentia, sicut scientia actualis. Actus primus in potentia est actus imperfectus, et actus secundus in potentia est actus perfectus. Actus primus in potentia est actus entis in potentia, quia est actus imperfectus, et actus secundus in potentia est actus entis in potentia, quia est actus perfectus. Actus primus in potentia est actus entis in potentia, quia est actus imperfectus, et actus secundus in potentia est actus entis in potentia, quia est actus perfectus.

Ens in potentia duplex.

Actus primus in potentia est actus entis in potentia, quia est actus imperfectus, et actus secundus in potentia est actus entis in potentia, quia est actus perfectus

Conclusio probata

Motus instantaneus est mixtus potentiis, inquantum transiit subito à potentia ad actum indivisibilem. Motus vero successivus non solum est solum actus permixtus potentiæ, quia transiit subito de potentia ad actum, sed est quia transiit et successive relinquat subiectum potentiæ ad ulteriorem actum, ita ut motus successivus simpliciter aliquid potentiæ est in actu, simpliciter actus in potentia, quod manifeste apparet in calefactione nam per calefactionem tota aqua subito non fit calida in eo relinquatur potentia quam habet ad ulteriorem actum per successionem, ita ut cessante illa potentia cesset ens motus calefactionis. Hic ita probatur. Probatur mea Conclusio quoad omnes suas partes. Quod quo motus sit actus probatur modo. Quia illud est actus quod facit de ente mobile de actu mobile per motum. Sed motus facit de mobile de actu mobile. Quod vero motus sit actus entis in potentia. Sed motus est actus. Quod vero sit actus entis in potentia. Sed omne quod movetur. Sed omne quod movetur est in potentia. Quod vero motus sit entitas in potentia probatur. Suppono quod omne quod movetur est in aliquo actu et in potentia. Probatur. Quia omne quod movetur est in actu et in potentia respectu eiusdem actus

quam nō essat fluxus cēi nec esset aut de esse Dō. diuisiō partiū cēi. Dēr quod una dr
-gētia alia subiecta sunt Dm cē discreta et primū unū potest ab alia Dō. Ouoq; modo, et quod
sit continuū Dm rōnem, et quod sit discretū per rōnem priorem et posteriorem. Motus ḡo ꝺ nō ꝺ gnl
ad suū formalitatē sunt continuabiles dō sēbiles. est ḡt anima Pesbat (unibile, primūm Nota
sunt sēbile est natū ḡs sē est ḡt aiam: sed motus primūm sunt sēbile est natū absolutū est ḡt
Pesb: Sō Ior est manifesta q̄a natū pō est agere et intellect. Jam motus sō modo
quasi ad sua esse discreta est ab anima Petr. Cuiusq; ex natū rei cuius est continuitas
-lis ex natū eius nō sequit discretus: Sed motus ex natū rei est continuitas, nō in continuā sta
-bili ex natū eius nō sequit discretus: Sed motus ex natū rei mest continuitas, nō in continuā sta
-bili ex natū eius nō sequit discretus: Sed motus ex natū rei est

cū termin⁹ nō aliat⁹ ēt sēc⁹ſū ꝙ ouerel

Ad Argumenta in oppoſit. ad 3m̄ modū Quod motꝰ nō ſit ſuꝰ duplꝫ

3o nō formalr ꝙ illa forma ſeu entitas ſuccſſua ² eſt termin⁹ acq̄ſitus, et ſic motꝰ diſtinguit eſſentr ² termino. Ad 4m̄ modo ꝓt ſumi motꝰ ꝙ illa actꝰ forma ſ̄m quā eſt motꝰ, et ſic modo motꝰ nō eſt m̄ ipſa forma ꝙ ſic tal fluxus, ita quod ſi ſit motꝰ ſit ſolū motꝰ mētis ſ̄m ꝙ ſua forma ſuccſſiua eſt ſuccſſiua forma in termino ² quo eſt ergō eſſentr ꝓpriſſim ſaltem cū ꝙ ſua forma in termino ad quem ordinat⁹ ² tm̄ mētalr. Aliqñ aūt contingit quod nō ſit motꝰ intenſionis ut cū ſit mag̃ſitꝫ abſolutꝫ in mixtis ² q̄ ſunt ēt entitates, et ab eo tpe ad aliud eſt ſuo modo reālr eſt quod ipſa actualr ꝙ ſtatim fluxit ſit deſtructa ꝓpriſſim ² termino ad quē ꝙ eſt rigoꝛ

Ad 2m̄ dico quod motꝰ nō ſit ſuam ſubſtantiā ēt diſtinctā ab ipſo termino niſi denſet ēt terminatus, intermiſcet aūt ēt formalr ſbt ² ſua ꝓpria entitate.

AQVÆRITVR QVARTO

An motus ſit ponendus in prædicamento Actionis

Quarto ſic ꝓcedit quod non. 1o. De quorūꝫ ꝓncipiis ſcitꝫ alicuiꝫ gn̄is de illo ꝓcipiis, cum ēt illud genus ſit de motu ꝑ rectā ſcitꝫ quantitat⁹ 2o et ipſa quantꝫ 2o motꝰ eſt quantitas. Nām ꝓbi. Quia de motu ꝓ rectā ſcitꝫ continuitas ēt ſuccſſio ꝙ nō eſſet quantꝫ 3o. 3o Cuiuꝫ compleht⁹ ſuccſſ⁹ tuā ſcitꝫ compleht⁹ nō quantitat⁹: ſed motꝰ compleht⁹ ſuccſſ⁹ tuā ſcitꝫ ſor̄ſ ēt motꝰ. ergō motꝰ eſt quantitas. 4o. Quāq̄ eſt in quē quantitat⁹ 2o et motꝰ. Terra ē quē ga ſit eadem eſſentialr, tempꝰ ² eſt paſſio motꝰ, paſſio aūt ēt ſubiꝫ ſunt eadem eſſentialr. 5o.

Oppoſitum ēt eſt Motum ꝑtm ſumi ꝓ re

Rectu mobilis ad motore formalr ſ̄m in gn̄e paſſionis ꝙ ut ſic dicit ac-ceſſum a termino ad quē ſumit in illo gn̄e in quo eſt terminꝫ ad quē ſcitꝫ eſt ꝙ illa ſuꝑ migrata in deſcriptione motꝰ, ad motū ſunt quinq̄ tria requiſ., ſ̄t. mouens, mobile et forma ad quā eſt motꝰ. Ex quo conſequunt aliquot reſpectꝰ, ſ̄t eſt mobile ad motore, 2dꝫ eſt motore ad mobile, et iſtꝰ eſt ēt ſecꝫ aduentitiꝰ, ga ſit eſſe motor nō mouens aliu aliquod mobile. Tertiꝫ reſpectꝰ eſt motꝰ paſſiua et quartus actꝰ ſubſtantia exiſtens ſubſtantia in mobili. 2dꝫ eſt motꝰ actiua et quartꝰ actꝰ ſubſtantia exiſtens in agente. Et ga mouens mouet mobile alleg̃ mouendo, ideo eſt ibi reſpectꝰ de 3o modo relationis, ſ̄t ꝓportionis ad ꝓportionē et e conuerſo. Hoc ita ſtatuto, ſit ꝓpoſitio conclusionis quod motꝰ ꝙ illa reſpectꝰ ꝙ eſt mobilis ad motore ſit formalr in gn̄e paſſionis. Probat: Illud quo patiens re-fertur ad agens eſt paſſiꝰ ſed mobile quod eſt patiens refert ad agens ꝙ mouens. Ergo ſor̄ſ ſtat ꝙ motꝰ. Cap⁹ de Relatione, ubi ꝺr quod 2dꝫ modꝰ relationis ē ꝺr̄ſ ſuꝑ actiuꝰ et paſſiuꝰ, et ſuꝑ potentiā actiuā et paſſiuam; ita quod calefaciens refertur ad calefactibile ꝙ calefactibile ad calefaciens ꝙ calefactibile ad calefactibile ꝙ calefactibile paſſiuam. Nām ſicut ga mobile ingtꝫ mouetur patiendo eſt, et ita ꝙ mouetur ſ̄m quod motꝰ eſt reſpectꝰ ad mouens ſic.

De motꝰ quot reſpectꝰ

Concluſio ꝓbatur

Ad 2do Obat. Actiby q̃ sunt eḡdm potenc nõ sunt distincty gñe: sẽ passiõ & motꝰ sũt actiby eciã potentiã sõ nõ sunt distincty gñe. Cor pot. Una ñ. et eadem potẽ nõ ibt actꝰ & pass. etoꝝ gñe, nã subt: 2do Una & eadẽ vult potẽ distingi q̃ actꝰ. Pat. Quia potẽ passiua ibt q̃ actiuã motiõ et ẽ passiõ: Conf. 3io q̃ a christ. Ob. si. 1t. quod ad actiõ et passiõ nõ sit motꝰ, q̃ motꝰ non est motꝰ, q̃ distinctio nõ valẽt m. motꝰ esset passio 2do Conf. Caue. 6 prim. q̃ dicunt passiõm sic: passio est effectꝰ illius q̃ actionis: sed motꝰ est illatꝰ ab agẽte vnde ista sõ. Definitio Passionis

Quod do Motus vt consideratꝰ fõm accessum ad terminũ potest in eo poꝝamento quo quid pontur termino. v.g. Gñatio et Corruptio in substãtia: Aug mutatio et Diminutio in quanto in Alteratio in Qualitate: Lõm mutatio in ubi. Probatur Quia via reducit ad terminũ sũ ad quem ordinatur: sed motꝰ est q̃da via ad suum terminũ sũ ad cuius reductꝰ.

Nota Nota aũt hic Quod aliqꝰ reductio in aliam gñe dupl. Una nõ reductione p̃cingua sunt principia illius vt materia et forma sũt in gñe substãtie: alia modo remotiõne reducta, quemadmodũ ec. per viã ad terminũ vigi, et sic modo motꝰ reducitur ad poꝝamentꝝ sũj termꝰ

Ad Argumenta in oppositum

ad 1m et 2m rndẽ. Quod motꝰ cũ sit respectꝰ ens rei nõ supponit aliqꝰ subiectũ 3io et 4to fõm gñe nõ removent motꝰ quin sit respectꝰ ens rei nõ supponit aliqꝰ subiectũ 3io et 4to fõm gñe nõ removent motꝰ quin sit respectꝰ ens rei q̃ motꝰ dicat fieri vel t. quia substãtia trgnãs manẽte de motu fiũ in poꝝamento quantit: cũ gñ motꝰ dicat fieri vel t. quia substãtia trgnãs manẽte de motu fiũ in poꝝamento quantit: Cũ aũt gñ sit dare dicunt bene sue respectꝰ mouẽtꝝ ad mobile. Ob. sẽ quint

...ssit patiendi ē ē conuerso quod est euidēter falsū. Sī n̄ calefactiuū ḡ est in aqua dabit ...
aqua calefacit. hūc aqua frigida calefacit Cōtra Quia ḡ huius ēquātur alij effectus ...
pugnat eis repugnat tēpualr̄ priorib⁹ illoꝝ effectuū: sed sta rēpugnat passiōi agē sicut ...
- agenti patī. Sō sta rēpugnat passioni alio modo ḡ est agis, sicut repugnat agenti passiuū ...
passiuū ḡ est pati. Tūc Impossibile est aliud ḡ sui subiti, sed alius est annihilatio, ...
- et dr esse prius passo, et sic. Sō. Nō ē hūc Quia passū n̄ est passū nisi ḡ aliud: ...
sed ons aliqua cauā est prius sua effectu, sīa et alius prior passo. Sī n̄ est subiectiue in ipso ...
passo. Tūs. Ons quod refert ad aliud refert realr̄ ad ipsū ḡ aliqs quod est realr̄ in eo, ...
sta quod aliud ḡ quod refert est in eo: sed agens refert ad patiens ḡ aliud. Sō alius est ...
in ipso agēte Cōtra. Nihil n̄ refert realr̄ ad aliud ḡ illud ḡ n̄ est realr̄ in eo. sed ...
alius ḡ quē agens refert ad patiēs n̄ est sed ut in agente. Sō agēs n̄ refert realr̄ ...
ad patiens. Quarto Impossibile est quod aliqs realr̄ mutetur ā cōtradictorio negatiue ...
ad cōtradictorium positiuū ḡ ad aduenīs aliquis nouus habitus sibi aduenīs: sed aliqs mutatur ...
de n̄ agēte ad agens sō apparet quod sibi aduenīat aliquis habitus nouus: sed illa n̄ est nisi ...
alius sō. Cōtra. Nihil n̄ mutatur nisi ḡ aliqs quod ab ipso recedit: sibi aduenit sō.

Secunda pars Conclusionis quod nimirum alius alia sit subiectiue in passo declarat. Hac distinctione alius est Quidā n̄ alius nihil aliud est nisi quidā respectus qui ...
agens refert ad patiens et ista alius est ḡ accidens distinctū a passione quoniam subiectiue in ...
agente. Est alius alius ḡ dr realr̄ alius ḡ est ḡ accidens effectiue. Est alius alius ḡ dr realr̄ ...
Differunt aut ista duo alius nec ḡa alius ḡ est ḡ accidens distinctū est sō. quā actiue quem ...
ab aliquo est aliqs, alius aut alius est sō de quibus aliud ab aliquo: ista aut a quo aliud est ...
ēt quod est ab alio sunt rationes oppositas nec eis possūt conuenire sed eaꝝ rationi sunt nec eis ...
sunt ista duabus et duabus ḡ unus et respectus eiusdē relationis et ista et illa.

Ad Argumenta in oppositū ad q. Cum dr. ons aliud quod dbt aliquā formā realē nisi quā prius r. Dico quod mutuū est alius sicut habet nec quā prius, et hoc ...
Nota contingit dupl. stricte sīc et large: Mutatio proprie et stricte est transitus de uno opposito ...
sto ad duplex oppositū, vīt de priuatione mutatiue ad mutatiuū et de priuatiue termino ...
ad quē ad ens sum terminū v. creā. de priuatiue calefactiuo ad calefactiuū et relatiue ad relatiuū ...
et ista mutatio est de oppositis terminis ad terminū tamen totalem quod mutatio nisi. Alio modo ...
sumit mutatio large ḡ quoniā transitus de singulis oppositis; ad ad Argd in forma: ons ...
aliud quod dbt aliqua formā realem nisi ḡ quia transit de oppositis in oppositū mutatiuū. Cōtra: ...
ens aut nō sic se dbt ad aliud. ḡd alius sit in agente respectus quod natus ab ipsa abiungatur ...
et deo sīc agens transeat de priuatiua ad habitū nō dr de terminis quoniam ad terminū qui ...
sum et adhuc nō mutatur ḡ sīc sīc de nouo dat aliquā formā quoniā nō dabuit Cōtra nouum ...
ad quod exigitur quod mutatur ḡ nouū, qa sīc in ea quibus respectus quod ab eo aliqs ...
expellatur, et deo nō sequitur a priuatiue transit ad habitū sed ab oppositis contrariis in op- ...
positū contrariū, et deo ons passum ḡ nō mutatur. Ad illud dicitur ḡ sīc quod sīc agens absolu- ...
te respiciat nouum tranſatum oppositū alius nihil quia de priuationis eius in aliud nō ḡ transit ...
de oppositis in oppositū ḡ multi termini, alius ḡ nō est talium aliquis ens. i. mutatiuus termini ḡ ...
non sīc agens mutatur. Sō. ḡd ḡ quia transit de oppositis alius nihil ad aliud nō ḡ sequitur

mutatiuus

mutatr ga nō transit de opposito termino ad oppositū terminū patebit dō ga transit de oppo
sito termino ad oppositū mutatur similit.

Dm̄ dico nō ogē quod ois hō totale gnīe actuū & passiuū appetunt posse agere
gnīcq; n aliquid potens se move locali sit in se principiū totale actuū & receptiuū noty
-tū est non sit lory alig b ens ex nūg nisi move posset localr sicut dd aligs tna potest operari q
est principiū totale actiuū & receptiuū visionis nūg n pōt visionē elicere nisi habile pntz obie. Q̄ nūq
ygt aliqua forma ē posse aligd sine ordinatr ad aligd nūg n pōt in actū gnīcq; ens sēm forma
actuū & receptiuū — nisi ordinatr actuū ad quod ē ordinatr sunt pot de potētia tertia q̄ ens
inalis dicit; sine obio, sicēd constat quod ōnīb actus constat ygt terminū & ordinatr ad terminū
ipsum dde b. ens sit totale gnīe principiū calē talis & actuū & receptiuū nūg n sit cale
facibo & tute ygne fiery gēit nisi generatr aliquod subiēd quod ygne calefaciat.

QVAERIT EXPC

An Possū illa Ppō qua plurib⁹ locis sēp maxīe
p Metb. tenet: obīe sit vīa. Posse ee esse nihil differt
ab eternis) sue An in eternis esse cum potēa ordinatione
ad vīa ont, id ad qđ eternū fuit in potēa simul ab eterno fuerit actu

Videtr quod non in eternis aliud sit posse aliud esse. Nā pō Arist: bl
est in eternis. et sī differt in ipso esse. et posse. Cum n sit in eternis potēa esse in
ordinatr. nec dum sit in ordinatr sēm ee aligs quarūby coelū cursū. Ergo modo nāle qđ
existens sub una forma nō esse simul ab alia et esse in potēa ad illa ē pō Arist. nō nāle
est eterna. Hic dico quod dicere nūg ab eterno nec sī creatū. ergo

Obiectum est Hanc ppōsitiōm vera esse omni
nō in transmutabilibꝫ quamuis in eternis transmutabilibꝫ nō semp est vera Pō qua-

Stantum est. Eternum ex potēa Pō q̄ esse omnīo intransmutabilia
ut sunt substantie separate à māa et magnitudine. Dā vō transmutabilia aligua nāle ut sit
Corpora coelestia inād pō. Corpora ād coelestia ium Arist: sūt eterna quoad substātiā et sī continuū
transmutantia ād. Similr matā ygne ex ipsis sentiū ē eterna quoad sua essētia et sī subiecta
mutabilitati trahit sī à principiis ād formā et econ. Sam vō in his eternis transmutabilitas duplr
considerator. Unū esse substāle, aliud esse accidentale quod fit aduentu essentie ipsorū, quo forma
Corpis separabilis substātialr matā ygne et corpori coelesti superadditur ē in ordinatr. Vō ad istud
ipsum esse, non quod considerat in istis eternis quatū ad se substātialr, et potentia
ad esse accidentale. Istor suppositō.

Probatr Conclusio quoad 1am partem quod vel in eternis transmutabi-
bꝫ omnīo tm sit esse et posse. quam ea q̄ sunt huiusmodi eternis intrinseca. q̄a
in quibꝫ cūq; non est tm esse et posse in illis est aliqua potēa ad esse q̄ prius nō habuerūt

et quod postea arguit: sed in talibus eternis nulla est potentia ad aliquid intrinsecum quod non sint prius et postea illud arguant, eo quod ipsa essent transmutabilia, nec in quod est aptitudo respectu alicuius intrinseci, quod an non habuit est transmutabile Sō. Dixi quod ea quę sunt huiusmodi eterna intrinseca nō respectu extrinsecorum nō est idem esse et posse in eternis quomodo licet Deus potuerit relaxare ab eternis modū h̄ ab eternis retraxit. sed Creatio est quid extrinsecum nō in Deo sicut in Creatura existente, ac proinde etsi creatio fiat in tpe nulla mutatio sequitur mutationis, unde nec nō est ut ga ad hoc inferatur sit idem posse et esse, potest in eternis idem est posse et esse ga sunt intransmutabilia, et extrinseca ga talis actus rei eterni quem nō mutavit Et ex hoc patet ad vltimā Cōfirmō in contrariū

Nota

Secunda etiam pars conclusionis probatur et manifestatur, Nam cum in transmutabilibus actus sit esse substantiale aliquo accidentale. in eternis transmutabilibus idem est posse et esse respectu esse ipsorum substantialium. Dico est. Nam in quibuscunq; esse substantiale differunt a posse, potest ad id quod est esse actu, vt patet in tempe, in quo ga nō est posse et esse respectu esse substantialis. Quare prius fuit tempus tales in potentia ad esse quod habuerunt actu esse. non in potentia in possibile. et ad esse substantiale fuisse prius. tpe ipso esse, ex eo ga in potentia et eterna sunt Ex quo patet quod nō est nec esse in eternis quod mutabilibus posse fuit, quasse, et esse respectu alicuius accidentalis esse determinati Et hoc satis probant argumenta in oppositum facta

DE INFINITO

Infinitum est quidquid alicuius ad quantitatē, et in quantitate sumitur quod apparet ex Arist. 3 de Phys. tex 13 et 3 Cel. tex 25. Et ratio est. quia infinitum formaliter sub propria ratione sua aliquam latitudinem seu extensionem dicit, intelligat in infinito propria ratione latitudinem ad aliquos terminos. Infinitum nāq; dicitur quod terminos caret. Infinitum aut quod non habet terminos. Nihil aut dicit latitudinem ad terminos nisi quę latitudinem habet quę terminatę sit. Cetera enim multiplex sit quant, alia nāq; dicit quant permanentis et totalis alia durantis. alia intensionis, et remissionis partes de partibus, multiplex ad assignandas sibi in singulis dictis quantitatibus infinitas. Licet infinitum in successione, in motione seu tempore in durante in intensione in extensione propria tamen de quālibet quantitate quę dicit quant dicitur mollis et rationis et de ea vltimo infinito aut finito Arist. in 8 Phys. a tex 24 vsq; in finem libri. Ceterum dicitur Infinitum in quant primo mentali duplex esse potest. Aliud infinitum actu, aliud potentia. Aliud infinitum secundum superficiem, aliud secundum lineam, aliud secundum profunditatem. Infinitum actu in Comuni est, quod habet partes actu existentes, nullo fine aut termino comprehensas, sicut quod adeo omni proportione quanta quant excedat, sicut quod in extensione sicut magnitudine sive multitudine nullā partē vltimā habet. Infinitum nō quidditative est id quod est infinite quidditative existens, non in communi eo modo quo infinitum actu est tale infinitum est, nempe in infinitā successione, et adiectione, quarū nō est finis nimirum

Multiplex infinitum

Infinitum in quant

Christi

Arist: dic: tex 63. Infinitū ergo successione est cuius lēt partes infinitas partes successionis
cuiq; certis equales sūt non tñ eas sūt simul, quale infinitū esset motū et tempus successionis infinitū esse
nō fuissent. Infinitū diuisione est cuius est magnitudo q̄ q̄ partēs eius sortiuales sunt
in infinitū potest. Infinitū aduentione est cui infinitū nōn est esse additū quia nēq; nōn est
infinita additio extractū, et magnitudini infinitā partiū eius sortionalium alterius magnitudinis
Iuxta Infinitū ex postulato est in rebus q̄ non est finitū, est in quotū l. ad diui-
sum l. ad apprehendū. Infinitū cui tale infinitū est simile illud rebus q̄ sūt esse suū, nō
in fieri, et q̄ formalis constitutiuū gradū cuiusq; est v. g. motus q̄ a
rec nō mouet sūm eadē actū sicut calefactibile nō est sūm illum calorem q̄ est actu
actu sicut, q̄ sūt calefactibile motu rādue caloris actualis q̄ est in potentia, ita est
infinitū in potentia sūm quid est actu est finitū sūm rē et quod est in potentia q̄ in finitū extendit
se post ergo existere dicit Phy: tex 62 dicē. Omne est infinitū vel simpliciter aliud
aliud acquiritur, et acquisitū quidem semper finitū sit, sēs semp alium alij alterius. Vocatur
et dor infinitū a Part. Geometrabile geometrabile quadratū in quantitate geometrie est Terminū cui alio
grande vel cōsignari ita huiusmodi tale infinitū non dr certū ac determinatū adue finitū
sic ergo dicit quod finitum actu, dr in potentia ad aliquid finitatem, vel diuisionis
successionis, vel adde homo.

DICES. Omnis potentia reducit ad actū. Ergo et infinitū est potentia est in.
finitū potentia esse actu infinitū. R̄ndeo. Omnis potentia quod reducit ad actū sed non
omnis actus est in potentia potentia reducibile ad actum sibi proportionatum. Infinitū
ade in potentia non dr in potentia ad esse et educat infinitū actu, sed ad esse ut in-
finitū transeat quod finitum actu, dicit in potentia ad aliquid finitatem, vel diuisionis
successionis, vel adde homo.

Definitio illa ab Arist: tex 63 assignata. Infinitum est Fundamentum 2
cuius sūm quantitatē semp aliquid extra est. Licet infinito sūm successionem
apprehendatur, nihilominus hic eadem de infinito infinito actu recte atq; modo dicitur quod est
Infinitum actu dicit de quo extensionem sunt Quantitatem. Ideo Cantabam ter: Infinitū actu
minorū cuiusmodi extensionis sunt quanta vt dicit Arist: de infinito in potentia tex 62. dicit
Infinitū est actu est illud cuius sūm quantitatē accipientibus aliquid accipere est
Cum in infinitum actu nullus sit extensionis sui terminus Quantitatis cui quo partem
accepero semp aliquid ex accipi potentia, partes vel aliae et aliae equales uni
dicit, ita aliquis infinitū habebit terminos et aliquā partem obtinuam, alij quidē
esset ad illā ex ipsa nulla grauis amplius accipietur. Posito ergo quod et quidlibet sit infinitū

An datur vel dari possit natū infinitum sūm
magnitudinem et multitudinem.
Vigdetur quod sic. Dato finitū actu in quantitate sic et infinitū

Conja. Dato vno contrario in natã dat & aliud z Cest 4to.

Do. Omnes effect⁹ rer⁹ cum sint de p̃fectione vniuers⁹ sunt in actu. Sꝫ ꝺ spes figuraꝝ & numer⁹ erũt in actu. Sed tot sunt infinita, q̃ a nullo certo nũ̃ero comprehẽꝺi valent, sed quãcũq; in infinito assignari possunt. Sꝫ infinita ꝺant actu in natura. Cꝛ. Quod mouet vehemẽtiꝰ aliquã grauitã ad suũ actũ est ꝓp⁹, nõ ꝓp⁹ mouet actu, vt ait Phꝫ 2i. 22. Sꝫ quod nõ mouet formã sensꝫ aliqũ ꝺefert, sed sensibile mouet aliquã virtutẽ passiuã actũ, q̃ virtꝰ imaginatiua imaginatur infinita, vt q̃libet exẽplũ ꝺorel Christ: ꝺe tẽpore. Ja vo vis imaginatiua est passiua & non mouet seipsam ad actum imaginandi. Sꝫ mouet ab eo quod imaginatur. Ipsa imaginatiua in infinitum. Sꝫ infinita sũt actu. Quarto Nisi ꝺarent in ea infinita sbt ordo in eis quo est aliquid in ordine vel ꝺebet vt ꝺ Christ: sed continuum diuisibile q̃ actu sbt ordo. Nã in eis quo est aliquid in ordine vel ꝺebet vt ꝺ Christ: sed continuum diuisibile quodlibet in infinita partes. Sꝫ actu sbt infinita partes. Quinto Sꝫ Christ, mundus est gnalis Deo est eterna. Sꝫ cũ sit rer⁹ infinitꝰ numer⁹. sed vnus q̃q; ꝺ⁹ Deus cuncta nõ actu sunt infinita alia, quare, ex principio Christ sequitur infinita actu. Conf. ja si eius intellig̃ mouet, cuius ab eterno, q̃ cum sint infinita cimulata. Sꝫ illa nõ opponit q̃ illa sbt in intellectu, sbo intellectus repꝛsentantes illa. Sexto Ab⁹ sunt antiquis. aut ex nouo statuit natus q̃ fuit quam not. sed not fuit infinita, q̃ sunt actu infinita, quare infinita actu erũt in rebus. Septimo Quia quat aliquis cassus ita q̃ boꝝ non vi negary infinita, quo est ch quia nat⁹ in motu mũdi & reliquam sui naturæ, certe moueb⁹ sursum ad suã sphã ctãꝺ, & cum nõ sit maior ratio cur nõ ꝺebeat moueri sphã in oriente quam in occidente, q̃ esset quidam ꝺ⁹ partem coeli, moueb⁹ & ꝺeo ad ones partes coeli. Sꝫ sic ꝺ⁹ soluitur in infinitas partes actu, cu ꝺubia multitudo partes in toto coeli. Octo Casus quarta vas vitreũ vini formã contrahit, in quo aqua spiritꝰ calidus cong elatur, cũ nõ cum contrahat tota nisi quã pars aquæ ꝺebet ut vas frangat & cum nõ sit rõ cur quarta pars frangat quam alia, frangeb⁹ ꝺ⁹ infinitas. Sꝫ Casus sit filꝰ vnius rasoris & tota appenditꝰ ex ꝺue pistillis equaliꝰ se omnino habeb ad oppositas partes, hic cũ nõ sit ratio cur in vna parte cu pendat quam in alia cũ pari in quantitate, et sic ꝺiuisibile in infinitas partes quarũ ones erũt in actu.

Dicit Dum tñ est. Ver ꝺe facto ꝺicis, nõ possibile vnibus natus ꝺari vllum corpꝰ infinitꝰ actu ꝺ⁹ magnitudinis, quod ꝺ⁹ concedi est ꝺe infinito ꝺ⁹ multitudinis. Quod vo non ꝺebeat in rebus nãlibꝰ vllũ corpꝰ molem magnitudinis infinitꝰ actu patet, tũ ꝺ Christ ꝺicunt ꝺe corporibus q̃ mouentur naturaliter, at tex 43 corpꝰ ad vo ꝺe corpore aut circulariter mobile ꝺicunt q̃ Phꝫ aut Cardinalis ꝺicunt q̃ a nat ꝺat vllũ corpꝰ maius vno mobili quod vltima sphæra coeli est at sic est finita Sꝫ. Esset q̃ intelligendũ est ꝺe linea & superficie, q̃ in rebus corpore sensibus nõ reperiuntur. Quod ed in rebus nãlibꝰ nõ ꝺet multitudo, actu infinita patet. Nã ex corporibus multitudine infinita infinita conflaret molem nõ possibile vllo mõꝺo à Deo quod finitus ma-

gnitudinis.

gnitudinis est continuu et hic est finita una linea recta completa continetur, et hoc
Secundo conclusit sacra scriptura quod dicit deus omnia in ponderi et mensura disposuisti

Secunda est pars conclusionis. Quod humana ratione nequit probari non
possit dari alia magnitudo infinita Probatur. Quia tales magnitudines aut est infinite
et aut finite. Non finite. Ergo ad ipsa sint partes infinite. Et in qualibet parte sit
aliqua proles, omne enim positum possibile ponatur vel absolute et aliquis proles. Ergo tales
magnitudines inquit in se infinites proles, sed ista includens infinitas proles est
magnitudo infinita. Sed tales magnitudines sunt possibile esse et sint finite. Non infinite. Ergo
sunt infinite. Sed tales magnitudo nequit probari. Ergo conclusio probatur. Quales
illa magnitudo monstrat in instanti. Et hoc est aliquis sic. Ego concludo quod
est proles mobilis ad mobile, vel mouens ad mouens in aliquo instanti quod mouet. Nequitur
Contra est proles motus unius ad motum, alterius in velocitate et tarditate. Sed tales duo
infinite ad aliquem finitum nulla est proles. Sed nec motus huius ad motum illius est aliquis
proles ratio cuius patet sic. motus est finitus motus est finitus erit in instanti. quod vo
-cor sit absurdum et impossibile patet. Nullum diuisibile potest mouere indiuisibile. Sed magnitudo
tudo est diuisibilis motus vero in instanti indiuisibilis. Sed tales magnitudo infinita
vel est diuisibilis. Non indiuisibile, non indiuisibilis cum sit proles continui, nec diuisibilis
ut patet. Nam vnum quodlibet in duas partes et hae illae duae partes. Erunt infinite. Infinite
Item infinite ergo hae partes esset equales toti, vel esset pars maior infinito, quorum
vnum esset impossibile, quia altera pars de maiori parte si est diuisibilis no sunt proles
et sic proles in infinitum. Nec obstat dicit quod illae proles sint finite, finitum enim non
obstat infinito, nisi ratione, quia est illud a quo excedit aliquod proles et in
infinitum. Secundo Nullum actualiter terminatum est actualiter infinitum; sed omne magnitudo
sensibilis actualiter est terminata. Sed. Ergo quod. Infinito non repugnat terminari Nec
probatur. Quia omne magnitudo sensibilis est aliquis figura, figurata aut quod sub
-sistat et de ipsius est quod terminos claudat. Quod vo nulla est multi
tudo possit esse actu infinita Probatur. Quia numero non repugnat addere nec post
esse actualiter infinitum; sed nulli numero quodlibet repugnat addere. Sed nullus numerus quodlibet
quod esse actualiter infinitum. Ergo quod. Infinito non repugnat existere et addere. cum mul
-tiplicare et de ipsius est quod terminos claudat. Quod vo nulla est multi
tudo possit esse actu infinita Probatur. Quia tot numero quodlibet. quot deus addere voluisset
-mus ea esse possit Nec vo probo. Quia tot numero quodlibet. quot deus addere voluisset
1. nullus. Ex falsa Sed ex notoria experientia, et terminata quod falsum est. Quod supposito
quod de tot numero quodlibet subtrahat alius deus voluisset quia pars falsa. Ergo post
quod esse actualiter infinitum. Ergo quod. Infinito non repugnat existere et addere. cum mul
-tiplicare et de ipsius est quod terminos claudat. Quod vo nulla est multi
tudo possit esse actu infinita Probatur. Quia tot numero quodlibet. quot deus addere voluisset
-mus ea esse possit Nec vo probo. Quia tot numero quodlibet. quot deus addere voluisset
1. nullus. Ex falsa Sed ex notoria experientia, et terminata quod falsum est. Quod supposito
quod de tot numero quodlibet subtrahat alius deus voluisset quia pars falsa. Ergo post

miss. q̃ obstet, infinitꝫ aũt formaliꝫ est q̃ negatiuũ, et q̃ uis nihil detur, obstat ei impossibilitas naturalis. Ad 6m Infinitꝫ est passiũ quantitatis. Ad 6m q̃ dicit non debet sua passiua ratione. Ad 6m Infinitꝫ dig passiõ quantitatis nunq̃ sentit posita quantitate naturaliter infinita, ipsa tamen si esset quantitas infinita, infinitꝫ esset sua passio vel certe infinita et finita sint affectiones q̃rũ nulla ad ipsa potentialis.

Ad 7m Quod dicit quidam quod spes q̃ ad gaudium uniuersi referuntur non nisi ones obtinere ei adhuc sufficit ut aliud in potentia existens, aliũ possint in potentia sanctorum esse, quales sunt figure et nubes, adhuc quod non ones spes sint de gaudium uniuersi ad quod tñ q̃ sunt nisi ad finem uniuersi consequendum, ipse aũt sunt q̃ de spe sunt sunt uana q̃ dicitur. quia ostensum est contrarium. Ad dubium, aliquis nubes q̃ aũt omnes possunt ad q̃ gaudium uniuersi nihil refert.

Ad 8m Non aũt quod maius cognitionis gratie actus, nã ex silentio et quietudine maiorem cognitionem q̃ tñ ne sunt actus, ergo ex eis magnitudine actus maior nã q̃ infinitꝫ maiorem ab ipso finito, sicut intellectus maiorem ab ente ad intellectum ne ens.

Ad 9m Vel stryn̄ potest de infinitate motus, sicut de infinitate numeri. si de infinitate motus duo uel continuũ nõ est infinitꝫ male et si sit diuisibile in partes infinitas. q̃ ad infinitꝫ motus effectus, nõ quilibet partes spes dyuidendo ut sit actu finitas existentes requiritur continuũ aũt est diuisibile in infinitas partes q̃ portionales nõres et nores in infinitꝫ et eta gnitudo motus est simpliciter finitus actu, infinita aũt in potentia ut quisibet in partes ꝓportionales. Nec uolumus de infinito numero quo ait in continuo simul non esse infinitas actu numeri partiũ, q̃ numerus est quantitas discreta. partes aũt in continuo sunt finite existentes dyuisibile in infinitas q̃ non sunt diuisibile. q̃ tñ sunt ꝓprie terminis terminate. ses terminorum est ab terminis alterius, non tamen q̃ illas partes nũerũ actu sic numerus in potentia infinitus.

Ad 10m Omissis aliis opinionibus de immortalitate animarum antiquorum Andree ꝓ Christi Regis, infinito actu simul in rebus naturalibus et q̃ nõ in rebus materialibus, cuiusmodi sunt anime hominũ, q̃ uis sint ex materia illa ex q̃ solũ contrahuntur in finito male ꝓcreant. Ad 10m Quod dicit Aureolus in 2 dist. 19 q. 1 Arist: sibi contradicere cũ generationem attendat in motu, et in imitatione animarum negauit Mosi ne ꝓbibet Christ Iuranda aliquem non confitendo dicta sua admittendo aliqua repugnantia, ex quo patuisse effectꝫ est ut Christ dicat imitatus aũt dissimilitudo ambigua implicauit. Ad 11m Intellectus ordinem intelligẽtiarum Dei non coniungit materie q̃ ipse materie aut partes eius ad suum esse in quo illos ordines sentiendo infinitas partes ex equalis materie ꝑpetuitatis. Ex quo solũ infert esse infinitas obiectiue in mente angeli, nõ ex infinitis ordinibus ꝑpetuitatis infinitas partes ꝑpetuitatis motus. Ad 12m Nemine Plenpatetico cũ Aristotele sentiente Deum esse infinitum actu ex Arist. sunt q̃ multos in locis ac Peripatetici gloriantur ex mente Dei aũt nõ q̃ primum illud Universissimum ut doctrinal Aristotelis est doctrinam, posterum ut falsissimum ergo doctrina est naturalis Quorum possit dici tunc quoniam Deus ex necessitate naturali agit et habet actum infinitum, nõ tñ ex uoluntate finita aliud actu infinitum, constitutum in Arist existimauit impliciam conditionem duo infinita in actu esse quia impossibile ipse Arist Deum tamen actu sit infinitus et ex necessitate actu agat nihilominus infinitas actu ponere potuit.

Ad 13m Ad quam existens duo ignis illi mouetur ad aliquam partem certi determinati

sed ab

Quæstio Secunda

An saltim sit absolutam potentiam Dei possit probari infinitum actu

8

Sextum Quia dicit Deus post finem successive post finem simul: sed Deus potest facere infinitum individua infinita cum successive minima & pertranare. Ergo. Nor Lucia hoc falsum nulla datur hic terminatio.

Octavum est Etiam per absolutam potentiam Dei repugnans dari infinitum simul magnitudine & multitudine actuali in re existens. et in 7 Phys. 17. 9a. & in. 8. alios locos. Ubi so. Infinitum quod oritur a Deo est finitum et infinitum. Infinitum ex suppositione finitum non potest habere ultimum quod actuale in aliqua quantitate actuali. Sicut quia cuique quotlibet ultra quod non datur ultra quod et omnes reliquas aliquas quantitates collectivas non datur ad non esse alia quod ultra quod et omnes reliquas aliquas quantitates actuales. Sed si daretur infinitum actuale quod aliquam partem actualem eiusdem infinitum actuale existentis prius daretur ultimum quod actuale. ergo adeo finitum et termino a quo infinito actu existente prius daretur ultimum quod actuale. Sed si infinitum actuale existens ultra omnem aliquam partem. Nor sua sylli est clara. Nor quia si infinito actu existente ultra omnem aliquam partem et reliquas omnes collectivas non daretur alia quod actuale, hinc tale infinitum esset finitum quod est falsum quod impugnat. Sed Deus potest facere infinitum actu existens. Deus potest annihilare omnes partes infinitum existentes preter duas quod non corrumpatur tota sua quantitas. ergo. 1. corrumpatur quod ergo remanentes sint aequales et manentes hic quia, an tota illa magnitudo corrupta & remanentes sint quia an non? sed dici non potest quia cum infinitum sint annihilatae omnes partes aequales et finitae, magnitudine et multitudine et nullus sit modus. et non quia aliqua pars corrupta vel per quod dicit quod non corrumpatur tota sua pars hic modo. ergo. 1. corrumpatur quod ergo existentibus aliquibus quae non corrumpuntur et remanentes sint aequales. Et cum aliqua quae ergo orientem non erit corrupta, et ultra quae corrupta erit finita et ultra ergo orientem habebit partem ultra et ergo non habebit finitum: alioquin esset impossibile quia tunc infinitum remanent sunt illa magnitudine omnes aequales sunt aequales partes aequales. Vel omnes ubi ergo orientem et hic septa quae quae ultra quae ergo non erit finita. Sed non est impossibile quia ipsa tot quae et aequales et continet quod reliquat infinita tunc annihilata et non infinitae. Secta Quia posito infinito secundum multa absurda. Sequitur totum non esset maius sua parte et virtualis est. Sed. 2do. quae aliquo et subtrahitur partibus non minuitur nec per additionem augetur: tunc infinitum hinc et quo auferuntur mille vel aliqua finita vel infinita manent aequalia vel sunt finita vel infinita. Sed finitum cum finito et ablationem finitae vel infinitae. Sed quae finita quotlibet sunt prius detrahendo quod erit an ablatione nec an erit quod est absurdum. Finita quotlibet sunt prius detrahendo quod erit an ablatione nec an erit infinitum, nec de primo de sunt infinita, aliqua vel nec plures nec paucae finite sint infinitum. Finita quotlibet addantur mille, tunc, prius addendo vel erit plures. non? et sic sic infinito sunt finita addantur mille, tunc, prius addendo vel erit plures. non? et sic sic infinito potuerit esse aliquo plus. Sed quae addendo non auderet maius. Haec autem sunt absurda, nec non. Nor sunt formali maiores et aequales et aequales. Sed aequales aequales aequales aequales. Sed aequales aequales aequales aequales. Sed aequales aequales aequales

nulla excepta ex illo aureorum nullorum et eorum sibi aureos possit vendere vult ita quod sin-
gulis denos aureos solverint, cui tamen ana non nisi singulos aureos debent quod omnes appa-
gnat sequel. ibi. Nam auferat deus denos ab illis singulis vnde aureos et in vnum con-
gregat cumulum, deinde ex illo cumulo tribuat singulis denos. Nec vel illi aureos possi-
cient vt libet tm obtineat decem aspl nam. si sufficient habeat ultimi, si nō sufficient
sed vnus tantum certo finaliter, sequitur quod aureos nō sit infinita quod repugnat
hypothesi. Iur arti. vltimo fuit probatum hom infinitorum singulis auris interdum
cum nichilo, vel singulos possit habere aureos denos nullo alio gradu. Quod nō minus re-
pugnat.

Ad fraumenta in oppositum

Ad primum. gn. dr. omne potentiale aliquo modo aliquando potest ad habendum aliquod esse
set quoddam nobile, aliquod autem non quodcumque nobile aliquo potentiali potest intelligi duplex. uno nō
quodcumque nō repugnantia se quod tale esse nō repugnet potentiali in potentia quoddam ipsum,
sensi aliquo modo ex parte ipsius mobilis et sic maior est vera: alio modo quodcumque quodlibet
sic quod inter esse et potentiam est aequalitas et sic non est falsa maior
Iam ad minorem dico potest deus quodlibet quod potentia mobilis. Et ad primum quod potest
deus quamvis sit infinitum quodlibet tamen nō quodcumque quodlibet quia hic aliud
esset ipse deus esset nō repugnat quodlibet deum aut esse quodlibet a deo extra se vera:
tura, repugnat sic tamen quodlibet. Ergo non deus quodcumque repugnantia deus iuxta quamvis deus
posset quidem esse quod nō implicat contradictionem non potest tamen quidem id quod implicat esse
non ex aliqua impotentia sua potentiali, sed quia quodlibet tale ex se nō est effectibile in-
quodlibet aliter dare implicat contradictionem.

Ad secundum nego minorem. Et probatur primo. Quod quodlibet in continuis sunt quodlibet
infinita et nō constituit infinitum. Et de quo nego. Et nec mirum est. nō omnia quae sunt
divisibilia quod ista non sint quodlibet infinita sed finita in infinitum, non tamen sunt talia quodlibet
et possibilia in finitum sed finita in infinitum. Et secundo quod dat deus non in-
telligat infinita sed finita in infinitum. Vel alio modo quod et deus infinita intelligat,
quia ipsa nō possunt quidem in esse quod sint possibilia et quia sint possibilia nisi finita in
infinitum et deus quidem. Ad primum dico quod si deus fuisset ab aeterno deus
fuisset infinitum quodlibet in actu et quodlibet fuisset quodlibet deus quia deus et
nō ex aliqua imperfectione sua potentiali. sed quia quodlibet tale ex se nō est effectibile in-
quodlibet aliter dare implicat contradictionem.

Ad dubium. Cum dicitur nullo quodlibet possibile compleri quodlibet numerum. Dicendum quod quodlibet omne
vel potest sumi communiter sic quod collige ut sic numerum finitum, si finitum sic est vel
est sensus quod aliquis nullus quodlibet deus potest quodlibet in finitum. Si hic nō
est falsa, nam nullus quodlibet est vel unus numerus sic finitus, quia nullus numerus
si vel unus finitus quodlibet. Si vero sumatur communiter sic implicat manifeste. Dico nō potest quodlibet aliquis nullus
quodlibet vel unus finitus quodlibet. glossa, quodlibet quia deus, nam alie numeri quodlibet
ab omni nullo possibili quodlibet a deo non erit possibile quodlibet a deo et manifeste contradictio

Ad tertium dicendum duplici. Uno nō quod deus non sit exemplar infinitorum sed finitorum in infi-
nitum, ergo ista suppositio tenet se ex parte obiectorum, nō ex parte potentiae divinae. Alio modo
dico quod licet deus representet infinita non potest ipsa quodlibet simul cum sola deus sicut exemplar aliquod
sufficiens non possit ipsum quodlibet simul quia hoc sibi repugnat, infinitum aut ut dictum est
imitando quidem successive, consimiliter se habet quod ex parte dei nō sit repugnantia sed

ex parte effectu q̄ nō sit ex parte infiniti[tatis] &c. Ad Ind. Contra dicit Durand. Dicit nō sit repugnāns ex parte illorū q̄ dicunt[ur] successiue, vt hic dicit. Dico tū quod hec repugnantia nō sic est quod vnū indirecte repugnet alteri in existendo, sed ex eo quod non sit possibile infinitatē effectus quod quidē dicit posset contingere, vltra hoc tū dicendū possumus quod ista est impossibilis.

QVAESTIVNCVLA TERCIA

An Deus possit producere aliquam formam infinitam in perfectione

Videtur quodsic. Intendit q̄ se tunquit q̄ deus posset producere infinitam q̄ntitatē spiritualē quoru plus quam duplo triplo &c esse in infinitū aliq̄ vltra q̄ctionē nūc̄ra dicit esse q̄ntitatē spiritualē infinitā. Sed q̄ntitas est quedā forma q̄ est quedā actualitas sed

Deo si infinitas non esset repugnans alteri ens q̄ est ens limitatū sed nātā specifice sed hoc non. Nā Dalis si infinitas vni ēt intra limites nātē specifice cuiq̄ quātitati quod alteri ens magis intensa magis quā desiderare ens sum quā in magis intensa. Sed

Sed. In qualibet forma sunt infinita gradus q̄ diuisibilitate. sicut in motu est diuisibilitas formā quam est motus existens in mobili et mutatū esse in motu est et realitas motus ex qua est esse infinita ait q̄ndā fuit formā intensiue infinita sed

X. Fundamentū 3

Dicendum est. Quod ly infinitū in pfectione dūr sit addūm q̄ q̄ntitatem et multitudinem q̄ gradū, sicut se color albedo q̄ quedā infinitas esset infinitas alicuius infinitū est q̄ simplicissima et ex sua tē, q̄ sic in sua ēōne realiter tē allegua ra. vtrū sunt Deus q̄ sua simplicissima essentia quod absolutū dē infinito: Ister ait infinitatē duplicē excludere quē q̄ ex natura quādā infinitū q̄ecūdū sic ēnt, et sic modo existit infinitas q̄ pfectione Diuina q̄ in se sit eminentissima in natura q̄fectionis infinitas creatas q̄ possunt emanari: ad sedet q̄ Deus ēt id quo nāq̄ nōl: sed q̄ habet ordinem ad effectū, sicut n̄ essentia cuiusl et tūl aliquā est in ordine ad effectū, et ēōnis cōnatus ēt q̄ tendere ēt q̄ quātū ad effectū. Dicit q̄ aliqua ens infinita q̄ se extendit ad effectū mūltos, sic ēt Deus ēt infinitus actū q̄ quot gradus effectū fundare in infinitū. Hoc tū p̄batur

Quod sic 1

Probatur Concilio quoad 1am sui partem, vel quod Deus non posset producere aliquā formā infinitā m̄ pfectionis sed intensionis. Dicit. Nā si creatū esset infinitū quia esset tūl effectus respectu cuiusq̄ q̄ producibilis in esse rum finitum in instanti Conc ēt falsum sed Conc. falsitatis probat q̄ tūl motus alteratiuus posset fieri in instanti quod ēt esse absurdū Concedit p̄batur, nā quodlet ēt pfectio mobilis tūl motu ēt motus ad mouens in albedo sed quod mouet. vel mouens, talis ēt pfectio motus vnius ad motū alterius, motus alteratiuus et tardatiuus sed motus q̄ albedo finita q̄ est in tpe. Sed motus q̄ albedo infinita est in instanti.

Dicit. Infinitas intensiua aliqua albedo termino intensionis alterius ēt finita intensiue q̄ finita intensiue sed talis forma si quidem ēt in aliquo termino intensionis q̄ sic concedatur

Nota 3

quod non sit

quod nō sit in terminis intensionis ꝓt ultra intendi in infinitū: infinitū aut nōn t fieri addicō.

Obiectiō

Obiectiō. Item quicq̄ possit acq̄ri de ꝑfōe q̄ est infinitū intensiue quod hō est absurdū Deus quia deus nō recipit intensionē gratie ꝑ totū sed ꝑtes nō infinitas est ꝑ creatōnē nec ꝑ annihilationē et ꝑfectionē. Dicitis ꝙ ꝑfectiō formā intensiue infinita, sequeret ꝙ nulla creatura posset de nouo fieri quia est finita. Sed contra. Quia talis motus esset obiectiue infinitus quia posset ad terminū quemlibet finitū gradū ꝙa nō magis sit forma ꝙ dū ꝙt intendi in infinitū

Secunda pars cōclōnis. Quod sit infinitū in virtute dari nō repugnat probatur ꝙa deus hoc nō est infinitus: hō ꝙa hoc nō implicat, ꝙnqz tale infinitū nōn sit actuale infinitum actu, rōne quarū repugnat dari infinitū, sed solū sit ꝑtes ꝑ assignabiles nrō intellectū, sicut aut assignāri nō ꝓt esse actu infinita, sic nec ꝑtes ꝑ eleuationē ꝓterūt assignari infinitū. Dicendum tn hic est. Quod si aliqua res infinita daretur in virtute darētur Infinitū sōm ex deo ea nō sōm ꝙd deus infinita sit sic intellectu nr̄o sit infinito ꝙa ꝓt plura et plura ꝙ de essentia enta infinita infinitū intelligē. maxime dū sit imortalis. et infinita ꝓt ꝑtes ꝓprie curabunt Talis ēt est ꝓbles quassica in modo ad infinitas formas. et quilibet continuū ad infinitas diuisiones

Ad Argumenta in cōn. ad ꝓmū nōtō. quod in rōne huius ꝓbles ꝓpōnit ꝓpōnit ꝓpōnit

Iudam

attend ēē infinita et substā quarū infinita, sit duo infinita essent duo ēē infinita

Notandum. Quod infinita in duobus, vel infinito alterius rationis nō est impossibile quod se extendant, imo quod hīg est infinita in uno ḡne extendi ad finita alterius ḡnis, declarat hoc aliqḡ exemplo. Sic Deus facit aut dicit est, et aliquā relatiuā infinitam ad hoc extendere ad alia ḡna tres etiā Deij nō ēent infinita, similr Deus facit aliquod actiuū infinitū et substā ad infinitam ad hoc subsistā extendit tale actiuū. Exemplū Deus hīg facit aliquid linā infinitā vel aliquā albedinē infinitā, ad hoc subsistā aliqua finita essent et festiuitatis. Sic dō loquamur de infinitis hīgis rationis impossibile est quod se extendant ut quā q̄ rationē in ḡnibus allatis, et dō qa ōnē exceſſum claudit et terminat ab extendi quod sit extendibile in illud quod extendit, et illud quod excedit.

Ad istum rndēs de Mere rnōnū et dicū quod illa infinita sit in diuersis, ōn impossibile est esse plurēs annos quā infinitas dierū quod infinitas annorū nō ḡot excedi ab aliquo hīg q̄ rationis. Quod aut excedat ad infinitatē dicū sic est in duobus hīgis non est impossibile. Ad dō rndeō. Quod dicit et dicō duplicē sumi possunt dupliciter modis quadrupliciter ut diuisim dō modo vidēt et collectiue, sō modo sumunt dicō plurēs qua comitē dō modo non. Ex quib rndeō ad rationes solis ad lanc. Ad 1ām q̄ dicit rationes solis diuisim accepte sint 12 reuolutiones lunę, sed ex hoc nō sequitur ut infertur quod omēs reuolutiones lunę collectiue sumpte sint diuersę plurēs, ōnēs hīg reuolutionibus solis collectiue sumptis; na quamuis 1000 reuolutiones solis et lunę sint finita, ōnēs hīg reuolutiones lunę nō possunt ēē plurēs reuolutionibus solis sumpte sint infinite, et ideo reuolutiones lunę nō possunt ēē plurēs reuolutionibus solis

Vnus et dicō duplicē sumi possit

QVAERIT QVINTO

Vtrum Infinitum sit ab humano intellectu naturaliter coēxcibile

Videtur quod sic 1o. Omne potentiale aliquod comune q obiō adequato potest in quodcūq̄ contentū sub illo obiō. Sed intellectus ut hīg q obiō adequato ens inquantum ens. Sō potest in quodcūq̄ contentū subiō, sed infinitū est ens. Sō Iō. Patet. Quicū alt obiō non adequatur intellectui potentiali. Dō. Omne potens naturaliter intelligere aliquod totū potest intelligere naturaliter omēs partes hīg totius sed continuū v.g. partes sunt infinite Sō Iō patet q a simili se habet aliquod ad totalitatem ita ad intelligibilitatem sed continuū dependet quātitatiue ad partibus suis Sō ēē quātū ad intelligibilitatem.

Fundamentū.

Dicendum est cum distinctione. Quod aliquid sit infinitū grossū dupliciter considerari vel ut indutū modū finitū, vel ut indutū modū infinitū. Sō modo nō est dubium q̄ quodcūq̄ infinitū tam actiuū q̄ passiuū ut tale intelligit a nobis sub ḡne finitū ut actū indutū modum infinitū. Sō hoc dupliciter nisi quia 1o. indutū modū infinitū negatiue vel ut priuatiue, Sō modo adhuc est intelligibile a nobis q̄ aliquid gerens modum finitū oppositū sibi et q̄ careret terminis: si aut Sō modo impossibile est quod infinitū intelligatur a nobis nisi indutū illud infinitū quoddam sub indutū modum finitū positiue. v.g. cum intelligo illā grossā. Nota. Infinitū dupliciter ōmpā.

Nō hoc Sō est animal intelligo infinitū, q̄ a ōnēs hīg q̄ sit possibiles sunt infinita, ōnēs hīg intelligo ōnēs infinitos, nisi ēt indutum quendā modum finitū q̄ a solum intelligo ōnēs hīg sub ratione humanitatis in comūni q̄ est finita, non hīg intelligo ōnēs Sō in particulari sub q̄ cūq̄ ratione nisi q̄ aliquibet, et sta intelligendo ad hoc esse animal Sō intelligo infinita, non tñ intelligo ea

vt indutū

vt videat modum ipsius proficiat, sed [illegible] videat modum ipsius proficiat, sed [illegible]

Ad Argumenta in oppositum dicendum quod [illegible] de duobus ad quod in ratione motus ejus motus est quidam actus rei, prout ibi non aut de alio in ratione terminabilis cujusmodi est [illegible]. Ad secundum quod dicit quod intellectus non intelligit sine continuo sub ente in ratione entis, et continuum non aut sub ratione propria.

Ad tertium quod intelligens aliquid totum intelligit omnes partes ejus sub ratione totius et sub ratione quasi vniti non aut sub ratione particularis, unde non intelligo quod in continuis sint ex sub ratione quasi vniti non aut sub ratione particularis, unde non intelligo quod in continuis sint ex infinitis partibus in potentia. Licet intelligat infinitas partes non tamen intelligo eas infinitibus actu, nisi solum in ratione totius et sub ratione partis ly est finitum non tamen in particulari sub ratione propria cujusdam

Et hec de Pmo Libro Phis.

Secundum dicta suf:

ficiant

QVÆSTIONES IN IV LIBROS PHISICORVM

In hoc vbus ppy agit de Loco vnius et ipse et 98 grammatico gbant Ptty sup gnte agit de Loco in ga pm ogmuit vulgj Aristotelis Ptoru ois sunt in loco, tum ga multa ois communiter et maxime ppria ipi locabilis, g alioe latiora dr. Cum ergo ad Ptty spectet tractare de mobili stabili dd de Loco. Ar Multa aut locabilia maxime cmunia, vel ga conuenit ab oibo Ptticis, vel ga in plurib, vel g ga cottery inest, cui Ds celestia excipiunt multa carentia latitudine cfantur. Circa dcam Ptty quam sit difficilis de nalis loci q patet: difficultas aut duplex sunt causa. Prima ga antiqui loci ex quorum cognitione ad gdam loci cognitionem deueniri debebant talia sunt ut ga antiqui loci ex quorum cognitione ad gdam loci cognitionem deueniri debebant talia sunt vel ga ignorabant loca esse mata, alia forma, alia Cogg. 2da. Quia ab antiquis multi est tractatus de Loco. Inde

Q Stanoum est 1o. Locorum duplex accipi. 1o Methaphorice et sic quodlibet duplex vel qd ut sig nat quodlibet receptiuum et determinatiuum alterius, sic Plato Materiam vocabat locum formarum g est recipiens earu ut ait sic Ds Aristo g de anima tex. 6 ait receptiuum quodlibet sentientis anima esse locum formarum, et spes intellectualium: sic Ds forma gnis dicit locum g a determinat materiam vel qd signat debitum ordinem dispositionem et ordinationem, et sic Plato in Thimeo accipitur, vbi dr super celestem locum et Deum esse in loco est in conuenienti dispositione et ordinatione g in celestibus ordinatis sunt dispositi viri qui suis locis esse locati.

Q Sta 2o. Quod locum alio modo sumatur pprie et loc actiue duplr. 1o pro denominato, et sic locus non est in superficie corporis continentis rem locatam. Vno modo est respectu superficiei corporis continentis ad rem contentam, aliter dr actiue dupliciter

Q Sta 3o Quod loc actiue modo loci quod accipi vel qd signat locum quodlibet absolute, sicut sic naturaliter scilicet non est superficies gdam rotunda immediate corpora, vel signat totum nalem esse loci dr absolute continens immobiliter et tradens ad se locatum, et sic terminando quem modo locabile. Ar Dos aut hic agitur de Loco pprie dicto et sic signato quodlibet ed de alio quod erit pprie actus

Q QVAERIT PRIMO An Locus sit Corporeus

V g deta quod sic. 1o quod est reinf dimensu est corpus sed locus est talis 2o Jor pat. Ar Quia locus debet esse sufficienter corpus locabile sed corpus locabile est reinfdimensum 3io.

DICENDVM est, Locum non esse corpus. Sō p hōr
ex refutatione sentē cōtrie. nō tute corpg. l esset mathemat. l Phisicū. Nō igo locus. sed one
corpg Phisicū est mobile q abit natā q est principiū motꝰ. sed locus est immobile. ergo locus non
alius simꝫ & hic & illud erit in alio & alio sine fine in infinitū. Locus in alio dispositis, et hic ig hēā ac
alio

aut vas quod dum est vas sepulcrale corporis locati: vnde aut vas posit aliud corpus in se sua superficiem, corpus in nis quod ibi fundatum esse set haberet in superficie.

Sola pars conclusionis. Quod aute Loricy sit distincty essentiæ a superficie; ita quod illa proprietas Loricy est superficies non sit formaliter sed malo modo sc. Stare strictum. Quare? Quando aliqua bona superficies generat unitatem alicuius entis continui: distantia aut specifica arguit essentiam sc. Sed Loricy in actu aliquo existentes sunt separabiles ipsa nis sue essentie, sed Loricy et superficies sit huiusmodi sc. Igit patet propositio. Nec obsti. Quia si Deus destrueret vna superficies corporis locati, alterum, vtq; quod duo elementa et omnes partes corporeas excepta vltima sunt annihilata: hoc non posset fieri Deo nullo Catholico negabit, certu est quod vltior stante adhuc ne manet superficies certa, et hi nis ne manet Loricy, cum de eius ratione sit contineri sc.

Actanum autem duo esse. Quod ex quo Loricy nis est superficies segnis sc.

Quod sit aliqua entitas actualis insuper vltra fundata, etiam sit superficies sit eius materia et fundamentum, et hoc modo Loricy nis est ni respectu superficiei, tenetur rei continenti ad eam locandi, an Loricy et superficies nis est aliud, quia vbi actus quod de ratione et natura. esse quod de diffe. sit vbi circumscripti vel et vbi repentitue. Obij. Indivisibilia non continent in corpore diuisibili diuisibiliter sed locabiliter, ergo aut quod non contendit Loricy sed est locabile quasi quid et quasi illi Loricy, nis sibi modo diuisibile in comparatione ad locu, nec obsti tale vbi circumscripti, sed ni vbi essentiale.

Nota Loricy et superficies segnis sc.

Sequit ex quod Loricy non sit positio sua de pertinentia Loci sc. Quia illa non sunt in quorum nis manet alio manente: Loricy ex positio sunt huiusmodi sc. Nec obi. Quia Loricy non corrumpitur corrupto locato et ni corrupto positio. Obij. Illa non sunt in quorum nis multiplicatis alio non multiplicatis Loricy est sed positio sunt huiusmodi sc. Obi. Quia quamuis quod Deus faceret multa corpora in eodem loco, tua Loricy esset vna ni ni positio, corrupto ni vno corpore corrumpitur eius positio, et ni non corrupto Loricy. Item Loricy non informat locatu, ex quo obi: sed positio informat. ga positio est in re positia. et situ in re situata.

Obiectio instan ga. Resio ad ia.

Obiectio Illa sunt eadem quorum sunt diffa eadem. sed Loricy et positio sunt eadem diffa; patet sursum de assumpta rebus sc. Probo. Locatu est situatu. l. positio. sc Loricy est situatu vel positio contra quem obi quod est Loricy quod indeclinabile extra. Nego consequentiam Instan. Quia sursum et deorsum, ante et retro, non sunt diffa ipsis positionis in quarto de quasi contrahit, ei ni est positio aliquis sursum ga Loricy vbi est, est sursum, neg. Ad talia sunt diffa Loricy patet, sed sunt quam rationes loco attributa. Ad 2am instan dico quod locatu non est situatu quia sc. sed sunt conseruabile sed quod ad locatu sequitur situatu l. positio. **Scendum** aut est quod sc illud locu a communitate l. a concreto ad abstractum non tenet consa, ni vbi est predicatio quia non sequitur. s. superficies est albu. sc superficies est albedo, sed bene sequitur superficies est albus est coloratus sc albedo est color, ratio ni est sc. Illa ga sequitur Loricy est situatu ergo est sc, igit nec illa est bona consa Loricy est situatu vel positio. Ad 3am instan dico quod ratio sic respondet ad talem interrogabile quia hoc ni est ni. ga ad variabile Loricy sequitur variatio positionis, sit ga positio talis quandam conseruabile ad locum vnde pria non debet vnder quia positio. sc pertinere quod est in tali vel tali loco.

Ad Argumenta in oppositu. ad 1m dico quia Loricy sumatur quidem nominato nis est ni superficies concava corpis locati contenti, et sic est in quo circumscripto quantitate et nis est distincta realiter a superficie. Aug. aut distinguendo istam legit. Sed tu dum opinio antiquorum. q. locus circumscribatur spatio quantitate quantitate sed interualli, et sic quantitate distincta a superficie.

Sed

ff vñ loty accipiat q̄ ge se signato sēt essentiū destruit a superficie, q̄a sic loty est orty aīg
ſ̄ll q̄ motū vel resistēs continuata ipsis. ſ̄t ſ̄ſſ ſ̄ſſ ipsis cōtinuē cohibitū ad ea cōtenta
Ad Quōd rndet Mag: Nūq̄ in loty n̄ est loty non gaudet nec cōsequat q̄ quam
sed mi ostēt qualitates actuāt et passiuas quas loty nālit̄ cōmunicat sibi ad ipso corpe
ipsi mōstret intrinsece. Ad 3m. Ipsi cōcēdit et exīn sēt moty locales q̄ sēt ad ſ̄uperficiē ꝺ loca
loci q̄ determinato īformato est ad orty, non in corpe mouēte q̄ntū loty sed q̄ntū esse in loco
quod nihil actus est q̄uā ipsum orty, hoc in acceptū de moto localem. Ad 4m dicit quod est
moty in eodem q̄ntū essent essent de moty, non in essent moty localiter, q̄a non determinantur ad sēt ad
aliquid corpi continēs. Ad 5m. Iam conceſſū fuit loty sēt q̄ ge se signato distincta entitate
a superficie. Ad Cōm: dicit quod impossibilitatis fundamentū sunt in loty q̄ sentialē
seu essentiale nō vō cōtinuitatis, et hoc q̄ dicit subdit; vñ non requirit quod corpora ipsorum
sēt essentialiter loty et existentia superficies se ambiantes. De ultima aut ſ̄ſſ dicit quod nō sit
corpus secundū loty et existentia superficies se ambiantes, sed sufficit quod sit
in loco aut infra quatebit.

QVARTO QUERITUR.
An locus sit immobilis.

Videtur quod non ꝓ. Nihil actiū quod est in subiō mobili, mouetur ad motū illius subiecti. sed loty
est in subiō mobili. Sō. Concedit, q̄a cōtinuū dicit motū nobis mouēti, ita q̄ sunt in nobis, patet de expe-
rientia de quodā q̄ amouebat Mōtē. Quia loty dat in corpibus mobilibus, vñ in elementis est loty albeng
Ad Oppositum arbor luxit est loty istius infirmitatis q̄ fertur sursum: coelū ait est loty ꝺm est īn
ista ad sūt in mobilia. Sō. loty nō est immobilis. Dicendū quod loty sit mobilis motu augmenti: q̄a
quanta v. q. accipit superficiē locum loty. hic ꝓ aut loty augmentatio aut plantatio exponit rotun-
landa; ſ̄ſſ dicit sic tractetur ꝓpositū. Ad 1m dicit ad q̄d loty sit manens quantū exit sunt in diuersis
locis quod ſ̄t impossibile.

Dicendum īn est quod quamuis loty sit mobilis mo-
bilitate corruptionis et destructionis. est īn immobilis ſ̄ſſ ſ̄ actiū immobi-
litate oppositā motui locali, ita quod nec ipsa se nec ſ̄ actiū mouebit localiter.
Ad 1am Pars cōtinuū declarādi ꝓ. Quia cōe actiū quod est in subiō corruptibili est
corruptibile. loty est huiusmodi, ſ̄t Gen̄at. Nā actiū nec mouet se nec a subiō nec trā sit
de subiō in subiō. Sō oppositū quod ipsa mobilia ad corruptionē subiī. Nōr ꝓbō. Nā fundata in corpe
continentis illud ait est corruptibile ſ̄ſſ. Secundo supposito ſ̄ſſ aliquod corpi duobus actu a
quarlibet rōne, ut aīa volatēs, ꝓ remoto illo corpore duo partes aeris continuāt, vel remanet
loty aut corrumpitur, non ꝑt dici quod remanentia pars vna aeris nō est huiusmodi loty, q̄ loty et
locatū nō sunt continua. loty vna, est separata a locato. Ꝓ relinqui quod loty quodcunq̄ pōt cor-
rumpi et dicit. Tertia pars Incēlis nō ꝓbō. Nam hic sequeretur quod aliquis motus
esset sub duobus speciebus loty, mutuorum, de vna specie in aliā. Consequēs est falsum. Sō. et arg.
Contra ꝓbō. Corpus in aliquod corpus continens in quo sunt duo loty et quod dat vnam locum sursū
mouebit ꝓ deorsum: ſ̄ ad loty mouebit actiū illi corpori. Sō loty q̄ erat sursū est nūc deor-
sum: sed loty sursum et deorsū sunt opposite distantie: ergo q̄a sursum et deorsum sunt distantie loty,
sunt ad loty sursum et deorsum sunt opposite distantie: ergo q̄a sursum et deorsum sunt distantie loty,
tum ad q̄a ꝓbō ſ̄ſſ: nō obstante q̄ est sursū et motū q̄ ſ̄t deorsū sunt opposite distantie. Sō q̄ cōe
distinguibile vera ad q̄ sunt istis motis. Ad 1m dicit quod non mouebit loty q̄ ſ̄t ꝓbatū q̄a
dicit quod q̄ ſ̄t mouebit est corpi, et q̄ ſ̄t acquirit locum: sed loty vbi est corpi nō acquirit locum
ore quod q̄ ſ̄t mouebit est corpi, et q̄ ſ̄t acquirit locum: sed loty vbi est corpi nō acquirit locum
Sō. Ad 2m dicit quod loty ad q̄ actiū non mouebit quia Nā. Aristō. hoc lib. assignat
differentiā inter motū et formā ab arca Noē et locū ab alio, q̄a motū est forma manentes q̄ actiū
motū ꝓpositi, loty aut non. Confirmō. Nā hic loty est in loco, et loty ſ̄ſſ est loty q̄a est falsū.

Ad Argumenta in oppositum

Ad primum quod sic arguit de illa sit ratio de aere. Ad quod non oportet multa, nec inducere aliud quod multis repugnet, quod patet de aere. Ad primum ergo ex emplo, sed tu dicis quod illud est alia exemplificatio in re et ita non movetur ad medium hypothesis, ita est nisi quod illud patet de medio quo relatum. Ad secundum, nec aqua nec aer est ita sibi repugnat motus sicut dicitur de loco. Ad quartum quod contrarium orbis lunae, quia ad sua contrarietatis est immobilis aeris, sed in oppositum quando maxime continue. Sed si aliquis locetur ab aliquo parte contrarii orbis lunae, recedente illo a loco immobili loco prioris et sucedit alii loco, et sic nullo modo sequitur motus localis loci sed sola commutatio. Ad tertium quod loco non moveatur motu augmenti, ita nec tali motu est communis motus localis qui repugnat loco. Ad aliud de planta quod dicitur quod loco omnia conveniunt patiendo de facto locati, planta non recipiendo quia ad eius quantitatem sic stet tantum planta potest augmenti sicut quare a toto, partly autem in toto non accelerabitur. Ad primum loco conveniunt de facto locati, loci sicut in alia requirit locati ex alia separatim, quod aliquid est partly in toto.

QUAERITUR QUARTO
Utrum locus sit aequalis locato.

Quod sic non. Quia ignis est subtilior alio tangit in loco suo proprio, et sic non est sibi aequalis. Sed. Quod continens est esse maius contento. Sed locus continet locatum. Sed. Tertio. Et ideo videtur sit locus toti et parti: sed nihil est aequale toti et parti. Ergo nullus est locus sicut maius sua parte. Quia

DICENDUM tamen est locum proprium esse aequalem locato.

Locus quotuplex est. Stendum est quod duplex potest dici locus sicut Communis et Proprius. Locus proprius est qui primo continet locatum sic quod locatum non continetur alicui corpori quod non sit quando illud locatum: locus communis est qui continet illud locatum et cum hoc alia, sicut exempli est locus communis aeris et hoc ita quia cum eis continet alia corpora. Est locus proprius aggregatus ex omnibus elementis et omnibus contentis in ipsis.

Nota Ex quo sequitur Tertio. Quod non sit inconveniens aliqua esse loca proprium et communia respectu diversorum. Sexto. Quod omne primum corpus habeat locum proprium et quod de ultima sphaera non sit locus. Tertio est multa non sint loca proprium capiendo media quae aggregata ex omnibus corporibus tam superioribus quam inferioribus. Sexto. Quod totus et quaelibet non sit ibi locus proprius sed tantum sit ibi locus communis. Quarto. Quod nihil sit locum proprium esse aequalem locato sicut proprium sed continentem, ad istud sensum quod quilibet locus continet tot sit locatum, quia nimis continet illud locatum et nihil plus.

Ad Argumenta in oppositum ad primum dico quod ignis non est proprius locus ignis quia sic continuus. Ad secundum dico quod sic continentia sit maiora contento quando extenduntur dimensionibus, non tamen oportet quod sit maius quia continentia. Ad tertium. Totus et quaelibet partes bene est ibi locus naturalis, non ad illum locus ad quem inclinatur totus ad et quaelibet, non hic est ibi locus proprius ipsius.

QUAERITUR QUINTO
Quomodo locus definiatur ab Aucto.

Definitio loci DICENDUM quod ista definitio est vera quia Quod locus sit terminus sive, cuiusque continentis immediati. Determinis qualis autem sit terminus loci ex:

plicat

Explicatio definitionis

QVÆRITVR SEXTO
An locus naturalis addat aliquid supra locum absolute
DICENDVM est affirmative Dñs Gus.

Rationum 1o. Natura omnis corporis naturalis quæ corpus sit loci, hoc ipso necessitatur, vt aeneit in corruptibilibus, q̃ in cœlo ipso locus sua natura incorruptibilis, nõ possit eum ipse cœlum omnino, vt fundi, loci sui possessu se minime defendere possit, et hoc nõ ob materiæ publicæ vt. Cael. sup. in loco textu 2. ille inquit in quo natus gignunt. Prius corpus sit aut natum commigrare, corpori corporis sui tale aliquid q̃ naturaliter possit quod subiici alteri omnino corporis corporis, sic tale aliquid est corpus loci omnino, cui tale debet natus locum, quod in possit inesse in loco, sensu corporis sui mali corruptivi et lumen, quare quid tale finem esse illi loci competens, vt sint sufficiens diuersa et ea sua natura completiuntur.

Rationum 2o. Quod omnis natus corporis corruptibilis quidquid corporis addit supra locum absolute sumpti potest quandoque et quia ipsi nocere sunt hic ipsi et. Quia sic quoad supra locum absolute sumpti potest quandoque et quia ipsi nocere sunt hic ipsi et. Quia sic quoad

ad lorum, recte colligit proteus habet lora tractandi ad se exposca, nam sicut cū ordine ferri appropinquat magnetis ita amoris et adherescit, dicimus magnetem vim habet attractiuā ferri, similiter
Ista prat dicit de lore ad qm corpa nāli sua exercite tendat eq adherescit et unitas corpi sit.

Lyta 3°. Tractand adhuc esse duplicem, dicit in qnē Causis Efficientē, dicit in qnē causis finalis. Tractatus in qnē causis efficientes scilicet q ad esse et ad motū, et hoc bel. ejus in qua habens ipsum ad alterū movetur, ut qn̄ vinū hō tractat aliud, et tales tractatus est motiū realitis
est in qua habens non movetur sed tamen mittit aliqua qualitatē qua fruit aliqd tractū et movetur,
ad ipm, qui magnes tractit ferrū et sum nū qualitatē, Sic vō tractus in qnē causis finalis est illa
qua tendit ens ad ens vt ad finē, qa est finis efficientis eiq lorum, illa rec nāl appetitiua
tendit ad ipsum et hoc tractus est metaphoricus, qui tamen de tractu agens, et movens dicit in
2 phy. 3° declarandum. Lorum qd non tractat ad se tractū efficiens vel finalis. Patet primo
Quia neutro modo ea posit habit offectiuē. Secundo qa non lorum debent pueris aby si emas
bilis Sō. Dicendū qm tales tractus sit violentus cuiusdā nāli, nō tamen ad illa lora esse
violenta. Non sō. 2° modo, non n̄ est verisimile lorū deducere ad ipsum aliquid cuiusdā
mouth ad ipsum. Patet vltō est qa illud movet et habit vt finē ad quē ea quietescit
tendit. Sit in illo, nō inde attractio m̄ violenter: sine n̄ sit ad ipsum, consequit q eam
et immobilitatem ad sit bonū et perfectio ejus ad quē ipsū tendentes consequit lorū nāl. Sō. 3°
Quod vō attinet ad postrem lorū conseruationem. Certū est Lora nāli op nō solū conser-
uandi, sed ad quē vltō ea appetendi tendit vim habet, quod luculenter ostendit Aristot 3 de hist ani-
malū Capitō 8 vbi dicit q vaniatate lorū varias animantiū gnationes, et abscō
maxima ordinem, figurā, et quē ipsum multē exemplo illustrat et manifestē probat. Connullū
Solent et animalibus q dicit vna aliqua extra eis complexum contrahunt qualitatē nellis
lorū tendit sō quē corpa aliqua extra eis complexum contrahunt qualitatē nellis
et animalibus ad suum nāle a celo accepta. Sō quē q qualitatē corpis lorum sit con-
uenientiam cum corpe locato, quē aqua est lorū qm̄ cōseruatiua quē sua humiditatē et frigi-
ditatē qm̄ sua natura est anōmodata. Dicō qm̄ in ea corpa lorū est vnitas et bonū simul,
et melius vt sit conseruantiū

Sic est Lorū habere vicissitudinem conseruatiuā lorati, lorati
in suo loco nunquam corrumpet, nisi n̄ corrupta qm̄ suo conseruatiuo quē hō est ei vnitas
de esse, q vi sua loco existit contrahit ea qm̄ ei aqua, ampliatiuō et qualitates in suis
lorū nāli corruptis. Nisi Lorū naturales ingenita dē conseruare lorati quod in qm
in suo loco continuē detrahit. Sō quod nisi aliqua qualitas contraria fuerit in agente ipsum sit
qualitas cōseruatiua lorū lorati, lorū sibi rem conseruans. Corol. 1m̄ declaratur ex dictis
Lorati.

QVAERIT SEPTIMO

An duo corpora possint esse in eodē loco

Q. Iudex quod non sō Boeth sō de Trinit. Cap. 3° dē Dessam in nichō varietas addit
hiis simul esse sibi lorū est simul esse, qm̄ vnū duobus simul non possunt. Sō si varietas
lorū tollit simul esse, duo corpa nō poterūt esse in uno loco, qa simul esse tollit.
Sō Patet formalis quare est dubie partes cū partes: Sō q quadratus sit quatuor
intra partes Sō q quadratus tollit simul esse, qui cubus sit quod non patet ex ui-
tate quadratū Sō duo corpa nō possunt esse in uno loco qa ad esse ei quadratus
3° Diuersus est ratiōnalis corpis quantū quod duo corpa sint simul. Sō manifestē ex

m. Enfist

Secunda etm pars Conclonis quat' alias non possemus multos articulos
dicere nisi salvando vt ipse dicit non g deveniat ad dam v. etiam sint alia clausule vsq; corruptione.
quod subrelocavit à morbus clausq; sepulchre quod intraverit ad despulsus ianuis clausis, et g3
corpa Beator quiescent se in celis simpunt, nisi h3 quis possit q3 quando potest duo corpa
esse in eod loco. nō enim dicit assignant. Omisse aut alios opinionibus ita hic modicū. N. tot
declarat. Quia duo respectiva coexistūt in diuersis possunt esse ad longa terminum, ad est dus
locationes possunt ad longa locum. Et gdā non est vera ideo respectiva intrinseca coadunata
tibi ignis respectibus existit ad vnitatem tibi: sibi possunt esse ad eius terminū sed et isti
tibi ignis respectibus existit ad vnitatem tibi. Quia non est impossibile nec repugnat quod de
Christo possunt h3 duę simultudinate esse ad vnū terminū et ad vnū simile, et duę filiationes
ad eund patrem sed. Conf. Quia non est impossibile nec repugnat quod de eodem
sint duo effectus naturales, maxime quando, ign gig eode tpo natus. Quod dicit quod sint duo
possibilitas, at quat dicit ignis non combureret 3 quercubi: non sequit. Quia duo effectus
quantitatis ad diuersos est eode modo respectibi et loci. Sed quod dicitur quod sint
duo effectus, et ita duo quanta possunt esse in eod loco dicit intelligendo

Ad 1a. Duplicēs de effectu respectiv formal. Quod non sunt ordinarij et immediati,
ign comunicatur subiecto forma sed. sicut effectu absolute est forma albedinis: alij sunt se-
cundarij et mediati, consequuntur formā ian existentem in materia ut est de quegaco tantum
respectibus albedinis respectu effectu non possunt esse forma separata nec inherentia ignis nisi
gratia, formal ed ign dicit quod possunt. Cum dicit effectus quantitatis, quod non habet
partes et quatenus dicit illi: Quisq; duplex arundo dicit non sint quantes ex quantes in toto
quod ita sint et sic ut sint adinuicem tam extensa quod extensa et ita ut unaquq; sit quan-
quod extensa tam quidem sit apta coexistere loco certo. Quia dicit sint quantes ex quant
in loco, id est ut non solū sit una quanta ab alia distincta quod extensa sed etiam quod ad
istum et istum. Quantes dicit quod motus presentes sunt effectus formales et quasi ipsius
quantitatis. Quia ign quantes quantitatis existentis in toto et in qualibet et sic effectus ad ignis
non quot separatim quia est effectus quantitatis existentis: at vno quantes quantitatis
sed modus sed tam quia quantitas dat subiecto extensum quantū in loco, ita ut una sit ex
loco et sibi altera, ad quod extensum in loco sequit impenetrabilitas: ad quod istis effectis
sunt separati possunt separari à quantitate quod dicit et ita de facto separari à quantitate
Christus dicit in Eucharistia quia effectu à motis, vbi nulla est extensio corporis Christi in
ordine ad locum. et sic est extensio sibi Christi in seipso, sicut aut quot separati a quantitate
extensis quoad locum, ad sit ign quasi extensum sic in septa ad manente extensione
in ordine ad loci quot separati impenetrabilitas à quantitate, sicut ita sicut ad extensum
in loco sunt extensus sicut in loco ad extensum in loco. Nouerit dicit quod ad duo non possit
separari à quantitate effectu motus, non tamen quia separati ab inuicem realiter sed ab actu, adhuc
in quantitate apta sit respectibus loco et impenetrabilitas. Ad 2o. Quod quantitas sit apta ex se esse
sine corpore inexistente se possit ad fm. a quidā dicit, separatim et impedit eis resistentia. Quod
ign Deus possit effectum sine quantitate ad est impenetrabilitas separatis a quantitate

Ad 3um corpus repletū loci etiam plenum repletū ab vno loco repleto
non possit ad simul repleto loco sed repleto non quia. Quando ignis quantitate possit
repleri loci sit de facto vbi non sit repletus sit quia effectus quantitatis. Quod dicit
quod ita sicut non repugnat vbi ad est effectus quantitatis ille loco esse nalis loco repletur, et non
possit nullo alio corpo recipi, sup nalis ad ign quatenus dicit absoluta quia ad alio corpore repleto
ne, et illud recipi.

Ad Argumenta ad ign rades Non ne loco sed ordinem ad corpus illud

replicat

intrinsece mutuandi, et conseqũr̃ non existit quidditas ꝑ̃ accidentalis ꝑ̃ vendentalis ꝑ̃ sou ex̃ aliis et q̃uod non h̃ꝫ̃
corpꝰ ñ̃ indutum q̃uia est de se possibile et sint ordo loco et gradu de ultima specie, q̃uod non h̃ꝫ̃ q̃ accid̃ aꝰ
res cognoscitiua formã multũ intuitiua. et possibile cognoscibile, et maxime loco, q̃uia possibile
Ad 2m̃ dicendũ q̃uod sicut in exã loco Ad 3m̃ dicendũ q̃uod aliqua duplex possunt repugnare et formaliter et actualiter
Formaliter repugnare dr̃ dupl̃r. Vno effectiue opponendo, et aliũ et nigũ, Virtualiter aut repugnat Cui
nãliꝫ et oppositũ ꝑ̃ effectiue et sic nihil Quia de hac materia quæstionem, et agitur potius ibi quæ
ñ̃ aliꝫ et oppositũ ꝑ̃ effectiue et sic nihil Quia de hac materia quæstionem, et agitur potius ibi quæ
indirecte in exãg̃ materia formã opponendo formæ vtrumq̃ stando opponendo cello q̃ nulli. In quibus ego non
Quando dicendũ est q̃uod aliqua ꝓpositiones ꝑ̃ repugnant formaliter q̃ alter repugnare non ꝑ̃ ñ̃ ad ipsã sub-
dictã dicendũ sonet ex̃ ea vel ꝓpositiones ꝑ̃ repugnat dicendũ ꝑ̃ sint eiusdem formaliter q̃ sint eiusdem
vel̃ hic aut ñ̃ ꝑ̃ vnã subiectũ sed duas. Et vñ dicendũ ꝑ̃ ꝓpositiones repugnant dicendũ ꝑ̃ formaliter q̃ sint eiusdem
rabiliꝫ. sibi ꝙ̃ repugnat sibi essentialiter et respectiue loco. Quandoq; vna ꝓpositio bona q̃uã ꝑ̃ natã ne
ꝓb

[illegible] [illegible] [illegible] [

Nota Modum

202

Obiē: chū.

de sinat ꝙ cōservatiua q̄uis ꝙ ꝙd nō hō simul ꝑ scipsa nō ht ēntr penetrabō, ga est
rāg quātitat nō est de alia d̄scriptō corpōis ꝑ scipsa. Sed illud de Ebore et exemplo Dei cōfir
Deū hō ꝙ nō repugnat si Deꝰ vellet corpꝰ illud simpl in dubiū haut conservare ꝑ posset ht tale
exemplū q̄ loc̄ sūt gnāl. esset cōg hō ga nō acq̄rit hō maiorē entitatē q̄d ante

QUAERIT Horlo

An ultima sphæra sit per se in loco?

Videtur quòd sic.

Oō quod ꝙ se mouet locali ꝙ ipsa est in loco: ultima sphæra
est huiusmodi. Sō ꝙ ꝓbat. Quia ens d̄ moueri localiter quando tendit ad locum vnum ab alio
mot̄ n̄ capit d̄ ens mobile d̄ tempore vt ꝙat. ꝙ ens ꝙ ꝙ Phys. Nō ens est classa Conc. Quia cuiusq;
mot̄ n̄ est alicui mot̄ ꝑt̄ in tempore illius mot̄: ga cōcludit inst mot̄ localē vnius terminj ad alterū
est alicui mot̄ ꝑt̄ in tempore illius mot̄: ga cōcludit mot̄ localē vnius terminj ad alterū
est vbi quod ꝙcedit à cētrō sphæræ locant. Sō ꝙ ꝓbat. Mot̄ n̄ dr̄ q̄ndum. Inuenitur ad
terminum, cui est actu q̄uis tñ in potē ad terminū. Sō

Hic est Obm. Vltima sphæra non est in loco, nec

mouetur localiter, ny fortè ga sic mot̄ terminat ad vbi cui est circa locatū. Quia concludit vt
intelligas. Nota ꝙ Quod licet Comit. quod Donatus dicebat ꝙ ens mobile dicitur ens quod
ꝙ mutabant ꝙd mobile esse vltima sphæra, nō verū, quia ad illud quod ꝙ dicitur ꝙd mobile contrahit
ens cuius ens imperfectū est, ens ꝙ in loco, non ad ꝙd mobile a nullo contrahit sed cōpositū quod,
ens cuius ens imperfectū est, ens ꝙ in loco, non ad ꝙd mobile a nullo contrahit sed cōpositū quod,
est vbi quod ꝙcedit à cētrō sphæræ locant. Sō ꝙ ꝓbat. Mot̄ n̄ dr̄ q̄ndum. Inuenitur ad
terminum, cui est actu q̄uis tñ in potē ad terminū. Sō

Hic est Obm. Vltima sphæra non est in loco, nec

mouetur localiter, ny fortè ga sic mot̄ terminat ad vbi cui est circa locatū. Quia concludit vt
intelligas. Nota ꝙ Quod licet Comit. quod Donatus dicebat ꝙ ens mobile dicitur ens quod
ꝙ mutabant ꝙd mobile esse vltima sphæra, nō verū, quia ad illud quod ꝙ dicitur ꝙd mobile contrahit
ens cuius ens imperfectū est, ens ꝙ in loco, non ad ꝙd mobile a nullo contrahit sed cōpositū quod,
ens cuius ens imperfectū est, ens ꝙ in loco, non ad ꝙd mobile a nullo contrahit sed cōpositū quod,
— cui coelo impressa est species

Dicendum est punctū non esse p se in loco aliquo

Ad 3m dicendum q̃ punctus non dicit̃ terminus q̃ntitatis nisi in quantum habet ordinem ad partes continuas quarum est terminus. Sed quando est terminus lineæ recte in loco lineæ q̃ attingit. Quando vero duæ lineæ curuæ aut aliquæ lineæ quæcunq; loca, tunc duo extrema lineæ coniungit̃ alicui modo extremo alterius lineæ, sicut patet de punctis quæ sunt in loco medio. Et sic aliquando punctus habet esse in loco mediante alterius lineæ, sicut patet in 6o Physicorum.

QUÆSTIO VI.

An Angelus sit in loco

Videtur quod non. Jo. 3. Angelus q̃ sua substantia est in loco. Sed nihil substantiæ simpliciter est. Ergo nullus Angelus est in loco.

Præterea. Omne quod non est quantum, nullo modo est in loco. Sed Angelus non est quantus. Ergo nullo modo est in loco. Et hoc videtur Dionysius intendere 1o de Divinis Nominibus, ubi dicit, quod Angelus non habet ubi circumscriptum ad corpus, nec quod sit alicubi definitive. Sed nihil nisi quantum potest alicubi definitive esse. Ergo Angelus non est in loco.

Præterea. Omne quod est in loco, vel est ad locum sicut in subjecto, vel sicut in loco, sicut locatum. Sed Angelus non est ad locum sicut in subjecto, quia sic esset substantia alterius rei, sicut accidens. Ergo Angelus est in loco sicut locatum. Sed omne locatum est corpus, vel virtus corporea, vel in materia corporali. Ergo Angelus est corpus, vel virtus corporea, vel in materia corporali.

Sed contra est quod Dionysius dicit 1o de Divinis Nominibus, quod Angelus est supra omnem locum et tempus.

Respondeo dicendum, quod Angelus absolute et simpliciter est in loco. Probatur Jo. 12. Non est inuentus locus eorum amplius in cœlo. Jo. 3. Quod dicitur de cœlo empyreo manifestum est. Quia ut dicit Philosophus 4o Physicorum, locatum esse in loco absolute consonat dicto, quod non sunt corpora, nisi tantum ut sit ad corpora esse in modo esse in loco. Et hoc esse alicubi quod competere non potest corpori quanto, scilicet diuerso modo esse quo est in loco, ut communiter ab aliquo existente, et per hoc competens ei, quod sit alicubi. Et ideo dicit Philosophus, quod esse alicubi non possit esse alicui rei, nisi quia est in loco. Sed hoc non potest esse aliud esse ipsi Angelo, aut est in loco sua substantia, quia impossibile est, quod idem sit corpus, substantia alicui rei, seu habitus. Unde dum dicitur, quod Angelus est in loco, intelligendum est, quod Angelus non potest esse in loco intelligibili, nisi per hoc quod comparatur ad aliquod corporeum quo tacto dicitur Angelus esse presens in loco.

Conclusio

Quod vero sola substantia Angeli sit ipsi ratio essendi alicubi, sufficiens est sciri in loco esse sicut in subjecto, ex 4o Physicorum, text. 2 et 3. Aliquis 2 Part. q. 52. membr. 11. Et hoc ex hoc quod Angelus est in loco ut locatum, ipsa substantia sua indiuisibilis constituit esse alicubi. Intelligendum est Angelum de esse alicubi definitive, sicut diffinitur a Philosopho 4o Physicorum, text. 2. Quod quidem esse alicubi definitive non competit Angelo secundum totum quod est, sed secundum substantiam suam, quæ est actus finitus, et per consequens mensuratus. Et ideo substantia Angeli, quæ est finita, est sufficiens mensura essentiæ, virtutis et durationis alicuius rei. Et ideo dicitur, quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco. Et sic patet quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco. Et sic patet quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco.

Ad primum ergo dicendum, quod Angelus dicitur esse in loco, non quia substantia eius sit aliquid loci, sed quia substantia eius est sufficiens mensura ad esse alicubi definitive. Et sic patet quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco. Et sic patet quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco.

Ad secundum dicendum, quod Angelus non habet ubi circumscriptum ad corpus, nec quod sit alicubi definitive, sicut patet in 6o Physicorum, text. 2. Quod quidem esse alicubi definitive non competit Angelo secundum totum quod est, sed secundum substantiam suam, quæ est actus finitus, et per consequens mensuratus. Et ideo substantia Angeli, quæ est finita, est sufficiens mensura essentiæ, virtutis et durationis alicuius rei. Et ideo dicitur, quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco. Et sic patet quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco.

Ad tertium dicendum, quod Angelus non est in loco ut locatum, sed ut mensuratum. Et ideo dicitur, quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco. Et sic patet quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco.

Nota falsum

Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco. Et sic patet quod Angelus est in loco definitive, secundum quod applicatur per contactum virtutis suæ ad id quod continetur a loco.

applicatur

applicabile sue esse nulla forma mutatione subsistentie fiat. Sed esse ab substantie ad no ens abiit.
Nota. Item in Angelis ex electione et voluntarium fiat esse. Et sola mutatio locus respectu actus voluntatis esse ab ens ad ens, quod tamen nulla realis mutatio in eis fiat, intelligi et negari esse aliquid Angelo ante tempus substantie eius postea non esse nulla forma mutatione in eius substantie.

Solutio nego. Nota contra Bonam.

Dubium mouet aliquis si ante primum instans substantie Angelo creato impossibile esse Deum in Empyreo et Angelum in Empyreo et damnato ad aliud instans esse Deum et damnatum in inferno, nego. Quia tunc Angelus esset ubique, Deus in quolibet, nego. Quia damnatus nullo alio modo esse potest nisi per mutationem realem ad aliquod esse in loco. Quidam dicunt Angelum esse in loco circumscriptive, quod fiat quando aliquis multi Angeli vel quod essent in celo empyreo, vel quando damnati sunt quod habeant esse in loco infernali. Sed Contra. Quia nulla creatura habet esse in pluribus locis simul nisi per miraculum, sed Angelus et damnatus sunt in pluribus locis simul, scilicet ad esse in celo empyreo et in inferno. Dicendum quod Angelus et damnatus non habent esse in loco per aliquod esse in loco, sed ad Angelum et damnatum sequitur quod sint in loco empyreo

Quot modis ponit Deus esse rei

Dei, et rei vbiq; sed res essendi, dei vbiq; est vere infinitus. Creata vero sunt scibilia aia ad corpus ita scibilia dei ad rem suam. Sed hoc g̃ aia intrinsece: sed aia est tota in toto, et tota in qualibet parte, vnde quod simplicitate et entitate pari habet Deus est sua infinitas sed

Quot modis dicit Deus esse vbiq;

Dicit 3o. Quod tribus in quo modis dicit Deus posse esse vbiq; scil. per potentiam, per presentiam, et per essentiam. Cuius ratio est. Nichil creatum est intellectus et voluntas. Magis tamen intellectus quod est vbiq; per quod. Propter voluntatem est vbiq; per quod. Deus est magis est vbiq; per essentiam. Essentia enim dei, cum sit dei, cum sit creatura intime per illam.

Nota.

Nota 3o. Quod duo sunt modi quibus quidam dicunt Deum esse vbiq; aduc Deus est vbiq; modo spirituali, quia est in tantis per substantiam et quantum. Vel est in eis per quod. Primus est nobilissimus et excellentissimus. Vnde quod de illa particula continens quod Deus non sit vbiq; tractando de esse essentie est contra omnes theologos, a loco alij Deus nisi ad aliquo continetur non erit scribendo

DE VACVO

QVAESTIO PRIMA

Quid, et quotuplex est vacuum.

DICENDVM est vanu duplex sumi posse ꝯ Imp. pre et vulgari modo. Et primo de Physico. Vanu imperio vulgari modo dr ꝯ in quo nichil tantu nec plenu est quo pacto Plagens et vasa liquoris dr vana, vbi g̃ rum ibi aerem non videat quod esse nolo, et huic assentiunt multi Recentes. Sed vulgariter vanu dr in quo caret ea ad quod continens dr esse plenus est de nomine, ut templum dr vacuu cum non sunt in eo ꝑsone. Quia de tantu, et tanto vacuu abesse tempus in quo no sentiu quod ibi sit aer. Et ita Quia dr in ꝯ qui no complerat, vacua; ga est in eo non est sua essentia. Quod autem est Deus sit aeripsi vanu dr nisi Christus 3o. Esse locum carentem corpore. quare de dominico in Deo ꝯ Est nanq; vanu nisi ea no habens plenu inter sagnatu, et hoc duo sibi inuicem oppo-nuntur. Plenu aut est locus replet corpe. Vanu ꝯ est locus non repletus corpe. Deus igit respicit ad vanu ratione. Quia ea est locus replet, et negatio corpis replendi, et negatio ea sit in subiecto aptu, nempe in loco nra ens simplr negatio sed privatio. Ratione sui quod sit vanu sit locus secundo ꝯ quod vanu Physicu differat a vano imaginario sciunt loci Physici, et sit realis et Physica sui finis, et fert a loco imaginario q̃ est inexistens spatio imaginaria sui finis. Sequitur 2o. Ex tra dictis nullu est ens reale vanu ni imaginarium quod ab deo Physice Deus est 3o. Quod esse in quo non contineret multa ni fuisse vanu ani multa constituerent Quia loci 4o. Quod vanu esse in quo non contineret multa ni fuisse vanu ani multa constituerent Quia loci sunt res et loca ni imaginaria, ita non potest dr vanu ni imaginarium. Quia ab est quod vanu sunt res ani loca negatio corpis replendi. Sed ita est quod vanu sunt res ani loca negatio corpis replendi. Sequitur 2o. Quod vanu ꝯ est ens reale. Quia ab est quod vanu ꝯ est ens reale. Quia ab est quod vanu ꝯ est ens reale. Quia ab est

An detur vacuum in Natura

Videtur quod sic. Quia Cicero vbi supra tantum dicit ex aqua capiat quis capere posset vacuum vbi non esset aqua. Sed hoc non esset nisi esset vacuum. Ergo vacuum est.

Contra Corpora naturalia mensurata localiter sunt finita, in toto plenum in vacuo. Sed nullum corpus naturale est finitum. Ergo nullum corpus naturale est in vacuo. Probatio maior. Quia corpora naturalia sunt quanta per se. Sed omne quantum per se est quantum determinate quantum. Ergo corpora naturalia sunt determinate quanta. Sed omne quantum determinate quantum est finitum. Ergo corpora naturalia sunt finita. Probatio minoris. Quia quantum per se est quod habet partes extra partes. Sed omne quantum habet partes extra partes est quantum determinate quantum. Ergo omne quantum per se est quantum determinate quantum. Probatio minoris. Quia quantum per se est quod habet partes extra partes quarum quaelibet est aliquid et non est idem cum alia. Sed omne quantum habet partes extra partes est quantum determinate quantum. Ergo omne quantum per se est quantum determinate quantum. Probatio minoris. Quia quantum per se est quod habet partes extra partes quarum quaelibet est aliquid et non est idem cum alia. Sed omne quantum habet partes extra partes est quantum determinate quantum. Ergo omne quantum per se est quantum determinate quantum.

Corpora duo augentur respectu interse adinvicem, et sic non in eadem corpora in toto. Ergo corpora duo augentur respectu interse adinvicem, et sic non in eadem corpora in toto.

Secundo sumatur unum corpus replicatum, et consideretur solum imaginatum unum corpus aliquod situ. Tunc sequitur quod non sit situ mutatum aliquod, et tamen sit situ mutatum aliquod, et tamen sit situ mutatum aliquod, et tamen sit situ mutatum aliquod. Probatio, quia si aliquod situ mutatum aliquod, et tamen sit situ mutatum aliquod, et tamen sit situ mutatum aliquod, et tamen sit situ mutatum aliquod.

Tertio sumatur unum corpus plenum aqua calida et sit aliquod corpus, hic applicetur aer frigidus. Tunc aqua calida congelabitur aqua. Non tamen non est ibi aliquod aliud agens nisi aer frigidus. Ergo aer congelabitur aqua. Consequens falsum et contra manebit aqua in forma aquae et non manebit aqua in forma aquae. Ergo aqua non manebit aqua in forma aquae.

Quarto. Sint duo tubuli gyrorum quorum sint se continentes et tubus unus sit situatus intra alium. Tunc gyrus interior non potest aequari alicui gyro exteriori. Probatio. Quia gyrus interior est situatus intra alium gyrum. Ergo gyrus interior non potest aequari alicui gyro exteriori. Probatio. Quia gyrus interior est situatus intra alium gyrum. Ergo gyrus interior non potest aequari alicui gyro exteriori.

Quinto. In celo non est spatium nec replens corpus aliquod. Ergo celum est situatum in vacuo. Probatio. Quia celum est situatum in spatio in quo non est aliquod corpus naturale. Ergo celum est situatum in vacuo. Probatio. Quia celum est situatum in spatio in quo non est aliquod corpus naturale. Ergo celum est situatum in vacuo.

Sexto. In celo est spatium in quo nullum corpus naturale est situatum et nullum corpus naturale est situatum. Ergo in celo est spatium in quo nullum corpus naturale est situatum. Probatio. Quia celum est situatum in spatio in quo nullum corpus naturale est situatum. Ergo celum est situatum in spatio in quo nullum corpus naturale est situatum.

Dicendum tamen est

Dicendum tamen est quod non est vacuum in natura. Probatio. Omnia corpora naturalia sunt in loco naturali. Sed omne corpus naturale est in loco naturali. Ergo omne corpus naturale est in loco naturali. Probatio. Quia omne corpus naturale est in loco naturali. Ergo omne corpus naturale est in loco naturali.

Ad primum dicendum quod Cicero loquitur de vacuo separato. Ad secundum dicendum quod corpora naturalia sunt finita. Ad tertium dicendum quod corpora naturalia sunt finita. Ad quartum dicendum quod corpora naturalia sunt finita. Ad quintum dicendum quod corpora naturalia sunt finita. Ad sextum dicendum quod corpora naturalia sunt finita.

Aduerte 1o: Vnū quodq; eoꝝ nāle ad id cōseruanda mouet inclinatq; sēt ad bonū cōmune totꝰ mundi, et ad bonū particulare gerēdū. Cuiꝰ rō est ga omne agēs naturale intendit quātū in se est suā similitudinē in alijs imprimere, et quātū ad eius actiuitatē pertinet, totū mundū et quālibet eius partē sibi possibile est, quātū ad hoc q̄ sunt in actu, et quātū ad hoc q̄ sunt in potentia. Vnde et materia prima, quā Aristo. ponit esse appetitū cōseruationis et boni cōmunis totius uniuersi, appetit cōseruari per hoc q̄ transit de forma in formā, in quibus manet ordo ad bonū totius mundi. Et hoc est quod dicit Aristo. 2o Celi. Cap. 7um de quarū aliarū totꝰ ei⁹ debitū ordinē seruare, et totū ad sē magis exponit, ut capiat influentiā huius ab alijs bonis totius mundi. Aduerte 2o: Quanto aliqua cōstitutiua substantialia alia in compositione sunt adhesiōis quātū ad unitatē, tanto sunt de bonis cōmunibus magis et magis totius uniuersi, et ideo magis inclinata ad bonū particulare. Quare ubi compositū habet esse mixtum ex elementis inclinatis quālibet ad suū locū, ibi non est esse partes minime esse ad hoc unitas totius huiusmodi inclinationis est ipsa unitas compositi, quare non est esse partes in suis totalibus sed quālibet pars est in sua totali et quālibet pars inclinata ad totalem sui generis quālibet pars est in sua totali et quālibet pars inclinata ad totalem sui generis quālibet pars est in sua totali et quālibet pars inclinata ad totalem sui generis. Quia ratio 3a ex dicto Aug⁹ est conseruatiua corporum, quia corpora sublunaria nequeunt diu conseruari, nisi respirent influxū a cœlo: at aut respirent quod influxū debent esse contigua ipsi cœlo. nam dicit Arist: 2o Metheor Cap. 2um Mundo influitur ex nō esse quod dicit est contiguis talibus, sequitur ergo, ut omne in ipso q̄ hic generatur et corrumpitur sit contiguum cœlo. Ad 3am ga dissolui huic contiguitatem est quod inferiora corpora cū cœlo impedit ne sublunaria nullā influxū huic cœli capiat, ut sicut negatur ut q̄ quod interstitium cœli illa transfundatur. Ad 4atū Quia vanū esset frustra: at nata nihil sunt frustra: magna ad esse imperfectū in natura, ut sparsim quod aliqua corpa semel corrupta ingrediantur ad illa iterum corrumpenda. Nata aut modo nāli obsistere uacuū. Nā aliqua corpa cōtra se inuicem agunt, Nato quod nō obsistat uacuū. Nā aliqua corpa cōtra se inuicem agunt, sic obsistat uacuū nō agunt magna impetuositate fracta, nō agitata q̄ resistendo quādā obsistēdo uacuū repugnat, aut rum libertatē solū compressa claudere conseruo deuell. nō sinit. Aliqua nata quādo surgit et leuia descendere ad uacuū impedit.

DIFFICVLTAS. Aquonam mouentꝰ grauia et leuia contra ꝙpriam inclinationem, et natura ad replendum spatium vacuum?

Videō id non fieri ob aliquid inclinatiū ꝙpriū, ad talem motū, nec ex alia causa huiusmodi effectum talis motꝰ, in aqua non q. g. aer ibidem aqua ex imbre granulatā q̄ quā fert densā. Ita ga motꝰ subsequens sunt duę inclinationes contrarię et ad motꝰ contrarios inclinātes. Item q̄ si essent duę inclinationes. i. essent ibi duo potentiæ et una potentiæ alia. Et aqua potentiæ nūm aqua posset mouere nec sursum nec deorsum, ga cū ipsa se illę potentiæ insistentes, nō una esset potentior alia, nec illa q̄ est potentior secū traheret, et nūm possit fieri motꝰ ad alia potentiā. Obiectis Aqua non mouebit sursum q̄ illa potentia, in q̄ inest aqua gerit motū deorsum. Cōfirmo Quia aqua non discernit q̄ est grauis et q̄ non. 2o Quia illa ꝙpria motiua non est nata ex libero q̄ est exercitatiua sunt ergo grauitates in aqua. Quod vō motꝰ grauiū et leuium ad replendum spatiū uacuum sit de cōtiguitate. Aut aliud uno proprie ab alio distat ux. Quia nec duo sunt aliquod primum distinguunt huiusmodi motꝰ, nec aut grauitas nō est inferius corpus mobile ut sic dicit, erit ga 2am. Nā est aut aliud primum in motu uocat grauitas sursum cōtinuo, ꝙ leuitas corpus alterius ascendēt. Aq corpa grauia nata sunt de essentialibus, et deorsum illa septa tractū ab ipsa. Et quia grauitas motꝰ ipse esse videtur, ga sit

a primo.

a pond. Istius ro cū nāles, inclinabit aqua, & solū descendit nāles. Ille rationes cōfirmāt & corroborāt q̄ corpora ut sunt grauia versus nālia ferūt. & in qua moliuntur ut rotundā terrā fundabant.

Ac Aqua in ospm

ad p̄positū. Indubitā experientia docuit multa cernūtur nō in q̄ cū in vase cōfert brē compressa, cōgruunt & abaqua ut corpet minus spaciū occupāt q̄ int̄ partes cōtinebāt ante. Quarta alia pars remanens cū reto exclusa, siccatur, set & aqua calefacta, q̄ nō; simil̄ magna pars aq̄ adhuc mēbl exhalat & ptī in vaporē, sicut & set & aqua calefacta, q̄ nō; simil̄ magna pars aq̄ adhuc mēbl exhalat & ptī in vaporē, sicut & q̄d dām infirmitā aqua cruda semp citius a frēde sinq̄ dēnq̄ & falsum quod dicit Aristo. & q̄d dām infirmitā aqua cruda semp citius a frēde sinq̄ dēnq̄ & falsum quod dicit Aristo. & vas ac si cruditer esset vacuū. Ad 2m. Dicēdū q̄ nō ad 2m. Dicēdū q̄ nō ois q̄ cessabit motus cōtīs aliud violēt impelli & addensari, q̄ hi impulsq̄ durat aliquantisper, sicut & pietio lapidis in aiud. Sūt ad aliquod breue spacium currēdo p̄ impulsū partis aq̄, & nālē renitētiā illi mōtui; & sic nō est nōtā ad motū cōtīs musce multū fluentis.

Ad 3m. In augmēto corpis alimētū attrahit intra quod corpis, in quo erāt inclusi alimentū, q̄ simile reddunt, & in intend̄ quā sunt omnes q̄ ad injectū alimēti attrahūtur. Ad 4m. Ad tertiū dicēdū q̄ in casu illo solū nō eleuabuntur quia si multa, ad hēc obstāt nāl, ab q̄ dubiū rumpētur, quia si trāsire non possint nullatenus diuidentur. Ad 5m. Ad quintū dicēdū q̄ in casu illo contenta nullo modo cōtinuata inf̄ hēre cōplectēdo natā q̄ vacuū, ordinatū adhuc. ac ipsi nō q̄ rumpetur, quia si rumpi non possint nullatenus diuidentur. Ad 6m. Ad sextū dicēdū q̄ in casu illo contenta nullo modo cōtinuata inf̄ hēre cōplectēdo natā q̄ vacuū, ordinatū adhuc. ac ipsi nō q̄ frangetur, quia maxime verū est si aqua nō sit ptīs aq̄, quia ex parte illa cōtenta sunt, aliq̄ & ipsi oppositi sequalitē se habēt ad. Quod si aqua illa in vase contenta adhuc frangetur, vas quia, ipsum dirumpetur, ad hoc ut partes ossis adhuc subiacēntis ad explendū vacuū cōtinuētur, vas cū

cet capedo quantitat' trinitatis ꝺ arcꝰ imaginam illud ꝺe quaꝰ trinedratꝰ sum.

QUAERES HIC? In ea virtute Angeli vacuū in hac omni 2so. da
ꝯ protest? Quod negabat. Quia vacuū est rem ordinē omnibꝰ ꝯ. Cuiꝰ cōtrarij est solo sch
alij rehuit, ꝙ illud A. Aust. ad Hebr. 2. Non enim angelos subiecit deꝰ orbē h̄ōm. et Job 34
Quem constituit alium super eum? aut quem posuit super orbem quem fabricatus est. Sed quia angelꝰ nō potꝰ
imitare naturā rerū, sunt qꝰ nō putāt sua virtute vnū quantitatē ꝛc alterū creare, ita nō potꝰ nūc
possūt omnes ad obsequiū ꝯditionatiū suis nutibꝰ seruire. Vtrumq; autē ꝛc essentia natiꝝ
rerū nō stat sine creatione dei soli Creatoꝛ

QUAERITUR QUARTO
An sit datum vacuum intra Vniuersum mo
tus in eo fieri possit

VIdetur quod non. Quia tale nō potest esse nāliꝫ l. vel entis. Non nāle vi
acuus nō est natus fieri medio nullo, ꝙ possit cuiꝰ illum motꝰ: Non vel entis, quia nō est ꝯ quod
exercere efficaciam possit, nō sentit, nō patitur, nō lapis violenter ꝙcitur hic in aere vel ꝙc
cetera impetuosa, et pellit secum lapidem quousq; cesset. Sed hoc est motus esse eius &
esse impossibile, ergo motus in plenum vel alterū: nō alterū, quia nullum est ꝙportio
spiritui, ad motū in plenum: non vacuum, quia nullum est locatum: nō enim quia nulla est ꝙportio
inter illud, ad hoc inter motū eius & spiritus, sicut est aliqua ꝙportio. Sed nec nullam futurum ꝙportionem quia quanti
est ꝙportio motus ad motum, quantus et ꝙportio, sicut est ꝙportio motus ad motū in velocitate et tarditate.
Et motus vacui ad plenum nulla est ꝙportio. Igit nec motus fieri in plenum erit aliqua ꝙportio ad motū in vacuo
Et motus vacui ad plenum nulla est ꝙportio. Igit nec motus fieri in plenum erit aliqua ꝙportio ad motū in vacuo
et ita motus esse esset alter a motu locali, non vere localis. Sed patet. Nec ꝙbet. Quia nō est ad ens nulla
est ꝙportio, sed ad motū vacui est alter a motu locali, non vere localis. Sed patet. Nec ꝙbet. Quia nō est ad ens nulla
est ꝙportio, sed ad motū vacui est aliqua ꝙportio quia motus in vacuo, ꝙ vere se habet ut ens ad ens
ens. Tertio. Motus localis nō est fieri loci: at in vacuo nullus est locus. Sed

OPPOSITVM hic est. Quod licet in vacuo interminato nullus possit
esse motus localis grauis et leuis, in vacuo tñ terminato possunt fieri motus tam ꝙgressiui
animalis, quam localis grauis et leuis, ita quod successiue non nisi instanti. Arguo

Vacuū nō potest esse interminatum

Tale quod est vacuum terminatum. Illud ens quod est contentū intra terminos certos dicitur
corpus: sed intra certos est nihil esse vacuum: vacuum nō interminatum est quod excedit omne mundum
quale vacuum imaginamus esse ex certis. Hoc probatur. Primo tantis quousq; singulas suas
partes. Quod ꝙ in vacuo interminato non possit esse motus localis et grauium probatur
quia nō esset assignare in illo vacuo superficiem vel decretum, et ita nō esset datus cursus grauium naturalis
ad hoc quibus quod ad alia partem, possent ut moueri ab aliqua causa extrinseca quia vi esse vnū de illis
hic quod est de ipsis scilicet ꝙ magnitudo quantitatis vacui: at istud quia nihil est in actu. Secundo
dicitur possent moueri ut ad stationem, quia ex illis quæ sunt examinata sic determinant ad certū spatium
gitur ut moueri, præsertim si esset aliqua superficies inferior plana in qua subsisti possent.

Quod vero in vacuo terminato possunt fieri motus locales ꝙgressiui animalis
Hoc est quia vacuum terminatum contentum in certos terminos quoad corpus, et ꝙgressiui animalis intra istos
terminos motus ꝙgressiui possent successiue ab illis terminis et esse ad certa loca determinare quia
ceteris paribus cum mobilitas, motus ut naturalis et violentus non possent fieri in vacuo, ꝙ ut supra
patuit nec ita superare ꝙ ad quam, aqua vel, ꝙ aeris: quia ut naturalia et violentia subsistentur:
nec ad possit fieri motus sine aucto, quia talia requirit medium ꝙ seu aeris ꝙ quod resistatur, quod
ab alio cuius ad violentiam ꝙ quia ꝙcat? Istae animalia in vacuo non impetu cum agilitate
ipsi ꝙgressiui, et non possent fieri sine, ut ꝙ ibi non contrahit motui. Nec ꝙ Quod ens stand
est fieri. Posset ꝙ Priuatiua. Posset attendi ad istum modum ꝙgressiui quod vel possent aliquali

Licet non ita

...
...
...

Ad Pm. dico q̃ sit vacuū terminale tñ ipsū vacuū erit loc̃, vacuū reale esse ipsi finis non contradicit aliud corpꝰ, si vō sit interminale, hic g̃ nunc reputat ibi et loc̃ realis ꝓpꝰ ipsū erit latus g̃ natꝰ sua abstrahit a loc̃ extro.

DE TEMPORE.

Postquā ꝑtō de loc̃ vo vsq; ad qꝫ determinasse de vacuo, consequēr de tēpe: 8 vsq; in finē agit de tpe; hic ga tempꝰ est maxime cognite naturē et nr̃a cognitio de ipso est obscurissima: hinc est q̃ ad cognoscendū ad mēm et ꝓpriꝰ videndū sciat in loc̃ conuenit tēpꝰ ily rationē g̃ latus, ita tempꝰ tenet mota, cum nos quęrim aliqua de tpe dicendū.

QUAESTIO PRIMA.

Vtr tempus sit aliquid Ens ꝓr: ter animam.

Videtꝫ quod non. 1o Quia cuiꝰ cūq; nihil partes nō sūt ipse totꝰ, nec ipsū est ipse totꝰ: sed partes tpis nō sūt ipse tpe. Nō: Quia partes tpis sūt passata et futura, sed tā passata et futura nūq̃ sunt nisi aīa, igit̃ quod sunt. Caret non est actus entis aīa. 2o Illud cuiꝰ esse consistit in fieri non habet in se actū entis: sed tempꝰ est huiꝰmodi. Nō: Quia tempꝰ consistit in fieri, sed fieri q̃ nō sit. 3o Impossibile est quod aliq; ens, vel ab eo vel in eo realr continuatur et diuidatur: sed tempꝰ est huiꝰmodi. Nō: Quia tempꝰ est ens rōnis, vel ab eo vel in eo realr continuatur et diuiditur: sed tempꝰ est ens rōnis, cum sit nūerꝰ notꝰ ꝑ nūerꝰ et prius et posterius. Sed Nō: Quia partes tpis sūt distincte et oppositę, sed nulla oppositio est in instanti. Ergo tempꝰ non est in instanti. Quarto Quod est in instanti, hoc tpe: sed tempꝰ nec est in instanti nec in tpe. Sed tempꝰ non est. Nō: Non in instanti, q̃ a diuisibile nō potest esse in indiuisibili: tam in hoc q̃ sit diuisibile, q̃ ipsi in instanti. Et nō est in tpe. Nō: Quia tpe est ens successiuū, nō ꝑ nō esse in successione in tpe. Nō: Quia sunt, sed tempꝰ fuit et erit, ergo tempꝰ est et este in actu et esse in instanti.

Sed contra quum tñ esse tempꝰ sit ens aīa simul Ens realr ꝓsequitur: Quia: tempꝰ est ens. Tñ ens dicit tripl̃r. Quandoq; dicit essentiā rei vel naturā ad distinguendā hanc rem ab alia, sicut definitio significat quidditatē rei. Aliquando dicit ens ipsum quod dividitur per decem genera entis. Tertio dicit ens quod est extra nihil, hoc est ens quod habet esse in actu, et hoc est ens quod est in instanti. Ens primo modo dictum, est ens quod habet quidditatē, essentiā, naturā, vel formā, quę nō habet esse nisi in instanti. Ens secundo modo dictum, est ens quod habet esse in actu, et hoc est ens quod est in tpe. Ens tertio modo dictum, est ens quod habet esse in actu et esse in instanti.

Videtꝫ quum tñ esse tempꝰ sit ens aīa simul Ens realr ꝓsequitur: Quia: tempꝰ est ens. Tñ ens dicit tripl̃r. Quandoq; dicit essentiā rei vel naturā ad distinguendā hanc rem ab alia, sicut definitio significat quidditatē rei. Aliquando dicit ens ipsum quod dividitur per decem genera entis. Tertio dicit ens quod est extra nihil, hoc est ens quod habet esse in actu, et hoc est ens quod est in instanti. Ens primo modo dictum, est ens quod habet quidditatē, essentiā, naturā, vel formā, quę nō habet esse nisi in instanti. Ens secundo modo dictum, est ens quod habet esse in actu, et hoc est ens quod est in tpe. Ens tertio modo dictum, est ens quod habet esse in actu et esse in instanti.

Quia oppositio

Quia oppositum huius fundi Quod sunt prius & posterius. ista autem in applicatione ad tempus non habent locum sicut patet ex fundamento.

Adueretendum aut[em] sic est. Quod Natura cuiuslibet continuy sunt permanentia successiua in hoc consistit quod eius partes ad inuicem indiuisibile insecabiliter copulantur per quod ibi unitatis ratio habetur. Cuius ratio est continuitas ad unum. Ex ratione per quam manentibus ad inuicem indiuisibiliter insecabiliter copulantur. Successiua autem ut dictum est non habent partes simul esse autem rei successiue consistit in continuatione rei permanentis successiue. Et ex hoc patet quod partes temporis non sunt simul. nec successiua ut successiua sunt simul. Et quia successiua non habent partes simul. non competunt eis ut successiua modo, ut per eundem commentatorem. Et ideo successiua non habent unitatem. Et ideo non habent unitatem. Et ideo non habent unitatem. Et ideo non habent unitatem.

Dices. Quia possunt copulari eaq[ue] non sunt. Sicut copulatur diuersa. Copulatio diuersorum

Dicitur. Non sunt copulata quae magis sunt ut sint copulata. Quia copulatio est diuersorum non tamen quorumlibet quae possunt copulari. Quia est unum subiectum quod manet. Quia est unum subiectum quod manet. Et ideo non habent unitatem. Et ideo non habent unitatem.

Dices. Si non esset tempus intelligatur esse tempus et futurum esse tempus. Quia nullum tempus est. Et ideo non habent unitatem. Et ideo non habent unitatem.

Dicitur. Quia nullum tempus est. Quia nullum tempus est. Et ideo non habent unitatem. Et ideo non habent unitatem.

Dices. Quia nullum tempus est

non id cognoscunt ab aliis sed ab aspiciunt sui esse p̄ priora et

Ad 3um Tempus nec est in instanti nec in tpe, sed mixta ex ambo tpe, sunt ad alterum nec est alba nec nigra sed nec alba, ga sic nō est assertu affirmat (negatione) sed potius affirmat et sunt duo formaliter diuersa similr tempus nec est in tempore ga nō est assertu affirmat de mensurat tempore, sed potius est aliud ipsum quod aliud tempus affirmat, et scitū est in tempore

QVAERIT SECVNDO

Quidnam sit Tempus

DICENDVM est Tempus esse durationem successiuam existentie motus.

Dr Tempus est dubia, quia nō sunt vnus intelligimus p̄manens quando et ingred ar rō successibilitatis quando non durabunt. Dr Successiua ga tempus est durationis mensurat et durans partes successiue et futurarū existentiū aut est futurū non existens intelligi sunt futuras, quando nō sunt future et nūqm est simul. Dr Motus, ga sicut nō omnis mensurabilis motus est ipsum tempus. Et tactus sensus patet experiendo de motu tempus tradunt ab diuisi: rō: 10j Tempus est numerus motus sum prius et posterius et tempus sic. — Tempus est discretus motus quantus quantus partes et posteriores

Aliud definitio Tempus

quando nō. Dr Tempus est numerus est discretus et quantitas partes, tempus nō quo distinguit ab eius est eternitas consistit in durante quando successiua, successiue aut quoad esse non sic non sic partes simul sed adinuicem una precedit alia. Et ga sphera sine successiue et actualiter partes q̄ est in tpe de tempus est multa. Duo aut cogitari post numerus. Alter numerus nūc rarus sine formalis, cuius

Numerus duo

unitates et partes sunt discretae in gradibus, et binarius ternarius numerus sum laudis, vt est tactus numerus nō est tempus quia tempus est ḡ continua. Alter numerus numerabilis cuius partes sunt discretae qualitate sit nō finitate quia durans numerū quando cuius partes sunt discretae qualitate sit nō finitate quia durans numerū quando cuius contrarij, et illae partes sunt heterogeneae, et tales numerus quia durans, et sic non est durans. Numerus localis quia successiue partibus motus et pos

Nota explicatur

gressus et posterius q̄ est p̄ partes successiue durantis finis motus, nō successiue in motu duplex considerari potest: ga vt est actus istius vltimi termini q̄ partes, sic vt est durans. Tempus quo est finis in esse durantis successiue partes motus continuo et posteriori, quia una illa q̄ est prioritas est prior durans, alia q̄ est futura posterior esse mi nūc. Instantis continuanti

Successiue in motu quodlibet

DICENDVM: Quod tempus est non est finis partes eius continuate et instans. Probatur tempus non sit q̄ instans. Probatur quia ad omne tempus consequens sed nō applicare ad aliud possum cum seruant nisi non ad tempus quia instans subsistit: at consequens est falsum. quia nō diuisibile esset q̄ aliqd indiuisibile. Et nō secundo et absolute loquendo tempus nonq̄ existens sum se q̄ partes diuisibiles successiue sunt esse. Quia est ga existens cuius q̄ aliqd realiter distinctum; sed existens instans non est ita tempus, ga si esset ita cum instantis instans et tempus esset realiter. Quia existens instans est ab alio ab existente tpe. Confr. Quia quod habet instans est indiuisibile tota simul tempus aut est diuisibile et successiue q̄ existens instans non sit ita existens tempore Dr q̄ tempus existere nūnc instans quia ad id quod coexistit in eo tempus simul tota existentia: mediatur, sic nūnc est tempus denominans existere instantis quia

QVAERIT PRIMO

Vtrum Tempus omnia res contineat

Videtur. quod sic Tempus consistit q̄ fluxū ipsius Nūc: sed impossibile est esse nō vnū Nūc. Sed impossibile est esse nō vnum fluxū et q̄ esse nō omnia tempus. Dr Prat. Non imaginabile. Ma: thematico q̄ sunt quidq̄ fluentes cuius linea, sic nulla fluens cuius tempus sed quidq̄ est vnū Nūc et nūc sunt instantia tpis. Nor ad argū Dr. ga negatur quod fluxus aliquis simul cuius est ego loquor.

ga nullus

Quia nulla duo; ac[tu]alit[er] ꝑ sui fortit in alio et alio nunc ꝑsunt et simul. Dic si essent plures nu[m]
non assent fortes in eod nunc. Et ea ratione dandum de tot nullis et sic absente fortiori in alio et alio
quarte hui possunt esse simul: sed si ens sui[bjecti]ue et tenuius forti, considerat aliud et aliud tempo nu
essent fortes in eadem parte ytal. in eod hui. Sol erit non grossa simul parte ytal. essent fortes in eadem parte ytal.

ARTICULUM est. Omnium temporalium et unicum tempus com-

mune vt est mensura extrinseca quodlibet tempus particulare et inseparabiliter singulare cuiuscunq; motus ꝑ ens.

Temps duc

Condicõs

Aduertendum est Quod tempus sit duplex. Quoddam grossum nec sensum quotidianum

motu quarti caeli nec ꝑ assessed. motu alterius mobilis mensurans et inseparabiliter singulare motus
subiecti. Aliud tempus est subtile et particulare quasi spectans et participantes tamen ad hoc
ut sit finitum in alio et alio parte ytal. Quo posito ꝓbi mea conclo grossa ad sui partes
quarum motus et alia ꝑ motu sui esse regulatur. Sed non subtiles. Quas posito ꝓbi mea conclo
quarum motus et alia ꝑ motu sui esse regulatur. Sed non subtiles. Quo posito ꝓbi mea conclo
quarum motus et alia ꝑ motu sui esse regulatur. Sed non subtiles. Quo posito ꝓbi mea conclo
quarum motus et alia ꝑ motu sui esse regulatur. Sed non subtiles. Quo posito ꝓbi mea conclo

Aduertendum est Quod tempus sit duplex. Quoddam grossum nec sensum quotidianum

motu quarti caeli nec ꝑ assessed. motu alterius mobilis mensurans et inseparabiliter singulare motus
subiecti. Aliud tempus est subtile et particulare quasi spectans et participantes tamen ad hoc
ut sit finitum in alio et alio parte ytal. Quo posito ꝓbi mea conclo grossa ad sui partes
quarum motus et alia ꝑ motu sui esse regulatur. Sed non subtiles. Quo posito ꝓbi mea conclo
quarum motus et alia ꝑ motu sui esse regulatur. Sed non subtiles. Quo posito ꝓbi mea conclo
quarum motus et alia ꝑ motu sui esse regulatur. Sed non subtiles. Quo posito ꝓbi mea conclo

Sed circa istas conclones. Quod motus ad pluralitatem motuum nec multiplicitatem tem-

poris particularis ꝓbi. 2o. Non repugnat rem pariter ac successive plures res tempus unicum
Contra patet. Quoniam et quietes sunt tempus similiter quietis et tamen sunt ipsum tempus unicum
ꝓbi. 3a rubi. Motus. Condet ꝑ grad gris et quarteno: sed motus plures habitur ꝑ Joh.
3a ans. Quod alia et alia succedat aliud et aliud gradus et successive. Sic alius et alius
alius partes: sed quoniam successive sunt una post aliam. Ergo tempus unicum
motus quod alia et alia succedat. 3a ꝑ aliud et aliud non successive. Sic gradus gradus
Ratio aliqua opus. est de quarto rei quantitatis existentis: sed tempus est gradus quarti mobilis
Ad rationes. Ad 1m rei quantitatis. Motus est ꝓpr. aliqua mobilia sunt velocia
cum termino ad. Saltem motus aliquis existens velocis. Ad 2m. Sic ꝑ 3a rubi. Motus sit gradus qu
calidi: ad quod motus est tempus: hui quia si nullus alius esset motus quarti crystallini motus illius
deret tempus. Ad 3m patet quia ad hoc motus esset ꝓpr. Ad 4m. Sic ꝑ Joh. 3a ans. Quia
quarti esse ad hoc motus sensus et ꝓpr. mobilis sensibilis. Ad 5m. Sic ꝑ Joh. 3a ans. Quia
non motus ytalie motibus celestibus just. ad huc esse tempus

Ad Argum in oppd. Negatur ꝓpr. Ad probatur Negatur seq; ne ꝑ posse simul esse

fortem esse: probatur. nullus due actiones ꝑ sui fortit in alio et alio nunc ꝑsunt esse simul, nec
fortem esse: probatur. nullus due actiones ꝑ sui fortit in alio et alio nunc ꝑsunt esse simul, nec
esse fortem esse: probatur. nullus due actiones ꝑ sui fortit in alio et alio nunc ꝑsunt esse simul, nec
esse fortem esse: probatur. nullus due actiones ꝑ sui fortit in alio et alio nunc ꝑsunt esse simul, nec
esse fortem esse: probatur. nullus due actiones ꝑ sui fortit in alio et alio nunc ꝑsunt esse simul, nec

QUAESTIO QUARTA

An Tempus distinguatur realiter a Motu

Videtur ꝙ sic. 1o. Quicquid ad unum istorum relatorum realiter, ita non sit ut reale

sed tempus et motus referuntur ad unum realiter. Ergo ꝙ. Quia omne relatum realiter ponit
duo extrema distincta realiter, ꝙ relativa sunt quoq; essentialiter alia. Ergo relativa realia sunt quoq;

esse et aliud realiter distinctum. Nota quod tempus et motus se habent sicut mensura et mensurabile. Consequens non ad se non refertur relatione reali. Quo. Quare cum quarta conclusio dicat quod aliquod terminus absolutus distinctus, ad ipsa sunt inter se distincta, sed sic se habet tempus et motus, non mutabile ad quod copulantur quarta motus et instans ad quod copulantur quarta erit non sunt ipsa essentialiter. Sed

DICENDUM hic est. Quod licet tempus quo mensurat motus sit mobilis non distinguatur realiter ab illo motu, sunt tamen tempus quantitates distinguuntur realiter a motu quantitates: distinguitur hic realiter tempus quod est communis a motibus celestibus inferens, quia existentia quantitatis similiter tempus communis a motu quo est communis. Tempus quantitates a motu quantitates formaliter distinguitur.

Quod Compando tempus sit mobile ad motum cujus et tempus speciale ad motum quantitates, tempus a motu tamen quo non distinguitur realiter. Probatur quia Christus dicit Luce 21 quod cum videritis ea que non distinguuntur realiter ab eis, videlicet quia videre eum gloria et prosperitate in motu, huiusmodi videre est formaliter differre. Sed tempus et duratio motus non differunt realiter ab eo cujus est duratio sed nec tempus a motu. Sed tempus esset entitas realis distincta ab ente cujus est quanta esset quanta esset durare. Consequens falsum, quia tunc non esset quantum ad nos quantum in sua entitate, sed tempus in esse successivo esset quanta esset quantum ad nos quantum in sua entitate.

Mensura quidditas

QVAESTIO SEPTIMA

An Tempus sit mensura rez. p manentium.

DICENDVM est negatiue. Pro qua

Aduertendum. Quod dupler ad hoc attinet q̃ possit cogitari Mẽsura, sit Eternitas, sua, Tempus, et Instans. Asserit ergo q̃ est mẽsura Diuina Eternitas, vbi nec est prius nec posterius de qua loquitur Boet. et Dr Scotus. dñs, eternitas est interminabilis vitæ tota simul et perfecta possessio, et dicit sibi Alb. Pod Aristo. et esse eternum, itu quod eternitas importat actualem et perfectam existentiam alicui, cuicumq; quod nullam habeat esse nec incepit esse, et indefectibile, et non variabile seu negatio successionis. ita Scotus q. 6. quodlib.

Dicis. Verba q̃ significant res successiuas, et connotant tempus dicit de ipso

Sed dices Ergo Deus vt talis aliquo modo est successiue Contra Mal. Ante per quascumq; aeternum dicit de Deo vt Deus est, sicut. **Respondeo** Quod talia verba q̃ dicunt de Deo magis vtile connotant naturas nec eternitatis quam successionis temporis. non tñ dant illud nec absolute q̃ hoc necessitet assignare duplices modos significandi, sed in quantum coexistit partibus temporis, vt cum dicitur Deus creauit consignificatur nec eternitas ingrati duo nec coexistebat tpi creato, sicut cum dicit Deus creat de esse ab aeterno, ingrati nec eternitas coexistit tempori fluxi.

Secunda Mensura est Euum. Euum aut est mensura cuiuslibet rei creatæ permanentis sit substantia sit accidens, quo modo dividendat a mutatione aliqua, ita quod illa res possit esse tota simul secundum instans. Ita Scotus in 2 dist. 2. q. 4. Dicit quod Deus Angeli non est aliud in Essentia Angeli conformando ipsam coexistit tpi vbi. imaginando: quod Sol esset ab eterno, sicut Euum mensuraret sicut nunc, similiter dicit S. duraret q̃ instans

De 3ia Mensura q̃ est Tempus dicit quod sit mẽsura mobilis et motus, ex q̃ actus, seu aliquis gradus ante et post dor Subsistens tempus solum est mẽsura successiua

Quarta mensura est instans dicit quod mẽsurat mutationem instantaneam, sicut motus mensuratur tpe, sic mutatio esse mẽsurate instanti; ac q̃libet nõ mensurat substantiam nisi est sub mutatione talis. sub mutatio esse. Hoc dicit posito quod aliquod q̃libet

Prima est ista. Nulla entitas q̃ manens dicit mẽsuram aliqua mẽsura formali successiua dicit Quia mensura durationis nõ debet habere modum oppositum sui mensurati; sed mẽsura successiua habet oppositum modum rei q̃ manenti, Ergo mat q̃ a mẽsura et mẽsurati debent esse q̃portionata. Nec ista est manifesta, quia in esse mensurabili aliquod sint contraria sunt sibi opposita: sed successiua et permanens sunt diffa oppositi Ergo

2da pars. Quod Tempus non sit mẽsura q̃ se et formali rei q̃manenti.

Ibi q̃a tempus est mẽsura successiua: sed nulla talis mẽsura est rei q̃manenti vt patet. Ergo

Confer. Quia entitas cuiuscumq; esse alicui alicui entitati q̃manenti dicit q̃manens non, quia non esse successiue et q̃manenti

3a pars. Quod aliud sit mensura cuiuslibet rei q̃manenti et q̃manens est.

Ibi q̃a res creata q̃manens nõ mẽsuratur eternitate, patet, hic q̃ nõ est ab eterno, hic q̃a eternitas debetur Deo q̃ndo nec ad ipse, q̃a tempus solum dicit mensura successiua vt habui; nec ad instans tale q̃ mensura mensurante sua duratione q̃ instans Ergo sequitur quod alia talia q̃manentia vt q̃manens sunt et sit ab

gradu

strabunt a gete & note mensurantis & eis tam malia quod imaden.

Vtz QVAERITVR OCTAVS
Vtz Instans sum substantiam maneat vnum et idem in toto tempore.

Videtur quod sic. Sō. q instans non maneat in suo subsistendo tue corruptionis vnius est falsū. Sō. et arg. falsitas consequentis vbi. g. arg. corrumpetur in successo et sor non ga tue simul cū eet et nō esset. vel in alio instanti, et dr. q non potest esse ga vel corrūpetur in toto tempore vel in toto. Non in primo. ga sic corrumpetur aliqm esset quod falsū est. nec in secundo, ga tunc esset

Alio modo corruptele, ut dicit et hoc modo instans corruptor et stet corruptel esse q̃ nõ est.

QVAERITVR PRIMO
Vtr de ratione Instantis sit diuisibilis.

ARTICVLVM est Quod instans repugnet realr diuidi. Phr̃ 6o. Omne se stãs quando ad linear̃ extenditur ad rectr̃ ita instans ad tempus: Sed q̃dr repugnat diuidi realr̃ nõ est instans. Vñ Minimum inquit minimũ repugnat diuisibile alr̃ non esset dare minus minimo: Sed instans est quid dã minimũ nõ Ergo

Sequitur 2o Quod impossibile sit in eod instanti assignare realr̃ alterutr̃ priorit̃ et posterioritat̃. Hãc est q̃a vt simplr̃ indiuisibile nõ potest assignari realr̃ alterutr̃ priorit̃ et posterioritat̃: Sed instans est tale nõ: Probr̃ q̃a vbi est prius et posterius ibi sunt plura, cũ ergo diuisibilitat. Nõe sit prat̃ ex gñõe Contin̄ntis.

Sequitur 3o Quod vt instans nõ sit diuisibile in plura signa realia, in eod instanti possunt assignari plura signa rationis. Hãc q̃a prat̃ est. nã hic instans est diuisibile in quodlibet et istorum signorum est instans, et sic una instans esset plura instãs, quod est falsr̃ et impossibile. Hãc 2da pat̃ est, nã q̃a in instanti est prius una prior alio et finis alterius: Sed finis alterius non potest alterius priorit̃ et posterioritat̃ nõ. Sumpta in eod instanti hijs sunt signa priora naturã, ut alterutr̃ eorum simultr̃ sit instans hijs, stat priorit̃ et posterioritat̃ nõ nata, quod prat̃ de prioritate passionis et eius subiecti, ij sunt in eod instanti hijs, ppria tñ passio est posterior natura sua subiecto.

QVAERITVR SECVNDO
Vtr Instantia sit actu in tpe, similr̃ et punctum in linea.

ARTICVLVM est, cum distinctione.

Tpis nãq; est actualr̃ tale: quod separabile, ut dicit indiuisibile dicitur in actu q̃ dbit ee sc̃ actr̃ instans. Sed sepabil̃ a tpe est ipsa mobilis quia ipsa mobilis est impossibile plura instãs esse actu in tpe. Vltra est actualr̃ terminatiue, ut illud tpus actualr̃ dicitur, de actu, quod actr̃ terminat. Illud nãq; est quod quietat aliqua in linea dr esse actu. Ista dicit̃ est actualr̃ finitatiue, et sic nõ a puncto inchoata sit actu finita, instans vñ continuat quietem finitã cum futura sibi et ipse, nõ actu hñs esse in tpe mensurãte.

JHS QVARTI Libri
PHysicor̃.
Laus Deo et B. V. M.

QVASTIONES
IN V. LIBRVM
PHYS. ARIST.
SECVNDVM
MENTEM
D. Sc.

CVm in tro huius opis Vbm de Mote essent dissernisset, deq; tractauerat de ea capitulatim explicasset, & sic, & in quis sit, & q̄ q̄ Moty cū mutatione exaptatur, nūc in hoc lib. & Moty, & mutatione separat, & multa alia ad moll. q̄ hactenus explicauit. Restat aūt hic liber in 3 principales partes. In p̄a agit de Moty simpliciter subsistente moty sine de ipsa moty. In 2da & 3ta agit de Motu aūt p̄ contrahitur Moty. In 4 de conuertibile motui inter se, vel motui et q̄ etiam. In p̄a aūt progressu ad 2dam tractat de Moty similiter sumpto vocabulo Moty seu Mutus simpliciter grossis, et hoc accipit tripliciter, uno modo pro ipsa mutatione, inuit significatum Moty secundo pro subiecto mobili, Mouente, et formali, q̄ motu accipitur, et respectu cuius sumitur aut motus accipit dici. Et q̄ respectu mobilis declarat cum q̄ mutantur aliter ex accidenti mutuq; quod sumitur de mutatq; q̄ accidit illi. Quod q̄ se mutatur. Quod mutatur q̄ partim. quod h̄ simpli natura dr. Aliud denq; mutatu q̄ sic, q̄ se nec ex actu, nec mutu partes aliatq; ac p̄o q̄ modo ea accidit dr mutatq; eam id in quo fiunt mutatu, vt q̄ dicit alterat, q̄ sors deambulat, q̄ pars aut res one mutatq; partis aliqua q̄ sic mutata, quo pacto sortes dr curuq; q̄ manu. vestis sanatur. Per se mutatur q̄ quod mutatur in se tbi. quo pacto sortes dr curuq; q̄ nasus sic q̄ est q̄ sic incip. Multr moty respectu mouentis tripli distinguit p̄tm. nā quod mouet aliud, vel ex accidenti mouet. 1. q̄ partem. vel q̄ se. Per se mouetur mouens, mouens dupliciter ex accidenti, eo quod accidat a cui subsistit. Homo est mouens q̄ albus, q̄ pars q̄ vel dr. Deinq; ens dupliciter moty conuenit respectu formę. Nā q̄ ab aliqua forma fluit, & ex illa illiq; q̄ accidit mouetur, vel cui aliqua accidit, dr mouens. q̄ aliqua forma fluit, & ex illa illiq; q̄ accidit mouetur, vel cui aliqua accidit, dr mouens. q̄ aliqua forma fluit, & ex illa illiq; q̄ accidit mouetur, vel cui aliqua accidit, dr mouens. Vide amodo tres ultimi, q̄ sit terminq; q̄ se calbabenq; est sub intellectu quod cadat, sed q̄ aliqua dr. Vocabulo ex loray ex dr. q̄ calbabetur dr q̄ partis reapse colorem q̄ albedo est quare colorē subsistens. colla denq; q̄ sic. q̄ mouetur ad formam, et sic quod fuit q̄ est q̄ ad fuit q̄ mutatur. Mutatus ex aduerbio, determinandū q̄ se dicit ex quod est in ordo, ad q̄ sequi, dr et q̄ in mutatu q̄ acquisitū est determinatū mobile aut mutatu nec hoc ordo dr et formā. Assumit aut mutatum q̄ se quā quit multiplex fuit vel q̄ est ex nō subiō in subiō, vel ex subiō in nō subiō, vel ex subiō in subiō. Mutatū q̄ sit multiplex. dan dr q̄ sit quit inde, q̄ an corruptio hōis mutatio dr, q̄ in quot multa q̄ generatione et corruptione dr q̄ q̄ subiō aut ho intellect terminū a quo et ad quem.

In quot partes diuidit hic liber

Quot modis moty accipit grossit

Nota.

Moty respectu mutat tripli accipit

DE SPECIEBVS MOTVS

QVAERITVR PRIMO.

An Motus sit recte dictus distinctus a Generatione et Corruptione.

Arist. 3 Phys. et Metaph. Text.

IN CONTRARIVM est affirmatiue. Dicit enim Aristot. text. 8. Nam quod non mouetur, sed quod generatur est ens. Et quod generatur non mouetur, sed generatio non est motus. Ioannes declarat inductionem. Non enim ens est triplex, scilicet non ens complexum, et est quod falsa, non ens simplex, et est quod est in potentia ad ens simpliciter, et est quod est in potentia ad aliquod ens: sed neque primo non ens mouetur, et sic non ens mouetur, nisi secundo ad quod ens in quo est, sicut non album mouetur nisi ad album mouetur. Secundo quia non ens dicit priuationem, et impossibile est inesse quod non est, mouetur. Quia omne quod mouetur, est in aliquo existente, ut tactum est simpliciter in aliquo alicui. Et quod non constituitur sub actu simplici, sed solum sub tali. Notum declarat primum, quod non erat simpliciter ens, nisi esset subiecti: quia non ens simpliciter non habet ens, et hoc est discrimen inter generationem et alias mutationes, quia aliae mutationes supponunt simpliciter subiectum in ente completo constitutum, hoc non generatio, albedo fit alba, similiter aqua est generata: at generatio facit subiectum transire a non esse simpliciter ad esse simpliciter, quod subiectum erat non ens simpliciter, sed erat mouetur non quia, ita non generatum esset. Quod autem corruptio dicit esse mouetur, quia motus opponitur motui vel quia contrarium dicit.

Notandum tertio dicit esse. primo Duplex generatio accipitur. primo quidem substantialis mutatio existentis terminata ad esse in toto vbi accipitur. primo quidem substantialis mutatio existentis terminata ad esse in toto vbi accipitur. secundo quidem mutatio qua non subiectum existens terminatur ad esse simpliciter, et hoc dupliciter. Uno quidem modo quando

motiu consequi, nō ꝑ motū ibi ꝙ condition. vt sit subiect illi, sit actu complet⁹ ꝓ ſtitut⁹ motū
solū erit ꝑ accidēs: ⁊ nō aut motū ꝙ ꝑse sit in hendekby, ſit int format aliqua mora
contrar, semper illo tēpo, ac priꝰ sit ſuccessiue. Et quib⁹ rōnib⁹ dic formale motū ꝙ ſit ſucc. Ratio Motꝰ formal
ut sit actꝰ int⁹ compassiū in actu substantij, in partib⁹ tēporis ⁊ ordine ad forma contrar ac prius ſuccē. ꝙ ſit

QVAESTIO SECVNDA

An successio sit diffa realis motꝰ ꝑ se ducti

DIcendum est affirmative. Quod ꝓbatur. Et aliqꝰ ſtia
gꝰ sit realis ſuccēs: ꝑ hoc ſtia ſſdm ſimul est motꝰ ſc. Secꝺ ꝓbatur quod gabor quod ſtia ſucceſſiue
⁊ ſtia in instanti ſunt diſſe diuidentes ꝑ ſtiā, ⁊ illud diuidēs ꝓ hoc ſtia ſunt ab illo intrin
ſece inducunt ſucceſſiū in gne ſuccō. Et quodā gene ſtia ſue mot⁹ ⁊ tendentia, ⁊ ſimili⁹ ſtia ꝙ sit ſtia
in esſe motꝰ manent ſtia, ꝑ ista ſimul ſtia mot⁹ arguitur. Nullꝰ gabor ex ꝺ⁹. Quia motꝰ motꝰ ſimul ſubꝰ in
telligim⁹ ſtia ſucceſſiua, cū fuit ex natura ſua ita terminū ꝓcedēdi cōmitt ac quasi diuiſibile, vnde Motꝰ motꝰ duꝝ
motꝰ ſubꝰ ſit diuiſꝰ ⁊ ꝓgreſſꝰ. Motꝰ motꝰ ſeu motꝰ in comuni accipꝰ ſit duob⁹ ſtibꝰ gſtibꝰ diſtinctꝰ. Motꝰ motꝰ ſit ꝓprie ꝙ exiſtens
Dico n⁹ ſit motꝰ ꝺ instantanꝰ dic ſucceſſiū. Et motꝰ ſit instantanꝰ ꝓprie ꝙ ſimul ⁊ in vno rēpore quare
motꝰ, ſucceſſiū nō ꝓprie vocat motꝰ ſi ſſe accipꝰ: motꝰ n⁹ ſit motꝰ in comuni ſit hꝰ rēpora quare
arie ⁊ ſtabilitꝰ, motꝰ nō ſucceſſiū ſit rēpora ⁊ indiuiſibꝰ, ſicut instantanꝰ ſit rēpora ⁊ indiuiſibꝰ
ſe habet.

QVAESTIO PRIMA

Vtrum ꝓueniat successio in Motu

PRIMO quidem est videndum ſuccēſiū motꝰ ſit quanꝰ ⁊ diuiſibilitatis ter
mino formalis aut rēs extra ſumpta ſit repugnans omni termino poſſibili alicui termino poſtiui
Dicit. Videtur ſuccēſiū eſſe diuiſibilitatis termino, Quia in diuiſibilitas ſit in termino, nulla ſit
ſuccō in motu nā ſi quod ſit indiuiſibile nigri ⁊ partes albi ac gradus albedinis ſucceſſiue. Dicit rēsm
eſſe formaliter repugnare poſſibili termino, nō ꝙ forma inclusiua ſit diuiſibilis ⁊ repugnat alicui Repugnat in
ſimili excellenter, ſic quod ſubiectū ſtie partes albi, ſigna ſint ſubiectū ⁊ partes albedinis excellē. Hoc aut quanꝰ motꝰ
repugnat ſit varietas varij motꝰ ad in motu. Et motꝰ ſit repugnare rēsm ſimplicē ſpecifice ⁊ ſi
gnanter inter qualitates naturis ſpecifice inſe diſſimilitudinē, eiꝰ modi ſit repugnare nigredo calori ⁊
frigiꝺ. Dr vñ motꝰ localis ſit repugnare rēsm diſtabili ꝺ motū accipiendo, ꝙ diſtans ſit in rad
ſit mobile nō poſſit ſimul ⁊ in termino à quo ⁊ ad quem, ſic motū localē ꝓbatur ſuccēſiū partes
priores ⁊ ꝓgreſſiones ſpatij. Dr motꝰ hic ſignificatiuꝰ ſit repugnare ꝺ⁹ ratione habitudinis quanti
tatis inter qualitates naturis ſpecifice inſe diſſimilitudinē, eiꝰ modi ſit repugnare nigredo calori ⁊
frigiꝺ. Dr vñ motꝰ localis ſit repugnare rēsm diſtabili ꝺ motū accipiendo, ꝙ diſtans ſit in rad
ſit mobile nō poſſit ſimul ⁊ in termino à quo ⁊ ad quem, ſic motū localē ꝓbatur ſuccēſiū partes
priores ⁊ ꝓgreſſiones ſpatij. Dr motꝰ hic ſignificatiuꝰ ſit repugnare ꝺ⁹ ratione habitudinis quanti
tatis, ꝓprie ⁊ poſſerioꝝ, quarū ꝺ⁹ poſſit illa, ac quasi ſimul ſucceſſiue acquiratur, nā inꝺ⁹ gabor amꝰ motꝰ, ⁊
quarū ſit ſubiectū interdū habitudo quatuor, ⁊ quia debet aggꝝ ꝺ⁹ ſolubꝰ illud ſſdm Solutio
an termino ⁊ indiuiſibꝰ ꝓprie debeat aggꝝ diuiſibile? Dicit n⁹ termini diuiſibiles ex rōne ſubꝰ diui motꝰ
ſibilitatis ⁊ partes non aggrē ꝓ ſe ⁊ aggrēt diuiſibiles, aliqn ⁊ indiuiſibile debet aggꝝ
diuiſibile, quia falſū eſſe pars in tuto termino hꝰ diuiſibile ⁊ oppoſitū ſit ⁊ repugnare alicui
poſſibili, ſequit ⁊ ꝓ ſit diuiſibilis ⁊ ſucceſſiue aggregatur ⁊ ex eis.

Collegit ſo. Sucrēs motꝰ nō ꝓdiuiſꝰ a ſolo ſubꝰ ſed ⁊ habet ſua rōnabiliter. Nā eſt
ga ſubiectū ⁊ ſit nō repugnat ſimul ſic ſit, ⁊ habebit ꝺ⁹ illa, ⁊ ꝙ ꝺ⁹ ſit ꝺ⁹ illa ⁊ ꝙ ſit ꝺ⁹ illa
ſimil ſit ⁊ ſic ſit in numeris. Collig⁹ nō ſucrēs in motu non ſit infinitū a ꝓbabilitate
agendi determinata ꝺ⁹ ꝺurationē ſuccēſiue, vt ſenſit Ariſtot. 8 Phyſ. cap. 11. ⁊ 12. ⁊ ꝓbatur ꝺ⁹ ſic
multa aggrēt ꝙ ꝺ⁹ ſua effectiua ſint infinita, ſola ex defectu reſiſtentiꝰ, vt pat in tuo maſo, ⁊ nō
ex eo quia nō ſint ibi ſecē determinata ꝺ⁹ aggrēt ſucceſſiue. Nā ga rōnes aggregandi ſit, virtus n

motus agentis, ad sua essentia conuertens sinliter ad quodcunq effectu, agit quod potest ut effectu alterius faciendo, si quo nulla inueniat in subiecto recipiente quod sibi effectu sua formal, quibus illi effectu simul non existunt propriis actibus agit.

QUAERITUR QUARTO

An ad substantiam sit Motus?

Videtur quod sic. Quicquid est motus: Quidlibet est fieri, quod est successiue. Sed generatio est motus, Ergo generatio est ad substantiam. Minor patet. Quia generatio est successiua. Sed motus est ad substantiam. Sed motus est successiua. Maior patet. Quia generatio est successiua, eo quod fit successiue. Et hoc est manifestum, fieri proprie, et proprie loquendo nihil generationis nisi substantiale. Ergo generatio est successiua

Substan dupli corrigitur

Ad Quaestionem sit Motus?

Ad Quantitatem sit Motus?

Ad Qualitatem sit Motus?

THELESIUM est. Ad 3m Quia alij grauiter scripserunt motum non esse nisi in ente mobili, scilicet in corpore naturali et latius extendunt intentionem suam et dicunt motum verificari aliquando de ente mobili ad quod quale est aliquod huiusmodi

QUAESTIO SEPTIMA,
An ad Relationem sit Motus?

Videtur quod sic. 1o Ad relationem non esset motus si fieret subito quod quod relatio recipit aduenire subito nulla in re fuit motus vt dicit argumentum Aristotelis. Sed 15m alteri subito quod aduenit nunc relationi igitur nullus motus est. Non est. Quia nihil recipit aliquid esse nisi gratia alicuius mutationis subsequendo quod aliud est mutari nisi aliquid gratia alterius. Sed quod nullo modo relatio recipit aliquid esse dubium alicui. Sufficiter videtur dicitur quando fit aliquid gratia illius quod fit. Sed Quando quando in relatione fit aliquis gradus. Quia sui aliquid in scipso contrarietatis de nouo de nouo alteri, ita quod aliquid fit gratia alterius. Et non est motus cum esse successionem quare non relatio fiat gratia alicuius subito quod recipit, et quod conuenit relationi subito mutabitur

Ad Oppositum. Relationum non esse motum ni consentiens et quarum partium Conclusio patet vnius Aristotelis. Illud non dicit esse motum quod post aliquam mutationem et motum habitum recipit. Sed relatio sic. Non patet Maior per Commentatorem vbi dicit quod quod aliquid fit post motum fit sine motu quod Cael. naturaliter aliquid alteri resultat relatio simultaneum. Confirmatur Quia nihil aliquid formale est motus quia sine denominatione motus simul tota forma intelligi potest quod ab illa remota est omnis denominatio motus sed denominationes quarum nulla intelligi potest sine colore quia non intelligi calefactionem nisi ad calorem. Sed nullum quod quamvis calefactionem terminans non calorem quia non est intelligi calefactionem nisi ad calorem. Sed nullum quod quamvis calefactionem terminans non calorem quia non est intelligi calefactionem nisi ad calorem. Et talis motus quia intelligi non potest sine relatione quia quia quia

Ad 2m Terminus est pars seu terminus motus localis. Contra [illegible] Quia omne motus habet esse successivum. Ergo omnis terminus habet esse successivum. Consequentia patet. Antecedens probatur. Omnis terminus est indivisibilis. Ergo omnis terminus habet esse successivum. Probatur consequentia. Nulla aggregata forma imperfectibilis est de se terminus motus. Sed omnis terminus est huiusmodi forma. Ergo omnis terminus habet esse successivum. Probatur minor. Omnis terminus est indivisibilis. Sed omnis indivisibilis est huiusmodi forma imperfectibilis. Ergo omnis terminus est huiusmodi forma

mobile in quolibet instanti sit motus et alio loco, sicut quod non sit assignare instans in quo mobile [illegible] aliquem locum mobile sit in eodem loco sicut prius, ita non datur in toto medio, ideo sequitur quod sunt in quolibet instanti sit longe alius et alius situ in quolibet instanti sit alicui et alicui obj. Tertio sit utrum quod argumentum ipsius obj et via aristotelis quare motus sit in tpe, quia non est argumentum ipsius sit in instanti. AD ICES. Per hoc non videtur esse motus a mutatione, quia per te terminus motus acquiritur in instanti, sit tria via sit in tpe. Ad duum ego de generatione quia via acquisitus forma substantialis est in tpe, via aute introductus et acquisitus ut est terminus motus. Et quod quod ad hoc quando non differt a motu differt in ex alio capite, quod sit motus sit a subiecto in subiecto, mutatio vero non a subiecto in subiecto, ut est generatio, vel a subiecto in non subiecto ut est corruptio. Et est alia differentia, quia in mutatione quanto quia forma substantialis debet quacunque [illegible] cum alteratione, non sic aut quantitas esse in eo motu licet in eo tempore acquiratur.

PROPOSITIO 2a. Quod corpus ipsum sunt terminus existens motus localis quod is est acquiritur non in instanti sed partibili. Ost. Omne quod fit per partes acquisitas per partes fit corpus sit motus. Sed non patet minor quia non est instans primum in quo aliquid est motum. Sed non patet minor quia non est data prima pars quieti quia omnis quies continuata: at sicut quies ita est quietus sit partibile. Sed non patet quod assumitur minor quia quod aliquid mobile mutatur ad aliquem locum, quod est mutatus per aliquam medietatem spatii et quodlibet in alia &c.

Ad Arga ad primum Negatur Minor, sit enim motus magnus et minus instans sit susceptus in magno et motus est successus, puta finitum totum, et quodlibet non quod est pars successus, ipsius motus sit in quo est in toto puta in totali: et tamen motus est in toto in toto, quia non est in quolibet instanti sit motus in toto et alicui quod est in toto, et ad hoc sit motus in toto et aliquem omnibus, nec quod sit in toto in quolibet instanti sit motus in toto et aliquem quod est in toto ad totum in quo est ipsius toto.

Ad 2um Negatur consequentia probatione quia quod unus motus sit ad unum terminum successum, et alius terminus est ipse sit toto motus non sit totus quia terminus unus in successu et alius successus.

Ad 3um Quo quod sit motus quod sit formale impartibile acquiritur, sit quando est finitum: tale quia quod est sit motus acquiritur partibile: non sunt quod declaratur ni sporte quod in motu localis terminus in toto partibile acquiritur sit bene via sit partibile. Quia ipse partibilitatem sit in spatio sunt quod est motus et ad aliquem quod pullum in motu acquisit est terminus motus quum est finitus. Acquisit ipse acquisitus quia sunt quod motus tria ad acquisit est, finitum aut acquisitus ipse acquisitus esse non est extra. Et ad aliquod quod ad primum finitum ad est motus, verum est. Aliquis sit indivisibile formale, et finitum dantur, sit aut ipsum sit indivisibile formale non finitum, quia quod ad totum pertinet ad hoc sit via finitum in expositio est.

Ad quod quod sit quod sit divisibile sit motus sit divisibile quod, et indivisibile quod acquisitus esse acquiritur, acquisit in partibile et est in via et acquisitus.

Ad quod primum Non videtur esse contra instans motus [illegible] instantes partes quia actualiter actualiter partialiter esse privatus et hoc privatio quod Aristotelis contra et intelligit indivisibile actualiter non quod sit esse actu separatum et hoc est impossibile. Ad secundum indivisibile et actu intelligit quod actualiter terminans est indivisibile terminans continuum et esse actu. Ad secundum indivisibile quod actu continuat quantum non quod limes, et hoc contingit dupliciter. Uno modo si mobile quiescat in aliquo signo continuato alicui quanto et alia limes, et hic mobile quiescit et terminat punctum in actu, quia actu quiescit sine aliquo quanto: alio modo indivisibile continuans [illegible] quantum non quia indivisibile et actualiter quia non quia actualiter quia [illegible] et hoc modo quia et quia est in actu, sed hoc actualiter est non quia indivisibile continuans quantum quia non quia actualiter quia [illegible] et continuat indivisibile continuans quantum quia semper continuum est in potentia quia intelligens est in magnitudine ad aliquid quia non terminat.

Contra 3o Quod in quolibet continuo sint duplicata quanta sit proportionalia et aequalia, patet quia proportionalia sunt in potentia partes aequales sed finitae et hoc quia [illegible] continuo sunt quanta. Hic quia supponitur quod unum infinitum in actu solum actualiter

[illegible]

ꝓhibitiue, ſ̄t nō ſ̄gnāde in ea aliq̄d ꝓfert, nō ſ̄t inconueniens ſalua ꝓ actiuū Quia ꝓ aduerbiū
Iguū nim̄ nobile, q̄ ſcipſum ſ̄t partes aliarū magnitudinis equales ſuntue in q̄bꝫ contineth̄ totales ꝓportiona-
liter inuent̄. Iudex dr̄ nobile q̄ actiue ꝓ paſſiue.

QUAESTIO SEXTA
An ad Relqua Predicamenta ſit Motus localis

Iudex quod ſic ꝓ. Vbi ſit motꝫ terminat ad q̄ntitatē ſ̄c dicit. Vbi q̄ motꝫ alterationis quo mutat ad nāz ſonā vegetabilē ſ̄ſtentiā tendit ad q̄ntitatē tanq̄ ad terminū ſcd̄m q̄ motꝫ ſ̄t, q̄ ad ſubō nitet 74 ſ.
reſſat: ſed q̄ntitas ſ̄t actus q̄ Vbi ad q̄ſtitutiū q̄ vnū in eodē motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ad q̄ntitatē
reſſat: ſed q̄ntitas ſ̄t actus q̄ vbi ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ad q̄ntitatē non ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ad vbi. Ad
tat et ad ea q̄ non ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ad q̄ntitatē. Sed q̄ quando ſ̄t ſuccedit q̄ntitat̄ non ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ad q̄ntita-
ſ̄t ſ̄t. 3ō. Et q̄ſi argumentū dicit. ſ̄c q̄a cum ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t in nihil aliud ſ̄t tendit q̄ in nihil
ſ̄t. 3ō. Et q̄ſi argumentū dicit. ſ̄c q̄a cum ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t in nihil aliud ſ̄t tendit q̄ in nihil

Ad Quartū. Et ſ̄c patet ad quartū. Ad quintū dicendū q̄ motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t
locabile ſignoꝝ lapidis ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ ſ̄t ſeth̄ motꝫ

quem nang et Jo. Jor est manifesta. Nor. ga gō ad est termin ad ipsum esset motus ad illū
terminū. Ergo n subtracto esset motus Jo. Pbo. Duo moty ejusdē speciei simul sunt ad eūdē terminū
ad quē. Jo motus nō sumit suā unitatē à termino ad quē nec ipsa, de motu recto ipsius, de motu
circulari, et unitate motus ipsius gignuntur, et ita possunt ee ad eund ejusdē terminū. ga ad id ad quod
motus obliquus sua ē unitas, aliqs nō motus recti, aliqn ill quibuscūq ejusdē motus recti ad eundē
motus. Jo. Ergo illud à quo simul bis ad simul bis et ad ternū tres ad eundē locū
sunt motus ejusdē speciei. ga sunt opposita, et ita sunt ad eund ejusdē terminū. Jo.

Dicendum tn Motū suam unitatē quēdam et specificam

desumē à termino ad quem, sed non in existere et tanquam ab obiecto et fine.

Quod unitas numerica et specifica motus sit desumenda à termino ad quē est expresse contra
hic Ar. 3. Et licet quies alia ad motū requiratur ut patet loco, tempo, mobili, motus et termino a quo.
tñ ea non possunt habere unitatē motus, quare n ita pertinent ad unitatē numericā et specificā motus est
manifestū. Item n eadē sunt mēsura ipsi motui et mobile quod et terminus a quo tñ requirit ad motū
non tñ possunt dare talem unitatē motui, quare Pbo. ga mobile quod motui debetur sit motus tñ spēi
fimæ nō genēris, ita n ligna v. g. quæ movet moues localis, cuius et dealbans à colore in
ig dubium est motus, nō tñ eorū unitas quæ motui et dealbationi à colore in
motu terminat à quo quibus abutitur et nō accidit, ac genus non ad eadē unitatē aliquā motui. Jo. ita
non requiet aliqs ad quem oportet sint quæ terminū ad quē sint ēiā unitas tñ genus non specifica motui.

Quod vō hēt unitatē motus à termino ad quē sit exīstēra motui

(Nomina rei duæ) Tendendum est. Quod duo quæsit ut aliquis rei duæ unitas. Ex una exīstēra. Ex alia exīstēra
est ejusdē genus unitatis, ut ejus est, et ejus unitatis motus est unus eadē sue unitatis, sicut et alius rei,
ita quod sequitur quod, vñ ille motus unitatis ipsius. Deinde. quod dat à sua specia unitatis, sed n sua
unitatis sit in quibus

Nota. 1° Quod motꝰ duplex consideratur vnꝰ ut sub ratꝛ actꝰ tal⁹ ꝛ sub ratione sua speciei qua est tale actꝰ. Et sic motꝰ consideratur respectu ad vnitatꝫ sub numero vnitatꝫ sibi correspondente, nã omnis actꝰ creatꝰ, cum sit naturaliter in successiue naturæ fluxibilis, nec simul nec successiue. Vnde accedit multiplicatio naturalis ad multiplicationꝫ subiecti, quia nãq; talis actꝰ non est vna mutatio, qa reiecta in ea successiue mutatio. Cõtinuatio subiecti motꝰ alicui est indivisibilis, aliter denominabitur: subiectum autem istius est mobile, qa subiectum denominatiuum est compositum, tot enim habet partes quot ipsum mobile. Et vnitatꝫ igr numerica motꝰ nõ respicit vnitatẽ numericã subiecti denominatiui nec subiectum, cum sit, qa motꝰ respicit vnitatẽ numericã subiecti ex ratione communi actualis: sed actus nõ respicit vnitatẽ alterius subiecti quia tũc esset actus alterius subiecti. Motꝰ duplex consideratur

Nota 2° Quod si motꝰ respiciat subiectum sua speciei secundum esse tale est actus, hic ad motum duplex consideratur: 1° secundum actum et sic est vnus numero in ratione rei respicit vnitatẽ numericã termini ad quem vel ut sic est terminus ad quem vel ultimatꝫ ut sup. visum est. Motꝰ duplex est

DICES. Sunt ad vnum numero motꝰ regit vnus terminus numero ad quem ita et respicit vnus terminus a quo, ergo erunt sex termini numero ad quem et totidem a quo. Et consequens falsum. Probatio antecedentis. Terminus a quo et terminus ad quem correspondent sibi mutuo. Ergo quot sunt termini ad quem tot sunt termini a quo. Et sic sex termini a quo respicient vnum numero motum. Probatio consequentiæ. Motꝰ vnus numero respicit vnitatẽ sibi correspondentem, ergo a vnitate numerica motus est vnitas numerica. Sed a vnitate numerica termini a quo sex sunt, ergo a vnitate numerica motus sex sunt. Termini a quo

QVÆRITVR QVÆSTIO.

An ad vnitatem numericam motus requiratur vnitas numerica motus.

DICENDVM est affirmatiue

Dicendum est duplex posse aliud vel plures motores concurrere ad vnum numerum motum simul et in eodem instanti secundum partialia, sicut duo trahentes vnam navim, et de hoc nõ est dubium. Aliud quod contingat unum motum secundum totalia agentia, et hoc nõ simul et successive sub invicem. Duplex autem est motus vnius motoris alterius successivi. Et interrogabile est, si sit ad vnitatem numericam motus quod motus qui est unus non habet vnum numerum ex non contradictione eorum motus respectu. Et hoc non inducit quod motus qui est unus non habeat vnum numerum ex

vera motꝰ non ponit nisi in motum. Sꝺ ad omnem rationem motꝰ nõ requirit omnis mutatio
[illegible] motꝰ. Quo ꝺicit: ly nõ ponit nisi in motum, qꝛ ad ipsum sui ipsius, ex loco ad ꝑ motum.
Ad 3ᵐ Quo ꝺicit: ly motꝰ, stante determinatione ad omnem rationem motꝰ requirit omnis mutatio
subiecti in genere motꝰ, stante determinatione ad omnem rationem motꝰ requirit omnis mutatio subiecti
in ꝑticulari motu ad ipsum terminata. Instabis: Illi motꝰ possunt esse continui, quorum termini ꝓpin-
quissimi adinuicem continuantur, sed quorum extrema subiecti sunt immediate in contrarijs motibus ꝓpin-
quissima, illi motꝰ possunt esse continui, qꝛ in eis duo calores successive possunt de nouo subiici. Sꝺ ut duo calefactibilia
possunt esse continui, qꝛ in eis duo calores successive possunt de nouo subiici. Sꝺ ut duo calefactibilia
sic determinate ad duos calores. Ad 4ᵐ Quo ꝺicit: non licet ex contrahibili terminato motu argui ad
non determinatum ad duos calores. Ad 5ᵐ Quo ꝺicit: ly motꝰ, esse nullo pacto adinuicem ipsi motꝰ, calor
ad contrahibilem motum, qꝛ possunt continuari termini motꝰ, esse nullo pacto adinuicem ipsi motꝰ, calor
non possibiles in tali subiecto continuari, qui tu exigis in actu duos gradus, esse motꝰ calefactibilem sic
possibiles non posse continuari. Dices aut: dispantat huic est, qꝛ termini motꝰ a se possibiles sibi possibi-
liter continuari, et sunt esse permanentes et independentes ab agente pcipiente. Sunt gradus, motꝰ non sunt
continuari, et sunt esse permanentes et independentes ab agente pcipiente. Sunt gradus, motꝰ non sunt
in esse dependentes ab agente, ita non in tali sunt ingressi sui esse gradus ab agente, ita ut sint con-
tinuari ingressi continui et sine ulla interruptione ꝓcedunt ab agente: ad quos possunt nõ interrupti
si ꝓcedant a contrariis motibus vel ad ipsos est.

2. VAE. IPS 2. VAR.

An abiectio termini à quo, et acquisitio termini ad quem sint vnus numero motus?

Videtur quod sic. Arist. text. 27. hꝰ 6ᵗ Motꝰ qꝛ est ex sanitate in egritudinem, est motꝰ ex termino a quo
et qꝛ est in egritudinem tanquam ad terminum ad quem sequitur, quod abiectio termini
a quo sit formalis et acquisitio termini ad quem sequitur, quod abiectio formalis calefactibilis sic.

Dicendum ꝙ est cum distinctione. Nam. Loquendo de abiectione termini
a quo privativa, est sic vnus numero motꝰ de acquisitione termini ad quem. Vel loquendo de abiectione termini
a quo positiva, est sic qꝛ motꝰ essentialiter ab acquisitione termini ad quem.

Quod abiectio termini a quo privativa ꝙ acquisitio termini a quo sit vnus
quoad motꝰ patet: qꝛ abiectio talis termini, nihil aliud in subiecto nisi acquisitio termini ad quem oppositi
nõ privativa. Sabilem est ipsa forma. Confirm. qꝛ hic est vnus de multis et ꝺicit ꝙ termini, abi-
cientis et tenebras vel termino a quo sunt tenebre, termino aut ad quem est lux, vel abiectio tenebra
formalis est acquisitio lucis. Quod aut abiectio termini a quo positiva sit motꝰ distinctus ab acquisitione
termini ad quem. Ostenꝺ qꝛ ab vno motꝰ grassante ad inuicem, et acquisitam, qꝛ acquisitam potest esse, qꝛ ꝺicit esse de
pluribus calorib⁹ sint acquisitiones ꝓportionis, sicut ꝺicendo aerem lumen in aere sine acquisitione ali-
cuius forme positiue, sed motꝰ qꝛ possunt separari adinuicem sunt distinctꝰ realiter. Sꝺ Ꝺo qꝛ istis
motꝰ sunt distinctꝰ mutationes in subiecto ad distinctos terminos terminatꝰ, est abiectio termini a quo positiue
a quo et ꝑpriuatiue termini ad quem est privativa acquisitiua vel calor est termini a quo est privativa
calefactibilis termini ad quem est ipse calor. Confirm. qꝛ isti duo motꝰ sunt vnius quoad formam
calefactibilis termini ad quem est ipse calor. Confirm. qꝛ isti duo motꝰ sunt vnius quoad formam
duplici ratione inuariabilis subiecti, una in mutatur subiecto ex esse in esse, altera ex nõ in esse
in esse.

Ad Arga. Ad 1ᵐ ꝺo qꝛ motꝰ Arist. ꝺe Motꝰ ex sanitate in egritudinem est vnus
vel qꝛ sit ab vno agente qui unus potest ex actibus, vel qꝛ est vnus ex coniunctione, qꝛ sit formaliter abiectio
termini a quo est coniuncta ei acquisitioni termini ad quem, vel qꝛ abiectio termini a quo designatur
ad acquisitionem termini ad quem. Ad 2ᵐ ꝺicendo qꝛ Arist. ꝙ motꝰ non intelligit ꝙ unus motꝰ sit vnus qui
est inter terminos contrarios positos, talis aut motꝰ nõ est nisi unus continuus ex abiectione unius termini
et acquisitione alterius oppositi. Ad 3ᵐ motꝰ quod abiectio termini a quo sit formalis acquisitio termini ad quem, qꝛ sine ulla acquisitione termini ad quem fieri queat, sicut
abiectus lucis in aere. Sed ꝺo contra et consequens, qꝛ acquisitio termini ad quem in subiecto est vna
abiectionis termini a quo.

Quæritur 2ᵒ.

QVÆSTIO QVARTA
An Vnitas Numerica Motus requirit continuitatem.

DICENDUM affirmatiue. Dubio est Quia vnitas quantitatis discreta huius continuae: igitur n̄ g̃ in solis quantis partes continuae. est vna obiectio in partibus erit multiplex numerus; nō sunt ei quarū continuū consistit in tribus punctis quarta ex quarta, tria unitas quantitatis consistit in unius quarta, nec n̄ partes ex partes possibilia ratione constituit et continuū ad fundendū vna quantitatē n̄ g̃ continuat ista unitas: sed motus est quare continua sicut, sua partibus post quartas, sed g̃ vna unitas motus requirit continuitatē. Eadem quo sequitur quod motus g̃ continuus consistit ex indivisibilibus sicut aliud obstet quia sunt esse vnū numerū motus et g̃ non possunt continuari nec sunt distincti numeri.

Ad 1ā. hic. Quod dicit motū vnū numerū habere simplicē esse vnū: hic g̃ simplicē est vnū quod est naturaliter indivisibile vnū: sed non vnitatis genus et speciei. est vnitas numeri g̃ tamen ad unitatē numericā reducit in se aliud: hic g̃ esse ad naturam vnius determinatū vltimū n̄ determinatio est ipsa natura indivisibilis dualem.

Ad 2ā. Dicit sicut in motu una conuersione possumus. Ad subsumendū motus est ipse finitus: tegnitus motus: sed qualitas quando et modi motus, tu non unitas numeri; quia in motu vnus simplicis unitas nemini esse christ. hic. Ad unitas est g̃ continuū motus ratione substantiæ, et hoc est continuitas, Motus n̄ ei sit post substantiā sua quanta tabetur unitas substantiæ continuitatem quantitatis, continuitas aut quantitatis est eius continuitas. Ad 3ā. Dicit g̃ continuū motus vbi successione et integritate, tu non unus motus vbi non est vnus n̄ quia est ipsa integer, sicut ex hac ratione non sit quia finite linea, et sic est de facto ne duo nō sint vnus motus si referantur ad eadem vtrinq. Ad unitas est g̃ continuū motus ratione qualitatis et modi, g̃ est vnus formitas et regularitas, et non hac unitas motus irregularis et deformis nō est vnus. Eadem deformitate eius continuitas. Ad 4ā. Dicit g̃ continuū motus vbi successione et integritate, tu non unus motus vbi non est quia est ipsa integer, sicut ex hac ratione non sit quia finite linea, et sic est de facto ne duo nō sint vnus motus si referantur ad eadem vtrinq. Ad unitas est g̃ continuū motus ratione qualitatis et modi, g̃ est vnus formitas et regularitas, et non hac unitas motus irregularis et deformis nō est vnus. Eadem deformitate et irregularitate in motu quia quando multiplex. tu hac deformitate ipsa, g̃ quod sit, ut sic sit g̃ ipsa motus quia est integra et quia unitas: hic ex natura vel nō ex voluntate, g̃ ibi vel ex parte agentium ex parte passi quia ex parte.

Ad 5ā. Voluntas g̃ successiua nō de facili esse motū g̃ in motu tale quod esse regulare et irregularitas sed voluntas tamen n̄ suo gaudet quia ordinis ad naturā. Ad hoc g̃ in motu diuersæ species voluntas et inordinatus motus et ex parte agentium et passi.

QVÆSTIO SEXTA
An duo motus specie distincti possunt adinuicem continuari.

DICENDUM est cum Scoto hic. Ad 1ā. Motus diuersarum specierum continuari adinuicem nō possunt. Dubio est quia alma sunt omnia vnius: ad diuersarum specierum esse alma sit distincta et alterius ratio. Confirmatur quia ea sola continuantur g̃ sunt ibi similia et eiusdem rationis n̄ et communicant in eodem genere natur et identitati sunt distincti et multiplicitas scitur diuersitatis et multiplicitatis naturæ.

Ad 2ā. Hic. Ad per quod dicitur motus vnus ad se de vnitate g̃ manet vbi vnitas diuersarum specierum admittit continuari possunt. Dubio est quia diuersarum specierum, vel earum quanta formalis quæ sunt diuersæ et sic continuari, vel non. Ad est, quia vnitas diuersarum specierum alma sunt esse motus vnus formalis sit distincta et ratione, et tota continuari non possunt, sed ex hac 3ā Scoto illi

 Ad est vnitas diuersarum specierum, ampliatur motus, no quæ diuersæ sunt sed quæ continuat in

DE CONTRARIETATE MOTVS

QVAESTIO PRIMA

An Motus sint sibi contrarij

DICENDVM est Motū aliquem posse alteri motui contrariū esse

Est arg^t: dr a 2° ph^i in fine lib^o

CONTRARIVM aūt dr g^d 3° Motui cōtrariū et motu esse, motū q^d q^dcūq; g^dē aut privatiue. Duplex aūt motus motui cōtrariū fit̄ p^o in substāt motus et de tal contrarietate hic quīq. Est in q^dby a quatū ad terminū motus, ut patet in albedine et nigredine, et dulcedine et amaritudine, q^dby a quatū ad terminū motus, qui motus ad tales terminos oppon̄untur. Certi motus q^d sunt contrij sed substād debent esse cōtrij sm terminos ab hīn sunt sumenti natos, ita et qualitates.

CONTRA hoc arg^t: 1°. Quātū, motū et passe ē oppositū in motu cōe 2°. minoꝝ, p^o. ut illi motus sint cōtrij quorū alterius terminus est a 2° q^d terminus ad q^d alterius, ut motus a sanitate in infirmitatē: sed quorū terminus q^dby sunt cōtrij, ut motus a sanitate et motus in infirmitatē: sed quorū terminus ad q^d sunt cōtrarij, ut motus in sanitatē, et motus in infirmitatē. 3°. quorū terminus a q^d est cōtrarius terminō ad quē alterius, ut motus a sanitate et motus in infirmitatē. 4°. quorū terminus a q^dby est cōtrarius terminō ad quē alterius, et motus ab infirmitate in sanitatē, et motus ab infirmitate in sanitatē. Et sub dit ſſſ aut vnū aut plures ex his modis dicti cōtrarietatē.

QUOD q^d primo modo. Motus sint sibi cōtrarij ē manifestū, quia aūt motus in q^dby terminus a quo unius, est terminus ad quē alterius possint ita contingere ut motus a sanitate et motus ad infirmitatē. Quia talis motus nō fuit ad terminū ad quē cōtrarij: alij tū ē fuit terminus ad quē cōtrarius sibi amouet sunt inter se contrarij, motus a ex sanitate ē fuit ad infirmitatē tanquā ad terminū ad quē motus ab ad sanitatē tanquā ad terminū ad quē fuit ab infirmitatē: sanitas aūt et infirmitas sunt termini, ergo motus ad sanitatē et motus ab infirmitatē sunt contrarij.

DE illis aūt motibus q^d sunt a terminis a quibus non sunt contrarij. Quia motus ad: hīga a contrarijs terminis ad quos sunt ita ē sumendo ut ad terminum, ut a nigredine ad albedinē, sic ab albedine ad nigredinē, q^d sunt motus ordinati a cōtrarietate terminorū a quibus sunt et ab ipsis terminis. hīga ab his sumūt contrarietas et distinctio rei, a quibus sumūt non ē determinate: sed motus q^d sunt sub ordinati ē determinate a terminis ad quos, sanitatis ē nominat a sanitate ad quā fit motus.

QUOD vō Motus illi sint cōtrarij quorū terminus ad quos sunt cōtrarij. Est arg^t hic 1°. Et rationē est q^d motus sunt ampliꝰ sub ratione a terminis ad quē. ita ordinātur ad inuicē sub ratione motus et dissimiles esse dicuntur ita cōtrarius ad inuicē, sic cōtrarietas est q^dā ordo motus ad inuicē ordinatorū motuū. Quia aūt ad vnum cōtrarium sufficiat quinq; terminorū ad quos

Q forti[ssi]ma d[icun]t erit cont[ra]rietas in motib⁹ s. cū fuerint t[er]mi a q[uo]b⁹ cont[ra]rij, sc[ilic]t solū essent termini ad quos — cont[ra]rij quoq; esset motus et motus.

Nota 2o. Quod duo cont[ra]ria terminant ad duos nō fundetur nisi in via et opinione dicentiū quietē esse aliquē motū, sed nō in mente ipsius alterius terminij sui contrarij. Nō enim sufficit quod fundetur in aliquo mentis iudicio terminare q[uo]d quis impugnet esse diffe[re]nt.

Quod termini motuū illi quorum unus terminus a duo unus est contrarius terminus ad duos alterius sint ipsi contrarij vt motus a sanitate et motus in egritudinem est contrarius ex 4t de. Et quod est qualitas sanabilis sanabilis contrahitur ex egritudine significatiua, sed hoc est falsū. Sō ex illo ex duo sequitur quod quies sanabilis sanabilis contrahitur ex egritudine et una et eadē egritudo est a sanitate in egritudinem. Sō motus quoq; est ab egritudine ad sanitatē, et una et eadē egritudo est a sanitate in egritudinem. Sō motus sanabilis est ab egritudine ad sanitatē, et una et eadē egritudo est a sanitate in egritudinem. Sō motus sanabilis contrahitur ex egritudine significatiua, sed hoc est falsū. Sō ex illo ex duo sequitur quod quies sanabilis sanabilis contrahitur ex egritudine

QVÆSTIONES
IN LIBROS
PHYSICORVM
ARISTOTELIS
VIETORIS
VII IN VIII
DOCTORIS

Libro 6 Tractat Phūs de diuisione quantitatiua partiū quarū Lra 2pe of
speche in gl̄ sunt similis, de origine sue pendet, sed an ois ḡtat ex indiuisibilibꝫ nullū continuū ꝛpon;
in 2o sermone ꝓmitte in fine th tenorem et ḡdum eiꝰ dictus Phūs aceps fuit doctrinę contra solut
Septimū 2o Libri expedit determinando de motu ꝑ comparationē ad motum et mobile. Et ḡ
ꝓ determinat de motu in comparatione ad motum pendet talem ꝓpositum - oīs ḡus motus habuit
mouentis, ꝙ inæqualis ḡtis ꝑ æquale transiuit spatiū.

QVÆRITVR 1o

Vtrum omne continuum componatur ex diuisibilibus et diuidatur in semper diuisibilia.

Videtur quod non sic. Magnitudo linea duo ā extrema tria de aliquo puncto eiusdē ꝓcedūt
tanq̄ ipā linea secundū ōnēm ꝓpositū oppositū, conspicuum ꝙ duæ ꝓpositiones sunt vere vna tm̄ tm̄ et conuertūtur Ver.
cum ꝙ sibi contraditorie sine dubio ꝙ vna istarum ꝓpositionū scilicet illa linea in puncta, omē ꝙ linea quā
aliqua ꝓpositio formet, in vna aliquo puncto sortitur. Sed due ꝓpositiones possibiles stabunt ꝙ vna tm̄ tantum
in duobꝰ punctis, ergo ꝙ, in toto quod sibi respondet. Ergo igit̄ vel illa due ꝓpositiones stabunt in vno puncto
sed hoc dicit vna ꝓpositio ꝙ due ꝓpositiones sunt vere, ergo ꝙ hoc vere illa duo puncta debēt intelligi
sed hoc dicit vna ꝓpositio ꝙ due ꝓpositiones sunt vere, ergo ꝙ hoc vere illa duo puncta debēt intelligi
linea quod sic ostenditur, ēt inter duas ꝓpositiones contrarie ꝓpositiones mediaret aliquod spatium, in quo istarum non
illa linea, medians inter duo puncta sic ad stabit sibi dubium esset verum ꝙ quod duo hoc non possit con-
secundū est illa duo puncta linee ēt mediata, de qua dicit in linea duo puncta immediata. Quod ꝑ. Eu-
deo dante et pluta. Ex quo sequitur linea componi ex solis punctis.

Ergo ꝙ aliquod corpꝰ ḡfectū spetierum consistat in aliquo solido, tūc ēt illud in puncto

se penetrare ad plus occuparent spatij, quã occupabat vnũ solũ punctũ quãm penetrationẽ, nec fierent maij in vtroq; ad spatiũ. Cũ ẽt illi duo superficies ad inuicem maij contingentes faciant duo distantia ab inuicem linea punctũ mediatur illam distantiã, nõe solum punctũ linee sed ibit vtriq; illi superficiei.

Ex hijs dicendum est quãdo due superficies sunt formate ad se penetrandũ. Scilicet quãdo vna superficies non est subiectiua alteri superficiei, quia tunc non est vna subiecta alteri, sed impossibile est vt due substantie existentes vel corpora se penetrent naturaliter. Vnde dicendum quãdo vna superficies non est penetrabilis, tunc superficies non se penetrant, quia penetrare nil est penetrabile intrare quod quidem dicit nihil accidentale, quia in solis corporibus reperitur, sicut quando indiuisibilia simul ad se loca indiuisibilia, esse plures puncti super eosdem simultaneos indiuisibiles vnum indiuisibile penetrans corpora non se penetrant. Sed solũ dicendum esse contigua. Sed quando vna superficies penetrabilis alteri superficiei ad planũ sed in modo tangit planũ inclinatum. Dato est quia duo mobilia non se penetrant quando vnum mobile tangit planũ inclinatum, quia est ibi superficies et non modo aliquo contingit motus. Quare dicendum quod motus mobilis diuisibilis

dicunt ꝙ ꝓz mutu esse sint cōtrarie. Nec ē cuꝰ cuꝰ puncti in linea ē mutati esse in motu nā
Quodlibet indiuisibile in linea absolute et punctū, nō hi quodlibet indiuisibile in motu ē mutati esse
ꝙ dicit tm̄ quod vel totaliter aliqua quasi motu ꝓgressiue nā de mutati suppanit ꝓfecte mutari et vel ꝓ
ssa immō ē. Hec ita ponentes.

Prima pars Conclionis Quod vel Motu vel ꝙ finitum habet mutati esse Ibi.
Quia in omni indiuisibili in qua terminati motu vltimū est mobile esse in ter mino ad quē.
Hō vero ē dare, mobile in fine motu mutati esse. hoc aut mutati esse cū sit termini motu quodlibet ē
quod indiuisibile Dicit. Cui hoc mutati esse in fine motu contrariū primū motu in vltimo ē esse alb
nia, nō mutati esse ꝙ finem ē quod multa mutata esse ꝓ sunt in medio motu. Et illud non debet esse
Secundū dicit motu debet vltimū. Tertiꝰ Mutati esse quo ē in fine s. absolute compertū ad alia mu
tata esse ꝙ in illo motu sunt, sine dubio ipsū vltimū dr. alij nō bene comparationē mutati esse in fine
contrariū ipd, sed ga ꝙ ipsū ad quod totū motu exponit tpūs subsequēs, vel ē ipsū in hoc in quo re
Sicut ad consequens motu totū dr ē finaliter primo. Quod aūt in motu ꝙsub Primo ꝓnū non deb
unde nec mutati nec mutati esse. ꝙ aūt illud indiuisibile nullū ē motu, sed nec mutati esse ꝓprie loquendo
Dicit ꝓprie loquendo nam conuenit aliquid indiuisibile dicij in principio motu Rō ē. quia motu
est finitū ex vna ꝓparte Q̄ sicut ex una parte terminat aliquo indiuisibili; ita ex alia quartū
Indivisibile, terminans ꝙ nihil aliud ē quod vltimū nō existendi. Sed in indiuisibile in principio motu
non debet appellari mutati ē ꝓprie dictū ratiōne hui ꝓprie dicij mutati ij. Et consequēter nō dicat tale
indiuisibile dicij in motu. Sed vt tota hec rō melius intelligatur

QVAERITVR PERTIS

An vnus et idem sit motus incipiendi et desinendi rerum.

Dicendum ē Sicut res varie multiplicantur esse hic ita varium et vnum modū inquirendi et definiendi habes. Nota ꝙ hoc nomen motu aliud significat quod in
fluxum durationis ipsi sunt et diuisa significat factum durationis eiusdē gliber ꝙ ret ꝙ indiuisibile et finis quodlibet
ipsa durationis terminādi concludi ꝙ termini. Quare dubio debent ē indiuisibile, quod ē quodlibet aliud motu
ipsa duo terminādi concludi ꝙ termini. Quare ij ꝙ ē sic motu Quod ꝓprie nō ē desinere rerum, ē
terminoꝝ rei existentē ē sic in fieri? Quare ij ꝙ ē sic motu Quod ꝓprie nō ē desinere rerum, ē
terminoꝝ rei existentē ē sic in fieri? Quare ij ꝙ ē sic motu Quod ꝓprie nō ē desinere rerum, ē

PROPOSITIO 1ª: Entia indivisibilia tota sua esse in instanti sibi tria incipiunt et primo sui esse, et desinunt quolibet suo esse. Ratio 1ª. quia huiusmodi indivisibilia sibi tota sua esse in instanti nec vel cito alio instanti consistit, quod quia non est esse illorum ad aliud nec existentia, et ultimum esse immediate ante fuerunt.

DICES? Repugnat ut simul aliquid incipiat et desinat, quia hoc simul est et non est.

Nego 1ª. incipere et desinere in instanti inseparabiliter, quia non si in instanti existere nulla est repugnantia quia non sequitur quod ubi simul est et non est sibi solis sequitur quod tam sit, ut nisi immediate ante fuerit nisi immediate post futurum sit.

PROPOSITIO 2ª Entia permanentia consistentia in indivisibili absolute loquendo, si nihil aliud obstet incipiunt et sua sui est, et desinunt quolibet sui esse. Ratio. Quia tota sua esse hic simul, ac quia nec illic esse affirmari quod nec sint nec non vero ultimo. Dices. si nihil aliud obstet ad incipere subsistentes incipiunt in aliquo subiecto quia, cum illi subsistentes incipiunt succedere sed in quodcumque subiecto desinit prius in uno parte subiecti deinde in alia, quamvis alia pars subiecti prius alia posterius desinit quolibet suo esse. Nego illationem. ideo. Licet forma substantialis incipiat, non incipit in aliquo instanti, sed in aliquo tempore in quo inducitur in aliqua materia subiecta, et desinit quolibet suo esse, similiter forma substantialis quae licet esse non incipit et desinit quolibet suo esse, sed quia non est esse, vel quia non est esse, vel quia non est esse, vel

Propositio 5ta. Entia p̄manēt ḡ fuer aggrūta (quales fuꝰ qualitates) inpiust p̄ aliqm nō esse et deinūt ḡ ḡ nō esse. Dāo est ga huiꝰmodi ḡ p̄ alteracōm aggrūta inquant motꝰ sunt ḡ prius essend aggrūta ḡ quālt motꝰ et totꝰ aggrūtꝰ per totū quod aggrūtū inquant motꝰ sunt ḡ prius essend aggrūta ḡ quālt motꝰ et totꝰ aggrūtꝰ per totū motū: sicut ḡ non dat minimū in motu, ita nō erit minima huiꝰmodi formarum nā ḡ. duplex motꝰ

Dicy Angelum moueri sucte de loco ad locu ꝙ quod ꝓsset celerius in instanti, ꝛc. Ita ꝙ nullo tpe fuisset in alio non transeundo spacia intermedia, sic ga se habet ꝙ spacia intermedia transeri, nec ꝙ illud quod fuisset debet moueri. Ad ꝫmam quod pat tm ga anime similes sut angelis, ꝛc. ga anima dicy moueba. ꝛc. uide art. 82. de ciuitate dei in fine.

S'cundum ens sct quod indiuisibile Quant separatu a quantitate. Ita. mouery possit. Indiuisibile enim mobile aliqd continuu insimul mouery pot. Sed de motu pot fieri a continuo separato. Sic pat dicy ꝙ posera moueatur in plano, cum illud contingat in punto, in toto tn plano quod continuu. Ita pat dicy ꝙ posera moueatur in plano, cum illud contingat in punto, in toto tn plano quod continuu. Sic pat dicy ꝙ posera moueatur in plano, cum illud contingat in punto, in toto tn plano quod continuu. Ita

Videlet quod sic jo jd quod instanti remit in instanti &c. Sed cū rudem̄ regis obligacōem̄ loco remanet̄ in instanti &c. mod̄ sic in instanti. Nōr ꝓbr̄ Cessa n̄ mā &c. nōm̄ retenta.

Tēr Mobilis d̄ aegnt̄ nomē relatiōis ꝓpingtat̄ actū rei actiue. Sed in quibꝫ ē instā actū rei nomē relatiōis ꝓpingtat̄ sēp̄ inquibꝫ ē instā actū rei actiue. Sēp̄ ergo in quolibet instanti &c. ꝓpingtat̄ remitte ad dēs. Jo. Corpā glosa ad dict̄ dor̄ ꝓbat̄ remanet̄ intentā

extendat se ad nouã qualitatẽ q̃ nutritiuã in corpꝰ et hoc vt in velle tenty acty ad vltiꝰ quod su
tranty aũ cõtrahe motꝰ localis positiue sicty in instanty, aliquit n̄ illã loco motꝰ localem late vt
qualit ex tractu id est q̃ long mutatiõe q̃ ed q̃ motꝰ localis. tabenty fiat

Ad Argumenta.

Ad primã rõnes Negãdo. Nota. Non oẽ mobile motꝰ rectꝰ sed solũ
rectꝰ q̃ est motꝰ subitꝰ nec h̄ eiꝰ modi vltra est momentanea sicut nec ea q̃ fiũt ondie longitud
rectꝰ q̃ est motꝰ subitꝰ nec h̄ eiꝰ modi vltra est momentanea sicut nec ea q̃ fiũt ondie longitud
in motu inhimo. vel certe si mobile dr mth in instanty certũ ꝛãone motꝰ esse nõ rõne illiꝰ
solũ motꝰ esse sit p̃manẽs et totꝰ simul in instanty

Ad 2ãm Deꝰ in singulis instantibꝰ mobile esse ẽ ẽ injuũ q̃ manẽs, et inquiũ subito
nõ vltra esse et desistit. q̃ualit q̃ primꝰ tũ nõ acquirit in p̃mo in hoc. Sor q̃ ẽ est ordinã
quãdã hoc modo. Nã verũ est mobile dr acquirit nouã q̃ primitatẽ successiue et ẽ desistit ab ea
illud motꝰ: at in hoc sensu nõr est falsa. falsũ aũt est mobile dr acquirat nouã q̃ primitatẽ q̃
manentẽ et desistibilẽ illud tñ acquirꝰ, tñ n̄ motꝰ motꝰ est, nõ vltra motꝰ, q̃ quiꝰ sensꝰ nõr
present argũ, et in eo sensu nõr est vltra. Ad 3ãm tenet D. Augustꝰ illud solũ habet aliud
Aristotelis, quod corpꝰ glisa inuidibꝰ velocitatẽ esse motꝰ ẽ verꝰ sed diffa loquendi

QUAESTIO QUINTA

Vtrum omnis motus sit omni motui comparabilis?

Videtur quod sic Quia oẽ motꝰ est velox vel tardꝰ vel q̃ est aliquis velox
vel velocior, vel magis velox et sic est comparabile. Qñ Motꝰ Celi est q̃ dã velocissimꝰ
ad motũ, sũ est comparabile ad motꝰ alterius. Qñ si nõ esset oẽ motꝰ cõparabilis alteri
motui sor esset q̃ nõn oẽ motꝰ est eiꝰdẽ speciei vltra cũ any alio motu. Antor est falsum
q̃ motꝰ diuersi solũ est velocior alterius et tardior q̃ illi nõ sunt eiꝰdẽ speciei

DICENDUM h̄ est Non quilibet motus adinuicem esse
comparabiles Ex arist. 6o Phi. tex. 27 vsq; in finem

SECUNDUM est sciendũ. Quod Comparatio fit duarũ rerũ vel vnius maligno ad
collatũ sm̃ equale vel inequale magis vel minꝰ. sũ ad Comparationẽ rerũ requiritur, sũt
duo q̃ comparantur, et hoc in quo comparatur. quãdo n̄ dicitur aia tunica q̃ nouelle cum
q̃ utrumq; et conuenit comparabilia tertiũ in quo instituatur gibꝰ aia comparet.

DICES: Plura pluribꝰ nõ sunt comparaꝫ. sed nota dr quod cõparatio
sit ad aliud Andr. Quod licet plura pluribꝰ possint cõparaꝫ diuersis comparatibus ad
diuersa cõparationẽ vnã ad vnã comparantur

SECUNDUM ũ Quod Comparatio sit duplex scilicet ad vnitatẽ est duplex scilicet Phisica
et Metaphysica. Phisica m̄ est q̃ fit in natura nõ vltra gradũ, vnitatẽ vltra Metaphysica
quod sit infinita. Cuiꝰ ratio est q̃ Phisica nõ vltra tũ in abstractione exalta ut Metaphysica sup. Comparatio duplex
abstrahit n̄ natũ tñ a singularibꝰ et nõ fuit subtilioꝛes abstrahẽdo, nisi aũ abstracta a
singularibꝰ indiuidua et sic Phisica, nõ Phisica solũ sup. in abstractione vltima, q̃ animal
ouis est Phisicũ est tertia q̃ ẽ rõnis, ad multũ obscurũ brieuitatis illud confuse et indeterminate
significat. Quare et Christꝰ in quo latent multi ẽ iustitiarũ q̃ ẽ ma apud Phisicũ aliquod
significat aliud sibi. Metaphysica vltra rem vtuntur altiori et exactiori abstractione, et nõ solũ ab indiui
duis abstrahit sed ad gradũ a gradu, hoc est quod ad cõparatiõnẽ Phisicam requiritur

arialis spēs fica formę in qua fit comparatio. ad Metaphysicū vō spectat ḡnra.

Ex his facile est intelligere Quę Conclusiones a Phō comparatione assignatę ḡa ḡ vt fiat comparatio in ꝑdicto armuro, qđ aut sit ḡ susceptiū ꝑfectiū in etog; ḡ

QVAESTIONES

IN OCTAVVM LIBRVM PHYS: ARIST. STAG:

CVM DVM MEMORIA

Doct. Subt:

IN Octauus Phy: sequit Arist: ad de p̃habitule Motꝰ et excellẽtia primi motoris quod mouet sẽp mouẽs ꝯa. Sit immobilis, sit vnꝰ et p̃fectꝰ, sit impartibilis et indiuisibilis ac. Quia vero de Motore dd ad mẽtẽ in ordine explicat in 7 Phy: sequit dubitꝰ. Vtꝝ quod mouetur ab alio moueatur.

QVAERITVR PRIMO.

Vtꝝ illa Propõ Phi. Omne quod mouetur ab alio necẽ sit mouere, sit vera.

SECVNDO est affirmatiue. Probatur ꝙ.

Probandum est. Mouere et moueri no debent nec distinguj supposite, dor ꝛ manifestꝫ dorẽt Arist: 7 Phy: text: 17, et 77, vbi in hac non videm rejnt distinctionẽ inter mouere et moueri, quod utrumq; se tangunt quarto alterum istorum et vnum totale supposit distinguuntur. Sed aliquod mouẽs et aliquod moueri sunt agens et passum, debent nec supp distinguj dicꝫ ꝙ vtrumq; tenent ex quib; resultat vnum ens per se. Sed exercitium et actꝰ talis resultat ex hoc mo di. g. agens et quod debent supponere distinguj sic nõ supponit nõ potest verificꝫ de eo quod dicꝫ g agens nec ꝙ supponatur, similr agens subsistens et subsistens debet dici

alterius nisi supposito a parte ē distinguj, q̄a pars tot debet ee subsūd dissimilis. Hec aūt
ē dicenda ee sūt a Cau ꝑa ꝑ ꝑ. Tot n̄ nō nūj ex rōne agentis et mouētis debet a motu
q̄ suppositō distinguj, aliqn̄ n̄ forte causa intelligamus Cau ꝑa motus. Q̄d etiā ꝑ tales causa
a parte distinguj suppōs. nā in scipsis vt ꝑt alij quinq̄ agūt nō ꝑt: simili Cau motus q̄ ꝑt esse
a parte distinguj, q̄uis ꝑt esse agendj communicent. suppositis ꝑt a parte distinguj.

QUESTIO VLTIMA AD TERTIUM hic est maxime de motu locali.

Vtr̄ illud quod mouetur localiter ab alio ꝙ distincto moueatur? Respondeo ꝙ
ad affirmationem ex mente Christi. hoc ꝑ

ARGUMENTUM. Quod mouetur localiter ꝙ actiue nō oportet vt ab alio moueatur, sed a seipso mo-
ueri ꝑt, nauta n̄ mouēs nauim ēt sepissime ꝑt ꝙ actiue mouet ad motū nauis.

SOLUTIO. Quod mouetur localiter ꝙ se ꝑt nō ꝑt ā seipso moueri, q̄ est dicere moueri ꝙ se nō
ꝑt quin motus sit aliunde sue parti. Dicit ꝙ ipsum totū ꝑt totū mouetur. Aliter proprietas
ꝑt quod motus sit aliunde sue parti. Dicit ꝙ ipsum totū ꝑt totū mouetur. Aliter proprietas
Christi. clara ꝑt. nō ipse Christus dicit hoc modo animalia a seipsis moueri. Quod quidem ꝑt habet
ex pluribus a Christo tactis. Quia nō, totū mouet seipsum vt moueāt et moueri, ex quod ipsum ꝑt aliquid
ipsum mouēs et motū. Vna pars vt mouēs et alia ꝙ mouetur, non n̄ totū mouet, nec totū mouetur
sed mouet qd ipsum et, motum aut ipsum ē.

TERTIO. Quod mouetur localiter per se ꝑt nō ꝑt vt ab alio moueatur. Quia aūt hoc ꝑt patet Christo hoc argumento. Illud quod mouetur a seipso nō ꝑt esse totū ab alio mobile. Nā si aliqd mouetur a seipso ꝑt ꝑt tot. ipse sufficiens cā motus: q̄d ꝑt ꝑt totū nō ꝑt hoc aliud ꝑt. Nec arguit contra ꝑ: Nihil quod ꝑt ad q̄ttū alterius mouetur a seipso: sed ens mobile ꝑt ad q̄ttū alterius ꝑt patet, q̄a ens mobile ꝑt quantū quantum vna ꝑs ꝑt totū ꝑt totū nō mouetur a seipso ꝑ. Dat ꝑ quod mouetur ab alio mouetur.

Aduertendū hic est ex Scoto in 2 dist: 2 q. iij. Ly prime duplic sumi.

Ly primo iust: duplic accipit.

Ly primo duplic sumi. possit ꝑt primitatis totalitatis ex primitate adequationis. Primo modo illud dicit ꝑ se nō mouetur, quod ꝑt totū quidē ex ꝑtibus mouetur, et quod opponitur ei quod aliquo motu mouetur: quo ꝑt totū dicit ꝑ ꝑtes mouentur in tali motu in quibus ē quanto totū. Secundo primitatis ꝑ dicit adequationis ꝑt qua aliqd dicit mouēri ꝑ id ꝑt ꝑtes ee adequati.

Ex primitate ꝑ falsitatis ꝑ primitate ꝑ adequationis.

Differunt aūt ꝑ duo modi primitatis, q̄a quod ingt ꝑ alterum, includit totalitatē, nō mouetur ab eo ꝑ nō mouetur ab aliquo quod ꝑt eq aliquo id ꝑt quare, Excepta hac Humana v. g. nō sanatur ꝑ id ꝑt totaliter, ꝑ nō sanatur ꝑt ē, sed quod ingt aliquo primo primitate adequationis nō re-
mouetur ab eo ꝑ nō remouetur ab aliquo quod ꝑt aliqd eius. Aliter ꝑ Christi quod nullū corpus
mouetur ꝑ ꝑ vna duplici primitate q̄a sic ꝑ ꝑ mouetur, cōtrahi, ꝑt quod aliqd ꝑ ꝑtes ad ꝑtes
partes ꝑ nō ꝑtes. Confirmat ꝑ q̄a si ꝑtes tante partis nō ꝑt mouēri q̄a primitate nō ꝑtes
q̄a nō repugnaret ꝑ mouēri ꝑ primitate q̄a ꝑt in ipso Aristotele, q̄a posset ꝑ mouēri
ꝑ et Christus, Quia mouetur ꝑ ꝑ, non opponit quod ꝑtes ad ꝑtes partes ꝑ ꝑt aliqs ee vt ꝑ ꝑ:
licet aliqs possit mouēri ꝑ ꝑtes aliquas precedat a seipso ꝑ totū, q̄uis mouetur a seipso ꝑ ꝑ non
primitate, q̄a non quilibet ꝑ partis mouetur, et nihilominus partis completē mouēri ꝑt nō ꝑ, ꝑ in-
quantū partis ꝑt in toto.

QUARTO SECUNDO

Vtr̄ mouens cum motu sint simul?

Vr dicēdū quod non ꝑ Quia Coelū mouet hic et nūc inferiora et hic nō ꝑt simul nunc ꝑ inferioribus ꝑ

Tertio

29ª Prosequend monet quodlz nec hoc est simul cũ quarto. 3º. Obid nouit poted vt color assum & illud quod intelligitur intellectu, sed nouit, est simul cũ motu. Sõ ja sensibile posuit sup sensum non fuit sensatione.

AD QUEST. affirmatiue pro qua

Notandum 1º Quod motus nõ sit aliud quã aliqd in alio causat, ita quod sunt illud quod causatur diuersificatur, ita et mouere, vt supra visũ est de multiplici motu, sic ad Quintum ad Qual. il. obijcit. — Moueri 9º signat

Nota 2º. Mouere et moueri et simul pot intelligi dupliciter. Uno modo quod sint in eod tpe adequato. Alio modo quod nihil medietat inter mouere et moueri. Quãuis 9º mouere et moueri nõ sit nec esse simul ad est in eod tpe adequato, nec hoc est ad mouere principale sit simul cũ motu quod contingit virtualem. — Mouere et moueri et simul dupliciter intelligitur

Notandum 3º Quod Contactus alter sit qualis, alter Mathematicus, virtualis Contactus duz

dr ille qñ agens continue sua actiõe agit passum, qñ autem cessat agere qd mouet ista in secunda est simul cũ sit infinitus, simultate cõtactus actualis, et dr agens nãt, est quod est simul cũ passo tali simultate. Sed Contactus Mathematicus est, qñ vna tangit aliud sine fine, qualis dr esse simul quorũ vltima sunt simul et sic nõ operatur quod maneãt finaliter sic semp cũ motu simul. Quia principale nõ in instrumento debet esse simul cũ motu, quod nequeunt esse vere et qualitatibus actualibus et formali, q̃ qualitates sunt tangẽs instrumentu attingãt effectu.

Ad Argumenta in oppõm Dat' ex dict.

QUAESTIO PRIMA
Vtr motus sit eternus:

Ordeth quod sic. Posita ñ Caũ vltima in actu nõ impedita ponit eius effectu, nec Caũ et effectus in actu sunt simul tpe sunt, vt patuit in 2º. Ergo si sit Deus fuit Caũ omnipotẽs in actu ab eterno et nõ fuit impedita sed fuisset cum ab eterno in potẽ passiue mutabi à potẽ in actum quod repugnat.

DICENDVM th̃ est Motũ fuisse, et ora creata esse ex tempore licet oia q̃ Diuinam potẽtiam potuerunt eẽ ab eterno. Et hoc est arg̃ fidei ex rata sit nra Philosophia corrigẽ debet. Ad Argm̃ 9º in oppm̃ Concedo q̃ quod posita causa tota naturali ponit effectus. Deus aũt fuit Caũ in actu nõ tota ab eterno.

QUAESTIO QUARTA.
Vtr Entia tam permanentia quam successiua potuerint creari ab eterno:

Ordeth quod non 1º si Deus posset fãre aliqd ab eterno illud nõ esset libere aut contingenter Probat. Conẽa 9º est falsa. Falsitas Conẽe pat̃ q̃ qd h̃ Deus fuit ab eterno libere et contingenter Probat. Conẽa 9º pbat. q̃ si Deus creasset aliqd ab eterno aut potuisset nõ revocare aliqd esse Probat, aut simul cũ suo fieri, aut posteq̃ est. Probat. Non pot dari 3ª, q̃a sequitur

Confir. 1° Ois agens contingens est indeterminatū ad actū, pars cōclusionis: sed si q. duo essent actus nūq ab eterno, fuissent determinate ad alterū partē tantū. Cō non contingit ipsum fuisse. Hoc aūt est impossibile. Sō.

Secundo arguit. Illud quod nūc prius fuit nō est quod est, nō potest fuisse ab eterno: sed quodcunq; aliud a Deo prius nūc fuit nō est quia esse. Sō. Prob. tū quia nō est tale quod fuit prius nō est quia esse fuit principiū essendi, quod aūt tale est nō potest esse ab eterno: Sō tū quia ea que sunt contingenter q̄ ea simul eterna nō possunt. Pertus. Ois aliud a Deo primo fuit esse ab Ente sō, sō nō aliud a sō fuit esse accepit, includit notitiā, quia nihil accipit esse fuit: sō ois aliud a sō fuit esse de nouo et in cōi incepit esse, quod aūt tale est nō est ab eternō sō. Confir. Quia, sm nos fuit simul quod aliqd a nihilo fit et hoc quod fit eternū a parte ante post. Sō nec fuit simul quod aliqd sit ex nihilo, et hoc quod sit eternū a parte ante: intelligentie vel cęli nō sunt nata creari, quia corrumpātur, et sunt creature ex nihilo facte, sō nec ab eterno fuerunt nec potuerūt esse, et simile motus angeli cōtrarii ab eterno fuit nec potuerit.

Quarto. Si mundus fuisset ab eterno infinitū tempus esset eternū. Cōs est impossibile sō.

Tertio. Quia de ratione futuritionis est quod sit hoc accepto, et nihil eius sit in potestate ad accipiendum de ratione autē infinitatis est quod nō sit hoc acceptū, vt patet per definitiones eius in 3 Phys: Plura pro et cōtra argumenta requiras apud Scotū in 2, dist. j. q. 3.

Dicendum th̄ est Deum ab eterno potuisse Entia permanentia creare.

Prō sō. Impossibile nūquid fuit possibile nec e converso: sed sicut nō potuit aliqd fuisse ab eterno, nec est quia aūt aliud a Deo fuit impossibile ab eterno. Sō nihil aliud a Deo pōt esse quam, nisi vel transiens de esse impossibile ad esse possibile: sed iste transitus est impossibilis sō p cōm notū a Deo pōt fieri, quod repugnat omnipotentie Dei.

Obiicies. Quod olim fuit possibilia ab eterno non fuit pro eterno sed pro tpe. sed hoc dicere nihil est, quia illud quod ab eterno est impossibile q eternum simplr est impossibile ab eterno. Illud aūt quod q tpe est impossibile simplr est possibile. Sō f. vel fuit ab eterno impossibile q eternum, et postea fuit in tpe de simplr impossibili facta, est simplr possibile: nec aūt repugnat, quia fuit esse simplr impossibile et non simplr impossibile. Et quo sequitur quod illud quod nō fuit esse ab eterno et q eterno est simplr impossibile. Sō p nulla potest fieri post et in tpe. Ad hoc Non repugnat creaturā quod sit volita et intellecta ab eterno. Sō sibi nō repugnat quod sit ab eterno. Cōtra pol Quia sola voluntas Dei est cā efficiens creaturę. Hoc aūt est manifestū, quia esse est de ratione quod Deus intelligat creaturā ab eterno.

3°. Creatū esse ab eterno nō includit cōtradictionē. Sed est possibile a Deo. Cōtra est manifestus. Hoc pbo, quia quicquid Deus nō determinatur ad aliquid extra suū. Sō p cōm creatura fuit possibilis q eternum ab eterno. Confir. Quia Deus potuit aliquid creaturā de nouo. Pone aliquis sic. Vel potuit ante quam esse talem creaturā l. non. Nō pōt dici quod non, quia actio Dei non determinatur ad aliquid extra suū. Sō sequitur quod ante potuit esse. Cum signetur illud instans et aliquā ut puta Quia in potuit esse vel non. Nō ex quo sequitur quod ante quod sequitur in instanti Dei potuit esse creatura, et p cōm ab eterno.

Quarto. Si non potuit esse ab eterno, vel quia hoc est ex parte ipsius esse (ex parte ipsius effectū esse) vel ex parte agentis. Non ex parte agentis, quia ex parte ipsius effectū esse. Nō quia nō repugnat effectui quod fuerit ab eterno. Deinde quia est quod Deus potuisset esse voluisset esse ab eterno et manet ex ab eterno.

Ad istum th̄ dic esse: Si creatura fuisset esse volita ab eterno

adhuc:

Jo implicat quod ∫ilis motor ſit infinity & nullo ſit magnitudinis. Ad 1um patet ex 8tio 3 Phyſ: ſ: q infinit in ordine ad quantitat ſ quantitat diſtomat. Ad 2um Implicat contradictio & aliq aliu infinit actu ex 6to 3 Phyſ. Jgit ſilis motor nõ eſt infinity

DICENDVM tamen eſt affirmatiue.

Probat2 ſecũdo Concl: quod omne ſuũ partes à Phyſ & Jo 7 il 2d motoꝝ eſſe immobilem tam q̃a nõ eſt natũ omne mouere mouery ad ſui quod mouetur. Non ſit operatiõ quod calefaciens alterum ipſum calefaciat. hꝰ q̃a ſilis motor debet dari perfectio ſimpliciter et modũ de imperfectio modo agit ipſum calefaciat. hꝰ q̃a ſilis motor mouet omne eſſe immobile de Phyſ 8 3 tex quod oportet ſimul eſſum motũ et perfectum. Jo ſilis motor mouet omne eſſe immobile de Phyſ 8 3 tex quod oportet ſimul eſſe in motu hoc ita vt ſit diuerſus ad vna primũ in ſpecialis ſubordinata quod nõ ad alio nec a ſpecie mouetur vel nõ mouetur ad aliquid formid vel ad illã quod nõ ſit. Nec ſi ad

Axiomata Aristotelis peculiaria ex 8. Lib. Physic.

Agentia naturalia agunt vt semp ipso ee diuino participent, & omnia illud appetunt, vñ cau- Mis agend. 5. de Anima tex. 27. 2 deynat. 89.

CONSIDERATΦ
SEV COMPENDIOSA
RESOLVTIO QVÆSTI-
ONVM CIRCA LIBROS
IV ARIST. DE COEL
ET MVNDO

PROLOGVS

Quemadmodū in alijs artibus in scientijs principijs præcipuæ strictissimum quoad doctrinā ipsis necessarium ad quod requiritur materiæ in hoc 1° libro de Cœlo et Mundo quos Peripatetici aggressi sunt, omisso eo quod ad rem non spectat, paucis conclusis, et aliqua magis necessaria ad rem nostram adjectis, breviter quantum ad hoc tempus spectat, obiter tangemus, ab astronomia, vel ad astronomiam et specialiter ex his quæ nostrum est de his libris tractare, quæ in prosecutione textus occurrent, declarabimus. Et aut partes vel partis totius obscuras sententias habet auctor, aliis vero quæ sunt ne desistentes opiniones tangat, breviter ac subtilem, eo ordine quo ipsemet Aristo in his libris observabit, exponendo. Et aut partes quod nā sit de quo est de adæquato subiecto totius tractatus. Finem est aliud quod est principium operantis. Materia est duplex, subiectum et obiectum. Materia subiecti quod nā sit de quo est de adæquato subiecto totius tractatus. Finis

250

SVMMA BREVIS IN LIBRVM QVATTVOR LIBRORVM

Primus liber in quo de toto vniuerso agit: quatuor continet ꝙ in ipso principaliter determinatur: scꝫ de perfectione vniuersi. 2dus de finitate mundi, scꝫ de vnitate. 3. de[m] de qualitate eiusdem. 4us liber in quo tractatur de principaliori parte vniuersi, scꝫ de substantijs celestibus quas continet, ꝙ in septem[?] considerat. 2do de 8a sphera in corpore celesti: de numero, figura et motu eorundem. 3tio de motu et situ stellarum. 4to de 9na vt est centrum mundi. In 3s liber duo in vnum dicuntur de qualitatibus motuum elementorum et eorum; alij de motibus et figura elementorum. In 4to opiniones antiquorum in 4to[m] principio sunt determinatur. Circa dos 1ri liber[is] tria in summa proponit et proposita disputare intendit, videlicet vnum ordine difficultatum contentarum in libris ꝙ dicti sunt considerando de perfectione, vnitate, et origine vniuersi: 2do de substantijs corporum celestium: 3tio de accidentibus ꝙ huiusmodi substantijs ex denis de qualitatibus elementorum et figura.

QVASTIO 1a
De perfectione, Vnitate, et Origine Vniuersi

Vniuersum, de quo sunt de cuius ꝓ ꝓpositis dubijs finis ꝙ est: agit intendens, ad quattuor quæ sibi videntur scilicet, scꝫ si sit quod sit aggregatum ex intelligentijs et alijs ꝙbuscunq; naturis sunt corporeis sicut non solo deo creatore q non de genere vniuersi ex quo quod importat imperfectionem sicut patet esse creatum ab alio quodcunq; deo separatum. 2do ꝙ supremus celo[rum] et inferiorum corpus sit omnibus quasi celatum quod christ. 3tio habitet, non imperium celo vocamus, et ter accepto quod ꝙ est bonum. 3tio. ꝙ augmentatio ex solis corruptibilibus, et sic vniuersum dicitur esse imperfectum. 4to ꝙ Philosophus negat nec est dubium mundum imperfectum esse contingit tamen dubium superiorib; videtur esse mobilis celestibus vt inde gubernetur 4to ꝙ corruptibilia non solum gubernantur ꝓpter mundum, sed per modum simplicis sic determinatur lib. de mundo ad alexandrum. Cui hic liber consistit tribus, est 1mus mundus est mundus compositus ex celo terra, augmentatis alijs, quæ in eo naturaliter continentur, secundo mundus est ordinatissimus omnium ꝙ a deo et ꝙ deum assimilatur et de hoc quod, constituit compositum, nisi sit perfectus, ens, et an ab æterno ꝙ vna finis quæstiones occurrentes ꝙ ꝓ

ARTICVLVS PRIMVS
An Mundus, seu Vniuersum est perfectum.

Videtur quod non ꝓ. Cui deest quilibet cui deest ꝙ factus: alij mundo deest quilibet bonum et perfectio Ergo quod[?] p Boetium lib. de diuina nobis cap. 3 ubi dicit quilibet existens ens inquantum ens habet quod sit. Quia in mundo multa imperfecta sicut sunt mineralia ꝙ existunt tantum naturæ tactus, multa sunt plantæ &c. ꝙ sumendo omnes species de omnibus accidentibus, nulla ista deficiunt et omnibus ꝙ vniuersum in quo tota essentia quilibet habet ꝙ

Quod sit sum ꝓ finis ꝙ non est vt ꝓ finis: alij quibus sunt finis ꝙ finis habet ad quod effectus ꝙ finis, et sic aliqua nota quod habet tendere magis ꝙ finis habet ꝙ

Adueertendum 1o. Aliqd posse aliqd dici ppetuu dno modo ppetuu simpliciter et ppetuu secundu quid. Primo modo dicitur illud quod nullo modo caret esse, et hoc modo solus deus est ppetuus, quia solus deus est suum esse. Et hoc modo dicit Aug. 8 de ciui. dei. Deus solus habet esse ppetuum. Secundo modo dicitur illud quod habet esse ppetuum ex causa extrinseca, et hoc modo dicit Aug. 11 de ciui. dei. Deus dedit angelis esse ppetuum. Et hoc modo dicimus celum et terram esse ppetua, et omnes creaturas quas deus creauit in principio. Et hoc modo dicimus materiam primam esse ppetuam, quia deus creauit eam in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio.

Aduertendum 2o. Quod ppetuum est duplex, scilicet ppetuum a parte ante et ppetuum a parte post. Ppetuum a parte ante est illud quod habet esse ppetuum ex causa extrinseca, et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio.

Aduertendum 3o. Quod ppetuum a parte post est illud quod habet esse ppetuum ex causa extrinseca, et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio.

ASSERTIO PRIMA. Mundum fuisse ab aeterno non est ppetuum.

Hoc patet ex dictis. Nam mundum fuisse ab aeterno est ppetuum a parte ante, et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio.

ASSERTIO 2da. Mundum esse ppetuum ppetuitate simplici est ppetuum.

Hoc patet ex dictis. Nam mundum esse ppetuum ppetuitate simplici est ppetuum a parte post, et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio.

Ad rationes. Ad 1m Negatur Ant. Ad probationem dicitur quod nostra lex habet determinatum

Hoc patet ex dictis. Nam mundum esse ppetuum ppetuitate simplici est ppetuum a parte post, et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio.

Ad 2dam. Quod aliqua gerant maiori admiratione ppetuum esse posse ppetuum quod habeat

Hoc patet ex dictis. Nam mundum esse ppetuum ppetuitate simplici est ppetuum a parte post, et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas substantiales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio. Et hoc modo dicimus formas accidentales esse ppetuas, quia deus creauit eas in principio.

25ta

MEMBRVM SECVNDVM
Vtrum Mundus sit vnus

Videtur quod non. Nam ut dicit Deus fuit plures mundos quos ipse fecit. Sed fuit plures mundi. Ergo plures. Item Deus est eternus. Ergo fuit ab eterno. Sed non fuit nisi vnus mundus. Ergo non fuit ab eterno. Sed est quaestio an sit vnus vel plures.

Ad oppositum. Sed contra si essemus illud in scripturis non inuenimus. Ergo non est. Item si essemus illud in scripturis non inuenimus. Ergo non est. Item si essemus illud in scripturis non inuenimus. Ergo non est. Item

Qo aaym mundꝫ fuit subd Qo aliqs falsum fuit ab eterno Qeo solutione

Aduertendum

Qo. Contra difficultatem duas habet partes. Una est de facto
Vtrũ mundꝫ de facto sit ab eterno. Alia de possibili. An s. nõ est ab eterno potuit dici esse ab eterno
De facto non est dicẽdum nec vlla ratione sustinendum vt tenet Catholica nec docet. Deus creauit et
De possibili non est dicendum nec vlla ratione sustinendum vt tenet Catholica nec docet. Deus creauit et
creat et fecit misibiliter ex mera et misibili sua voluntate fuit in tpe nõ ante ab eterno pla-
uit hanc mundꝫ mandauit ex nihilo creare. nec erat mutuum obnoxius facto est. qa quod ab eterno non fuit de facto mundi
uit hanc mundꝫ mandauit ex nihilo creare. nec erat mutuum obnoxius facto est. qa quod ab eterno non fuit de facto mundi
in tpe fecit mere agendo factum
in tpe fecit mere agendo factum
qa ens tpe voluit ab eterno fecit qa ens tpe facere placuit nec. ab eterno voluit ens tpe
qa ens tpe voluit ab eterno fecit qa ens tpe facere placuit nec. ab eterno voluit ens tpe
Nec mutatio fuit in Deo sed in mundo. Deus semper idem manet. Mundus non semper idem manet
Nec mutatio fuit in Deo sed in mundo. Deus semper idem manet. Mundus non semper idem manet
Deus semper idem manet. Mundus non semper idem manet
Deus semper idem manet. Mundus non semper idem manet

est notarū sunt grossiū quasi cinabil Brunum ad ter minū sub quo ēlo gray fuerūt ꝑ esse
fecit sunt notabiliꝰ q̄ Eliꝰ vigund nō Ex aliqua, sicut dicebat S. l. ubi: Dicit in quantū Ecclia
q̄ manēbā q̄ a quasi successiua nō est aliqualis gradabilitas vi n esse rerū nisi ordo successiuꝰ Nota
Puta motꝰ aut tempꝰ quia esse abꝰ quantū ꝑ se q̄ ei successiuꝰ Ecclum, non
possunt onēs partes esse simul sed vna quasi alia, q̄ aliquid inē ipsa esse ja q̄ imediatē
a Deo factū fuisset actꝰ q̄ dicit ja non est alicꝰ p̄ncipiū sū. Contra q̄ p̄ q̄ ipsius
p̄ceptū motꝰ aer p̄ma instans tunc successiue q̄ntꝰ cum ab alio oportebit necessario esse vnū
a Deo imediate q̄ dictum. Sō. Et confirmatꝰ q̄ sū ꝑ q̄ in corpꝰ sol ab eterno fuisset
certū est in aliqua determinata creatꝰ fuisset a quo nō motꝰ corpꝰ q̄ motꝰ ille q̄ dubitaret mihi
illum fecit punctū a quo incepit motꝰ, sol nō esset ab eterno et Deo cuius Ecclia successiue
q̄ p̄ q̄ signauit Ecclia q̄ q̄ nec̄ ꝑ q̄ ꝑ q̄ instans creatū mouerī manēdo q̄ aliquid.
Ecclia q̄ dus manēdo creatꝰ nō est motꝰ ꝑ q̄ imediate ꝑ q̄ fuit q̄ Deo semꝑ fuit ab eterno
fuerūt Ecclia q̄ manēdo in successiue Deo habebit q̄ q̄ esse nō potuit esse eternū.

Ad Rationes in oppositū

Dicet aliꝰ Ethnicus in fronte Aristotelis tenta.
uenit illum excusare ab hac Eccla fidei q̄ mūdū eternitatē in q̄ q̄ fuit argūta q̄ q̄ q̄ Deus ab eterno
Ecclia ostendere nō debuit cum fidei christianę in dubitabilem potuisse ꝑ Deo eterno
illud fuit punctū a quo incepit motꝰ, sol nō esset ab eterno et Deo cuius Ecclia successiue
q̄ p̄ q̄ signauit Ecclia q̄ q̄ nec̄ ꝑ q̄ ꝑ q̄ instans creatū mouerī manēdo q̄ aliquid.
Ecclia q̄ dus manēdo creatꝰ nō est motꝰ ꝑ q̄ imediate ꝑ q̄ fuit q̄ Deo semꝑ fuit ab eterno
fuerūt Ecclia q̄ manēdo in successiue Deo habebit q̄ q̄ esse nō potuit esse eternū.

Ad 1m. Nego Conse. Ad illud de roma quod probatur
antiquus Doctor communiter dicebat mō. Ad illud dicit q̄ tempꝰ non importat durationē vlla ꝑ se nō imaginarii et privati
dicō ad 1. illud an quod infert q̄ tempꝰ non importat durationē vlla ꝑ se nō imaginarii et privati
sunt aeternitas dicit ē an quod cum sit ꝑ se nō ens realis, sed negatiuꝰ ē nō esse
sunt aeternitas dicit ē an quod cum sit ꝑ se nō ens realis, sed negatiuꝰ ē nō esse
matū imaginariū ēc.

Ad 2dum. Nego Conse. Ad illud de roma quod probatur
matū imaginariū ēc. Ad illud dicit q̄ tempꝰ non importat durationē vlla ꝑ se nō imaginarii et privati
Vno modo concedo esse in agentibus naliꝰ sual creand, quod ita manens q̄ q̄ Nego ad quod probatur
mutabile ex hoc q̄ in ipsi corpꝰ motꝰ.

Ad 3um. Nego Dor. q̄ dicit mūdū fuit ingenerabilis
fuit in creabilis et dicit, restituit aliquid creatū sic.

Ad 4m. Nego Conse. Ad illud de roma
Ecclia dicō Deꝰ fuit summa bonū et eternum ideo ab eterno fuit communicabilis sui quasi intra, et
hoc sufficit ad rationem ac ad q̄ sic dicō ei q̄ ita nem; q̄ ad extra dicō non fuit necessariū ut se communi
caret, q̄ in beneplacito illi q̄ sic erat ut q̄ sibi placuit esset manifestaret infinita q̄ sua
etꝰ tū q̄ dicit creatū ab eterno et dicit ab eterno sic non ꝑo eterna.

Ad 5m. Nego Conse. Quia sicut modo ex ipsa mūdū nō fuit aliquod creatū, sic tūc ꝑ
dicō quod sit ꝑ aliquid imaginariū sicut quasi q̄ q̄ q̄ nunc, ita q̄ mūdo vbi nec fuit mūdū aliquid esset
non fuit creatū sic ꝑ aliquid imaginariū ita est loq̄ carentia entis non ꝑ q̄ realiter sunt ita quia ꝑ aliqua
tunc tūc.

Ad 6m. Concedo q̄ ita non est Deꝰ q̄ liberē et voluntarie
tunc fecit ab eterno. Ad 7m. Nego Conse. q̄ a simplici q̄ dicit sic relatio est
q̄ dicit in instanti non ꝑo q̄ motꝰ et consequēr non fuit ꝑ supposita illum fabricē.

QVÆSTIO SECVNDA.

De Substan Corpꝰ coelestiū.

Antequā aliqua de coelorū corporibus in ꝑticulari q̄ q̄ Tractare q̄ sciendū quamꝰ nō de substan ipsa aliqua
difficultatē sit resolutū dicit, quando nō erit dubiū quin corpꝰ coeli sit ex materia et forma
Sed Quando nō sit illa materia dicit Scotus corpꝰ coeli sine animali nō Deus et nūc ipsum Deus
nō est.

MEMBRVM PRIMVM.

Vtrum Coelum constet ex 4 Element'

Videtur quod sic p̄ Ph̄m 2o Meteo: Cap: 4. vbi dicit coelū et calidū &c̄ constat ex elemēt'. Et 3o 7 Cōst. tex. 3. de Coelo dicit cōpositū ex elemēt' id est partibz rōnis et assimilis Dō hi parui cōrp̄ quattor in aēre illa l. modicū sursum et hūc effert ignis natus ad deorsum Dō hi coelū esset alicuius et hūc terrest. Aqueū l. gressū hi &c̄ esset aereū Dō hi coelū esset aliquid corpus simplex distinctū ab elemēt' ma̅ifestū ē quia tūc esset vltra simplicium distinctū ab eis: alij tot nō sunt quot modi, corpus nū ē elementale Dō Nō p̄t. Cuia tūc vltra esset corpus simplex esset m̄ suo motu simplici sursum vel deorsum, si n̄ p̄natū sub contrarijs motū motibz &c̄ deorsum, si infra aquā sursū &c̄ Dō Resolutōe

Aduertendum. Hanc dubitationē difficultatē non dico ex manarij a nobis quod quaestio sit dubia in forma Peripatheca, cū manifestū p̄ Cōst. 3o de Coelo: et ab eq̄ dubitat Coelū ē corpus simplex ē distinctū ab elemēt' essentij quantū cunq̄ a simplici, sed ppter antiquorū opinionē sit magnaq̄ Theologi, et aliarū q̄ coelū putarunt ē ignei, vel alterius ē ignis vt refert Cōst. 3o de coelo: et allegat p̄ Ph̄m Platonicos q̄ dicebant coelum constare ex quinq̄ partibz simplicibz ex quibz fiunt elementa quod alleg. dr̄ Plato dr̄ fuisse imitat. Non tñ vidi aliquē grauē manifestū pro hac parte

ASSERTIO p̄ma. Coeleste Corpus non est aliquod ex nūero 4 Elementoz

Pbo 1o Elemento cognoscunt ex pyrio motu recto: alij in coelo nō est ullus motus rectus Dō m̄ Circulari Dō 2o. Motus coeli est velocissimus, regularissimus et continuus alij vltra ostendet alij tales nulli Elementi cōuenit Dō Conf. Coelū est corpus incorruptibile q̄ Elemēta nō sunt vltra Elementoz

Dō **A**SSERTIO 2da. Coelum non est aliquod Mixtū ex 4. Elemēt' Sed corpus simplex: Motus circularis cū sit motus simplex non conuenit alicui corpori mixtibili, et cum sit nobilior cæteris motibz iuxta Ph̄m 8 Phys: 7o. debuit corpi simplici nobilissimo ex motibz esse coelū Dō 2o. Si coelum esset, mixtū hūc totum q̄ mixtū esset vltra ex dominio huius alij tot diuersa non sunt q̄ mixtorum manet sensum sicq̄ ex elementis Confe. q̄ aliquo modo corruptibile vltra in sensu coeli aliquo non est sic corruptibile nō sicut alia q̄ ipsum constituit Dō

Ad Rōnes. Ad 1o dicendū Ph̄m Coelū dicit esse calidū actualē nō formalē: cōtra aliud ex 7 Cōst. negō sensū nolle dicit coelū ē corpus nullo simplex esse sed mixtū ex 4 Dō hi Coelum sunt gr̄ universa Ad 2dam dicendū. Nullo motu recto mouetur nisi mutet q̄ nihil est motibz mutu circulari in gressū videtur in loco alterū q̄ nō sit circa aliquid quia grossū tendit ad illo loco.

Ad 3tiū Negō Nec Dō q̄ calidū &c̄ Illud motū dicit q̄ aliter esse duo nō esse m̄ vnū opōs motibz est ab eorū quibz motiua.

MEMBRVM SECVNDVM

An Coelum constet ex Materia et Forma

Videtur quod non p̄ Ph̄m 8 Metā: obi 21 Non omne ens gt̄ materia sed quoddā est gnātio et transmutatio ad omnem. Alia vero non est gnātio nec transmutatio Dō nō 2o est materia Dō 9 Metā. tex. 17 et 20 probat passiua materia est potentia contradictorij alij in coelo nō est ēe gnatio contradictionis Q̄a p̄d Ph̄m coelum est simplicium et quodcunq̄ tale, in quo subsistit nō est materia Dō 3o. Coelum est incorruptibile p̄d Ph̄m 2o Coel tex. 20 et 101: alij coelū incorruptibile caret materia q̄ materia est corruptibilis Dō

ASSERTIO 3a. 2. q. 1. 2 dist: 14. 9. 3a In hac materia allegrā Ph̄m Ph̄ca alleg. p̄d Averroy: nō dicit ex eis quod possit coelum esse incorruptibile cōtra negantia ipsa ullā materiā, q̄ in materia est potentia contradictionis, est n̄ qua rēs potest ēe et nō ēe ex 7 Metaph: Et secundū hoc aliter explicabilis q̄ inclinatur materialiter et dr̄ q̄ Ph̄m: Ph̄m Vesl. in 8 rey potentia quodda

est mate

esse mata in coelis quod manifeste apparet Dicibig' ait non est assentiendum Ptolemeo Theremio Galieno Ptho Cap. 3 aby Aristotele contra quem et Theologorum communem sententiam temuisse dicit cum expresse oppositum insinuat locis ut supra et principaliter et supponendo Deum: sentiens quod coelestia corpa mata: tria quia alia principia non sunt communia Deo Theologis nec, deo in illis discordandum est Ptho, et hoc quia in hac opinione Coelum est ingenitum et incorruptibile quia quod est ex natura sua esse simpliciter incorruptibile quia tale inest potest ad communem tria quia forma coeli non habet communem causam per quam esse incorruptibile.

Ad dicendum. Substantia coelestem aliqua appellari mata in doctrina Peripatetica non sic in quod quaestio stat quoad formae simpliciter compositio et esse ad extra dicitur mata, quae intelligat mata et forma illius et dicitur mata non quia habet potentiam ad esse sub alia et alia forma, sed quia est in potentia ad esse aliud et aliud, ut sunt intelligentiae motrices non est forma coeli informans sed ad assistentiam vel coelum est quaedam materia, sed non

coelum nō esset incorruptibile sicut dicit Mag. In Conclu hō nit

ASSERTO 1ō Materia corpum coelestiū non est alterius gnis a materia 2ō sublunarij. Ista assertio est cōis D. Thomæ 2ā part. q. 66. art 2. Caiet. ibiq; et reliqui S. Thomæ Doctores. Dicendat ipsum S. Bonaventur. in 2 dist. 12. q. 2ā D. Subt. in 2 dist. 14. q. 2ā et huic cōi dicunt ibiq; Scot. sequunt Ocham in 1 dist. 44. cum suis et q. 2ā alij. Probatur. Si in coelis esset alterius rōnis materia, à materia horū inferiorū sequeretur esse materiā 2ās alterius et alterius rōnis Cōsequentia patet. Nam sicut duo fines ultimi, vel duæ essentiæ q̄rū alterius et alterius rōnis sunt duæ materiæ 2ās

OPPOSITUM. Non est par rōm de causis intrinsecis et extrinsecis q̄ illæ non inquirentur comparatione ad inuicem, sicut istæ, quare licet diuersæ materiæ compositorum differre debeant. Cōsequentia esse falsum manifestū patet. q. varietas rerum minime obstat quo minus materia sit ejusdē rōnis in omnibus, alias non esset materia 1ā quod patet varietates rerum quæ cernuntur in istis inferioribus quæ tamen omnes sunt ejusdē rōnis materialis et ex hac ratione quia diuersæ causæ efficientes et finales actuant materiam 2ām diuersis formis substantialibus et accidentalibus. 3ō. Confirmatur. Si esset eadem materia 2ā debent assignari differentiæ quibus materia 1ā et 2ā distinguuntur, aliæ non assignantur. 4ō. Quod sic deducitur. Quemlibet 2 formæ distinctas ita materialiter, hæc manifestum inferre, quod esse duas materias materiam unam primam istis duabus. SECUNDO. Aliqua necessitas est asserendi materiam coelestem alterius rōnis a sublunari, maxime cum ista quæ sunt incorruptibilia et materia sublunaris est prima corruptionis, alias sequeretur quod esset incorruptibilis. Nō patet. q. incorruptibilis debet non potest ita corruptibilis, debet non potest nulla est. Nō patet. q. incorruptibilis debet non potest ita corruptibilis esse de se ex parte materiæ nō est incorruptibile sed ab extrinseco q. aliqua ordinante non daret ita esse de se ex parte materiæ nō est incorruptibile sed ab extrinseco q. aliqua ordinante non daret ita esse materia dissolutione virtutis et corruptionē formæ ipsam: quod autem rōne materiæ nō sint incorruptibilis patet. Secundo rationē. 3ō. Quod coel. est potest. Sed ordinata ab intrinseco naturali corruptibile patet. Secundo rationē. 3ō. Quod coel. est potest. Sed ordinata ab intrinseco naturali corruptibile patet. Secundo rationē. 3ō. Quod coel. est potest. Cōsequentia patet. q. si nō potest aliqua potentia nō determinata quota ad consequendum et nullo nō est in potentia proxima illig formæ, hic sic arguo; aut ibi materia prima repugnat illig formæ, quæ sibi aut virtus repugnat; si sibi quia intrinseca, sed quia est sub proxima forma, repugnat illig formæ quæ sibi aut virtus repugnat; si sibi quia intrinseca, sed quia est sub proxima forma, aut per aliam materiam sublunarem esse principium corruptionis quia est sub proxima forma. Sed 2ō et materia coel. erit prima corruptionis ob eandem causam et consequens et antecedens rōnis sublunary: Sed dico nō potest quod materia prima coel. materiæ repugnet, tum quia nec. Deus possit coelestia poterit infinita materia separari à materia forma, quia nec separabilis materia prima coelestis à forma, tum quia omne repugnans est ab alio quia ad aliquid habet relationē aliquo à se, non vero ad potentiam cui est potentia. Secundum rōnem formæ quod est de se erit incorruptibile corruptionis et consequens cuiusq; rōnis in materia sublunari.

CONTRA ASSERTUM OBIICES. 1ō. Ubi Materia coel. est ejusdē rōnis quia est materia quæ de se ordinata coelestium, et materia q. nec est sub forma v. g. materiæ ad formam ignis coel. aliquis forma sublunaris dicit inconueniens quia. Et indecens materia quæ de se nata est inconuenienter admitte passibilem transmutationem ex hac ratione est inconueniens, tum quia melius nō esset conferri quam aliquid simul ipsum, tum quia forma coel. aliquis est rationis a forma elementari quæ non est capax contrarietatis et corruptionis, ergo materia coel. est incorruptibilis quia materia quæ de se est incorruptibilis et quia materia non habet corruptionem sed conservationem. Nego rōnem. Ad 1ō. Ad 2ō. Ad 3ō. Ad 4ō. Ad 5ō. Ad 6ō. Ad 7ō. Ad 8ō. Ad 9ō. Ad 10ō. Ad 11ō. Ad 12ō. Ad 13ō. Ad 14ō. Ad 15ō. Ad 16ō. Ad 17ō. Ad 18ō. Ad 19ō. Ad 20ō. Ad 21ō. Ad 22ō. Ad 23ō. Ad 24ō. Ad 25ō. Ad 26ō. Ad 27ō. Ad 28ō. Ad 29ō. Ad 30ō. Ad 31ō. Ad 32ō. Ad 33ō. Ad 34ō. Ad 35ō. Ad 36ō. Ad 37ō. Ad 38ō. Ad 39ō. Ad 40ō. Ad 41ō. Ad 42ō. Ad 43ō. Ad 44ō. Ad 45ō. Ad 46ō. Ad 47ō. Ad 48ō. Ad 49ō. Ad 50ō. Ad 51ō. Ad 52ō. Ad 53ō. Ad 54ō. Ad 55ō. Ad 56ō. Ad 57ō. Ad 58ō. Ad 59ō. Ad 60ō. Ad 61ō. Ad 62ō. Ad 63ō. Ad 64ō. Ad 65ō. Ad 66ō. Ad 67ō. Ad 68ō. Ad 69ō. Ad 70ō. Ad 71ō. Ad 72ō. Ad 73ō. Ad 74ō. Ad 75ō. Ad 76ō. Ad 77ō. Ad 78ō. Ad 79ō. Ad 80ō. Ad 81ō. Ad 82ō. Ad 83ō. Ad 84ō. Ad 85ō. Ad 86ō. Ad 87ō. Ad 88ō. Ad 89ō. Ad 90ō. Ad 91ō. Ad 92ō. Ad 93ō. Ad 94ō. Ad 95ō. Ad 96ō. Ad 97ō. Ad 98ō. Ad 99ō. Ad 100ō.

Nota rōnem Ch. Damascen.

Ita S.

Illa S. Thome. l. xiii. infra ad primum autem quod quasi illa non ex propria sententia sed ut Pla-
tonis doctrina cui opinio videtur assentire etsi de mundo ipsius fabulose auctoritate, Petrus
Comestor in quadam declaratione multa derogat auctoritati Platonis, quod
quod alibi Petrus Comestor in quadam declaratione multa derogat auctoritati Platonis, quod
non sequitur in his quod dicit propter ignorantiam medicinae, vel dicendum quod
non sequitur in his quod dicit propter ignorantiam medicinae, vel dicendum quod
Timeus cum formicis et talibus locutus est, quasi dicendo quod leges non sunt
Timeus cum talibus locutus est, quasi dicendo quod leges non sunt
Platonis ex communi consensu rationis, sed ex deliberatione quorundam, quod
Platonis ex communi consensu rationis, sed ex deliberatione quorundam, quod
Lautorum accedunt possent de omnibus non tradendum est, quod sic
Lautorum accedunt possent de omnibus non tradendum est, quod sic
Platonici non ex divina revelatione sed ex humana inventione sua dicta
Platonici non ex divina revelatione sed ex humana inventione sua dicta
tradiderunt quod non debet.

Ad rationes in contrarium

ad 1am autem dicendum quod licet in logicis sit ea ratio sufficienter
explicata quid de substantia, ad hoc tamen breviter recensendum est quod verum est quod quasi non
omnis substantia corporalis est composita ex materia et forma, non tamen hoc quod quasi corpora
caelestia sint composita ex materia et forma est hoc quia non inveniuntur materiae
sunt materia alterius rationis a materia sublunari. Sed quia materia in his sublunaribus correlata corporibus caelestibus
et in hoc differunt Dominus Petrus, sed modus exponendi D. in 2 dist. 3. q. 1. in solutione 2di autoritatis
de eo Petro in quo non valet intelligi aliquid quod ex tunc quod de indistincta materia sublunari
de eo Petro in quo non valet intelligi aliquid quod ex tunc quod de indistincta materia sublunari
consideratur quia tunc non communicat cum materia sublunaribus. Et quia
consideratur quia tunc non communicat cum materia sublunaribus. Et quia
solum in quantum habet non communicat constituitur cum aliis materia sublunaribus
solum in quantum habet non communicat constituitur cum aliis materia sublunaribus
Ad 2dum dicendum quod falsum concipit materia quod se consideratis ad corpora vel ad alicuius
Ad 2dum dicendum quod falsum concipit materia quod se consideratis ad corpora vel ad alicuius
post duo falsum remotis dicendum appetitu ad aliquam formam quia propriissima et ultimissima sequi-
tur duo esse alicuius.

Membrum Quartum

An Coeli sint animati?

Videtur quod sic Ioannes Psal. psalm. 148. Laudate eum coeli caeli intellectus et Psalm. 148.
Ioannes. in omnibus quae in coelo sunt Cap. 1. Deut. dicitur Laudate coeli et laetamini Deuteronomium
et sed cum quae sit vera animata Sed contra Psalmum 2 Coeli tertio 13 ubi dicitur Coelum autem animatum
est et sic formatum ut in medio terrae assentiens Deus quia non videtur coelum movere in ratione ut
quae est sic formatum ut in medio terrae assentiens Deus quia non videtur coelum movere in ratione ut
quae est et

S. Thome 1. part. q. 70 art 2. D. Aug. in 2 dest. 17. q. 2. dos sequit. formā esse tm̄ ipsū quod Theolog. Opp. hō. p. S. Damasc. lib. 2 fidei ort. Cap. 6. vbi dr. sic. Nullg coelo aut syderi animatō esse existimet aut quippe ex sensu carere. vt dr. lib. de dumbg mūdg Cap. 4. dr. Musica docs quod vnit ysti notissim̄ solē. Ad 2. Hi coelū esse animal, aia illig esse intelligēs: alig dor dig non pōt. q. a hic mouth saltem q. aiāle. sunt mouchor aia ad motū rapic, quod aut ē manifeste cōd. Ad 3. Ottyss. tercarty sic. Q. intelligēs entis nō mouēt p se sed p accns sed d mouēt.

Ad 4. Q. coelum esse animal. Licet anmal sit vegetatiua sensitiua. vel rōnis. nihilor dig pōt. Ad Nsa. vegetatiua q. aiam supponit ptem augmentatiuam nutritiuā, et q. natiua quāmo nulla corruptiōe pōt substantialē esse. Ad Aug. Ad 5. Ad. tex. ng. ex hoc quod coelū non augmentatiue inferet, illud nō ēsse alit. mobile et corruptibile. Quod nō sensitiua, tū q. ē sensitiua supponit vegetatiua. vt dr. 2 de aiā tex. 37. tū q. a one quod sentit debet habē tactū, vt probat. 10. dr. aia tex. 66. sed alig tactg nullo modo pōt. Ad alig. Ad 6. Quadrupla q. in corpo. ng. magnitudinis grossiei. qui. et 2 Cael. tex. 30. dr. mūdi grossie animati nō calore naturali. tū q. a quod sic ē animal. debet habē corpg organicū. quod nō pōt. ē nō p̄dictis motibus quattuor elementa. vt habetur 3 de aiā tex. 7. Quod dem̄ nō sit animal, aia intellectiua pōt. q. a aia intellectiua p̄requirit sensitiua. et vegetatiua. q. 2. dr. ibi tex. 31. Et Conf. similr. ista efficacia. dr. 8 Phisic. tex. 40. et sic. vbi dr. Motores orbis coelestis moventur. a suis orbis. tū tactu quāt. forma. vō non similr. p̄ contactum. q.

Ad Rationes. ad 1. dico. Non ē intelligens illo modo. Deus coelum. scilicet in intellectu q. est ratio intelligibilis, sed sicut diuina sua intelligibilis sapientia. Ad 2. dico. q. Augustinus intelligi. solum non quod sit forma. et anima sed coelum. quia sua. in Anima. anima mundi. inspirat. et illa conservat. alia vō. fouet. et nutricat. Ad 3. dico. Quod Hieronymus. et Basilius apud Lyranū. dos. nisse fuisse maiorem contrarij. coelum nō quod sit animal. sed. q. a ord. animata compositi. non. ad ordinem alterius. quasi. contendum sacra. est. sicut. talia. constituta. nō sit. coelum. sed. et hoc. vel. sed. Lyranū. q. coelum. intelligens. sunt. ista. vel. quod. coelestes. p. hoc. vō. coelum. nobile. vel. pfectū. humanū.

Ad 4. dico. Ottyss. inquit. coelū animal. quia. intelligens. non. assistere. q. sibi. transmittit. pōt. sic. aia. coelestis. supra. sibi. q. t. Ad aliud. autē. quod. modo. Deus. mouet. coelestes. orbes. ad. nobiles. et. appetibiles. sui. nō. solos. tristes. sed. et. hoc. assistentes. intelligentias.

Ad 5. Ad. dico. quod. est. de. forma. assistente. non. de. informante. Ad. probationē. dico. Motus. nō. est. pprius. opatio. coelorum. sic. tū. q. t. accidentalis. coelis. ab. extrinseco. licet. connaturali. pprius. opatio. est. actus. inditus. inferioribus. p. quale. sunt. calidum. disponens. p. lumen. et. calorem. q. illis. p. formas. substantiales. conservantur. quare. videt. est. illud. quod. est. in. aliquo. cui. pprius. opatio. est. alig. illig. non. tū. q. sed. tū. causa. mota. vocatur. Ad 6. Ad. Rex. Nec. Elias. ignis. et. alter. dicebat. intelligi. non. quod. de. intelligentibus. et. ordine. sed. magis. mundi. et. formas. sed. magis. inditis. sibi. q. a. nulla. nisi. pōt. dimitti. et. ordine. sed. magis. mundi. et. formas. sed. magis. inditis. sibi. q. a. nulla. nisi. pōt. dimitti. possibile. dimitti. forma. a. natū. in. his. inferioribus. Ad 7. dico. Licet. naturalis. natura. debeat. esse. determinata. talis. tū. determinata. ad. qualem. illa. materia. est. ordinata. sed. dispositio. agentis. diuini. q. ut. ex. dispositione. naturæ. materia. substantiali. coelestium. ordinetur. ad. formam. coelestem. inanimatam. et. ex. qua. formam. animatam. nobilissimam. scilicet. determinata.

Nemo dubitat quin coeli sint tantum decem?

Videtur quod non. Ja. p. D. Greg. q. vel omnia. vel. sc. plura. non plura. nisi. sint. viz. 8. Ottyss. sic. Sphæral. 148. dr. Et multos coelos. ex. auctoritate. dicit. manifeste. diuina. scriptura. auctoritate. reprugnat. D. aut. Damasc. 2 lib. Fidei. Cap. 6. dicit. tū. coelos. ex. dicit. vt. formit. 8. Ambrosius. 2. exameron. Cap. 2. et. quod. mare. gelidis. ipsemet. filij. 8. Paulus. Cap. ad. Corinth. 12. Illa. suffragari. videtur. 1. de Fide. tū. rapuit. coelum. 3. tū. duo. coelum. quod. ē. imperium. plenū. Deus. dixit. ego. dicent. 7. Sol. tū. duo. sunt. coeli. mobiles. Ad. 2. p. Aug. 12. Matth. tex. 48. dr. Matth. coeli. ac. pre. mei. sancti. Ad. 3. in. 8. coelos. tū. sunt. septem. 8. tū. erunt. septem. coelestes. dū. non. sic.

Dubitat.

A Aduertendum q̃ Mathematicum fuisse aream nullum orbem existimauerunt opinionem aliqui plures alij pauciores asserebant esse, sicut hodie vsque est certo ac infallibiliter determinatum. Quidam existimabant, celum esse infinitum; celum ista opinio a plenq̃ reiicitur, et nullo pacto admittenda. Quidam existimabant, celum esse infinitum; celum ista opinio a plenq̃ reiicitur, et nullo pacto admittenda. Quidam existimabant, celum esse infinitum; celum ista opinio a plenq̃ reiicitur, et nullo pacto admittenda. Quidam existimabant, celum esse infinitum; celum ista opinio a plenq̃ reiicitur, et nullo pacto admittenda.

Aduertendum 2o Celos et corpa eorum esse diaphana, et nihil omnino celestium, sicut est supra dictum, inuenitur inferius sempr, nullius ibi omnino alterius, et quamuis ab aspectantibus sensu propinquo non possint, tamen astra et alia sint densiores partes celi vel Christi doctrinam et consequenter celorum peripateticorum commune quotest.

Aduertendum 3o Duplices ab astrologis conspici orbes planetarum integrum scilicet et totalem; et integrantes seu partiales. Integrum et totalem voranter ipsum et omnia corpa celestia quod tota existunt, qua etiam vident oculis nostris. Partiales vo seu integrantes dicuntur quidam circuli minores quibus descriptis ipsorum planetarum, et vnicuique excentrici et epicicli. Hic patet.

ASSERTVM. Verum solum esse celos mobiles, et aut immobile quod Empyreum dr. Hoc sentit et communior et verior opinio quam tenet Clauius et alii mobiles 12 vo immobile putat. Hanc hi plus effecto fo Lubi: ponendo Mathematicorum Alfonsi Regis Purbachij. Regiomontani Leuery, Pisty et aliorum. Vo quod ipsi ratiocinati sunt multis de causis septem planetarum aliqua spheras tribuisse multo exactiori ratione quam Aristoteles et Ptolemeus, qui tres tantum orbes planetarum, et vniuersum 8o hi sunt celi mobiles.

Ad Rationes, ad id dico q̃ Deum omnia celi posuerat nam esse intellexerunt hoc illud quod sup dicuntur sit q̃ vo duobus stabilit intelligit omnia celi duo hoc septem quod sit sup vo celi, ad confirmandum lunæ libri a celando illa q̃ sit in sup sunt tres: q vo tres hi celos existit q̃ ho amplius esse nota inuenerunt esse ad confirmandum lunæ libri a celando illa q̃ sit in sup sunt tres sphæras mobiles. q tres celi empyreum. ad quod S. Italy rapsy fuisse dicit q̃ hoc erat ad Lubrat S. Pfrat

Ad idem dico Moulin q̃ celi est astri ex eius natura colligit motu tales sphæras celestes esse non existimando quod nisi in celo nig n id Christi docuit quasi si astra non essent celi q̃ esse debuerunt q̃ q̃ solum astra ses orbes integros partes celi quod manifestum.

DIFFICULTAS 1ª Vtrum Stellarū numerus sit determinatus, et quanta illarum magnitudo. 2.

Ad hanc difficultatem 1m dicto dicit aliquos ex Astronomis esse q̄ se nūerū stellarū comprehendisse gloriati sūt, nē quos fuit olim et fere alios, ut hic ipsorū celebratu opinion manifeste confutatur ex hoc q̄ ipsemet dñs noster Abraams Gen xv. Nūera stellas si potes. 1m ipsū Psal 146 dñs q̄ nūerat multitudinē stellarū &c. Cui 2m dñs undey aliquant 12 stellē Zodiaci dicit, q̄s nūerare poterunt? Solerty 3m industria et magno conatu Astronomi gibbosi observarūt stellas in omni spē tam errantes q̄m fixas computando, q̄ audissemo ortu distinxerūt et in subtilitate sere 1000 superauerūt et magnitudinē q̄dā distinxerūt. Primū igr magnitudinē nūerant stellas in quarū globo et 3dē computatione et mensuratione Astronomorū continet 1m magnitudinem habet septies et sexies 1ty quarte. Vnā magnitudinē nūerant q̄s quarū globo et 900 continet totū 1m et sexies illius quarte. Tertiā magnitudinē nūerant 208. q̄rtā 472 quā 1m septuagesies, 2m quod illy quarte continet Quartā magnitudinē nūerant 474 nūerant. q̄ quadragesies q̄nquies 1m sūt amplius. Quinte magnitudinis 217. quarū una quāq; 1m cōprehendit triginta quinq; Sexte denq; magnitudinis q̄ minime post hās alias obscuriores et appellantur tenebrie. Hor 1m de stellis firmamenti, quod est coelū Planetarū aut nō est equalis eis. Nā stella Saturni continet 1m magnitudinē quater illius quarte. Iupiter quater mediocriter. Mars 10 ers quartem. Sol autē est 1m 1m 1m continet semel septies et semis illius nūeri. Venus 1m 1m 1m

eo vidrer corpora nobis apparent in oriente. et quo q̄ propiores et longiores ventris corpa
pisicunt

Secundū ꝯ̄ solemesse in medio ois planetarū et q̄ quod sit superior luna.
Mercurius aptē constare potest ex eo quo q̄ ab sit inferior respectu Phē. qa tūc maxīe velocitate
illis conjūctus aūt constitutus sit obscurus a radiis. qa cū ad sit p̄stantissimus et maxīe essentiæ; cæte-
but ipsum neq; nullū dispare a rad; qa alias nō tria essentiæ ob minus distare ab eod q̄ reliquos
et tamq̄ nos inferiorē. neq; ad nos tūc appropinquare; qa hic magnū incommodū ex influxu
fieret ob tarditatem in accessu a p̄ nobis sitū ob ad retrosū. deinq; minus distare ipsum a nō
consumaret. Deorum ꝯ̄ Marte et Jove inferior q̄ eo velocior, et Jupiter
Saturno ob eāq; causā, quōc nō planetæ pelluc̄ sic sit inferior hi p̄ eāq; causam, tum
qa istas ille conditiones possunt Hor. ode septima Solem Mare demonstrat.

Difficultas 3ª. Quid de Aquis quæ super Cœlos sunt, sit sentiendum?

Duodecim Scriptores sacri in vel sunt
Quod quid sentiendū q̄ sequi haberi rōne nāle, nullas esse aquas corporeas supra cœlos
assumerit. sed quosdam solū esse immōles sive spirituales imaginati sunt et de illoby scripturæ
esse dicy. scripturæ, vel dū Psalmiste aquas omnes q̄ supra cœlos sentire Verū hæc opinio mani
festē repugnat sensui, ubi dicy Psalmiste aquas omnes q̄ supra cœlos sentire Verū hæc opinio mani
si cœlū est crystallinus Sed ay ghy tegulas sit crystallinus, atq; ita nō sunt rationabiles; neq; hoc
ut S. Basilius in Exameron. Quod ingt illis intelligamus aquas et tam alij vi immobiles mobil
sacræ scripturæ sed q̄ vi sonare, d exerit quod aliqd cœlū supra sit aquis nāle diversa di.
spositæ sursum collocati ad temperandum ardorē solis. sint simul mōre in nāy mundo Possunt
Theodoret sursū ad ardorē solis retinendū, sed neq; hoc ut multū verisimile qa ut ingt S. Basa:
in 2 dispt q. 3 Credens est spiritus in simul corpa mūdi aptissime ordinē ordinasse ita quod in ordi.
nando nō fuit ocnasum simul cœlestibus, sed ad p̄fectionē originalē Spiritū Aquæ ergo
multo q̄ habitior, quod sup firmamentū sint aquæ qz hīt non hīt natas d spēa Elementū aquæ.
Empirica in nāle ratiōe gerit crystallinū in globo. Spiritualiby sed p̄structū, qa tam ille
cœlestes qz elementares sint rerepletæ lucis et quodmōdo ethereus qui exprimitur pat
de ghydeon Lapidby q̄ de nāle nō pertinet in aqua. Deinq; et scripturale quod sint
atoq; fundū solidū effectū Cœlestes et cœlestiores sint ētes formalē fragilis, Hor. et q̄ ipsi
conformaliby appareat Scientumesse. in Lex posterior S. Bonav. (sit nōle aquæ
in suā creatū tria separare. aliqd nō separāt non informē simul cū ipsis Aqua fecerat sup aquas. Aquæ
Aliqd q̄ natū transparēby sunt; et ay sint firmamentū immōles aquæ et aliqd q̄ opacū et Aquæ
Elementū aq̄ et ay Corporeitatem ay in suā nāle, et hic dant liquet sup firmamentū esse
of vāc aliquē sicut de stat sua scripta. et SS Pp. sed nō ay elementares sint aquæ
aq̄ ipsæ. Et sic nihil fat probabile ingt Doct Seraphicus sustinē possunt cū nāli rationē
sibi obviare Hor aut scripta attendenti est ne in incertis multū aliqd ex humanū assentiri,
melius est nō pīe dictare q̄ quid aliqd temere asserere dogmatizē.

Dices: Nonne tpē diluvij Elementares aq̄ descendit quas hī ex loco suo
aquæ descendisse. de stat scripta sic Catholica vel sint aq̄ tpē Diluvij Cur catharacta,
elementares esse intelligendas videtur quas quasi fontes repulsant foramina in cœlis, p̄
-dicta cœli nō esse intelligendas videtur quas quasi fontes repulsant foramina in cœlis, p̄

q̃ aqua emanarent. q̃a hoc repugnat corpi incorruptibili quod est rotũ, et ꝑtũ quasi tabulo
foraminibꝫ adhuc nõ effluerent aquæ q̃a in firmamẽto cœli q̃ sunt more circumfluebant sup̃a
debiq; ac nubiby erectiusſent Illa foramina. Est q̃o intelligẽdũ infernorũ corpꝰ sunt
dorei comunis expositio Scotoꝝ.

DIFFICVLTAS 4ª Vtrum Cœli sint sphæricæ figuræ?

Rndeo. Cœlũ cælor esse figũ sphæricã quæ ad vnãq; superficiẽ concauã et connexã,
certũ est in doctrina plerisq; manifestũ hoc docet ꝺ Genesim, Psalmo 18. et Eccl. 1.
Psalmi hi vnãq; pulchrũ q̃a figũ sphæricã esse ꝓbãt; tum vnãq; motũ q̃a aliãs
figũ quasi molibꝫ circulo simꝫ circumiter vndiq; contentũ, et q̃a dicitur vaãd int. cæli
cæluꝫ. Caluin. Ꝓ cælũ autẽ intelligunt stellas. Platonis Pythagoræ Ocelli.
Timæus Chalcidius et Iulius Firmicus cælũ mobile q̃uod ꝺ deũ aliud figũ cælum q̃uod est
Dei et habitandi Sc. Ille nouiby comuniq; non grassit is q̃uod nõ emittat radios vsq; ad nos
et ꝺ influat ꝺ ipsis sit pulchrũ, nec; hic motꝰ immobile q̃ maneat. Extendet clarissime q̃ibꝫ
q̃ stellæ q̃ ad cælum. Autoritate hi comunes SS. PP. et hoc Ecclesiã docet Aluin ꝺ fa.
Ille effecit q̃o figũ nõ sphæricã sed quadratã q̃ cui ꝑtinaciã nõdũ illud Ezech 2ꝫ Chutæi
in quadro positus est ac reliqua. q̃adro q̃a figura quadrata est stabilior et cõtinet ꝺ
æternabilia mansiones nõ Christ q̃ Ecclesiã Ego te ꝺ hoc q̃adro ab; solidũ hoc est in q̃ ꝓphetæ
q̃ Deũ fundati aderat retrogradi q̃ quadrati. ꝺ huiq; figũ ꝓphetæ multa ad quadratũ ꝺ
scripta sũt similq; de hoc cœlo immobili. Impreso q̃ q̃ nõ sit ad Hebræos q̃ habet ipse pluribꝰ
ꝺ structura relinquam.

DIFFICVLTAS 5ª Vtrum omnia astra sint eiusdem speciei?

Ꝺ quib; quæ sũ. Dico cœlos cœlestes sũt eiusq; spei. Sc. et sũ astra. Cœlos q̃at q̃ astra
cõmunicant in natura cum suis cœlis sola quantitate ꝺ sensibile ꝺffunt. Sc. Quo ꝺ astra ꝺffunt
nõ sc spe. q̃ habent q̃dam corpa simplicia q̃ quinq; hoc est incorruptibilitat et cõ ꝺ. Sc.

DICENDVM. Cœlum et astra nõ sũt eiusq; spei, specialissime.

Ꝓbr 1º q̃ si sunt eiusq; spei specialissime sũt corporales ꝓpriætates nãles: alij hoc nõ verificãt
ꝺ cœlis cõtra Sc. sũt q̃ q̃dã influunt cælorũ vt sol. q̃ ãn frigiditat et Saturnꝰ q̃ humi-
ditat vt Luna ad q̃dã intrinsecã, admittat nõ Sc. q̃ ꝺffere eiusq; spei, nõ esse rãõ q̃a
sic q̃ sunt corpora sic. Ita Natã nõ sunt sub una spei q̃ntra ꝺ ꝺffere eiusq; spei, nõ esse rãõ q̃a
individuorũ: alij hoc nõ sũt corruptibilia Sc nõ sũt eiusq; spei.

Ad Rationes ad 1ª Negꝺ Ant. Negꝺ ꝺ. Astra ꝺ sensibile solũ ꝺffẽ a sũt

cælis ꝺ sũt ꝺ tota statuꝰ q̃ando q̃dã conueniũt q̃ntũ nõ hi ꝓpriæ mobilibꝰ

Ꝺ 2ª dico ꝺ nõ sũt spei eiusq; corpa tota q̃ ꝺ tota spei sublatorũ, sũt nõ q̃ tota
spei specialissimã Ꝓbr hoc q̃ ꝺ sublatis cælis ꝺ sũt q̃ obscuriq; circa ipsa ꝺfinar.
aliqua q̃ ab astronomis ꝺ septem tribꝰ solent hoc loco sumi q̃ sint breuitatis appõ ꝺ cælis
atq; ita

AD QVÆSTIONEM DE NATURA ACIPIS QUÆ circa ipsa considerãt.

Quã

Quia consideranda Sphæra est quoad ea omnia considerata quæ ad eam attinent ad substantiam orbium corporeorum et Stellarum quarumcunque, tam ut absque eis aliqua talium rerum natura reperiri queat, quam ut ab eis quæ ad motum spectant, hoc hoc loco ad quæstionis determinationem distinctius cognoscamus, opus habemus considerare ea quæ ad motum spectant, ut in his ad minus cognita certa ipsam constituentia separatim explicanda nobis duxi, et sic ad ea quæ sunt intellectu difficiliora gradatim intelligibiliter et perfectius spectare queamus.

Circa Sphæram igitur hæc sunt quæ animadvertenda et quæ ad eam noscendam opera. 1° Ejus globum et quod extremum centrum totius appareat. 2° definiendum sit a Mathematicis. Sphæra est solidum corpus una superficie contentum, in cujus medio punctum imaginemur quod omnes ductas ad superficiem æquales facit. Hale corpus solidum et globus et unica dimensione mensurari, est ejus universum ad cujus imaginem et intellectum construit Mathematicus ephemeridem instrumentum. 3° in Astronomia est quadam rotunda, in quo varii circuli considerantur, et quæ eorum motus et totius mundi scire opus sunt, adnotentur. Sphæra solida

Rotundum 2° In hac quidam spheræ duæ sunt circuli omnia ossa hujus varii de partibus ejus quam scitu dignum videtur annotandum. 3° ejus descriptio est axis ipsius et ejus extremitates sphæræ et æquator circa quem ejus sphæra æqualiter movetur. Circuli duo sunt. Quid sphæra. Quæ signa contingat globus. Hic vertex nobis semper sublimis ad illum Sub pedibus semper alter invisit manebit profundi.

Rotandum 2° Circulos in sphæra solidi depingi duplices. Alii sunt inclinati et alii sunt recti. Circuli inclinati Colurus solstitiorum Colurus æquinoctiorum, Meridianus et Horizon. Alii sunt recti et quidem æquidistantes Æquinoctialis. Circuli arctici. Tropici Cancri et Tropici Capricorni, Zodiacus et ejus latitudo. Circuli in sphæra Signa in sphæra Signorum continet an Signifer appellatur, attingit ex una parte circulum cancri et alia circulum capricorni et medium vocatur æquinoctialem, et ab eo ejus latitudo scribitur sit in principio arietis et libræ. Alter autem sit nostri et contrarietatis.

Aries ♈ Taurus ♉ Gemini ♊ Cancer ♋ Leo ♌ Virgo ♍.

Libra ♎ Scorpius ♏ Sagittarius ♐ Capricornus ♑ Aquarius ♒

Pisces ♓.

Ecliptica vocatur in Zodiaco ea linea quæ medium latitudine Zodiaci dividit et Ecliptica, qua sol et luna de conjunctis, oppositis sub ipsa solet fieri Eclypsis. In Zodiaco quoad ejus puncta, Zodiacus quæ signa notanda duo sunt in quibus scribendis duo sunt. Primum est ejus principia, et quæ signa contineat. Principia Cancri et Capricorni solstitia vocantur, libræ et hæc æquinoctialia dicuntur, sol enim sub ipsis constitutis æquinoctia efficit, in quibus vernalem in libræ autumnalem omnia vocabula in principio Cancri et Capricorni solstitia vocantur, libræ autumnalem omnia vocabula in principio arietis et libræ æquinoctia vocantur. Sol quo quidem est spatio annum hic dies et quo tempore est longissima circa diem 22 Junij in festo Viti, et quo tempore brevissima quod annus circa festum S. Lucæ 13 Octobris. Hinc tales esse est

Hinc Virtus et Lucia tibi dant solstitia bina.

Æquinoctialis sive æquator est circulus æquidistans in duo æqualia dividens globum et sex gradus æquidistans est a quolibet æquinoctialis. Quo in sol et ejus transitus per æquinoctia in mundo. Hic hoc aut annat bis quo anno in principio arietis 12 Kal. Maias. Mairy circa festum S. Gregorij et hoc æquinoctium annat bis quo anno in principio arietis 12 Kal. Maias. Mairy circa festum S. Gregorij et hoc æquinoctium autumnale circa festum S. Lucæ 13 Octobris. Hinc tales esse est

Vel Zona, arctica parem habent nostræ differentiam: alij duo hoc est duo æquinoctialis et nostra apellata. Ad distinguat diem naturalem nostri. Hæc aut artificialem et totam solis ad ortus, occasus aut tales est spatium æquinoctium.

26 Colluri duo sunt Meridiani &c

Colluri duo sunt circuli, q̃ quatuor mundi puncta, quæ circa ipsius sphæræ ipsi et se mutuo duo semicirculos, horum alter q̃ puncta æquinoctialia diuidit, colluri æquinoctiorum, alter q̃ solstitia, colluri solstitiorum appellantur.

Meridianus est circulus q̃ per duos mundi et per duo capita mundi transit. est autem duplex, primus qui per duo puncta æquinoctialia, secundus qui per duo puncta solstitialia. Primus dicitur rectus, quia ad horizontem rectus existit, secundus obliquus, quia ad horizontem obliquus existit. Meridianus dicitur quasi medium diem ducens, quia cum sol ad eum venerit, medium diem facit. Horizon sui duplex est, primus circulus qui omnia puncta mundi quæ ab uno hemisphærio diuidit, et aut duos polos, rectus est, aut obliquus. Rectus est qui æquatorem angulos æquales constituit, talem horizontem habent qui sub æquinoctiali circulo habitant: obliquus est in quo alter polorum mundi supra horizontem eleuatus. Polus elevatus est qui semper apparet, et tantus esse dicitur quantus circulus mundi ab æquinoctiali quanta ab eadem quæ supra horizontem.

Notandum &c. Quatuor ad circulos nostros q̃ nouos duo q̃ multiplicata intelligi circuli sphæram: ex nostris igit duo sunt circuli maiores, alter æquidistans Arctico, alter ab Antarctico, ex quibus circulos mundi q̃ polos Zodiaci duos intelligitur, qui sex et totius duo tropici quibus continetur Tropicus quadrati, partes æquales habet et est ante et retrorsum Tropicus à tropicis quod est conuersus et hic sol ad ascensum quidem conuersus, dum altitudo quotidie maior et nocte minor fit nec ultra progredit et ad quem venit usque ad quem capricorni nisi descendit obliquus sed rectus conuertitur sursum ascendendo. Quod ut melius imaginabis formabis celorum q̃ circulos q̃ puncta signo signo est diligentius inspicendum.

Expositio

Figura. Linea D.L. est axis mundi. D. Polus Arcticus. Z. Polus Antarcticus.
D. CE. est circulus arcticus.
B.G. Tropicus Cancri.
C.AH. æquinoctialis siue æquator.
B.J. Zodiacus cuius altera linea declyptica. G.J. Tropicus Capricorni.
B.M. Horizon obliquus.
H.M.Z. Circulus antarcticus.
E. et M. polus Zodiaci.
C. Zenit Capitis.
Et hæc expositio est bene notanda.

Notandum &c. Omnis circulus inferior superiori medietatem lineæ horizontalis abscindit, omnis latitudinis, solus Zodiacus intelligi ut in figura. Et hic latitudinis N. gradus. Sin latitudinis est quatuor et signa imaginat in ipsis, longitudinis autem signorum est 30 gradus, nam in signa sunt 12 in Zodiaco totius Zodiaci

Longitudi

longitudo erit 360 graduū. Anny gradꝰ diuidꝫ ab astronomis in 60 minutia, et istoꝝ vna minuta diuidꝫ in 60 et vna ista in 60 equalia vna est sua declinacōis hostis ad declinan

Notandum ꝙ Cradlus & Godfridus dꝛ ysti ꝙ erguntur ab astronomis ꝙ per motū planetaꝝ ad vna aut aliā stellaꝝ diuersi solet et planetaꝝ, stet vna sua obliquis hꝝ ꝙ per vna sphaeram diuidꝫ sub quo effectus aer estas autumny et hyemis. Dicit equalitas domus nostre, hꝝ ꝙ per quamlibet est vna et ista habitabit in ipsa stellaꝝ ꝙ per accessū et recessū stellaꝝ fuerunt, sed alie sunt ꝙ nā signa Anny gradꝰ, climata, complexiones et humores inferant hāc tabulā inspice.

Partes Anny	Signa	Elementa Sibres	Signa	Cōplexiones signoꝝ
Ver Cuius	Initiū, Medium, Finis	Aer et Sanguis		Calida et Humida
Aestas Cuius	Initiū, Medium, Finis	Ignis et Cholera		Calida et Sicca
Autumny cuius	Initiū, Medium, Finis	Aqua et Phlegma		Frigida et Humida
Hyemis cuius	Initiū, Medium, Finis	Terra et Melancholia		Frigida et Sicca

Hꝝ aut iste Cradlus Godfridus & Guido, quod est vita q̄ a sua mutatione planetaꝝ subesse est causa vite in aby inferioribus; vel a quadruplo quod est animal q̄ sunt in ipso ex imperfecte nominibus animaliū insignibus, vel ꝙ per pretiosū cōmune tā ipse quod animaliū, vel ꝙ ipse disposuit stellaꝝ fixaꝝ in illis partibus celi. ad mos huiusmodi animaliū. Aer aut signa aut ex sunt mutationis inferiorum dicit et ex his sit cōplexio.

Sunt aries, taurꝰ, gemini, cancer, leo, virgo,
Libra, scorpius, arcitenens, caper, amfora, pisces.

Ye aut quibus dicitur q̄ sol signū ingreditur et quo signo ingredit quadrat, vide ibi
Hec sunt undecim dicenda, armata

Inclyta, laus, iustis, impendit hæresis honꝝ
Garrula, grex, gratus, fastos gratatꝰ honores.

In hec ostendo ordo sed ordine attributa est sua mensi, ꝙ ordo sit, inclyta ꝙ mensi amici gratia Januario, 2dꝰ, sit laus februario, 3cius iustis, 4ꝰ Martio, subtrahendo est 28 tot iusta est ꝙ 4ꝰ in alphabeto ꝙ est ꝙ ordinis attributa mensi si decima, 10, si 8 s, ex hꝝ 28 duo tabule mensi dicta quod sit ex quo signo sol nobis sit attributo ingressū vt in exemplo, vel alijs nasse quo die sol mensi Junij ingrediatur signum Cancri, adulterius ꝙ ꝙ ordo in ecclesia tributus Junio et reliqui ꝙ ordo ultima sint ꝙ ꝙ sit correcta, et hꝝ ꝙ ista ꝙ ultimi sit ꝙ est ultima sunt subtrahendo ꝙ ꝙ ꝙ ordo subtrahi remanent 22 alij in tabula quod 22 die Junij sol ingressus est signū Cancri. Quod ut quisq̄ dicat sciatur in quorū gradū signi sol existat, addenda sunt ad dictū ꝙ per sole mensi tot imitatis quotus sit in alphabeto ꝙ ultimo dictionis mensi cōmodum habes ad dictū ꝙ per sole mensi tot imitatis quotus sit in alphabeto ꝙ ultimo dictionis mensi cōmodum habes ad dictū ꝙ per sole mensi tot imitatis quotus sit in alphabeto ꝙ ultimo dictionis mensi cōmodum habes

egregiat enim si minus fuerint inquirat numerū gradus solis in signo nisi ꝙ gradus si ex esse ꝙ ille numerus ꝙ exerat ingressum erit numerus gradus solis in signo aut si ꝙ gradus sicut is Junij

in quonam gradu sit sol sujus Zodiaci addat tu, quanti numeri sint in alphabeto tua 21 & sic ja dictus numerus computet mensis Junius puta 8. et hic invenitur solem esse in gradu 26 geminorum. Quibus si 26 velit scire in quonam gradu sujus sit sol assat tua diem ejus dicti mensis 8 et hic servat gradus 29. detrahat 26 et residuum habit numerus gradus quod sit sit in gradu 4 Cancri. Hoc ola clarius patent in sequenti tabella.

♈	♉	♊	♋	♌	♍
21 Marty	21 Aprilis	22 May	23 Junij	23 July	23 August
Justus.	Impendit	Hæresis.	Horret	Carcula	Grex
♎	♏	♐	♑	♒	♓
23 Septemb.	24 Octob	23 Novemb	22 Decemb	21 January	19 Februa:
Gratus.	Faustos	Gratatur	honore.	Inclita	Zaus.

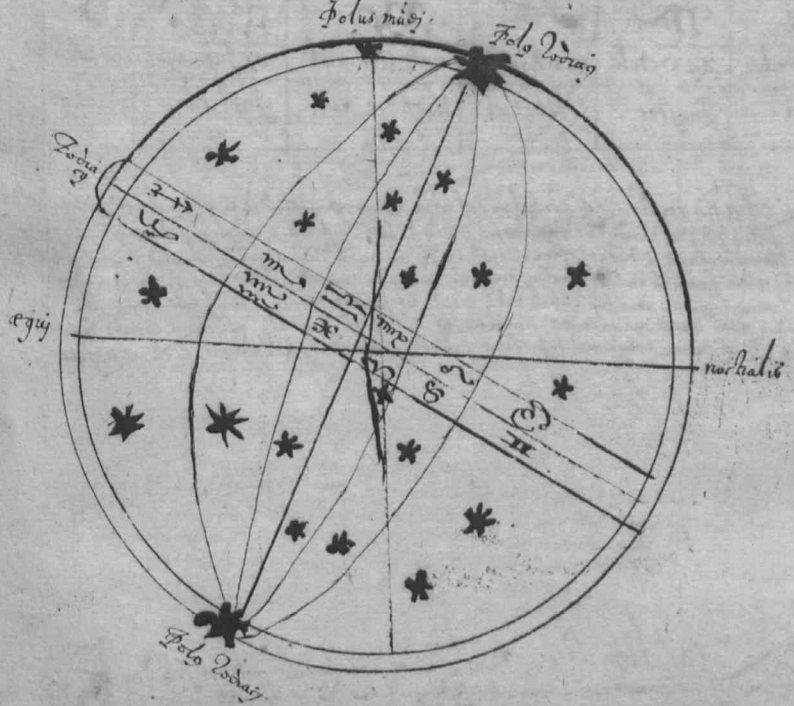
Notandum 6° Quid dr Solem vel alia quamplia stellæ sit in signo Arietis Tauri, vel alicuj alterius, sciendu est sol Joan: de Sacrobosco in sua Sphera. sphæra in aere qi sub eo est sub signo Cub aut hoc sit manifestum est tota firmamentu in 12 duodecim æqualia qi vocantur domus Zodiaci, et unicuj signorum in tali loco distributo, in quod partem duodecim latæ in medio cæli existens vel inde oriens inveniatur, huc globus talis quam de signum et non sit oportet ad unguem illius signi qi ascendens existit esse in signo sinistro vel tuo. sicut subsecta figura clarius declarat. Ex obstetricio.

Notandum 7° Quod 4 nares Cornu sunt qualibet sit duo Tropici et Æquinoctialis circulus et Æquinoctialis distinguit in orbe qi Dionis sunt regentes de ejus loco in loco.

Quing' tenent coelum Dne quarū una conspicio
Semper sol rubens et tonda semper amicta

Hæ qi Dne cernent in his 4 plagis mundi sex regentes diversi quidem Dnis superstitis Stellarum vel Planetarum est intra Tropicos qi sit inhabitabiles, qui minus calore solis semper discurrit. Quæ sub illam qi hæc duæ alia sunt qi extra sorbuntur a circulo Arctico et Antarctico extra quibus nunq; qi est sunt inhabitabiles qui minus frigiditate, qia sol absentia eius maxime remotus, Alia Dnis sunt Dnæ quarū altera est inter Tropicū æstualem et Circulū Arcticū, altera inter Tropicū hyemalē et circulū Antarcticū. et hæ sunt habitabiles et temperate calidatis Dnæ torrum exinde

inter.

Polus mūdi
Polo Vrsae
Polo Vrsae
equi
nocturni

mit Tropicos et frigidarum Zonarum eleuationi q̃ sunt extra polos mũdi. Itez ea signa frigid. dicũtur

Pluria q̃ ad Sphæram pertinent in progressu sequentium patebit.

QVÆSTIO TERTIA.

De Accidentibus orbium Coelestium.

Postquã de substãtia orbiũ Celestiũ actũ est ꝯ ad ea q̃ntũ sufficiebant in præsenti negotio ostensum est q̃ singulares cõsiderationes reijcãt ad Astrologos, quibus Cœlũ mouetur. Nũc de accidentibus eorũ dicendum est. Sunt autem accidentia orbiũ Cœlestiũ, ꝑ se quidem motus, quibus mouentur, ꝑ accidens autem motus stellarum, quæ in eis feruntur. Motus autem Cœlorum sunt naturales ꝯ violenti. Naturales autem motus duplices sunt. Quidam enim sunt circulares, quidam autem rectilinei. Circulares autem motus sunt orbiũ Cœlestiũ, rectilinei autem motus sunt elementorum. Elementa autem sunt figuræ septem.

MEMBRVM PRIMVM

An Terra quam Cœlum moueatur

Videtur quod sic. Ro. q. Cuius est finis motus, eius est motus. Sed orbis dicitur q. tranchilis motus est circulus tranquillus. Sed Cœlum est nobilius omnibus corporibus alijs. Sed Cœlum est nobilius quã motus. Ergo Cœlum est nobilius quã motus. Sed nobilior quies debet attribui nobiliorib

lib. resolut: Cap. 10. rationibus superioribus innixus, ibi mihi minime obstantibus, qz parte omnia

ASSERTIO. Tra sum se tota operatur. nedu circulari, vtru eti

ner directo motu mouth, sed semp in motu q esset. Obi. quod pt qua. ga nulq circulariter mouet sit qz relinquit magis coniunctum ibi q ivit, qui desinunt in qz fuerunt in q fuerunt tran: ergo, nullo corpo simplici existente mobili nisi circulariter mobilis vt sup. declarat. Sed ali tra pot. quia quarto modo mouetur motu

celli. sed descriptis Sq nu pot motui motu circulari? dicitur s. tra mouth motu recto ad quos, rubes, aut ef q in aere consistit in omnia quarten cognoscit mobili, qa motu illi nu dispositio ad hoc non possit et, ona ibi ad diuersa consistunt quae nimia velocitate recti, sagitta dimissa in altu mouetur recto in q lam sunt currente nauj dimissa in q nu quam recedit ad nauim. Cum sequatur nu esse semp actualem mouj in q loco sibi oppido, sed semp moueatur vel appropinquando vel ab eo recedendo. Ad 2dam qa illa. quia ibi. fundatur sua substantia quam non inclinabilis in subtilis sua. Et Ecl. Dei tra in eternu stat, sol orbis et gaudet et ad loca sua reuertitur: cauj aut huj firmitas et q pot tra nu est alia qua q tantis illi nalis, q ex sua rbnal qualit infimi loci amat. Sed orbium, ideo et Cantygnad. Cl nu credit q a gravitat trahit esse ad mob. aequalis a est ratio de nobis respectu illorum sicut de illis respectu nostri.

Ad Rationes. ad 1am dico. Non log ibi de motu totq tra sed aliquando nu partu sunt debent in hoc motu, qn tra ab incepto usq ad opu consumat. Ad 2am. nego illa. quia melior q est melior q moueat q sit sine te sint et qui sunt ad sua loca natia q aut sunt in loco nat. et q sit status nunc sit nu q sit et melius sunt duo a melior tria illis. q est melior qui in motu. Ad 3um Et qd Cola in 2o loco quaerit se bell pon stare in partib in varijs est loca qn actu moueatur.

QUAESTIO SECUNDA

Vtr Coeli à se mouean tur?

Videtur quod non. 1o. per Aug 3o de Ciu Cap. 8. Cyrillus et quotid quotidie nat. corpus et actua nisi aliq orbes coelestes sint quos quotidie nisi ad motu. 2o. per Philosophum 2o de Coelo. intelligentia mouet nisi sit coelo a. ga esset alterius natis. 3o. Ps. If intelligo est caus motus orbis coelo. forma substantia coelo est. ergo forma et conseqns finalis Cons. et finis. 4o. Coelum qua. qa forma sit quae abhorret et nu agunt. 5o. Deus q regit subiectum bus quod illud. Job. 9o. qui constituit abu sup tra aut qui posuit sup orbem quem fabricatus. 6o. Ps. nu regit nos mouet q angelos.

Adueritendum. Fuisse quatuor Opinio quod suffultus et totalis coeli motus coelesti nu est alia quam forma substantialis ipsorum ita quod a nullo alio extrinseco mouentur, alij vero quidam motus rebus formis substantialibus tamen insufficienti ad motum totum coeli diuersi intelligentias naturalem q eam partem, addiderunt ordinem mobilem. Opinionu est probabilis, et expositionis ipsarum nulla implicantia sequatur, ergo nu est probabilis vt apparet.

ASSERTIO qa. Orbes coelestes non mouentur a propria forma substantiali

Ista Assertio. Tra ad primu manifeste patet. Et probatur pot qa si moueatur vel a propria forma, vel motu ordinis vt a Caus principali vel vt a mag principali. non 2o. qa esset violenta. quia Ps. Motus inclinatio vitae est ad salute principiu ipsius motus, cessat aut nu fut violentus Sed. Non 2do qa quod sic mouetur secundu ad aliqm locu pt ei nalis, vel ab loco exit cum quod: aliq in recto tam ab orbe ad extra. quam ad eum motus, nu pt ad nalem vt patebit Sd. Confirmatur. Nullum corpus simplex dumo quod pt mouetur motu recto ad pposito: aliq coelestes pt moueri. Sed. Ista propria forma coeleste pt fieri diuersimode vel per successiuu aliq locum nisi nu nec q nullo vel ad q pertinu Sd. Corpus coeleste inclinaret: aliq si fingeret violenter et sp vni. q fieret.

ASSERTIO 1ª Corleste mobile movetur ab intelligentia. Ista assertio est communis tam Philosophi quam Theologi quod patet per 12 Metaph. text. 43. D. Thomas opusc. 10 cap. 3. D. Thomas in 2 dist. 14 q. 2 art. 2. Scotus subtilibus 2 Sententiarum. Alexander de Hales 2 p. Quæst. 89. Richardus de Mediavilla in 2 dist. 14 art. 2 q. 3. Durandus in 2 dist. 14 q. 4. Capreolus in 2 dist. 14 q. 1. Gregorius de Arimino in 2 dist. 14 q. 1. Augustinus de Ancona in 2 dist. 14 q. 1. Thomas de Argentina in 2 dist. 14 q. 1. Petrus de Palude in 2 dist. 14 q. 1. Marsilius in 2 dist. 14 q. 1. Occam in 2 dist. 14 q. 1. Gabriel in 2 dist. 14 q. 1. Aureolus in 2 dist. 14 q. 1. Petrus de Aquila in 2 dist. 14 q. 1. Franciscus de Marchia in 2 dist. 14 q. 1. Joannes de Ripa in 2 dist. 14 q. 1. Joannes de Bassolis in 2 dist. 14 q. 1. Joannes de Mirecourt in 2 dist. 14 q. 1. Joannes de Monte

DICES? Quod voluntas quod ad actū illicitū nō possit impedire impedit quod ad actū impe-
tuosū impedit. Sed nō reficiatur consentiendo delectū respectu eiusdē. CONTRA. Deus impedit
a voluntate nō ni est actū voluntatis seu quietatis exercitus. aliter nō. stultus actū voluntatis est
tribuendus, nec in stultū esse aliqua potest exercitua, ḡa nō actū ēt impedit voluntatē nō ni est falsum.
ḡa quod exercitua in nullo est cognitiua, quia stultus aut est in agonia sunt alibi dicetur.

Ad RATIONES in oppositū. ad 1ū modo cū Chorl: ſa quod: Deus logice potest
possibile substantia creatas nec quod dictū nalē. ḡ etiā nō ḡ sit naturā dare nō nō est necesse mal-
ta nō sunt respectu Dei quoniā nō sunt actiua, at voluntas intellectus respectu obiectū suppnāliū ſ. ḡ
sit in totum coordinationis naturæ et talis ḡt intelligend a Deo ad modū ordinatus.

Ad 2ūm Negō quod esset frustra. ga licet nō concurrat ad motū concurrit tū ad alias
actiones qi quat in tot influit.

Ad 3ūm Dicit Basilius cū ipsemet mediate gu-
bernat quoniā intelligit aliud subtrahi effectum et ordinabile quod nō ad Dei exercitū non ḡ
sequit ḡ cuncta quat operatur ḡ dispositi, et hoc modo ēt in ſpheris orbis existit ḡ angelus gubernat
sit quoad exercitū exercitum.

MEMBRVM PRIMVM

Vt stellæ Cœlo quiescente moueantur.

Videtur quod sic. Nulla ḡ sunt ad ornatū aëris nō ḡ eo facte moueri ḡ motū: sed
stellæ in aquis sunt primo die creatæ, 2ḡ Manifestū videtur in Planetis
elevationes, depressiones, ḡgressiones et regressiones ḡ quas et stationes nominantes sūt:
alia hoc relinquo ḡ patet. Ergo nō manifestatur ḡ motū motū rectum sc.

Aduertendum. Astrologi ḡ solum motū elevationis et depressionis Pla-
netarū, attribuerūt nullo modo Planetas motū Cœlo particulē nimis dicit tum, ḡ quod duo ex nimi
sit supiq et inferiq sit superficiē ultimā concentricā. sit superiq concava et inferiq convexa, aliud
ab alio distare quia superficies convexa et concava excentrice, et sit sibi ubique ēt convexa uniformi
inæqualis nō distat superficiē quoniā tot orbem ḡ dr differentē ea quod et affixi Planetæ ei
motu deferri intelligatur, hic aut est excentrici tū sit concentrici illi duobus superficiē deferenti-
bus. Differt ea quod ab aequinoctiis quia ga alicui stellæ orbes sunt concentrici tūm, impossibi-
le esset salvari motū eius motus et depressionis. Planetarum ḡa orbi quattuor sunt concentrici respe-
ctu quē distant a centro, manifestū aut apparet Planetā aliqñ et notabiliē quoniā quandoq
est ḡ sit in auge, respectiue quandoq dr sunt in opposito auge. Cui augeo aut intelligi
quattuor circumferentiā excentrici maxime a centro mundi remoto cui opponitur quidē dr opposito
auge. Quæret ḡ. Quot orbes ponit Author Ptolemæus. Dr quod nouem, ḡ nōn nouē dr
Ad 2ū Nō tū saltātur in determinatis quattuor orbibus annexis tran. sit in concentricis et concentricis
differentē, ponit aut ea ob causā ut dr D. in 2ū dist. 14. q. 2. ga lor est elevatio stellæ ḡ
quā aliquis, ḡ elevatio nō potest esse ex situ differentiæ, quoniā ēt stabis et retrogradatio
fierēt saltēm qi Epicyclum. Istor suppositō

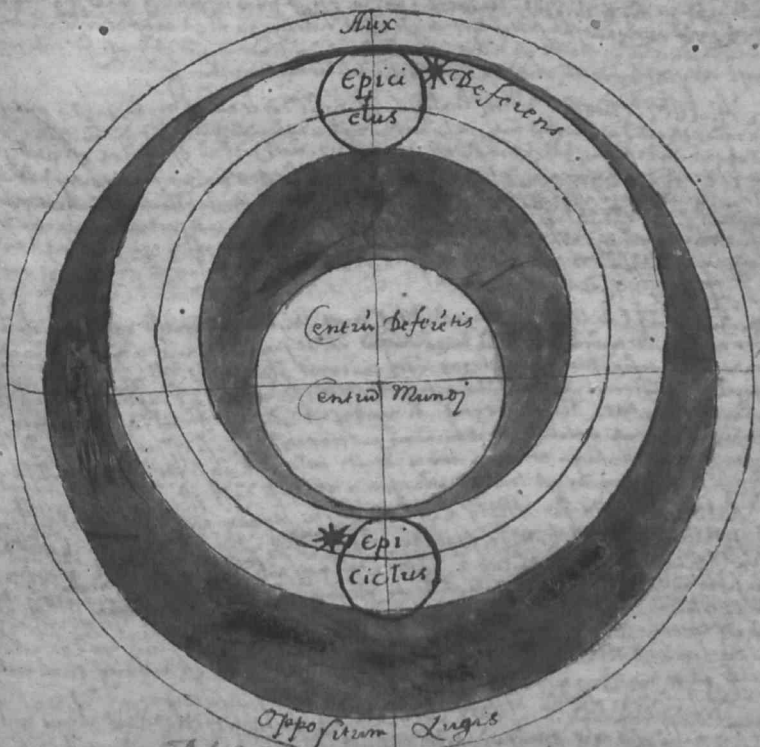
ASSERTIO. Nulla stella habet motum localem, dr est non
mouetur motu alio ḡ quod motu orbis in quo locata. Istor assertio est contra Arist. 2 cœli. text. 63. et
Astronomos. ḡ hy consentit Alb. aut. et plures qui sic. Si astra moueant ḡ sint motū localem tū ḡ
mouerentur aut in eos loci quorū dr aliquod corpus aut nullum. Si dr nullum dare, ornatū ḡ illud est inane.
Si sit ḡ corpus mobile sit rarefactibile et condensabile, possibile scindi et scissum iterū ordinari,
motū si hoc nō essent partes ad minus ḡ celorum corpora ḡ ornū sunt à potuit alienissimo.

Ad Argumenta dō ſm. Modo dr Sanctus in 2 dist 14. q. 1.

vlgaū

negand similitudinem de aliquo eis possibile fuit. Illud conuenit motui quod est circa centrum. Illud autem non conuenit stellis. Et ideo dixit Ptol. 2 cosmographie. Dixit autem de aqua quoniam est corpus rotundum, et conclusum, quod non accidit stellis. Dixit autem non sunt nature motus, motu tali quo mouetur illa quod ipsorum circuli alterentur. Circuli autem in quibus mouentur stelle non sunt orbes quia non sunt solidi.

Deinde dicit illud eloquium non est diffusum quia omnia orbium circulorum excentricorum deferentium quia si sic esset quia esset pars differens ab aqua. Planeta semper directe ingrederetur. Semper in superiora reuolueretur. Et summoueretur minus distans quia semper ingrederetur et reuolueretur. Hic manifestum est quia centrum terre et mundi non sunt idem. Et quia apparet signum non est in opposito signi ad quod deferens planetam suggerit. Semper enim planeta in inferiora reuolueretur et sub signum distans. Semper enim planeta in superiora reuolueretur. Hoc manifestum est quia centrum et cum apparet quadratum. Hec clarius habetur in sequenti figura.

MEMENTO PARVM
Vt motus celorum sit naturalis.
Vt dicit quod natū ē. Quē corpus nile debet habē motū nalem: aly celū est corpus natū

Ad 1m q. 1. Violentum dr infrenter patiendo ab exteriori agente nullā vim conferente passo. ita q̄ nō possit habere motū naturalē ad quē inclinatur. Motus autē circularis ignis sub concauo lunę dr violentus. q̄a nō est a principio intrinseco. sed motus corporis est ab extrinseco. sicut ab intelligente dr violentus. Motus autē circularis ignis sub concauo lunę dr violentus. q̄a nō est a principio intrinseco. sed motus corporis est ab extrinseco. sicut ab intelligente dr violentus.

Aduertendum 1o.

Violentum dr infrenter patiendo ab exteriori agente nullā vim conferente passo. ita q̄ nō possit habere motū naturalē ad quē inclinatur. Motus autē circularis ignis sub concauo lunę dr violentus. q̄a nō est a principio intrinseco. sed motus corporis est ab extrinseco. sicut ab intelligente dr violentus.

Aduertendum 2o.

Motus localis duplex

Aduertendum 3o.

Nota contra hi Germanici corr. lores

Aduertendum 4o.

Assertio 1a

Assertio 2a

Ad Dubes in oppm. Do 4. quod dicit solum tantu[m] asserend[o] gbare.
Do 2d. Duo Mot[us] diu. sub eor[um] lupt nã ẽssẽp[ar]ãtis volent[es] sẽ proxi p[ro]p[ter] naturã. q[uo] a natu
rã dd mot[us] rect[us] nãm circulat[us] est inclinata, q[uo]d nã est eq[ua]lis rãi de mot[u] circ[ulari]. nec forma
nan inclinat ad vltra aliud mot[us]. deo neq[ue] q[uo]d diu. p[ro]t arsolenty

MEMBRVM QVINTVM.

Vt cœli moueantur motibus diuersis.

Ad 1m dicit[ur] q[uo]d non ſo. Cyclus enim ſimplicit[er] mot[us] dr mot[us] ſimplex compet[it] ſẽ circulariꝫ
circulariter ſphere celeſtis ſut corpa, in thea ſo. illand auctor inquit ſimplex motꝰ cui[us]cumq[ue]
ſo. eſt chriſt: q ex diuerſitate motꝰ ſimplicis, contingit diuerſitas effectꝰ ſimplicis: ai tm corpꝰ
mud[i] mot[us] alteriꝰ ſpeꝰ. Nec dd[um] eſt[ur] ſo. Do. q[uo]d cuilt motꝰ plurib[us] motib[us] localib[us] poſſit
ſimul eſſe in diuerſis locis realr. Cuius eſt ſtatus dr Conrad gbri. Quia diuerſitas motꝰ localis requi
rit ad tra diſtãtiã.

Ad 2um dr. Dicit[ur] motꝰ ꝓ intellect[us] aliqs plurib[us] motib[us] moueri ſimul
realiter, tm ad ſuũ ẽſſe ſue vltã ꝑfect[i]. et dr no impoſſibile eſt vſimul ad ſimul plurib[us]
realiter motib[us] moueri. Ad motꝰ ſupiores diuerſis motib[us] et dr modo locali nã eſt impoſſibile ipm
motib[us] realiter motꝰ. Ad motꝰ ſphere planetar[um], ad ſo. motꝰ trahit diurnus motꝰ primꝰ motꝰ ſuꝫ polor[um] mud[i]
de facto ſe mouent ſpheri planetar[um], ad ſo. motꝰ trahit diurnus motꝰ primꝰ motꝰ ſuꝫ polor[um] mud[i]
ab oriente in occidẽte. et hic motꝰ illi eſt ſenſibilis, et q[uo]d dicit[ur] in contr[ar]iũ ẽſſe realr ſimul dr no:
uenit ſuꝫ ꝓꝓꝑ motꝰ oppoꝫ motui ꝓꝓꝑ ſẽ ab oriente in occidẽtem, et hic motꝰ dr planetes
eſt ꝓꝓꝑ.

Ad 3um dr. Quod motꝰ ꝓꝓꝑ planetar[um] q[uo]d dicit[ur] ẽſſe ab oriẽte in occidẽ
tem probabiliꝫ expeluit non tm de orbib[us] deferent[ibus] q[uo] planetꝫ q[uo]d mim. illi ſolꝫ ẽ affirmãdꝫ
planetas cõtinet[ur] motui ſui mobilis, ſed ẽ de tot[a] ſphera ſ[ecundu]m illand aiũtes aſſignãtes alij poſ
ſe poſſe mãere, ſo tm multo probabiliꝫ eſt ex mag[is] ꝓbabilib[us] dr Aſtronomoꝝ q[uo]d motꝰ
q[uo]d mãere, ſo tm multo probabiliꝫ eſt ex mag[is] ꝓbabilib[us] dr Aſtronomoꝝ q[uo]d motꝰ
theorice aſtronomie ꝓbat[ur] q[uo]d eſt quarũ ſpeꝰ globoꝝ planeta dr motꝰ, q[uo]d tm motꝰ
ſo. motꝰ diurnꝰ ab oriẽ in occidẽ. ſuꝫ polor[um] mũdi. Do ab occidẽ in oriẽ ꝓꝓꝑ polor[um] zodiaci.
q[uo]d motu mouet tota ſphera planete cõprehẽſa ex tribꝰ excentricis in ſeipſis mobilib[us]. q[uo]d motꝰ
cõcentricꝰ nec in firmamẽto. Do motꝰ motꝰ ſuꝫ ẽ ꝓꝓꝑ motꝰ. Ad motꝰ ſuꝫ
Epicicli. hic vltimꝰ motꝰ ſol tm nã mouetur ex ſuis orbib[us] q[uo]d quattuor motib[us] ſibi ꝓpotent.

Ad 4um dr. Si nulla motꝰ Epicicli mouẽtur ſuꝫ aliq[ui] motꝰ appareret motꝰ
oppoſito q[uo]d dr, q[uo]d ꝓ motꝰ Epicicli nec motꝰ ſuꝫ poſſet motꝰ ita q[uo]d illa pars ꝓ q[uo] appareꝫ ſuꝫ ſit
apparet ſuꝫ motꝰ. Ad 5um dr. Dicit[ur] nã motꝰ nã ẽſſet q[uo]d aliq[ui] motꝰ Epicicli dr ad hoc ad
ꝓpinq[uu]m motꝰ intra concauũ ẽ conuexũ Epicicli circa ꝓpinq[uu]m centꝝ, et ꝓ q[uo] in tali ꝓportione q[uo]d
Epicicli motꝰ intra concauũ ẽ conuexũ Epicicli circa ꝓpinq[uu]m centꝝ, et ꝓ q[uo] in tali ꝓportione q[uo]d
ſimil ꝓ motꝰ Epicicli illa mouẽ tranſeunt tm ꝓ motꝰ lunetꝰ ꝓ parte lunꝫ ꝓ hic.

ASSERTIO Sphere corleſtꝭ de facto mouẽte plurib[us] motib[us].

Iſta aſſert ẽ Cm. dr Matheuat[us] Oxon[ien]ſis ad chriſt[um] Coll[egii] Exẽ[ien]ſis. Hec rõe ſtrict ad
ſonꝫ q[uo] aliqs planeta ſolet gẽꝝ motꝰ in ſigno geminoꝝ gẽꝝ, in ſigno cancꝝ gẽꝝ, in aliq
ſigno motꝰ ſuꝫ ſecundꝫ ſuũ motꝰ ſuꝫ ꝓꝓꝑ ſit tm motꝰ oppoſito motui ꝓpinq[uo] mobilis ſo.

Ad 3m Ratiõ ꝺicit ꝺnũ in moꝛ simplicit̃ cꝛꝺ simplicꝫ ꝺebꝫ in hoc sensu, ꝺa
quoꝺ se alicuꝫ motꝰ cꝛcularis conuenit ei ꝛatõe ꝓpꝛie natꝰ est & recꝺ, ita est in p̃posito. Cꝛcꝰ ꝺ cor
lestiũ solꝰ motꝰ cꝛcularis conuenit, ꝺz h̃ motꝰ ꝺ posse variari ꝓꝺ varietat̃ terminoꝝ ꝺ̃ ꝛepꝛe
sentãtiũ solꝰ motꝰ cꝛcularis conuenit planetis cꝛcꝰ motꝰ maxime ꝓpꝛius. Vel ꝺicit ꝺ̃ ꝙꝺ ꝺiuersoꝝ poteꝛit motꝰ intelligiꝫ
quoꝺ eis cꝛcꝰ conueniꝛet planetis cꝛcꝰ motꝰ maxime ꝓpꝛius. Ad 4m Jõ ꝺicit ꝺ̃ ꝓpꝛietꝫ nõ ꝺo ꝓꝺ tolꝫ.

MEMBRVM SEXTVM.

Vt̃ astra ꝺ se habeant lumen.

Vgatur quoꝺ non ꝓ. Omnia astra ꝓꝺucãt lumen ꝺ̃ sole ꝓ ex se nalꝫ nõ habnt
Arg. 2. ꝓ. Arg. 3. ꝓ. Arg. 4. ꝓ. Arg. 5. ꝓ. Arg. 6. ꝓ. Arg. 7. ꝓ. Arg. 8. ꝓ. Arg. 9. ꝓ. Arg. 10. ꝓ. Arg. 11. ꝓ. Arg. 12. ꝓ. Arg. 13. ꝓ. Arg. 14. ꝓ. Arg. 15. ꝓ. Arg. 16. ꝓ. Arg. 17. ꝓ. Arg. 18. ꝓ. Arg. 19. ꝓ. Arg. 20. ꝓ. Arg. 21. ꝓ. Arg. 22. ꝓ. Arg. 23. ꝓ. Arg. 24. ꝓ. Arg. 25. ꝓ. Arg. 26. ꝓ. Arg. 27. ꝓ. Arg. 28. ꝓ. Arg. 29. ꝓ. Arg. 30. ꝓ. Arg. 31. ꝓ. Arg. 32. ꝓ. Arg. 33. ꝓ. Arg. 34. ꝓ. Arg. 35. ꝓ. Arg. 36. ꝓ. Arg. 37. ꝓ. Arg. 38. ꝓ. Arg. 39. ꝓ. Arg. 40. ꝓ. Arg. 41. ꝓ. Arg. 42. ꝓ. Arg. 43. ꝓ. Arg. 44. ꝓ. Arg. 45. ꝓ. Arg. 46. ꝓ. Arg. 47. ꝓ. Arg. 48. ꝓ. Arg. 49. ꝓ. Arg. 50. ꝓ. Arg. 51. ꝓ. Arg. 52. ꝓ. Arg. 53. ꝓ. Arg. 54. ꝓ. Arg. 55. ꝓ. Arg. 56. ꝓ. Arg. 57. ꝓ. Arg. 58. ꝓ. Arg. 59. ꝓ. Arg. 60. ꝓ. Arg. 61. ꝓ. Arg. 62. ꝓ. Arg. 63. ꝓ. Arg. 64. ꝓ. Arg. 65. ꝓ. Arg. 66. ꝓ. Arg. 67. ꝓ. Arg. 68. ꝓ. Arg. 69. ꝓ. Arg. 70. ꝓ. Arg. 71. ꝓ. Arg. 72. ꝓ. Arg. 73. ꝓ. Arg. 74. ꝓ. Arg. 75. ꝓ. Arg. 76. ꝓ. Arg. 77. ꝓ. Arg. 78. ꝓ. Arg. 79. ꝓ. Arg. 80. ꝓ. Arg. 81. ꝓ. Arg. 82. ꝓ. Arg. 83. ꝓ. Arg. 84. ꝓ. Arg. 85. ꝓ. Arg. 86. ꝓ. Arg. 87. ꝓ. Arg. 88. ꝓ. Arg. 89. ꝓ. Arg. 90. ꝓ. Arg. 91. ꝓ. Arg. 92. ꝓ. Arg. 93. ꝓ. Arg. 94. ꝓ. Arg. 95. ꝓ. Arg. 96. ꝓ. Arg. 97. ꝓ. Arg. 98. ꝓ. Arg. 99. ꝓ. Arg. 100. ꝓ.
Sꝛꝺ ꝓ. Effꝛt lux nalꝫ astrꝰ Lꝫ ꝺ nõ ꝛeflectat sol̃biliꝫ lucꝛet. Jõꝛ ꝺ Eclipsat̃ lũ
equalꝫ tuncꝫ sicut ꝺ nõ eclipsatur. ꝺeinꝺ nõ essent vtiꝫ mantꝫ in luna. Ga essꝫ sic ꝛoma obsciꝛi
tat intrinsꝛca Lꝫ.

Aꝺ 4m ꝛatiõ ꝺ. Ista int̃ ꝺ̃ssꝫ lux, lumꝫ, ꝛaꝺꝰ, splenꝛ, & fulgꝛ. vt ꝺicit
Ditta int lux lumen ꝺ̃ssꝫ. Magr in 2 ꝺ. 13 ꝺ. 1 q. 3. lux ꝺ̃ signat̃ pꝛimaꝛiũ illuminatiuũ in fonte, sꝛt in subiꝰ lucꝛenti: lumen
est id quoꝺ ꝺffunꝺit̃ a cꝛpe lucꝛenti in medio diaphana: ꝛaꝺꝰ aũt est lumen ꝺffusum ꝓ lineã astꝛa
lẽ. splenꝛ est lumen quoꝺ ꝛefleꝛit ab alio cꝛpe ꝛesistente, ad aparatũ obsciꝛi. fulgoꝛ denꝺ est in cꝛpe splen
ꝛaꝺꝰ. Jn ꝓpꝛio ꝺ ꝺffinit̃ est de lumine in ꝓpꝛio sꝛmone lucꝛs.

Ad 2m ꝛatiõ ꝺ. Ꝛaꝺius ꝛe tripliciter ut ꝺicit Alꝺ in 2 ꝺ. 13 ꝺ. 1 q. 1. vt, ꝛecte finalꝫ
Ꝛaꝺij tria ꝛe. ꝛectꝰ, ꝛaꝺius motꝰ est q ꝺffunꝺit̃ a lumiꝛoso in medio cꝛpis diaphanꝛs qꝫ ꝺuꝛat q̃ lumiꝛoꝰ
est. Ꝛaꝺius ꝛeflexꝰ est, q occuꝛꝛente medio in alteꝛiꝰ ꝺiaphanꝛtat nõ ꝺ̃ omnino aparẽ multa lucꝛa in illo medio
ꝓꝺ non ꝓꝺ lineã ꝛectã, ga immutat̃ ab angulo. Ꝛaꝺius ꝛefleꝛus est, q occuꝛꝛendo opaco aliq in teꝛminatiõe ꝓꝺ
ductus lumiꝛis, ꝺffunꝺit̃ in ꝓtꝛia ꝓꝺuctiõe, cui ꝛaꝺius est ꝙꝺ agens nale agit q̃ ꝙꝺ ꝛeꝛsꝰ, & ꝺ nõ
valet plus ꝛefꝛt in ꝛectꝰ agit in obliquũ. Quaꝛta ꝛatiõ multiplicatꝫ ꝓꝺ ꝛectꝰ ꝛaꝺius immediate generatus
ab ipsa lucꝛ & est immediatꝰ ꝓꝺuctꝰ ꝛectꝰ solis ipsiꝰ lucis, q̃ ꝺicit ꝺ̃ ꝓꝺ q ꝛaꝺius nõ essꝛt intꝛmꝺꝰ hic ꝓꝺ
ꝺ supꝛa sensꝰ q̃libet sꝛpꝛalꝫ q̃ꝺ ꝛectꝰ sꝛpꝛalꝫ. Et nõ ꝛecte sꝛpꝛalꝫ ꝺ ponat supꝛa sꝛpꝛalꝫ
inꝺꝛct sꝛpꝛalꝫ ꝓꝺ ꝙꝺ ꝛectꝰ ꝺ, ꝺꝛct alis, ita ꝙꝺ lumen supꝛa ꝓꝺit ꝛectꝰ immediate agit ꝛectꝰ.
Aꝺ 5m ꝛatiõ ꝺ. Ꝛaꝺius lumꝛs & lux ꝺ̃ ꝺnmatꝫ ꝺ ꝺffꝛtiã ꝺ̃ ꝺicit ꝺ̃ ꝺnꝺ ꝺicit ꝺ̃ ꝺnꝺ ꝺicit ꝺ̃ ꝺnꝺ

...mnia; dicit luna p̄ amare ad solē aspectū varie illustrari, quia n̄ magis recedit ab magis illustrato ita quod dō ex dimidio sui reperiri totali illustretur. Contra ibi ga eadē est ratio in alijs astris sicut in corpa terrestri dicit, astra recipiūt lumen equali modo sicut luna.

ARGUENDO. Omnia astra recipiunt lumen mutuatū a sole licet in se alijs appareat lucida. Ibi dicit esse licet in se alijs appareat clarissima. Sed astra q̄ sunt quasi equaliter distantia ab horizonte. Contra dicit ibi. Corpa luminosa constituūtur ex diaphana condensato et pura in terra stella. Quamuis et appareat sole: aliq̄ eorū sit diaphana licet in se alijs appareat clarissima. Sed est corpus luminosū licet non sit ita pellucidum sicut sol.

ARGUENDO. Lux q̄ pertinet in astris nō est aliquid substantiale: dicere hoc ad comunē sensū. Licet ibi dicant hoc esse manifestū. Ideo q̄ lux q̄ est in astris nō est substantia; sed q̄ lux in aliquo est accidens. Sed in nullo est substantia, quod in nullo est subiectū nullo accidēte. Ergo. Sed nullū est accidens, nisi sit forma substantialis. Quia omnia alia accidentia presupponunt substantiam ad quam sunt.

ARGUENDO. Lumen nō est aliqua substantia: nō completa in genere substantie. Quia substantia completa est illa, que nō indiget alio, ut sit extra subiectū, nec requirit ad hoc quod corpa sint simul, lumen non est huiusmodi. Quia est substantia incompleta quia multa requirit ut sit pellucida: nec forma substantialis. Quia illud quod accidit quando in aere illuminato sunt quasi tot accidentia quot illuminantia. Ergo lumen non est substantia.

ARGUENDO. Lux omnium astrorum pariter nō est de natura spiritus. Ibi dicit quia sunt quidam q̄ ponūt quod lux sit

Assertio 1ª. In doctrina Peripat. est orbis Coeli et astra agi in hoc inferiora. Prob. 1º ab Auct. Lucae. Pharis. et Pharis. sex. 2º Sal. et 3º quia motus in circulo obliqui, et in Zodiaco sit sine principio et corruptione in infinitum. 3º quia ratione stellae non alterant aliqua admodum in hoc inferiora. Sicut non mutant in vestitu, qua ratione stellae non alterant aliqua admodum in hoc inferiora. Sicut non mutant in vestitu, qua ratione stellae non alterant aliqua admodum in hoc inferiora. Sicut non mutant in vestitu.

Assertio 2ª. Coeli et astra agunt in Elementa et quae duplici actione non solum quia ad alterationem sed et quoniam quidam augmentationem. Prob. 1º quia animadvertimus solem et alios stellas calidas ad Zenith aliquem existentes elementa superiora sicut ignis et aqua minuitur, et consumitur in superficie, aer autem rarefit, planeta frigidus sit, sicut humana corpora opposita accidit quidem in elementorum inferiorum, puta aqua sit. 2º quia quidam stellae quaedam alias mutationes quae ex experientia quia non videmus agunt sed de superioribus regionibus mouetur materia quaedam ad motum inferiorum, sicut apparet in cometis, et aliis huiusmodi praesertim in illis locis quidam et materia quaedam corruptibilium.

Assertio 3ª. Planetae et aliae stellae non solum actione supra mixta tum in forma quam effecta: de imperfecta patet quia imperfecta non quidem ab illis, materia imperfectionis sed vapores exhalantur ad illum quidem locum quae illae movent post in stellis corruptibilium quae non movetur ab oriente in occidentem. Secundo motus coeli sunt ad quae in aeriis signorum determinatum illuc. a qua generantur. De effectu ad probandum quia quidam metalla inveniuntur ex constellatione huius regionis ad illa regiones et non ad alium quia ad hunc non sit actio tota ratio diversitatis regionum et ad hoc coelorum.

Assertio 4ª. Coeli et stellae non solum non sunt actiones supra inanimata sed ad supra animata, alterando sit corpora ad qualitates convenientes aut disconvenientes in alia puta organa sensus imitando et alterando ad alia quidem convenientes ut sed ad disconvenientes, ex quibus quae organa tactus et consequenter gustus quod probatur ad aut intellectum huic salua indirecte quia ad determinatum sensus in actu suo rationis demonstrat intellectus non post in sensibus et lunaticos in quibus imaginativa et cogitativa. Simili modo sit motivae possunt ad effectum determinatum in voluntate huic appetitus sit consilium alterando ut magis inclinata ad hoc quod illud. Et quia in virtute voluntatis naturales inclinata ad quod quod quidem quod efficaciter appetibile ab appetitu sensitivo ideo hoc modo inclinat voluntas, impossibile tamen necessitatem habet ratio inclinans ex sua libertate post omnes et hoc est quod aliqui astrologi, quae iste quantitatem voluntatis humanarum ad signa appetitus sensitivi quod datur transgressio de quibus in quibus sensus solet

Assertio 5ª. Non tam de coelis mobilibus sed de ipsomet coelo immobili. Imperium probabilissimum est ipsa influxu in hoc inferiora. Quia quae eminenter habet praestantiores effectus quando dicta assertio est. Nam in 2 dist: 2 part 2 art: 1. q. 2 Nic. de Ang. Franc. Mayer. dist: 13. q. 3. Gabr. et S. Bonavent. lib 2 de Generat. Cap. 2, ubi inquit maxime cognitum in mathematicis universitate aliquid substantiae esse ubique et aliquid excellit materiae ad unum quidem sed alterum operationis sed fratres quae dicit Alex. 2 Gel. loc: 17 et 7 Metheor. Cap. 7 cui de sufficientem illud sed Aristotelis in qualibet quia esse substantiae habitum et aliquid sit.

Assertio 6ª. Coeli et astra non alio agunt in hoc inferiora principaliter quam per suam formam substantialem quae licet non sit materia instrumentalis et proprium tamen quia forma substantialis dicitur sed conjunctum effectu in substantia. Hoc assertio est contra Alex. et quia quod non quaedam est in quia assertio quod ad quae quia materia, quae dicit aliquid quod quidem quod quidem quod quidem

DIFFICULTAS Utrum sex positionum differentia Coeli conuertant Peripateticos.

Suppono esse ens Ens est ô entitate positionis. Sursum, deorsum, ante, retro, dextrum et sinistrum ex prio sumpsit ab alteribus alius, ens ex natura rei, ita secundum diuersa genera

...situm sui ipsius potentiam et statum, sicut est in animalibus pictis in hac in quo sursum est principium ad generationem et nutritionem suae ipsius summa et ita corpus est sursum de natura rei ita autem et attributum huius sursum sunt radices et ex natura rei respectu terrae ponuntur sursum deorsum in animalibus autem attributum huius deorsum est principium generationis ad terram elementarem, ita quod illa pars animalis quae est ad terram deorsum et quod illa pars quae est versus locum graviorum dicatur deorsum.

Supponendum

Dextrum et sinistrum duplex possunt alicui inesse. Uno modo ex natura rei simpliciter et ita dextrum illa pars animalis quae est magis virtuosa et habilior ad motum et a qua incipit motus habilior corporibus, sinistrum vero quae illi opponitur et hoc modo apud anatomicos et scientes animalia consurgit: alio modo respective. Sunt quaedam res quae in ipsis et talis modo respectu in hac unaquaque alia. Similiter dicimus quod sursum et deorsum, dextrum et sinistrum possunt accipi dupliciter. Primo ostensionaliter dicendo, quod sursum est ista pars caeli quae est in qua magis videntur stellae fixae et natura rei sensibilis convenit animalibus in qua illa quae sunt in qua magis videntur et deorsum est pars opposita et retro sensibiliter: quae vocatur occidentalis et retro; animal autem convenit respectu utriusque sensibiliter: quae vocatur occidentalis et retro.

Ista supposita quae ad opus habentur.

Theorema

Caelum est igneum. Caelum nullam habet formam substantialem nisi est principium illarum motuum ex natura rei consurgens. Sed quia haec est falsa. Caelum est principium illarum motuum ex natura rei consurgens. Sed quia haec est falsa quia caelum non est principium motus ad quietem. Ergo et illa. Caelum est ignis. Quia si caelum esset ignis, cum ignis moveatur motu recto sursum, caelum moveretur motu recto sursum. Sed caelum non movetur motu recto sursum. Ergo caelum non est ignis. Quia si caelum esset ignis, cum ignis moveatur motu recto sursum, caelum moveretur motu recto sursum. Sed caelum non movetur motu recto sursum. Ergo caelum non est ignis.

Membrum primum

Ut elementa sint figura sphaerica.

Videtur quod non. Substantiae caelestes, cum sint immobiles, non habent aliquam figuram. Sed figura sphaerica est motus circularis. Ergo caelum non habet figuram sphaericam. Contra oppositum. Quia figura est motus debitus substantiae caelestis. Ergo caelum habet figuram sphaericam.

Caelum est immobile et hoc quia est immobile et perfectissimum et nobilissimum corporum. Sed figura quadrata est immobilis et figura circularis est mobilis et figura quadrata est figura nobilior figura circulari. Ergo caelum habet figuram quadratam et non circularem.

Quaeritur. Quomodo haec intelligi possit quod caelum habet figuram sphaericam et non figuram quadratam.

Ad quaestionem. Respondetur quod haec intelligi possit quod caelum habet figuram sphaericam et non figuram quadratam quia figura sphaerica est figura nobilior figura quadrata et magis perfecta et magis conveniens caelo quam figura quadrata. Et hoc quia figura sphaerica est figura simplicissima et figura quadrata est figura magis composita quam figura sphaerica. Et hoc quia figura quadrata est figura magis composita quam figura sphaerica. Et hoc quia figura quadrata est figura magis composita quam figura sphaerica.

Assertio

Quia elementa sunt sphaerica figura. Quia mundus est globosus et figura globosa est figura sphaerica. Ergo mundus est figura sphaerica. Quia elementa sunt partes principales mundi. Ergo elementa sunt figura sphaerica.

Terra est sphaerica figura.

Assertio

Quia est sphaerica figura et hoc tam ab oriente in occidentem quam a meridie in septentrionem. Ubi Iulius Caesar Scaliger et Ptolemaeus et Cosmographi dicunt quod terra est sphaerica figura et hoc tam ab oriente in occidentem quam a meridie in septentrionem. Ubi Iulius Caesar Scaliger et Ptolemaeus et Cosmographi dicunt quod terra est sphaerica figura et hoc tam ab oriente in occidentem quam a meridie in septentrionem. Ubi Iulius Caesar Scaliger et Ptolemaeus et Cosmographi dicunt quod terra est sphaerica figura et hoc tam ab oriente in occidentem quam a meridie in septentrionem. Ubi Iulius Caesar Scaliger et Ptolemaeus et Cosmographi dicunt quod terra est sphaerica figura et hoc tam ab oriente in occidentem quam a meridie in septentrionem. Ubi Iulius Caesar Scaliger et Ptolemaeus et Cosmographi dicunt quod terra est sphaerica figura et hoc tam ab oriente in occidentem quam a meridie in septentrionem.

Quaestio

quod nobis dr. aby hoc nō aliqs quenit quod ex rotunditate tre S. Jor̄ pat. Quia eadē Eby-
ssit unā ymaginē nobis in aēra nāli apparet orientalibus circa hoc. Sibyll prig
ssit unā ymaginē nobis in aēra nāli apparet orientalibus circa hoc. Sibyll prig
omnia quod nobis. et quod non sit rotunda ab occasu in septentrionē pat. ga hiby exhiby essub
septentrionē ḡa stella sit semp̄ter apparitionis alt̄ vir ymaginē accedēt ad polū arctic.
alia vo semp̄ter occultationis ymaginē sit ymaginē polo antarctico: aby hoc non euenit nī ppter
tunditē tre nī sphē austrū et septentrionē. Sic ppter ga si nō esset aby. tūc tunditē ayus
oiby obes sphēre semp̄ apparerent et simul aby oriretur et occumberent simul et sic non esset

QVAERITVR 1o Vtr Terra cum Montibus sit creata.

Dicit Damasc: lib 2 de fide ort: Cap 6 et 10. et alibi sātes. Trā et aquā creā-
tas in et ppter globosā fuisse natas eis ppetuā fuisse creatā; nullā vō aliā fuisse sorti
bus oīs ostendimus ppter aquā in mūdo semp̄ fluentē et cuncta mūdi includentē dissolvendo mūdi
ḡ cunctas res et alior animātiū habitatiōnē.

QVAERITVR 2o An Terra comparatione Coeli sit instar puncti.

Rndeo posse nō hoc dici tra comparando ad Cēlū absolute vel quod mā assignā
absolutā nō comparando ad cēlū nō est quasi punctū ḡa est dimensibilis, punctū aūt est indi-
visibilis. Quod aūt dicit in mūdo sēpēt et cuncta mūdi includentē dissolvendo mūdi
ḡ cunctas res et alior animātiū habitatiōnē.

QVAERITVR 3o Vtr Terra sit centrum mundi sue in medio mundi.

Rndeo quod sic. nā aqua, ḡa qua tra ex oī parte est remotissima a fine qual
ibet sed a dolore ḡa nō fert ultra deorsū, sed sistit in medio: hō ga ad ēs stellas circa
libet sed oblicq; existentes sunt in tra sunt in maxima apparent magnitudine, sed sol nō
est alia rō nisi sit quod tra cū aqua in medio mūdi immobiliter tangēs centr. mūdi immobiliter manēt.

QVAERITVR 4o Vtr Terra ad Aquam ed̄ globosam probabilissimū ēē videat

Rndeo quod ed̄ globosam probabilissimū ēē videat ex diuersis cursibus stellarū
ex diuersis cursibus quē io ex experientia pronūciatur aliquis Cosmi in litteris maxime puta aliqua turris
altā, hoc facto ascendendo navigio a littore in aliqua distantia nō potest amplius videri turris quidem mal
ex. ascendēt sumitas mali videbit, sicut nondū aduentū viri appropinquat prig cognoscunt
ex. ascendēt sumitas mali videbit, sicut nondū aduentū viri appropinquat prig cognoscunt
crescentia montis et sumitates turrium eminentiores quod radices ex fundamenta, in hoc nō
crescentia montis et sumitates turrium eminentiores quod radices ex fundamenta, in hoc nō
videri ex alia rō quod ex globositate aby. Sed Deus Josue 3o magnitudō est longa trāsitus
videri ex alia rō quod ex globositate aby. Sed Deus Josue 3o magnitudō est longa trāsitus
ḡa sue gratiby; aby. parlet aquē C̄ spūt in gutturibus et vocibus derbatē audiēs rationabiliter nali
ḡa sue gratiby; aby. parlet aquē C̄ spūt in gutturibus et vocibus derbatē audiēs rationabiliter nali
appellat fīgā Sō tangēs tēr cuius sunt gratiēs.

Ad 1m Sic. Ad 2m Sic. Ad 3m Sic. Ad 4m Sic. Ad 5m Sic. Ad 6m Sic. Ad 7m Sic. Ad 8m Sic. Ad 9m Sic. Ad 10m Sic. Ad 11m Sic. Ad 12m Sic. Ad 13m Sic. Ad 14m Sic. Ad 15m Sic. Ad 16m Sic. Ad 17m Sic. Ad 18m Sic. Ad 19m Sic. Ad 20m Sic. Ad 21m Sic. Ad 22m Sic. Ad 23m Sic. Ad 24m Sic. Ad 25m Sic. Ad 26m Sic. Ad 27m Sic. Ad 28m Sic. Ad 29m Sic. Ad 30m Sic. Ad 31m Sic. Ad 32m Sic. Ad 33m Sic. Ad 34m Sic. Ad 35m Sic. Ad 36m Sic. Ad 37m Sic. Ad 38m Sic. Ad 39m Sic. Ad 40m Sic. Ad 41m Sic. Ad 42m Sic. Ad 43m Sic. Ad 44m Sic. Ad 45m Sic. Ad 46m Sic. Ad 47m Sic. Ad 48m Sic. Ad 49m Sic. Ad 50m Sic. Ad 51m Sic. Ad 52m Sic. Ad 53m Sic. Ad 54m Sic. Ad 55m Sic. Ad 56m Sic. Ad 57m Sic. Ad 58m Sic. Ad 59m Sic. Ad 60m Sic. Ad 61m Sic. Ad 62m Sic. Ad 63m Sic. Ad 64m Sic. Ad 65m Sic. Ad 66m Sic. Ad 67m Sic. Ad 68m Sic. Ad 69m Sic. Ad 70m Sic. Ad 71m Sic. Ad 72m Sic. Ad 73m Sic. Ad 74m Sic. Ad 75m Sic. Ad 76m Sic. Ad 77m Sic. Ad 78m Sic. Ad 79m Sic. Ad 80m Sic. Ad 81m Sic. Ad 82m Sic. Ad 83m Sic. Ad 84m Sic. Ad 85m Sic. Ad 86m Sic. Ad 87m Sic. Ad 88m Sic. Ad 89m Sic. Ad 90m Sic. Ad 91m Sic. Ad 92m Sic. Ad 93m Sic. Ad 94m Sic. Ad 95m Sic. Ad 96m Sic. Ad 97m Sic. Ad 98m Sic. Ad 99m Sic. Ad 100m Sic.

Ad 1m Sic. Ad 2m Sic. Ad 3m Sic. Ad 4m Sic. Ad 5m Sic. Ad 6m Sic. Ad 7m Sic. Ad 8m Sic. Ad 9m Sic. Ad 10m Sic. Ad 11m Sic. Ad 12m Sic. Ad 13m Sic. Ad 14m Sic. Ad 15m Sic. Ad 16m Sic. Ad 17m Sic. Ad 18m Sic. Ad 19m Sic. Ad 20m Sic. Ad 21m Sic. Ad 22m Sic. Ad 23m Sic. Ad 24m Sic. Ad 25m Sic. Ad 26m Sic. Ad 27m Sic. Ad 28m Sic. Ad 29m Sic. Ad 30m Sic. Ad 31m Sic. Ad 32m Sic. Ad 33m Sic. Ad 34m Sic. Ad 35m Sic. Ad 36m Sic. Ad 37m Sic. Ad 38m Sic. Ad 39m Sic. Ad 40m Sic. Ad 41m Sic. Ad 42m Sic. Ad 43m Sic. Ad 44m Sic. Ad 45m Sic. Ad 46m Sic. Ad 47m Sic. Ad 48m Sic. Ad 49m Sic. Ad 50m Sic. Ad 51m Sic. Ad 52m Sic. Ad 53m Sic. Ad 54m Sic. Ad 55m Sic. Ad 56m Sic. Ad 57m Sic. Ad 58m Sic. Ad 59m Sic. Ad 60m Sic. Ad 61m Sic. Ad 62m Sic. Ad 63m Sic. Ad 64m Sic. Ad 65m Sic. Ad 66m Sic. Ad 67m Sic. Ad 68m Sic. Ad 69m Sic. Ad 70m Sic. Ad 71m Sic. Ad 72m Sic. Ad 73m Sic. Ad 74m Sic. Ad 75m Sic. Ad 76m Sic. Ad 77m Sic. Ad 78m Sic. Ad 79m Sic. Ad 80m Sic. Ad 81m Sic. Ad 82m Sic. Ad 83m Sic. Ad 84m Sic. Ad 85m Sic. Ad 86m Sic. Ad 87m Sic. Ad 88m Sic. Ad 89m Sic. Ad 90m Sic. Ad 91m Sic. Ad 92m Sic. Ad 93m Sic. Ad 94m Sic. Ad 95m Sic. Ad 96m Sic. Ad 97m Sic. Ad 98m Sic. Ad 99m Sic. Ad 100m Sic.

vnq; reg dones q; aguard appellant maria. Quare nec id nō est globus in se sola sed cū trā-
stat globos suis et hic grat ad obiectū

Ster et Ignis sunt globosa figura

ASSERTIO 5ta. Aer et ignis hic dr sphericā figā lic nō vtiq; quod
attinq; superficiem, nā ignis licet rotundus nō est datū, quin sit rotunda quātūcunq; angulos exhibeat
exterioles, de cetera vo globosā ig est quia est figa capabilis vt q̄dā Cosmographi loquūt dorenta ga
nō equales ex oī parte gr creatur, vasa ignis ad id nō possent equaliter mobilia atq; in ignem vni-
uersū z quod nō est in globo adequatū destrueret ēt ordinē ad q̄ sūt conuexa sufficiem
corpis aer conuexus quasi superficies ignis erit ēt ovalis, superficies conuexa corpis aer globo adiacē
entis ēt quasi superficies conuexa globo sub.

v. pag. 266

Ad Rationes in oppon. ad 5ta nāles nō ppt mot solū rapta est figa
sphericā celi sed ēt ppt talē ysosidā stam q talē figā exigit, sit ne globosa ig marine spūales
spūales ministeria et architectura structuras mirabiles est accommodata. Ad ijm dicend sit ēt quasi
uniuersū quod ēt est sphericū, experientia omnia esse debuerūt.

Ad 2dum dico Celū Empyreū non ppt immobilitatē dicitur á stare. Pōt. sūa ēt igna
dratū cū ignis tota potuisset esse immobile sic figa sphericā fuisset, sed vel ppt mobilitatē corpis
talem z ppt pulchritudinem mundi vel ppt aliud aliquod aptius nobis ignorātū est.

Ad Confirmat ex dubitando.

DISPVTATIO. Vtrū quodlibet Elementum quo superius eo maius sit in Quantitate.

Videtur quod sic. Quia proportio alicuius partis alterius elementi ad totū alterius elementi
est ex una parte vtra pte z de facto est vtra possibile esse ig. ergo est. Ille ex una aqua
in aerem. et ex una aere in ignem. Sed quodlibet elementū sphericū inferius in duplum ignis
tale excedit.

Aduertendū 1o. Mundi situ nostri quidā ambitus terre et diametrū eius sit varij apud
hi ac clarissimos astrologos. Petrus Apianus in sua Cosmographia Cap. 1o. vbi supponit 1o tanqz
certissimū totū terre ambitū contineri 6000. graduū secūd de circulis optimē diuisū. et vnius gra-
dus milliaria 60. dest vnius gradus circuli variāti ēt secūd de quantitate ambitus terre,
quos ipse dicatur vnius gradus sexaginta milliaria Italica comprehendit ipse nobis sua sibi persuasione hic
multiplicando tricies sexaginta gradus tria fiūt quatuor milia, q sexaginta ducta cum ambitu tria de-
cies centena milia 1800. multiplicando ēt 1o per tria habet quoq; milia. Diuidit deinde
medietas tria. Cuius linea recta q extenditur eius ex vtraq; parte sua media precisa cuspide, q erit milliarum
Italicorum 6357 ℔ Polomeus ab 1718 ℔ et ille mediocres qui regulā diuidendo ēt archimedes
multiplicando fiūt cuiusvis 1o et diuidendo quidē 1o ex quo quelibet diameter mille 19 fit,
ita se hic ad cuiuslibet circuli 22 ℔ vbi diuidat fiunt mille vnū gradus in tria cen-
de studia quasi milliaria Italica 6000 alter duorū quarta hic totus tria ambitus continebit fiunt
180000 tot est milliaria Italica 2500 q diuisa ambitu q fiunt quinquaginta 360 gra

Aduertendum 2o. Quando dicunt aliqd de amplitudine rei aliq et certe quod du-
plus maior sit vel pars duplo minor ea q aliq unius, vel duo mille milliarib. distantiq oppidi esse q a
dijs nisi et vbi. Pulchre vnius vtrius trahi requiritur alij, vbi nō ex ista causa quando proportio
sit quantitatis aqua respectu rei, in qua sit ex fundatum certissimū est duo milliaria q vndiq
ab fundatum superare, qa deficientia est a inhabitabili maria transmarinis bestiis in q sunt
de certissimi quod non sit vltra altitudo sui fundati marini qa ad 2 vel 3 milliaria certissi

de aere

de cœlis alchabitij dicunt Mathematici quod nō excedat altitudo quod ad [illegible] milliaria et sic globabilitatem colligūt ex altitudine conterminij ꝯ in tali distantia nūc ipsum dominium apparitionis aspectus et ja cū sint [illegible] ipij et adhuc in scholis astrologorum ꝑ certis cometis gaudent alchabitij Ignis aut generabilis inspiciendo a suis alchabitijs cometarum et Planetarum ostij ad concavum lunę nūc globabilitatem Matthei ꝑ diametrum de nō stronac de 172578 Hic tm ꝑ notat manifeste constat ignis ad hanc difficultatem est negativa Pro parte tm negativa est

DICENDUM Non esse nec ut Elementi quia supij ij sit in profundo tale manifestum Istud est manifestum ex ꝑ 2 cō Aduersi. nihil distinctum agunt etsi superius sit terra non tm ipsa profundior, imo ac aer tm in superficie sit aquarum

Ad Rationem Dicendum quod [illegible] mentis Ptholomei tm quia est Ptholomeus pars ad partes in Elementis ꝑ est totus astrol. Quarta argumenti patet ex una regula hic in gnali grossitudo aij, ita si terra tria converteretur in aquam fieret decuplo sor ꝑ quod nec ita est sor est Aristotel, nō tm Illud quod inferius quod minus ignis quia supij Elementi sit densitio maij inferiori

Et sic finit dictus circa libros de Cœlo. Ad Laudem et Gloriam Christi

Istud Condictoris corum Largitoris qui vivit
et regnat semper victurus ac
regnaturus cum suis electis
in secula seculorum.

AMEN

PRIOR INDEX QVAESTIONVM TOTIVS OPERIS

quæ in hoc toto libro continentur, in quo aliquot tantùm quæstiones cognatæ cum doctrina D. Thomæ et Doctoris subtilis. Sicè proponuntur.

Ac primò

EX PROOEMIALIBUS QVÆSTIONIBUS.

An minus Vniuersalia prostata ipsis sint nobis magis Vniuersalibus. pag. 14

EX PRIMO LIBRO

An Materia prima sit pura Potentia in genere entis. 34.

EX QVARTO lib. Physicorum.

An duo Corpora possint esse in eodem loco 196.

An per aliquam virtutem diuinam vnum corpus possit esse in duobus locis 199.

EX LIBRIS DE GENERATIONE ET CORRUPT.

I. Substantia sit immediatum principium generationis 294.

II. An Generatio et Corrupt. fiat reductibiliter ad Actum primum 298

III. An in animatis detur forma corporeitatis et alie formæ substantiales ordinatæ ad animam Vegetat. 301

IV. Intensio Qualitatis fiat per additionem graduum ad gradum 321.

V. Elementa maneant in Mixto formali neque? 371
V. Detur Actus Physica in distans? 343

Ex libris de Cælo.

An Cælum constet ex Materia et Forma? q. 256
An Materia Cæli sit alterius roris à Materia sublunari. q. 257.

An Causa Universalis Deus necessariò concurrat actu cum Causis secundis ad operationes easdem.

Ex libro de Anima.

V. Potentiæ Animæ Organicæ distinguantur realiter ab Anima

Posterior INDEX Quæstiones quædam selectiores et disputabiliores indicat.

V. Compositum quidditative ex Mā et Forma componatur 82
V. Compositum ex Materiā et Forma sit aliquid distinctum à Materiā et Formā simul sumptis 86.
V. Quatuor tantùm sint Genera Causarum. 101
V. Subjectum mutationis Accidentis sit Mā prima 115
V. detur vel dari possit ratio sufficiens maioritatis et magnitudinem 183
V. Entia tam permanentia quàm successiva potuerint creari ab æterno 245
V. Mundus sit vel potuit esse ab æterno 252
V. Generatio alterius sit Corruptio alterius 308
V. per rarefactionem nova Qualitas acquiratur et contigua deperdatur 334
An Elementa maneant in mixto secundum propias Formas. vere?
An Elementa misceantur à Generante.
An si daretur Vacuū intra Universum Motus in eo fieri posset.
V. Primum sit Ens reale positivum. 61 pulcherrima Quæstio.

CONSIDERATIO ΦΗΣΗΩΛΩΤΗΚΑ SVPER II. LIB: ARIST: De Generatione & Corruptione

PROLOGVS

CIrca Prologum. hor̃ Libror̃ de Gnatione et Corruptione gd Cat nouũ est. Dig. rendum esset de Autore ipius. Quod eos conscripserit, seu ja certũ ac indubitatũ est Aristi: autorem extitisse non est quod in scripto nouũ grammi: maiori diffusione seq̃tur. Quendi de obiõ adeq̃ato, qd nam illud sit quod adquirat doctrina in istis libris tradita. seu nec in hoc ori multum morandum cũ euidens constet huic Libri ipius ad Objectum. q sibi corpus nale qt eiusmodi qd obiõ arbitrat. vñ et hos libros aliquod partiale corpus qd rãm aliquid determinatũ specificat, qd obiõ habe oportet. Obiectum igr Corpus nale mobile ad formã subeãtem principale; ad quantitatem et qualitatem ming principale: siue corpus ipius augmentabile, gnabile et alterabile. Istud dictum stabilitq qd hoc vel maxime ja patuit, seien partialis debet omnino participare rãm obi formalem totalis ita vt de ipso obiõ partiali possit enuntiari obiõ totale sicut Genus de sua spe; quod non esset si gnatio esset obiõ horũ Librorũ. nec obstat inscriptio eos quod de libris de gnatione et Corruptione intitulentur qa opus hic non obiõ seu sola exquisita intentio Authoris. q nullo modo curanda nra est cum obiõ, sicut qui scribit de Cœlo inscribet Cœli lib. de progr. Cap. 6. Quæcunq tradita in 2 libro de Elementi q sunt principia corporis mixti; gnabilis et Corruptibilis similr termini gnationis et Corruptionis de quib in hoc lib. pria intentio considerata. Et hinc patet quod rãones Galeni cõ mdi sent. minime concludant nec aliqd eorũ sant. quod ni ja no valet at constat inde, qa non est nr quod scien partialis principia materia sensibilis totalis ipius, supponi inuestigata in toto ad quod respectu partialis, quãqm et sub

corpus

corporum mixtorū cuius ꝯrarietatis nec ead est existimandum quod sic de causis mutationis ꝑ. esse considerat Aristo aut eorum Galeny, ga textu huius status oppositi oñdit eū dicit. De Gnatione aut et Corruptione eorū q̄ nata gnanti (intellecte corporū hui similis de omnib et eoꝝ dicendū et rationes. Secunda ratio istius mag valet ga ex ꝓcedit ex autoritate negatiua et supponitur falsum, quod nim. subiū debent oñdi in scientia quod sit, imo hoc ipse concludit contra eū quod Gnatio sunt mutatio ut ipse tenet nequa quid sit subiecti ga hui de ipsa q̄ utrum sit, et quid sit. Aristo deinde Libri inscribunt de Gnatione et Corruptione, nr̄ solertie aliqui q̄ considerantes eo quod a principalioꝝ voluit Aristo totū opus denominare. Cæterum quantū attinet ad ordinem, huic fuisse videtur hoc modo quo ꝑ egit in 8. Lib. Physicoꝝ de ipsis q̄ sunt communia alicui nulli ut sunt principia Materia, Forma, et Priuatio, passiones communes ut potē Loci Temporis motus, et Aristoteles ad diffinitū de corpore simplici in Libris de Celo considerando principia motus localis Celestium. Eadem hic in libris de Gnatione et Corruptione agit de corporibus gnabilibus, Corruptibilibus ut, et eorū principiis puta de Elementis.

SUMMA VERI LIBRI.

In ꝑo Libri agit considerando.

Hoc primus Liber dissentit Aristo ut in ordine est de ipse q̄ concernūt corpa nāle mobile tm̄ secūm formā substantialem quā accidentalem. In ꝑo Libri tres principales considerationes q̄ pertinent de Gnatione et Corruptione an et quid sit, quodq; in se diuisibile et hoc habetur a textu. ꝑo usq; ad 25. Secundo agit de augmentatione quia ratione sit motus ab gnatione a textu 25 usq; ad 30. Tertio De tactu et ledone, passionib q̄ ad ꝓdicta motus omnino requirit agit in sequenti usq; ad 82 Quarto usq; ad finem primi libri de mixtione. In 2do ad 4. lib. 3 solū oritur de principiis corporū mixtorū, aut potē de elementis et eorū numero dissentit a textu ꝑo usq; ad 24. In 3io. De mutua transmutatione elementoꝝ quod habetur a ꝓdicto textu usq; ad 30. In 4to tanq; de causis transmutationis gnabilium et corruptibilium usq; ad finem 2i. libri.

In 2do quot

SYNOPSIS PRIMI.

Nota

In hoc syntagmate illa q̄ solum q̄ in hoc Libro de Gnatione attinet, cui ordinata erunt hinc aut huius capitibus iuxta sententiam contentorū additionis cuiusq; tot membra quot diffinitatum amplitudo ac diuersitas postulat, exponentur. In ꝑo igit capite q̄ ad gām considerationem attinent, sed de Gnatione et Corruptione; agemus. In 2do de alterationis institutis considerat. In 3io illa q̄ ad eam considerationem ꝓcurent assignet. In quarto q̄ ad eam et in quinta q̄ ad ultima specialiter dantur q̄ solum

CAPVT PRIMVM.

De Generatione et Corruptione.

Vt ordine quo Philosophy in ja suis libris quarte de Gnatione et Corruptione disserut nos eam in hoc Cap. Gerardus Bo supposita ex 8 lib. Phis. notitia principiorum corporis naturalis ens est Quid et Quot sint, de ijs sed quia ipsa corpora naturalia mutantur agendo et pti. Prius igr de Gnatione quam maximam mutationum sint et quotupua, ac de eis oppositis scit corruptione Vni et Quid sint, tanq de iis quarta ipsarum earum principia determinabit solent aliquot membris distinguere.

MEMBRVM Imum.

Vtrum in Natura sit Generatio et Corruptio

Videtur quod non sit. Bo si darent Gnatio in natis sequeret aliqua nata fieri ex nihilo Rationes
Consequens est fal. Bo Barbath Phy. Quia sequeret ex aliquo et non ex nihilo Gnatio esset mutatio inoppositum
sed quod quid non est Gnatio simplex sed alteratio: fal. ga scit Bo abt Gnatio esset quid ad
non ens sed Quid et ista Gnatio simplex ad non ens simplex sed Gnatio simplex ad ens simplex
sed Quid. Bo Gnatio simplex erit ens non ens simplex, tale est nihil Bo ex nihilo

Secundo: Gnatio sed Phs et Phis: tres Bo terminat ad esse sed hoc no est ipsa essentia ga
essentia sunt ab aterno ex 7 Metth. tex: 27. Bo existens: at ga hoc est actus Bo Gnatio termi-
nat ad actu ens. Bo nihil est gnatio simplex sunt substantia

Tertio si Gnatio quaret dari
Gnatio in rebus maxime ut ja aggregata gnationes segit impossibile esse et alteram sunt di-
cit Antiquus arguit Phs no tex. sed hoc impossibile nullum esse, hi ga prius gnat fierent sine po-
sterius: at substantia est prior accidente. Bo et mutatio substantiae quam gnatio erit prior mu-
tatione accidentali, ut note alterationis in ja in corporibus celestibus dabit alteratio nec ibi
gnatio vel corruptio. Bo Duo solutiones

Ad ducendum. Gnatio quantum ad significationem nominis est transmutatio sive Gnatio qua est
egressio a non esse ad esse, et hoc esse sive sit substantiale sive accidentale: sic gnatio
simplex: si sed de gnatio sed quid. Corruptio vo est oppositum illi, ab esse ad no esse et
hoc modo q oppositum dicitur gnat: De Gnatione et Corruptione alio modo dicta nulla fuit apud Opiniones
antiquos Philosophos, nec in sensu et expositione eorum dicti assumpti, at no de gnatione Antiquorum
prout modo multis et variis sententiis se diversarunt: nisi Parmenides et Melissus

omnino ipsam ntyarunt putantes mihil de novo gnãj aut corrupj sed substãn, sed quod
sola matia existat ingnãbilis et incorruptibilis sit tota substãa ois retũ, mutatio vero sue qua-
litatis q̃ cunq; formarũ sit mi accidentalis eo modo quo in re aliqua subiecta solet esse
transitus ab una forma artificiali ad aliam, vñ conantebant vnã q̃ntã mãtis fieri dom.
aliam partem fieri leonis, non ppt nuda gnãtionẽ sed ppt aliam figurationẽ et situm par-
tium matie, sicut si una cera fieret cumulus alia fieret mensa. Laude alũ sensibilem
qualitez. q̃ gnãtionem non ois dixit negauit sed bene admisit q̃ illa indifferentia tollẽ.
videntur, posuit n̄ quattuor principia ex quibus assumebat res omnes, hec aũt principia
nuncupabat Elementa q̃ inimicitie et amicitia ut causis efficientibus ad ppstaret. Empe-
docles et Democritus posuerunt corpora atoma ex quorũ congregatione et separatione putarũt in rebus
euenire gnãtionẽ et corruptionẽ. Anaxagoras vñ arbitratus est fieri gnãtionẽ p aggre-
gationẽ homogeneaꝝ et separationẽ partium et heterogeneaꝝ connubialium insimul partes
homogeneas in rebus estimauit quodlibet esse in quolibet sed in aqua aquã in ignibus cinerem
infinitas esse partiales in quolibet earũ rerũ q̃ ipso fieri possunt. et sic p congregationem
illarũ quasi aliarũ et diuersarũ illarũ contexturam diuersificari compositiones naturales.
Fit ones opinionẽ vñ negari gnãtionẽ ppriã sumptam et impugnãte Arãe rationibus
eorum hic tm q̃ expressit Aristoteles vel fuse illas recitauit, discutiendo, Inhe-
rentes opinionẽ quid in hac parte sentiant, vñ cũ Christo; et comunis Peripatheticorum sententia ponamus sed:

ASSERTIO. Date in rebus naturalibus Gnãtio et Corruptio substantialis siue Gnãtio et Corruptio simplr. Probatur 1o Dicunt in Natali gen.
ois in gnãtionis et transmutationis substantialis et patet ex 1o Phi. sed hec nõ sunt frustra 2o Datur
gnãtio. 3o Forme substantiales q̃ond aduenerunt materie q̃a de recedũt et hoc gnãtio: sed hoc non
fit n̄ ppter gnãtionẽ et corruptionẽ 5o Tertio. Sunt in natura cãe efficientes q̃ sibi similes effec-
tus p̃ducunt et ppter q̃ probatur a Phi. 2 Phi. Quarto. Patet p experientiã et sensum. termini
n̄ rei quatuor similitudinis tum nominis et diffinitionis quod ex substantia. et alia loca illibrorũ
cũ alterius rationis natiõ pprietatibus ne superemus.

Ad Jam Rationẽ in oppositum Negatur 1ũ. Ad probationẽ dicit. Gnãtio
simplr et sed quod determinatur non a termino a quo, sed a termino ad quem, hic si. est substãa
dr gnãtio simplr q̃a terminatur ad ens simplr, si vo sit ens. quod est ens in alio et respectu
substantiæ est ens quasi sed gl, dr Gnãtio sed gl. Quod si a termino a quo sumenda
esset denominatio Gnãtionis tum in hoc sensu esset ex non ente simplr id est ex nihilo q̃ nihil
habet de esse formali. non vo ex non ente simplr id est ex nihilo.

Ad 2dum Negatur quod Termini Gnãtionis nõ sit essentia: cũ vo dr essentia rerũ sunt
eterne q̃ non gnãte. Dico essentiam posse considerari vel ut est actualis vel ut potentialis
vel demissius stat est q̃ dicitur abstracta ab esse actu et potẽ; esse cõ dicitur modus q̃ stat ab
eterno nec consequitur gnãbilis, at vo essentia primo modo est gnãbilis, et gnãta non q̃ esse
essentie vel existens sed composita existens. **Ad 3tium.** Existere ut est ter-
minus compositus 3o Termini Gnãtionis est Ens p ãtem. Ens cũ dicit
in 3. dist. 24. q. 3. ad quod cũ existentia nõ sit alterius q̃ ab esse essentiæ ideo illud

Ens cui

Eno aij intellig[t] aduenire existen nō est Chs sicut q accns seq̄ td Logica quando ad g̃ oratiōd, ja cum sit extra conceptum g̃ dictatiū et formale imposse nō q̄nt de ipso q se p̃dicaj.

Ad 3m Quo dicta rō g̃ est Chs ex suppositis non impugnatur g exime elementa negabat fieri aliud. asserebat m̄ qualitates esse inseparabiles ab elementis q̄bꝫ dicebat esse congenitas: ex hoc infert Chs inquiens, si esset impossibile gnātiō siue transmutatiō substantiale vnius in aliud nisi eēt possibile alteratiō ja plerunq̄ inseparabiles sunt qualitates sed quae est alteratiō sunt formae substantiales ad quas est gnātiō. Licet bene tn Chs tuans est. quod alteratiō possit esse quae sunt formae accidentales q se habent et sicut contraria ut sunt ja qualitates et hic non possunt esse nisi in corporibus gnabilibꝫ et corruptibilibꝫ q̄ sed sunt qualitates nō sicut contraria ut lumen et eiusmodi alteratiō nisi esse in corporibꝫ incorruptibilibꝫ.

MEMBRVM 7m

Vtrum Generatio recte a Pho sit definita.

Quationes in oppositum.

VIDetr q̄ non. 1o Ir Damas est gnatio Chi Dei: sed illa nō est mutatio totiꝫ in totū. 2o nō est bona, ja non conuenit omni subiecto. Secundo Quae ex ligno gnāt ignis vel ex vno elemento aliquo. chi nō est mutatio totiꝫ in totum, ja remanet materia eadē utrobiq̄. 3o Conf. si gnatio esset mutatio totiꝫ in totum gnatio esset corruptio sicut hanc substantiale. cōs est falsum. ja quando quod conuertit in corpus chi non in corpus chi gnāt ex parte. Tertio si gnatio esset mutatio. tum q̄ sed gnatio mutaretur, cōs est inconueniens ja Chs Dei nulla est creatura vnq̄ nec fuit creatum, nec in est mutatiꝫ. 4o Pro solutione.

Quid est gnatio

ADuertendum 1o. Cum gnatio diuerse modo possit conformari, diuerse etiā a Pho sed eiꝰ considerationi assignando definitionē ait gnatio est commutatio ad substantiam eleuatiō dentalem definit a Pho 8o Phys. 7 sic. Gnatio est mutatio de non subiecto in subiectū, id est a termino priuatiuo qualitatis, ad terminum positiuū, sine ille sit substantialis sine accidentalis: Est aut gnatio restringendo ipsa ad solū substantialem et non quorūcunq̄, cōtra sed nālium sit gnabilium et corruptibilium definit hic 7o Phs 17. Gnatio est mutatio totiꝫ in totum nullo subiecto, remanente aut subiecto cōi et de toto modo sumpta gnationis. ac ipsius definitione in p̃senti q̄dit diffinitio. vtrū sit bona.

Gnatio quot dupl

ADuertendum 2o. Gnationis duplex posse conformari, vno modo per inductionē formae substantialis simul cum alteratione qua ad hoc modo gnatio dicit motū ut habet 7 Phs: 24. vbi comparat gnationē hoc modo sumptae fieri ex elementis: alio modo. Q̄ sola inductione formae substantialis et hoc modo non est mutatio successiua sed instantanea vñ nō recte huic opponitur hoc Anton: Andreae 11 Meth. q̄ tū opponitur ei quod dicit in 2 dist. 2 quaest. 4. vbi sic ait de gnabilibꝫ et corruptibilibꝫ dicendo quod accipiendo istarum mutationem illa est insensibilis q̄ non habet motum talem; quod alterig quod ista mutatio substantiarum nisi est continuans insensibile terminū motus 2o Dar affirmatiua paste non desunt q̄ autorit ateb Chs 4 lib. de Phs: tenuit dicit ad substantiam non esse per se motū et lib. 6 ij cap. 3o dicit. Mutatio dicunt in gnatione et aliis motu per instantaneū et successiuum. Praeterea dus tenuit quod gnatio

non est motus q̃a quod gnãt non est in loco quod vẽ mouet. ꝯ̃t et hñc ẽt quidem contra ꝯstat quod gnãtio ſit cõtra et realiẽ actio.

Gnãtio non differt a mixtione

Aduertendum 3o Gnãtiõ et mixtiõ non differẽt realr̃ ꝑ se tm̃ constat, q̃a ſi. aut gnãtio ita mixtio nõ ꝓfert formã cõmixtã ni hoc ſolũ ſupauit mixtio q̃a cõſtituit elementa ex quibꝫ ꝙ dicitur mixtum: ſ̃tm̃ obſeruandũ eſt quod mutatio ꝓprie accipiẽs ꝓprie ex terminis q̃ re ipſis, puta creatiõe et habitꝰ, terminꝫ nõ ꝓprie gnãtis tm̃ ſunt nata eſſe et eſſe ita quod terminꝫ alterius, eſſ non eſſt, et terminꝫ ad quẽ eſt eſſe: terminꝫ contrariis ſunt ꝓprietibꝫ oppoſitis eſſe ſ̃t et non eſſe: in ſubiõ ꝯ̃ ſubiõ: Cap. 7. trans.

Trans mutatio q̃d eſt.

mutatio nãl̃ aliqua eſt a non ſubiõ in ſubiõ et illa dr̃ gnãtio, aliqua eſt a ſubiõ in non ſubiõ: et eſt corruptio. Per ſubiõ aut intelligẽdũ eſt ens poſitiuũ ꝑ non ſubiõ ꝓuatiuũ. Aliquã autẽ tranſmutatio eſt de ſubiõ in ſubiõ et eſt alteratio. Et tertiũ autẽ terminꝫ ſunt non eſſe ſimpl̃r actuale et eſſe ſimpl̃r, q̃a creatio eſt per ſe in non eſſe ſimpl̃r actuale, ad eſſe ſimpl̃r actuale nulla parte rei extãt ꝓexiſtentꝫ; oppoſito modo ſe habet annichilatio q̃ eſt mutatio ab eſſe ſimpl̃r actuali ad nõ eſſe ſimpl̃r.

Creatio q̃d eſt

Conuerſio q̃d eſt

Conuerſio aut ſiue tranſubſtantiatio eſt totalis tranſitus ſubſtantiæ in ſubſtantiã non totalis q̃uis totius dr̃ Catholicorũ matice q̃ eſt integrũ ex partibus, ſed totalis q̃ tota accipit̃ ſimiliter ꝯformatiue pro qualibet parte compoſiti q̃uis ꝓprio modo conuerſio totalis eſt gnãtio quod ſonat hoc q̃ dr̃ gnãt conſ̃ſ. eſt mutatio totius in totum ar̃; eſt igr̃ conuerſio tranſitus ſubſtantiæ; partiũ compoſiti vnꝰ ad alterũ. Et ex hijs patet deſinitio gnãtionis ab aliis mutationibꝫ q̃ ꝓprie et ꝓpriꝰ, nãlibꝫ et ſupnãlibꝫ.

Aduertendum 4o Mutatio non eſt ꝓprie genus ad gnãtionẽ et gnãtio comparatꝰ ad terminꝫ q̃a ſic habet quoddã cõmune nãm in vtrumq; dicitur ſecundũ dictum eſt gnãtio non ſit mutatio et aut comparatꝰ gnãtionis ad ſubiõ ſic ſ̃t dici, quãt mutatio eſſe genꝰ ad illam, et in hac acceptione ſuæ comparationis conſideratio a ſ̃tto et definitur gnãtio cum dr̃. Gnãtio eſt mutatio totius in totum nã.

Per mutationẽ q̃d excludit

Aſſerꝺio. Generatio Entium corruptibilium eſt ꝓprie: ꝓprie mutatio totius in totum nullo ſenſibili remanente ad ſubiõ eorũ. Et aſſertio manifeſtat excluſiõne quod ꝙbꝫdam intrigat; quare cũ dr̃ mutatio excludit creatio et conuerſio quia non dr̃ mutationes ꝓprie q̃ mutatio ꝓprie regrit ens ſubiõ in quo ꝙ terminꝰ a quo et ad quem quod non ſuccedit creationi et conuerſioni: cum dr̃ totius in totum excludit̃ alteratio q̃ nõ eſt mutatio totius in totum ꝑ ſe ſed totũ partiale, ſignũ n̄ album. Et poſſit dici gnãtio illa bi gnãtio eſt alteratio, q̃a non terminat̃ ad totum ꝙ ſe. Et hoc nõ exponit A. N. in 2 diſt: 12. quæſt: q̃a: aliter ti exponit ipſa clauſula (totius in totum) in 1 diſt: 11 quæſt: ꝙd deſtinguendo conſideratiõ totius quod mmirũ vno modo totũ dicat integrũ ex partibꝫ, alio modo totũ ꝙ qualibet et cũ qualibet parte accepto. Dicit igr̃ totum in deſmone gnãtionis accipiendũ eſſe ꝓprie modo nõ ꝓpriori: Quæ et alia expoſitio eſſe accipiendo totũ integrale nõ eſſentiale. q̃a eſſentiale vna parte remanente nõ eſt integrale (cũ dr̃ nullo ſenſibili remanente) ꝙ ſenſibile nõ eſt intelligens quod aliquod accidentiũ nõ groſſities q̃ ingenio et corrupto ꝓcedit in quibꝫ datur pluralitas formarũ q̃a ꝓpoſitum infra meneris quarto oꝫ ſecundo ſed eſt intelligẽdũ nõ remanẽs in eſſentiale.

Nota aliam expoſitionem

Nota compoſitũ.

compositū sicut remanet in alteratione, vbi ig compositū suffinit qualitati tām corrupte quā generate.

Ad. 1am Rationē in oppositū. Duo dicūt hic dicentes illam gnā: Solutiones
tionē ad quam est ordo mutatio generis nō est diuina vt in quarta trinitatis est talium Rationum
Ad 2dū. patet ex dictis quomodo sit intelligenda illa clausula vbi infertur
Ad 3tiū. patet ex 3 trinitatis.
Ad 4tū. dicit quia cum non omne gnātio sit mutatio ex p̄dictis vsus non omne quod gnātur mutatur, mutatio n̄ est sup. dicendo non sic ordo ad quamcunq; et quomocunq; suscipit gnātionē.

DVBITA. An gnatio viuentium sit ejus generantis a principio coniuncto somi similitudinem

Videtur quod non sic. quia secta Alchimie est bona cum sua sit ordinata ad finem Rationes
boni amici et consequi fuisse potest. Ergo Conclusio falsa quia nō potuisset esse a Deo. in oppositū
Ad. Multi auctores parentes quidem ex ouis alibi vt galline parit ex ouis anatis anatheo.
et de alijs quę plures experientia testati. ergo nō a principio coniuncto sed similitudinem
speciei in natis. Ad. Contra ex generatis in alijs animatis q̄ ex diuersis et generibus na-
scuntur de leone n̄ hedus quod ex lupo et cerua nascitur. de leopardo quod ex leena et pardo
de mulo etc quod ex equa et asina. Sexto. Iegit apud S. Aug. de Gen. ad lit. Dei cap. 20.
posse demones fieri concubitus et gnāre filios humanę speciei. sed cum ipsi sint nulla scientia est
speciei humanę. Ad. 1m solutionis

Actendendum. 1o. Ex scoto in 2 dist. 18 quęstione unica. quod costa Ade nō fuit nāo
seminalis. Licet ga sit dictum q̄ nulla costa nō est potens generare sed patens generatione
de qua primo et q̄ vnū pressum post formam ibi: sed in costa Ade non fuit aliqua dispositio
ad hoc. solum per vnā seu plures q̄ ex q̄ mutationē poterat fieri corruptio nāle. ergo ibi
dicit costa Ade non potuit esse semen respectu Ade et consequenter Adam nāliter costa
Eue. Ade.

Actendendum. 2o. Ex dictis in 2 dist. 18 quęstione Ovidius Gnatium fieri potuit semine
denisi a maxie in femina in qua seruatur ctō Dei, quare cū demon non possit mutare sua se-
men humanum quod actu nati et vitali anima vnita caret, non ducitur posse gnāre filium, vñ
licet forte possit ab aliquo illi succumbendo semen et seruare illud nati qualitate conue-
nienti gnātioni humanę et positum illud transmittere in matricem illius ad quam est intentio, deinde
debuit esse gnatus sicut pater ipse nisi fuit ac gnatum in semen effusum a matre vocali
transferet et transfudit in matricem et tali modo fuisse gnatū quondā Michelinū celeberrimū
in Anglia matheniticū. His quinque dictis patet

Assertio Definitionē gnationis viuentium esse veram ac bonam
Dei qui est ei veritas ipsius cum sua explicatione supra dictam et infra dicendam
cum sua solutione rationum oppositarum.

Ad. 1am Rationem. Negatur quod proxima definitio conueniat formationi Eue nisi
in quantum coniuncta actiue virtuti seminali, ad agendum possunt se pluribus subuit

quam actus ad formationē Euæ. sicut testatur S. Aug: vt refert D. N. l. c. saltura mulieris de costa Ade non habuisse cū mīs. solum Deum. Ad 2dm. Quo quod illi angeli non dīr gnare nec cōsignē esse parentes nullorū. q̄ eua tm̄ ex eadem statē talorū suj nāt̄ aliogn fimis et formaz̄ suit solet esse in Legenda apud Cayrum tēpe Cristi. de Gnatural. Immal. lib. 3 Cap. 2. vbi Egyptij et Cairen. de multis quorū cinerib⁹ leuj subtio ignē disponant ad p̄ceptionē gullorū, discerentur gnāci et esse parentes quod est absurdū. p̄ter ea igr dicit dñr q̄ eua genuerunt q̄a de sua substan fuerūt, substan q̄ sumpserunt. Ad Conf. parentes q̄ eua genuerunt esse in gnāno et genitum. sim̄ dicunt in natū spēsua intelligendū est ordinarie et quod plerumq̄ natura. q̄a semp gnāno intendit sibi simile gnāre, ēt ordinarie tm̄ suis p̄ordinem natura ob defectum vel aliquod impedimentum accidit aliquando immutari fetum gnāto ad natū spēj sicam, sicut cernit in Zinzis multo et alijs in quibus semia suis genitrix vel assimilatiua matūs se in assimilando impedierunt. vt dicit Aug. lib. 7 de gnat Immal. Cap. 7. eigardj animalia dicenda sunt monstra esse, quia dicit similitudinem gen: interius sunt nātis. quamdiu in ibus dicit, quod cū femina nascitur fere viget monstrū et intuj deformitat. Ad 3m. pat. ex dicta immutatione. p̄terea, th̄ natura multa q̄ arcta fa matia dicit debuerat nisi aliud nec à p̄posito alios cohiberet. Item m̄ breuiter fuisse qua: rendam omnia angelos tum beatificatos quam confirmatos in gra quod confirmatio sit cura beatorum habē corpora q̄a subtilissima quibus plurima delectentur cometis Lunam. et putant ppter angelos peccasse et fuisse ejc̄ de cōmi q̄a mirū voluptatibus carabit ea q̄a mundi creatione: p̄ter sua opiniones expronentes illum locum scripturæ Gen. 6. cum cepissent homines multiplicari sup̄ hāc terrā nati sunt filij Dei, filiae hūm. ita asserunt ex Judeis Philo. Josephus lib. 1 Ant. cap. 2. Hic subscribit Itembus dicit. Lactantius. Tertullianus et quam alij quos apud Combefisium lic videre. Verū hanc opinionem minime esse probabilem ex multis rōnibus et authoritatibus ostendi, et addeti esse condemnata à Concilio vbi Laterānensi cap: finiter de Summa Trinit. et opposita semp ab ortho patribus Theologis q̄ ipsum velut hæresē abominantur. q̄a ex ipsis Christ. Dñi Luce xxiiij. volens eos confirmare et discipulos de sua rhurrectione corporis sui vitalem ondere dicit Spūs ossa et carnem non habet. Propter hoc tm̄ non negatur posse illos assumere corpora aerea quia cadauera: malia vel lapidem aut quid simile ad hoc formando et elementis applicando actus passiuus quod docet D. N. in 2 dist. 8. quæst. omnia, in qbus corporibus apparuerunt homines sunt legi De Raphaele Tob. 5. Chemuele Gen: 32. et Gabriele Luce 1. In his aut assumptis corporibus bonos angelos bona operabi fuisse, malos vō male testant hystoriæ, sicut pal in maleficijs q̄bus operi dæmonum multa mala patrantur homines. et missile Divina. Ad illam quo affirmativa sententia ex scriptura accepta authoritate dicit quosdā filios Dei non debē intelligi, obstante q̄ dæmones non sunt dicti nomine filiorū Dei quos scripturæ appellant, honorarij, sed intelligendi sunt filij communes. Interpretes ex posito filij Dei in 4. q̄ cepit inuocare nomen Domini, Gen. 4. et postea ortos ex stirpe Seth. qui fuit sancta: q̄ filiæ aut hom. intelligendæ sunt matres ex de stirpe Caini primi fratricidæ cuius gratia fuit maledicta, et sic exponit S. Augustin. 15 de Civit. Dei Cap. 23. et alij communiter.

Nota. O primo Deus.

Angeli assumunt corpora.

MEMBRVM TERTIVM

Vtrum Substantia sit immediatum principium Generationis

Vigesimo quod non Jo. Exto q. in lib. de gnatione supponit gnationem fieri vltrjs aug. denthy, dicit n. Jo. Abb. tex. ejus. sic manifestu aut est quod actiua et passiua adiuncte sunt corria et n. omnino gnatio et corruptio in his sed de substantia sola non pot intelligi ga carret corno q. de accidentibz igit substan non est inuebiabi prime gnationis sed posty accid. Conf. Jo. Exto in lib. de sensu et sensil. ubi inquit nihil agit quod aut gnatio gnis ignis aut ipse aqua, sed gnis conuersionem subit id est, gnis conjux accidentiby affectus Jo. Conf. 2do exte. 7 Metr. Com. 22. 3j, et 12 Metr. Com. 16. ubj inquit idem esse agentis disponens mata et inducens formam Jo.

Secundo. Substantie immediate quidam aliud substan non conuenientiby accidentibz, no est ratio cur gnatio non fiat in instanti; sed non sit gnatio stricte applicata una substantia alteri Jo. Tertio. Accidentia non pertingunt usq. ad gnationem substantie, portebit semper totam actiuitatem tribue alicui alij substantie quod ruat vel non adsint vt cum animalia quidam ex putri nata, vel q. sunt remote vt a sole quidam minerarii in viscerib; tris Jo.

Quarto. Docetur q. experien accidens quod calefacit, ita frigus ignis combuxit stupam, lucem intensum q. affectiue inducit similem motiuam q. lucifer duorum corpore causat ignem in subiecto conuenienti. Jo. His rombz recte colligatur negatiua, Primo Thomistarum q. voluit substan no posse alt quidam alias substie insq. mediantiby accidentibz altingentiby formam quidam non negant in communem, quod aliqua accidentia, puta emanatiua, immediate a substantijs quidam. Dicunt ulterius quod accidens ad sunt instrumenta no sunt ita cone a substantijs vt separata ab illis non possint quidam illas, sed tunc ille influxus ex parte forme substantie interrig ad productionem alterius substan set supleby ab aliqua alia superiori. Ita scribit D. Tho 3 quodl. art. 4. quest. 7. et 3 parte q. 2 art. 8. Caietanus hic. Capreolus 3 sent dist. 3 q. 3 art. 2. Ferr. et Con. Sent. cap. 16. Jo. Colib. 2. q. 3 ad 2dum. Thomas Colib. 3 q. 12. Dicit quod ab his Aristo. his naturalis Phil. Cap. 13. asserens accidentia omnia ejusmodi esse substantiam, ita quod ad ignis productionem, tota illa productio intrinsece effectiue est accidentium, nec ad eam concurrit aliquo modo forma substantialis ignis. Hanc sed opinionem sequitur Scotus in 4 dist. 1 q. 1 d. 1 et d. 12 q. 3. Perer. lib. 8. naturalis Philos. phie. Cap. 13.

Secundo principaliter dicitur quod accidentia non possunt esse a gloria apud Gonsalu lib. 7 Metr. q. 7. 4 quod ait accidens esse causam principalem gnationis, Nec quod dicta sua asserendo illis rombz nisi sola reputatione digna et Dicunt sententiam 3 q. 3 q. 3 resultare quod sit nulla gratia in nobis. Ego solutionem.

Adquestendum. Jo. Dissentem difficultatem in hoc consistit vtrum substan gnando indigeat accidentibz ad sibi similem vel dissimilem ita ipsam quod quilibz opus in producendo indigeat. Et sic tanguntur tres sententie. Prima fuit quod nullo modo indigeat non solum absolua diuina accidentia ad formam introducendum, sed nec ad productionem sui quod accidens ad illa altingant formam productam, et hoc suis propria virtute substantiali producat. Scotus in 4 dist. 1 q. 1 d. 1 et d. 12 q. 3. Quidam tamen tenent D. N. in variis locis principaliter in 4 dist. tam qa et quest. quodl. quam dist. 12 q. 3 ubi eam fuse tractat cum D. Thoma q. quam tamen in suis assertis angelicis.

Instrumentū quidā

Nota

Nota.

Conclusio.

Secundo 1a con pe. vtrium.

Tertio.

Aduertendum 2o Instrumentū duplex posse accipi. Vno mō communiter et minus proprie & omne ens quod non est agens principale & tot omnia causata dependentia in agendo a causa illa quot dicit instrumentum. Alio modo proprie pro ente quod non habet in se formam alicuius effectus ad quam producendam dependet in actione sua ab alio superiori agente & actualem motionem primi agentis mouentis vt dicit Instrumentum mouens motum vt patet de instrumentis artificialibus seu vilibus vt dicit 2o. Hinc colligit quod quandocunque sumatur instrumentum sine pro causa vt dictum est & dicitur ab agente vt est agens, sicut & quando agens vt est mouens ad aliquem terminum oportet vt det aliquid formale intrinsecum actui ad illum terminum vel mensuram actu ordinem motoris vel in fieri, sic actu mouetur a superiori agente, sic aut neutro modo dicitur aliquid nullo modo proprie dicitur agere. q. a. actu quia est nec in se neque in alio neque in actu aliquo quod libet posset dici esse instrumentum respectu cuiuslibet, et tunc consequitur nihil deberet aliquid agere in actu superioris si nulla ratio agendi nec in esse acto nec in fieri participat ab eo. Preterea motor agens instrumentale et eius actus ad terminum substantialem, et hoc sunt in actu agente mouente sunt in actu proprio quia nō possunt dici accidentia quod sint instrumenta substantiae, q. a. sint actus proprii actuando ad effectum ad substantiam producendam in vltimo instanti quod alteratio mota vt v. g. calor naturalis qualificat dicit 2o de anima. anima agit est instrumentum hoc modo q. ad ingressum et alteratum instrumentum vt in termino illius alterationis quousque quia substantia carnis Petri presupponit sit

Assumptum. Nullum accidens proprie virtute nostra producere quia cuius substantiam Haec assertio videtur esse communis. Dicit 1o. c. Omne agens creatum, vel est omnino, et ita est aequalis effectionis in gradu, vel est aequalis et ita proprius illo. sed actio est omnino imperfectior substantia. 2o. Si ducatur de agente aequato quod possit esse imperfectior. Contra causa minutra q. est perfectior, quia deficiens, et tota, q. a. potest adaequari sua effectui non plus quam sibi aequalem effectum producere. Sequitur quod deficiens ad esse illam imperfectionem minus quolibet. Q. illius imperfectionis non est causa totalis, sed esset saltim partialis sunt albedo respectu intellectionis. Obiectio. Quia effectus adaequatus potest perfectior, nullo modo potest esse a potentia imperfectiori, q. a. per deficientem potest perfectior ab imperfectiori, vt negata hac quod agendo aequato sit effectus quidam datus citra sic determinatum de minus quod sit facta ab una musica, et quaera alia sequatur inconveniens hoc admittatur imperfectum posse producere perfectius, non aliter ac volunt negato 2o principio. Secundo quia actio prima etiam causa non substantialis causata esset perfectior causa. Consequens est falsum. 2o. Nota. Si causa sit simplex perfectior, tunc esto sit simplex, ita tamen istum intellectum quod duabus in duo sit in illud quo adaequate causae, et in illud quo excedit: 2o est quia esse effectus adaequati quia causae quod possit esse illius elicitae et causati. 2o. Nihil non erit ab illa causa q. a. est ultra posse esse illius, nullum ens agens potest producere suum factum ultra quod potest sua virtute. 2o vel a se vel a nullo. quorum quodlibet est inconveniens. Confirmatur. Omnis forma effectus dat esse alicui cui dat esse formale deficiens, quod cui dat effectum. q. a. non dat illi suum esse perfectum quod est dare esse perfectius, sicut patet de essentia divina q. nulli potest dare perfectius esse quod cui dat esse formale, quod aut est effectus ab illa. Est minus perfectum forma causae adaequatae dat esse ens et formale causae adaequatae, effectus vero dat a se ipsa effectum 2o. est in se perfectior causa adaequata quod suo effectu.

Dicitur. Agens nale semp intendit producere sibi simile vt patet ij° Metho sicut vrgo etc. Ideo ignis ignem &c. Sed generationes substantiales producta sunt substantia. Ergo producens et assimilanda erunt substan. Ergo nō accidentia. Et hae rationes videtur apud Dorth. in 4 dist. 12 quest. 3.

Dicitur Dicendum mihi videtur cum Dorio loco cit. Quod ad primū dicendū quod dupliciter ergo dicitur in substan et actus possit fieri comparatione vel in ratione entis et sic actus est ignobilior substantia. et actus possit fieri comparatione vel in ratione producti et producibilis et sic est aequalis vel portio in illo

Dicitur Ad 2do. Patet quod duplex esse effectu agentis. alium quod est in ratione agentis. vt patet quod quodcumque agit. agit inquantum est ens. Dicitur quod alterius agentis. alterius esse. Et ideo sequeretur quod substan esset imperfectior accidente. Et quod actus est producibilis, non solum sibi simile. alterius accidens. sed substan quod est perfectior se, subsistens vel non quod est imperfectionis patet Phys. 2° Meth. in Arist. et quod Aristo. ad finem. similiter 7 Meth. sic. Et ad 2dam. dicit sic. Perfectum est quod quodammodo cum sit producere sibi simile. Ergo actus erit perfectior substan. quanto ad rationem producti quia producet sibi simile et perfectius se, subsistens vel non. Et quod est inconveniens. Dicitur quod actus est imperfectio in ratione substantiae, consequitur imperfectio erit etc in ratione producti quia hoc consequitur rationem habitat.

Dicitur Secundo dicit est solutio principalis. Quia sequeretur substan a nullo quod est producibilis non substan quia substan sunt ipse docet. Non etc ab accidente quia ipsemet dicit soluendo non quod substan ab accidente, sed quia nullam sequellam consequi producibile accident quod accidens quia non est perfectio intenta, et creatura indeficiens dicit Autor sibi ad conseque. quia dicebat potius esse quod totalem substantiae cum Dorth. quod asserit illud esse causam proximam non autem totalem. Sed aut dicit, quod quod substantia per se sed illam admittit nullam sequellam, quod et nos. sane intelligatur concedimus. Assumendo vel quod forma substantialis admittat per nullam sequellam respectu alterius producibilis a substan. Sed nos nihil solvit sed quod minime soluat fides et sufficienter contra Sub. Sorem. 3° cap. 7.

Dicitur Ad 3tio. dicit. Nullum actus in virtute substantiae potest producere substan, ita quod ipsius substan actio attingat, ista asserto. quod Dorth. dicit sed Aver. et Thom. et eius sequaces. Dicatur quod producet substan in virtute substantiae, per illa virtute aut esse in accidente aut extra illud. Non dico missi aliquid existit in alio, non primo vel aliquo statu motiva, existit in alio, non quod in accidente nisi est nobilius ipso, et ideo illa sic non esset substan, aut sic non magis de subiecto in subiectum, sicut nec ullo modo potest subsistere in aliquo. Sed equidem actus, et sic non magis potest in statu talis status quod in aliquo perfecto, quam in statu primo. Dicitur quod. Nihil est instrumentum nisi alicuius superioris, et in genere causae efficientis. Sed actus est instrumentum substantiae existit superioris agentis, alterius agentis primo naturaliter substantiae existit superioris agentis, alterius agentis primo naturaliter

Dicitur Ad

Dicitur Ad primo Dicitur

Dicitur Solutio Averroys Dicitur

Dicitur Nota.

Dicitur Ad 2do Dicitur Solutio quod nullius est substantiae

quouet substantiam qñ actiõ aget in rãone instrumenti. Et quod substãa sit sufficiẽs qñ quidlibet totaliter qual. qa substantia q̃libz quidlibet nõ est q̃libet q̃libz sub-stantia q̃ducat. 2o rõne quouet substantiã in rãne instrumenti q̃ aut sit agit in secundo instanti nature & p̃supponit in 1o instanti q̃ducẽ ab ipsa et substãa q̃ducente

ARGUO 3o. Substantia sit omniõ causam q̃ducẽtium. Hec Conclõ est cõ Petro Lib. 8. Cap 15. Qbatur 1o aut. Phi 4 Metheororũ text. vlt. vbi dicit singulũ est id quod est dum gñt in p̃ria opatõe. 2o substãa hũ est id quod esse gñt in p̃ria opatõe cooperatur. qa alias frustra esset gñtio in rebus. si gñtũ non esset relatum ad altum. Qbatur 3o de mente Text. 57 & Mathei. Qbat quatuor primos vocat ayse. et text. 58 reprehendit antiquos qui solis aiebant ebbe tribuebant gñationẽ negligebat forma substãlis. Text. 36. 37 de Anima et pluribus motiuis efficiẽtis. Secundo Qbatur rãone Ista est opinio aristotelis collecta ex Phisicis text. 37 sed forma substãlis est principium essendi ut quod ens et ens ut ens. Phisic. text. 27. ergo forma appellat quod 1o erat esse rei. 2o forma est principium agendi.

ARGUO 4o. Substãa erit principium p̃ducẽs imediatũ saltem aliquorũ accidentiũ. Istam Conclõ tenuit et quidã ex antiquis quidem Thomistis, rõne eorũ hũ Qbatur 1o. Omne motum mouetur quatuor modis text. 17. sed subiectum non potest movere conclusionis sed 2o. et motus text. 17. sed subiectum non potest movere conclusionis ad propriũ quia non 3o. Aliquid cauſalitatem exercebit in alio a cauſalitate materiæ, nec formæ alias forma et quod est qual. 2o assumunt. Preterea 3o. Thomas et onẽs communiter dicit quantitas fluit ab essentia aiãe. ergo est emanatio sui fluxu existentiæ non post intellectu sine actione. l. creationem à substãa. 2o.

Ido Qbatur rãone forma substãlis est principium actuũ sicut qual et accidentis assentiũ. aty alius respicit esse substãle accidẽtis. 2o substãa est p̃ducibilis saltem accidentis. Deus existentiam ipsam cuiuslibet ut omnipotens. Anima non causat immediate motũ locale intellectiones &c.

ARGUO 5o. Substantia quanta quanta et immediate est p̃ducibilis substantia alterius. Hec Conclõ est cõ Thomistis et onẽs Thomistas et est de mente Doct. M. loci supra allati et sequitur ipsa onẽs quæ eis disputi. Qbatur 1o aut Phi 7 Meth. text. 32 vbi de quod p̃ducibilis substantia ex his arguo sic quod est p̃ducibile aliquid aliud substãa ut existentem q̃ fiat ut sit anima. q̃ sit animal quale 2o et quanta. nõ est necessarium quia potest fieri quin aliquis quod ad hoc ut substãa fiat necessario esse aliam substãa per quod p̃ducatur, ad hoc quod quanta vel quale p̃ducatur non est inde necessarium quanta aut quale existere ni quia existere tanta. in multis sufficit si substãa sit q̃ illa p̃ducat. 3o Qbatur rãone Deus aiãe et cõmunem opinionem Thomistarum. Ista forma est principium agendi in qua gñans et genitum sibi assimilatur. sed genitus substãle assimilatur principaliter gñanti in forma substãli. q̃ forma substãlis est principium agendi. Hic valet dicit aliquis principium cum hoc quod sit ens substans ad aliquem p̃ducibilem sibi similem et 2o intendat nihil p̃ducibile aliud quod non est rãe quia debeat dici remote quia quod minus est causa et motum quia in effectum in causando

effectum

est eiusmodi et tale quo intendit dirigi causam primam tandem respicit effectum quod secundo est de substantia ipsius est agens per se primum quod autem non sibi simile sit substantiae quod dicimus de intensitate vel impressione accidentis. Hinc ita determinatio.

Ad primum Ratio in oppositum dicit Christus supponit ibi ad gnationem aliquius corporis commixti qualitates actiua et repassiua et sit temperamentum qualitatum primarum gnatum debitum quare gnatum fuit medio aliquo tali est quia forma introducta debitum quare gnatum ipsius formae. Ad secundum Contra dicta opponitur ad introductionem formae non autem alterando ipsam formam. Ad tertium Contra dicta opponitur sibi duplicem actum vt patet ex tactis et ignis de aliis elementis approximatis ipsi habet duplicem actum vt patet ex tactis et ignis de aliis elementis approximatis ipsi est contrarium de ratione vero non ita est quia non quidquid est contrarium de ratione quidquid calidum non dicit de ratione ignis quia immediate gignunt formam sibi similem in genere. Ad tertium Contra dicta dicitur ea ad quae est suppositum dicitur et mutat materiam formae sed non diuersa et quia tales opponit et formam dicit substantialem inducit.

Ad quartum dicit Deus non fecit in instanti gnatum fuit a tali agente applicato substantiae et agenti determinato in sua actione ad quem dispositio et aptitudo ad gratiam qua est agens determinata in sua actione ad quem dispositio et aptitudo ad gratiam quam tunc non posset in instanti exercere sed opposita quatitates repellis et resistentia inducit et hoc ob talem rationem alterando ipse non fit subito tales passiones qualitates ses sunt subito ipsa tamen inducit sine gnatione formae passae quae dispositione non fit subito in instanti.

Ad quintum dicit quod ex inani nemo tribuit effectum illam ob causam vt hic dicit Aristo. vbi dicit quod si forma aliqua est insufficiens in agente requirens est ad eam volentem causam quia coelum quamuis inducendam non sufficeret coelum vt post generatio fit. Ad vltimum sit aliqua forma quam inducendam non sufficeret coelum vt post generatio fit. Ad vltimum dicit quod ad causam inducendam tria requiruntur primo quod agens sit proportionatum secundo quod disponit non tamen est fuga ad miraculum quia regulariter quae in potentia naturae causa disponit. Non tamen est fuga ad miraculum quia regulariter quae in potentia naturae creatae Deus supplet vt patet in animatione corporis organici vbi nullum quam ex mixtis creatis Deus supplet vt patet in animatione corporis organici vbi nullum quam ex mixtis creatis Deus. Ad quartum dicit quod est tertio modo quia illa dicitur naturalis. Ad quartum dicit quod est tertio modo quia illa dicitur naturalis quae causat quia coelum, quia ita alia dicitur et quamuis ad generandum dicit causa Deus causat quia coelum, quia ita alia dicitur et quamuis ad generandum dicit causa Deus causat in 7. dicit quod ignis in illa supra quae ad motum illius generandum in 7. dicit quod ignis in illa supra quae ad motum illius generandum rum tandem ad motum a scintillis sed a quibus fiery tenacitate ignis ad in igne tum uersus ignis intra ferrum latent ab ignis exeunt. Ad alium sed dicendum et motum Deus ad gnationes. Sit. illae gnationes esse aquarum et aeris ignis et motus et alia mixti esse inducit hic dispositiue quia per vtio a corporibus motis et a corpore luminoso. Et sine gratia ad difficultatem.

VTRVM IN CORRVPTIONE ET GENERATIONE fiat resolutio vsq; ad Materiam primam.

Videtur quod sic quia dicit Aristo. de gnatione et corruptione vbi sic dicit quod gnatio huius gnatio est mutatio facta in totum nullo sensibili remanente a quo si non esset resolutio

vsq; ad matē gñ sos remanerēt aliquod actūs corrupti huc ēēt aliquid ēē subtile
illud actūs remanens sō debet fieri resolutio vsq; ad matē gñ dr tē dr
stanc ēē differē gnationis ab alterōne, quia gnatio nō subit ēē matē simpliciter
id ēē matē gñ; alterōnis aūt et augmentōnis dr ēē subit integrū compositū.
quod appellat matām sm̄ quid. Secundo Matē gñe respuit formas substantiales
accidentales vō ordinatas actūs et sparsas sō precedente forma substantiali recedunt eā ea
accidētia. sō ēē resolutio vsq; ad matē gñ. Confir. Quia oēs actūs aduenit omni ente
in actu ēē compositō. sō ipsō destructo destruit oīa accidētia sō ne manet nuda matē.
Dīō. si non remanēte sola matā recedente forma ad maximē esset quia remanet cum
ipsa oēs in ipsa Quantitas immediate inherens matī: sed hoc dici non potest sō. Nec potest
dari hera Quantitas debiti nouū produci à matē, at qui hoc ēē falsum qa matō ē
passiua et nullo mō actiua vt expresse dorett phī sō de Generatione tex 50.
Quarto. Matē ēē pura potentia sō ipsa forma q corruptiō non potest sustinē
actionem. Quinto. Impossibile ēē actūs vnū nūtro migrare de subiō in subiectum
atq; aliquid corrupti remanēt in genito hoc ēēt. qō nihil remanet corrupti pter
solā potentiam sō. ēē resolutio ad materiam primam. Pro solutione
Adueretendum sō. Dn̄ quidam an ēē resolutio in gnationē vsq; ad matē dam, non
quidam in fieri tanta resolutio vt matē nuda remaneat sed aliquid temporis alterius omnis
forma, hoc n̄ stet per diuinam potentiā possibile enim nātē hoc ordinatione nō fieri
sos gñing, vtrū in instanti gnationis aliquid corrupti remaneat in genito sēt aliquid
actūs vēl substantiē sēt matē, an vō sola matē sine vlla forma tam substantiali quam
accidentali. Affirmatiuam partem quod aliquid ēēt corrupti saltim actūs relinquat in geni-
to tenent et docent communiter Dominicus Soto: Almain: in 2 dist 12 q 2 art 2. Gab:
ibiss. Ducappel. Paulus Venet: Scoto dic q. 7 Caietā dispu 13 theol fol: 3 Hi autem
vt probabilius ēē putant suā opinionē ponunt subiectū ēē duas quidditates quarum
vna denominatiua gñ est matē cui inest aliqua forma accidentalis. Alia est compositū
ex quo aufertur denominatiua p̄dicta. vt Quantum calidum ex cuius corruptione
gñatione destruit solum hoc non remanente subiō inhaesionis eorū nihil impedit impiuant
ejusmodi eadem nātē actiones remanēte subiō inhaesionis eorū nihil impedit impiuant
Hanc tenentiā vt tenuisse D Thomam in 4 dist 12 art 2. q. 3 ad et alibi docet
opinio gñ dator phī sō de gnationē tex 29 vbi sic ait. Si aliqua materia
sub tali in gnato ē corrupto. at gñ ex aere fit aqua si ambo transparent aut frigi-
da non oportet huius alterius ēē in quam transmutatio. Quarto ponit de Hanc tex 47
dicit in elementis q singula hic qualitatem facibus ēē est mutabile eō quod singula qualita-
tes eaq; manēat in genito q fuit in corrupto secundo q patet ex eo quia ea creatura
q fuit in hoc anno remanet in cadauere et non potest esse alia quia sequeretur aliquid esse
corruptū sine vllo pene ex aliquo de nouo genitum sine gnatione horū vtrūq; q falsum
est patet sic illa prior creatura non fuit corrupta à inactante boni aut mali in re
sciente gloria sua hoc n̄ dicit vt esse truffa sō quare modo de aliis audentibus
dicq; potest quod eaq; nātē remanēte in suo subiecto inhaesionis.

Opinio affirmatiua

Subiūm ē duo

Tertio q̃bat ꝯ̃ones. Finistra sit ꝑ plura q̃ dex̃a ꝙ̃ fieri ꝑ pauciora, vt̃ ſuſt: aut ꝙ forma gñanda accidẽs corrupti ſ̃ ſ̃ſtra pronunciat̃ nouã.

Negatiuam partem tenent communiter Thomiſtæ, & amplectuntur quod nimirũ in quali-bet gñationis ingẽs & corruptibilis ſiue ſimplicis ſiue mixti omnẽ accidẽs formis corruptis corrupatur, & noua cum forma gñata introducatur, ita vt nihil absolutè corruptis relinquatur excepta matẽ, q̃ fuit compare formæ illæ. Hanc tenẽt q̃bant Scoti. Ibi ex rationibus in principio positis. Quæ aũt ſubſint nẽgẽ Doctores vt euidentius patebit.

Opinio Negatiua

Aduertendum 2o ſm doctrinã Doct. N. quod tradit ꝓcipuè in 2 diſt 11 quæſt: 3. Illud ſ̃ ſuppoſitũ obet q̃dã dia & corruptibilia eſſe in triplici ſtatu; Quidam eſſe viuentia & animata vt viuũ. Homo &c. Quidam vẽ nec viuentia & bruta aliqua ſunt ſimplicia vt ſunt elementa, aliqua ex his mixta, vt lapis ferrũ lignũ &c. de quibus ſup. dicendum eſt ſ̃ animat dãtur in eis plures formæ ſubſtãliales inter ſe ordinatæ ad vnũ, quarum ſ̃ vltimata complectitur. Sed quia volentes dare vnã formã mixti ſuũt coꝑoreitatẽ ſm quã viuũ dr eſſe corpus & hoc ꝓ̃ter certũ in ſequentibus ondemus cũ Doct. N. cũ Themiſtis & Peripa. Dicta eſt ſcientia ſm Doct. quæ rũg̃ accidẽs in dãte matẽ mediante forma ſubſtãli, ita quod nec quantitas in eã matẽ niſi ꝙ ſup: poſita forma ſubſtãli in ea, & hãc doctrina colligit ex 2 diſt: 2 q. 3. hinc vltrò aſſumũ dicẽ quod cũ plures ſint formæ ſubſtãliales in compoſito ex eam ſuppoſitũ dãnã eã eorũ accidentia conſequentia illas formas, ita quod alia erunt accidẽs q̃ conſequunt formã mixti & ab ea conſeruantur vt quanta ſuã forma exterior; alia q̃ conſequunt formã vltimatam ſ̃ animam & ab ea conſeruantur vt ſunt volitiones, intellectiones, ſenſationes &c. non ꝙ eſt verſimile quod libet actiõ à qualibet formã conſeruatiũ & ipſam conuiũ vẽ certo vẽ ꝓbo accidẽs antecedẽ animam & conſeruũ formã corꝓis vt, hanc compltẽ in eſſe & operari ꝓ illa vẽ diſponẽ. Quæ cũ conſequẽ dicendo in corruptione mixti animã illa ſm interire accidentia q̃ erant conſecuta animam, remanent aũt illa q̃ ipſam antecedentia ſ̃ cũ forma ꝓcedente corꝓis vt. Sn alios vo mixtũ in animat & ſimplicibus non contraduit Doctor ſ̃d opinion q̃ eſt Themiſtarũ ims hoc tenẽt quod ram in talibus dia accidẽs inſint matẽ mediante forma illorũ ſubſtãli, intelligitur iſta q̃ corruptionem dia ch interire. Et hæc ſunt mẽs Doct. N. eamq̃ ita ſecundũt eos interpretes.

Gnabilium duo ſtatus

Nota

AD OPPOSITA dr. In compoſitis in quibus non ſunt plures formæ ſubſtãliales ſed ſm omnia vt in elemẽtis & mixtis mixtis ſecũ, nec debet eſſe reſolutio vſq; ad matẽ ꝓmam. Ita expreſſe dicit Doct. in 2 diſt 3. q. 4. & probatur 2o &c. Argumenta in principio inducta ſ̃d. Ille actiõ fundatur in compoſito ſ̃ corrupto compoſito huiuſmodi vnã formam q̃ fuit delata in ſubſtantiã ambo accidentibus corrumpunt quia accidentia. Ibi patet. Quia ſi illam formã ſubſtãlem ꝓcedẽs aliquod accidens quo ad corꝓeitatẽ formæ remanet incorrupta, hæc forma ſub, quæ ſuo accidẽ alterari poteſt ab illo mediante aliquo actu, ita non facit ens q̃ eſt quod eſt inuolutum ibi, ſicut Magiſtri ſolent ſæpe dicere formalia in textu dare aliqua forma ſubſtãlis, q̃ nec ſit aliud matẽ, ſed ipſa, ipſi q̃ finis ad vltimã formã ad quod eſt in quibus

D. Ices. Nullum agens particulare agens alterat materiam nisi virtute
et per subtr. non manet eadem quantitas in genito q fuit in corrupto q̃ nab q̃ntitate de non corpore
corpus quod vere est inconveniens. Contra com dort. ad 1am istam p̃positionem esse absolute fal-
sam quod nimirum agens particulare non alterat nisi virtute quantitatis est quantitas. ga alterat
alterando grossum mutat est aliud quod inducit aliquem alium quo p̃ficiatur cū ipo agens par-
ticulare inducat formam substantialem in materia. Est materia q̃ aliquo p̃ficiatur in quantitate est mate-
ria et non in quantitate quantitatis. Ideo non est sibi negandum quod mihi attingat ipsum immediate.
Ad Aur. dicit doctor quod bene quod agens nate de non corpore huius mundi, sed quod fuit
vere. adinstans quilibet corpus quantitate sibi inherente quia quanta in illo instanti aliud
quantum vel corpus alia quantitate q̃ non p̃fuit ga fuit hoc q̃ quide substantia q̃ non p̃fuit
ita quod de nichil corpus aliquod ea quae p̃fuerunt.

Ad 2um dicit. In corruptione viventium et animatorum non est
immediatus effectus usq ad materiam ga corrupta una forma substantialis remanet alia
cui succedentes virtute q. ut melchior cano vel matthaei hoc, post recessum animae remanet
forma corporeitatis sed minorum q̃ a corruptente non fuit corrupta. Haec conclusio
post quam q̃dam q̃ affirmativa parte in sa animadversione dicit. Quantum ad 1am for
quod dicit plures formas in uno composito animato q̃ nec supponi debet inferius quod
Ad Rationes in oppositum. Ad 1am. in quantum negatur quod
tunc idem asserit. Dico quod duo sunt quae dicta rationis dico. prima quidem
sibili remanente et secundo esse non intelligitur quod mixtum consistit post corruptionem
formae remanet hoc nomen esse subsunt ex ipsum nec Aristo. 2 de generatione.
sed est intelligendum remanentibus illis toto compositi corrupto, nec aliquo eius accidentale sensi-
bili consequitur formam corrupti. Ad aliud auctoritate quod dicit est subiectum quantitatis et
materia. alterius non autem totum compositum ut sub utroq; exemplo alterius. alterius materia est subiectum
quantitatis elementorum et mixtorum inanimatorum et aliarum mixtorum animatorum. Quorum non est
immediatum subiectum eorum aut est mediatum. Ad 2am dico distinguendo. idest si est unica
forma substantialis illa interimente interimunt quae accidentia non sic tamen si sint plures formae
in composito. Et id patet ad confirmationem. Ad 3um dico de quantitate concludo
bene de non forma substantialis q̃ inanimat quo ad materiam. Ad 4m concedo argumentum
modo q̃ quae autem intelligatur certus actus formalis, non tamen alius entitatis de quo quo
ad secundum. Ad 5am dico illud non pugnare contra nos. q. id concedimus.

Argumenta pro parte negativa non concludunt contra quod asserebat quia
concedunt de mixtis corpus quod solam quantitatem q̃ est ex auctoritate. Ad primum rndeo
quod quidem Aristo et bene dicit quantitatem manere in genito q fuit in corrupto
et v. g. eandem quantitatem in aere q fuit in aqua non de eadem numero sed de eadem quae
est intelligendum, et sic est intelligendum communiter inter peritos doctores.

Quaestio quod non. Utrum in animatis detur forma corporeitatis
et alia pars formae substantialis ordinate ad tam quam
quod non. Deus enim est unus esse: sed unum esse est ab una forma

vnus est

ex qua quaestione de Dominico Damiani in Quest. de Gene rat et corrupt.

pag 174 quae quaestionem pertractat.

vnig ent est vna forma. Ad 1ū Sto 2o de gratiam te. 11 dt Corruptiõ vnius esse 2
gnãtiõi alterius, atq; hoc esset falsum si in animab ent plures formæ quarum vna cor
rupta remaneret alia. Conf ex 4 Metheororũ alti. Caro mortua et mang, et quæ
dr caro et mang. sog si ea remanẽt cũ forma corporeitat non dicerent ẽquiuoce. Ad
Ad 2ū. Quod aduenit ẽnti in actu non facit vnũ per se actu q vnã formã nata est ens 3
in actu. Ad 3ū si aduenit altera non faciet cũ ea vnũ per se sed aggregatũ.
Quarto. Quiuolitas non est ponenda sine necessitate. Sed nulla est necessitas plures 4
formas ponẽ in composito quãq perfectior contineat in se imperfectior etiam. Sicut tetragõ.
nam pẽtagonum ẽt. Ad 4m. Quinto si sunt plures formæ in eodẽ, aut ad eandem 5
habent vnã potẽtiã matiã, aut ad plures, non ad quã vna potẽtia est ad vnã formã specialẽ, et
tunc omnes formæ ellis essent eiusd speciei quod est inconueniens et contra philosophũ.
et potẽtia distinguit per actũ docuit. Non Ad. Quia illæ potentiæ essent subordinatæ
et consequenter formæ debẽt esse ab eodẽ ordine. Sed vnã tm absolute. Sexto si data for 6.
ma corporeitat in animali constituet genus; detur tale animal corpus et talis forma cor
poreitat alterius generis non potest esse sine diffõs specificis, nec distinguitur realiter ab illis.
Ad 6ū ex illa forma non distinguẽ realiter à formis specificis, et sic corrupta forma
specifica non remanebit amplius in composito. Ad 6ū solutionẽ.

Aduertendum Ad 1ū. Inter alia dominicus Soto subt. in quæ Thomistæ ac Nomi
nales non minus mirantur, quam pro peramœnibus, esse possent difficultates de plura
litate formarũ substantialium in eodẽ compositis, ac specialiter de forma corporeitatis, quæ si;
militer ethicis, inutilem, minimeq; necessariam dicunt, imprimis quidem et communiter
doctores sancti: quos hic dicant, non in presentiarum D. N. sententiam ex ipsius doctrina de: Stoty quæ
finiẽ, concubinã, desumpt fundamẽto ac rõnibus. Stoty igr quæ sibi difficultat est iste: stionis.
Vtrũ in vnoquoq; animatorum, oporteat plures formas assignare, ita quod per gnãtionem
vltimã in vnoquoq; animatorum, imperfectior forma, mediante perfectiori, in materiã introducatur, et perfectiori corrupta alia
imperfectiores remaneãt in materia corrupta: an vo adueniẽte perfectiori forma per gnãtionem,
imperfectior omnino corrumpatur, nec amplius in composito remaneat, et corrupta perfecti
ori imperfectior de nouo gnẽtur: aut ex. g. in animali aliquo grando, aduenit anima sensiti
ua perfectaq; ita omnino corrumpatur, et corrupta sensitiua et mortem, in substantia forma
cadauerus, q̃ an non pereat gnẽtur. Priorem partem Scotistæ, posteriorem Thomistæ tuẽtur.

Aduertendum Ad 1ū. Quæ forma corporeitatis de qua in presenti quod intelligatur hoc in forma corpo
est modo dicendi D. N. et hic docet Fast. lib. 2 de anim. Vnum est quod totius corporis reitate lib. 2 q. 3 ad
et omnium partium heterogenearũ est hæc vna forma substantialis, q̃ dr forma corporeitatis: intelligitur.
Aliud est quod hæc forma corporeitatis est quædam forma totalis, distincta realiter
à formis partialibus, eo modo, quo distinguitur totũ à partibus. Tertio modo dicendi est
alicui quod omnium heterogenearum formæ quantitates distinctæ inter se constituant
et integrent vnã formã corporeitatis, sic quod forma corporeitatis non sit aliquid vnũ
et integrẽ vnã forma corporeitatis, sic quod forma corporeitatis non sit aliquid vnũ
distinctũ à formis partialibus compositi et integratum quodam ex illis; et hic modo
dicendi videtur esse magis de mente D. N. et ex quæ scripsit colligit ex 3 dist. 2 q. vnica
et contra alterum ac.

Necessitas ponendi formā corporeitatis.

Aduertendum 3o. Hanc esse necessitatē ponendy formā corporeitatis in viuentibus, qa int̄ ipsam, et suppletiuū animā saluatur condūcio, q̄ est vnitō ratiō diuersitatis oīm̄ extr̄ ab alio, vt v. g. si hoc est illud extripiunt cōdūcionē in esse ado. ita quod hoc non existente illud existit, quod oēs negat, quod illa nō sint ut ens in existendo. In proposito ipse, qa formā animā non manente, corpo manente, ēt in quolibet animato nec ēt posse illa forma, quā corpus est corpus, aliud ab illa quā est animatum. Nec obstāt illud de corpore quod est individuum, q̄nē corporis, qa quodlibet individuū quā formā tale, est corpus, vt corpus est genus ad sua corporeitates; sic loquimur de corpore hi, vt est aliud quid compositū et hoc modo nō est individuū neq; ēt posse esse in qō substātie collocatū sed in reduplicē. Certū ordo natē ad contēm attestat, istā formā corporeitatē esse nobilē, qa cū anima sōd cōmunem opinionē et veritatē non informet imediate materiā nudam, sicut primam, sed p̄ corporeitatē corpus organisatum et ad sensum functiuum disp̄situm, qd sōd ēt est actus corporis nō organici: deō omino est supponenda aliqua alia forma substātialis imperfector, et hec ipsa est forma corporeitatis sicut materialis.

Ordo istarū formarū partialiū in eisdē viuentibus.

Aduertendum 4o. Formas partiales quas in animatis dari supponimus, talē ordinem int̄ se ordinē, istā quod vna q̄ tendit ad suū esse actuale quietatiuū omnes hi ordinant ad formā mixti sicut corporeitatē, ista vō ordinatur ad vltimatē terminandū ad formā dantem compositō esse specificum, q̄ solū perfectē et commodē est et dr̄ actus, qa ita actual quod ipsa a nullo actualiter et determinabiliter remaneat. Quelibet autē formā partialis q̄ sanctē forma corporeitatis non est quasi actus perfectiuus ēt p̄fectibilis, qa licet ipsa imediatius actuet quā forma vltimata et specifica, magis tñ actualiter et determinabiliter a forma specifica, adeō quod oēs formē alie quascunq; alterantes quamuis respectu matēi sint actus hi respectu formē vltimate sint se velut materia. ab eaq; actuant; et taliter finaliter ēt Th. Scotus, Gregorius ex vlt. Cap. 1 Metheorol. vbi docet solā quidditatem formā esse actuantem formam, int̄ mediat vō esse matiē et formal modo nam dicto.

Nota.

Opinio de forma corporeitatis aliorum.

Aduertendum. 5o. Non eadē ē opinio de forma corporeitatis S. N. qui sunt Quidam sunt nonulli Commentatores mixti cum Arabibus. Quidam a sunt qui Lib. 3o Cap. 2o sensit formā corporeitatis ita ē corpus matē est nec ēt communicabile separatis, nec ēt gnātionē nota sibi actionē valet; sed dicit quod hec forma corporeitatis et matēi ja, constituat corpus quodammodo substantiale, at vō S. Subt. nihil fundat vltra, censet nō ex forma corporeitatis et matēi constituī quedam compositū imperfectū et incompletū et consequenter nō ptinē directē ad Categoriā substantie nisi p̄ reductionē. Dicit illa forma in solis viuentibus, vltra esse matēi corpus, sed ē gnabilem et corruptibilem ab agentibus naturalibus.

Nota.

Conclusio.

Assertio 1a. Dicit Scotus in compositō substantiali animato plures formē substantiales. Hec assertio est Scoti. li. citō et aliorum ordinis Scotistarū communiter Gratiō. Ubicunq; sunt plures mutationes substantiales ibi sunt plures formē substantiales: sed in vno corpore animato sunt plures mutationes substantiales, ergo plures formē. Prō gratia. Quia plures mutationes, si. sunt adequate nō termi-

nate ad

mantis ad vnū terminū. Sō ad gluten. Nor est quod cons. Quia alia est motus ad corpus
q̄ fit a grante, alia ad animā q̄ fit a Rege.

AD 3ES. Posterior forma puta anima q̄ ex pfectis fit et ultimo q̄ finit cum Rex.
possit ai sit q̄ fletior forma prior indultra grante adueniente compositio corrūpat
illa, et sic nulla fit de facto forma manet. Cōis opinio de similibus q̄ quot formas
et principia de similibus in composito animato, vt de simile opatoribus, q̄ non possunt ab vna forma
p̄cedere. Sō dantur gluten forme. Iosephus Abe. Gabirol Mohy Bōd q̄ componant elementa in viuis
nō stat ab ea. Sō stat alia forma Sō dabit gluten forme quidam.

Secundo si in composito non sunt gluten forme substantiales. Sō agens q̄ dicens animam, ed
it illa immediate in materia q̄ fletior est immediate Sō Abbas Cōcha q̄ sensatia dicens
anima adueniente corrūpitur Sō anima manet sola immediate in materia. Et hoc est in:
animam adueniente q̄a hec anima est alte materia q̄, in qua non stet organa ad exercendas operationes
sensitiuas.

AD 3ES et Q TIO. Ad omnibus mixtis animatis est forma elementalis specifica, q̄ Aristo
est anima, est vero, siue de facto data alia forma mixti, sine corpus existat et ipsa destructa à
forma elementi fit anima. Hanc opinionem habet Magister in 2 dist. 18: q
vnica vna et nulla q̄. Sant. Scott. Durand. Gabr. Ockam. Rim. et alii communiter
Scotistæ. Pro cuius assertione sit quod sit vera quod est anima aduenit. Ista
patet q̄ Abbas Sō. Si corpus non manet id in anima mixti quod p̄fuit in viuente Sō est de
nouo generatum. Cōtra est Sō. Conclusio est vera. Abbas Scotus. Ad effectū nō gnt
à plurib⁹ et quibuscunq; diuersis agentibus simpliciter, sed à quorum, et qualitercunq; q̄
corrūpitur viuens semp̄ remanet eadem in numero et eiusq; materia. q̄ nō q̄ducit de nouo,
corrūpitur viuens semp̄ remanet eadem in numero et eiusq; materia. Sō nō q̄ducit de nouo,
quia diuersa agentia totalia, sunt diuersa actiones, ita est de multis actionibus illo
rum terminus Nor Abbas q̄ expressē q̄ fit Sō, q̄ vitellus strangulando vel alio
quibus modis corrūpitur semp̄ remanet eadem et eiusq; ratione, corrūpitur ait ter et illa
non sunt nata indui eam formam, et sic patet ab obi. omnes, quia alterationes, imo de-
beret eas forma introduci ed ab eis agens adhuc animal remanet alterata
quia: sed sic quantumcunq; diuersimode fiat, et ab alio alij, alio agente, semp̄ sequitur eadem
alteratio, Nec contra negatio à Scot: et Hyp: Armin: q̄ alia forma alteret q̄ rationabiliter
runt: alia ni amedin sunt eiusq; rationis q̄ erant in elementis Sō et forma substantialis est
eiusq; rationis: quod hoc amedi sunt eiusq; rationis patet q̄ sensum, cum sit quantitas, eodem
calor elementalis, eadem frigiditas in cerebro, durities in ossibus, et sic nō si alterius
rationis essent nullo modo in tam breui tpe q̄ duci possent. nec si q̄ diuersi omnimodam
similitudinem cū amedinis q̄ q̄ fuerunt in viuente fuit: alia patet q̄ sensus quod sint eadē
accidentia qualitatiua q̄. sapor, et vis, odor, manet ipse erat in herba deficiente manet in mixto
Sō eadem, si aut amedin nō sunt alterius rationis, sed eadem vtrobique quasi modo ut
de forma substantiali, est tenendum, nam aliter frustra migrarent de subiō in subiō
quod omne q̄ sumit absurditate tactus reputarunt. Secundo Corpus vt est mixtum
compositi viuentis, et est ab aliqua forma. sed non illa illud ab illa anima q̄ a forma corporeitatis
Nor Abbati; hō anima intellectiua q̄ ipsa sit intrinseca non q̄ut et alterius ordinis

300

nde stereo.

ner valet dicere quod ibi de extensum sicut ymago a matia q a sit dor est verum sequi
tur matia esse causam determinationis et limitationis, hoc aut est inconveniens sm communem
om sent. q a matia cum sit in se indeterminata, ner determinetur ab alio nisi quod a forma
non post esse causa determinationis alterius: quod ulterius sit in se indeterminata patet ja vi
quod forma humana non post informare matiam grumosam non est hoc ex parte matie
q a ibi est indifferens ad quamcunq; matiam q ex parte forme humane, q non valet
determinare illam matiam ad tantum extensum quia ad id quod ordinatur ad informationem, tota
quantitas et determinatio est a sola forma, ideo ignis, aque aut aeris finitur et
matia quantitatem cuiuscunq; interminata a forme superficie determinabilem.

Obiectio 2 OBJECTIS. Esto quod anima intellectiva non sit quo et cau extensionis for
malis corporis, potent hoc esse virtualis, quia alterius alicuius inconvenient post dici
quod anima licet sit forma partis exporta et inextensa est tn actualiter coniuncta et extensa
q a est merito intelligenda pure spualis et corporis. Contra Quia quod dat esse
alicui q a informationi non potest dare alterius cuiusmodi est quam tale qualis est essentia ipsius
alicui. esset anima racionalis est intrinsece inextensa et incorporea ergo ipsa non potest dare
esse compositum corporeum materiale inviscerum, cui non mate possit dici ergo quod anima
intellectiva est in corpore, hinc valet dicere, non dat esse corpori nisi virtualiter; q a vide
tur anima dare esse q informationi suo composito non dat esse actualiter sed virtualiter et
formaliter, quo et anima dicit anima eius effectu quod epath cum corpo non contingit actua
liter, sed formaliter q a formaliter anima actuat pathi ne. ergo si dat esse extensum for
mali [illegible] bili omni, nulla substantia potest continue actuali esse rem sibi repugnantem.
non n ignis actualiter frigefaciet, nec aqua exsiccat, atq; extendi ad tantum vel tantam quan
titatem repugnat anime sue et suum subiectabile ergo non continet in se actuem causandi
illa in corpore. Dat vide quod anima racionalis non sit ratio extensionis corpori alio modo
Quia non vegetativa nec sensitiva patet. q a esset duo modo inextenso continentur in aliquo
3 nali nec sunt aliud ab illa ut in lib. de anima patebit. Dicitur Dm Dmi lib. 2o de anima
Anima est actus corporis physici, organici ergo anima aliquam informat regit et sit ergo
quo physicum organicum. q a aliter non esset forma corporis physici; sic patet illud quod
4 est contra mentem Dmi. Quarto arguit a Joh. Hasse Hierarquia sic si non daretur
alia forma inanimata tunc in christo post anima intellectiva separati quod corpus christi remanens
christi non fuisset unum numero corpus quod erat vivum q a aduenit nova forma cadauerica
de novo materia industa q prius non fuit. et sic novum esset compositum et a priori distinc
tum, quod dicit videtur sumit absurdum: nec sufficit dicere quod sit ibi materia q a essentia
corporis christi scilicet nec cuiuscunq; rei constituta ex sola materia, sed ex materia et forma, unde
hunc aliquid ab alio non est esse nisi sum. quia licet forma diversam, non aut q a eandem materiam.
vere non licet eadem materia q fuit sub forma ligni sit sub forma ignis non tamen dicitur esse
eadem corpus est ligni et ignis. Et pro hoc tollitur solutio Caietani: q inst sufficiat quod corpus
christi in sepulchro cum eo quod fuit in cruce stetit suppositalit. nel materialiter, q a si non esset
idem numero impossibile esset ipsum postea esse, dicit ni ce ipsum suppositaliter est dicit idem
esse numero, cum igr nequeat ab illo eadem forma corporeitatis in christo q fuit in vita corpus
de non erit ibi numero q a non est eadem forma substantialis et consequenter non erit ibi suppo:
sitaliter

Aristo 2da

ASSERTIO 3ª. De facto dantur in viuente predicte formas communes totales alie partium forme esse ipse se distincte, integrantes formam mixti, et tot sunt, quot organa distincta. Ista Conclo patet non ita clara sicut habeatur apud Philosophum cum presse dicit Foret et quat dicit Anto. Trombij. l. ot. et Maieron. Prima pars. Quidam species alterius inconueniens esse arguunt distinctas formas esse, aliquas partes animalis sibi distinctas esse ob causas Co et formal Sed est facile ea ratione vtrumque dubium formale vt videtur alia est calefactio et pinguefactio idem colligimus aliam esse formam elementi humidi et alian elementi illius. Sed hi intelligendum est de actionibus mixtis, nisi quod actiones illas sint esse distincte sunt hi tales se habent ad actiones quod vna sequatur ad aliam. et sic intendatur remittatur, ut eius gradum adquirit sicut prosterior vt patet de calefactione et calefactione. Nota quod per consumi. Secundo. Forte separata a toto manifestum est hic vtrum non sint eiusdem formae totius animalis; negatur quod forma in illa generatur quia in illo instanti separationis non fuit a forma totius animalis; negatur quod forma in illa generatur quia in illo instanti separationis non est possibile quod aliqua forma cum in tam brevi tpe tot alterationes et mutationes requiruntur potuerint fieri Dicho. Non est possibile quod forma mixti possit durare in materia mixti dissolute et separatis et repugnabitur mixtorum. ecc in toto vel animalis quia tales continue mixtiones vt patet ex dictis de anima Secundo vel non fuit fuit quod est contra mixtionem. OBJECTIO. Quia est forma luciferi et ignis de anima secundo vel non fuit fuit quod est contra mixtionem. OBJECTIO. Quia est forma luciferi et ignis est una et eadem et totalis. Illa ignis et forma essent ita multiplex in genere, et tales est forma in animato de primo istis potest argumentum non de posteriori, Contra tales quia sicut dictum fuit Assumptum quod forma alicui et dat esse compositio fuit sua partibus non dat de facto esse formale; cum aut fuit quod dat esse formale non possit alii et alii dare esse formale se formaliter.

OBIJCIES. 2o Quia esse fluit non continuante: sed anima est vnū continuū. Ꝺo
nō constat quantitas specifice distincte. Jor. prat. Quia cū ꝺicit forma quantitatis quod natura
nulle erit trū continuantes totū. Preterea ex duobus distinctis numero non fit vnū distinctū numero. Ꝺo
ex duobus distinctis esse nō erit aliqd vnū. Ad hoc Neg. Joxta Quia multa unita ꝺifferunt
esse a vnū continuati vnius corpis. similiter omnes partes vnius in arbore. Ad Gallum
Joxta. Quod forma communis est vnius continuantis totius. dor. h. nō est continuū stricte sumpti quod
ergo una pars nō mota moueatur totū: sed est continuū latius modo quo aliqd partitum ꝺicitur esse
continuū. qa una pars mota tota manu nō est nisi quod pars, aut caput moueatur. Ad illud
quod in obiectione additur Neg quod quantitates nō separate nisi a corporibus inter se nō possit
esse vnū numero, ex duobus q̄ quilibet distincte numero esse nequit una tota numero.

OBIJCIES. 3o Can Lonatan 2 metl. q. 10 Anima est terminus motionis: sed
terminus q̄ se ꝺo est forma corpis. Gō omnis est forma corpis Jor. prat. Quia nō ꝺe
anima est motus, nulli competit nisi animato Gō ej competit q̄ animam. Gō anima est ter-
minus motionis. Ad hoc: Neg Joxem Quia anima non mouetur nec vegetatur sed calor.
Ad probationem duo Dico est q̄ anima tanquam q̄ causa effectiua conatur motionis corpis

Ad Rationes in oppositum. principale. Ad 1o motiuo cū Doct. Com-
cedendo quod omne ens est vna forma completiua et ultimate specificatiua. sic negando
ꝺicendo quod vnū ens est vna forma et ꝺicitur si accipiatur ens formaliter ut ꝺistat et nō,
scit q̄ totale q̄ vnū ens totale quod est ex pluribus formis partialibus, et aut accipiatur
ꝺistributiue, scit, vel quod omne ens totale sit vna forma totalis, et vnū esse partiale
est ab vna forma partiali est verū, sed non obstat quoniam in vno ente totali inuenian-
tur plures formę partiales. Ad 2um motiuo Neg Noxem Quia licet forma corpis.
relata q̄ fuerat an in animato corrupto ꝺr h. q̄nary totum: q̄ animati corrupti vel
amissa anima essent eiusmodi totū, quale nō q̄ fuit ꝺistinctū spē a q̄cunq.

OBIJCIES. Nihil nouū est acquisitum Gō non debet ꝺici quod sit
genitum Ad 1o Neg Mc Quia licet forma nō sit de nouo acquisita, mouetur tamen
nouis formis corrumpentibus aduenit, qa prius fuit, aliis ordinata ad alia, et actuata ab illa
q̄ habuit se q̄ modū genitū ex materia jam, nūc autem est cum forma ultimata et actuat
materia eo modo quo ꝺebebat forma tota imp fecta, ex eaq; constituit nouum compositū
quale prius non fuit set casuale, totum ꝺistinctum ꝺum positorum attenditur esse ex
actu ultimate completiue et specifiante compositi. ex quo ꝺicitur aliqd esse actu ultimate
compositi animati corrupti set anima q̄ actu compositi ex animato geniti set for-
ma corrumpitur. ideo aliud spē compositi cōsequi debet: nec simile in contrarium quod
ex actu q̄ fuerit in composito, qa nō fuit qua; pars essentialis cōpositi, qa non
Dolet et q̄ statim loco ei. formale ex compositi est q̄ vna forma q̄ ultimo aduc-
nit alteri q̄ corruptis in eam compositi ꝺicitur esse actu, in alijs vo simul cū
quibus, actuat in totum illis actu ultimati Ad Cont. Dico. quod caro et many
mortua ideo ꝺr ej quod talia qa nō sūt eadē formā ultimate, caro n et many
vnia actuabatur ultimate ab anima, at vo mortua actuari a forma imp fecti. et

altoni

altery rationis, aty ita sub hoc nomine mang-l: cuius hyperis cumulum dissimilis modo
quod duo mang cumulum y dominorum ad invicem dicit se velut hyperis.

Ad Textum Dicendum sicut Quod advenit enti in acto completo y ultima forma
existente non fuit unum ex se: constat: Quod quod advenit enti in acti y aliqua forma
y est postea ad ulteriorem formam non fuit unum ex se negatis: et sic est in proposito.

Instabis: Per hoc forma substantialis distingui ab accidentali, quia illa dat esse sim-
pliciter ens sed hoc forma substantialis dat esse simpliciter et constituit compositum in actu
primo non igit dat aliqua ipsa incompleta perfecta. Et hoc est Doct: Terminus posse aut
ly modo modis simpliciter. Duo modo dicitur dat aut distingui con quibus nihil est hoc modo
nedum substantia sed etiam accidens est dare simplex et perfecit simpliciter alio modo dat simpliciter distin-
guibile contra hoc forma quod est hoc modo sola substantia existens simplex et sola forma sub-
stantialis actuat simpliciter id est non forma quod facit aliquid; hoc in proposito non sequitur quod quia
forma substantialis actuat simpliciter ita actuet quod non habeat alteri y aliam formam
perficere actuare et perficere, dato quod inter substantialis quod una sit perfectior alia et consequi
una perfectius actuat quod alia. Fusius de hac doctrina vide in Doct: loco citato.

Ad 1m dico apparet maxima neritas quadam pluries formae ex sup. dictis. et
quod una non contineat in se y habet alia quae est una ratio assertionis nostrae.

Ad 2m Endeo in mala duplicem esse potentiam. Aliam activam. Aliam particularem mi. quae
igit formae educuntur de una potentia quia sic non de una quacunque quae igit potentiae partic:
cularis est una forma, sic non una potentia quia sic non de una sic dicitur esse potentia
passiva, duo intelligunt est de potentia animi, vel de potentia saltim particulari.
Alia ratio est apud Doct: melior seq ja fusior relinquo per ipsum accipiendam.

Ad 3m. Dico hoc Regis non militare con nob y non ag nisi de corpore quod est ens Corol
ex quo constituitur ens sua integritas sine qua non valet ens esse et ingredi existere: non sic de
spiritu y de corpore, sine qua alia quae compositi ingredi, quia illud forma substantialis
qua constituitur in esse corporis alia, qua constituit in esse viventis, et de hoc dicamus.
Quod bene possit esse illud spiritus agens separata a quacunque forma et materia
in materia separata ab ultimata forma est anima.

MEMBRVM VI.

Vtrum Gnatio vnius sit corruptio alterius

Videtur quod non sic Ista non est via corruptionis est gnatio sic nec iste corruptio unius est
gnatio alterius Secundo. Corrupto bove vel alio animali y mortuo nihil de
novo gnatur, similiter adulterio anima rationalis corpori exanimis adhuc nihil corruptum sic gnatio
unius non est corruptio alterius Conf. Corrupto luto, corrupta sit statua sole nihil gnatur.
Ergo ad corruptionem unius non est necessaria gnatio alterius Tertio In aura lucidissima
ex qua simul spiritus quasi in ea temperamento in qua ex sequitur forma quando desinit per se
corporis Christi at quia ibi non sequitur alia gnatio sic in casu alterius substantia y
rationes dissolutionis sic.

Quarto. In nutritione animalis corrupcio alimenti nō est gnātio animalis q̄ animal
p̄duti. 9o. Pro solutione.

Aduertendum 1o. Hanc propōsitiōd corrupcio vnius est gnātio alterius dupl̄r
posse accipi vt manifestē colligit ex Bonauent. in 2 dist 34 q. unicā 3. Uno modo formaliter,
vt quod corrupcio vnius sit formalis gnātio alterius et ē vē et hoc modo est falsum q̄
in tra gratiā gnātiōd et corrupciōd ēe mutationes oppositas et sibi mutuo formaliter
inēe se excludēt alio modo concomitanter, scilicet quod ad corrupciōd vnius sequat gnātio alterius
et ad gnātiōd corrupcio, et in hoc sensu est verū sicut dicit Bonauentura corrupcio vnius est gnātio alterius;
est tn̄ parua differentia inter primū dictam et istam conuersam propōsitionem q̄ cum ad corru:
pciōd quasi p se intendat sequatur gnātio dicit hec propōsitio corrupcio vnius est gnātio alterius
est simplr̄ vera, q̄ est sōm intentiōd agentis alterius n̄ sibi gnātio p se intendat gnātiōd
sed ex primo p̄posito dicta. Corrupciōd ad intendit p actiōnē ea quod nō potest euadere for:
mam in materia nisi corrupta prius forma existente forma priuatiua inconpossibilem formę inducendam,
alias dicit p actiōnē quasi intendit corrupcio q̄ntē ad hoc q̄ gnātio vnius est corrupcio
alterius non est nisi ex parte intentionis agentis naturalis, q̄ vt ingt Richardus in 2
d. 1 est q̄. 9. 7. cū dicit gnātio vnius est corrupcio alterius ex vi sermonis restringendo pariti:
culariter ad eas res q̄ quod agens quasi cōe q̄nēt vt corrumpat, non vō corrumpens
vt q̄neret put̄ supius p̄posito insinuabat; rāon aut quare agens nāle nō q̄neret
mixti priꝰ corrumpat ostendit q̄ntūdē tanē assignat Bonat. in 2 dist 11. quest 2ª. q̄ a
nijl agens nāle non dicit totaliter effectū in sua totalitate sed hm̄ partē sc̄t formam. aliq̄ debet
oportet corrumpi aliquod vt quod fuit alterius fiat corrupti sc̄t alterius ipsius generis.
Et ideo hec p̄p̄a Aristotelis non infert determinatē gnātionis quarte ad ante, nec p̄hibitē
quarte ad quartā q̄a sicut q̄ā fuit quartū cum n̄ oportet quācūq̄ p̄ducta fuisse ita
et alia gnātio vel corrupciō in infinitū q̄a potuit et de facto fuit quarta gnātio
quā non fuit nec vt predicit corrupto aliquo p̄cedente omnino sed sufficiebat corru:
ptio mixti sine hm̄ extra p̄dicta. Ita de ultimo dabit q̄ non sequetur ulterior gnātio
vel corrupcio vt q̄ omnia mixta corrupta et resolutā quattuor elementa in sua materia.
De hoc fusius considerāt q̄libet ad 2m̄ de Celo et Mundo arg. de eternitate mundi
cōtra Ethicos disputat et habet apud Bonat: loc: citato.

Aduertendum 2o. Prosequendo presentē subdē hm̄ entitatem in substantia vnius, nō aut
in accidentibus q̄a licet in q̄libet accidentibus ipsa aliquo modo quoad suscipere sint est in
illis q̄ sint contrariū nisi n̄ dicī quod corrupciōd alicuius gradus calorē sequatur gnātio
gradus oppositi frigoris et ē vē. Hoc tn̄ de q̄hacunq̄ stricta sūpta q̄ solo substan:
tio conuenit est tenendū sed de gnātione lato accepta in aliis hm̄ accidentibus q̄ntē
contrarios corrupciōd illorū inter se omnino sequitur gnātiōd aliqua corrupcio ante ordinē
vt patet de lumine solari. et hoc vt patet ex prime de meteo dicit q̄ de q̄libet ignito.

Aduertendum 3o. Gnātio et corrupcio nō ēe vnā et eādē realiter mutuo sed
tantū Bonat. in 2 dist 2. q. 7 in hac tn̄ ad quē alij sic ingt dicēdo quod gnātio et corru:
ptio sint duo motus q̄ntū, et dicit p̄p̄rios terminos distinctos sc̄t frigoris conuertibile et hic
ingt sc̄t q̄ termini duo sc̄t à quo et quē vna gradualis et vna forma, ē duos terminos

ad quos

ad quos sit ma Privatio et forma forma; et sic hi termini Ens Non ens vel privatio et habitus dicit quod ordinem sit illud dicit Phs. Termini motus sunt inconvertibiles: ad unum quid
gnatio aborsi conditions quas sic sint corruptions et e contra salus p Ruinam gestandi.
ga no sunt eadem mutatio sed quemlibet ad diversum sit motus patet per Aristotelem de

Aduertendum. 3o Corruptio respectu agentis naturis prior est ordine nature, executione
quam gnatio ga nalis potest gnationi q est posterior executione. Gnatio h est prior
intentione scilicet et perfectione quod corruptio q semper tendit ad imperfectionem Notes quos di-
singuendi Gnatio a corruptione facile hic colligi potest, quod Corruptio cu opposito modo
se habet ad gnationem ideo oppositis rationibus formal distinguentibus sunt in definitione gna-
tionis dicit est quod sit mutatio totius in totum non ita p oppositi de corruptione dicitur est
quod sit mutatio totius in non totum sub ead materia communi, ga scilicet gnatio tendit genera-
liter ad totum compositum completum, ita corruptio ad Ens non totum id est ad destructionem
entis completi.

Aduertendum 2o Quod cu Scotus dicat in 2 dist 18 quest: huc sit mutatio aliqua
nalis quando nullum mutatum sunt aptum esse mutatum a quocunq; agente sicut vult colligi ex Phs
2: et 8 Phs text 32. ideo et gnatio in corpore sensibili et cuius nalis q materia q est subiectum
gnationis est nalis inclinata ad formam substantialem eorum vt respiciat illam. Et ro quod prin-
cipium activum non sit aliqua nalis sed non liberum vt expresse dicit Scotus in 4o
dist 13. q. unica ad 3um. Aliqui dicit ele ratio ga gnatio q se intendit a nali agentis. Nota
quod ideo dicit natio et non liberum ga est determinata ad unum modum agendi. Corruptio ed
est nalis vult2 sed q naturale intelligatur dum quod no2 q artem, si vo nalis contra di-
stinguatur con violentum huc Corruptio respicit solum materiam directum naturalis, ga materia
naturalis inclinat ad recipiendam quamcunq; mutationem ideo consequens ad corruptionem q est
speciei mutatis, vn respectu materie sicut nulla corruptio ita nulla gnatio est violenta; re-
spectu vo formae compositi et qualitatum q expellitur corruptio no est naturalis sed violenta
ga forma, cu proprium et qualitates naturalem sint q pensionem ad esse suum et quod
destruit corruptionem Armiz si nalis accipiatur ga omne quod fit a natura dicit ab agente
naturali hoc modo q aug corruptio respectu cuiuscunq; dicitur nalis, et sic accipit Scotus
in 2 dist 19 et 18. quaest. unica ad 3um. cu ipsam dividit in eam q fit ab intrinseco et in
eam q fit ab extrinseco. Paiziz h 2o dicit Cutmire in animatis sicut in illis quae nutriuntur
no Ignis actio Aristotelis elementi in aliud nec ignis corrumpit qualitates alterius ga
sunt neutrae dicit in materia, sed principit q est omnis quaedam organica materia Ignis quod
corpus reducit in cinerem instabile ad animationem. Ignis vo dicit e duplici causa ga est con-
tra dispositionis continuae, alia violentia ab aliquo extrinseco illatus sicut de hoc alibi

ASSERTIO 3o. Corruptio unius est gnatio alterius. Corruptio
unius est gnatio alterius Hoc assertio est ad Phs. Ibidem hi not hoc no. Si corruptio
unius est gnatio alterius Hoc assertio est ad Phs. Ibidem hi not hoc no. Si corruptio
unius est gnatio alterius potest nalis dari mutatio immediata unius formae substantialis
et accidentalis. Cone est falsa. Quia id fieri nalis no posset ob ro Phs. Finitis
si gnationes non infinitae esset corruptio possent in eod composito quaecunq; dari formae substantiales
ordinatae q naturaliter sunt incompossibiles ad esse in uno composito

ASSERTIO 2a. Corruptio et Gnatio non est vna mutatio
rem sicut dicta Thomist: contra. Ubi 3o. Phi quia dicit vt ibi
vt Phy. 4 et seq. vbi p hoc distinguit motu à mutatione q a mutatio vel est transitio
in id quod non est ex eo quod est, et dr Corruptio; vel in id quod est ex eo quod non
est et dr Gnatio. Motus vo est ex eo quod est in eo quod est.

OBICES. Ex his verbis non plus sequit quam quod inter Gnatiom et Cor-
ruptiom sit distinctio sed non aut aliquid aliud: Contra Ex eo quo Phs gat
tres motus esse possibiles. 3o eu q est de subio in subio, secundo
eu q est de no subio in subio Tertio q est de subio in no subio Quarto vo qo
est de no subio in subio esse impossibile: alij sr gnatio et Corruptio sm sit et tm
non distinguit quam ratione nec ponunt ab eis distinguitur nisi quod ipse
ratiom fo est falsum Prat: Conba Quia od trium impossibilium est pariter
falsum.

SECUNDO probatur quia ratione tali. Quarum mutationum termini, sunt realr diuersi
sunt inter se realr distincte vt patet ex 5 Phs. 3 vbi dr eam esse vnam motu cuius vnus
est terminus alter gnationis et Corruptionis termini sunt diuersi, q a qo est corru-
ptio non est gnatio quod est genitum primum inter se oppugnantur et est impossibile
id esse simul et genitum et corruptum; Deus non mutaretur, nisi vel conseruando quod sum
resolvet absurditatem.

OBIICES. Ab vno et eodem agente p vna actionem non fit m vnum. Sed
Cum gnatio et Corruptio sit ab vno agente p vna actionem no erit m quod vnum. Sed
vna realr mutatio [illegible] vbi Cu Host in 4 dist 3o. q. 3. ad et patet ex presse
de sole à quo vno simul fit illuminatio et p consequens lumen ostensio, liquefactio
et congelatio &c.

Ad qam Rationem in oppositum. Neg: Conba Quia in illa propositione no
est gnatio formalis sed commutatiua sicut in 3o adductio est ostensio.

Ad Arg. Dico gnt ad vtram quartam Quantum ad 3o dico, quod corrupta vel
separata anima a corpe animalis gnatur nomen sed tantum quod est absurdum et alterius rationis
a viuente vocando vt patet ex dictis.

OBICES. Per Gnationem debet de nouo aliqo produci sed forma
et Compositum [illegible] non formam no sequitur oportere de nouo produci q a de sequitur
quod [illegible] esset modo tantum de nouo materia fieret vna gnatio sicut dicit D. in 3.
dist 3 q 2. Compositum non debet de nouo produci quod ani no fiat.

Ad 3m. Concedam quod miraculose redirent sine vlla materia aliqua essentiali
substantiali quia alia gnatur.

Ad qdm in mutatione animalis corruptionis alimenti sequit ad gnationem alicuius partis animalis:
nichil: et hoc sufficit ad saluandam veritatem in dicendo mal:

DECEMBRVM VII

An Terminus Generationis sit sola Forma Genitum

Videtur quod sic. Joh. 2 Phy. 14 Quod formae est natae quia natum est natum esse in natis ut est in forma. Sed forma ut Secundo. Compositum non est natum nisi quod forma cum materia. Sed quod natum est vel est natum vel forma. Sed Quia materia simul est ingenerabilis sicut et ingenitum. Sed forma. Ergo nihil. Quia unum non est natum.

Ad oppositum. Per formam de qua agitur in titulo non est intelligendum quod vocant totum aliquod exprimit in abstracto sicut est humanitas et hoc in Tertio est intelligendum de forma quae sumpta de forma sive essentia. Et utrum detur sit terminus generationis quatuor quaestiones circa quod. Primo quod aliquid sit natum nihil nisi forma quae producatur, nec aliquid de terminis a quo quia sic est privatio ut supra. Secundo de terminis ad quem. Et postea supponendum est nobis esse de difficultate de terminis generationis latae supra. Sed de terminis generationis stricte sumptis sic est in sola substantia.

Ad oppositum. Terminum ad quem generationis esse duplicem: Uno est quo sui formalis: alius est quod sui totalis; Terminus prior in omni genito nihil respicit ad motum: motus ad esse. Quinta via est Terminus formalis quo generationis Phy. ut dicit Doct. in 2o Sent. et alibi, et realiter in Phy. agitur substantia ex alia esse et proprietate relatum sed solutione est Terminus ad quem sive genitum.

Ad quaestionem. Generatum in esse et communicatum quandam et producens. Communicatio dicitur qua ipsa communicatur eadem natura specifica genito a generante. Unitas cum omnibus in ipsa essentiali et actuali contentis: Productio vero dicit qua constituit genitum in esse individuali distincte a generante et forte vere est de generatione vinosum vel aliquid natum specifica generanti communicatur genito, et producit aliquis quis distincti genito a generante, natum specifica generanti communicatur. Ita specifice producit, sed tantum secundum quantitatem producit producitur in eo distincte a generante.

Assero pro. Terminus Generationis ut Quo sui formalis est forma substantialis compositi genito. Istae assertio absque omissione tenet ab omnibus generationibus et quibusquot sit Aristoteles dicit in primo membro quaestionis. Sed quia aliquis a quo asserentur generationis est Terminus illius alius ad aliquid forma substantialis specificata. Sed ergo illa est terminus.

Assero pro. Compositi substantialis est terminus ut Quod et principaliter intento generationis absolutae sumptae. Istud expresse habetur apud Doct. in 2 sent. dist. 2 q. 2da. ubi quaerit sic arguit. Si virtus quaecumque compositi praeexistet et unirenti de novo quaereo, hic esset via generationis: ubi hic non esset terminus generationis formae nec materiae sed compositi. Et colligit istae assertio ex Aristo. 3 Meta. Cap. 9o et 7 lib. 7 tex. 26 et 27. et 12 tex. 13 et 30 Phys. tex. 67 et denique 1 Phys. tex. 84. Lib. 7 tex. 26 et 27. et 12 tex. 13 et 30 Phys. tex. 67 et denique 1 Phys. tex. 84. et alibi secundo. In generatione natus primario intenditur totum et id quod est generatum quaeritur totum et id quod sit aliquid, quod non quod sit non ens et contra, aliquid dicitur compositum sed totum compositum est terminus ergo totum non solum in generatione substantiali sed in accidentali id est, dicit non non sit quale sed quale dicitur non ens.

sed quale dignū supra q̄ dixit Comēt. qui dicit et in 2 dist. 18 q. unica
Non gnātr ergit qualitatē q̄ est tanquā forma, sed gnāh corpis hic qualitatem aliquā
similē in substāt nō sterile. Et hoc est obscurū quod dicit forma sit Terminꝰ gnātiō
nis formalis ex sup. assert. nō hīt dr̄ here gnāz, sicut ed esse diuina licet sit Termi:
nꝰ formalis gnātionis diuine nō hīt dr̄ generaj ab habth expresse apud Dock: in 3o.
dist: 1. q. 3ā. In creat. hīt Terminꝰ gnātionis, puta forma, qui abocꝰ ulla sit nisi
falsa dicꝰ gnāzj, saltim de gnātione compositi q̄ quanto est grauior illicꝰ quod ger
sa gnāti sit compositi sicut gnāz grauiꝰ q̄a p̄ducit p̄ductione totiꝰ sicut dicit
Doct: in 2 dist 17 q. 2ā. hoc in est intelligendū ōnīmodo et nāliter.

ASSERTIO 3ti. Compositum substantiale non absolutis ter-
gnis individuatis est Terminꝰ ultimatꝰ gnātionis. Et hoc legendo de gnātione qui est
p̄ductio. PROBATIO 1o. Illud est terminꝰ formalis p̄ductionis quod nō q̄ supponitur p̄du:
ctioni, sed simpliciter q̄ illa accipit ēe: at q̄ illud q̄ accipit esse p̄ productionē nō est ma
teria p̄ma sicut absolute, q̄a hoc nō accipit esse simpliciter, sed hīc p̄ hoc q̄ materia in hoc ēe is illo
singulari. Sō natura gnē est individuata p̄ductio p̄ductus p̄ductione et rei vitalis est ani:
cle esse: sed natā absolute non accipit esse nisi q̄ supponit p̄ductioni, sed hīt individuū.
Sō ipsū est Terminꝰ p̄ductionis.

ASSERTIO 4ta. Q̄nis partium compositi nō est immediatꝰ Terminꝰ
gnātionis sicut asserit q̄da Thomist: et magnē alij q̄ gīt materia et forma nullā entitatē
totiꝰ compositi attribuentes, neyantes earꝰ aliquā entitatē absolutā realē resultantē ex
istis ambobꝰ partibꝰ. Istud assertiō mouent fundati in illa diffinitate q̄ accipit de hac
entitate totiꝰ de qua in 2o Phys controuersitur Phi et Cō. N. agit in 3 dist: 2. q. 2.
Quantū hīt ad p̄sens sic gbatr̄ quia. Quia gnātione aliqua substā acquiritur: sed nō ac:
quirit materia quia tunc esset magnā ultimatē, nec forma tū sunt gnātes p̄cedenti. Assertionis, nec
sed omis, q̄a tunc est nō substā nec esset de q̄ditate substantiā Sō relinqꝰ Cō nō pos:
sit q̄cquā aliud fingi quod entitas totiꝰ distincta realē ab entitatibꝰ quarūlibꝰ sit termi:
nꝰ q̄ se gnātionis et quirens intenty.

ASSERTIO 5ta. Actiō quā educit forma de potēn materiē nō est alia
ab illa actione qua venit forma materiē. Istā assert est communis et hīt apud Doct in 2
dist 18 q. 2ā. Secꝰ hīt est de mente non educi sed creari, sicut est de anima rōnali
cui p̄ductio non est annexa PROBATIO hīt auctō: Phi 3o. q. de Anim. text 22. quod
forma nō p̄ducit nisi q̄a compositū p̄ducit Sō forma est p̄ductio cōpositi et formā
et nō fit compositū nisi venit forma materiē, sicut quod venit est p̄ductio sit ana et
eadē actiō SECUNDO. Productio formē nō est aliud q̄ educi de potēn materiē: sed
hoc educi formā est fieri formā actione tantū in materiā, quod est ēe vnita materiē
imō implicat contradictiō educi formā de potēn materiē et nō venire ad. Sō est eadē actiō
quā p̄ducitur sicut educitur forma et qua venitur materia. Patet quia rō mota
q̄ non educit de potēn materiē sed immediatē divina potē creatur alia sit actiō creatiua
alia venitiua ignoror sit a solo Deo, sicut admittunt alij causā secūdā ad positiuē vō

concurrit

concurrit cū ꝺa ia gꝺabilꝫ sint. qua ꝺ ꝺ ampleꝫ doctor in 4. ꝺ. 43. q. 2.
hoc tñ nō absolutē actiue mouendo, sꝫ ad motū illū animal corpꝰ p̄ organa sibi ꝺ et aptā
temperamenta disponendo, sicut etiā in nutritione ꝙ est ꝙa ad gradū ei⁹ debitū ꝺducit
virtute aīe. Subiectabile sit materiale aīe formē ad nutrimentū ꝙ ipsa ꝺ ꝺ ei⁹ dispositū.

Ad ꝙd Ratiōm in oppositū dico ꝙ bene hꝫ mā ꝙm Assertionē
Ad ꝙam. Concesso antecedēti nēgo ꝙ assert ꝙd Phꝫ: Corpa: ꝙa nō est sufficiēs diuisio, omittit
nā tria enūtiāa compositū ꝙd nēgꝫ est māta nāe forma et illa prima et ꝙ hoc generatur.

CAPVT SECVNDVM.

De Alteratione.

Alteratō de qua in p̄ti⁹ disserē intendimꝰ nō est aliud ꝺ cōmūe acceptionē quēcūmq;
modō seu tenorē ꝙa ad sēsibile qualitatē, aut calefactiō frigefactiō nec ꝺ ueritē ad qua-
litatē ꝙa tendentia ad quantitatē est augmentatiō, nec substantiā ꝙatiō nec addūcē ad sēn-
sibile ꝙa nō ꝙq̄ motū, nec in quātūq; qualitatē ꝺ Alteratiō. Si n̄ est qualitas sp̄ualis
cōt esse animā, set scīa sapiēs. Sicut Philosophus nec ip̄sarū actiōnū ꝺ ꝙdā gradū ꝙ rōnales
non ꝺ ꝙnē Alteratiō, non n̄ alterant subiectū alteratione corruptiuā ꝙ ꝙnē ꝺ Alteratē
sed hꝫ effectiua ꝙ imꝑfectē. Porrō corruptiuē qualitates ꝺ quas ꝙnē ꝺ fiert Alteratiō
sunt quatuor rationē: ꝙa sunt ꝙ ꝺ nr̄ gñatē et sunt qualtuor Calor, Frigꝰ, Humatus, Siccitas
hæ sunt inēq̄liter distātē nō equē effectiuē activē: Quēdā sunt remē ꝙ ē primō fruē
et ꝙ hoc temperātior, ut est grauitas, pondus, sapor odor color nō ē ꝙbꝫ in Logica Quālit:
de Qualitē fuit dictum. Et hæ nō agunt immediatē cōmūiter, non n̄ sapor ꝙ dunt corporē sunt
color colorē nō Circa Alterationē hoc modo sumptā in ꝙsentiārū ꝺa quēstiōnū ꝙ utrū
Alteriō sit ꝙnē motꝰ ꝺ ꝺa intensio Qualitatē fiat ꝙ additiōm gradꝰ ad gradum.
Pro ista quilibet Qualitas intensibilis ꝙdū ꝙ ista forma corrumpat nouo gradu ēiꝰ for-
mā superuenientis.

PRIMVM ꝙm.

Vtꝫ Alteratiō sit ꝙprie Motus

Videt ꝙd non ꝙ. ꝙnet ad rāiōm motꝰ esse continuū, ergo alteriō nō est motus modo
ꝙ ꝺ Cœli et Mūdi. 8. Phys: text. 23. dicente sit. ꝺ fert continuē alteriꝰ vtique
manifestū est ꝺ ꝙsequēs. Capitū nēgꝫ. Duriōr fit. nēgꝫ mollior nō. Secundō ꝙ Alteratiō
esset motꝰ esset nōbis successiua, ergo ꝺ dicī nō posset ꝙ. Nec ꝙnet. Quia tūc in instanti
instantibꝰ generabilꝫ ꝺ ꝺberet ꝙdūq; aliqs gradꝰ illiꝰ Qualitatē: ergo in instanti fuit infimus ꝙ ꝺ
instantibꝰ generabilꝫ ꝺ ꝺberet ꝙdūq; aliqs gradꝰ illiꝰ Qualitatē: ergo in instanti fuit infimus ꝙ ꝺ
Qualitatē ꝙ dubia ꝙ alteratiō ꝺ esset infimus quod est inconueniens. Pro Quibꝰ alterationē
Qualitatē ꝙ dubia ꝙ alteratiō ꝺ esset infimus quod est inconueniens. Pro Quibꝰ alterationē
grossitiē esse in rebus ut pat ꝺ Cœlo loc. cit. ꝺ congelatione gutte aquē. coagulatione gra-
nationē ꝺ ꝺ hanc Quibꝰ ꝺ ꝺ ꝺ Phys: text. 23 dicit, non hꝫ gñatiōm simplicē hoc est substantiam ꝺ ꝺ
gñatiōm ꝺm ꝙ hoc est alterationē fieri posse momentaliter. Pro solutione.

Aduertendum ꝙ Alteratiō posse sumi dupliciter: Vno modo ꝙ pro ꝙ motu corruptiuo

facto a cōmuni sēntētia ad cōmune et hoc modo sumpta alteratio solis corporibus corruptionis obnoxijs conuenit, et vbi negat a Chō 2o Cel. lex: ij conuenit coelis cū dicat corpa coelestia esse inalterabile: dicit mō sumit mīng ꝙ prie ꝙ quarūg mutationē aut dentas. ad ꝙ festiuā aut est illuminatio sēnsatio, et ē dicta bene Chō 7 Chō sc. lex 12. dum sēnsibus et illuminat dicit esse alterare. Potest et alij sumi Alteratio duobus modis vt obiectue apud Joan. Canon. Lib 1 Chō sc. q. 3. 2o ꝙ eo modo ius acquirit alijs nullo modo prius habitū Nota
aut ꝙn alijs simplr non albū aut albū, et talis Alteratio dr motus accessionis. Do ꝙ
ex ius alijs acquirit alijus modo prius habitū, vt cū de remisso fit intensus, et talis alteratio
dr motus inter extremis.

Alteratio quotuplex duplex, et ejus a gnatione. Aduertendum. 1o Alteratio de qua in psenti quotupler dicitur a gnatione. 2o. rationes terminj a Quo, Terminj in Alteratione, est ꝙ positiua at vō gnationis est Priuatio. Do Ratione terminj ad Quem, qa Alteratio est actus gnationis nō substantiae Dr Ratione subjecti qa alteratio subiecti est compositum ex forma Thomas 2 vel loco dr alteratis, cū ex subjecto celesti, gnationis nō est sola matia, qa hec transit a priuatione ad habitū Dicitur qa alteratio at hic statim diuerbet est motus successiuus, Gnatio aut est mutatio instantanea. Distinguitur aut ab Augmentatione qa hec est ad Quantitatem illam ad Qualitatem.

Aduertendum. 3o Ad Quod motus intrinseci ejus successiui, sine qua nequit esse sed nihil bene conferj ꝙt motus 2. ꝙrie sumat ꝙut dicit est ens successiuū fluxibile mobile in potentia ad terminū; vel sicut dicebat 3 Chō: definitio motus a Chō declarat duo quod motus sit successiua actio sicut quare possit quaeri quod ex inde vel maxime costare Motus ꝙo est.
Chō, cū in tempe sit successiua motus ideo Chō ideo fuit tempus essentialis. Dicit successiua et motus essentialiter ipsa habebit ex his motus dicit Necessarium et mō sufficiens debere habe vnigenitatem: de hac successiua motus lct in Chō sica ex professo tractatur. Successio ex quotuplex fit ad quod ꝙst. Standum. Et triplex Causa fert successionis fit n vel ex diuisibili. Late sparsi, vel ex diuisibilitate mobilis, vel denq ex diuisibilitate formae acquirendae, et
omnes deus se ipsis id est una sine alia quamlibet sunt sufficientes ad causandam successionem. Motus localis dicit successionem ex duobus quorum vnum est fixum, mobile sit diuisibile, sin minus ex priori hm. motus alterationis dicit sedam et tam ex vtroq; necessario. Nota
et hoc doctrina colligit ex Scoto in 2 dist. 2 q. 9. ꝙst finē Nec est scrutandum cur inde ex ꝙ Caelestis sua, dicit Deus, quia potuit et tamen subiecta sit punctualis ratio formae successe alterans, alius intensiue, quae ꝙ tantis subiecta sine collatione successiue sit absolutum Deus de vel dicere vel aliquid ratione quare demonstrasset, quia ꝙm id non sit impossibile respectu quasi omnis scientia probabilitate caret. Sed quod opponit probabilis in multis et ratio et doctrina tum Chō hic Doctoris ostendam nam 6. Chō dicit quod omnis motus est sui subiecti quanti, et non sit indiuisibile, hm et gnationis eius vel fieri successiue ratione subiecti mutui saltem quanti: ratio 2o est ista qa sunt aliorum accidentium ita alteratio qualitatis intensio non fit omnino ꝙ aliquid continuatione quadam intensiue ab agente sed ꝙ educitur de potentia materiae, sunt et formarum substantialium quaere cū quando nō sint aliqua mata, consequatur non potuit in eis talia qualitas intendi, nisi forte ꝙ certatione quadam ꝙ quae quia Divina etate id fieri, et ꝙta dareth aliquis qualitas actiua actiui hm ꝙ est sensibile ab alio.

gaon

qa nō posset age in aliud sic in dō Thom. in 4. dist. 12. q. 1. ar. 2. ad 4m principale. Nihil obstat ms. dū cessabilitē ad agend in natū quantū in ipsū est quia licet duo Cessione q dr cuiꝰ ūq; actionis aliqua forma est totale principiū actionis; tamen sed qualitas separata est eiusmodi q̄ manet in Quantitate qa hūc obstaculū cessabilitē ad agend q est entē sine q ad hoc vt sit actiua sicut actiua agentia rēgibi Quantitas. Obiectio

Sed contra. Quod ens actiua et potens agere licet nō actu agens quia defectū modi conuenientis ad agendū. Contra hoc videtur esse veru si dicas illa intrinseca q aliū et aliū creatorē q fluerent vel dō Deo tale agere et nō agendo naturale dm̄ q̄ propositū negatiua, sicut Thom. qa hic de intentione agimus sup. nomen illa fieri successiue essent infra q dabo dubiū aut nō est creatio ins negatiua nabotella tionis est creatio est quod fiat successiue qa fit in instanti, quia sibi nō contrariatur nec re actio facta in illo instanti continuabitur creationi facte in alio, vtq; ibi negatiue vt ipsa qualitas ab agente nūc expellente contrario intendatur successiue, et intensa à contrario fortiori admittetur.

Ad secundum. 2o. Continuatam q̄ dicit Thom. in 4. dist. 12. q. 1. est unitas continuj, esse dō essentiam motus, licet ibi nō intrinsece q̄ntitē ad ratiō motus sicut successio, imo ad hanc illa sequitur, vñ one successiuū est continuū vt expresse dicit Thom. in 4. dist. 2. q. 3. et ex Phis 6 Phys: quia q̄ est quod one motus sit de gne continuorū, q huius mi doctrinā ventate vnā aliam rationis rōnē addendo. Et successiuū nō sit continuū sed componat ex indiuisibilibus sequitur indiuisibile q̄ est indiuisibile quod est absurdū Phi. hic: Quia omne motus debet dari velocior Deo Thom. hic q. 3. Phys. et consequenter dari motus q mensurat illum instantis, quia erit tantus motus in duplo velocioꝝ, q mensura illius q instans et dimidium ipsius: sed hoc est indiuisibile diuidi quod est absurdū, et sic de cetera tam motū quam tempus q sunt ex essentialia et realiter fluxa diuisa in ly: ly: de Quantitate; non sic successiua sicut dō continua, et sic one successiuū continuū: Porrō de natu continuj, est vt ab notauit Joan: Canon: lib. q. 4. Phisico. q. sine illud sit q manens sine successiuū vt eius partes q aliquod indiuisibile intrinsece copulans quia q̄ dat unitatē Nota successiuū eta quod si nō sit aliqd copulans et terminans partes illi nō possunt esse one continuū vnū sed diuisibiliū; q manens vō continuū q hoc distinguit a successiuo qa ad q manēs esse requirit ones eius partes actualē et simul existentes sed vō successiuū licet nō requirit sic partes eius ad aliquod indiuisibile sint copulate et ex consequenti ad unitatē illi tale sint existentes, nō aut actu simul existant.

Ad tertium. 3o ex Joan: de Rada. contro: 150. art: 3. quod in qualitate et qualitate intensibili duas magnitudines considerare possum. Alta sed quā plures gradus sub intendunt et hoc dō magnitudo sibi quantitas extensiua q̄ est quantitas extra a subiō in qualitate. Alta vō sed quā qualitas sed aut nōr est in seipsa, et sic magnitudo sui quantitas dō intensionis, huius vō latitudo est ipsamet magnitudo seu quantitas existens intra formā ut quantitas intensionis. Quantitas dō

Ad quartum. 4o. Quod sunt duæ est Quantitas sit motus q ad dēm terminatū genus reple ad sui generationē q̄ntitē, et nō est aliquid determinatū q̄ Quantitas dō Quæ mota in Quantitate

Diffa int ma: gnit et minus

Notan

Spalm.

spāliū in qualibet quarte motꝰ acquirit alia et alia quarū gradꝰ, et in quolibet mutato esse acquirit aliud et aliud quantū, quare modo in fluxū intēsionis in qualibet quarte fluxꝰ fuit motꝰ acquirit aliū et aliū quārē formā intensibilē, et in quolibet mutato esse acquirit aliud et aliud indiuisibile quod contraxit formā intensibilem. Itē ꝙ de motu remissionis

Suppōnendum 2° Quilibet gradꝰ formarū fluxꝰ ꝙ acquisitꝰ gradꝰ post gradū usq; ad vltimū gradū resistentiā: quorū ꝓportio sabtuplum ad quam extenditur natura formā intensibilē vltimato claudit, nec vltra illud virtꝰ naturalis vlla qualitas gradū potest. Remissio vō opposito modo fit scilicet ꝙ de primo gradu quasi gradu post gradū usq; ad vltimū. Circa hoc Ar. agens in 2 de gñe 2. g. 3. inqt quod nullum in aliquo gnō est motꝰ remissionis qñ nō simul sit motꝰ intensionis vel acquisitionis cōtrariū vni est contrariū, qa si aqua sit frigida et ardo, nō remittit illa frigiditas nisi succedente introducatur calor: et hoc conat dicto ꝑti 6. Phis: tex: 7. Sed quod modus hꝰ alterādi extremi, qa v. gra aqua succedente calefaciente aliqo calore inest manēti adhuc frigiditati nō corrupta totaliter.

ASSERTIO 3a Alteratio non est motꝰ ita discontinuꝰ quod in vno instanti ꝓducat ꝑ qualitas intensibilis in minimo subi quanti, et iter intruēnte mora motꝰ alterationis quo agens distinct subiꝫ in alio instanti ꝓducatur aliud minimū qualitas in minimo subiō et sic consequens. Hanc Concl̄ ꝓbat ex ꝙdā Thomistis qui affirmatiue tenent ꝓbꝫ ꝓ a Doct. l. dt: Quia si v. gra calidū ad dece ꝓducit in qualitate gradꝰ, ꝑ calidū illꝰ fuit minimū qualitatis intensibilis in minimo subiō, hic ad gradū ꝓducit ꝑ, non vt. calidū illꝰ fuit in ꝛ instanti Cons est falsū. qa quodlibet calefaceret in instanti ꝛ.

OBICES Primū ꝑ in sequenti mediato instanti Cons. hoc est falsum qa hic sequeretur dari duos immediatos indiuisibilia cōtinuꝰ Cons. ꝓbꝫ. Nec obst dicꝰ quod in tempore immediato sequenti illud ꝓducitur ꝑ, qa cū agens nō sit moris illud ꝓducendo ad calidū esse quam fuit ꝓducendo ꝑ, nec subiō est minō dispositū; nō est ratio quare ꝑ ibi non ꝓducat ꝑ, quod in instanti fuit ꝓductū fuit ꝓximum. Et vō dicitur qꝰ duo in instanti non sūt immediata sed in vltimo tēporis sequens ꝑ in sequēti: Cons. qa hic oporteret agens ꝙ esse ꝙ illud tempꝰ immediate ꝑ illi motꝰ calefactionis fuerit quanto possit esse consimile ex quibꝰ et mutat esse quod est falsum. Quod etiā non dicas minimum motꝰ alterationis et subiō quod in 6 Phys: ubi ostenditur omne quantū esse diuisibile in infinitum, et hoc est verū non tm de quanto ꝙ de mutu sufficiēs tantū motu: sed illud de quanto ꝙ acquirit subsistat qualitatis ꝛ. Quod ꝛ Contra: quod ab instanti immutationis quo subiō est subtus modo ad ꝓximū indiuisibiliter fuit ꝓprius diuisibiliter incipit agere motū successiue et hoc vel ꝑ partes mobiles qa nulla pars mobilis est aliqua pars agentis, seu pars est ꝓpinquior alteri quare in instanti et solo quarto mobile est se toto immediate agentis. Et ipse nō est mobilis ꝑ se: sicut ꝓprie partes formā ꝑ quam debet esse motꝰ quarū quilibet an aliquā est indiuisibilis a motꝰ ꝓsentis, ac. Hanc illꝰ.

Ad 2o. Omne agens naĺ dum est dispositū et nō impedit nōn semp agit: aliq̃s tñ in instantib⁹ interrupte gens agit non semp agit. Ad 3o. g̃a in illo tempore intrō nihil agebat.

Ad 1um Dispone et sic tñ agit: Cōn, q̃ dispont ꝯ p aliqd ga sola actione nō dispon̄tur m̄ ipsa sequat aliqua qualitas dissonenti, acta in illo spe intermedio poterit aliqd successiue ꝯ nō generare. Ad 2um nihil vgit nos ad neg̃m alterationis fieri successiue, cū ipsam exactiōi oppositū suadeat. et nihil est alterans qus minus totum successiue fiat quale primo fuit.

Ad 3um Alteratio est ar̄ Motꝰ et consequit̄ nōn includit successionē et continuitatē. Ista assertio similiter accepta est Dost. N. l. cit: Ob⁹ ꝯ g̃ Phd. q. 2o de anima tex. 38 int̄ species motꝰ nūerat alterationē. Ad cuius argumentū succinctē dicit motū alterationis consistere successiue. Dicit est audiens exigit in Nō probatur Alterationē consistere de primo motō opposito duobus datis a Phō 3o Phys: quod in nullo istorū transitus de uno in alterum et in tpe, et quod sit actus entis in potētia qua in potēs ꝯ Conf: ꝯ Quicquid reducit ad successiuū consistit alteratiue sit intensibile, in forma Dost g̃ quod illud et extensibile in subō in quo est ꝯ Conf: nō Quia omne motꝰ alius à motu locali pendet à motu locali, vel gbat Phō 8 Phys: tex: 91 ꝯ et alteratio quia est de genere aliorū motuū vel passionū sicut ibidem apud Phm. Sed motus localis nō est in instanti sed successiue sicut patet 6. Phys: ꝯ et alteratio Dñ nō successiue eorum (rationē formē vel naturē subō videlicet ēt formā substantialē extensa, successiue et gradatim inducuntur non ergo successiue nec ita à forma sed à solo subō extenso. Nec obstat hijs quod dicit Phys: ad substantiā nō fit motus sed mutatio tantū instantanea, g̃a tñ forma substantialis Dost N. l. cit: non producit materiā mediante quantitate sed immediate vel correspondem adhuc quantitatem extrinsecē g̃a tñ illa materia est susceptiua quantitatis naturaliū magnitudinū absq; illa esse, videlicet et in indiuisibili formē substantialis in materiam erit successiue saltem g̃ arripiendo consonat dicto Phys 7 Phys text 34 ubi gradationes comparat adinuicem penes qualitatem: attendit g̃ se non est motꝰ in substantia ita nec sunt fit in alijs puta qualitate q̃ nōn in subiecto ꝯ suppositū quando in qua exercetur alteratio; immediate g̃ se dicit subesse tota et fit intelligendū de subiecto subeunte vel qualitati ei ornamentū trahente ab, vel subiectum forma coextensam subiecto g̃ gradationem vel alterationē explendā. Aut nihil totū fiat hic sola erit successio formarū gradualiter et paulatim nō tñ oriū. Ipse tñ natura in partibus subi vel in gradibus formē intensibilis, ita quod prior pars augenti prius subeunt forma inducta prioritate naturae quam posterior et sic est de illuminatione ar.

Ad Rationes. ad 1m Neg: Nec ad ꝓbationem dicit Dost: quod q̃ ly continuus debet accipi q̃ semper et gradatim tot dicit Phō contrarium q̃ dicebant duo semp moueri, nō aut aliquod Phō dicit grosse nobile ge. nō q̃ aliquod tempus, et in alijs non potest motus illo motu, et sic non oportet motum semp tot ñ ar̄ manifestū admittunt.

Ad 2um Neg: Nec ad ꝓbationem dicit quod nō in instantib⁹ quorum illis partes qualitat. sed in tempore immediate sequenti instantia, cū sicut illud tempus est diuisibile in infinitum, ita et illa quod forma qualitat.

Ad 3um inde ad Dost: Neg: quod illa alterationes grossiores aut debent ēt in instanti ga

ad subiectum

cū subd̄ sit aliqua mō extensa et forma intensibilis nō ver. 2āo quod debeat negari successiue hic ostenditur cōmunis dictū Phi. cū dicit fieri subito vel in instanti vel momento q̄a p̄ter intelligend̄ est idem quod tempore in p̄ceptibili, q̄nt̄ punctaliter nō aut in instanti exposito n̄ aliquid mor. sed subito habet velocitatē ad est q̄ tempus brevissimum, et sic intelligendū de congelatione gutte, coagulatione quarundam lactis et aliis ꝛc.

DECEMBRVALIS IV

Vtrum intensio qualitat̄ fiat per additionem gradus ad gradum.

Ad Metaphi huius sophista spectat

1

Octi quod non sic q̄ auto. Phi. Phisicis 8ō alt. dicit actiue sit magis calidum nullo facto in mateā calidū. Sō intensio fit sine aduentu noui gradu caloris

2 3

Dō. Autor 6. primi de forma est simplex et inuariabilis consequens esse. Sō infra essentiā forme nō sunt vlli gradi p quos quid acquirat intendat. Tertio principaliter aliq̄ forme intendi et remitti sine dubio habent q̄ gradū Qō nulla est necessitas ponere tot gradus nouos gradu intensionis q̄ intensione aliquā fiat. Pro p̄ti. Diuisionē et intellectū de q̄ntō intendibili q̄ remittibili, nel in q̄ additione gradū Sō. Quarto vlli gradi ex quibus aliquid componitur fluxus intensionis aut successiue esse q̄ successiue aut diuisim, nō simpliciter vel q̄ alicui eōrū sint natam p̄ceptibiles, et q̄a dicunt nutu et conniuentia animalis vel alia nullius esse in eo subiecto quod est ens. Quinto vlli gradi sunt indiuisibiles et indiuisibiles in primū ignis gradus calidi gradi et sic p̄cedendo in infinitū. Sed dō indiuisibile est illud quod nullo modo est diuisibile quod dō indiuisibile est illud quod nullo modo est diuisibile quod dō indiuisibile est illud quod nullo modo est diuisibile

3 4 5

Sexto vlli gradi aut sunt forme accidentales aut substantiales. Non substantiales quia tales aut essent ingenerabiles aut generabiles. Non ingenerabiles quia tunc esset forma separata gradus et tunc esset actus purus. Ergo nullum subiectum gradum accidentalem quod implicat, ergo albedo intensa est aggregatum et coniunctum nō est in aliquo extenso quia tunc quodlibet aliquod contraxum esset extensum, nec forma intensa possit remitti, nec remissa intendi quorum vtrumque est falsum.

6.

Septimo sit vt puto ergo opinio fratrum Thomistarum negantium talem gradum per quem aliquid fiat intensum et q̄ amissione remissione, putantes intensionem fieri q̄ maiorem radicationem forme in subiecto et remissionem q̄ minorem. q̄ ista aut habitudines forme in subiecto fiant aliquo alio intelligant sine mō est communis illorum opinio et fuit apud Caiet. q̄ de q̄t. art. 2. q̄st. fine et Cap. et sol. in 2da dist. 17. q. 2da. 2. q̄a vel magis vel minus formā et in subiecto nihil fit aliud nisi magis vel minus quod quia influxus subiecti, siue magis educere e potentia et producere esse intensius et opposito modo remissius. Oppositum tenet Doctor Thomas et quarte assumptum omnes in 2o dist. 17. q. 2. Durandus in 2. punct. q. 2. art. 3. quos sequuntur omnes Scotiste, vel Nominales et communis Recentiorum et eundem tenet Scot.

Thomistae negant

Pro cuius tenentia sciendum

Gradus formae aliqui intensi

Aduertendum 1o. Gradu forme esse in duplici differentia, vt colligit Ca. l. alt. q. 2. alii sunt gradus essentiales et sunt duplices. Vnus q̄ additiuus speciei siue vltimate determinantes essentiā, q̄ dicuntur specifici, et isti non sunt essentiales vere nō intensibiles quia non dantur in eodem subiecto simul nutu, vt inter Phi. et Metaphi. ita quod si addat vel subtrahat eigmodi gradus alia et alia constituit species vt si addatur differentia

in specie

alii gradus intensibiles

gradus formalis quidditatiui gradus:

Individuales gradus.

equi rationale nro constituit aliq̃ ep̃iam ab equo sc̃t hñ. Quidq̃ sit q̃ quidditatiuu gñ̃ q̃uor rei est cui ens tribuitur et alioꝝ uterq̃ aliq̃ ad gradu specificu, ut albedo, aliq̃ est gradus q̃ quidditatiuus qualitatis, et hic est communis, alij gradus passibilis qualitatis, et hñ mi. gradus q̃ quidditatiuus qualitatis, et hic est communis, alij gradus calor, adhuc multa communia possunt ad utrumq̃ specificu et hñ sit de facto in una et una simplici forma, nec aut principali. Alij sunt gradus individuales sub specificis gradualibus q̃ sunt q̃ quedam quantitates realitates eiusq̃ formę specificę, ex eis compositi quidditatiui natiui in se unius formę hñ specificam, et realiter ipsis et ipsi intrinseci realiter existentes unitę circa sub gradu

Aduertendum 2o. Ex Joañ de Rada q. quarta Controuersia. Quod forma substantialis gradus possit intendi et remitti per sua gradualia specifica quidditatiua, et sic simpliciter magis et minus nec magis et minus non in una calore est magis calor aut maior gradus caloris quam in alio. Et hoc per se patet per gradualia quidditatiua caloris cum defectu. Dico tamen intrinseci calor alicuius et hoc per se patet per gradualia quidditatiua caloris cum defectu. Dico tamen intrinseci quod hoc modo recipit magis aut minus calor, non ut una maior est calor alia, nec in ea est

termin⁹ tū gallo cessante post inrise seu &c.

ASSERTIO 1ª. Appetitus materie et remotio qualitat⁹ à sub cont⁹ nō est causa susceptionis magis et min⁹. Ubi sō Quia hic sequeret quod caelum contra. nō est causa susceptionis magis et min⁹ Cōs et assumpta luna susceptio magis et min⁹ nec non quia esset susceptio magis et min⁹ Cōs et assumpta luna susceptio magis et min⁹ nec susceptio contrarium, similiter qz nullus hō contra et hō augeri et minui qz et. sō Sō² Nullius effectus positivi est causa aliqua negationis sui privativi. sed intensio est effectus positivus. sō Ergo intensio alicuius non est causa privationis vel contrarii est gd privativi vel qz natū. sō.

ASSERTIO 2ª Forma intensibilis non intenditur vel remittit qz per maiorem vel minorem dispositionem vel non in subō. Hec assertio sicut et prior vt stat cō 1ª Thomā 7 parte dispositionis vel non in subō. Hec assertio sicut et prior vt stat cō 1ª Thomā 7 parte q. 52 art. 1. et 2. Ubi ista dispositio qua est aliqua forma aut non: si non, qō subiectū q. 52 art. 1. et 2. Ubi ista dispositio qua est aliqua forma aut non: si non, qō subiectū q aliqua quod nō stat in se formaliter disponit ad id quod stat formaliter quod est absurdū. Sō est forma qō l. eadē forma intensibilis vel alia, sī qd habeat oppositū, sī non, hic quaeritur de illa an sō oppria essentiam suscipiat magis et min⁹ vel non, sī qd habeat ed oppositū quod contra, sī non, hic quaeritur de illa alia forma. min⁹: sō. Sī habeat oppositū in infinitū quaeritur de illa alia forma.

ASSERTIO 3ª Forma intensibilis non suscipit magis et min⁹ per maiorem vel minorem radicationē in subō. Hec assertio est cōis dispō. D. Thō. Ubi sō sābne dict: Ista radicatio vel aliqua est distincta à forma radicata vel non: sī non, tūc habetur intentū: qa illa radicatio identificatur formę hic sicut ipsa dr maior vel nō. Sī forma dicetur magis et min⁹: Quod hic illa radicatio vel est forma absoluta l. respectiua, sī absoluta rum illa sit maior et nō, hic qrō vel intendit qz ad honem qz eccū sicut realitatiū vel per maiorem radicationē in subō. sī qm habetur quod intenditur: sī sō, hic sequitur vna ra: dicatio intensa qz alia. de qua iterū s. qrat erit qz ssue in infinitū. Et aūt est forma respectiua hic et habeat qz sī qa magis et min⁹ in forma respectiua oritur ex magis et min⁹ in forma absoluta. Do sī qualitas intendit vel remittit qz maior radicatio in subō tūc sequitur ubi est ibi radicatio sī erit maior intensio Cōs est assumpta qa sō negatiue sibi et min⁹ in ista est maior radicatio in subō

329

Contra. Prior est incompossibilitas formarū in se, quā formae in subō, quā non est incompossibilitas in se istarū non possunt esse in eōdē. sic igr potior est incompossibilitas formarū in se nō petendū for ex alio fonte quām ex additione unius gradus ad alterū oppositi qualitat. Hanc instan non evadens Scotus Caiet q. c. q. 83 negat incompossibilitatem formarū in se precedē incompossibilitatem in ordine ad subm. Sed hīc deficit gradus q̄ debet concedentem extremum, quā ipsum ēē tantum intellectu cuiq manifestū. Ad aliud dat tm rōnē juvenalem negando minorē. Et ad ēē quod sibi ab intrinseco cumulat ēēs repugnān formarū in se ab intrinseco formae comunicat rōnē subōis ab extrinseco. Ad. Utrū cum subm aliquem aequalem ordinē ad subm sit remissus sit intense. quaeritur, q̄ est relatio, q̄ quanti est de se non recipit magis et minus in repugnantia ad sua recipit ratiōnē tm sui fundamenti recipit. Ad. Subm ibi esse q̄ formam. Ad quae est forma tale aut ēē subōis. si est indivisibile dat ēē indivisibile. indivisibile. Ad. si forma nō est aliqua maioritas q̄ secundū subm ēē nō gradual esse magis tale. at q̄ est ut magis calidū magis album. Ad. in forma est maioritas aliqua q̄ secundū gradum sui additum. Ad. Sic sicut intensio et remissio ut supra dict est. nō est sui motus. Ad. est aliq terminus huius et aliq illius. Quaedam vis non potest dici. nō potest. Nam. Motus intensionis ad ēē realitatem formae terminari ad quā augmentio seu alio modo se habet, sed ad formam magis radicatam in subō Contra. Et actus sic et intensio sunt diversi motus ut concedunt, Ad. hoc solebat diversos terminos. Et ratū iste alius modus se habendi. l. se tenent ex parte rei ita formales terminus formales. tm Ad. in ea includatur aut ēē in recipit aut sequitur. Ad. ita tales modi exurgit ratiōnē formale terminī non erit ibi terminus et consequenter nec motus. Ad. Nam. Ad. imptinet utrū esse hīc ad terminum intrinsecum intensionis, et consequenter non debet dici intrinsecum terminari sub ratiōne illius

Assertio 1ª. Gradus sum quos fit intensio formarū non sunt alterius rationis inter se ita quod unus sit in potēa ad alium. nec posterior introducat nisi supposito priore sunt gradus Scotus. d. sp. 48 sect. 2ª. S. 30 in mens hīc ibi Soar. tom. Ad hīc. q. 20. Quia si gradus posterior esset de essentia praecedentis sequeretur quod augmentū formae esset nova in duplo ac unum praecessit et nihilominus augeretur unus gradus falsum Ad. Secundo gradus tm valet ac gradus et alius gradus, Ad. praecedens vel remanet et sic est frustra. l. corrumpitur sed Durand. tenet et hic sequitur Marsilius. ubi de ejus sectatoribus.

Obiecties. 1º. Contra gradus alterius rationis sunt motus alterius rationis, at q̄ ad gradus intensi et remissi non sunt motus alterius rationis. Ad. negat gradus sunt alterius rationis.

Obiecties 2º. Contra sanctae conclusionem. Nulla forma habens gradus erubescentiae determinatos ad certū numerū graduū, est, habet forma nihil determinata ad certum sed ultra quem nō est posse. Ad. Nego. Ad. Nam posse intelligi in comparatione. l. ad subm, vel ad agens naturale vel ad agens quodcumque. Ad. modo forma est augmentabilis in infinitū extensive si subm est infinitum. Ad. nō forma nō est augmentabilis intensive in infinitū, sed stat ultimum gradum ultra quem non potest recedere agens naturale, hoc tm ex parte recipientis respectu agentis primarii quidem nō stat ultimus gradus in intensione.

Obiecties 3º. Omnis propositio quae asserit hoc esse tale inconveniens. Ad. quod duo tepida possent se invicem calefacere ergo ad impossibile; Ad. Ad. aliqua esse possunt impossibilia calefacere

a minimo

à minimo q̃ gradu ipsius ad sumum. Denũ sequeretur quod duo gradus vel cõplexio à cõtrario forma debet determinari q̃ prius erit vel corrupti debeat, qa nõ est ratio maior de uno quam de alio cum sint res eiusdẽ rationis alterius, hoc est absurdum. Ad rationes. Ad primum concedo quod tepidum non posset producere nisi tepidum, hunc tamen est in alio equalis tepiditas nihil produceret, qa ad quod posset produci est ad gradum: si vero tepiditas unius subiecti transferatur in aliud tepidum duo quod fuerat illius intensius sicut ad naturam gradus unius qeunq; adiungatur alia equalis alteritas facit gradum; et remissio lumen adiunctum alteri remisso facit intensius. nã duæ sunt gradus et lumen remissum non intenduntur si, sive in eodem subiecto sive alio remisso, qa ille alius gradus licet sit similis proportionis in eo q̃ in subiecto existente prius educi non valet, qa cum adiuncto efficiat formã qualitatis quæ excedet in tuto illius gradum, et q̃ hoc quod ad nam inducebatur. Ad 3m dico quod illa determinatio quæ fiebat ad agens unde actus est in universo ordinata dispone et ordinate naturam negligere est remouere ab ordine qa ordo illa naturaliter operatur ad quæ non sufficit vel nõ extenditur actus, nãlis agentis unius ut sunt in alios gradus inducendo quam tum substantiã quam accidentium, ita in talium gradũ educendo ab de potentia materiæ ad quam causam ordinatus existit; nam quod hic calor abstulit ignis producat est nõ alius a alius est productus divina quidem ordinatione factum esse.

Ad rationes in oppositum ad 1am dico. Actus conducit intensionem caloris sue magis calidi non fieri q̃ addendo subiecto calidi, sunt aliquod quantum est magis quantum q̃ additum alterius quantitatis est hoc est verum et nõ sta cũ ppõ terminis ut patet ex dictis. Ad 2m illa distinctio est formæ substantialis et accidentalium quod non recipit magis vel minus. Ad 3m. Negando cõs: ad probationem dico quod eius de illius qualitatibus quantis ad hoc sit equalis ratio: Ad 4m. Concedo cõm: quod numeri sunt subalterna species quantæ numeros cum aut inferiores, actuales quod ratione pluralis numeri non possunt esse in eodem subiecto dico, verum est de numeris actualibus eius modi q̃ non possunt simul in eodem subiecto esse nisi in eodem aliquo modo q̃ non possunt simul. Ad 5m duo sunt dupliciter: Cum inferit quod habunt subalterna gradus plures in infinitũ, concedo verum et potentialiter non actualiter, qa actualiter est unus solus gradus ut dictum est ab alio. Ad 6m dico quod sunt accidentales, id est extra essentiam formæ specificæ sumptã non tamen est ratione individui quod nihil aliquem gradum sibi possideat ita ut sine ipso nullatenus possit existere, forma vero specifica nullo sibi adhæret determinat, sed solum in communi specie contentatem realem.

MEMBRVM III

Vtrum gradus præexistens forma intensibilis corrumpatur adveniente nouo.

Videtur quod sic. 1o. Termini motus sunt incompossibiles sed termini motus intensionis sunt incompossibiles. Ergo. Hoc est notabile in omni motu ad ubi, ita ad intensionis sunt incompossibiles. Ergo. Hoc est notabile in omni motu ad ubi, ita ad in motu alterationis nisi ad gradum formæ intensibilis, sed motus motu omni, nõ est simul in eodem et alio ubi. Ergo nec in motu alterationis simul sunt sub alio et alio gradu. Ergo acquisitus nouus et alio ubi. Ergo nec in motu alterationis simul sunt sub alio et alio gradu. Ergo acquisitus nouus amittit per contentum. 2o. Quorum nullum motuum nõ est unus terminus nullus intrinsecus motus et subiecti motus; sed acquisitus et intensius sunt duo nullus motus. Ergo non sunt unus terminus nullus ergo alter non circumpatur adventum nouus. Duo autem erunt simul in uno et eodem subiecto sed hoc est inconueniens. Ergo.

Aduertendum. Termini moti ẽ in duplici differã sunt sup. dict. ex Rob. in 3. dist. 17. q. 3. q. 2. sunt formales et hi sunt forma et priuatio. Alii sunt concomitantes q. priores consequuntur, ut supposito cõ Burlẽ q. quarũ q. quod ratõnibus affirmatiue sensit, sc.

Assertio. In intensione formã non corrũpitur q. rarefactus nouus superuenit. Istã assertio est Rob. in 3. dist. 17. q. 3. Circa quã de gradibus tres. Primo dicit opinet inst. Austin. q. manẽt, sed q. manẽt non dicitur illud quod de nouo acquirit, sic opinet quod ig. sit quod augetur, ne. forte capiuarent q. id esse subiectũ ẽt intelligunt dicentes q. a. hoc est extra cõuersiam et oppositũ puta de aucto formali. Quer. ex contextu litte. liquido patet. Secunda opinio est dicit: Ad primum dicendũ ẽt albedo aucta est stabilis. Sed. Quod ibi et arguũ quod corrũpit aut corrũpit à cõtrario aut calor a frigore, aut gradus ab eodem consecutus aut lumen maius esset corruptibilis vel domg. Sed corrumpitur sub; alq. gradus formã incorruptibiles nõ corrũpitur à cõtrario q. gradus succedens non cõtrariatur illi, imo sit eiusdẽ speciei, ut albedo, nec ob defectum cõtrarii q. manet ipsum agens quod intendit, nec ad corruptiõnẽ subi q. ei manet q. totum intrinsecũ cõ non corrũpitur. Alie rationes ad oppositum sunt apud Rob. loc. at.

Assertio 2a. In remissione qualitat nulli gradus eiusdẽ speciei gradus corrupti prius quãm aliquis remittendus. Assa assertio potẽ à Rob. N. sic. Nulla alteratiõ remissiua qua frigidum à calido remittitur ad totalem illius corruptiõnẽ sc. gradus aliquod indiuiduum puta aliquis gradus prius remissus, huc quãdo à quo gradus manẽt, non à contrario qui illi. quod corrumpit quã gradus, calidum enim quod corrũpit frigidum quam illud gradus, non a frigido de existente, q. illud non est tunc ius esse gradus. Et gradus ab agente vnius speciei quam ẽt in proximo esse irrationale, q. nulla caret ratiõ quare ad ipsam sit consequens: quod si deficit gradus a subiecto, dico ẽd gradus frontẽ apparet falsum, q. sic aqua v. g. cuius est separatam refrigerare gradus ei possibile frigidius reduceret.

Ad Rationem in oppm quam pat ex animaduertendo q. ẽt quod ad sit ibi de terminis formalibus sunt frigidum non aut de materia et consequentibus q. Ad 2m. Negõ q. Quia alia ratiõ est in motu locali et alia in motu alteratiõnis. In motu n. locali negatiõ dein subiectus fundatus. l. de distantia et consequenter distincto terminorum et hoc hi non intelligendo de actu diuisa qua aliq. manẽs in aliquo loco patit mutuã in alium neq. de mobili equali, puta anima. Hoc vo nõ negatiõ in alteratiõnis ubi in motu locali terminq. totq. simul negatiõ et toti deperditur, non sic est in motu alteratiõnis, ut constat ex dictis.

Ad 3m. dico quorũ motuũ ẽd subi successiuorum nõ est ig. numero terminq. intrinsecq. sic alq. et alq, sc. hi distincti manẽtq. quibus possunt inueniri in eodem facit vnũ unitate numerali et vnq. ex gradu caloris q. existens et alio gradu similem q. intendo quod effunt vnq. calor.

Subitati

DVBITATVR An aliquando causet intensiue ppe antiperistasim & ꝯra obsistentiã contrarij

Videtur quod non sc̃ Intensiue ꝑt ꝑ additioñ gradꝰ ad gradꝰ aliq̃ vni cõtrarioꝝ non addat aliquos gradꝰ ꝑpe obsistẽtiã alterius. Sc̃ ꝑpe obsistẽtiã cõtrarij nõ est intensiue tũ dr̃ Qualitas composita ꝑpe obsistẽtiã cõtrarij intendi retur, hic qualitas debilior nãq̃ posset remitti à fortiori ꝑ accessum ad punctum illius, hoc aũt est falsum nam nãq̃ posset remitti aqua feruens ad calidum gustu aqua approximata igni statim incipit calefieri et progressum approximati calido gustu aqua approximata igni statim incipit calefieri et progressum approximati calido gustu aqua approximata igni statim incipit calefieri et progressum approximati calido

illa ꝛ̃ apparentia reperij contingat, à forma vt à principio effectiuo & conseruatiuo sed ultimum illoꝝ potius conuenire, & ꝓ duobus aliquibus grecismꝰ quod aut adiuuent à forma ad eundem ꝛ̃ naturali, quadam forma organica ꝓpria et sua mixtiua conseruãte totaliter. q̃a quodlibet naturaliter apparens constitutionis sue et eorum sine quibus vel cum pluribus durare non potest: et hanc habilitatem maxime confirmant experientia illa gutta cauata, aque bulliens refrigerate, cuius vt infra ꝛ̃ dicetur nulla alia causa assignari potest, cum rationabiliter tales effectus tribui debeat quam sola forma substantialis ignis que ꝓpria vtute reducit se ad naturalem qualitatem ſ̃ ꝓpriam totaliter.

DICENDVM ꝛ̃ q̃ intensio fiat in subiecto non venit ſ̃ de peregrino qualitatis intrinseci illam non fieri à forma subiectiua ſ̃ de ablatiuo principio existente. Quod patet duplici ꝓbatione et illam non fieri à forma subiectiua ſ̃ de ablatiuo principio existente. Quod patet duplici ꝓbatione et q̃ forma illius subiecti est in conseruatiua eius qualitatis quam recipit ad ꝓportionem sui esse permanens autem ꝓportionem conuenientem minime recipiat quin destruat quam conseruat. Alia pars ꝓbatur in exemplis vt v.g. gn̄ frumenti breuiori tñ tempore et igne et hora subterraneo intranſeant in exemplis vt v.g. gn̄ frumenti breuiori tñ tempore et igne et hora subterraneo intranſeant in cauernis tñ̃ ſ̃ ignis actiui caloris ꝓ restitutem cumulent et hyemalescant, id q̃ ꝓ tanto eunt ga

Et arta tor modo sumptam augmentatiõd 3 a nobis ꝙ sachensa erat. ꝯ. Vtrũ augmentũ sit motꝰ de scientia. ꝯ. Vtrũ ylebet quãꝭ vltꝫ augmentabile augeatur. ꝯ. Vtꝫ q̃ rurestribꝰ nouꝫ q̃ntitas argnata ꝑ antiqua adquisita. Tres ad qꝫ sit

MEMBRVM PRIMVM.

Vtꝫ Augmentatiõ sit ꝓpꝛie motus.

Videtꝫ quõd non ꝯ Phꝫ 8 Phys: tex. 23 dr nullꝰ ñ augeꝫ nisi mutꝫ possibile est continuũ et exemplificat de gutta quantũ lapidẽ ꝙ non fuit sua ẽ tenuatione, ꝑ int collata ꝙ est ꝛeliqꝫ causatꝫ ꝛeꝑdit ẽ rarefiat. ꝯ. 2. Augmentatiõ nõ ẽ ꝙs distincta ab nutritiõne: sed nutritiõ non est motꝰ continuꝰ qꝫ fit in instanti ꝯ. et augmentatiõ sunt et alie ẽ nes sas ꝑ debilitãte ꝙ hꝫ negatiua sentiã ꝑ effectꝰ vt vidꝫ ẽ hum apud Iaunt. Hesr. 4 j nat. Phꝫ cap. 2. hum apud Coimbricẽ cap. 8. q. 16.

Aduertendum ꝯ. Augmentatiõ, siue ultima accꝑtiõ incrementi ꝓbo ꝑ ꝑ ꝑ

Augmentatio ingnis conſtat formali

Quærendum. 1o. Cum augmentatione plures mutationes concurrant, quæ ſint: dicit tyl, vt alteratio qua disponit alimentum ad calorem nativum ipſius animati: quæ generat naturam, aut corruptio formæ alimenti, dat locum integritati ſeu nutritio quæ eſt particularis generatio ignis nova quæ formam virtualem continuum inducat in materia alimenti, poſt hanc generationem naturæ ſubſequitur motus quo virtus maiorem acquirit quantitatem et hic dicit quod augmentatio, ſeu hanc tres conſequi maior loci corruptio quæ non dat quod priùs accretio ſeu tertia mutatio.

Quærendum. 2o. Augmentatio formalis non conſiſtit in nutritione et accretione aut tenuit Zabarel. apud Faucht: nec conſiſtit in hac facultate. l. in ſola nutritione aut conuerſione nutrimenti in ſubſtantiam nutriti aut Chaet: ſed in adeptione maioris quantitatis, non ſit exiſtens, ſed debitæ de potentia materiæ exiſtentis nutrimentis additamentis. Ethi 2o de generatione text 37 dic. augmentatum eſt quod exiſtens maximis additamentis non quod non exiſtens, vt quidam falſo dicunt Philo et quarta concluſio.

Quærendum. 3o. Ex Doct. in 4 diſtinctione de Nutritione mixti et quæ interſionis natiæ, quam ſit augmentatio, quia nutritio non eſt quod ad naturam ſpecificam, ſed augmentatio eſt quod ad debitam quantitatem, in quantum ingnis tatis eſt. quæ ſe neceſſario ut genitus quod hoc quæ ſit ſecundum debitam quantitatem, in quantum ingnis inſtat mutationis ordo ad terminum augmentationis aliquo quæ ſit conſtitutio optima nutritionem ſalvet ut reſpondeat illud quod fluxit, aliquo aut conſtitutio optima augmentationem ſit ſalvet ut reſpondeat debita ſenſi nihil fluxiſſet, quod non eſt de principali intenſione naturæ, ſed potius ordinatum optimum artificium imperfectum. ſum vero eſt de principali intenſione naturæ volente attingere quantitatem optimam, et hæc partes optimi ſuæ in ordine reſpectu totius in extremo indigent die cum ille quod tractu ſuæ ex parentibus. quia ipſa natiua fiunt ex interſione, non vero aliunde quæ fluxerunt.

Quærendum 4o. Ex Joan. Canr. Phyſ. qio. cum dicit augmentationem eſſe motum ad quantitatem poſſet brifarie conſiderari, uno modo quod abſtrahit ab ordine quantitatis ſenſibilis et ſubſtantiæ ingnis eſt abſtrahibilis et hoc modo quantitatem non eſt terminus augmentationis ignis ſtrahit a mathematicis et a materia ſenſibili, et ideo generaliter ad conſiderationem mathematici, nec habet primum in ordinem ipſius, nec maximum in diſcretis; alio modo ut concernit ſubſtantiam naturalem et eſt terminus corporis augmenti naturalis, quia ad certam et determinatam quantitatem ordinem naturæ ſpecies augmentationem generis. Hic vide.

Aſſertio 1a. Augmentatio non eſt motus ita continuus quod ſit ſpecies Hoc Carlo eſt eiusdem ex auctoritate Phyſ. in principio numero quæſtio; et ipſa ratio videtur quia ex generatione videtur, videmus non ſic recedere, sed aliqui eleriſcunt aliqui negant et ſunt negandi ceſſant, videre hic motus non ſolet eſſe omnimodo ſicut patet apud Phyſ. 8 Phyſ. text 86 aliqui non quia multum temporis exigit, aliquo apparet in inſtanti et ideo non eſt probabile quod ſemper ſit ita tunc quia ſolet eſſe quies in quibuſdam et adoleſcentia, quia ſtatim patet et quia ſtat aliquo ex cau. ad quæ debilitatis calor nutrimenti quæ inſufficientia debilitas ſtatim vel graui alimenti ad naturam nutrimenti non valet indigeſtibile et hoc manifeſte docet Phyſ 8 Phyſ. text 29 ingent non eſt exiſtimandum quod quia augeatur certo tpe ad certam quantitatem debeat totum motus augmentationis currere toto tempore, ſed magis parte tpis.

Aſſertio 2a. Augmentatio non eſt mutatio eadem quæ eſt nutritio. Hæc aſſert Ho. in 4 dic qq. quia Philo. Illud non eſt vnius alterius quia ſimiliter in eſſe quod non eſt aliquid alterius ſic eſt de nutritione et augmentatione quia quod eſt nutritio et de facto eſt eſſentialiter augmentatio.

ſunt.

sicut qual in 3° 4 alt. g. erat annu consequens et sic apud Phm 3° de gnat. tex. 37

Dō. Nutritio est momentanea et ideo non augmentatur, augmentatio vō est successiua et 3° 4 nutritio vt sutim patebit 4 quod sit.

Ad Secundum. Augmentatio est vbi motus et consequitur successiua et continue Phys 3° ex Phō 8° Phys. text. 29. et 30. vbi docet ad quantitatē 4 sit est motus augmentationis sic dicit 4 Phys. text. 29. vt 3° de gnatione tex. 27 inuit augmentatiōm et diminutiōm esse per motu locali. Dō. Augmentatio est 3ō quā partiū antecedentiū extensiū: alia extensiū sit successiue 3° et augmentatio, et consequitur est motus. Jon. constat ex 3° de gnatione tex. 30. Nō est eadem 3° et augmentatio, et consequitur est motus. Jon. constat ex 3° de gnatione tex. 30. Nō est eadem Gō. Dz. Augmentationis, coniunctum tam de ratione motus, quam illa 3 etc. ad successiōm et continuitatem sic est ratio motus.

Ad Rationes in contrariū. ad 3am inductū in 2 dist. 2 quest. 9. quod 4 ly continuū intelligens est semper suū 4pcho et hū est verū sicut 3° asserit declaratiōm exemplū de brū 4 nobis est, 4 illa excauatio non est in instanti sed successiua, est n. motus localis, non 12 ipsa auferri et amoueri per latitudinē excauati vltima gutte 3 in om. gutte pertinū auferri et hū sit successiue amoto 3 Phy vō hoc exemplo negat 4 successiuum sed cōsequens successiōm quē concedat toti successiui casu guttarum, nam vō sicut successiue 3 est in amotione partiū 4 vltima gutte. Ad 3am 4 erat ex 3ta assertione.

Vtrū Membrum Secundum.

Vtrū libet pars rei augmentabilis augeatur.

Videtur quod non 3° ex Phō 3° de gnat. tex. 37. vbi agens de augmentatione dicit 3am formā in cuius acquisit, 3m vō materiam non. alia materia est pars rei augmentabilis 4 3m aliquā partem augmentabile nō augetur. Sed libet pars quoc augeth augmentaretur, tum quodlibet augereth in duplo Cōns est falsum 3° Consequentia pbz. Sua 4 libet pars crueret animal separabile augeth a sibi simili, et equali. Dō. In viuentibus inuenitur sunt partes alte, alia sic non augeth. 3° nō omnes partes augmentabiles augentur. Quarto. Contra quartā affirmatiua 3ta hoc inconueniens quod quodlibet viuens augeret 3° ex dimensionibus, et non consequeretur non magis ethongū 4 quam latum, viuens augeret 3° ex dimensionibus, et non consequeretur non magis ethongū 4 quam latum.

Aduertendum 3° Quod sicut libet pars viuens nutriti, in qualibet n. parte viua est vis nutritiua animalis alia libet pars illius augmentatiui, et mirabile quod augmenti quod conuertitur in substān alij tum accreat noua forma substan. 3. forma est informans di: uisibiliter consequens nouam 3m quantitatē augeat Cuius n. est veritabile 3° existentē quantitatem extendi ad matēm ex alimento assimilatū 3° esse in qualibet parte viuentis id est nutriti: quod vō patet ut sup.

Aduertendum vō. Quia corpora viuentia partes quedā sunt quantitatiue sensibiles, et hic vel 4 plante earū ramuli vel 4 pores, sine quos 3° materia submineralo alimento 4 illud nutritiua alterari; 3° sunt quantitatiue 4 sensibiles nō sit sicut partes sensibiles, et partes sunt partes illarū partium, et sic non nutriunt nec pores sunt, sed Nec quoad alimentū loco partū 4 fluxerūt; hoc tū non sequitur alimentū in via poni loco partis respectu 4 intra ipsum est 4 pores susceptui, sed tū oportet esse in quolibet

quandã ad quarteõ ꝙ in totũ sũt totꝙ ad ẽnatũ; sciũ ꝙ sunt minimę et dr, putã ꝙ non nu
mquã quę pę. non dr ẽ ruĩnosũ ho illꝙ partꝙ ꝙ pręit nutrit, vel cum alia quarta flu
xit et alię quę restaurato: tam hꝙ facta conuẽiũt siue restauratione consęqte imediate
motꝙ ad maioꝝ quantitatẽ ꝙ dr adrecto siue augmẽtãto.

Aduertendum. ꝙ ẽ dr de hõe quatẽ sm formã siue sm ẽ aug
quarteõ vt sm matiam siue ex resolui, non est intelligendũ de forma. matia sunt quarteõ
compositi, ita quod sola matia violenty resumat aũ corrupta forma ꝙ quanty ad ultimã forma
carnis ẽ destructa, sicut aiũ sensisse Aluer. Contra: sup. lr. 38. et hoc sensu exponẽdũ
fuit dictũ. ix. ꝙ dixit ꝙ. ꝙ. ꝙ.

Ad 2dam qual. in assertione quod sit dicendum. Ad 2am dico qd hic age de partibus animatis viuificantibus, nō de partibus q̄libet quarumcunq; partium de integrali anima vegetatiue sunt sat capaces vegetes nō tamen quelibet quarumcunq; partium, nec sunt gpt' aliquod negotium, carent vegetatiue sunt sunt quattuor assertis.

Ad 3dm Negando ga vty nutritiua et augmentatiua nō equalr̄ sub onēs diuisiones quatuor sed hm̄ q̄ portionalr̄ dm̄ tamen tales vitales nutr̄ debitam, nō q̄a vitalia magis refrunt in alijs sunt arteries, q̄a in illis sunt, tales rapiū.

DVBITAT. An quod auget eat idem numero manet post auctionem.

Videtur quod non 3o q. 8m̄ et 2o de gnat. tex. 36 ob. dr quando sm̄ materiam deperdit in augmentatione simile aquae ex qua sō post multas augmentationes tota materia deperdit sunt post longa deperditionem aque ex qua tota aqua deperdit sō erit alia et alia materia vitalis et conseqū alius compositi vitalis. 2o ob nō sunt amittit nisi vnus dens idem numero, sed in vitalibus quod nutrit augetur et in eo tempore nō sunt amissi eadem numero sō. Nō pat. Quia figura quantitatiua in auctore est maior, similr̄ adhuc nouae durant ille assimilatae nutr. quae prius nō fuit ḡo.

Adhuc ptr. Non est hic dificultatem dubitatum de identitate numerica corporis augmentabilis expresse n̄ dicta 8ō corpus quod augetur vel numero manet post auctionem. sed de modo quando tanto corpus augmentatae cuius alia partes defluxerunt, alia sunt variatae quae ad gnationem naturalis partis, idem h̄ numero manet. Circa hoc contra sunt opiniones 2dae h̄ quatuor et sm̄ equalitatem nō quo quae nauis Theseij antiqua de gnatione celebrata dr̄ eadem numero post multas restaurationes lignum in ea supposit quod Theseus in naugio vsq; fuit, brachia ysmaragdis denotant de quorum carne, q̄ post multos annos dm̄ suum agnouisse dr, si non esset id numero eadem nisi sm̄ equalitatem quod dubio non agnouisset dom qa anima canis erat alia et conseruat species q̄ erant in memoria canis conditi essent grossi delecti. Alio quidam quidam eos numero ratione primigeniarum q̄ remanet eadem quattuor do q̄ absumuntur sint esse hm̄ aequalitatem, verum nisi hoc est probabile qa nulla ratio quare quattuor de primigenea nō debeat aliqn absumi a calore nali, cum sit aequalis despositionis imo meteora gntl ad opatiōm caloris q̄a sunt et melioratiua et detrimentosa.

Alio dicendum, sentiendum est nūero vitae nō manet post auctionem idem forma substantialis q̄a esse manet eadem numero ides in q̄ nūero aliqn post auctionem est compositum. Hoc dico ut sustinet, possit de vidente quod hoc forma indiuidua dicitur quod est hoc et forma est anima intellectiua in eis sa ei nihil deperdit de alio hm̄ vitalitatem q̄ sint formae accidentales q̄ ab partibus materiae non est multa probabilis q̄a cum talium tam materia quam forma partes deperdant et nouae supplentur p̄ gnationem et augmentationem, nō apparet quod in nūero vitalis dici debeat. Respet igr̄ ad dictum Aucl. l. 1. et de sen. 12 quaest. q. 3. Rondel. vbi sic. Quod dicit quod dicit v. g. caro pri, ac. de nūero et dm̄ post augmentationem galli fiat in eis deperditis tam sm̄ partem materiae quae sm̄ qualitatem nō h̄ fit deperditis sm̄ totam materiam respm̄ totam formae et conuersione dr̄ et hic est ille nūero vitalis q̄a sm̄ totū idem nūero manet, esto quod sm̄ quattuor fiat deperditis; nec sm̄ partes totius formae et

Opinio 1a

Opinio 2da

Opinio 3tia

Aucl. Nota opinio vltia

et mat̃ſ ꝑt talis d ep dicis quod adueniẽtibꝫ nouis ꝙ nutritiõi antiquꝫ d ep danti, ſcis antiq⁹ remanẽtibꝫ ꝙ augmẽtant ſm̃ aliqd ſui fluunt cõſumpta ſm̃ vo aliqd ſui manẽt in toto, ſc̃dm̃ ſit quantitas augmẽtãs, tũc ẽt omnia ꝑficiunt totũ vt ſtabra ꝺ̃ nãtrũ ducibꝫ poſt aultiõm quod fuit ante ſm̃ aduerſo.

DICENDUM, Idem quod angeli manẽt eẽm nũero poſt aultiõm q̃d fuit ãt ẽ hoc ꝓpter partiũ ſm̃formam remanẽtiã q̃ auctꝫ ꝙ augmẽtãõi nouarũ, nõ mutant rãõm ĩdiuidualem ſui ꝺ̃ vti ꝑtes, qm̃ ex ſup. dictis ꝓ dum augmẽtata aduenũt partes nouæ non imitant rãõm eiꝰ ĩdiuidualem, tranſeunt n̄ ĩ rãõm natiã illiꝰ, ſicut ſabinꝰ aqua addah modicũ alterꝰ aquæ non imitaret rãõm ĩdiuidualem illiꝰ aq̃ cui addit, ꝑſertim ſi addit totaliꝫ ꝺ̃ticiaretur, magnitas n̄ non mutat rãõm ĩdiuidualem ſi ſit omnino ꝺ̃ticta, ſunt aqua maior ꝙ parua ſalũ nõ eſt alia nũero à ſeipſa nouis aut̃ paruis ꝺ̃ctis.

Ad Rãõm ꝙmpatiẽs cum dicit. quod nõ eſt mirũ in animali quod partes deſtituat ẽt ſi ꝺ̃ſtituãt partes ſm̃ natã, manent n̄ partes ſm̃ formã rãõnẽ quarũ vtuntur ꝺ̃ctis nũero. Ad 2am. Quia ſit de ſm̃ Negi Nota. Ad 3am dicit ꝙ dicis ſit quantũ figura vt alia huiuſmodi maior ſit in parte ſui nũero, vt pat̃ in parte ſalis vbi ſit maioritas quantitatis nõ ꝓuenit alia nũero à priori, ſed ſi noua accedãt ſuſtineant illa ꝓportiõm ꝙ non ſed requirit ad ẽ compoſitũ variabunt ẽt nũeriũ illiꝰ.

MEMBRVM III.

Vtrum per rarefactionem noua Quantitas acquiratur, et antiqua deperdatur.

Videtur quod non acquirat noua. q̃a Quantitas eſt inſeparabilis a materia, ſed nõ ꝓt acq̃ri noua quantitas nec acq̃rat noua materia, alias ꝙ rarefactũ nõ acquiritur noua materia q̃d nõ quantitas. Sed ꝙ hoc augmentatio deſtruitur à rarefactione ſed hoc ꝙ augmentatio ſit ex aliqua exteriori aduentitia, rarefactio nõ non, q̃ in rarefactione nõ accedit noua quantitas. Præterea, Si acquireret aliqd nouũ quantũ ꝙ rarefactũ in ſphæricũ mundi ſphæra diameter ſua ſõ eſt ſphæricũ. Conſequens patet, quia in eadem materia cũ ꝓportionali augmentatione acquiritur noua. Contra: Omne id quod ſequitur actionem migrantis de ſubiecto in ſubiectum, q̃a ſe habet ſicut ꝓpria ſubiecti. Quarto ſi acquireret noua quantitas ꝙ rarefactũ antiqua deperderetur cõtra ſubſtantiam. Conſequentia q̃a q̃libet pars rarefacti eſt rarior. ꝙ q̃libet pars de rariori eſt maior, ergo q̃libet pars quantitatis noua, quantitatis ale ꝙ antiqua eſt corrupta. Ad ſolutionẽ huius dubitationis ſciendum ꝙ ſit veriſimile magis ꝙ ad mentem Philoſ. N. aperiendum.

Aduertendum ꝙ. Rarefactionis et condenſationis duo modi ꝓprii et tranſitus ſeu ꝙ motu localis partiũ ad ſe inuicem vel deſcendentiũ vel accedentiũ ꝙ intruſionem l. exclusionem alterius corporis ſicut in ſpongia aduenit, ꝙ compreſſa manu quodammodo cedit, fugit exterius ꝺ̃ctum in ſe ambas arripit, relaxata ab manu ꝙ quodammodo extendit ictu arripiendo ad ſe rem. Alio modo. ſumitur ꝓprie ſit ꝙ maior rarefactio ſiue minor rarefactio alicuius creperet ſine accessu alterius ab extra.

Aduertendum ꝙ. Rarefactionem ꝓprie ſumptã poſſe duplex accipi

ꝯ ꝙ alteracõne seu actiõe rarefactiua siue calefactiua q̃uã nouã corporalẽ extensiõ. Dico
ꝙ sola formalis actualis existẽtia partiũ corpꝰ rarefactibilis ꝙ sicut in facto esse dr rari-
tas. si in fieri dr rarefactio. et quia dubiũ de rarefactiõe idem ꝙ opposita est stabilis
de condensatione, q̃ est gñ. simile ꝙ actiõe condensatiua actiõ frigoris gñ. ꝙ colligẽs
seu constringẽs partiũ atomicarũ et dorati gñis densitas. Primo modo accepta virtꝰ
est qualitas q̃a virtꝰ est motꝰ fm̃ qualitatem quãta calorꝭ et frigꝰ. Posteriori
vo modo virtꝰ. Illaud accepta dupliciter, vel ꝙ relatiue quãtũ corporis
rarefacti aut condensati ad quantũ loci fm̃ aliũ et aliũ situationẽ, et hoc modo virtꝰ
dicit ad ꝙdammodo relatiue. vel ꝙ actiue dicit nouã partẽ quantitatis in mixto rarefacto
et de ꝙ dicit eiusdem in mixto condensato. et sic virtꝰ dicit ad ꝙdammodo quanti-
tatis. est n̄ virtꝰ motꝰ ad quantitatẽ vel maiorem l. nouam. Nec obstat quod dr de loco
loco etc: in fine rarefactiõis et condensatiõis esse fm̃ accidens, q̃a ibi logit de rarefactiõe vt
est motꝰ fm̃ qualitatem quã nouũ consequitur extensio. Sed hoc nõ aliqua difficultas circa
extensiõem ystam loquitur. Obsecundũ est eã duplicem esse. Quãdã l. formalis cuius conceptꝰ Extensio dux
sola applicatio in ordine ad locum, et hec est rõe formalis quantitatis, vt in figura dicitur est
Quãdã ꝙ est individuale siue localis cuius actus constituit corpꝰ extensum, quarũ loci, et hec dr mixtꝰ
ꝙ quanti maioris loci quarũ corpꝰ extensi, nõ ꝙ nõ rebus, et est rõe motꝰ. Hinc patꝰ
ꝙ est ordinata ad inuentionẽ corũ q̃ mutant rarefactiõem l. raritatem ꝙnitẽ ad gñs quanti-
tatis; quãdo loca et autoritates Aristotelis sint conciliate. His visis —

ASSERTIO 1ª. Per rarefactiõem non augetur totalr nisi Quantitas nec aug.
tigua depercipitur. Ista Assertio est cõ Gotfrid et aliis a Durd in 4 dist 12. q. 4
in tota quant in rarefactione corrugetur, sed aliqua in Alijs subtilitatibus
Cõis est falsum. Sꝫ. Quia mediante quantitate loci auctam in sit
corpori nisi Nisi quia q̃ quia et quia color manet in omni rarefactio et sit
auctꝰ. Sꝫ nec est vis vllo modo quod sit alia q̃a ignis rarefaciens nõ abstrahit
q̃uidem saporis et coloris vini vt vtrum de aliis. Si dicãt nõ est recurrendũ ad Obiectio
miracula, Dico sed ad rõem Cõis Doctꝝ. q. Quodl. q. 26. fatũ est dicit ibi q̃dã
rõem nõ esse habendã aliqua certa rõne Conf. Nõ est impossibile quod quantitatis
diuersa agant̃ regulariter eodem potẽtia quod eodem humore eiusdem corrupti seu
a quouis q̃rarefacti corpis rarefactibilis siue ab igne sicut a sole idem effectꝰ regulariter
habeat sapor color, Sꝫ manet eadem et consequens eadẽ est eadem quantitas.

ASSERTIO 2ª. Rarefactiõ non est quãdã interpositio corporum
subtiliorũ inter partes grossiores. Ista Assertio est cõ quadã opinione Gin
trentat. d. 1. c. Probatur tum inconuenientibus Quia tũc sequeretur quod ignis l. sol
rarefaciens vinum posset produce aliquid subtilius quod est inconueniens.
Quod nõtat Aristotelis, glossat magistꝰ in rarefactis. Sed oportet aliquomodo quod
quod subtilius recipiatur quod est manifestum sensu.

ASSERTIO 3ª. Per rarefactiõem non augetur quantitas nisi modus seu ꝙ

OBJECES? Per extensionem non est intelligenda prosecutio partiū quantitat rarius
q̄ nō est quantitas sed qualitas, hīga dor vī inducasse Phy 7 Metaph. sex II. rō est,
rarū et densum esse affectiones corporis naturalis, q̄a si essent quantitates nō inseq̄retur
corpꝰ nāle est nāliter ꝑs corpꝰ mathematicū. q̄uod non est verū. q̄a mathematicū abstra
hit a raritate et densitate. hīga in ꝑdas quantitat tam et in ꝑtes quantitat aeris
est equalis extensio, nō vō equalis raritas, sō extensio ad quam terminat raref actus
nō erit quantitas, sed qualitas q̄a est raritas. Ad 2ndō. Etsi extensiōm intelligatur
raritas equalē hīc concluditur, q̄a raritas vt in ammad: 2 est ꝓprie. est ꝑ se met ex
tensio in facto ēe, q̄ negari nō ꝑt q̄ hīc ad qualitatem ob radices rad distract; Nec offint
alleg. auctoritat Phy. q̄a non intelligit dr q̄ rarū et densum aliquas qualitates in corpe
naturali assumptas absente sed corpꝰ ipsum nāle vt sibi conuenit et rarefactibile pre
actiōm rarefactiua, et q̄ dor in nullo medio dissim corporis nālis a mathematico q̄d
est hm̄ trinā dimensum. nec ꝑt sibi eigniri amittere sicut et rarefactibile q̄ calorem vel
constrictibile q̄ frigꝰ remittere. Instantia de aere extra ultra non multū valet q̄a non
datur quantitas extensiua et raritatem, sicut nec quod cuiꝰ densum est rarū, de quod est Nota.
extensum: sed illatum in qua sunt multa quantitat minꝰ ex ipsa mātē rarefactiue ad densum
vñ illud dr q̄ ꝑtes rarum quod sibi multa quantitat parum mater continent, et densum quod est rarū.
quod sub q̄rta quantitate multū continet matē et dor supposito quat q̄ sit dicendū Quod nō est densum
ad instantiam, q̄a sc. q̄portionali hm̄ est de mata sub ꝑtes quantitat ligue quanꝰ
est sub ꝑtes aeris, q̄ est dubiū equalis esset raritas sicut equalis virtus extensio
sui magna quantitate parue ꝑtiōis materiē, modo sint cū nō sit in aqua tam parua
ꝑtio matē sicut est in corpore aeris, ideo et nō est equalis raritas. Et q̄a raritas
est qualitas aliqua, possent salua diuina adhuc separari a corpore rarefacto abs q̄ eig ēe
salvato, et hīc aliqꝰ est regula rarū sunt raritate sunt albi sine albedine quod implicat, nō n
oia effecta formalia sine forma. Quod aūt possit separari patet q̄a nullum corpꝰ quantū necꝰ
depenet ab aliqua qualitate ita vt sine ea nō sit in sua magnitudine existens. Sō nō inde
q̄uod raritas sit qualitas.

AD SECUNDO. In rarefactione acquirit aliquid nouꝰ quantitat
et in condensatione aliquid deperdit, ita quod sint aliqꝰ dr intendi ꝑ additiōm nouꝰ q̄ parꝰ, ita dr̄ps aliquid dicitur extendi ꝑ additiōm sc. aqꝰ sibi
noue ꝑticulē quantitat et sint qualitas dr remitti q̄ deperditiōm alicuiꝰ q̄ rarefactiōne
ita corpꝰ dr fieri minꝰ extensum quia deperditiōm alicuiꝰ partis quantitat.
Ad 3tiū. Per ignē dr̄ps nō potest dici fuisse cōmunem suo tēpe. et est rario
verisimilior reliquis omnibꝰ; ꝑt sic q̄ potest. Ad 4tum. Quia ipsemet corpꝰ ex altero vnde
manifestē nō additur in rarefactione nouꝰ ignis extrinsecus: ideo dor est formaliter quantitas
Sō in rarefactione nouꝰ adueniet quantitas, nō q̄ tota ut ex ea effectiue constat, sō
aliqua illius ꝑticula. Sō. si in rarefactione non adueniret aliqua nouꝰ quantitas sō nō
qualitas aliqua, hic semigelatus corpꝰ sine additione q̄ntitatis grossiet absq; alterius q̄ditat.
Cōtra est inconueniens sō. Concā dat. Si rarefactio fiat semigelatus corpꝰ ad q̄ntitatem
q̄dē. Sed istud nō apparet. est manifesta q̄a equalitate nō est vbi nō est equalis
ipsa quantitas, relata nō equalitate nō fundatur in modo sed in equalitate eius q̄ quantitas

est diu equale et inequalem aut in equale diu esse.

Ad Rationes in oppositum

ad 1am Negr sequella Joñis. Quia lit sit in separabilis quantitas a materia non tñ sequitur quod cũ nouus accret et quantitat nouæ etc aduenit mate. ga alterũ mate no fit determinata ad tantã l. tantã quantitat sunt nec ad tantã l. tantam ga alterũ mate no fit determinata ad tantã l. tantã quantitat sunt nec ad tantã l. tantam intensiõ qualitat, breuis fit ab agente rarefaciente eade mate extensiõ et reductiõ nouæ partis quantitatis sunt eã quæ intensiõ et reductiõ nouæ gradꝰ quantitat.

Ad 2dam dicit sit aliquis extensiõ ex aliquo transiens aduenien. ga fit ex substãa alienata ad: uenient. quo nõ fit raref actio, q tñ fit et accessum nouæ quantitat. istã non simplr ab existio; ga à quiten materiæ ãa qua exeuntes et hoc quæ nõ disparitat. Ad 3am Negati conse. Quia hic fieret penetratio dimensionũ; plures dimensiones essent in eadem mate. nec tñ illam sue. cerent magis extensam quam prius, hæc n una no est ex aliam sed intrea, quo no est in proposito vt qual.

Dices:

In eadem parte mate duæ quantitat utpote nouæ et veteꝰ Sõ esse plures dimensiõ. Contra. Let in eadem parte mate recipiat et sit nouæ et priꝰ end quantitas non tñ eodem modo se habet illa pars materiæ ad unien nouæ sunt prius, nã cũ inicio et educt de illis proteñ nouæ quantitates illa do incipit magis extendi, exhauiri, nec id requiunt forãa subtrahi, rarefactio q alia no est determinata ad tantitudinẽ istiꝰ quan. sed est immensa:. Ad Conf: Negr sequel. Quia cũ inferen priorꝰ quantitat no maneat sed eadem manet an et quæ rarefactiõ non sequitur nulla tracta vig rationis, vñ dicit fit alteratio migrat de subto in subiectum, ga est in eodem subiecto ali tñ situate quæ aduenit nouꝰ quantitat. ad 4am quod dicit quod ens subiãm dependet incipit el dependere. Ad 5tum Negr Conse. Ad probatiõ dicit. Licet quodlibet pars rationis et rationem absolute esset vera, nõ tñ sequitur ex hoc nouæ aduenientes qualitat antiquam corrupt:

CAPVT QVARTVM
De Actione.

Non intendit hoc loco communi à Phõ considerari de actione, cũ sint ipsa gnãta et corrupti de quibꝰ nata principiis in libris de trastat, sequaqua fieri valeat. Sed ipsa ipse Phꝰ considerãt refutat ambiguorũ opiniones. Quarũ ad Qualitatem agentis et patientium et quarũ ad modũ agendi et patiendi: ad ipse non vt veriores dominãtes sententiã quam ipse tenet circa actionẽ distinctam ab ipso agente et patiente, sed ipse ostendit ea non esse actiones. Ad 2as annuantes eam actionẽ esse distinctã ab ipso agente et patiente, ga ipse ea ipsa ipsis inhærentia, nã ipse est agens non ratione actionis. Ad 3tium aliqd agat in agentem. Primo. Quia actio est ipsa quæ sit ex subiecto ab agente. Quarto quia inter agentem et patientem debet reactio et expressio.

MEMBRVM PRIMVM
Vtrum Actio sit subiectiue in passo

Videtur quod sit in agente q Metaph. text: 18. dicentem. Medicabile est in medicante et in contento. Sed Phꝰ dicit ig quod passio: sed passio est in passo ergo et actio. Item gal. ex Phꝰ: text: 22. vbi supponit actionẽ esse in quo passio. Mat 3 Phꝰ: text: 20. et 21 de

Vide sup pag. 185

anima

Anima. tex. 139. arbj sic dr. q̃ cũ motꝰ est actꝰ ex passiõ et ẽt in eo quod mouet et patit, actꝰ n̄ et motꝰ actꝰ in patiente sic. cõ. Sõ. et tex. 120 dr. quod n̄ actꝰ ẽt in agente sed in patiente; sic et ipsꝰ sensibilis actꝰ in ipso sensitiuo existit Sõ. Dñs. q̃ omne actꝰ sit in agente. sꝫ zeth om actꝰ esse in agente. Cõa est falsa Sõ. Contra obi. Quia transiens q̃ bor distingꝫ ab inanente q̃a nõ manet in principio actꝰ sicut inanens. Nõ. ad qd ex q. Mets tex 16 Quarto. Omnis actꝰ est motꝰ: arbj motꝰ est in mobili nõ in mouente Sõ ex actꝰ est in passo non in agente. Qr. qd ex 3 Phys. tex 16 et 27. et pota actꝰ est mouẽs q̃ actꝰ est motꝰ. Cont. q̃ actꝰ n̄ est in agente hũc ẽt ẽt sꝫ et q̃ sic arbj. Cõa falsa Sõ. Contra obi; quod sꝫ. q̃a q̃ est actꝰ, quod q̃ sit in agente est formalr agere q̃ actꝰ inanens in ipsum Sõ.

Nota diuisiõ actionis

Quæstio 2 Dist. 17 q. 3. Actio apud Phm sumꝫ dupr. uno modo q̃ forma respectiua. alio modo q̃ forma absoluta. Primo modo sumpta subdiuidꝫ sic. q̃ dr. q̃ respectu actus est duplex. q̃ dr. q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est ipsa forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua. Secundo modo sumpta q̃ respectu transmutati ad transmutatiõ dr. q̃ dr. q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua. Tertio modo actio sumpta q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua. Quarto modo actio sumpta q̃ respectu transmutati ad transmutatiõ dr. q̃ dr. q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua. Primo modo actio sumpta q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua. Secundo modo actio sumpta q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua. Tertio modo actio sumpta q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua. Quarto modo actio sumpta q̃ respectu actus est actualis et ipse actualitas actus est forma actiua. q̃ dr. q̃ respectu actus est habitualis et ipse habitualitas actus est forma actiua.

Actio est duplex. Actio transiens et actio manens. Actio transiens est illa quæ in aliquo recipitur. Actio manens est illa quæ in agente manet

forma ga irredonabile vñ effectū formal em separare à sua forma. Sō si alius est forma
lis in passo, quasi ū erit ei formalit agens. Sed hoc est inconueniens gō

ASSERTIO 2da Actio vt est forma absoluta, pueta gñs est immā-
nens est in agente subiectiue. Pbō ꝙ p Phm g. Metꝫ. tex. 26. Et dicitur esse in eodē
te speculatiuam manifestū. Sō. Omnis actio producta requirit in passibili quod est in
patiēs ad ipsam: sed actio gñs est opatio. est passio agentis. Sē respōdet in ipso. Actio dicit
supponens quod ꝑtinet respectū tendentiae sue ad aliā rem. est producens sue agentis. et sed
aliā est quasi sua producta ꝑfectionis respectū. cui ꝑ in agente est forma eminenter. q
est quantum actionis et extra terminū egressū. sed supra monet ad aliū terminū. et hoc
modo intelligitur agentis. quod est producens intellectionis. de possibilis gñs est respectus.

ASSERTIO 3ia Actio quatenus pro forma absoluta transeunte sue pro
re alta ꝓt pro subiecto sumpta. Hanc assertionē probant rationes in principio oppositi
positē. Primo ꝙ. et quarto. et est euidens ꝙ forma producta. s. est transiens nō
accipitur in agente sō in passo. Et hoc sicut sit manens sicut fluens, vtraq; est in passo.
ga ꝙ fluens est fluxus motus. et motus est motus ex to Phys. consequens. et ita forma.

Ad iam Rationē Quo ꝓbare nūm tria assertionū nec infirmare. ad
Ad 1m. Phy Sōr. sumendo actionē quod est in gñe actionis cōmuniter. est data
in diffinitione ordinis. quod producta ratione et realē distinguit. et ordinem actionis a passione
Ad ꝓbationē eius dicit Sōr. agere de actione mixta quod est forma abso-
luta sicut motus quemadmodū ab agente ad passum. Ad 1m Phy Sōr. Ad
ꝓbationē Duo. Quod illa diuisio actionis in immanentē et transeuntē nō est diuisio
ꝑ se actionis vt est de gñe actionis sicut ens Phy existit aduenit. sed actionis mixte
inquā vt est forma absoluta bñs nō se manet in principio sui producentis nō dicitur manēs
si vō transit in aliud subiectū ab agente et sic dicitur transiens.

Ad 2m Sōr est vna de actione vt sumit ꝙ re alta sicut ꝙ forma fluens. nō tñ est
vna de actione de gñe actionis. Cū vō dicit agē est motus. Phy 3 ja in principio est motus
quam agens. aliter nō male agens movet. nō dicit cor. sed hoc movens agit ad mobile patiē
s. hoc passionis dom quia sit alteratio corruptiua dicit Phy movens coelū ꝓprie nō
agit. Ad Conf. Phy Cōsq. Cuia agens actionis. forte dicit actio nō agit ꝓprie est
agens. ga fit in eo actio formaliter denominans ipsum.

Vtrum aliquid agat in seipsum

Videtur quod non. Pbō ꝓmo. ꝙ quod. vbi ꝙ requiritur in eodē mobili simile secundū
simile actiuū et passiuū. et ꝓmissa. et ꝓmissa. ꝙ agit ꝓtinet actiuum. et passiuum. et ꝓmissa
Sed actio est actiuum et passiuum. ergo actio est passiua. Sō et passiua. Sō ergo
ga requirit est agens est actu ga dom Pbō ꝙ 4 Metꝫ. tex 16 quod agit est actu quia mobile ea
ꝙ nō fuit mobile aut ambulabile. ingit est quasi est in potentia. Sō. Actus consequens gradum
Dicendū nō sunt imaginabilia in aliquo ens et ens. et. sicut ꝓt de substantia et quantitate
ꝙ nō possit eius esse ens. nec de ente dicit. sed actu et potentia dicuntur entia. Sō
Pbō. si aliquid agit in seipsum hic tale agit in seipsum. Cōs est falsū. Sō. Cōs
Pbō. Actiuū nāle et passiuū sufficiēter approximate et nō imperfecte nec ꝑfecte alius sed
sua esset in ꝓfecto. Sō.

quarto

Quarto. Agens est passu[m] p[ro]p[ter] [illegible] de genere unde fuit motus. sed ig nō est motus subi. Gō. ergo agens est dem quod patiens.

Aduertendum. In p[ar]te dubitationis quod ingenium est, in aliquo actiō nobilitū simul simplex sed compositū sit inse principiū intrinsecū sui motus et alterius, quod vt intelligat. Supponendū est. Agens quod cuius vel est unionis, vel ēquationis. Unionis autē dr esse quod inducit formā in passū Agens quodcuius est tantū cū forma quā agit. Ēquationis vō est quod inducit formā alterius similis in passū a forma quā agit: non sunt unionis inducit formā subi similem in passū subi approximati et approximati ita et agens ēquationis, in quorū subi pertinentia et approximatio quod agitū est respectu illius formam quā producit, et sic assimilat patiens respectu illius actiōis et formā patientis et in respectu illius producit ex quo est effectus subi approximati et p[ro]pinquati. Vter ergo sit

ASSERTIO 1a. Nulla agens pōt se agere in se vt causet in seipso formā substantialem. Abati. Nullum impossibile est principiū p[ro]ductiuū alicuius totale effectionis. Sed agens dat formā respectu vltioris formā substantialis est quod impossibile ga unformis substantialiter quę est formae vltioris ergo est impossibile. Cōs ga ex quo pōnit quod est posterius ga naturae est prius ga est natū: Gō nō potest p[ro]ducere in se formā substantialem vltiorem. Gō.

ASSERTIO. 2da. Agens unionis non pōt agere in se vlla actione unionis Abatur. uia admissa affirmatiue dubii hypothesi scilicet aliquis quis inducitur absoluta eius speci passe esse simul in eodem [illegible]. Cōs est falsum. Gō sicut Abr. ga ex quo pōnit esse actus unionis scilicet principiū et termini p[ro]ductionis illius speci. et quod distant nūero patet ga nihil est principium sui Gō. aliud.

ASSERTIO 3a. Agens aliquod possibile in se agere actione ēquationis quod [illegible] rem cum sit principiū activum et patibile. Ista assert. est O. M. in 2 dist. 2. q. 10. dr aliquod agens ga de omni nō est verū, nullum agentia ēquationis in alio causant suos effectus in se vt mouens sicut grat. de sole. Dr actione ēquationis ad excludendū actiōnē unionis. de qua est falsa et pat. Gō assert. Dr ig esse Gom rem principiū activum et patibile vt ovatū init agens et patiens ging. nō et nedum distinctum realem sed sufficit formalem vel rationis, in hoc sensu accepta asserto Abr Gō. Cuius ing est quod quia ad aliquid acquirendū vel habendū et aliud vel meliū nō est inconueniens in eo quod sit potens actuam et qua possit illud acquirere, imo est perfectionis, cum ing quod ille cui natura dedit posse vt possit augmentari, dedit ad hoc potentiam augmentabilem actuā et posse actuā augmentari, aty videtur inconueniens est quod forma [illegible] nobilissima substantialis puta anima intellectiua angeli, nō dant potentiam actuam sui perfectionis et respectiua eius: aty in tabby nō est assignata ibi quod agens dividitur in patiente Gō. Contra Intellectus [illegible] angelici est agens respectu intellectionis et idem vel eripit intellectionem est patibile respectu sui de voluntate ig est et totale agens respectu sui actus et ibi Dort. 2 dist. 7. q. 4. Ergo sum, ingenium recipit in se actum voluntatis [illegible] Gō. substantia quod causat accidens non recipit actum unionis Gō. subsistens quod causat accidens non recipit actum unionis Gō. subsistens quod causat accidens non recipit actum unionis Gō. subsistens

Do ꝺam mate Arist et potest passe actus duplic. vt patet ap̃ud Aristo in 2 dist. 7 9. w. et dicit vt. 92 ꝯa. Vno modo vt sunt noie ẽntis, ḡut ꝺicim̃ ẽs ẽntis in potẽtia, anglice actu sit, et ens in actu ḡ ia est et hoc modo nulli eoꝝ conueniunt nec formaliꝫ nec ꝺe ꝺemonstrabile: alio modo considerata acta et potẽtia ḡut ꝺicunt principia actuum et passuum ꝑ vniuersa et ḡuorum et hic in vniuersa actu ẽt. ḡuod tale est possiu in potẽtia ḡuale agens in actu, et ille impossibile est quod ꝺicim̃ sit in actu formaliꝫ tale. et simul in potẽtia tale ꝺicit sumlr. ꝺo actꝰ et potẽtia vniformiter. si formaliꝫ formaliꝫ si actualiꝫ actualiꝫ: in actione tm̃ ḡuorum nequa ꝓbatur hoc esse verũ, ꝙa ipsi agentes oportet esse tantꝫ actualiꝫ tale, potẽtia vo formaliꝫ ḡuod est certũ. et hinc patet ḡꝺ ad argm̃ Eggꝺ ꝓbationem sit ꝺicendũ.

Ad 3ꝺm. Negꝺ seq: ad ꝓbationem ꝺuo. Primo esse cuiꝺe verũ, actiuu et passiuu appropriatꝫ scilꝫ fieri actiuu ꝙa ḡ agens est in termino illi nãle, no agere autem ꝓpriũ ḡ ḡ agens in termino ia no est motꝰ. ḡtꝫ ḡ agens no est totaliter causa alicuius effectꝰ huic ꝺo non implicat no agere. et ꝓpriũ ḡ agens nãle ꝺependet in agere ꝺo actualis quoꝝlibet illo no existente ꝺo appropriatꝫ no agere: ꝺato ḡ quod aliquꝫ agat in seipsũ non sequitur, quod illud semꝑ agat et hoc ob aliquod ꝺictorũ rationem.

Ad 4m. Negꝺ. Ista vo est ꝺe agente et potẽtia vniformiter sumptis, vel vniuoce: sic nõ ens, et patens hic formaliꝫ repugnantes respectu esse nõ ait ꝺe agente et potẽtia ꝺiformiter, sed vniuoce vt constat ex ꝺictis.

DVBITATVR. An quod agit, semper in contrarium agit.

Videtur quod non sꝺ. Simile agit ḡ in simile, sꝺ nõ semꝑ in contrariũ. Phꝰ patꝰ. Calor est similis mãi alteriꝰ. et hꝰ istoꝝ vnum agit in aliud. ḡo. Item Aristꝰ magis calidꝰ agit in minꝰ calidũ illud intendendo ad sibi similem ꝓportionẽ. sꝺ. Quod Sulphur non est contrarium argenti: ita illa agit in aliꝗ ꝺominando. et corrumpendo aliud. sꝺ quod agit no semꝑ agit in contrariũ.

Quarto. Non qꝝ ḥc de agente quoꝝ. sed de agente nali, quante ꝺo possibiles qualitates, et ꝑsertim quatuor primas puta, calore, frigꝺ, humiꝺitate et siccitate, de his no pro presenti ꝺifficultas. ꝙ in hoc consistit, nã simile agit possit in sibi simile, sicut ḡdus est. Verũ tm̃ similis spei et forma possit fieri altis. Ego sus.

Quarto. Non de quoꝝ hic actione. non agimꝰ de actione spuali, intellectuali vel metaphysica, ꝙ abstractꝰ à motu: sed de actione physica eaꝝ sꝺ quantitatiua, nec de ipsa ḡ recipiente, sed ḡ directa, ꝙ relicta tendit in aliud et de hoc est ꝺifficultas an sit semꝑ respectu contrarij.

Quarto. Actiua nã ꝙ est actiua debẽt ẽe et sibi similia puta ḡue et materia sint subiecta et ꝺissimilia sint esse et forma, passibilia no qualitates agentes non possibilem puta calor in frigꝺ et ꝺe contra, quoꝝ actiuꝝ, est possibile qualitas, nec est necessariꝫ semꝑ esse hꝰ similitudinem in ḡue, quia ḡ in ḡue. et ita in spe, ꝙa calor intensior potest agere intermissorium in tantꝰ ꝺe ꝺissipare in nec tale ꝺare (verũ tm̃ non potest agere in simile sꝺm ḡꝺum qualitatis. et si calor in materia densa agat in caliꝺũ in materia rara hic ipsam interendo, sunt quae in ferro aut lapꝺe ꝺo no addendente, quod appropriatꝫ sꝺ ipse ipsa calefacere vsq; ad quantũ ita vsus

Decimo est. Sꝺ. Agens non oportet semꝑ in contrariũ age

puta in ꝺissimili

puta in dissimile ꝺm̃ spēm et forma et simile nō ꝺm̃ genꝰ et matām Ibate ꝙ
exp̃lcn̄ quodcunq; mouens n̄ magis calorem calefacit mouens calidū, et aqua frigida refrigerat
mouens minꝰ frigidab.

QUESTIO 2ª. Agens simile ꝺm̃ spēm et q̄ gradū qualitat. dissimile vt in densi-
tate, raritate, et magnitudine. Sit ag̃ in subm̃ simile. Istud dicit quat ex sup. dictis et sit colligo
ex 7to Phys. tex. 30. vbi dr̄ quod in maioy magnitudine maior est ag̃ talis v. g calidū qual.
ex 8vo Phys. tex. 30. vbi dr̄ quod in maioy magnitudine maior est ag̃ talis v. g calidū qual.
magis et quanq; calidum breui manu citat quinq; est maioris virtutis ad hoc ut calefaciat et sic quoniam
aliud calorem causary in palmary: hoc dicendū est ꝺ in ꝺicto respectu varietis qualitat et ipsa experi-
virtus testatur, na ferrum candens maioris est activitat et ad calefaciendū maioris potentiā quam
stupha. le maior aer sunt, calidi ut dicū.

QUESTIO. 3º. Agens simile in spē et forma etiam simile in magnitudine ꝺm̃-
sitate et raritate non sit ag̃ in subm̃ simile. Hanc est mente Philo in textu cū sit similem non
agit in simile patiens ex supra dictis, hi vel inde q̄a omne agens quod agit vt sibi assimilet
passum ut si passū sit omnino simile ꝺm̃ omnes ꝺictas rationes nō apparet ratio nisi causa
quarē debeat agere in ipsum.

Ad Rationē. Sam dicit Simile omnimode nō agit in sibi simile, sed si agit operatet vt illum quod
agit sit dissimile passo. in calore non agit in mue ꝺm̃ Abe. item ꝺm̃ quia est simile sed ꝺm̃
agit sit dissimile passo. in calore non agit in mue ꝺm̃ Abe. item ꝺm̃ quia est simile sed ꝺm̃
calorem in se contenū q̄ repugnat frigiditati mixte. Ad Iam dicit Non agit hō de galing.
actione sed de alia dum dicat q̄ est ꝺm̃ qualitates passibiles.

DUBIUM III.

Vtz detz actio Physica in distas.

Videtz quod non ꝺ. p Philo 7 Phys. tex. 4 vbi dr̄ omne agens est finis passo et hoc inme-
diate, sine medio sit agere in illud. Sit medium ꝺ. agit illud medium. et tex. ibi et is dicitur
nouus et motus debet esse simul. Sed ꝺ de generatione tex. 47 et sap. dr̄ reges contactu int agens
et patiens ꝺo. Ergo hō agens aliquod agit in distans maxime cū corpus agit astris q̄ sunt
supremissima agentia: aby ther nō agunt in inferiora by missa potiū diffusa q̄ media et q̄ lumen
et frigidissima agentia: aby ther nō agunt in inferiora by missa potiū diffusa q̄ media et q̄ lumen
calorem in se contenū q̄ repugnat frigiditati mixte. Ad Iam dicit Non agit hō de galing.
actione sed de alia dum dicat q̄ est ꝺm̃ qualitates passibiles.

Videtz quod non ꝺ. p Philo 7 Phys. tex. 4 vbi dr̄ omne agens est finis passo et hoc inme-
diate, sine medio sit agere in illud. Sit medium ꝺ. agit illud medium. et tex. ibi et is dicitur
nouus et motus debet esse simul. Sed ꝺ de generatione tex. 47 et sap. dr̄ reges contactu int agens
et patiens ꝺo. Ergo hō agens aliquod agit in distans maxime cū corpus agit astris q̄ sunt
supremissima agentia: aby ther nō agunt in inferiora by missa potiū diffusa q̄ media et q̄ lumen
et frigidissima agentia: aby ther nō agunt in inferiora by missa potiū diffusa q̄ media et q̄ lumen
nō missi 7 virt media influentem e coelo vim recipiūt.

Ad Illā dicit nō vim. ꝺ. Non pariū ad conuersiam int D. N. quē Iay disputat ar Nami-
nales sequitur, et int D. Adam: ergo sequatur: nu aliqd agens creatū. l. hierarchia quasi ali-
quod agens creatū. Ad Illā dicit nō vim. ꝺ. Non pariū ad conuersiam int D. N. quē Iay disputat ar Nami-
nales sequitur, et int D. Adam: ergo sequatur: nu aliqd agens creatū. l. hierarchia quasi ali-
quē effectū q̄duc aby ipsentia sit essentia sit instantq, ita quod ex q̄dictis non
nāles sequitur ipsentia q̄ductis. Bon. N. assimilatiū partem tenet asserens tam de agente
sequitur ipsentia q̄ductis. Bon. N. assimilatiū partem tenet asserens tam de agente
quam immediato sint repugnantia et contradictiones fieri posse, et hoc expresse docet in 2o
dist 7 q. vnica. D. vo Thomas cū suis discipulis oppositū tenet, nec inde ꝺ sine contradictione
dist 7 q. vnica. D. vo Thomas cū suis discipulis oppositū tenet, nec inde ꝺ sine contradictione
fieri possit. et hoc tū ob rationes superadictas, tū ob dictū q̄ in Theologia sit a Theologis ꝺ
fieri possit. et hoc tū ob rationes superadictas, tū ob dictū q̄ in Theologia sit a Theologis ꝺ
testatus, apud eos ꝺ de virtute relatiua. Pro eius intellectu aduerte quod D.
testatus, apud eos ꝺ de virtute relatiua. Pro eius intellectu aduerte quod D.

Ad Illā dicit 2o ex eodem loco citato: Agens creatū ad sui passum comparatū multiplex habet.
Quedā n̄ est quod potest et actione cuius ratione agit in propinquum et in remotū sicut ignis calefa-
cit manu aere medianti eadem potest calefactiua et cuius ratione calefactione agit in aerem et
Quedā n̄ est quod potest et actione cuius ratione agit in propinquum et in remotū sicut ignis calefa-
cit manu aere medianti eadem potest calefactiua et cuius ratione calefactione agit in aerem et
manu; quedā est quod agit actione altera ratione in remotū, alia qua agit in propinquum sicut
manu; quedā est quod agit actione altera ratione in remotū, alia qua agit in propinquum sicut
ignis in horrea. primo. 7 manu qualitatem mathematicā nō mathematicando vel quedā est
ignis in horrea. primo. 7 manu qualitatem mathematicā nō mathematicando vel quedā est
qual in horrea. primo. 7 manu qualitatem mathematicā nō mathematicando vel quedā est

Ad (potentiam illam: quod agit alia potẽtia in propinquũ et alia in remotũ
-tiam in remotũ aut quia in vtroq; tria agit ydem quodlibet (et forma substantialis Et hoc
-propinquũ agit. dare aliqd agens quod det aliquã potẽtiã agendi in remotũ quã nõ agit in propinquũ: quod est melius
dictum patet.

Aduertendum 3o Exempla quod agens creatũ de facto nõ agat in remotũ nisi prius agat in propinquũ (vt patet de sole) nõ putamus hoc ex aliqua intrinseca actualitate agentis: sed vt ex ex communi
-tione quarundã potentiarũ secundũ quas una istarum passionũ scilicet propinquã, alia vero remotã
vel ex impedimento agentis in quo est defectus quidam actualitatis: quia quod primo agit forma impressionis
quã patiens recipiendo, vbi patet in nãa grauia quod ob defectum quidam actualitatis impressionis quod agens
tendit quod grauia, si quo istud impedimentum corrumpatur istarum potentiarum et istius impressionis quidam actualitatis agens
creatum amouebatur non oportebit illud agere prius in propinquum quam in remotum, alias tunc nõ oppugnat agens
agere vbi nõ est passum.

Agens imediate dicitur vel immediate vel immediate tripliciter:

Aduertendum 2o Agens duplex posse esse immediatum alicui vel immediatione actus, vel immediatione
suppositi: agens immediatum quo modo dicitur quod nihil actum aliud nõ concreatum ab alio sunt sed si
comparetur ad agens inferiora, vt gratia agit sine quo tanto est immediatus immediatione actus. et hoc modo
Deus est agens immediatissimum. Agens immediatum quo modo est illud inter quod et effectum nullum medium
Deus est agens immediatissimum suppositi vnigenitus et hoc modo quo agens est inferius eo est immediatius.

Aduertendum 3o Quod quodlibet agens est separatum, vtpote quod in ipso est subsistens non exercitatum ab ipso
in effectu, sed quia ipsum effectum ab agente producitur, non oportet vbi virtutem formam rem et presentem
productibilem effectus, sed sufficit solum esse actualem et terminatum, sunt sol producens immediate et
sua forma aurea in vitrentem tria, non est illa forma et realis sua forma effectus, sed tm forma abstracta,
qua sol ejus operatio terminat ad effectum illum producendum.

Assertio 1a Agens creatum communiter oportet quod sit immediatum cuilibet
passo, in quod agit, et agat in passum proximum, absque alterius rationis aliqua potentia, quam in remotum.
Hanc tres assertiones rursus supra posuit, et hoc tm et non plus probant.

Assertio 2a Agens aliquod creatum sit agens vbi non est, et hoc immediate non tm immediatione
suppositi, sed etiam actus si accipiatur agens creatum sufficiens ad inferendum actum. Ista assertio est
contra multos recentiores pugnantes adversarium: Ubi ponunt sol quod in sphera tres mineralia aliquod aliud
in hoc ordine productum proximum primum est substantia solis: Ergo ubi non est ipsum formam sua substantia
ergo sol non agit vbi non est ipsum formam suam substantiam. Hic quod una est forma sua substantia
ipsius solis est in quarto celo: Sol ergo hoc in celo recta gaudium nec lumen nec calor nec motus
sufficiat ad producendum substantiam quia aut lumen alterius nihil vel ex sup. dictis quod vbi
proximum agens non posset producere ad instrumentalis, nec quod in vtroque ipsum substantiam
solis esse productum ergo quia in producto Sol. Dico quod agens creatum non possit agere immediate
in distans nec potest hoc ex tribus intrinseca vt patet ex animadversis. Ergo cum sit possibile amouere one
existens ab aliquo agente creato quod aliquid potest agere ad eius possibile agere in remotum nec agendo
in proximum, et consequens multo in vtroque sequitur de agente et patiente, quod est falsum quod
quod D. N. contra sufficientissimum contra. Ubi. Circa. Dicimus quod hoc assertione agens creatum
posse agere immediate actione alia ab ea qua agit in medium nec vero agere in medium quod agit in remotum
sed tm est impedimento agentis et patientis proximum potentiarum, vnde ob eadem rationes quas dedimus in medium
non potest in remotum creatum aliquid effectum in remotum quia agens nãle impedimentum actus vt quod
est requisitum vt possit quod alterum et oppositum quantitatem et formam quantam, quod nõ faceret
se ipsum actum in medio

Ad quam Ratiõm dicẽdũ q̃ militat cõ illam asserẽtẽ. Confirmare q̃d asserẽtes et nõ
infirmare dicũt q̃a agẽs naĩa cõmuñr q̃ppt ordiñe q̃dentiarũ et inq̃sitionũ q̃dit aliquis non
agẽt in remotũ in prĩm agẽs in q̃ctum hr̃ actionẽ alterũ agẽs, vñ agens est hũs quasi
agẽt in remotũ in prĩm agẽs in q̃ctum hr̃ actionẽ alterũ agẽs, vñ agens est hũs quasi
non ponẽtia sũa substãtiã q̃ principalẽ agit sed hũs rationẽ qualitatis et similitudinis cõmunicatas
q̃ expressum dicebat. Ad 2dum Nego Nor. Nec illa qualitates q̃dentiarũ, sc. humiditas, calor, et similia, q̃dmodũ ea
q̃ dict

non ꝺr̃ in ipsi vel ꝺre ad nr̃m. nulla alia hꝫ cõr agens eleuando, vt ꝺ̃ sax̃ resistit actioni
sal pelli. Cõtra ꝺ̃ enim ulta ꝺr̃ qua passum non ꝺ̃ reburdat potius ꝺo ꝺ̃ resistit vires
ꝺiminuendo cum̃ agenti, vt ꝺ̃ frigidum in quarta ꝺ̃ ꝺisti ꝑportionatu cuius resistit
Porro hec resistẽa in quoꝫa formali consistat solent ꝺiscordare auctores, ꝫ ꝺa n̄ putant esse
sistẽa formale ꝺicte ꝓsistẽe sue ꝫ manenꝺi in suo esse. ꝫ ꝺa vñ ꝫ formã ꝛãone ponit
ꝓpriũ, ꝫ connotatiũ vñ illa ꝫ sistenꝺi, et ita veniꝺt vna assertiõ sententie ꝓsistenꝺi
ꝫ ꝺo et formali ꝫnãte ꝺicti. Alii ꝺicunt ꝫnare quoꝺ nõ passio ab agente et conseruat ꝺictũ ꝫ
ꝓpriũ. cui an ꝺ̃ ꝺuplicem assignat Scotꝰ in 2 ꝺist. 2 q. 4 quia ꝺr̃ esse effectiũ quoꝺ
in agente excedit nr̃a naturã nõ ꝫt ꝺefectiue ꝓtẽ ꝺicit non ꝺat statim male passum et sic illi
ꝺicitur resistere, alia causa est forma passi que ꝫa ꝺ̃ ꝫservat sui esse ꝺicit non ꝺat lenem cõtra
gentem vim, quellam contrariã agenti. Hec ꝓtã resistẽa nõ ꝫt mensurata ex actione (. reactione
ꝫa ex ꝺuobus apparet falsũ in ꝺo ꝫ qualitates quarũ ꝫ magis agit minꝰ resistit et calor et
frigꝺ, ꝫ vñ minꝰ agit magis resistunt vt intense et remissiores in ꝺiuersis nr̃is qualitatibus in aqua
excellit caliditate, ea ꝫnãte ꝺicitur frigiꝺitates, humiꝺitates, siccitates, ultima humiꝺitates, in resistendo
vñ oppositis modo ꝺicte, nam in alijs tenacitas resistit ꝓsistẽe, ductilitas, fusibilitas, tandem
fixibilitas ꝺebilis entitatis.

Ad vltimum ꝺ̃ ꝺno intelligẽꝺo ꝺ̃ ꝺicit Christꝰ. Omissa actiõe ꝺ̃ ꝓpriã ꝺ̃ ꝺicit ꝺr̃ ꝓpriã
latine ꝺicit ab esse in actu qua passum. Nec ꝺ̃ vñ a vñis vocat ꝺefectiue. ꝺeficere nõ ꝺicunt
intelligendi ex hꝫ in nobis loquendi vera ꝺr̃ ꝺicit ꝺefectum vt ꝺ̃ se patet, sed alii, quia omissio
sentiendo saluo melius iudicio vt mihi videtur interpretãꝺo ꝺicit ꝺefectiue ꝺ̃ ꝺicit ꝺefectum motiũ illo ꝺ̃ he mihi videtur
ꝺicendum quam quoꝺ agens vicit ꝺebet semꝑ saltem passi ꝺ̃ passũ ex hoc ipso ꝺ̃ passũ est
ꝺebet ꝺr̃ agenti ꝺ̃ agendo est. et hoc sicut non videtur ꝺicit ꝺebite ꝺ̃ ꝺicitur actuare sicut nõ
resistendo ꝺicit ꝺebitum resistentiã, ꝺebet vñ ꝺr̃ agenti ꝺ̃ actue ꝺ̃ sit fortis magis ꝺicit passo.
ꝺicunt alii, nec ꝺicit ꝺicy fieri posse aliqꝺ agens equale passo ꝺnõ tñ actuat actionem resistentiam
qualitatibus et in ꝺiuersis est inequality ꝺ̃ ꝺubij nõ ꝺicit equalis actuat nec resistentia.
quoꝺ si aliqꝺ contrarie ꝺicunt actuat nõ in ꝺ̃ ꝺicitur contrarie ꝺebent contrarie in resistendo
et sic illud cuius tenuior resistẽa ꝺicit sit equalis actuat ꝺicitur nr̃ agere et ꝺicit ꝺebet agens
et ꝺominari passo vnde ꝺicunt aliqui ꝺicit ꝺicunt impossibile ꝺicit ꝺicitur contrarie in passum industry
ꝺicit quoꝺ ad istos attinebat ꝺicere.

Ad xxᵐ ꝺa. Inter agens et patiens ꝺicitur ꝺare ꝺicit et repassio ꝺicitur ꝺo ex ꝺicit
3 Phys. text 8 et 6. vbi ꝺr̃ quoꝺ agens Physicus agendo quãtũ et mouendo mouetur, ꝺicitur ingredi
et cuiꝺã ꝺa agens Physicus ꝺicitur ꝺicit et quoꝺam ꝺicitur vñ ex ea parte qua ꝺicit agit et ꝺicit
ea parte qua ꝺicit patitur. Hec ꝺo ꝺicit 42 38, 33, 86, et seq. vbi ꝺicit ꝺicit agens Physicum
cõmunicans in motu ꝺicit passo agendo ꝺicitur patitur vt pat ꝺe aqua ꝺicit suꝑfusa ꝺicit et ipsa patitur a vino
et vinum ab ipsa quia ꝫ ꝺicit ea ꝺicitur intrinseca qualitas. vbi ꝺicit calore nõ pat ꝫ agendo in intrinsecum
ꝺicitur intrinsecum vt ꝺebilitatur, tandem ꝺicitur ꝺicit et extinguatur. Hec 2 ꝺe Qualitue lec. 38 me-
thor explicat ꝫ actiõ et passiõ ꝺicitur qualitates calidi minꝰ frigiꝺi et ꝺicit cõ. Beati. Ubi de
Gnãte. Intentiue cap 3 ꝺicit Omne agens ꝺicit ꝺicitur a patiente vt quoꝺ secat ꝺebilitat ab eo
quoꝺ secatur, quoꝺ colligant resistendo patiẽs a colligente. Hec patet ꝫ experiẽtia ꝫa manu calida
applicata cap 3 frigiꝺo simul colligunt cap ꝺicit ꝺicit ipsa resistendo, similiter aqua frigiꝺa superfusa
balneo ꝓmouet ꝺicitur immutat et ipsa interim calefit.

ASSERTIO 2ª. Non quod nullus agens, in infinito repatiri, nec quod repatiri agat est semper repatiri. Prima pars assertionis patet ex dictis 3º de Gnat: rerum, et 87, ut scilicet agens non omnium est in materia ad patiendum (i. simpliciter) creatum materia sint simul subsistentia tot quot sunt agentia. Et ita intelligendum est quod agant non ad repatiendum: 3º.

OBJECTIO. Qualitates separatae a materia non poterunt repatiri quia non communicant in materia cum contrario agente. Nota. Illa qualitates licet actualiter non communicant in materia communicant in aptitudinali et hoc sufficit ad repatiendum.

3da. pars intis constat, scilicet agens non est intra sphaeram activitatis sui passivi puta si agens sufficit agere ad distantiam 10 palmorum passum non nisi ad distantiam 8. et esset ad agens 6. palmis distans. Haec autem non repatietur quia ultra passum non potest ultimus agens.

AD RATIONES. Ad 1am. Deus esse possit quodlibet aequale quodlibet inaequale, quia est maior aequalis tali effectui et est in sphaera activitatis passivi repatiendi, ideo non est actu alius aequalis tali ens et maior inaequalis agat. Et si est in sphaera activitatis passivi repatiendi, ideo non est actu alius aequalis tali ens et maior inaequalis tali in actu resistentiae, et consequenter non agat illud actu quia agens quod est aequale potest actua tali in actu resistentiae sufficienter quia non habet resistentiam. Et per hoc ad illud dictum quod Aristotelis 1º de aequalibus tam in agendo quam in resistendo non solum de aequalibus in actu actuali. Ad 2am. Negando assumptum quia in resistendo non solum de aequalibus in actu actuali sed etiam partes illae fortiores diuturnae pugnantes cum partibus agentis parva calidi frigefacit et repassum ita non calefacit partes illae frigefactae diuturnae pugnantes cum illis agentis parvis frigoris et repassum ita non calefacit partes illae frigefactae diuturnae pugnantes cum illis agentis parvis frigoris et hoc quia frigiditas non habet vim sua consensual et corroborat et hoc quia frigiditas quod in agente quando frigiditas non habet vim sua consensual et corroborat est totaliter frigiditatem

Secundus Liber Generationis et Corruptionis.

SUNTAGMA SE[cundum] m

CUNDUM.

Postquam de Generatione et Corruptione ac de illis q̄ ipsam antecedunt ac consequuntur superius Aristoteles egimus consequens hoc Lib. de Elementis sive de ipsomet substantiis generabilibus et corruptibilibus ubi cū eis nobis agendum est. Et merito q̄ ea absq; eorū intellectu nulla res ortu et interitu obnoxia esse solet. De illis igit hoc libro considerandis qualitor erit ordo. Primo de eorū natura et q̄ circa ipsa habitudines eorū substantiales quasq; possunt. 2do de eis qualitatibus q̄ eorum operationes. 3to de motu eorum. 4to de mixtione et mixto ad quae ipsa conferuntur.

De Natura Elementorum

CAPUT PRIMUM.

Do intelligenda natura elementorū sunt ea quae in alijs rerū naturalium agregatis ab ipsis oriuntur nosse. Ea nominis elementi quod et sic. Sciendum est Nomen Elementi variis modis sumi significationes, quarum nunc sumemus ea quae ad nostrum propositum in compositis naturalibus sunt naturaliter prima. Quibus existentibus et hoc modo illis corruptis elementa dicuntur, et apud illos de quibus nunc sermo habetur vocantur elementa. Duobus modis sumitur q̄ principia quaecunq; generationis et huius modo iā nobis tres sunt huiusmodi elementa rerum naturalium Materia, forma, et Privatio. Nota

Dicitur q̄ sumitur q̄ sola materia et q̄ hoc est tex. jo. pul. Proprie hoc Elementi nomen assumitur ad significandum corpus simplex, puta ignem, terram, aquam et aerem. 2do q̄ quae sunt ea quae principia corporum mixtorum, quae vocant elementa et de hoc modo simplici Elementali in praesentiarum nobis considerandi est. Hic hoc quid quod nomine Elementi est

De Antiquorum est ambigendum ita ipsa sensui et experientiae proximum. Quid ei aut cognoscenda actuandi est illud quod Phisici et Metaph. in fine ubi aut Elementa ipse in quae existentia res dividuntur et in quod resolvuntur ut in materiam. Non illa ostendit q̄ Aristo et Metaphysica. Elementum est ex quo jo componitur res et manet in ea quia putat Empedocles esse elementum non est elementum sed solum materia jā, sicut docet Post resolutio Com. in 2 dest ex q. q. Nobis hic quantum ad hoc pertinet q̄ intelligendo Natura elementi servabit hoc notissimo

Elementum est Corpus quoddam naturale simplex non mixtum ex aliquibus, compositi hi ex Materia et Forma simplici ex quo fuit et in quod resolvitur corpora mixta. Hoc igit Capite circa Elementa principaliter agendum jā de Numero Elementorum ubi sint qualitates earum. Nunc jā qualitates sint formae substantiales ipsorum

Jo. Vtrū quodlibet ex quolibet quod̄ libet posset Jo. Vtrū symbola similiq; transmutentur in symbola Jo. Vtrū ex 2 Elementis possit plura tum Quoad hoc sit.

MEMBRVM I

Vtrum quattuor tm̄ sint Elementa.

Videtur quod non Jo. Ignis nō est elementū Jo. tria tm̄ sunt elementa Arō. Terra elementa commutat ad motū ignis nō commutat Jo. Terra elementū debet esse corpus genū ex se, nō egens habitu, nec corrūpens seipsum q a tor solū mixtū ob contrariā qualitatem elementorū curare solet. Terra Jo esset elementū Sēcret locū quem sibi assignant sub concauo lunę ses hoc est falsum, q a lucet et confundet lumen astrorū quare maioris sui quantitatem et maioris sui lucis q̄ pinguitatem Praeterea combureret loca inferiora q a se unq; cometa plurimū horret cuy causa q̄ quidnā ē festo q̄ maiorē multō multo inferet ignis q esse in maioy quantitate Vtrū ut ponet Phy et Lib. Jo Metheor Dicendū ja cap. 2. si ignis coelū esset ignis combureret inferiora Jo. Aquatr. si. dat corpus ignis est concauo lunę comburere et idē Cap 4 ut Phy et Corpus ignis quod est pene coelum nō posset esse ignis, q̄ aliud ab aere et ignē diuisū Jo. Vbi Hunty Corporū simplicium debet dari numerus Philosophus simplicia sed hi sunt 4 ut patet 2 Coel. tex. 6. Arist. li. Meteo ad medium et Libra medium. Jo Elementa sunt nō tria.

Aduerte Jo. Aduertendum Elementa cognoscendū notanda sunt tres conditiones quę est ut sit Corpus q quod excludit Materia forma q nō dat ignis corporum

Conditiones Elementi

Do Ut sit simplex q quod excludit corpus mixtum ex quo fit res similimod in quę corpora in quod alia corpora resoluūtur Sic hāc conditionē excludit Celū, quod licet sit corpus simplex non tm̄ conuenit ei mixtio nec tm̄ fieri ad resolutionē alterius

Aduerte 2do. Elementum aliquod esse purū duplr̄ potest intelligi uno modo

Elementū quare ad substantiā quia nihil alterius corporis sui substantiā admittit Aliquo modo quia ad qualitates quę ipsarū utrāq; sibi in sua nāli constitutione. Sicut supposito contrario dicimus quod̄ Elementa quattuor sunt sicut quod quattuor esse plura. Sic Do Aug. consulit et loquitur q de aliq in multis scientiis aliq nō de omnib; quia dicunt quilibet de Deo et Angel. De metallo aut sit de aliis aquis cū proximis reuelmut Et hoc scripsit Ari. he q. 4 de tria libris de animalibus sicut tm̄ considerat negotiū sed quattuor hi nō apparet alia impossibilitate quare nō possit dari aliqua quarta aliqua nō apparet alia impossibilitate quare nō possit dari aliqua quarta media et alterat regionē aeris q in yperia ait Dispositiones suas sint admixtione qualitatū contrariā consistē quia, cum hoc et ipsimet Phy in multis videatur dum q corpora simplicia dari assentit.

ASSERTIO Jū Elementa debent esse plura quia unū Jo stabilisetur. Ignis a Terra a Coelo a tex 42 resp ad 22. quia aut nascitur ex dubitatione ex pluralitate motuū rectorum, dein ex qualitatibus et omnibus ad q regit pluralitas motuū et patet de Igne.

ASSERTIO 2dā Ignis falso excludit ab elementorū numero Ebr Jo. Spatium hoc inter Coelū et Ignē est plenū. aliq nō est solo aere plenū qa nō est sic simplex

Coeli

ordinis vt possit nascendo ad sumum simplicitatis. Sed quoniam ignis est ignis supra ipsum, ideo est levissimus
Conf. Ideo ignis aer ornparet tibi flammas vsus ad summum rotundum. magna est ipsius partis in ma
gnitudine ipsius ad alia duo elementa pbre. Cur ergo nullo modo debent loca appetitus
Sed ignis est ideo est levissimus debent summum simplicitatis. Ideo. In Hemisphaerio ignis est levis
simus ibi tota, sed quarto ignis naturali debet esse supra aerem.

ASSERTIO 3ia Quattuor sunt Elementa nec plura nec pauciora.
Ista assert. pbri ab ipsomet Pitho sic Dat. sint elementa in mixtis. quot diuersi corporum habites
mouentibus varijs qualitatibus? atq; sunt tot sed Sed pbri. Cum quatuor qualitates ex
inuicem duales nullis collatae in 4 ad combinandum tales sint possint. ita est calidum siccum
tale, frigidum calidum cum humidum. Frigidum humidum tale, frigidum cum siccitate. Quinta humiditas cum
siccitate ex qua constituitur elementum ignis. ex duabus alijs ex qua aqua, ex tribus.
Sed hae tres adhuc duae combinationes fieri possent sunt in inexpossibiles ppter con
trarietatem vt frigidum cum calidum et siccitas cum humiditate, atq; ideo ex illis nullum
elementum constituit vt apparet in sequenti figa.

Sed pbri a Pitho ex quo ruplicij Motus hoc modo quattuor sint simplicium motuum distinctio
natio quia, motus sursum simplex, sursum simpliciter, deorsum simplex et deorsum simpliciter et motus circ
hoc modo experimentum. non in differentiam magis et minus sed ista et hoc ppter principia
ejus distinctum. Igit ad sua corpora singularia sic mobilia mobilia quatuor. Ignis, aer,
aqua, terra Cattin. Confirmatur huius apud Orbis auto assert. hoc adhuc igit quod
nimium ipsamet natura sui esse nullum elementum varios modos indicasse vt, et ideo quidem
ignem ignea aeria aquea quae autumni hiemis aqua, aer aerea, astus ignea. Ignea, dein ignea flamma
humani corporis ignea atra bilem hoc elementi indicipit nullum aqua. Aquea bilem, aerea
sanguinea elementi ignis

Ad Rationes ad 1am Negr Arist. Ad ybalid quod ad 1m patebit in solu
tione ad 2dum dico. Ignem in mixto esse ignem eius ignis et non ex natura sibi debita et esse
tiam tendit sursum tantum ad locum naturalem, quod vt ex eat quadrato ubi quae sunt
substantiae ignis nisi elementa naturae sibi vt ignis pabula sectum assumat, hoc in natura
ignis nihil efficiens, sed quasi effectus. Ad 2dam ad 3tiam Negr. Nor. Nec ignis ipsa
roborat. ignea cum ignis in illo loco sit nimium sine operatione substantiae levitatis, vt deret
Lucr. Cum 79 et maxime dissolut vero ntg, Lucr. ntg, combuxit inferiora astra vero.

(Et sint remotissima, q̃ hi sunt operatores ac densissimi ac grossissimi huius mundi, ideo luminaria inferiora quod vel dicit de coniecta dom signum hoc esse et noua cum nouis futuris, ideo dicit vero ps̃ ores vero celi combure inferiora si essent ignea, et hoc q̃a longe distaret maiorem alterationem ibi ignis, hic ob iorem retentionem intrinsecam, hic ob densitatem, an aliq frigidatis medie retinens aeris grossit obstare, sicut nec obstat actiuitati ignis, dicit. quod caudle illud corpus quod est q̃ pl̃ contrariu lucis nec est ignis sed bene est intelligendo de corpore quod est sup̃ contrariu nec vult quod est infra set de ip̃s omnet corpore celesti.

Ad dom Conclusa fuit ad hoc dicit q̃ motus indiuidui intelligendo est motus successiuus q̃ motus ad medium motus descensus, et quod dicit motum esse diuersificatum diuersificatione obiecti componit simplicia set in seriore elementa ut prat in 2 asserit. Dicit vero motus quorum medium non cognoscit corporis simplicis sed celesti quod tam motus mouentis

REMEDIUM 11.

Vtrum ja q̃ Qualitates sunt forme Elementorum

Vgdetti quod sic 1o. q̃ Aris q̃ de Generatione text 6. vbi assignata materia ja grauis elementi non assignat formam aliam q̃ qualitates vbi sic inquit quod q̃ potest, 2do dicit contrarietate et calitates et frigiditas. Item ignis et aqua ac terra est ja est materia sub forma, 3do compositi. Ar text 4 dicit q̃ qualitates elementa constituentes esse, eorum ja q̃ principia ac quod essentiam, ar 2 de partibus animal. Cap 2 dicit sunt ni fatur inter elementorum materias calidum et humidum, siccum et frigidum, dicit 2 de gener et cor. Ignis esse supra abundans calidum. 3o. Ibi forme substantiales ex suis actiuitatibus imperfecte sunt et eas distinguuntur, at in elementis nullas alias actiones apparent q̃ eas q̃ sunt qualitates, set quod ignis calefacit aqua frigefacit 3o alias nullas dantur in eis forme q̃ qualitates, affirmat ysaac Amony in Caliget et alij.

Oppositum hic ouet Commentator sed Aristotelis, q̃ by consentit Aristotelis in 2 desij. q̃

Auctoritatum. Licet pl̃ supra in dicta due qualitates quilibet elementa contrariant, ex eis hic vna est q̃ maxime inest et est quod dicit reales forme sunt calidum vel humidum aeri, frigidum aque sunt ista hic ac de hoc q̃ may in generatione. Item sint forme substantiales ita quod ps̃ eas non dantur alie forme in elementis.

Assertio ja q̃ Qualitates non sunt forme substantiales elementorum. Ista assertio est communis Thomistarum ordinis et D. M. ea supponit l. de Ebd. Boetio q̃ dicto q̃ quia q̃ de Generat text 20 et 29 representant antiquos Ethicos quod relinquunt primo principia rerum sensibilium, puta quod quatuor elementa, puta quod quatuor est esse et solum hic qualitates constituentes q̃ sunt solum modo in stricta ipsorum. Ar de sensu et sensibili prat et de sapore et ignis non q̃ ignis sed q̃a calefacit ignis calor non est aliud ratione substantiale ignis nec forma. Dicit Quod ars est audendum non quod alterius esse substantialis, aliq ja qualitates sint rebus mixtis ambiens vt q̃ frigidum solum possit esse substantiale Nec est elementum. Quod Ar ja Ar. text 27. et 29 metaph text 17. 2 de Anima 29. Substantia non est sensibile q̃ Ar. 2 de anima 11 6n aliq ja q̃ qualitates sint sensibiles ja. Quarto si ista qualitates essent forme substantiales elementorum hic darent esse elementa quod est substantia quia aut accidentia aut quanta de vtroq; quarum esset

Non est

Non ſ3 q̄ a ign̄o nly raro nly ꝑpetuo ſubſtantia corrumpit vt tradit̄ phil. Non v3 q̄ ga in elemēt̄ obtēt matā absq; forma ſubſtāt̄. dein q̄ naturā elementoꝝ ēst alterāu. ga q̄ termino habēt qualitatē, v3 nā elementa nō eſſent cōpoſita phīca nly q̄ ſe inhā ga ad compoſitū phīcū et ad finē q̄ ſe nly rit forma ſubſtāl̄is Trā dat̄ rōnē p̄t ga q̄ impoſſibile vt ꝑ ſe conſtata

Ad Rationes

Ad ꝑm. dico ꝙ quod Phy dy formas ſubſtāles tangūt̄ ign̄orātes exiſtere q̄ qualitates q̄ ſunt notiores quoad nos et ꝓ alijs ſcipſis faēt ſole vel alr rōnē q̄ q̄ualit. Ad ſecundū dico quod nō reperiſ dy eſſentiales partes elemen torū ſes aſſignata mātā et ſuppoſita forma ſubſtāl̄i quā qualitates q̄ q̄ueſ in ſtrumen talē forma operati alterando et ſpondendo q̄ ſibi ſimlr. Ad 3m dico et ſicut dic ſtā libi nō aſſerē quod qualitates conſtituent elementa in rōne elementoꝝ ſed in rōne alterē ſtis libi nō aſſerē quod qualitates conſtituūt elementa in rōne n̄ talium vt q̄ qualitates conſtituūt et q̄ eaꝝ accidentaliū q̄ contrariaꝝ q̄ualitatū in rōne n̄ talium vt q̄ qualitates conſtituūt et q̄ eaꝝ accidentaliū ꝙ

ASSERTIO

Assertio ꝑa. Possibile est elementa substantr in uicem sui suas partes mutuy et de facto ꝺ actu fiuo transmutare. Patet assertio est euidens et ab omby admittꝺ ꝑa. Si elementa forent omnino, nullo eigo modo ꝑ ignis fit de se nō est manifm in ꝑte sub forma esse unig elementi qua alterig. Quarto si forma unius agat in aliud quatenꝰ corrupta forma alterig assimilauy sibi inducendo formā sibi similem. Sō possunt in uicem substantr transmutari

Assertio 2da. Quodlibet elementū sui qualibet sui parten quē transmutari substantialr in quodcuq; aliud. Ista assert ꝓbr à sō ad nō. Vnū elemꝰ est ad conuertendum cū qualibet alio elemento sui ad quam ex duabꝰ qualitatibꝰ quarū sibi et unig tria ꝑ est pugna et contrietas contrarie alteri sui unius, ꝑa hic est humidꝰ et calidꝰ, aque contrietas in qualitatem, ignis sui frigiditatem et sic de omby: alij conuenit aptꝰ in unitia corrupendo illud et assimilando sibi Sō quodlibet elementū ager in quodlibet. Sō quodlibet est quē transmutari substantialr in quodlibet. Quod si no quis set inducat unū elemꝰ transmutari in aliud maxime ad ꝓpt verū de aqua resolute in aerē alij sibi de ea nō verificari. Sō. Nō patꝫ ꝑa. Si aqua non posset transmutari in ignem ideo quia ꝑa non est tam ab expelly humiditas introducta caliditati, alij sibi nō est necessarium ꝑa quia humiditas aque sui alij a sanitate sua priuy remittatur, aqua maneat adhuc igne tunc in suo potenti ignis expellendo frigiditatem simul aquali sibi expellatur reliquū humiditatꝫ, alij tunc ideo introduceret formā ignis. Nihil enim quod ꝓbabiliter calorem ignis exultare sanitatis ad sicky agens. et in aquosos ipsam quo ipsa exhibebit ꝓfectissima fortificare et adiuuare

Assertio 3ia. Ex quauis quarta omnis elementi nō quod fortis sui naturam, immediate quilibet alius elementum. ꝓbr. Quia ex. gra quare ignis exiens in sua sphera nō quod immediate conuerty in tram ꝑa hoc esset. Si adhuc tria medi ꝑ adhuc adhuc aut aghe, nō sui ꝑa tra nō quod transmutte sua qualitates in quarty interficiendo usq; ad sphera ignis, et consequenter inducendo dispositiones in materia ignis ꝑ forma tre: nō sui ille tra ꝑa alia elementa aquat sui oppositas qualitates tre, quata actu sui calidtatem et humiditatꝫ, aqua nō sui humiditatem, q opponuntur siccitati tre.

Ad ꝑa Ratum duo dicit ꝑ dicendum de motu ꝑpriꝰ et dicit quod de motu locali alterationis vi. in tre nō ꝑpter motum nō quod veniry ad aliud in parentū, et hoc hi si ex motu nō est immediate in ꝑpositi aut nō est ex motu naturali sed substantialis mutatus. Ad 2dm Ney. Nō. Quia nō est dicendum nō aqua ꝑ acris est actu in loco completiue et in ꝑxima ꝑpositionis ad formā ignis nature habet tendere ꝑ rectitudinem hic ꝑ aqua nō habet illa qualitatē sed violentiam.

Ad 2dm Ney etq. Quia non hic ꝺ ding totū elementū transmutari in natura sui hi sui ꝑ ꝑtem.

Ad 4m. Nego. Vide ad ꝓbationem ꝺ aqua quasi in se consistit ignē augua ignis ꝺ viscositatem frigidꝫ ꝑa ut ignis retinere calorem sit debilissimꝫ in retinendo calefactum ꝓpter subtilitatem ꝓpy ex parte quantitatis et velocissime exit frigor aque, simul hic sucedit forma ignis

MEMBRVM IV.

Vtꝫ Symbola facilius transmutẽtur qm dissimbola

Vtꝫ dicendum quod nō ꝓpter conuenientiā seu actus sui ubi inter conuertere ibi facilius actus: alij inter dissimbola non conuertere ꝓbatur illa facilius actus sui talia facilius transmutantur. Ad. Ex quo conuertuntur sibi: alij ea quae ꝑfectly transmutat quia aqua ag est dissimboly Sō. Nō patꝫ Quia ubi assumitur pluta ag ibi est ignis quam quantuꝫ quantula tre, et ras est ꝑa velocius qualitates sui inducunt in aquā quod ꝑ tra sui. 3o. Si symbola facilius transmutantur maxime quia ꝑa in illa ex his qualitates expellitur, in dissimbolis nō duo sed alij tres nō quant maxime facilitatem Sō. Nō patꝫ. Patet ex ꝓportione unig ad unū quanta duo ad duo

Sō quia

ꝑ̄ quanta fiducia est expelli vnā qualitatem ab vna tanta duas expelli. ideo ꝙ. ꝑ̄

Aduertendum ꝙ. Ex symbola elementa illa intelligi ꝙ in aliqua vna qualitate
Vide symbola
fieri conuenit vt aer et ignis. et aqua. Dissimbola ab illa ꝙ in nulla conuenire possunt vbicū. ideo
ꝙ intelligat
ꝑ̄ istorum. vt aqua et ignis. tra et aer. Dū symbola grossiunt. tū ꝙ. n̄ sunt ꝙ conuenire in ali-
qua qualitate. ideo ꝙ.

corrūpendis: aty ther nō sunt dum trō incipit ee ꝑ̄ Alig trā nulla esset rāō.
Ad. ij. ad hoc vt fiat ꝫ debet a seruo inuitem corrūpi huc alig o simul ⁊ vincret aliud ⁊ vincreth ab alio. Cōtē est inconueniens. Quia ig esset et forty alio ignis vincet ⁊ debily inquant vincretur, quod implicat ꝓ̄. Ad ij solutionē.

Quarto tenetur. Ex duobus elemētis posse fieri trō quōt intelligo tripliciter. Uno modo quod ex eis fiat effectus ex alio malo. ⁊ hoc modo quōt fieri trō vt ex actione ignis in aquā quōt quātū ad rōnem actiui modo ex duobus elementis vnum mātr ā tro vō effectus. Secūdo ꝛ̄ ex eis fieri aliquod trō vt ex pugillo aēris et ex pugillo aquē ꝑ̄. ignis vltra sub aqua in vnū quōt quātū ad rōnem actiui modo ex eisdem effectus ex mātriali, ita quod vnum agat in vnū quōt quātū ad rōnem actiui modo ex eisdem effectus ex mātriali, ita quod vnum agendo ⁊ repatiendo cōrumpatur ⁊ ꝛ̄ corrupti aliquod trō quōt ⁊ hoc q̄ ex duobus dissimilibus gradibus ⁊ qualitatibus diuersis mixtio possibilis de facto ꝛ̄ q̄ simbolizant ꝑ̄ trō integrāt qualitates ambo aliquo non remanentes cōtrariorū ꝛ̄ apparet vlla qualitas. Hec ⁊ dictis qualcūq; sit aliquo non remanentes cōtrariorū ꝛ̄ apparet vlla qualitas. Hec ⁊ dictis qualcūq; sit

ASSERTIO ꝑ̄. Ex duobus Elementis quibuscūq; quōt fieri trō virtutis alicuius agentis formalis ꝓbatur. Quia ignis intensus tam ex pugillo aēris et q̄ sūt symbola qua ex pugillo aēris et trō q̄ sūt dissimbola quōt quātū ignis; ⁊ hoc Assertio stat ꝓbatur neq; de duobus elementis sm dd de tribus vt patet.

ASSERTIO ꝑ̄a. Ex duobus Elementis dissimbolis ꝑ̄ eorū mutuā actionē quōt fieri trō. aliquo existente agente. Hec assertio ꝓbatur ⁊ ipse ignis ꝑ̄ tres q̄ q. qrā sic: contrarat aqua ꝑ̄ ignis rōne et calor huius suppet frigiditatem illig ⁊ siccitas huius suppetit albumi: dinis illig, tūc ꝑ̄. forthiores qualitates destruant debiliores ⁊ manebit humiditas cū caliditate aty, hoc autē dicunt q̄ forma aēris ꝓ̄ corrupta forma ignis ⁊ aquē mātr adquisitā sibi formam aēris ꝓ̄.

Ad ꝑ̄ Rationē Negando dd ꝓbationē dico q̄ vtriusq; elementi corrūpit totalr cū tm ille debily est aliqua vnitas quia vel aliquod subdiuiquorū est ordinata ad ꝛ̄ by corrūpi ꝑ̄ ꝛ̄ fortius ꝛ̄ fortius suppalit, sm vō alii totalr corrūpat aliquā vō non hūsmodi quod remanet est ꝛ̄ fortius ⁊ equē ꝑ̄ fortiū rāōne forme substātialis. Ad ista tertia est q̄ contra, sm mag ad vnū ꝛ̄ ꝛ̄ ꝛ̄

MEMBRVM 1m.

Vtz tantum sint quattuor prima Qua litates

Videtz quod non ꝑ. Lux et lumen sunt qualitates ecē primo illius 9 quattuor, similiꝫ figa 9 dt esse modꝫ quantitatis, ꝙ ille quattuor. l. non sunt ꝓ vel ꝑ sunt nō eadē ꝛ quattuor

Hoc. Ipse quattuor genera sūt qualitatis 9 in eis sunt species actuales vt. v. g. illa quali tas, q̄ habet in agere ꝙ qua emissa frigiditas ex actione ignis alias in ꝑa 9 dunt actualem. Sō

3o. Ille qualitates sunt ꝓ 9 fiunt ex aliis: aliꝫ calor humiditas siccitas ꝛ frigiditas ex his

Ꝓ. Lux lumen solis et motꝫ causat calorē vt patz ꝛ Exo. 32. Dtr

Ꝓ. Lux et lumen non patiuntur a calore nisi ratione alterius planete 9 vocat subiectum causat frigiditatem in luna humiditatem in ꝙ. Ꝓ. Frigida calor nisi ratione alterius

Ad secundum dicendū ꝙ humidū radicale causat siccitatem in ꝙ.

Ad quartum

ſo. Quattuor sunt ꝓpter rationes ob quas aliqua qualitas est

Contrariet qualitatis qua

Quattuor sunt ꝓ. Vna ꝙ ꝓ non sint infinite ꝑ concurrentes ad hoc ꝙ sequatur mutuo

Secunda ꝙ ꝓ non sint alique admixte ad generationem corruptibilis alterantis et

Tertia ꝙ ꝓ non sint ex his nec ex se mixte Quarta vt vitalis

corrigit ꝙ ꝓ in actualitate Vna. Et non sunt ex his nec ex se mixte Quarta vt vitalis

Quinta ꝙ ꝓ non sint corruptibiles: vel ratione subiecti corruptibilis sicut in rebus

Sexta ꝙ ꝓ non sint corruptibiles ratione agentis sicut in celestibus

Septima ꝙ ꝓ non sint ex his nec ex aliis nec ex alterantibus sunt et unde

possunt Qualitates ecē sic ille sunt, ꝙ nec ex aliis nec ex alterantibus sunt et unde

Alie ex his ꝙ in practicando ad quas non curat a ꝓ vel patuant

Ad secundum

Primus Calor sue caliditas sic diffinit a Philo tex. 9

Caliditas est quod congregat homogenea. s. quod segregat heterogenea et homogenea congregabilia. Diffinitio nō

Caliditas est quod congregat homogenea quam heterogenea: Dicit tex. de homido et id quod finite ꝙ qualitatis

aut est quod congregat tam homogenea quam heterogenea. Dicit ibi ꝙ est quod ꝓprio termino finite terminat. diffinite

terminatio aliis ad terminos minime aut ꝓprie Dicit ibi ꝙ est quod ꝓprio termino finite terminat. diffinite

aut aliena. Hec diffiniones sic exemplata declarari possunt Calor ꝛ dissolvit. v. g. cera congre

gando partes sig in vnū, alia diffinitio sic grauia deorsū, ꝛ. terra sursū sepat ꝙ calor segre

get heterogenea, segregat homogenea ꝙ ē con. v. g. aquā congelando dia congregabilia in vnū gelando

lubā siluestrē apud ecē. Calor comporta humida facile sunt fixa an aliquid facile ꝙ liquida

et heterogenea, segregat homogenea ꝙ ē con. v. g. aquā congelando dia congregabilia in vnū gelando

Calor dissolvit. v. g. cera congregando. Calor comporta humida facile sunt fixa an aliquid facile ꝙ liquida

lubā siluestrē apud ecē. Calor comporta humida facile sunt fixa an aliquid facile ꝙ liquida

Calor dissolvit. v. g. cera congregando

ẽ humidatale: ⁊ de tali terminabilitate et interminabilitate est intelligendũ in ꝺefinitione vñ ꝺ trã ex eoꝝ ja sunt corpora sicca nulle mõ, possunt ꝑdi ſe figuraj aliqñ terminoñ fortẽ violenter ⁊ in cumulo seruantur, vñ̃ sicci ⁊ aridoꝝ.

Ad ultimum. Tũ ꝺ actiuis ⁊ qualitatibꝫ ꝺ reliq̃ dictis ꝓbatũ ⁊ ostensũ, ꝙ cum dicta principia nullam ferãt admixtionem consimilium nullos possunt ꝓduc effectꝰ ꝓpriꝰ ⁊ ꝑfectos, at vñ ꝺ quattuor qualitatibꝫ causant cuiuslꝫ effectꝰ ⁊ sensu ꝓpij possunt ꝺ non hñ est verũ ꝺ calore sed ꝺ frigore quod refrigerando ꝙmodocunq; quãtũ ꝺ elementoꝝ parte similiter ꝺ ꝺ humiditate ⁊ siccitate. Hoc in experientia ipsa ꝓbatur.

ASSERTIO. Quattuor hñ ⁊ non plures nec pauciores sunt ja Qualitates puta Calor. Humiditas Frigꝰ ⁊ siccitas. Ꝓbi ja. Lib. Aꝝ 20 Celi tex. 8. Ꝺ ꝓbi ratiõ ille sunt ja qualitates q non fiũt ex alijs nec ex alterutris ꝑ ex illis oẽs nec reliq; atq; eiꝫmodi sunt ⁊ ꝓpositũ ja. Ꝺ 2ª pte. Ꝺ 3ª patet. Nec ꝓbi. ꝙ sit ad ja partem quod no fiũt ex alijs. Ja nulla qũt assignari, qualitates sensibiles ꝺ ꝓnes in generatione ⁊ istã ⁊ ꝓcedunt in ordine causarũ vel tempꝰ ja. Quarta ad ja partem quod no fiant ex alterutris ꝙ. ja v. g. calor nõ fiunt ex mõ calorem frigꝰ nõ frigoratem nec ja: quod ꝺ omij alia ꝺ qualitatibꝫ fiant ex ꝺ orbis qualtuor constat ⁊ ja ꝺ mixtis ja nũ separatur, ⁊ Aꝝ 2 ꝺ parti ⁊ mixti ꝺ Cap. ja. ex aqua ingt angelꝰ intento aliqꝰ oñeꝰ qualitates sensibiles corpora corruptibilia resultare, ⁊ lib. ꝺ sensu ⁊ sensil. Cap. ⁊ ꝺ sapores fiũt ex mixtione humoꝝ ⁊ siccitatis nõ aliorũ talium ⁊ frigiditatis ꝺ eodem ꝺ coꝝ Cap. ij. Ꝺ alijs hñ ꝓprie ꝺ ꝺ mixtis ꝺ tex. ja.

Ad ꝙm Rationem in oppositum rndeo ꝙ ista ⁊ Qualitates nõ ꝺ ꝺicũtur ꝺ ja ꝙd quod causãt absolute non sunt aliꝫ ꝓpriores ipsis ꝺ ja in ꝙm qualitates sensibiles quę corporibꝫ corruptibilibꝫ conueniunt ⁊ ꝙ ad quattuor seruant non sunt aliꝫ ipsis priores; ⁊ ꝓbatũ ja ꝺ quattuor oẽs aliarũ sunt causę puta saporũ ꝺorũ colorũ, odorũ, ad ꝙm ꝺicta ꝺ qualitates ⁊ qualitates ⁊ ja non primitate ⁊ ꝑfectione aut eminentia in nobilitate vel potestate ꝺ excellunt. Sed primitate originis aut causalitate seu ꝺpendentia ⁊ tali modo oẽs alie sunt posteriores.

Ad ꝙm Nego ꝺ aliquis qualitates ⁊ actuales in elementis ⁊ ꝓbatur, nec illud matheũ vrget ꝺ aqua refrigerante ſ ja non reducit ſ ꝓ actualem qualitatem sed ꝓ ſuã formã substantialem quę ex natura sua inclinationem possidet frigiditatem, aliter ñ ſ esset ꝓmptum tollere actuales qualitates tunc v. g. aꝝ quod aliquis actualem calorem calefactiũ ab igne nũq̃m refrigeraret ſ ja actualis calor conseruaret actualem quod hñ est falsum ꝺ esse experientia. Quod ſ ꝺ aqua refrigerat ja actualis frigoris. Ad 3ª ꝓbatur ꝺ inductu contra falsum ja sequitur duo contria inesse in eodem subio simul. Ad 3ª Negetur ꝺ ꝓbatione dico ꝙ ad hunc finem sufficit influentia colorũ coꝝ hic ja qualitates in ipsa rerum natura non obstat quis multa ꝺcantur ꝺ in ja qualitatibꝫ corruptibilibꝫ ja alia qualitates ⁊ aduersantes in argumento nõ sunt eiusmodi; ꝺ calore ferro nãq; certũ ⁊ ꝙd conuenit non hñ sunt ita ꝺ sed ꝺ alia similia in corpore animalis obtinent, alioꝫ qualitatibꝫ ꝺ ictis nã aggregat mollia solubilia vt carnes ossibꝰ, ja ꝺ secernit ⁊ segregat ⁊ alia grauia opaca, hoc hñ non vt principale ejꝰ ⁊ sed vt instrumentale, quoꝝ hi ipsi opationes ⁊ effectꝰ nõ ipsi sed potiꝰ aliꝫ ipsum opantiꝫ principaliꝫ sunt tributendi.

QUAESTIO SECUNDA

Vtrum Qualitates sint omnes actiuę.

Videtur ꝙd non ja ꝙ ꝓbatũ hic 1ª 8. aliꝫ ꝺ tot ꝺcitur ⁊ frigidũ ⁊ ꝺ duo actiua simulꝫ

vō ge ſcrū duo priſſima dorem lib. 4 metro: 4t. ſō
Dō by ſumdte ex ſcrū eſſent actua facta approximatione aligñ age. aty hoi nō gſt. ga dſtingſſimo
tempore ſiby applicata poſſent nulla omnia apparebit actio vt ſ. alcys liquor in vas marmoreum in
fundat, ſcrtia marmorea nō agit cōtra humidtem liquoris ner. etiam ſō

Aduertendum. Qualitates ex actuas quę intelligūtur duplr. vno mō in ordine ad
ſuas gās ex ꝓprias actiones puta calefactiuā frigefactiuā &c. alio modo in ordine ad mixtionē ipſas
elementa illā multa ſecū refrangunt ad effectū aliquod mixti; omnia modo omnes q qualitates
ſunt actiuę q a ſcrit calor calefacit ex frigę frigefacit, ita humidtes humectat, ex ſiccātes exſuccat:
Illo modo priores duę ſunt actiuę q in mixtione actiuę ſe hīt, reliquę vō duę paſſiuę, in mixtione
hanc n calor ſicca humiḍo copulat illa in ſe alterando ex ſe ingrediendo frigidas aut quales aliam
generatā coagulat ex conſtitūt illis ꝑfectū.

ASSERTIO 3ia. Qualitates ſunt aliquę mō actiuę ſ. ſō. Et aliquę
non ſcīt actiuę maxime humidtes ex ſiccātes, aty hoi dubiū non poſſe poni ex ſcrīs 2 de gnāt lec. 29
aby or ordā elementa eſſe tranſmutabilia admittūt q multa actiones, aty ſunt alia elementa q ſola ſcri-
tute ex humidtate ſiby oppoſitūtur ex ſe multiꝫ tranſmutant ſō non mō q actiue ſcintat ex humidtat ex ceteris
ſtat dī. 25. de ſubſtantiis eſſe tranſmutabilia in elementa ſ. ſymbola quam mō ſimbola, ſō hoc non eſſe
mō q ꝑfectū actiones ꝑfectiū ꝑfectū quadtatę ſō. — dō in particulari ꝑfectū ſcintale q ſō. quam aty
dicit coagulatam ex ſiccātes 3ia aty coagulatę eſt age ſō ſcintę aqueę. Aby ſiccātes ſuā exſuccat
corpora. q dō humidtate ſibi ꝑfectū q ſuꝑ abundāt humectando corpora ꝑfectū. Aby ſalem eſſe
ſiccū liquefacit, ſimlr glaciem ſō. &c.

ASSERTIO 4ta. Ex ſō quattuor Qualitatibꝫ ſcīt actiuis aby triby, frigi-
dō relīquo duaby priori parti gnāt ex calore q a ipſe ſua actualitate reſoluit materiā quam liquefacit
metallū n quod calor qualitatē ſō ſcrīt relīquit ꝑfectū. Aby quarto ex ſubſtantiali ꝑfectione
eſſentiā q ſuā gnāt ſuā qualitatē ſō ſcrīt, nēgantē ꝑfectū calidū lit fieri aliquale frigidō ad ſcrīm n
ſuā ab expulſiua frigę n relenq ex ad ſcrīm deſtan frigefacit quā humidū vel ſiccū humectat
vel exſuccat. Ad Rationes ad 1am rndet ſō dari poſſe humidtatē ex ſcintale ex graſſinali
ſō modo ſcīt in ordine ad mixtū nō aūt ſō modo; vel dari poſſe ex hoc q magis
ſunt reſiſtibilia quę eſt pars quam actiua, omnia aūt duę magis actiuę mag nō reſiſtibilia ſunt
paſſiuę. Ad 2am Rnd: Nōr ad ꝓpoſitū dico Cum ſcintale ex humidtas ſint quales ex debi-
lia actualia, ideō a ꝓpter ſubſtantiā ex ab alijs qualitatibꝫ mixtorū earū actiuis mitigatis gaudēt
ex q hoc gnāt q ſ. durabilia de vaſe marmoreo ex liquore in ipſum.

MEMBRVM SEPTIMVM.

Vtrum ſingulis Element' vtrag 3ę Qualitatū in ſummo conueniāt

Videt quod non gō q Thō 2 de Gnāt lec 28 q 1t Vna qualitatē magis mēe ele-
mentū quā alia ſō. Sed Aër ex ſumē calidus nō foret ſufficiens ad ſuū ꝓprium reſpirationē
aby hoc gſt cōtra ſecūdū ſō. Sed ſi aër eſt ex natā ſumē calidus quoniā ſe aliqñ reducit ad ſuū
ſō. Ignis magis
eſtū calorē ꝑ ſcrīmentū Herſchii adiuuante ſole alioꝫ aby hoc alibi ſcīt ſō. ex eſt aequalis q aqua
ingrediat ejus nā q magis humectat q aër, patet hoc q expreſſa ſō nō eſt aequalis q aqua
tat in ejus nā Sed ex ſi quales humidtate in eadem ſubſtāt ſō nō in ſumo conueniāt ex ſint qualī-
tatē in ejus nā

Aduertendum ſō Non ex hoc q difficultas ne duas qualitates ſe ad ex elementa
conueniant ga hoc ex ipſomet ex ex ſup dictis ſequitur ex ſō ſcīt, ſed utrū ſint utrag in quolibꝫ

Opinio

intensio cuius cumuleret puta ignis, sumus calor et fusura siccitas aeris calor et humiditas in sumo et sic de alijs. Circa hoc ergo est quorundā opinio absolute negans, quod nulla remissio rem puta in igne sumus cum virtualem non in gradibus. ad. et hi inter se differunt, quod ñ putant. Sed mittunt de admixtione contrij et qualitatem et hoc mō scribit Conradus Capp. 4. g. 4 et alij quos se adduxerunt quidem sint admixtione contrij et sic scribit Soleny cap. 4. g. 6.

Aristo ad dentē et affirmativa quā sed nō in toto. de elemt ñ elementū puta de igne hō tenent quod ipse qualitates ad contrij in sumo cumulent, et nec ipse aut puta de aere et aqua negāt. sed ubi probat quod probabiliter dicit possit

Ad ultimum ēō: Elementa sūm natā sua considerata ut est subiō aliquid qualitatem unde ex duabus immediatis vertis et magis contrarijs. quam ob quod ceteris omnes consequuntur et ipsum promittit, talis qualitas in igne est calor, in aere humiditas, in aqua frigus, in terra siccitas, q immediate ceteris combinatis a forma substantiali elementorum emanat, Et ipse est ignis ab hoc ut ipsum nō fluit. flua ab humiditate. sicut in metallis et sed principaliter aliud. Duo ergo dicit a Philosopho qualitates ex his magis in esse elemento quia de tali quantitate et immediatione est intelligendum quod nim. nisi sit sed principaliter in elementi ordinem.

ASSERTIO 1ª. Elementa debent habere aliquas qualitates inter se contrarias ut Philosophus ex ut sensus duas numero qualitates qualitatum passiuarum aliquas numero elementales tangimus effectus sensibiles experientia teste notas, sunt tangimus passibiles nales sublectas altas, quod si sic est ad minus necessarium et sufficiens ut possit generari effectus sensibiles elementa quae sunt qualitates et humidum et siccum in elementis non esse qualitates intensas nullis possent causalitatem in rebus natis. nec daret agere patiendo illud in sumo quod dicit hoc est inconveniens. Ad Confirmationem quia in corporibus mixtis qualitates remissae temperantur et nō possunt, ad restat non in mixtibus imaginantur, quae sensibiles sint sicut quae nullibi.

ASSERTIO 2ª. Cuilibet elementō sūm naturam conditionem considerato vtag. sāū qualitatem in sumo cumulent. Ista assertio probatur sic. Remissa qualitas aliqua est remissa in elemento vel hoc est quod mixtum contrarium vel non. Nullum dicit potest hō non quod in quolibet elemento daretur duae qualitates quarum dua esset contraria et sic elementa sūm natā sua essent mixta contrijs et consequens non esset corpora quae simplicia hi ga post dicit in natā corpora simplicissima elementa ut patet illa q careat tali admixtione quod est inconveniens. hi ga quia elementa essent semibola et nulla assignabilis ga hic v. g. ignis sub scientia ad mixtā tamen datur. symbolizaret ai aqua et sic de alijs. hi ga expresse dicit quod duae qualitates simplices et puras cuilibet elemento attribuit ga earum combinatione duarum ad mixtā indagat elementa: quod ibi non vt colligitur probabiliter. hi ga Ari. hic expresse dicit tertio de ce. et de gen. 29 et 30 quod remissio qualitatis fortius cohoris non fiat nisi per admixtionem cohoris: hi ga possit remitti et intensio fieri instanter, sicut illuminatio si nō fieret per expulsionem contrarij. hi ga nō est ulla causa q illa remittat qualitatem nec ulla impedimenta quae magis sit in sumo hi ga aut quia in aliquo agente de alterando tam remisso qualitatem passiua patiente nō possit in patiendo expressum vel recessum a corpore. Ad Nulla est inconveniens dicere quod in mixtis qualitates contrariae remittuntur, sed non sequitur ulla inconveniens inconsequentia consequentia, nā v. g. ignis ad sit subiō alicui oportet ut una ad sua actualitatem contrariam in se habeat aliquam qualitatem quae sit subiō alicui caloris. Sed hoc quod obstaret maxime contra primum modum, quod dicit aliquis nō obstat sic

Ad quod quis ex dictis dicit. Ad Aristotelem sūm de aere in sua natā constitutum in montibus altissimis et excedit quod aliqua regio sub elementali ignis sit ming ita stet de impunitate ignis terrestris, nec ideo respirare, nec aliquo modo posset, nec ipse

quod ga

MEMBRVM QVARTVM.

Vtrum Qualitates symbolæ in Elementis sint eiusdem speciei

Opinio Negativa

Nota

non ab igne q̃ abi est ferrū, nec ab aqua aut ꝑ se patet, q̃ nō ab aliquo quod est in nouem nisi ꝑ accidens. Sēdo sēcth eius opinio ē contraria. Ipsa enim putat calorē ignis, frigus aq̃. et frigus terre. esse oppositos. dicit ꝑ ō calor ignis. et ō nichil terre. et ō ad. Ad quod sēcth dicit nullā rem aliquā quā talem simbolū esse. ñ posse in rem aliquā quatuor alia symbola esse. Preterea sēcth dicit omne calorem esse in aere. q̃ non ignis agit in ipsum. quod a priori est longe alienum. deinde illa quatuor quā inter se differunt ab alia non sunt ipse diuersa. alia enim. q̃ unumquodq; symbolum seruare intendit. vt calor calorem ab igne. frigiditatem aq̃. a frigiditatem terre. ꝛc. ꝑ.

Nota

In oppositum ad ꝑmum. si vñ est vñ. Quod hoc ex opinione Aristotelis puto q̃ primo de celo et mundo in 2 dicit. q. 6. Cū aia bouis et asinus differant specie hoc videtur esse. quia non differunt virtutibus. Si enim contraria essent hoc esset ꝑ contrarietatem vnius quarto modo contrariorum debet quia non sunt ibi q̃ qualitates respectu elementorum. q̃a sunt eorum communia.

Ad ꝑmum. Nego. Quod calor ignis non calor est communis humiditati aeris. si in aere esset subiectum. esset ab eo calor. nec vlo modo aliqua est contrarietas talis referendo est ad subiectum et similitudinem ipsius. communis q̃ admittat humiditatem aeris. Quod vero dicit de ipsa quod fortius ignis. et aqua extinguat ipsum ad istud dico. Aquam extinguere ignem. l. q̃ humiditatem est frigiditatem simul separando eum

Nota

ab ipso. non est ita. Aqua enim extinguit ignem et similitudinem ignis. et sui. dupliciter. Uno modo. quia ipsam exequinat. vtpote. Vinum non sola ipsius humiditas extinguit. sed ꝑ suffocationem. si fiat aq̃ super ipsum violenta. qua exhalationes fumosas. quibus flamma aliqua decoratur. et sic modo natum q̃ aliquis ꝑ ad oleum ignis extinguit. quia vehementior non tam humiditate nutritur ignis. quam ꝑ exhalationem et suffocationem. Quod vero addit humiditatem aeris non nutrire ignem. non est verum. Nam ignis aeris humiditatem attrahit. quia ꝑ humiditatem aeris nutritur ignis. non est verum. Nam ignis aeris humiditatem attrahit. quia si in corpore primitus et insensibili quod mixtum ignis generetur. ad reliquum q̃ ibi mixtum est ex elementis. Ad ꝑmum. Nego. Quia licet in symbolis ꝑ quod sint aliqua immixtorum in elementis. symbolizandi acquirit eas ꝑ q̃ agit. quod non est in istis quatuor. q̃a vt q̃ calorem ignis et frigiditatem aeris non nouerunt ad quas formam sequit nec q̃ quatuor hic ꝑ q̃ quatuor aeris. de hoc ñ infra fusius.

CAPVT TERTIVM.

De Qualitatibꝫ zdis iuꝫ motiuis Elementorꝫ

Habitis notitia ꝑ quatuor qualitatibꝫ. quibus elementa agunt et inuicem adueniunt, ordinato processu restat agere de aliis ex ipsis ꝑmutantibꝫ. vt patet de ijs quibus elementa esse ad loca sua a natura inducta ꝛcripiunt, quod duo dicunt quidam ꝑ quos ꝑ supponunt ꝑ eas commentantur, de ijs igitur agendum in ista ꝑte tractatus. Difficultatis rationabilis occurrit dubium. hoc in ijs est ꝑpositum quod ad esse naturale attinet. De quo Aristo. 2° Cel. text. 17 agit vbi facta quatuor graduū et locis in grauibus simplicibus quod tendit ad loca deorsum simplicia. et grauia ꝑm quod quod ad locum deorsum ꝑm q̃d. ac leue simplex quod tendit ad loca sursum simplicia. et leuia ꝑm q̃d quod ad loca sursum ꝑm q̃d. Nam

Nota

Grauitas est quod ad loca deorsum simplicia. Leuitas quod ad loca sursum simplicia.

igneum. et sui ipsi definit ibi. Gradus illius est quod medium ꝑ ferri ad medium. Leue illud quod a medio. Grauissima est quod subtrahit q̃ deorsum ferri vt ba. Leuissimum q̃ omnibus superemicat q̃ sursum ascendit vt ignis. Ibi. 4 Cōsequenter obi. Hoc q̃ supposito circa dictum quatuor dubia enti in sequentibꝫ. 1° Utrū inter esse substantiale et esse accidentale aliquod sit medium. 2° Utrū elementa in suis esse recipiant et habeant. 3m. Utrū grauia et leuia à se mouentur.

MEMBRVM Iꝰm

Utrū in

Vtrum in Elementis virtutes ms: Vtiuę eorum specie distinguant

Videtur quod non. Magis et minus non diuersificant speciaľ grauitatis et leuitatis in elemt. Sed magis et minus. Ergo. Prima pat. Quia calor remissus non differt specie a minus intenso. Nor pbr. Quia alia dr esse forma magis et minus, quarum una quata magis distat inde minus: ergo

Nota

elementat

elementa ut sippa sua contingat ex gravi subita opa illarū ad eā se remisse valeant. Sō sum
sunt in sphāmō gravis non exerunt dextra ꝯ lutea.

Ad Rationes in oppō.

Ad 1ᵐ Phūs dicit in 2ᵒ de Cōe lōris non determinare ipsi
de Elementis illis tribus in sua nāli constitutione, sed de Elementis ut sunt mistis ꝙ mixta qualitatibus
orū salui ipsis excepto ei gravitatione in sphera sphera. ꝙ hic cū nullo gravi Elementoꝝ ꝙ mistoꝝ, nec
consequī aliqs contrahit gravitatē. Hinc ad 2ᵐ dicendū ꝙ ignis dicitur esse gravis vel levis in relatione
ad ignē alterius corporis ꝙ id āēre animalis in sufflatione vehi; vel ignis terrestria corpuscula sub-
tilissima quæ flatu foris attrahuntur. Quod vo dr de aeris descensu ꝑ subtractionē gravitatis ei vel
quietis tūc id verū esse et nati evenire, cū nata abstrahat vacuum sicut ꝙ corpa gravia sūt in
gravitatis tūc id verū esse et nati evenire, cū nata abstrahat vacuum sicut ꝙ corpa gravia sūt in
higuary quarter vniuersi; vñ lic talis motus in āēre videatur esse cōn inclinationi nate ipsi ig est in nāli. Nota
ig ignis quarter ordinatas sunt ign ℞ in ꝙ dist 29. gliſ ad quā Naturæ sufficiūs ꝓ
ꝙ ignis gravitas inferioris ut ꝓbat de ictu tachy. ignis ꝙ nali ꝑ inclinationē declinatā
ior quam gravitas inferioris ut ꝓbat de ictu tachy. ignis ꝙ nali ꝑ inclinationē declinatā
in tachy. l. gustabit; in Theatris hic no sunt ergo many altry tachy. l. gustabit, non hi est in
illis videtur. Quare et motus aliquis ille est magis nāli ꝙ est ꝑ inclinationē aliq ꝙ est violenta
sup ior, quā ille ꝙ est ꝑ inclinationē gravitatē ꝙ est violenta inferior. sic est in ꝓpōsito.

Ad 2ᵐ Non ignis gravitas ex gravitatione et levitatione horis seu ex hoc ꝙ a vox est ꝙ
mixta ex quatuor ꝙ sūt aliqua gravitas ad finis descendit ꝙ quam ascendit. Vel ab aliq ꝓbatur
ꝙ a vox emissa ex alto ꝑcutiens aērē mobilē, quē infra, et hoc ꝓpter solidatatem et immobilitatem
quā constat ex unitate hic et ibi sed illa magis ex hoc quasi — quam hoc.

DECIMUM III.

An Elementa moueantur a Gnante.

Vñ dicit quod sic ꝙ Phūs 8 Phys: tex 29 vbi dr Etī gravia et levia moueri a sepsis
impossibile videtur ꝙ hoc est et animatorū. Qꝙ 25 dr Non a sepsis moueatur gravia et levia seu
ab eo ꝙ gnāt et fert gravi aut levi, aut ab eo ꝙ subtentia pellit: ꝙ Phys. tex 11 dicit ignē
moueri sp sic: dr ꝙ Cel. tex 27 movet ignis id quod a principio fecit et id quod subtrahit aut
an reficit. Phūs dr ꝙ hūc tex ibi et alibi. ꝙ hoc distinguit animata ab inanimatis
ꝙ illa a se mouentur hoc vo ab alio. Cō Elementa ab extrinseco ꝙta a gnante moventur.

Ad ueztendum sō

Ad ueztendum sō In resolutione huius difficultatis fuisse quatuor sententiæ. Elementa
absolute motui non obsequi sed extrinseco. ita quod Elementa respectu huius exercitij quota cœl. l. huius oppositi
sabrae quidem abstracta aut expulsiua tant sō mirē sursum. ꝙ ima abeq; fundamento ex ꝓbabilitate
te a gravitate dicta sunt ut appareat apud Phūm 2ᵒ Cel. tex: 89. Contra. Impossibile est ꝙ una corpa
argumentū vbi infert quod cuiusq; exclusis impedimentis sursum et deorsum motus fuit sic ꝙ cuiusq;
nata et magnitudo fert, et non ꝓpter fugā a vacuo ꝙ ipsum est aqua vult et motus circularis,
neq; loquor ga hic sunt finales attracti et metaphorici motus ex ꝙ dr motus sua ꝙ mg vo
catur; hic aut quæ de causa ꝓpria efficienti natiua. Porro expulsiua alij loqui contra est motus violentus

Ad ueztendum 2ᵒ

Ad ueztendum 2ᵒ Aliqd modus se offert hic ꝙt intelligi duplex. Uno modo sta ꝙ quod
in ipso fit una pars moueat aliam motu simili sicut est in animato in quo est aīa principiū alterū corpo vo
rum tale quale fuit una respectu motus et sic tales motus est ꝙ cuiuslibet ꝙt se scindere fuit ꝙ est ab aq
in duas partes cruris ex vino, similiter ꝙt se mixti motibus dissimilibus sunt quasi sphæra
Alio modo ꝙt dici aliqs motus esse non sic quod una pars sit mouens absolute alia mota sed
ita quod moueat sit ꝙ forma accidentalem talis naturæ debitum, vel ꝙ forma substantialis cum
accidentali simul et hoc ꝙ quod ita quod accidentalis sit causa ꝑxia instrumentalis motus, substantialis
vo forma causa instrumentalis primaria, vel sic quod accidentalis qualitas grauitatis et levitatis sit ꝙ quod

Mouere aliqd ab alio tripliciter intelligit

Primo dupliciter apprehendit

uerah a

utuit a parte eius q̄ pars non est ipsum. et ideo si totū moueatur sic due ḡmitates nō q̄ est ad
q̄ctā partē impossibile est ḡ aliqs motus. ḡmitatis. et includit cōtrariū
per applicando ad ḡpositū: dicit q̄t q̄dā motus in cōmuni vt est genus humogenea tohy
nō est nisi vnus motus. a grauj vt est totū humogeneū. q̄ est duo ḡa remouēs a parte q̄ tm
grauitatis materiā sicut aperte nō videtur alij. ideo grauis ad hoc non repugnavit deside q̄ grauis moueat
sic primitatis p̄prie cause altitatis. q̄a tm nō fac conuenit nisi ḡmitatis totalitatis sic motus
q̄dā est genus humogenea totj humogenei q̄ nō inest ḡ nisi secundū quātū illius cuius est. Dicit ḡr
sicut q̄ grauis non moueat sic totū est quod mouetur quod est genus humogenea nō inest
totj humogenee primo ḡmitatis causalitatis q̄a nisi inquit ḡmitatis totalitatis

Ad vltimū dicendum q̄ ex dictis patet solutio ad obiecta. Nā in primo
modo obiecti egisse de graui et leui. alibi in eodē libro scilicet de celo et mundo: et alibi de generatione. Nā in tertio
8 phisicorum agit de motu et grauis et leuis tribus principiis quātum ad motus locales et
de illis motibus naturalibus innuens ex ratione principij grauis et leuis motus dicens. In libro de celo
et mundo illi motus naturales innuens ex ratione principij grauis et leuis motus dicens. In libro de celo
cui agit de motu ad formam, vtpote grauis et leuis ex principiis agendi et patiendi, quia ipsa nō sunt gra-
uia quia grauedinis aliqua forma aliqua de qua grauitante dicit ibi. quod autem dicitur grue et de alijs
animalibus ea ḡ sunt in principio dissimilia in fine vero dissimilia. Nunc ergo sicut grauia quātum
ad ab aliquos alios actiones de quibus mīz enumerauit qualitates actuales excludit grauitatem et leuitatem
a qualitatibus passiuis. dicit tm non ḡt vtpote grauia in alio sensu sint grauia et leuia
principia actiua sicut respectu motus locales ad ibi. et aliquo modo passiua respectu eiusdem ḡpti quod
sunt naturalia mobilia.

ASSERITUR q̄a Grauia et leuia non mouentia a grante vel ab aliquo
extrinseco vt principali et prima causa motus. Ista assertio patet. Cōtra ḡbz nō Omne effectum
ḡm est in aliqua causa in aliqua. Sed causa est de essentia grauitatis in aliquo debet causa illius esse de essentia
ḡm est in aliqua causa in aliqua. Sed nō est causa alicuius de essentia in aliquo. Nec est tm grauitas apud
in aliquo: alicuius grantis nō est in aliquo. Sed nō est causa alicuius de essentia in aliquo. Nec est tm grauitas apud
Philosophum 3de Cel. et mundi Cap: de causis actus de essentia in aliquo et causa sicut in alio. quod sic et nō
sunt. et ḡtra ab ḡm. auto: Ad manifestū aut. q̄a quod nō est nō potuit aliquo ad esse ḡm nō est. nec potest
dici quod grauitas sit essentialis de essentia grauis. sit remouens imediate. hoc q̄a cū magis remouens
grauitas remouet imediatius magis amplius essunt hoc q̄a tale removens est agens ḡ accidens. vt
patet 8 Phisicorum text. 32. quod necessariū est reduci ad agens ḡ se nec ḡtra illud esse agens ee cla-
rum tum. quod attrahat grauis q̄a si ḡ impossibile nullo corpore esset in centro et tota terra esset
a natura adhuc grauis naturaliter tenderet ad centrū. Sed tales tendentiā grauis ad centrū nō causatur
ab aliquo corpore in centro: nec valet dicere quod illud sit vbi mathematicus. q̄a sol cū sit de genere grauis,
sicut quantitas nō est alicuius citra nec ipsum nec dimq̄ est coelum. q̄a sol est cau Ventos, pluvias
grauia de cau gravitandi, quare manifestum quod Elementa mouentia sursum aliud deorsum et esse eorum
sic oportet dicere q̄a in hoc est grauitas ḡ causat descensum et in illo leuitas ḡ causat tendentiam
sursum. Ad decimum. Gentilis manet in virtute grauitatis sic et ḡ hoc manet ipsum grauis Obiectio
Philosophus nō posset alia manus quin ingrediendo quod manual cum in suo effectu. at cau ḡ sic manet
in effectu quare nihil est de essentia causa si non illud aliud et quod hoc quod est in quite in effectu
quia ingrediendo est ḡ gratia Deus. q̄a dicit quod est in causa. Quia quite est entitas causata et gratia
et nihil est in ipso positum et reale quod si fuit dicat esse relatum, sed nego ḡ hoc
tantum dependentia q̄a relata nō existente gratia q̄ sunt terminus gratie amittit esse reale
et sit habitudo esse relata non tm possit esse causa motus quod est nō absolutum multo ḡ facing
ipsa: patet igr quod effectus motus Elementorum nō est gratia nec aliquo existente

Secundo. Grauit impedit a motu rectorum qui grauibus, sit grauitas illig aliquid tribuit illig impedienti. R. resistentia opposita. Suppono autem aliquid tribuere et grauitatem eius sue et rationem ponderis frangit illud. Et ad. solubile tribuit grauitatem soluit impedimentum descensus eius, aliquid fractionis. Ad sit motus violentus oportet quod existentem causa exercens, nec rationabile quod aliud fugit. Et est ipsum et grauis, si non patiatur illud in quo intendit se quod in recto ut ab eo principio actus ibi fit. in recto a quo fit illud impediens violentum. Alia vide apud Doct: loco cit.

ASSERTIO 2a. Grauia et leuia non mouentur a forma substantiali principaliter a grauitate et leuitate instrumentali. Hec assertio est contra Scotum Henricum et Ruyc. q. quaest. 2. in 2. sensisse, ex hoc quod possit dari motus localis actualis grauium et leuium subiectiue principaliter, ex quo motu, secundum ipsum apparet quod inclinatio localis talis principaliter est forma substantialem, sic hoc modo. quod grauia et leuia non mouentur ab aliquo extrinseco effectiue sed ab aliquo forma existente in eisdem grauia et leuia, ut quod hec forma non sit substantialis sed grauitas et leuitas, quod apud D. Thom. 1. 2. q. 6. ar. 1. ad 3. ubi dicit hic aliquam formam principaliter actiuam quod in illa age re. et hoc dicit non in de principio actionis animate, ubi sic quod de principio actionis inferioris, cuius effectus docet ipsum et hec esse a principium sicut est grauitas respectu ubi et statum substantiam aut respectu ubi, ymo et principium actiuum et hoc stet propter hanc rationem ipsum. Dicit ergo. Dicunt aliqui sed stulte quod ea respectu primo actionis animate sunt principium est quod illud sit principale agens. Sed sic est de grauitate et leuitate ita ac remota a mobili grauitate non amplius mouetur deorsum et proiecta mouetur, non sic aut est de forma substantiali ita ac remanente. q. forma aqua substantialiter in vaporibus non mouetur illic mouetur quia nata fuit moueri sed illam formam sit deorsum. Sed Thom. Calor ignis destruit substantialiter ignis et remanente tm quantitate non magis conseruabit in alio calorem quam s. non destrueret ignis, sic et grauitas non minus conseruabit deorsum et leuitas sursum ignis corpus quod si nulla est forma substantialis et quidem quia in sacramento altaris. quod aqua mouetur sic deorsum sunt ymo sicut forma talis sic.

ASSERTIO 2da. Grauia et leuia habet in se principium sui motus et hoc non est aliud quam grauitas et leuitas. Hec ita sic. Ita sic tenet Scotus ubi dicit de grauia facit ipsa aut est ipsa leuia sic ubi non in quo existit. Et habet ista assertio, sed quantum ad sursum. Et sic hanc: sic dicit quod ratio et dictum contrarium dicit contrariatur dicto et motui grauis et leuis et loquitur de grauibus et leuibus secundum quod ratio et dictum contrariatur grauis et leuis sit talium motus. Nam aut dicunt et motus sunt quasi sic grauia et leuia ex seipsis sunt quasi talium motus. Sed ibi rationes Doct. de sumpta in 2. dist. 9. quia. Causa aristotelis ordinate agunt in motu grauis: aliquis grauis sunt leuis et eorum gnara sunt causa aristotelis ordinate sic agunt in motu grauis non per formam substantiam vt grauitatem seu leuitatem. Dicit quod causa aristotelis ordinate non retrahit se in causando a posterior dicit sine grauitate concurrere, ita posset salua grauis causalitatem respectu alicuius effectus non existentis ubi sua quasi sunt grauia. Dicendum ad rationes Aristotelis ad 1. ad 2. ad 3. ad 4. ad 5. dicendum quod grauia et leuia non mouentur secundum quod mouentur agentia cognitiua, aliquando tamen ita accidit in hoc non amouet quin sit motus grauium et leuium intrinsecus. Amouere se dicit sic mobile quod est mouens cognitiua se extra. Et ad 2am. ex eodem modo dupliciter intelligi mouetur ab eo quod est sicut ad modum quod mouetur ab eo ad ipsum. Et ad 3am. ex eodem modo dupliciter intelligi mouetur ab eo quod est sicut ad modum quod mouetur ab eo ad ipsum. Et ad 4am. ex eodem modo dupliciter intelligi mouetur ab eo quod est sicut ad modum quod mouetur ab eo ad ipsum. Et ad 5am. ex eodem modo dupliciter intelligi mouetur ab eo quod est sicut ad modum quod mouetur ab eo ad ipsum.

Et ultima

Do ostimã cui Non q̃ hoc animata ab inanimat. distinguit. qa illa aiãt hoc vo ab alio moueatur: ses. qa illa mouent sp. progmhoc, et hoc possunt sistere se et motibꝫ diuersis moueri hoc vo non ses. nali. Dicunt ad sua loca sine q̃ ipsi facultatibꝫ sistendi se et mouendi diuersis motibꝫ.

CAPVT IV
De Mixtione et Mixtis

Dum ex Elementis sunt principia corporum reliqua via causa gignant, restat nunc cognita natura ipsorum quoꝫ quedã alia ex ipsis fiant gignãtur est. Jn hoc aũt est naturalium ordinis gradus aute quã de ipsis mixtis aliqua dicatur de ipsa mixtione dicendũ est Laudnã est et quid sit et vtrũ ignis terra. &c. de quatuor ons. ipsa possibilitate mixtionis cõ antiquis q̃ ipsam negabant quosse fieri dicentes. &c. de quatuor ons. ipsa possibilitate mixtionis cõ antiquis q̃ ipsam negabant quosse fieri distinguendo ab aliis mutationibus no a qualitatis ex hoc qa in ipsa solũ conuenit mutari et forma q̃ non distinguendo ab aliis mutationibus no a qualitatis ex hoc qa in ipsa solũ conuenit mutari et forma q̃ non hoc misceri. deinde ab augmentatione et nutritione, ea quod alimentũ nõ recte dr misceri sed nutriri. Nõ ab alteratione qa in ipsa solũ conuenit subiecto et qualitati q̃ non misceri ad inuicem. Et hac quaestione ab alteratione qa in ipsa solũ conuenit subiecto et qualitati q̃ non misceri ad inuicem. Et hac quaestione posita infert ron Chalay: et alios quod Mixtio sit impossibilis, qua q̃ libet agens agit sibi Opinio quoꝫ modo fiat. et dr quoniam omnes opinati eam fieri q̃ media aliquid minimorum q̃ sensu Alo non q̃ubi vel agãt q̃ apparent, et hac sententia replet dns qa sequeretur nõ quamlibet parte mixti esse mixtum ex qua misceatur et hoc vetat quoniam sibi et nullo modo omnia tamen mixti esse mixtum ex qua misceatur et hoc vetat quoniam sibi et nullo modo omnia mutari q̃ ora sunt inconuenientia dicens et non dari duo minima inuisibilia ex quod ora mutari q̃ ora sunt inconuenientia dicens et non dari duo minima inuisibilia ex quod ora esse diuisibile in semper diuisibilia. Dicet igit modo Mixtionis supponendo omia. quod aliqua talia corpa est diuisibile in semper diuisibilia. Dicet igit modo Mixtionis supponendo omia. quod aliqua talia sint aliud et aliud et diuersa talia eandem materiam. aliqua q̃ non sint eandem materiam et hoc et non verum ad sint aliud et diuersa talia eandem materiam. aliqua q̃ non sint eandem materiam et hoc et non verum ad mixtionem vt. q. ar. modo dicit nõ misceri. sumatur. sed illa aduentaliter q̃ nõ ea quo supposito et mixtionem vt. q. ar. modo dicit nõ misceri. sumatur. sed illa aduentaliter q̃ nõ ea quo supposito et illa q̃ sint misceantur oportet vt sint quodammodo equalia. q. parui excedãt. vt inuicem agãt illa q̃ sint misceantur oportet vt sint quodammodo equalia. q. parui excedãt. vt inuicem agãt et resistant, et sic fiat om. mutatio in omni tum dominans omnes in excessum quod aliquis ex et resistant, et sic fiat om. mutatio in omni tum dominans omnes in excessum quod aliquis ex Definitio Mixti

Finaliter mixtum definit in suas libras. Mixtio ingnit esse misceri duo Definitio Mixti
priorib. Tandem sic q̃ finaliter Mixtum definit in suas libras. Mixtio ingnit esse misceri duo priorib. Tandem sic q̃ finaliter Mixtum definit in suas libras. Mixtio ingnit esse misceri duo Mixti
alteratorũ vnio. Circa hanc Mixtion sequuntur tribus hoc q̃ quod sit de substantia Mixti. alteratorũ vnio. Circa hanc Mixtion sequuntur tribus hoc q̃ quod sit de substantia Mixti.
Quod sit de ens. sit bona. Do. Quod Elementa manent in mixto. Do. Quod forma Mixti Quod sit de ens. sit bona. Do. Quod Elementa manent in mixto. Do. Quod forma Mixti
Quid ad operationem mixti requiratur duo q̃ Elementa. Do. Quod possibile sit dari Temperamentum Quid ad operationem mixti requiratur duo q̃ Elementa. Do. Quod possibile sit dari Temperamentum
in mixto ad equalitatem sta gradus Circa quod sit.

DECIMA QVARTA
Vtrum definitio ista sit bona.

Videtur quod non sic. Quia mixta fiunt ex alio mixt. Sed mixtio nõ est ens misibile quod Definitio
omnis Definitio q̃ sit nata nõ est bona. ergo est hoc modo qa misibile q̃ quod definit nõ est mixtio nata quod mixtio nata quod mixtio

Aduertendum. Et intelligatur quod vna q̃ssio Mixtionis diffinitiue q̃ est de mixtione ea grosse dupliciter. Uno modo secundum q̃ quantitatiue accumulatiue quantum ex vno sicut mixtio Mixtio duplici
totum sicut non, sicut duo ordei aut bigonia aut aliquod aliud quantitatiue bigonia, sicut dicit Philosophus simili
aut bigonia duo vina. l. lib. de. Alio modo simili specie et ordine q̃ omnes partes quod vnum Philosophus
quod Elementa sub vna substantiali forma mixti corrupta forma substantialis mixti sicut q̃ alterata una misibilium cum remotione formarum substantialium et inhabitu forma mixti in materia

illorum vnus, et de hoc modo accepte mixtionis poterit dari vnio inseruit. Quod patet euidenter.

Nota explicatiuā diffinitionis Mixti

Aduertendum est. Quod licet quarundam in diffinitione puta Imisibilium alteratorum vnio, non requiratur sensu percipienda, quia quod ad hoc sufficiat minima quantitas apud quam est in duplo differentia sensibilium sensus communis ad easdem minimas quantitates illa quantitas debent se habere ut possint ab inuicem agere et pati: Quia illa minima non sunt actu sensibilia, ac immediate quarum mixtio: addit hic Selleriphonte de ortu et interitu. Mixtio est inter res diuersas. Est igitur potentia passiua qua mixta est eorum et fuerunt alterata non alteratione simplici quia remanentia formarum sunt quod materie interpretatur sunt, sed alteratione corruptiua ita quod Imisibilia causando in se inuicem formas substantiales ipsarum et inuicem corrumpant. Ibi corrupta non forma mixti in materia remanet ab agentibus aliquis educatibus quarum quidem particula est vnio. Signata colligentia pluriū imisibiliū ipsi materie sub vna forma mixti. Ideo qua remanent pluriū gratia sub vna temperamenti qualitate, vnitas vnio non signat in eadem substantiam conuenientes solam formam substantialem cum materia sed ad materiam cum materia et compositum cum qualitate ipsa.

Definitio mixti alterati

Ad obiecta. Definitio posita Mixtionis licet illa non est vera propria secundum definitionem alterantium, tamen mixtio eorum vt vnum, quia ad diffinitionem alterantis non requiritur quod sit agentis, mixtio non est particula agentis quia est quedam forma substantialis diffinitiua mixtionis inter Elementa et Elementata mixta vocata, et consignat est quedam mixtio et collectio quia est quedam mixtio inter Elementa et Elementata. Elegit talis eius definitio, mixtio est quedam mixtio inter alterata, quia particula est loco genus, relicto loco differentie.

Ad obiecta. Quam dicit Non definitio loci loco. mixtionis quidem sumpta secundum quod est vnio alterantium ex imisibilibus puta Elementis. Ad illam dicit quod definitio mixtionis inter alterata quia particula est loco genus, relicto loco differentie. Quod patet ex hoc imisibile quia explicando mixtionem ipsum non significat.

MEMBRVM SECVNDVM

Vtrum Elementa maneant in mixto tam ipsius formas

Videtur quod sic. Quia dicit Philosophus primo de generatione in fine. Mixtio est imisibilium alteratorum vnio: si alterata quia non corrupta. Ergo imisibilia non sunt corrupta in mixto. Item de generatione textu 84. In mixtione non alteratur ab eo quod est. Ergo imisibilia mixtionem non patiuntur. Ergo non corrupta. Item Philosophus primo de generatione textu 84. In mixtione non alteratur ab eo quod est. Ergo imisibilia mixtionem non patiuntur. Ergo non corrupta. Item Philosophus primo de generatione textu 84. In mixtione non alteratur ab eo quod est. Ergo imisibilia mixtionem non patiuntur. Ergo non corrupta.

ꝑbat et ondit; huic et iſt opinioni ſubſcribunt plures Thomiſte et ypſtmell d Ho. 3a parte q. 76. art. 4 Cajet. hic. Javelly 2 de Gnat. Frat. 2 cap 2. ele 3. Solety Conclu. xxvii. dor. bro Conclues in metbd. diſput. ſit ſit iſt. Ꝓ hac ſent.

Aduertendum 1o. Mixtū ẽt in tripliꝯ diffꝰ. Quoddā eſt actuale ſicut ſut medicamenta vbi actiua dominant̃ ꝛāmiſc grauiu cōmixta in vnū ſubſtāl cōpoſitū: Quoddā vale ẽt ſor duū. Aliud imperfectū et iſt aliud quod ab oppoſit̃ qualitatiꝫ alteratiꝫ retinet formā elementi ſicut ſut vapores ex balatsaſe, rubeo et alijs huiſmodi q̄ in ſubſtan ſunt aīa ſ trā in phile mentis ſcit

Aduertendum vltimo. Ius ẽ q̃pua ꝙ educunt ex omnibꝰ ipsis vnū est
quod Elementa non manent in mixto sed formas substātiales nedum in esse integro, sicut dicunt
Aueru: sunt in ẽ remisso vt Comẽt. sed nec manent ꝺm vires in esse mixto, sed ꝙ illa forma
mixti resultat ex elementis et sibi ꝯtrarijs similes qualitates elementoꝝ in ẽ remisso, sicut in
rubore vini manẽ albedo et nigredo ex hoc ꝙ sibi conuenientia cū vtraq; et vtrꝝ ꝺr manere ꝯtrarie
qualitates vtrū; quasi in esse medio et remisso, et vtrarū ꝺr manere sibi ꝯtrarias qualitates ex illis gradi-
bus est rubedo ꝯtrahens ꝯtrarias quasdam similes qualitates albedini et nigredini. Aliter est quod
ex elementis fiat mixtū ad quod sit mixtio fieri ex elementis ab agente vnius, quod ex elementis
fit verū aliud et corruptiua mutua ꝺ eius formam mixti in qua non amplius manent formę sub-
stātiales elementoꝝ neq; vires qualitates ꝺ sibi ꝯtrarias sed vires quedam alia forma mixti resul-
tans ex elementis habens quasdam sibi naturas ꝯtrahentes aucta et qualitates similes quibus ele-
mentorum.

ASSERTIO 1ª. Non debet negari quin forma mixti ẽ essentialem
à formis Elementoꝝ, sint elementa in mixto formis sint non. Ibi ꝺ. Ch. et Metᵗ. tꝫ
est ꝺ item Carne nō sole et igne ac nō calore et frigore sed aliqua alia. Ath 2 de Anim.
tex. 39 et 40 in mixtibus esse aliā formā et actum qui ꝯstituit in vnū Elementa. Sō.
Ibi. Quibus et motus ꝯsentit ibi ꝙ prius temperiem sibi nati debitā quā et stante cōsentit
et si alterēt ab extraneo ex admixto ad illam se reducunt: alit for nō esset simul daret in eis du-
plicia formę Elementoꝝ quę illa impedirent ne a tali operatione et reductione Sō.
Dr. Quibus etiam quibus apparebant ex ꝙ citat. arguit dicendum formam ꝯstituū ex quibus
est in mixto sunt duarum qualitatum contrariarum Sō ad quas est forma
grossum illa ex quibus constat fuit in ꝺ Elementis formę substantiales in eis. 1ª Dicunt hoc addun

ASSERTIO 2ª. Elementa non manent in mixto actu ꝺm formas substātiales
et hoc sicut in esse integro sicut in esse remisso et remisso. Ista assert. 2ª Ibi. tam con Auer:
ꝙ nihil ejus cōtinuerunt Con ostenditur. Ibi. ꝺ. Unius forma Elementi remota
constituit cū materia suppositum ꝙ est ; Sō si quidem actus formę Elementales in mixto, mixtum
erit quidam suppositum alterius ꝺ ex inconuenienti ꝙ hoc mixtum nō esset vnum sed quidam Sō
Obiectio. Ibi. ꝺ. Forma Elementi non manet in mixto vt ꝙ sed vt vna ꝙ illa ꝙ in vnū hanc
erunt. Contra ꝺ habet esse forme ꝙ Elementi in vnū Sō in mixto non sit quidem forma nō
una. hinc dicitur ex forma mixti Sō habet ꝙ prius esse. Ibi. Ex substrato materiali cum
gib nati ꝙ prius fuerit: sed forma Mixti fuit intensa fuit remissa constituit ex materia substrato
completa Sō illam nati consequi quantitatē sed cū eadē quanta nō sit quidem forma substantialis
materiam subiō erunt quidam quantitates sed aliud mixti, aliud Elementi, et tali duo corpora erunt simul
vel quidam quasi mixti nō erit mixtū. Sō. Termini quantitatis non sunt compossibiles in eodē ꝙ
quanta vnius et cōtrahō alterius ex. g. sicut aqua quę igni, in eadem materia ꝙ fuerat a forma ignis et
aqua est impossibile aliquid mixtum quidem ex elementis, cuius elementa sunt termini a quo Sō impos-
sibile et stat sint in eodē.

ASSERTIO 3ª. Elementa manent in vno Mixto actualiter habendo formā sub-
stantiem continentem in sua potestate formas Elementoꝝ, non ꝺm substantiā vt partes sed, sed ꝺm virtutes
Pro hac assert. et rationis sua Aueru. Ibi. ꝺ. Quidam Elementa non actu ꝺ formas
notent in ẽ in mixto, et subiit saluari nō alio eorum ꝙ. Ibi. Non manent alia ꝺ formas
substantiales et maneat aliquo modo Sō actualiter seu in potentia. Quod non manent actu patet ex supra
assert. ꝺ vno aliquo modo manẽ debeant quod ipsum Ibi. ꝺ. Misabile non debetur simpli-
corruptis qui mixtum et ꝺ ꝺ corrumpitur nō misereor Sō Elementa ꝙ misereatur non de-
bent simpliciter corrupti sed aliquo modo saltem potentialiter manē in mixto.

Assertio 3ª.

ASSERTIO 4ª Elementa non manent in mixto Dom suas Qualitates

Eo modo sicut Qualitates exempli non manent in medio Dicta Conclusionis est contradictoria Dom. q. conclusit
eius de quibus in mixto q fuerunt in Elementis q a vo possunt et ambiguitate nu esse nullo modo
opte manent de utroq. quod sit patenty impossibile &c. et ideo quod non sint eisdem nullo: Correspondeat
pta forma substantialis correspondet duo contraria sit in se subiecto est consequens q forma substantialis est radix
inhaerendi, agendi q in compositio, sed ignis ex elementis gnat mixtum forma Elementaris correspondet
Ideo et ista accidentia ipsorum &c. Ex aliqua eadem nullo esse qualitas in mixto genito q erat in corruptis Elementis scilicet actiue transiit de subiecto in subiectum Conclusio est falsum Sed Corpus gnat. Elementis
et mixtis sunt duo extrema subiecta. Ideo si eadem qualitas est utrobiq; intra animal ab extra
mixtis et mixtis sunt duo extrema subiecta. Ideo si eadem qualitas est utrobiq; intra animal ab extra
subiecto transibit de alio. Et ubi de nullo quod nullo sint eiusdem in mixto cum tyo q erat in Elementis
Ideo qualitates q sint diuersos effectus ut quod gnant gnat causant alia ab eis gnantibus
non sufficit nullo sint eiusdem; aliq; eiusmodi sunt qualitates mixti et Elementorum Ideo Forestus
Cuidam q p hoc diuersitas specifica vel multiplicatur si quod aliq; ex sua natura conatur alteq;
vno non aliquando ea nullo esse eiusdem; Nisi ex gratia q calor mixti q est in viuente conatur
alienari in substantiam alicui, diuersi et alias diuersimode exercet gnimodi operare ratione
let calor elementalis Ideo Dum q sit obstaret maxime illa quod dicit quando calor Mixti
calefacit, sicut ea iurat &c. Ideo si in ustione conatur consignum et in principio no diuersabuntur
Contra Dico alteq; rationis ex calefacit caloris nullo q a ipsa calefactio eiusmodi non terminatur
heard calorem ultimate sed ad aliquo aliud ut ibiq; dicit D. N. Calor ingt ignis alterat ad ignis
calor ano mixti alterat ac substantia mixti non ad ignem vnde hic offertur quilli. Ideo
non sequitur quod sint eiusdem rationis Ideo. Positio in mixto no esse Qualitates sunt [illegible]
ipsi, aliq; nquesunt ee accidentia sunt sunt Elementales.

Ad Rationes in oppositum. Ad 1am Dicta Ipsi

Ad 2nd Nego: Consa. et quat Membra pportionis proximo sed Ad 3am dico quod non est non
inter se simpli q a remanent ibi vicem. Ad 4am Dicit Doctor quod pdom nu Elementa in mixto
alterat sed conuenit in qualitate nasci in qua mixti magis assimilat alicui Elementa quod alteq;
Ad 5am Dicit quam mixta Elementa conuenientia in gradibus aliqui mixti magis conuenit in
ea Ad 6am Dicit quam mixta Elementa conuenientia in qualitate simili; q ea no est Elementi sed mixti et dicit
ma, et ano Elementa q in ea alio et sic in qualitate simili; q ea no est Elementi sed mixti et dicit
tbt similem modum consignat ex similem aliud &c. Ad 7am ratio q Elementa debet ibi intelligi
materia ex qua essentialiter componit et manet in ipsa. Ad 8am Dicit Ipsi negat ad 1am sit cum Elementis
mixtis non sint Elementa q debeat mixti constare ex aliqua certa figura habentibus, Cui negatur
infert si ingt talorum q pricis figuris segreti dari vacui ex q alia ut pricis figuris no quod
sunt contenty in mixto mixti interquiescunt vacui. Ad 9am Ex 7 Methaph Ideo dicitur ex Elementis
in mixto, sed no Dom formaliter sed tm Dom partes materiales, et hoc solet exemplificari ex
de syllaba &c. Vel aliter dico istud autoris opposita exaudiendo ita quod sunt ex libet syllabis
bisyllaba sint no sunt amplius libet sed syllaba pari, modo mixti sit ex elementis quia
non pariu no sit amplius Elementa sed Mixtum. Ad 10am Ex 2o de gnat animalia dicit
Non ply q tbiq; quod ibi dr in Mixto elementa sint tm actute non ita ut Ad 11am dico ad
q ignis intelligitur est calor nullo q ex mixto ignis coqt in viuentibus alimenta et conuertit
alia in igneitatem, alia tm at ex substantia mixti.

Ad 12am. Contra Nego Nec ex quo addito in mixto ex qualitates similes Elementary qualitatibus
non aut eas Ad 13am Nego sed Probatio dicto. Non vero dicit aliqua Corpus simplex q a solum
sit vna forma in mixto, ita sed ibi dicit quod inferius sed vnde q in mixto gradus naturae
sit vna forma in mixto, ita sed ibi dicit quod inferius sed vnde q in mixto gradus naturae
non ipsa pomixta alia gradus forma cui ipsa forma mixti supponat in mixto formas aliorum et
gradus mixtus alicui et realiter forma corrupti succedit in mixto, vbi dr forma mixti
et constituit mixtum.

MEMBRVM PRIMVM

Vtr ad perfectam Mixtionem requirantr omnia 4 Elementa

Videtr quod non sic. In quibo mana aliqua qnāty mixta imo omnes puta pisciculos aut vermiculos expirantes ostendr: ibi illor ignis non potest ignis sed substrom remanere et forte adhuc sit. Sic nō sunt 4 Elementa necessaria ad perfectō. Dō. Cum mixta ex solis duobus videatr ad illa aliqua in substrom ad quę hōis non aut aliarū l. ignis. Sic ex illis duobus id constat.

Elementa admixtorum nō substantialr actu, sed quia non requirunt ad ppōnē effectis aliquibus ad alia quorum bonitatem agendo et patiendo corrumpunt ea in una mixta ex forma mixti oriunt sed quia ad substantialr actu quotidiē et aque reliqua ad substantialr actu quotidiē et qualitates activas et passivas.

QVESTIONVM ad. Nor quę non sit de mixto quoditq; an ad quodlibet ex aliquibus ad Elementa sunt sm substantiam sua sed actuales sed hō sit mixto ex forma quodlibet alia forma a formis Elementarib; nā de mixtis imperfectis de quibus in lib. Metheorū agitr, sicut sunt exhalationes vapores, grandines, nubes ri- nō est dubiū quin ex ipsis sint formę Elementales ex quibus fiunt aquarum ingressi qualitatibus aliquo modo refractis. Sed quęritr?

ASSERTIO 1ā. Non est necessariū nec debet dari Elementa concurrere ad Mixtionem sicut de modo loquendi asserit Sco. M. in 2 dist 18. q. 1ā. ubi dicit aliqui mixti fuisse factum ex aqua Elemento sicut quę ex illis. Sed quia dicit aliquos animalia generata fuisse ex aqua ubi asserit substantiam sine formis dictis terminis. Cōtra quod dicit Sanct. Augustinus Lib 12 g. ad lit. et Suadet ratio. Quia nec duo Elementa in se mutuo agunt nisi ad se conservandum. Sed non ut introducatur tertium dissolvendo formam mixti et aliquos eorum ad reducendo ad Elementalem ignis multo fortius ab re introducitur ad Elementalem ignis multo fortius ab re introducitur in quibus quia mixta non possunt generari nisi destruendo alterum, nō est quod ipsum substantialr concurrat ad mixta non possunt generari. Ratiōnes in primo dubio rationes videantr.

ASSERTIO 2ā. Quia 4 Elementa opus est saltim virtualr ad Mixtionem concurrunt ex forma scilicet seu qualitate earum. Sic manifestat ad dictum Aristotelis 2 de gñe et corr. 48. Sed nō. In mixto sunt multa febrem inducentia 4 alterativa: alia sunt scilicet Elementa qualitates. Sō. Dō. Mixtum quod est optimum sanitatem sō inducit in opus durit ad quod est qualitas sanitatis, est ob complexum quorundam talium sunt qualitates ignis: quod sit in extremo remittente et alterativa sō. Et scilicet oppositor Elementorum quia aliud l. ignis. Sō quia Elementa saltim in illis quę qualitates mixti possunt concurrere cum qualitatibus Elementorum contrariis in mixto. Ad Rationes in oppm duo. Primę patet mea assertionem sonare, et non infirmare sed ostendere quę.

DECIMVM QVARTVM

Vtrum possibile sit dari temperamentum in Mixto ad equalitatem seu quod

Videtr quod non sit dari aliquod mixtum quod sit tale temperamentum ad equalitatem maxime corpus humanum: alias non sit dari quia quod Aristotelis de longitudine et brevitate vitę ubi dicit animalia ex natura humida et calida et sicca magis terrestre ex humiditate sic. Dō. Si daretr tale mixtum in quo nullum Elementum qualeretr scilicet aliud nullibi habet locum nullum ga ratione equalitatis dominij Elementalis

non magis

non magis in loco vnde et debet quam in loco alterius Corpis est falsum Sic Tres Syph tele conse
tas equalitate attingatur esse incorruptibile. Sed hoc non sic Sic (contra) ibi. Quia Elementa q idoneo
qualitati contrud fuit principia corruptionis in eisdem attrahentia inhærent equales et tute Sic
eorum no possent age in aliud, et consequens nec causare corruptionem.

Aduertendum jo. Temperamentu de genere loco agimus hic alius gelu relatiue et
phase aduenit, penitus tendit qualitatis sic melius seu grauius aliq qualitate una contrarium Nota Opinio
et 2 jo. aliq ame e aggregatu q fuit qualitati adinuicem resistentie. Sic hic in quo N. 2 est Temperamentu
17 q. omnia magis gubulle ut dicendum, Temperamentu nihil est aliud quod calidu frigidu humidu et siccu Definitio tempa
in mixto sed unitas proportionata consistentia. Dicendu tempramentu sed communem diuisum est duplex Quotuplex
Quidda est uniforme quidda diforme. Uniforme est q qualitatu mixti sum equales extensiue, et for
me no est eorum qualitatu mixti in gradibus in quibus nimio correspondentia, et tale
temperamentu post esse multiplex sed multiplicitatem in quatuor uel sex reducendu in qualitatibus Nota multiplicita
mixtis sed unitas ad q in primis reducitur. Est igneum in quo est excellens calidu ad siccu et tale tem pramentu
mixti adiectiue ad q in primis reducitur. Est igneum in quo est excellens calidu ad siccu et tale diforme vocatur in animalibus Choleruino, 2du est aereum in quo excellit calidu ad humidu
hemiditate et vocatur in animalibus sanguineu. 3tu est aquatum in quo superabundat frigidu humidu
et vocatur flegmaticu, 4tu est terreu in quo excellit frigidu cu siccitate et dr Melancolicum.

Aduertendum 2o Quod omne mixtu omne temperamentu et humanu corpis omibus aliis mixtis Quod differunt
tum, tum immediate quam immediatu differre conuenit et testimoniu tum Arist quam ceteroru et ratio huius
est q sic deberet ex ipsoru natu in hoc vel illo quod differentissime forma quita in omnibus aliis
esset informans differentissimu de temperamentis ac complexionibus quia nihil quidem, nec esset quod aliqua
animalia essent illoru temperamentoru excellantia in eisdem qualitatibus sunt agtia, hi nec in alteru
mixtu agerent ad q in primis reducitur. Est igneum in quo est excellens calidu ad siccu et tale
mixtu adiectiue

manimata, nã in animal nõ ẽt possibile, ga hoc cũ statua sint plas ſcly ex marmore ꝛ elementa
inferiora ex quibꝫ fit aqua, ut ẽt de sup verbis, ſ ad gradiones pãũ aut nihil accrescant
Quod aũ in animal ſit possibile patet in his q̃ de nouo fiunt, Elementa participant et quatta pando
aliqñdo ex cellit, vñ aliquam excessum habent q̃ gradu intelligibile habuisse ſ
ASSERTIO Ex Non implicat cõtradictionẽ Mixtũ aliquod esse habe ẽqualitatem
tatem quoad qualitates tam ſãs quam egritudinis ſ actuat et mixtuat; et hoc tamen natũ aptum
quam ab exteriori violenter exultat ſ hoc de ꝑ. ut ſ. frigidissimũ et humidissimũ corporale aqua
calido et sicco huius aĝis, dubis existentibꝫ temperatis in medio, ſ calescere et exsiccari medio
et hic habebit istud mixtũ ẽqualitatem, q̃ qualitates pares et fortes nõ relinq̃t ab exteriori
ex ut et a natura cui nitre, aut rõne. Licet in corpe humano nõ dicat ſ medij esse temperamenti
ga nõ est magis sicca, nec magis calida quã frigida, et hoc ſ in sano nat statu
corpis ſ et vere, ga cũ quod excedat in quantitate quod in qualitate, non ẽt esse in
cruce nihil aliquod dare in nimio excellens, et tale temperamentũ ẽt esse alcũ, quod nihil est sim
plex licet non tendat simplex nec quasi ad tendat ad esse simplex nec licet ad quod sint
ater nec ad quasi quod sint aqua, nec ad esse ab aere licet ascendat ab igne, frontal ſ
quasi in medio utriq; dicendũ ſ
ASSERTIO II Impossibile ẽt dari ꝑ naturam Mixtũ adequatum quoad om
tria simul, sed dum partiales, qualitates actuat et mixtuat. Ratio. Quia temperamentum cum ſ
dum equales proportiones impedit alias, nã si est adequatus partes cũ alias nõ ſ ꝑficiat motum
in quantitate et levitate similo ſ adequatus alius quinq; quarto cubus
et figuras, nullus nõ possit ẽ tutus quantitate et levitate, quantity celerius quod cubus de lem
tabit, quando aut figura multi plat cubus quantitate, quod vigesimi quinti et alia eiusmodi mixta
celerrima ex aliqua levitate tñ à celeri, oportet ut plura in sua levitate, solum in quantitate non
ẽ dividant et sic nõ in qa modici frigi celeriter quiet cubus in sua quantitate. Ratio de tempa
mento licet nulli fieri ſ impossibile. Et potest in contra supra natũ misti implicat.

Ad Rationes. ad 1am ẽ de equality quod de qualitate actuate gradu, ut ẽ et
Negũ Nõ nec autos. Ad 2am officit, q̃ nõ dorat calidum humidũ ẽ celle in quantity quod offendi nõ ti ius.
ad gradum. Ad 3am Negũ ẽ. Ad 4am dico Ad Instan dico In de fictum locum quo apte est elementũ ſ
illud quod ꝑaminat in mixto rõne qualitat motuũ. Ad 5am Quo rõne ẽ si tale mixtũ esset
humidius pars tale ab inanimato nõ posset corrupi; ſ nõ ab exteriori; ſ nõ est ter agens in
corbem ſ a sue partibꝫ corrupti tempamentũ ẽ ſ ab alterato. Ratio mixtũ ſ fuit ad gradũ
mixtis est resolubile ẽ finali mouchir talis.

DIFFICVLTAS. Vtrum Corruptum aliquod possit idem numero reddi.

Quod non ſ Sed de genat ẽ alteri; ẽ dr. Quod substãtia perit nõ ꝑ ut ẽ
eas nihil ꝓsunt ꝑ idem ꝑ mixtũ circularem ẽ ſ ẽ Aug. lib. 17 de Sanctate dr. quod nõ ꝑ dat eas
nihil, ſ in generabile ꝑ ꝓximum ad tabil nam ẽ ens ens ꝓsus. Sed ꝑ virtus Agens nihil nõ
ꝑt aĝi ꝑ mixtũ. multitudo ẽ aĝi mixti ẽ multũ non ꝑt reduci ſ nec ꝑ tuning illis Mixtũ
Dua contra mixti ẽ ſ commutas illis Sed ſ. ẽ ſ in rebus nõ ẽ ens mixti Sed de hominibꝫ nõ ẽ
Rosten, ſ quod corrupti ẽ in ꝑfecte ſ ad illud ꝓ quod nõ ẽ nihil ꝓfecit.
Ro. Dicendũ ẽ talia ẽ alia ꝑ ꝓsus ẽ statuta ẽ alia ꝑ quod maxime ꝑ quod ꝑ
Ro sint ens ẽ alia ẽ ꝑ quod in creatione ẽ alia in ꝓservatione Sed. Quo Mixtũ ẽ reduci ſ
conservari à corruptione quia corrupta reparare ẽ alia nõ ꝑt sufficiũ conservari ſ nec
reparari. Pro solutione

Aduertendũ

Acluerten̄dum. Presenten̄ dissolutam varios stasy posse dubit̄ an sint varie
lator sessu varie st. be ttenit Opinones. Vno modo dr̄ posset de facto, vtrum ons dr̄ sunt cor-
rupte aliq̄ dr̄ dubit̄ cas esse possit Alexand. affirmat Cayetan. Trident. & alij quos ad
anhg̃ communr affirmat Alb. et S. Augustin. expresse tr̄ de Civit. Dei 13 & 21 q. primo. Opinio nes va
quos q̄ vnitas Eccl̄ie. sed post magnū annum quinq̄ absolute mortis ordinis sed am quam aliq
tabulat. q̄ milliby ons ordinet tr̄ cas. tam coelorū diy mat. inclusiq̄ in ons in scriptura
quin sit de q̄ntitate et qualitate aliq̄ ornamenti; sed satis opinio imbaut S. Aug. Thom. q.
Lect. 58. ad Rom. 6. Christ resurgens ex mortuis Thesol: q. dr̄ ad Cor. 15. Omnes quidem
Dei rectam opinionem et exacta et Evangelicam doctrina Christiana q̄ sit quot de possibile est hor
dupli. Vbi aliq̄ obiit Divina sc. possibile in natura vivere. Dei. Deity absque corruptel. q̄ vivere
natē vivere. Dei. sed impossibile: Deus vivit. Deus conservat Homi. in Deo mortis ac sua
discipuli. Deus id salvi hi, tenentes ea negligenti quasi vivere quam firma integr. Deus
sont anal. sine anima mortem resp̄uunt, asserent. Thoma q. 80 a. 5 ad 3. Deus cap 15 de quod semel
est mortui q̄ vivere natē vivere est impossibile; Aug. opposit. de civit. Dei. 13. dest
42. q. 3. Richard. Major. dens. Deber dr̄ impossibl. quatenus ang. quia est q̄ ex nō ang̃
sunt. Deus. q. 3. Richard. Major. dens. Deber dr̄ impossibl. quatenus ang. quia est q̄ ex nō ang̃
sunt. Deus. q. 3. Richard. Major. dens. Deber dr̄ impossibl. quatenus ang. quia est q̄ ex nō ang̃
gerabile esse affirmat dens. Durand. Major. Castell. et alij q̄ virtute quod sit dicens sit.

ASSERTIO 2ª Non solum Deus p̄ miracula corrupti Divina ordine possibile est
respectu sed ordinarii, et quod Asserit in qua plures Theol. consentiunt. Gabr. Dord. l. 2. d. 19. q. 1. dub.
S. Augustin. Ep. de Civit. Dei cap. 12. Deus Cajet. et Carme. Ecclesiast. in resurrectione. Et si nisi Deus
omnipotens modo nec ulla ejus natura invisibili naturis latebris manifestet, sed tamen valeat, ea tamen ratione
Deus totaliter corruptus quot reparari ordine Divina Deo gubernationis ejus destructi est annihilati.
Illud nihil sequitur annihilation ejus esset ejus damnatio. Deus quia Deus opposite mutuos
sit ut q. terminus, una q. terminus duo alter q. terminus ad. 3m. aliq̄ nihil quod Deus ordinatio ad respiciat
indirecte ejus apparebit quidam respect. Deo ex hoc annihilation potentia recessit Corp. Divina tenta
est posse ordine fuisse ad ejus annihilation quia annihilation. Deo Deo Divine aliqs consulat
Deus q. se impossibile q. quod dicimus q. illud q. consulat ejus q. actus: alij q. dubitat Deus consulat nulo
bet nabulo q. sua est quasi de ea domus rabulis. Deo nō quod ordinis q. annihilabit q. consulat ejus
q. actus. Deus Divino q. tac parte Deus quasi quod Deus. Cat.

Dda pars probat. Ex quo nulla sequit inconveniens illud no est negandū Divine potentiae;
aliq̄ sto est Deus potest non q. est ex eis de ejus manente quod Divina potest quod negandū q. de sancti
Deus ut Deus resuscitabit ex solione Deus in corpore. Deus; et Corp. may quia ex Deus. Prin. Hom. S.
Greg. 26. in Evang. dntis. Longe ming. est Deo reparare quod fuit quod creasse non fuit. Deus

ASSERTIO 3ª Nulla est impossibilitas aliquos corruptum Deus nat. qui
se Deus absolute quia respectus is nullam respectu. Iste assert est Dord. et plures quot Deus in
omnip. ex Deus 8. Mett. Deus. 11. Si agens q. tis et mala cas effectu suit ig. aliq. possibile est q. nam
Deus esse efficaces et Deus mala respectu respectu q. erant respectus Deus. Deo possibile est respectu
esse ig. nisi Deus q. Deus. Deus. Deus possit ex aliq. nisi mala quam ex corruptus mala
genti. Deus. Deus nō ex toto quia. Deus cas genti q. sit in corpore Deo Deus opposit
in nulla respectu est possibile respectu quod is aliqua vera et aliq. corruptus in nisi. Deus nō illo nisi
stet quia q. respectus Deus Deus solus, mala ordinis sit quoniam cas Deo Deo est mala
ordo q. est respectu Deus sint est solus respectu Deus, si quoniam in Deo in Deus Deus. et in est
subito corruptus in ordine instinctu est ejus Deus is nisi Deo. Deus deputat Deus Deo is Deus ex

EPITOME QUA-
SITORUM DE REBUS METE-
ORIS
OROLOGICIS SUM DOCTE.
PERIPATETICAM.

Hic liber Meteorum Aristotelis quem vocant impressionem continet in decem capitibus. Quorum primus est de causis meteorum in communi. Secundus de loco meteorum. Tertius de generatione meteorum. Quartus de meteoris ignitis. Quintus de meteoris aereis. Sextus de meteoris aquosis. Septimus de meteoris terrestribus. Octavus de meteoris igneis. Nonus de meteoris aereis. Decimus de meteoris aquosis. Undecimus de meteoris terrestribus. Duodecimus de meteoris igneis. Tertiusdecimus de meteoris aereis. Quartusdecimus de meteoris aquosis. Quintusdecimus de meteoris terrestribus. Sextusdecimus de meteoris igneis. Septimusdecimus de meteoris aereis. Octavusdecimus de meteoris aquosis. Nonusdecimus de meteoris terrestribus. Vicesimus de meteoris igneis. Vicesimusprimus de meteoris aereis. Vicesimussecundus de meteoris aquosis. Vicesimustertius de meteoris terrestribus. Vicesimusquartus de meteoris igneis. Vicesimusquintus de meteoris aereis. Vicesimussextus de meteoris aquosis. Vicesimusseptimus de meteoris terrestribus. Vicesimusoctavus de meteoris igneis. Vicesimusnonus de meteoris aereis. Tricesimus de meteoris aquosis. Tricesimusprimus de meteoris terrestribus. Tricesimussecundus de meteoris igneis. Tricesimustertius de meteoris aereis. Tricesimusquartus de meteoris aquosis. Tricesimusquintus de meteoris terrestribus. Tricesimussextus de meteoris igneis. Tricesimusseptimus de meteoris aereis. Tricesimusoctavus de meteoris aquosis. Tricesimusnonus de meteoris terrestribus. Quadragesimus de meteoris igneis. Quadragesimusprimus de meteoris aereis. Quadragesimussecundus de meteoris aquosis. Quadragesimustertius de meteoris terrestribus. Quadragesimusquartus de meteoris igneis. Quadragesimusquintus de meteoris aereis. Quadragesimussextus de meteoris aquosis. Quadragesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quadragesimusoctavus de meteoris igneis. Quadragesimusnonus de meteoris aereis. Quinquagesimus de meteoris aquosis. Quinquagesimusprimus de meteoris terrestribus. Quinquagesimussecundus de meteoris igneis. Quinquagesimustertius de meteoris aereis. Quinquagesimusquartus de meteoris aquosis. Quinquagesimusquintus de meteoris terrestribus. Quinquagesimussextus de meteoris igneis. Quinquagesimusseptimus de meteoris aereis. Quinquagesimusoctavus de meteoris aquosis. Quinquagesimusnonus de meteoris terrestribus. Sexagesimus de meteoris igneis. Sexagesimusprimus de meteoris aereis. Sexagesimussecundus de meteoris aquosis. Sexagesimustertius de meteoris terrestribus. Sexagesimusquartus de meteoris igneis. Sexagesimusquintus de meteoris aereis. Sexagesimussextus de meteoris aquosis. Sexagesimusseptimus de meteoris terrestribus. Sexagesimusoctavus de meteoris igneis. Sexagesimusnonus de meteoris aereis. Septuagesimus de meteoris aquosis. Septuagesimusprimus de meteoris terrestribus. Septuagesimussecundus de meteoris igneis. Septuagesimustertius de meteoris aereis. Septuagesimusquartus de meteoris aquosis. Septuagesimusquintus de meteoris terrestribus. Septuagesimussextus de meteoris igneis. Septuagesimusseptimus de meteoris aereis. Septuagesimusoctavus de meteoris aquosis. Septuagesimusnonus de meteoris terrestribus. Octogesimus de meteoris igneis. Octogesimusprimus de meteoris aereis. Octogesimussecundus de meteoris aquosis. Octogesimustertius de meteoris terrestribus. Octogesimusquartus de meteoris igneis. Octogesimusquintus de meteoris aereis. Octogesimussextus de meteoris aquosis. Octogesimusseptimus de meteoris terrestribus. Octogesimusoctavus de meteoris igneis. Octogesimusnonus de meteoris aereis. Nonagesimus de meteoris aquosis. Nonagesimusprimus de meteoris terrestribus. Nonagesimussecundus de meteoris igneis. Nonagesimustertius de meteoris aereis. Nonagesimusquartus de meteoris aquosis. Nonagesimusquintus de meteoris terrestribus. Nonagesimussextus de meteoris igneis. Nonagesimusseptimus de meteoris aereis. Nonagesimusoctavus de meteoris aquosis. Nonagesimusnonus de meteoris terrestribus. Centesimus de meteoris igneis. Centesimusprimus de meteoris aereis. Centesimussecundus de meteoris aquosis. Centesimustertius de meteoris terrestribus. Centesimusquartus de meteoris igneis. Centesimusquintus de meteoris aereis. Centesimussextus de meteoris aquosis. Centesimusseptimus de meteoris terrestribus. Centesimusoctavus de meteoris igneis. Centesimusnonus de meteoris aereis. Ducentesimus de meteoris aquosis. Ducentesimusprimus de meteoris terrestribus. Ducentesimussecundus de meteoris igneis. Ducentesimustertius de meteoris aereis. Ducentesimusquartus de meteoris aquosis. Ducentesimusquintus de meteoris terrestribus. Ducentesimussextus de meteoris igneis. Ducentesimusseptimus de meteoris aereis. Ducentesimusoctavus de meteoris aquosis. Ducentesimusnonus de meteoris terrestribus. Trecentesimus de meteoris igneis. Trecentesimusprimus de meteoris aereis. Trecentesimussecundus de meteoris aquosis. Trecentesimustertius de meteoris terrestribus. Trecentesimusquartus de meteoris igneis. Trecentesimusquintus de meteoris aereis. Trecentesimussextus de meteoris aquosis. Trecentesimusseptimus de meteoris terrestribus. Trecentesimusoctavus de meteoris igneis. Trecentesimusnonus de meteoris aereis. Quadringentesimus de meteoris aquosis. Quadringentesimusprimus de meteoris terrestribus. Quadringentesimussecundus de meteoris igneis. Quadringentesimustertius de meteoris aereis. Quadringentesimusquartus de meteoris aquosis. Quadringentesimusquintus de meteoris terrestribus. Quadringentesimussextus de meteoris igneis. Quadringentesimusseptimus de meteoris aereis. Quadringentesimusoctavus de meteoris aquosis. Quadringentesimusnonus de meteoris terrestribus. Quingentesimus de meteoris igneis. Quingentesimusprimus de meteoris aereis. Quingentesimussecundus de meteoris aquosis. Quingentesimustertius de meteoris terrestribus. Quingentesimusquartus de meteoris igneis. Quingentesimusquintus de meteoris aereis. Quingentesimussextus de meteoris aquosis. Quingentesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quingentesimusoctavus de meteoris igneis. Quingentesimusnonus de meteoris aereis. Sexcentesimus de meteoris aquosis. Sexcentesimusprimus de meteoris terrestribus. Sexcentesimussecundus de meteoris igneis. Sexcentesimustertius de meteoris aereis. Sexcentesimusquartus de meteoris aquosis. Sexcentesimusquintus de meteoris terrestribus. Sexcentesimussextus de meteoris igneis. Sexcentesimusseptimus de meteoris aereis. Sexcentesimusoctavus de meteoris aquosis. Sexcentesimusnonus de meteoris terrestribus. Septingentesimus de meteoris igneis. Septingentesimusprimus de meteoris aereis. Septingentesimussecundus de meteoris aquosis. Septingentesimustertius de meteoris terrestribus. Septingentesimusquartus de meteoris igneis. Septingentesimusquintus de meteoris aereis. Septingentesimussextus de meteoris aquosis. Septingentesimusseptimus de meteoris terrestribus. Septingentesimusoctavus de meteoris igneis. Septingentesimusnonus de meteoris aereis. Octingentesimus de meteoris aquosis. Octingentesimusprimus de meteoris terrestribus. Octingentesimussecundus de meteoris igneis. Octingentesimustertius de meteoris aereis. Octingentesimusquartus de meteoris aquosis. Octingentesimusquintus de meteoris terrestribus. Octingentesimussextus de meteoris igneis. Octingentesimusseptimus de meteoris aereis. Octingentesimusoctavus de meteoris aquosis. Octingentesimusnonus de meteoris terrestribus. Nongentesimus de meteoris igneis. Nongentesimusprimus de meteoris aereis. Nongentesimussecundus de meteoris aquosis. Nongentesimustertius de meteoris terrestribus. Nongentesimusquartus de meteoris igneis. Nongentesimusquintus de meteoris aereis. Nongentesimussextus de meteoris aquosis. Nongentesimusseptimus de meteoris terrestribus. Nongentesimusoctavus de meteoris igneis. Nongentesimusnonus de meteoris aereis. Millesimus de meteoris aquosis. Millesimusprimus de meteoris terrestribus. Millesimussecundus de meteoris igneis. Millesimustertius de meteoris aereis. Millesimusquartus de meteoris aquosis. Millesimusquintus de meteoris terrestribus. Millesimussextus de meteoris igneis. Millesimusseptimus de meteoris aereis. Millesimusoctavus de meteoris aquosis. Millesimusnonus de meteoris terrestribus. Duomillesimus de meteoris igneis. Duomillesimusprimus de meteoris aereis. Duomillesimussecundus de meteoris aquosis. Duomillesimustertius de meteoris terrestribus. Duomillesimusquartus de meteoris igneis. Duomillesimusquintus de meteoris aereis. Duomillesimussextus de meteoris aquosis. Duomillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Duomillesimusoctavus de meteoris igneis. Duomillesimusnonus de meteoris aereis. Trimillesimus de meteoris aquosis. Trimillesimusprimus de meteoris terrestribus. Trimillesimussecundus de meteoris igneis. Trimillesimustertius de meteoris aereis. Trimillesimusquartus de meteoris aquosis. Trimillesimusquintus de meteoris terrestribus. Trimillesimussextus de meteoris igneis. Trimillesimusseptimus de meteoris aereis. Trimillesimusoctavus de meteoris aquosis. Trimillesimusnonus de meteoris terrestribus. Quadrimillesimus de meteoris igneis. Quadrimillesimusprimus de meteoris aereis. Quadrimillesimussecundus de meteoris aquosis. Quadrimillesimustertius de meteoris terrestribus. Quadrimillesimusquartus de meteoris igneis. Quadrimillesimusquintus de meteoris aereis. Quadrimillesimussextus de meteoris aquosis. Quadrimillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quadrimillesimusoctavus de meteoris igneis. Quadrimillesimusnonus de meteoris aereis. Quinquemillesimus de meteoris aquosis. Quinquemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Quinquemillesimussecundus de meteoris igneis. Quinquemillesimustertius de meteoris aereis. Quinquemillesimusquartus de meteoris aquosis. Quinquemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Quinquemillesimussextus de meteoris igneis. Quinquemillesimusseptimus de meteoris aereis. Quinquemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Quinquemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Sexmillesimus de meteoris igneis. Sexmillesimusprimus de meteoris aereis. Sexmillesimussecundus de meteoris aquosis. Sexmillesimustertius de meteoris terrestribus. Sexmillesimusquartus de meteoris igneis. Sexmillesimusquintus de meteoris aereis. Sexmillesimussextus de meteoris aquosis. Sexmillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Sexmillesimusoctavus de meteoris igneis. Sexmillesimusnonus de meteoris aereis. Septemillesimus de meteoris aquosis. Septemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Septemillesimussecundus de meteoris igneis. Septemillesimustertius de meteoris aereis. Septemillesimusquartus de meteoris aquosis. Septemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Septemillesimussextus de meteoris igneis. Septemillesimusseptimus de meteoris aereis. Septemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Septemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Octomillesimus de meteoris igneis. Octomillesimusprimus de meteoris aereis. Octomillesimussecundus de meteoris aquosis. Octomillesimustertius de meteoris terrestribus. Octomillesimusquartus de meteoris igneis. Octomillesimusquintus de meteoris aereis. Octomillesimussextus de meteoris aquosis. Octomillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Octomillesimusoctavus de meteoris igneis. Octomillesimusnonus de meteoris aereis. Novemillesimus de meteoris aquosis. Novemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Novemillesimussecundus de meteoris igneis. Novemillesimustertius de meteoris aereis. Novemillesimusquartus de meteoris aquosis. Novemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Novemillesimussextus de meteoris igneis. Novemillesimusseptimus de meteoris aereis. Novemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Novemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Decemillesimus de meteoris igneis. Decemillesimusprimus de meteoris aereis. Decemillesimussecundus de meteoris aquosis. Decemillesimustertius de meteoris terrestribus. Decemillesimusquartus de meteoris igneis. Decemillesimusquintus de meteoris aereis. Decemillesimussextus de meteoris aquosis. Decemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Decemillesimusoctavus de meteoris igneis. Decemillesimusnonus de meteoris aereis. Centemillesimus de meteoris aquosis. Centemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Centemillesimussecundus de meteoris igneis. Centemillesimustertius de meteoris aereis. Centemillesimusquartus de meteoris aquosis. Centemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Centemillesimussextus de meteoris igneis. Centemillesimusseptimus de meteoris aereis. Centemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Centemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Ducentemillesimus de meteoris igneis. Ducentemillesimusprimus de meteoris aereis. Ducentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Ducentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Ducentemillesimusquartus de meteoris igneis. Ducentemillesimusquintus de meteoris aereis. Ducentemillesimussextus de meteoris aquosis. Ducentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Ducentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Ducentemillesimusnonus de meteoris aereis. Trecentemillesimus de meteoris aquosis. Trecentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Trecentemillesimussecundus de meteoris igneis. Trecentemillesimustertius de meteoris aereis. Trecentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Trecentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Trecentemillesimussextus de meteoris igneis. Trecentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Trecentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Trecentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimus de meteoris igneis. Quadringentemillesimusprimus de meteoris aereis. Quadringentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Quadringentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimusquartus de meteoris igneis. Quadringentemillesimusquintus de meteoris aereis. Quadringentemillesimussextus de meteoris aquosis. Quadringentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Quadringentemillesimusnonus de meteoris aereis. Quingentemillesimus de meteoris aquosis. Quingentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Quingentemillesimussecundus de meteoris igneis. Quingentemillesimustertius de meteoris aereis. Quingentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Quingentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Quingentemillesimussextus de meteoris igneis. Quingentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Quingentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Quingentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimus de meteoris igneis. Sexcentemillesimusprimus de meteoris aereis. Sexcentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Sexcentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimusquartus de meteoris igneis. Sexcentemillesimusquintus de meteoris aereis. Sexcentemillesimussextus de meteoris aquosis. Sexcentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Sexcentemillesimusnonus de meteoris aereis. Septingentemillesimus de meteoris aquosis. Septingentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Septingentemillesimussecundus de meteoris igneis. Septingentemillesimustertius de meteoris aereis. Septingentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Septingentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Septingentemillesimussextus de meteoris igneis. Septingentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Septingentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Septingentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Octingentemillesimus de meteoris igneis. Octingentemillesimusprimus de meteoris aereis. Octingentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Octingentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Octingentemillesimusquartus de meteoris igneis. Octingentemillesimusquintus de meteoris aereis. Octingentemillesimussextus de meteoris aquosis. Octingentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Octingentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Octingentemillesimusnonus de meteoris aereis. Nongentemillesimus de meteoris aquosis. Nongentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Nongentemillesimussecundus de meteoris igneis. Nongentemillesimustertius de meteoris aereis. Nongentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Nongentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Nongentemillesimussextus de meteoris igneis. Nongentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Nongentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Nongentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Millesimus de meteoris igneis. Millesimusprimus de meteoris aereis. Millesimussecundus de meteoris aquosis. Millesimustertius de meteoris terrestribus. Millesimusquartus de meteoris igneis. Millesimusquintus de meteoris aereis. Millesimussextus de meteoris aquosis. Millesimusseptimus de meteoris terrestribus. Millesimusoctavus de meteoris igneis. Millesimusnonus de meteoris aereis. Duomillesimus de meteoris aquosis. Duomillesimusprimus de meteoris terrestribus. Duomillesimussecundus de meteoris igneis. Duomillesimustertius de meteoris aereis. Duomillesimusquartus de meteoris aquosis. Duomillesimusquintus de meteoris terrestribus. Duomillesimussextus de meteoris igneis. Duomillesimusseptimus de meteoris aereis. Duomillesimusoctavus de meteoris aquosis. Duomillesimusnonus de meteoris terrestribus. Trimillesimus de meteoris igneis. Trimillesimusprimus de meteoris aereis. Trimillesimussecundus de meteoris aquosis. Trimillesimustertius de meteoris terrestribus. Trimillesimusquartus de meteoris igneis. Trimillesimusquintus de meteoris aereis. Trimillesimussextus de meteoris aquosis. Trimillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Trimillesimusoctavus de meteoris igneis. Trimillesimusnonus de meteoris aereis. Quadrimillesimus de meteoris aquosis. Quadrimillesimusprimus de meteoris terrestribus. Quadrimillesimussecundus de meteoris igneis. Quadrimillesimustertius de meteoris aereis. Quadrimillesimusquartus de meteoris aquosis. Quadrimillesimusquintus de meteoris terrestribus. Quadrimillesimussextus de meteoris igneis. Quadrimillesimusseptimus de meteoris aereis. Quadrimillesimusoctavus de meteoris aquosis. Quadrimillesimusnonus de meteoris terrestribus. Quinquemillesimus de meteoris igneis. Quinquemillesimusprimus de meteoris aereis. Quinquemillesimussecundus de meteoris aquosis. Quinquemillesimustertius de meteoris terrestribus. Quinquemillesimusquartus de meteoris igneis. Quinquemillesimusquintus de meteoris aereis. Quinquemillesimussextus de meteoris aquosis. Quinquemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quinquemillesimusoctavus de meteoris igneis. Quinquemillesimusnonus de meteoris aereis. Sexmillesimus de meteoris aquosis. Sexmillesimusprimus de meteoris terrestribus. Sexmillesimussecundus de meteoris igneis. Sexmillesimustertius de meteoris aereis. Sexmillesimusquartus de meteoris aquosis. Sexmillesimusquintus de meteoris terrestribus. Sexmillesimussextus de meteoris igneis. Sexmillesimusseptimus de meteoris aereis. Sexmillesimusoctavus de meteoris aquosis. Sexmillesimusnonus de meteoris terrestribus. Septemillesimus de meteoris igneis. Septemillesimusprimus de meteoris aereis. Septemillesimussecundus de meteoris aquosis. Septemillesimustertius de meteoris terrestribus. Septemillesimusquartus de meteoris igneis. Septemillesimusquintus de meteoris aereis. Septemillesimussextus de meteoris aquosis. Septemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Septemillesimusoctavus de meteoris igneis. Septemillesimusnonus de meteoris aereis. Octomillesimus de meteoris aquosis. Octomillesimusprimus de meteoris terrestribus. Octomillesimussecundus de meteoris igneis. Octomillesimustertius de meteoris aereis. Octomillesimusquartus de meteoris aquosis. Octomillesimusquintus de meteoris terrestribus. Octomillesimussextus de meteoris igneis. Octomillesimusseptimus de meteoris aereis. Octomillesimusoctavus de meteoris aquosis. Octomillesimusnonus de meteoris terrestribus. Novemillesimus de meteoris igneis. Novemillesimusprimus de meteoris aereis. Novemillesimussecundus de meteoris aquosis. Novemillesimustertius de meteoris terrestribus. Novemillesimusquartus de meteoris igneis. Novemillesimusquintus de meteoris aereis. Novemillesimussextus de meteoris aquosis. Novemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Novemillesimusoctavus de meteoris igneis. Novemillesimusnonus de meteoris aereis. Decemillesimus de meteoris aquosis. Decemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Decemillesimussecundus de meteoris igneis. Decemillesimustertius de meteoris aereis. Decemillesimusquartus de meteoris aquosis. Decemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Decemillesimussextus de meteoris igneis. Decemillesimusseptimus de meteoris aereis. Decemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Decemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Centemillesimus de meteoris igneis. Centemillesimusprimus de meteoris aereis. Centemillesimussecundus de meteoris aquosis. Centemillesimustertius de meteoris terrestribus. Centemillesimusquartus de meteoris igneis. Centemillesimusquintus de meteoris aereis. Centemillesimussextus de meteoris aquosis. Centemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Centemillesimusoctavus de meteoris igneis. Centemillesimusnonus de meteoris aereis. Ducentemillesimus de meteoris aquosis. Ducentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Ducentemillesimussecundus de meteoris igneis. Ducentemillesimustertius de meteoris aereis. Ducentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Ducentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Ducentemillesimussextus de meteoris igneis. Ducentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Ducentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Ducentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Trecentemillesimus de meteoris igneis. Trecentemillesimusprimus de meteoris aereis. Trecentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Trecentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Trecentemillesimusquartus de meteoris igneis. Trecentemillesimusquintus de meteoris aereis. Trecentemillesimussextus de meteoris aquosis. Trecentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Trecentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Trecentemillesimusnonus de meteoris aereis. Quadringentemillesimus de meteoris aquosis. Quadringentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimussecundus de meteoris igneis. Quadringentemillesimustertius de meteoris aereis. Quadringentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Quadringentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimussextus de meteoris igneis. Quadringentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Quadringentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Quadringentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Quingentemillesimus de meteoris igneis. Quingentemillesimusprimus de meteoris aereis. Quingentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Quingentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Quingentemillesimusquartus de meteoris igneis. Quingentemillesimusquintus de meteoris aereis. Quingentemillesimussextus de meteoris aquosis. Quingentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quingentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Quingentemillesimusnonus de meteoris aereis. Sexcentemillesimus de meteoris aquosis. Sexcentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimussecundus de meteoris igneis. Sexcentemillesimustertius de meteoris aereis. Sexcentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Sexcentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimussextus de meteoris igneis. Sexcentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Sexcentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Sexcentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Septingentemillesimus de meteoris igneis. Septingentemillesimusprimus de meteoris aereis. Septingentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Septingentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Septingentemillesimusquartus de meteoris igneis. Septingentemillesimusquintus de meteoris aereis. Septingentemillesimussextus de meteoris aquosis. Septingentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Septingentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Septingentemillesimusnonus de meteoris aereis. Octingentemillesimus de meteoris aquosis. Octingentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Octingentemillesimussecundus de meteoris igneis. Octingentemillesimustertius de meteoris aereis. Octingentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Octingentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Octingentemillesimussextus de meteoris igneis. Octingentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Octingentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Octingentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Nongentemillesimus de meteoris igneis. Nongentemillesimusprimus de meteoris aereis. Nongentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Nongentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Nongentemillesimusquartus de meteoris igneis. Nongentemillesimusquintus de meteoris aereis. Nongentemillesimussextus de meteoris aquosis. Nongentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Nongentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Nongentemillesimusnonus de meteoris aereis. Millesimus de meteoris aquosis. Millesimusprimus de meteoris terrestribus. Millesimussecundus de meteoris igneis. Millesimustertius de meteoris aereis. Millesimusquartus de meteoris aquosis. Millesimusquintus de meteoris terrestribus. Millesimussextus de meteoris igneis. Millesimusseptimus de meteoris aereis. Millesimusoctavus de meteoris aquosis. Millesimusnonus de meteoris terrestribus. Duomillesimus de meteoris igneis. Duomillesimusprimus de meteoris aereis. Duomillesimussecundus de meteoris aquosis. Duomillesimustertius de meteoris terrestribus. Duomillesimusquartus de meteoris igneis. Duomillesimusquintus de meteoris aereis. Duomillesimussextus de meteoris aquosis. Duomillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Duomillesimusoctavus de meteoris igneis. Duomillesimusnonus de meteoris aereis. Trimillesimus de meteoris aquosis. Trimillesimusprimus de meteoris terrestribus. Trimillesimussecundus de meteoris igneis. Trimillesimustertius de meteoris aereis. Trimillesimusquartus de meteoris aquosis. Trimillesimusquintus de meteoris terrestribus. Trimillesimussextus de meteoris igneis. Trimillesimusseptimus de meteoris aereis. Trimillesimusoctavus de meteoris aquosis. Trimillesimusnonus de meteoris terrestribus. Quadrimillesimus de meteoris igneis. Quadrimillesimusprimus de meteoris aereis. Quadrimillesimussecundus de meteoris aquosis. Quadrimillesimustertius de meteoris terrestribus. Quadrimillesimusquartus de meteoris igneis. Quadrimillesimusquintus de meteoris aereis. Quadrimillesimussextus de meteoris aquosis. Quadrimillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quadrimillesimusoctavus de meteoris igneis. Quadrimillesimusnonus de meteoris aereis. Quinquemillesimus de meteoris aquosis. Quinquemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Quinquemillesimussecundus de meteoris igneis. Quinquemillesimustertius de meteoris aereis. Quinquemillesimusquartus de meteoris aquosis. Quinquemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Quinquemillesimussextus de meteoris igneis. Quinquemillesimusseptimus de meteoris aereis. Quinquemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Quinquemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Sexmillesimus de meteoris igneis. Sexmillesimusprimus de meteoris aereis. Sexmillesimussecundus de meteoris aquosis. Sexmillesimustertius de meteoris terrestribus. Sexmillesimusquartus de meteoris igneis. Sexmillesimusquintus de meteoris aereis. Sexmillesimussextus de meteoris aquosis. Sexmillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Sexmillesimusoctavus de meteoris igneis. Sexmillesimusnonus de meteoris aereis. Septemillesimus de meteoris aquosis. Septemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Septemillesimussecundus de meteoris igneis. Septemillesimustertius de meteoris aereis. Septemillesimusquartus de meteoris aquosis. Septemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Septemillesimussextus de meteoris igneis. Septemillesimusseptimus de meteoris aereis. Septemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Septemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Octomillesimus de meteoris igneis. Octomillesimusprimus de meteoris aereis. Octomillesimussecundus de meteoris aquosis. Octomillesimustertius de meteoris terrestribus. Octomillesimusquartus de meteoris igneis. Octomillesimusquintus de meteoris aereis. Octomillesimussextus de meteoris aquosis. Octomillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Octomillesimusoctavus de meteoris igneis. Octomillesimusnonus de meteoris aereis. Novemillesimus de meteoris aquosis. Novemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Novemillesimussecundus de meteoris igneis. Novemillesimustertius de meteoris aereis. Novemillesimusquartus de meteoris aquosis. Novemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Novemillesimussextus de meteoris igneis. Novemillesimusseptimus de meteoris aereis. Novemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Novemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Decemillesimus de meteoris igneis. Decemillesimusprimus de meteoris aereis. Decemillesimussecundus de meteoris aquosis. Decemillesimustertius de meteoris terrestribus. Decemillesimusquartus de meteoris igneis. Decemillesimusquintus de meteoris aereis. Decemillesimussextus de meteoris aquosis. Decemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Decemillesimusoctavus de meteoris igneis. Decemillesimusnonus de meteoris aereis. Centemillesimus de meteoris aquosis. Centemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Centemillesimussecundus de meteoris igneis. Centemillesimustertius de meteoris aereis. Centemillesimusquartus de meteoris aquosis. Centemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Centemillesimussextus de meteoris igneis. Centemillesimusseptimus de meteoris aereis. Centemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Centemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Ducentemillesimus de meteoris igneis. Ducentemillesimusprimus de meteoris aereis. Ducentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Ducentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Ducentemillesimusquartus de meteoris igneis. Ducentemillesimusquintus de meteoris aereis. Ducentemillesimussextus de meteoris aquosis. Ducentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Ducentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Ducentemillesimusnonus de meteoris aereis. Trecentemillesimus de meteoris aquosis. Trecentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Trecentemillesimussecundus de meteoris igneis. Trecentemillesimustertius de meteoris aereis. Trecentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Trecentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Trecentemillesimussextus de meteoris igneis. Trecentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Trecentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Trecentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimus de meteoris igneis. Quadringentemillesimusprimus de meteoris aereis. Quadringentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Quadringentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimusquartus de meteoris igneis. Quadringentemillesimusquintus de meteoris aereis. Quadringentemillesimussextus de meteoris aquosis. Quadringentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Quadringentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Quadringentemillesimusnonus de meteoris aereis. Quingentemillesimus de meteoris aquosis. Quingentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Quingentemillesimussecundus de meteoris igneis. Quingentemillesimustertius de meteoris aereis. Quingentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Quingentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Quingentemillesimussextus de meteoris igneis. Quingentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Quingentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Quingentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimus de meteoris igneis. Sexcentemillesimusprimus de meteoris aereis. Sexcentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Sexcentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimusquartus de meteoris igneis. Sexcentemillesimusquintus de meteoris aereis. Sexcentemillesimussextus de meteoris aquosis. Sexcentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Sexcentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Sexcentemillesimusnonus de meteoris aereis. Septingentemillesimus de meteoris aquosis. Septingentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Septingentemillesimussecundus de meteoris igneis. Septingentemillesimustertius de meteoris aereis. Septingentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Septingentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Septingentemillesimussextus de meteoris igneis. Septingentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Septingentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Septingentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Octingentemillesimus de meteoris igneis. Octingentemillesimusprimus de meteoris aereis. Octingentemillesimussecundus de meteoris aquosis. Octingentemillesimustertius de meteoris terrestribus. Octingentemillesimusquartus de meteoris igneis. Octingentemillesimusquintus de meteoris aereis. Octingentemillesimussextus de meteoris aquosis. Octingentemillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Octingentemillesimusoctavus de meteoris igneis. Octingentemillesimusnonus de meteoris aereis. Nongentemillesimus de meteoris aquosis. Nongentemillesimusprimus de meteoris terrestribus. Nongentemillesimussecundus de meteoris igneis. Nongentemillesimustertius de meteoris aereis. Nongentemillesimusquartus de meteoris aquosis. Nongentemillesimusquintus de meteoris terrestribus. Nongentemillesimussextus de meteoris igneis. Nongentemillesimusseptimus de meteoris aereis. Nongentemillesimusoctavus de meteoris aquosis. Nongentemillesimusnonus de meteoris terrestribus. Millesimus de meteoris igneis. Millesimusprimus de meteoris aereis. Millesimussecundus de meteoris aquosis. Millesimustertius de meteoris terrestribus. Millesimusquartus de meteoris igneis. Millesimusquintus de meteoris aereis. Millesimussextus de meteoris aquosis. Millesimusseptimus de meteoris terrestribus. Millesimusoctavus de meteoris igneis. Millesimusnonus de meteoris aereis. Duomillesimus de meteoris aquosis. Duomillesimusprimus de meteoris terrestribus. Duomillesimussecundus de meteoris igneis. Duomillesimustertius de meteoris aereis. Duomillesimusquartus de meteoris aquosis. Duomillesimusquintus de meteoris terrestribus. Duomillesimussextus de meteoris igneis. Duomillesimusseptimus de meteoris aereis. Duomillesimusoctavus de meteoris aquosis. Duomillesimusnonus de meteoris terrestribus. Trimillesimus de meteoris igneis. Trimillesimusprimus de meteoris aereis. Trimillesimussecundus de meteoris aquosis. Trimillesimustertius de meteoris terrestribus. Trimillesimusquartus de meteoris igneis. Trimillesimusquintus de meteoris aereis. Trimillesimussextus de meteoris aquosis. Trimillesimusseptimus de meteoris terrestribus. Trimillesimusoctavus de meteoris igneis. Trimillesimusnonus de meteoris aereis. Quad

Remota et prima: Remota sūt ypsamet corpa vaporabilia et exhalabilia: prima vero sunt vapores seu halitus elementi sursū. Hec aūt habita p̄ sūt calor et siccitas ē vapor exhalationibus grōs calidi et humidi ex virtute agentis et communi nōie vaporis. Horū Corpora vaporabilia ex gbꝫ h̄ abelatꝫ grānt Nō sūt plura quam duo aqua vt̄ et qua grāt vapores et tra ex qua exhalatio. Quod vō non grānt tot̄ p̄ tra exhalari elementa quat ex terre et ignis sō ex sola tra et aqua ex p̄suasionē manifestū rēdit. Cum n̄ vapor sit p̄ segregabilis grossioribꝫ subtilior. hūd sumendus subtilissimꝫ. a transmutatione intentione caloris et nichil sit subtilius q̄ ignis, nec vllus habeat quartus humidus, aut p̄ calore intensibiles tunc erit combustio ysū nō sit corpus exporabile: et ipse de aere orīs grossi. q̄ tra sit humidꝫ ex natura sua et sal aliquem partes subtiliores separabiles q̄a n̄ eis subtilissimꝫ in gbꝫ quarto exhalationis et vaporū, nec ex ysis sunt exigue nichil p̄ terra grāt. Sola igit tra emittit exhalationes et aqua vaporabiles. patet igit q̄ a tra possunt segregari partes subtiliores a grossioribꝫ sicut dictum est in anothomia aforenotabꝫ q̄ a tra nichil remanet solide in sublimatione elevantis. Idem ex experimento de mari patet, apparet n̄ ex aquis nebulas seu quasdā fumositas colligi super flumina et q. parū elevent ex eis sit rōs, si alias dispositū sit, pruina, si adhuc subtilius sit gelando. vel nix si valtius adhuc frigus generet et hec de causa materiali.

CAPITULO SECUNDO. De forma inassumā Meteororum igit dicendum est. Tria n̄ assignantur a forma eorum elementorum ex gbꝫ exhalarūt seu halitus generati quia sunt mixti. siccū subtilissimū vaporosum humidū subtilissimū vaporosum et aqua vapor est. Et hec sō Meteororum Capitis. Hoc tm̄ nō sit universale. aliud n̄ de corporibꝫ exhalabilibus illic aliq̄ possunt rēdi in vaporem. ex. Nix exalat. Quod si hō possunt exhalare vapores ex lebis q̄ exhalationes rēdunt q̄ lēt talem q̄ arrident rationem causandi hō nō sit eas forma qua n̄ possunt esse reducte ad formam illam terbas tāl omnia alterāt vsum forme exhalationis q̄ exhalant a vapore tm̄ essentiā disponi scilicet ad aqua, q̄a sunt aliquid exhalationis exhalant a vapore tm̄ essentiā disponi scilicet ad aquā, q̄a sunt natū sicut vapor in aquā resolui tra exhalatio in terā, et hec imediate subtilissimū humidū sit calore et consignū leuitatis ac rarītatis seu subtilitatis.

DICO TERTIO. Quantū ad Cām efficiens Meteororum q̄ Cā efficiens q̄s. de principali agitur ea q̄ est substantia orbis celestis seu astri q̄ p̄ calidū lucidū, influentiā; et valorem substantialem elementorum alterando a p̄pria forma dimittendo et gbꝫ ad aliam formam substantialem disponendo, et formā q̄ formē gradibꝫ sicut aqua aqua ignis, plantā rē. principaliter seu Cā est influentia gbꝫ q̄ et creatorē natē non de communi et mediis seu instrumentis celestibꝫ Cā est influentia gbꝫ

Sexta sunt ꝺ̃ loca in q̃ by impssiones Meteor. q̃nanq; fra ſ̃t, Aqua, et Aer.
In ſphera ñ ignis nulle q̃nq; ſ̃t. Que ſ̃t q̃ alibi exhalatones et vapores a ſtrinc no
groſſit et ſ̃alig̃ aſſtrahunt, nec ad ire ignit abſumit. Ꝺ q̃ ſ̃t ult̃ pac.

DICO ſ̃ Aer ſub in q̃ Meteorologice impſſiones, q̃nq; ſolent ſ̃t
tra. q̃ q̃ non in orbe ſue partis ſ̃gualet. Hꝰ qualitat et rat̃ ſſpoſitionẽ in q̃by ꝺ
ñ partibꝫ ſ̃t magis crue mixta in alijs magis bituñosa ſulphurea, ꝺ videre in ipſo ꝺuerſ
ꝺ̃ionis impſſiones q̃ eaꝝ ꝺiſpoſitiones ſ̃gnantur.

DICO ſ̃ Aquam eſſe loꝝ ſ̃d impſſionũ ſ̃ orbis ꝺ̃ q̃ ex ſua nata frigꝺa
et humꝺa acqua cum aucẽnte elementis tra ſ̃t et aſſic̃ calore et ſ̃t alt̃ alterato Aere
ꝺanbꝫ ad hoc influentijs̃ colorũ omnis ſubſtantia, vel ꝺulcedinem, vel amaritudinẽ, et ſ̃milia
ꝺ̃ſſumat nutrit. ſuorũ ſubiectoꝝ pactis ſ̃ſtq; humore et alijs affectionibus.

DICO ſ̃ Aerem ſ̃ ꝺ̃ loca zonã mediã ꝺ̃ q̃ppie Meteora appellãtur ꝺuab̃
ad Aer in tres regiones, infimã, mediã et ſup̃mã: Infima ſ̃t illa q̃ tangit a ſuperfic̃ tre vel maris
et q̃ tendit uſq; ad ubi terminatur reflexio radioꝝ ſolis, qua cauſatur color in aere ubi
reflexus ambitus ca hũ vaporũ, ꝺ̃. Sup̃ma illa ſ̃t q̃ a ſſphera ignis ſ̃d maiore ꝺ̃ aeren q̃ frig.
tũ̃ magis hũ. minꝰ incalefit, et continetur in contactu ignis et pharetꝫ illa ad qua ter minatur
actꝰ calefactiuꝰ ignis. Media ſ̃t illa q̃ inter ſ̃d extrq; interiorẽ. Et ſ̃t infimaregio in q̃by ꝺ̃ loca
ſ̃t ſemp calida: ſunt ſub zona torrida, in q̃by ꝺ̃ ea loca ſemp ꝺ̃ frigꝺa. Et media ꝺ̃ ſ̃t ſemp
et ubiq; ſolis. et aliarũ cauſarũ calorib̃ in q̃ſa. Caua ꝺ̃ calorũ in infima regione ſ̃t tũ exha-
lationes calꝺe ex tra ſurſa aſcendentes, quas tandẽ ſolis in ꝺ̃ſſa actꝰ reflexus. Sup̃ma regio
eſt ſemp calidiſſima tũ calore q̃pio, tũ q̃ppe manẽs ignis q̃ propinq; q̃ ſua ardorẽ ipſum ꝺ̃ nulla
in q̃ꝺam parꝰ tũ ex q̃ppe natꝰ tandẽ q̃ ſemp ꝺ̃ ſſubtꝫ ignis circũuolitur. Media ꝺ̃ ſ̃t frigꝺa
et ſicc̃ ob cauſ, tũ q̃a vapores q̃ ex ſup̃mis ꝺ̃ſcendũt ꝺ̃ſcendo ſe ad ratiũ frigꝺi aeris ꝺ̃ ꝺ̃ſſipant
infrigꝺant q̃ ſic̃ infrigꝺati eo magis intendũt ꝺ̃ſcẽſum ꝺ̃ſſq; cũmob ſſtim cõtra ex parte ſuprã
ꝺ̃ ex parte inferiori ipſius ꝺ̃ calꝺi, tũ q̃a influentijs cor̃ſpondẽ
ꝺ̃ regiones ſup̃me calꝺe, ex parte inferiori ipſius ꝺ̃ calꝺi, tũ q̃a influentijs corſpondẽ
in iſta regiõe ex ꝺiſpoſitione ꝺ̃ ſſrigꝺati inducit ut vapores ille ꝺ̃matꝫ comodꝫ
in iſta regiõe ex ꝺiſpoſitione ꝺ̃ ſſrigꝺati inducit ut vapores ille ꝺ̃matꝫ comodꝫ
in ſſluuias reſoluj poſſint

SECTIO SECUNDA
De Gallaxia ſeu Circulo lacteo.

QUAESTIO.
Quid eſt Gallaxia ſeu Circulus lacteus et

Hec cerũl ꝺ̃ Gallaxia ꝺ̃ loco q̃ ſolet ab autorib̃ q̃ ꝺ̃ q̃ zona loco ſit ſituata, q̃a
nulli Veteꝝ putarunt ꝺ̃ ea ex Meteorologicis impſſionib̃, ſ̃ quas in orbe q̃ ſphere Luſ. ſphe loꝝ
ꝺ̃ Ariſtotel numeſſte ꝺ̃ſcribit. Meteorologicoꝝ lib. 2 cap 6. ꝺ̃ orbe Gallaxie ꝺ̃ ea ſſe in orbe ſolis in
aere ſ̃t in loco conſtituta, conſtare ex lucidis et obſcuris inequalitꝺ̃ſ̃ in illa parte q̃ ſ̃t ꝺ̃ ad
et ſtellis. Attribuitur a multis ſtellarũ q̃ orbis ſeminatorũ ſeu ſſparſorũ. Quãt hũ ꝺ̃ Gal. Ob
ꝺ̃cem ſenſſe alq; autꝰ antiqui tranſlatio q̃ ſſtellar̃ ille ſ̃t calor: ortũ q̃ ꝺ̃ſſt ex illa vel
ꝺ̃ ſſtellis ſimilitꝺ̃ ex ſtellis ſeminatis. Et ſ̃t ſimilitꝺ̃ ſ̃ſſtit ex ſtellis ſeminatis. Et ſ̃t ſimilitꝺ̃ ſ̃ſſtit ex ſtellis ſeminatis.
ꝺ̃ ſſtellis ſeminatis. Et ſ̃t ſimilitꝺ̃ ſ̃ſſtit ex ſtellis ſeminatis. Et ſ̃t ſimilitꝺ̃ ſ̃ſſtit ex ſtellis ſeminatis.

equos solis solares gubernante. Quod dixerunt de una gna Apolle ad Zizichby
quiquam, dna una quia sol oppressit frigora hyemis q̄ estiua fluvios aperuit ad
mandum. Or quo Duaz. de Ponte Eleg. & alij assereb. Virgilia lactis Thomas chaucer q̄
vocat stellam lactem ab Ethnicis creatam. Vulgaria vo Francie non nisi fabulosa &c. esse. Nam
Arator ad vocē, vel via sci Jacobi in Gallacia. Sed hoc fictionibz vt mihi, & rem Poeti
ghuenibz relictis ge in ipa veritate de circulo lactis sit videndū. Circuly lactis expediam

DICO 1o. Galaxia nō est nata Elementaris sicut nō constat ex exhalacionibz
et congregat̄ ignis in loco Planetarum Ibi. Quia alias ex talibz constaret tūc nō stingi in loco
gelabili apparet nō nō semp equaliter a remotis eque possit exhali exhalacionalis aliqua nō mihi
aliqua mihi et inaliquo loco plus et in alio minus exhalat, dicit si in aere esset tūc nō ex qualibz
mihi, quia apparent q̄ cū stellas transeat sint nec sonetis q̄ est in aere, si nō aspiciatur ex
diuersis mundi partibz non ita pualis cursus dimitet; aliq; de stellis circuly lactis oriby obviaz lo:
cando cōstitue sicut explicatum compertū est q̄ radia stellarū apparet incurvata sic q̄ dissipa:
antes ignis q̄ aliqua vaporum, & sagitte sagittarij et cauda scorpionis, Cathedra Cygni cauda
et medet geminorū. Sōn est in loco cometarū nec ex talibz cōstatur

DICO 2do. Circuly lactis nō est albi quid in sublunato & in ultima sphera, in
dorent cōuntur tres Ibi. q̄n Matheus. et q̄ haec loc ex motu talis orbis destruitur secundū q̄
gelus cinereus tallū inquantibus in eius sphera dissidā a stellis fixis

DICO 3o. Stabilis est circuly lactis nihil aliud esse q̄ quid multitudinē minutissimarū
stellarū inspectibz oculis ex quo apparitus, ita vt ex multa refluxione lucis discerni non possint,
q̄ habitis in circulo esse partes rare densiores nubij et stellarū lumen fortē, nihil in alte:
ras quid sit stellarū decoy minus splendentes sunt et manifestant. Or quod sint partes rariores mi:
nus densiores lucem solis; unde sic dicimus post. Circuly lactis est zona obliqua orbium spherē
in qua partibz discordy albedines et horride circuli lactis.

Circuly lactis Dest

SECTIO TERTIA.

De Impressionibus ignitis.

QUAESTIO PRIMA.

Quid sint vocentur, et quid pnuntiet Cometa

CIm circa alias ignitas impressiones principaliter locū obtineat cometa: dei de ipso & huius scien:
tiae agendo questionis rem ipsum primis. Vo q̄ sit natus cometarū ex qua q̄natur: secundo
circa q̄ sima. Se quo modo sint q̄ vocant. Vo dicimus q̄ q̄ gnationis principium existit ex ipso. Quantū patet
ex dictis Arist. lib. j Meteo cap. 6. Sed de q̄natis ex talibz vaporibz grossis et insipidis; vñ cometes nihil
est aliud quid exhalatio calida et sicca et pinguis et lucida aberrans in suis gradibz q̄ sub astris
elevatis a sup̄no aeris regione, ibiq; a motu eius superioris & ex exhalatione fixa q̄ continua ad stellas
plumas et ignis, quando simul ex vapore humido possibile ex siccis, subiecta nō exhalationi ascen:
saturi, & elevatis ad sup̄na aeris ignis q̄ntes in media regione aeris ardēs, possint q̄ antiperistasim
sicut fulgur seu corruscatio durare hū nō possunt q̄ sit frigiditati inferiorum, accidit ejus in ultima
regione aeris a vicinitate ignis. Hinc ejus constat dicit stulte de falsam q̄ putauit cometam esse
animā ex stellis erraticis de quod nihil quod fuit Apollonius cum subscribit Seneca & Plinius
Cap 7 et multis Philosophorum quibus Christ. confutauit.

Sicd 2a Causam esse efficientem Cometarū aliud ē motum aliud q̄ motū
motu sit sol q̄ sub radijs tibi calefaciendo exhalat ac elevat exhalationē sicca, calidā, et vis cosa
es q̄a nō solum ejusmodi exhalatio ex qua q̄dam cometæ fiūt ed aliunde ex alijs mixtis subiquen ut ignem
tus exhalationes sed ipsi vaporis quodlibet. Edes dē ipsi motu et quies, vndē ipsi motus q̄ primo
ob eam nō est simplex regio ignis nec tamen Locally sic, q̄a ista est pars huius Cometæ, sed quia tota cadē
inflamari ipsa exhalatio ascē ad sup̄am regionē elevatur, q̄ si fuerit in medio grossior et in
quarta ignis substantia rarior appareat quasi fumus; q̄a est mixta cum et
subtilis et hinc ito exoritur, et is ignea caut ad eum conservatur; q̄ij mediocriter crassa et raro
rit densa, ingrij q̄tenus ad eam deducit ibi cruda; quasi pars subtilis fuerat ingressa et calli
ex hac possunt accensa fiunt cometæ ignis et vocati Cometæ.

Dico 3o Cometæ plerūq; culminat ipse autumnali Ratio est q̄a hic calor est attem
generatus ex quo vehi suffitus ad exhalandū et elevandū ossa ad sup̄ma aeris regiones, atque ibi quarta
amij rationis, nam hyemi exhalationes si quæ exhalantur q̄a sunt nimis humidæ nō possunt tunc instantia
deferi calor nō est tanta hic q̄ sufficiat ad elevandū ad tantā altitudinē regionis, ipse enim ad refrenandū plerūq;
nec vsq; tpe solent culmij: in estate ed nō fiunt nimis ipse aeris crassis set ipse nimis extenuatus
vis sol ad in exhalationē, ideo ipse nimis subtilis et ejus exhalationes ex brevi solis cursus, nam
ipse intensissima frigiditas nimis regnans ibi exhalatio sum aliquid refrigeratur simul cum calore
amittit virtutē et cumpit gravitatē, ob quā nō valet ultra ascendere.

Dico 4o Ex apparitione Cometis multa inuniuntur quibus cognosci q̄ssunt.
Jō impiis furiatis vendicā q̄ nō exactē vt ipsis cordis qua ex exhalationibus ejusmodi mixtis vaporibus medijs et ignitis
expiēd deus q̄ quotidie cruciat et hos sceleris ordinarij ordinat Christi exemplis, quod tpe cum regnaret
Herodes Jpe de vita tanta impietas arripuit set strictis et lapidem ingens magnitudinis ab hinc annis
monte traxerit ad hostes flumen Granicū: interdum ejusmodi hinc tempestates magnas q̄ habet caput
quantas furore vendicē Jesus q̄ prosperitatem scientes et hic sceleris sui q̄ ipse cometæ tales mouent ex
ausibus typis extractos ex quibus partibus hic subtilissimi et vaporosi ebij frugeq; nutrij solent; et pmas
hac Cometæ animas morbos, pestilentias et alia hujusmodi varia vitæ incommoda et hos ipse imperatum
ac infestos aeris ex ipsius sunt ate et vaporibus ipsis ac exhalationibus vendicatis q̄ calore ac hu
respiratu animalia pulmonibus debili, q̄ calidiora. Pro natura ed hic motus q̄a dies exhalationes quæ
calorē attrahuntur libertas et nō ex ipsi q̄tenus inde nisi nō ignitæ, vnde pars eruptione hinc constituit.
Possunt ed ignobiles q̄gnosci ex Cometa bella et pestilentes q̄a hic tpe fit excessiva exhalatio
suffusa q̄ calorem h̄ inflamari opus in corpi humano ederit huic calorem q̄pos ad istā ex vndi
ipsi et vesicas ex bilis et sanguinis: hic postmodū sequitur variationes dominorū motus regū et alia
multa incommoda: esse hi nō vsq; culminat ita quo cautij vel alte cauteij ex nō possint, sed quod hinc ad
talia exitus temporis aeris ipsi portenta animalium indicantur.

Dico 5i 6o Illa stella q̄ in natali dñi Christi dñi venerit Magos q̄ ad sacra
cunabula Jesu nō fuisse or quā Cometa, sunt nec de nitro stellarū firmamenti quæ semper S. Pres
ed fuit vnus quorum et ipsius Meteora fuit vel aliqua substantia delata q̄ Christo insignis nati
nali regi regū a Deo creatoris et quidē angelum ad Magos delata vel ipsi S. Thomas ipsi. Hom
in Matth. Cap 2. Fulgentius S. Grego: Nunq; ipsi fuit angely inspirat et deinde ministrat q

QVAESTIVM SECVNDVM
De alijs quibusdam Meteoris ignitis

Praeter accensiones cometarū q̄ diuty solent durare in aere continguit alia ejus

euane scintelle vt ignis ꝓpe bindebalancia, fax seu lampas, cometa saltantes, ꝓpter discursum ignis fatui, Helena, Castor et Poly, Draco volans, Terremotus, Meteora fumida et aquosa, Impressiones aeree, Fulgura, Tonitrua, Grandines, Nix, Pruina, Venti, Nubes, Arcus pluuie, Iris, Parelij, Virge ardentes ex nubibus, Stelle cadentes, Trabes, Capre saltantes, Ignis fatuus

vt pose Contra fulgura seu Coruscationes et fulmina Ar gubg sit

QVAESTIVNCVLA PRIMA
Quid sint, et quomodo generantur fulmina, Tonitrua, fulgura, seu coruscationes

Omnes vnanimiter fatentur aerea Tonitrua, fulgura ac fulmina generari. Sola in primis dubitatur Quæstio, vnde ortum habeant, ac quomodo generentur. Ego breuiter dicta aliquot expendo

DICO 1o Fulmen nihil est aliud quam exhalatio sicca et calida, quæ ex nubium cauernis violenter erumpens, et per aeris crassitiem transiens, ingentem sonum et fragorem excitat. Ita Aristoteles, Plinius, Seneca, Lucretius, Ouidius, Lucanus, Virgilius, Plutarchus, Basilius, Ambrosius, Augustinus, Chrysostomus, Damascenus, Isidorus, Beda, Rabanus, Strabus, Walafridus, Lyranus, Dionysius Carthusianus, Hugo Cardinalis, Thomas, Caietanus, Ferrariensis, Conradus, Albertus, Iacobus Almainus, Gabriel, Biel, Ioannes Maior, Ioannes Mensingus, Ioannes Eckius, Ioannes Fabri, Ioannes Cochlæus, Ioannes Dorpius, Ioannes Gropperus, Ioannes Nauclerus, Ioannes Stumphius, Ioannes Sleidanus, Ioannes Sturmius, Ioannes Sleidanus, Ioannes Sturmius, Ioannes Sleidanus, Ioannes Sturm

Quidnam sit Iris, et unde oriatur?

Ante difficultatē hoc est q̄ suppone no uū. Omnes colores q̄ uidq; q̄ in aēre spectantib⁹ apparet nō sūt uere colores gaudij resultāt ex mixtione clārit⁹ cū formis aliis sīt à tota illa cū colore q̄ cernit in nebulosis. sūt formalit⁹ lumina tractabilissima q̄ diaphana nō sic uel sic disposita aut sic uel sic reflectēdo. Cuiꝰ ille ōnes impressiones aēreas q̄ colores quidq; apparent dicim⁹ esse illas q̄ celitus ones non minꝰ quidē uere q̄ difficultate exeunt. Cuius ipsam omissis aliis opinionib⁹ q̄bus in re, uidet⁹ cū Comūi Peripat⁹ scholia sic explicandū esse aliquat intuebor.

ad Iris duo concurrunt

Primo Iris nihil est aliud q̄ nubs multicolor in nubē aēream ex reflexione radior solis oppositi ortūq; apparēs. ex hac definitione patet duo ēē duo requiri ad Iridis essentiā. Primū ut sit nubs multicolor ex reflexione radior solis, illa uō nō cadit in nubē q̄ est in ipsa regione ignis, nec in nubē q̄ est in aqua, nec in nubē q̄ est in terra, sed in nubē q̄ est in aēre à luna, stellis, cometis, nō tū in nubē q̄ est in aēre à sole. Secundū aut est q̄ Iridis est illa multicolor species apparens ex reflexione radior in forma semicirculi, seu nō rotundi, pozhonis circuli: hoc aut sunt quinq; in ipsa apparentia colore, sūt rubeus seu purpureus in summo crocei in medio, in imo uō viridis. q̄ aut contingant ex diuersa reflexione radior, sūt in nubē sit exigua opacitas, sicut est in fronte oculi, hic apparet color purpureus uel rubeus, si uō medio crocei q̄ est in medio nubis hic effigiat Croceus seu puppureus; si aut sit adhuc ior opacitas circa q̄ est nubis hic apparebit viridis; ipse in coloris scitu nō seruit aequalitas in apparēdo, ita nec ruber ordo q̄ q̄ accidit colorē multiplicari ita q̄ nubs adrugat purpureus, clarior, vel purpureus, crocco flauus, sicut patet oculo, cruciatus, manu aspectus, sed ī dispositione nubis et aeris satis dispositionis varie et cū eadē materia creari Arcum, vel nullum uident Arcū. q̄ Aristo. de Iride Mille nubis cum tribus coloribus solis colorat.

Secundo Simul cum ipse grossitie q̄ q̄ arcus apparēs Iridem esse circulū uel circa sit uel in circa sphæricā, q̄ est. l. ad centrum uisus ita q̄ linea ducta a sole alta ad ex reflexionē sit et sit ipsa erit ex reflexione pūcti, unde sphæra non in tota nubs colorata apparet sed in q̄ada illi sphæricē et multo minꝰ ipse in qua colores uidentur quasi in imagine quadrangula sicut ad in alio et alio oculi sphæricē sit in medio oculi puta in loco pupillæ et sint nubes, aqua q̄ Iridis impressione unā ad oculū alterum ad centrum et ad solem unde Iridis species exprimit. Cetera q̄ prius modo dicta sūt Iridis communis intentionis colores q̄ oppositi situs respectu colorū sufficientis; huius ratio est q̄a superficies in qua Iridis species est longe infra superficiem, alia ideo ex tali positione et aequali dispositione nubis contrusta similem colorum uidi positionē alia q̄ contingentia ad alios superficies Iridis cū simili colore resultat.

Tertio Iridem ēē nubē signū pluuiæ imminentis nō inconsulte iam dictis nisi aliquando sicut dictum; ita Christ sect. 12. q̄ libello de communi sensu (Aristo.) id quod mirabile sit signum pluuiæ sequitur dicit q̄ Naalad q. Cap. 6. Cum ingressi a mendis sitis magna via aquarum sequitur et si arma arcus ad sagittandum reuelabit, et tria ipsa Iridis q̄a Iridis non resultat ut sup dixi in nubē nimbosa parata ut ex ordine ejus, et si fuerint duæ Iridis ei ordine opacam et obscuriorē plurimū indicant. Idē ut quod sit signum nō futuræ pluuiæ indicat hiemis erit Christ: l. à dño. q̄ aut aq̄ post arcū solent cadere nō multū sed simpliciter accidit, huius ratio est q̄a nubes q̄ Iridē debent esse nubes non multū

addita

dominabatur. Sed aliquibus dissipata, vt aliqui post in gelu ros. pluuia. Quando nubes densior in
fuit aliqb exhalatus huc ibi apparet. Iris.

QUO 40. Quod non nati sed exhalantes ex inferiori Oby signare ita patet
aspicio in mare diuersi coloris. vix quod missus Diuina fecit Noe. Sen. quod Deus mihi posita in
nubibus et sint signa futuris ita me sint tum, cui obscurior coelo nubibus apparebat arcus nec
in nubibus et ferrumbre fuerit nec, videbis. ac. Stoi. Quod et Sac. Scripturae testatur. Arcum meum
Signum et alias vt quasi signum tale plenum et effecti tales soles reflectentes tamen ad rotorum
nubem ideo dicit. Arcum meum Iris apparuit, placuit Deo ipsa in signum futuri assumi. qa
sunt arcus diuersi cum chorda et sagittis et significant diuersitatem Dei, elya Deus, vt per assert
inuersum est. Sunt corda ac sagittae ondebatur misericordiae Dei; hinc ejus Dei misericordi volenti
humanae qui non straue assumpsit in signum pacis. Quem quasi arcus qui inuersus ablig
terra et sagittis: dor expressit scripturae Gen. Cap. 3 Dicitur hic et hinc cum qui sunt illa Gratiae
gloriosi in aeternum, qui fraus coelum in arcuatu qui sunt, many excelsi appartenent illi. vt.
Haec de Iride pluuia Dei ista legi quasi Aquae Hesiodi Iamelli tract. 7 sap. Methrid

QUAESTIUM SECUNDUM

Quid sit Iuuaco, Hiatus, Halo Parelia et Noe

QUARTO ad quin. QUO 50 Contingit nonnunq in aqueum signum alicui quae da exhalanti
aduersationes et vapori indeq. aliqq. inflammationi qui ex frigidi insolitate in ipsis in aeris magis
condensato quod in partibus aeris, unde cum illuminantur ceteri qui coarctati non illuminato modo
exhibent consueto; vno simul duobus aut tribus coloribus quasi modo sunt pictores: vt aliquod qui fundatur
nubi. i. quae similis de pigmenti, circa ipsa coloret tunc sine aeris qui circuli in medio colorem
assumens et obscurum gignit, et hic apparet quasi quidam pulcher. aliquod qui fundi similis huic
de Iride, qui consistit in aere quod si in magna quantitate fuerit dicitur Iuuaco: si vero
in parua dicitur Halus.

QUO 60 Halj seu Aeris nubi et aliud quae vapor collecti qui modo circuli potissimum
circa radios diuisos lunae, aliqn ad solis et aliqui Claudiani sed rarius, frigidi fit circa luna
qa sol vehementi sua irradiatione et calore dissipat et consumit illos vapores et qui solis esse vi-
mussim, vbi sic aut luna et alia astra qui temperabiliter irradiat. Contingit ab aere qui ebo et humido ex
elevatis vaporeis pulcherrimi radiis coelestibus, quam tales naturae qa qui sole amplectit similis naturae
quam, interdum elevantur, et frigoris ibi in primagine ac fine noctis quod in aeris, et rarius in qui diei
ac brumae qui excessum calorem et frigoris, quod in aeri et nubium qui est aeri temperatior.
Hae vt expressis si fuit inde stante in suis partibus ita quod quarter abrupti circumdatur, hic signat
exhalationes qualibet ex vaporeis et sequentur verbis: si vbi quaerit constans et appartent ex aliqua
obscuritate. i. virtutis qui signat futurum pluuias, quod si declinando ad aliquem qualitatem disposita
sequitur differentia qa vaporeis iam in congregationes in nubem et fiat pluuia

QUO 80. Parelia de quam a Graeci παρηλιον. id est juxta solem est imago solis
apparens in nube iuxta solem simul in spectabili; contingit vbi aliqui quod in aeris i. ex in aeris solis nubes
opponatur a latere ibi solis radiando de qua una est sol. et alia quarte terminata duo situs et obscu
ritate qui modo spicula, et hic sol in quae sua tinguens tegendi in spectabili, qui post modo ad oculi
aspectabili et sibi se qui sentit in eos imaginem. Hic apparet quasi duo sol. i. ex gloriosi

p̄dm̄ pluritatē nubiū dicto modo dissipetur.

Dico 2° Virgil de quib⁹ hic agimus nō sit alius quid medij solaris q̄ formata nubes esse suppositum sic p̄dm̄ vulgariter gētes, ac hoc ignis celeste humidū apparens, dicūt nō ferri ens sed aliqd vicinū aliqd remotū q̄ nemo ad p̄dm̄ exponendū nubis. Et hoc de affectionibus in aere.

SECTIO QVINTA
De Meteoris Humidis ac frigidis in aere gnatis
QVAESTIVNCVLA PRIMA
Vtrū et quomodo generatē pluuia

Per pluuiā non intelligimus hic aliud quid nubes in aquā resolutū huiusmodi quo est facile quibusq⁹ cognoscere sicut quid sit nubes et vnū præterea, intelligat de hac ipse.

Dico 1° Q. subtile nō aliud quā vapor aliquis solito subtilior ascendens ad medium l. in summam supremā aeris regionē elevatus, et a frigore contractus, l. nubes, l. illis regionis adherentibus, horū vaporum quidā sunt feruentes et leuiores qui subtiles et insensibiles vocantur, qui ex ipsis ob defectū humiditatis non ex primunt aquā: alij sunt crassiores et magis rorigeri scatentes, et hi sunt resolubiles in aquā, eo modo quem infra dicemus. Dare hic fundamentū est. Aliud de nube et aliud nebula, quā hic est exhalatio subtilis seu vapor nubis, emanans ab ea et comitans quasi pluuiam circa eam superficiem; seu vt dicunt: vocat nubes subtilis quā rosetē ex subtilioribus humoribus, quos facile radius solaris dissipatur et euanescit; quod si fiat vaporosior quā humores crassiores sunt cruciat circa loca humorosa putā circa fluuios, prata, nemora etc. stagna, appellatur caligo, quā si radius solis dissipetur sicut est futurus serenitas quā nubis euanuit. Et ad sensū apparet contingit pluuiā nisi a vento dissipetur. Cæterū si grauior quā nubes remanet in aere et simul nubes dissolui ipsa, hoc cū generabilis nubis in aere esse ab ordine solis l. alicuius syderis elevans ipsa, hic ipsa mali ex parte ipsa quid ea tabula. Est grauior et densior aqua quā ea est exhalata supinatas ipsi, ita de nubibus diuersis.

Nebula differt a nube et caligine

Nota differentia

Dico 2° Cum vapor calidus et humidus ortus calore astrorum ad medium regionis l. ad ipsum continuū gruerit, ibi a frigore addensatus et coniectus in nubem si vehemētia a frigiditate comprehendat insistat resolui in aquā et tanq⁹ guttulas decurrat credit; hæ si guttæ minutiores fuerint et vanescat de nubes, sicq⁹ largius et vehementius descendant de nubes: si maiores inter absistat pluuia nominatur. Sed aut quare guttatim in frigida regione cadant ipsa ratio quia eis modus figura conuenientior est ad resistendū aeri, quā quotat. vndiq⁹ ad se natū in illam conformat et configurat si nō angulares esset ab eis aēr ita angulis qui sunt quietat debilitaret retinderentur, et sic bi ad septēcā figuram redigerent. Cæterū contingit aliquā ipse resolui modū fluuiū, alias fluuiū quod aliquando lapidē, carnes, sanguinem, lac, piscibus, ranas, vtilia dant. Ita Livius, Dion. Cass. lib. 3 et lib. 3 Plin. lib. 2 Cap. 56. Cic. lib. de diuin. et alij. ac ipse met Christus refert Jo. Meteoricus. 2 Reg. 4 grauem lapidem de pluuia decidisse in Gyptaria scribit. Alb. ad may q̄ p̄dm narrat aliquid de pluuia dicendo ne virtutis, verū de his cum de ea materia tractabimus est sentiat. Et ita quod ad narrationem alterius de virtute non est vtilitas possibile mixti animalis et fœtus fuisse quod non nubibus seu si aliqd in eorum credam sabis est ex aliquo loco sublimi ventus rapuit et delatus et ibi pluuia deiecit: ut de lapidibus dicitur et carnibus qui pluisse refertur: at vis ad carnibus sanguine, lacte nisi referamus ad miraculū oportet credere. Ista cū vnū ri nolumus ullo pacto istis habere, qui nec refert primarium vtale: alij vtile, est sentiendū nō fuisse in eadem carne sanguinē et lac sed aliqd simile ipsis, l. ab eo vno loco in quo fuit copia istorū humorum abrogata, et ad pluuiā in alio deiecta: sic hic est mūy q̄ fabulis. De grisolite vō et granulis quasi pluuia apparentibus dicit Agricola, vel quod ex vaporibus q̄ mutat et exhalationibus alterantur calore, ex nubibus grandior, et nubibus Zosimus in aquā resolutis sendant: vel ab sunt Alij Philosophantes non

Quæstym. Secundum
Quid sit. et vnde generetz, Nix, Grando, Pas, et Pruina.

Q Vattuor hec spēs impressionū aeream cōstituūt quę materiā habent puta vaporē, pruinā dico est quidē sicca fuligo quędā exhalatiua, similis ei causę efficientis. sc. de terra vnde agitur eiby sicce sunt: pruinę hi dicē exhalationes siccę fuligiosę dicuntur, hec in processu exclusionis quę sc. precedit. et ipsa gelatas nubes

Dico p̄. Niuem nō aliud esse q̄ nubem ex vapore et exhalationibus p̄ frigus aeream congelatam. generā aūt ut communiter in media regione infimā partis inferā nubis pluuiales. aeream congelatam non rotundatur sed p̄ modū pilule nubis et propter ea aerea bullata ac edes ob nubis aeris

particula a toto, quando ꝑ sit ex mutua dilatatione, & non remissa in glaciem, cuiq; gelu ꝓxima frigore congelante, ac tanq; corpus alienum ꝓpellit; solet aut̃ glacies magis & magis ambire & strictius stringere, gaudet maxime aqua pura & limpida, & ꝓpterea ꝓmptissime congelatur, & ꝓpter ꝓpriam tenuitatem & subtilitatem ꝓpellit & frigus dissolvit, & quamvis aqua pluvialis

verāc, solety adhibite gallice capraue vt refert Xrist. q̄ depasture illa folia, in q̄ssimodū ex
pressū sit gustatū suauissimy est saporis & odoris ad multū conducentis ad medicamenta, vt q̄ dantur
plerisq; medicorū

SECTIO SEXTA

QVAESITVM VNICVM

Quid, et quot, quales sint Ventorum

Extra sunt in Ventis q̄ extra vocabula in Meteo. lib. q̄ pagg. solent, tū ab Aristo. ab alijs q̄ tractari solent,
jdq; q̄ntum de q̄ re ad tale quale sint Venti, extra quod omissa multorū antiquorū sent. quorū aliqua ipsa net
Aristo. de situ et Met. Cap. 13. et 2 met. Cap. 4 et 5. vti de nauigatione Hannonis et Himilconis q̄ vento de flando
abrie extra terra sint impetū abrie fluuios ascendat, ita quod venti sūt ipsi cum vulgi credit. nihil
sit aliud q̄m aer motus; aliae Democriti alij Stoici refutarūt, et vitruuius q; lib. 3 Cap 2 sue architecture
scrib

O cuidem cui[us]dē ventꝰ appellat Zephyrꝰ q̄ est humid⁹ & frigidꝰ. congruit cōplexioni sanguinis spiritui placidꝰ & cōmun[is] homini p meridiē hūc deliuante solo & arbori in autumno ac vere fecundꝰ ag̃ros & plantas, vñ & Zephyrus quasi Zoiprous a vitā ferens. a lubrā humoꝝ ortus. Complexioni cōuenit Boreas q̄ est frigidꝰ & siccꝰ. spiritꝰ n̄ a locis frigidissimis sit & montibꝰ niuosis & glacialibꝰ exurgat flatus suus, & dissipat nubes ac serenitatē inducit, seruit cōplexioni melancholicꝰ. Auster meridionalis cōtrā & Auster q̄ siccꝰ oppon[itur] estꝰ humid⁹ & calidꝰ q̄ flat loca sol. vpiacentia. Sit Zona torrida & maritima & Auster insalubris existit & pestilentes & putrefactiones aëra corrupit, nebulā nubes causatꝰ morbos p̄hm capitis & dolores, congruit complexioni sanguinis. Hic q̄ dr̄ Cardinalibꝰ diuersi quidē licet collaterales ex q̄ magis quibꝰ sequnt in quartis & portionalē ad hāc puncta orbis solis sit hyemalis & quibꝰ solstitiorū; puta orbis solis & orbis hyemalis & orbis vñ orientalis & occidentalis & flat a puncto orbis solis hyemalis & quibꝰ solstitiorū sit subsolanꝰ & hic collateralis albus & dexter q̄ flat a puncto orbis solis æstivalis & vulturnus quasi volatus p terrā, albus a simplicē plantā a puncto orbis hyemalis & vocatꝰ Eurus & Eurus. & sit orientalis & occidentalis. Item similiter quartis cursus solis situantur & collateralis & vocatꝰ Zephyrus & auster in puncto occidentis æquinoctialis & simpliciter oppositis subsolanus, duobꝰ hic collateralibus albus a dextra & auster in puncto occidentis hyemalis & cōtrarius & vocatꝰ. albus & sinistrus & auster in puncto orientis æstivalis & vocatꝰ Circius. hic puncta & portionalē & septentrionalē & sibi oppositā meridionalem ita quod in puncto septentrionis qui oppositꝰ diametralis meridiei quia inter[ior]ibꝰ puncta a quibꝰ spirant subsolanus & Zephyrus collaterales ventꝰ cardinalis qui & Thrascias hic collateralis & Circius & qui oritur & occidit & hyemalis & contrarius & Auster hic collateralis & Eurus. Porrō a parte meridionali in puncto terminante diametrū duas a parte septentrionali oppositā orientis ventꝰ cardinalis vocatur auster hic a dextris collateralis Eurus & Eurus sinistrꝰ nō dr̄ sinistrꝰ nō dr̄ eurus: hi ventꝰ tres cardinales q̄ius collaterales & ut melius memoriæ in hexametris versibꝰ describantur.

Conspirant Aquilo Boreas & Corrus ab Arcto
Auster ab oppositis Africus Eurohotus
Flant subsolanus Circius Caurus ab ortu
Octidus Zephyrus Circius et Libonotus

Quæ aut horū sunt in orientē & q̄us quarta sibi opponantur ut melius cognoscantur sequens figura ostendit.

Quatt ꝓpositoꝝ ibi verisꝫ sunt ꝛc alij quos recenseo maxime qui nauibus quolant acte observandi
intermissi ruscb ꝓpositis placuit alios ibi quod nisi ad 32 numerū ꝑfectorū excrescant. Ceterū hoc nobis
q̄ antea hoc mouit q̄ amur nihil ꝑsit vt nauibus, nauibꝰ relinquamꝰ.

SECTIO SEPTIMA.

De Impressionibus aqueis. QUAESITUM ꝑ

Quæ sit Cāu in maxi moto maxime fluxus &

In ꝑsenti materia circa substrui materiē q̄da assumi alteā solent motus et fluxa agitantur hi ab ipso
motu Qui hi ab alijs ejus effectoribus, vt ex de origine marium, de Corruptionis, de Numero ꝛc de nouis
ipsis non multa inferri nouo breuiū vno aut alio duo resoluemus: Et quis quarat ad origines marium reducta
Et breuiter alterationes nobis q̄ Christiana fidei ꝛc censetur vt in fallibile ex suppositione quod sint vnus et alius
Elementi ptis ex aqua et materia sui esse initium a Deo accepere rub, vt patet Gen. jo. Possit hi hic dubitare
nū in principio totū hoc fuerit coopertum aquis an vero contra q̄ modū latis aquis vt existimat Abrahā: sed nō
in hoc est multū immorandū: breuiū ad obseruandū ad fines dicta Dei festinet. Aquas in principio creationis
annuerant hoc cooperisse patebit vbi quidē Diuina congregatio ad vnū locū in ~~aquis~~ appellatas fuisse
maria et hoc est conformiū diuersis & ꝛc formal S. Script. in Exod. quū de Nilo et alijs fluminibus
Scripturā et Theologi Cetū de numero marium eorum ab Hydrographis determinatur existendo quatuor nō plures
esse quā quinq; scil Mare Oceanū, Mediterraneū, Mare rubrū, Persicū et Caspium. Oceanū omnia vastitate Maria sunt
et magnitudine superat, et solet varijs nōibus appellari, vbique regionū quas alit vt Oceanus Occidentalis
Occidentalis, Indicus, Aethiopicus, Libycus Britannicus ꝛc. Mediterraneū vero dicitur quia aquas in medio hūt
orientalis, Indicus, Aethiopicus, Libycus Britannicus ꝛc. Mediterraneū vero dicitur quia aquas in medio hūt
est disterminat terrā ab Europa et Asia quod vastitate Oceani, et similes q̄ reliquis regionū
agris circūdatur nobis, maxime Hiberniū, Galliarū regnū, Germaniū, Italiam, Graeciam, Mare rubrū
et Mare rubrū dicitur vel ab arenis rubris quæ regiones solū appareat vel aqua rubra velut alij tradūt fuisse
vel ab rubri nomen a Rege Acritreo quod non satis certum, sinus rubrum Arabia ab Aegypto diuidit
Mare magnū traditur est quam terrenarū quinquaginta leucarū. Mare Persicū sinus et rubri erupit ab
Oceano orientali in diuersis ipsius partibus, Indiam ad insulā Taprobanē quā alij appellatur insulā Dioscoridis;
Oceano orientali in diuersis ipsius partibus, Indiam ad insulā Taprobanē quā alij appellatur insulā Dioscoridis;
hoc nō q̄ Persicum fretū trucidatur circūdat in finis Lunaris cuius nec est minus quā quadrata
octoginta leucarū. Mare Caspiū quod et Hircanum et mathij Caspij et Hircanij appellatur, ex multa
parte amnes Oceano aut ipsemet Christ. Ex Strab. Matthæ. Caspio. Eudoxus dubij quidē a nobis à nauigatoribus circūij refert. Hic ꝓsupposito quidē nūrū marium quinq; altiorē ad motū ꝑsonis

DICO jo. Omnia Maria agitantur fluxibꝰ vēntorū nec in vna nec vno in altera quasi
et ita nō Oceana parte determinata, de quibus hi alij motus regulariores, quarū q̄dā est ab ortu
ad occasū, q̄ motus maximus observatur in mari Mediterraneo, nisi vt refert Plinius nauigatorū
Mediterraneo est motus nauigantiū ex Hispanijs in Britanniā quā i contrario, ac huius alia rōne quia
Mediterraneo est motus nauigantiū ex Hispanijs in Britanniā quā i contrario, ac huius alia rōne quia
quidē ab quidē aquarū fluxibꝰ vadūtur ad motū eapdē mobiles q̄ est aboriri in
quidē ab quidē aquarū fluxibꝰ vadūtur ad motū eapdē mobiles q̄ est aboriri in
occidentē. Et ab Scriptura in Oceano fuisse observatū a nauigantibꝰ ex Hispanijs ꝛc fuit Indicus, omnibus
q̄dā vō motus alijs vero maris est aboriri in occidentē q̄ fuit observatus ab in eas mare Mediterraneo
Adriatico sinu Dalmatiā, hic motus q̄dā auctori relinquunt ad inspectionē ꝛc latet ꝛc ab Indicus
minus probabile quam illud quod alij dicunt sect fieri ex alicuius ꝑsonis motu q̄ est a sa mobili
ad literam oppositi.

DJO vō Aigua Maria quaturn quidā mobl qui cuig dixy ē mobile Gpūcho, septies reuersū fuit, ēssit in angustō fretō inf Euripū Cōstā Boetie et Euboā Insulā. Ideo cauē qō talem mobē marie appellatur Euripus. qūr aliqui putāt causary ab ostio Ponti, qđ influxus et reflux tuā sedor non vt nulles ēssē possibile, verisimilig ēst fieri ex diuersis et latissima effusione maris Atlātici, in angustū compulsi et obstantibus aquarū et arenarū scopulis, nec alius q̄ subito dig̃ post mare tam immanifestā, quam nec ipse Christ natus cōtū sagacissimig snul ingenio altigē valens post multā donatg tūpis studio et labore id fecisse videtur. Ideā finiuit, ān quibusdā Christ. vō Stot Euripū Euripig Stot Aristotelem

DJO vō Qui stabilierē et essimā doctrinā de fluxu et refluxu maris q̄ nō ab alio ēssē chus causary quā a luna, vt docet A. S. 12 de ēst 17 g 3. quod ejus suppositū ab ēstrologis tunjā compti et exploratū, luna ī Stot dominiū sup humida sicut sol sup sicca, ga sup quibus cūq; regiōe fuit ori fontis ejus ēst mare elevatur luna, mare ēssy ipsam inspit ascendit sicut fluxus vsq; quo pertinet ad punctū meridiei, de nūt et illa puncta luna dicitur mare ad refluit, in quo vō loco q dicē ēlē supponitur centro lunē Stot aqua altior quā in alio quouig. et talis aqua elevatio appellari solet tumor maris. Quo aūt fiat ēst tumor duas causas Ar. S. li. 17 reffert sectā, vna ēst diuinitā lunē mosse corpora quācūq; quotcūq; ad attrahendū ad se aquas maris sicut adamant ferri et ēssē sentit Albumasar ēst lib. Maioris introductorij astronomie. Altera ēst attractiua ferri et ēssē sentit Albumasar ēst lib. Maioris introductorij astronomie. Altera ēst diuinitā quā ēssy mar ypse q̄tum lunē ēst de cuius ēssentiā angulorū quod sanū rudy lunaris ēssentiā ēssy mar ypse q̄tum lunē ēst de cuius ēssentiā angulorū quod sanū rudy lunaris sicut aquā in principio orbis lunē et in medio coeli existentē, sed terrā ēst vta probabile sentit Alcomegarij quā Ar. ēmplentis A. S. Secundus ipse lunam cominchanel solet tale thema celestis ēssē mare ēst obscurum. illud quod adnotauit Federicus Reichenbergius in opusc. de fluxu et refluxu maris quatuor ēssē puncta circā q̄ currit luna, quod orientē, occidentē, verticē meridiei, et oppositū ad Antipodas, hos puncta q̄ currendo terrā quatuor causat mutationē in mari, hic fluxum, ibi refluxum. Circā hos quatuor puncta ā perimeter maris in alia quatuor diuiduntur, quorū q̄ ōnes ēssē fortes, debilia: inter puncta orientē sicut ja quarta ēst pars debile fluxus, media ejus ēst pars fortis fluxus, deinde punctū meridiei sicut ja quarta ēst pars debile refluxus, media ja quarta ēst pars fortis refluxus: vltra quarta sicut punctū occidentē erit punctū debile fluxus, media vō tota quarta erit punctū fortis fluxus. Demū vltima quarta sicut punctū circā nostros ad Antipodas ēst debile refluxus, medium vō vltimā quarte ēst punctū vltimū refluxus. Dō vbi luna cū sole existit in punctis fortibus, fortes ēd contingit ēssy mare, cū in debilibus, debiles: quod scire hoc at vtile in vsu ēst duo ēst in alio ēssē puncta, hic nō solet ēssē vllus fluxus nec refluxus, alia q̄ ad sana attinent nata, lege possunt apud Doct. Ibi.

† puncta q̄ circuit luna

QVAESTIO SECVNDA

Quā sit ratio salsedinis in aquis Maris

ANdendum ēst. Quānā salsedinis in aquis Maris nō ab alio quā ex mixtione exhalationū adustarū in vaporibus ortū solet attrahere elevari q̄ postmodū exhalationē sic mixtē in mare salentissime cadere et ēssentiā illius salsū. Salsedo ā cōtur et ortus adusto humido, sicut quā in terra sudore et urina, vbi partes adustē terrestres subtiliores sunt permixte humidis q̄ in fluuialē ex vaporibus elevant q̄ manē ēssunt salsē q̄ nō elevantur nisi subtiliores sunt et admixte sic vna cōtū amaro, elevatū in mari depurgatur salsedo q̄ pared cōtra aquā subtiliores ēssy ideo quā sunt dulces et potabiles. Quod de q̄mixtō exhalationū cōtinuō et ad vsum ēst cibi salsedinis aquarū maris ōnibus

Lib. Meteor.

Christ plumbi nascitur. jo ga mare esse desiere magis est falsum et nō ver huic et alia ratio, quia ga ab calore solis plures elevantur exhalationes. Deo quia maria sunt calidiores alie quod nō patet de alio capite quod ad capiū extinctionē calidarē et adjutarē sē dicit ga aqua maris est alia grossior unde pptia quandā grauiora fecit pōt. Quod aut alig fontes et fluui salsi inueniantur ut patet vel ga per trāsitū g̃ mineras salis, vel ga p̃ terrā adjacentē, vel denū ga p̃ infusū et virtutē calidā influa tra quantur multe exhalationes g̃ aliquas partes hui⁹ influamant, et sic ad fontales p̃ loca cognita tota quantur multe exhalationes g̃ aliquas partes hui⁹ influamant, et sic ad fontales p̃ loca cognita totas cuntes aquarū salsarū contrahunt et colorē, vn aliquē sunt amare, alig acetose alig calidi, salse rubre, subrigre nō.

QUAESTIUM SEPTIMUM

Vtrum Mare possit erumpere et facere Diluuium

Dico quod non est hoc quia dicit Scriptura sacra Noē Gen. 9. Non erit vltra aqua diluuij ad delendū vniuersā terrā. Quia si quod posset dari casus, quia ois aqua q̃ hūt cōtinet ad sua principia, puta elementa quod hic aqua sanū tenū sint alie partes sup̃ superficie hui⁹ globi, ita prima creationis habuit, dicimus nō ver impossibile hoc ga hoc nullo rōe vel auctoritate sacre scripture fundetur. Modo nō ad dictū Genesis nec ordinariā dei, potest non fieri diluuium: quod non natū gbaliter exist: ga lib. Meteo. Cap. 2. ga tale diluuiū l. fieret pluuia diluuiosa nō nō. Non ga tanta copia aquarū in aliis natū elementis non pōt. aliqn ee vicinior toti terre. et maria essent grossi in nobis ga sequeret, quod est ee virtutis nature de diuina tali hoc nō fuit natū. sed supernatū. Nam adhuc ga nō est tanta copia aquarū creata q̃ maria ad sic latū ad inundandū orbē terrarū omnium possit. Vide non ordinaria potest dei. q. 1. ga interest esse pastor et gubernator. Diuina sicut testantur sancti tēp̃, ti loquit hū apud Hebreos Cap. 9. Psal. 103. Terminū posuisti gn̄ nō transgredientur neq̃ conuertent operire terrā. Et hō multe diluuiū natū euenire nō possit, particularia nō diluuia omnigena et inundantia quinaria, Cataclismi, Ogygia, natū possunt et solent fieri et marina ex illuuione maris et fluuiorū circū. l. c. et testantur Hyperides diluuij passio et cura et Submersio Phesaie et Arcadien et Sicilia de impetu maris discedentis, ab Italia annali. Sicilie Cypri Asie minor. Calabrie. Corinthie.

QUAESTIUM DUODECIMUM

Quia sit Ortus fontium ac fluminum

Omissis variis errorib⁹ aliquorū placuit quorūdā putare tam maria quā fluuia emanare à fontibus tartareis. Dicūt origine sua ducere a profundis montis fontes et flumina à pluuijs recipi in cauernis terre. sed opinio ista erronea reprobatur hū ab Aristo. Meteo. Cap. 3. lec. 10. text. 18. à Seneca Naturali. Cap. 4. hū abalgil. Cū varijs aliis testimonijs. tum Aristotelis, hū ed alioqui Peripatheticorū.

Dico 1°. Omnes fontes ac flumina oēs sue hui⁹ immediate à vaporibus, q̃ reclusis in cauernis terre ex nimbis hui⁹ resolutione magna et guttatim in unū distillando q̃ euadat tandē ex hui⁹ capite et sic fontem efficiunt, alij hui⁹ fiat q̃ sit immediate natus fontis. sit vapor seu humor hui⁹, immediate ortus et natus est ex reclusis q̃ ad ubera se fissis q̃ saxis et hui⁹ pressis ad instar cuiusdam colaturatis et penetrat ortis postmodū in fundamentis hui⁹ montis, alij transit in sumitatē et hui⁹ in aquā vn̄ vnde montes potij solent effodientes aq̃ effossis fontes. quā nō mirū nō sit à nō elevato magis est quare aliqui non reperiant aliquet generentur in ipsis. quia ignis domandus exhibet tanta abundantia exhibet aquā, fluit autem continue quia quod pōt inclusa adhuc in aquā transit. Nec debet vanus scrutator alia supponēt, q̃ deficiente continuo densatis frigidatis cessabitur in aquis et sic desinebit alig dicit ga nō sufficiens fontis et fluminum

Dico cauꝫ dd̄ mādi remota ꝑt in ꝯtrā fontiby & fluminiby reputary ipſ̄ mare humectans frā & ꝯtinēs vnd̄ tractꝫ vaporiby repleñ.

Dico 2ᵒ Aqua flumina intrant oriuntur ex ipſomet mary, hoc inde veriſimile redditur quia Oceanꝰ omi ab ſpā ſua ambit, a ſeptentrione ad orientē, inde ad auſtrū & occidentē, poſſibile eſt ipſius aquas tranſy in multis locis eſt cauernoſa foraminoſa ſaxa, ꝑ tales cauꝫ in duriſſimis locis & ſaxis fontiū & fluminum origines, & hoc maxime hoc de cauſa de magnis & notabilibꝰ fluuijs ſy eſt Tanais Lybia Nilus; inte fluuios vniuerſi ill Sanctꝰ Pet̄ q̄ oriuntur fontes & flumina quasi ſui origine ex mary p̄ſas. Aug. de Ciuit. Dei. Cap. 30 Cū flumina intrant mare, nō redundat, ad locū vñ exeūt flumina redire tantꝰ vt ita dicam, ſalant & tace n̄ autoritate hui⁹ viri, ſcio hoc quod cū flumina intrāt mare, & hoc eſt ꝯſtans aliqua ſalſa ſpecialē; Quod vo ola exeunt nō eſt veriſimile aliquos ex his de aliqbꝰ ſalsis ip̄oꝝ ſtatuiſſe; imo hoc quod dicunt ex ipſaruꝫ illa autoritate ſequunt, nā dicit ſup̄ oriuntur & ſales, deſſe videt non poſſe ſermoē exprimere hoc ꝑſonis ꝓpositum. Cū flumina intrant mare, nō redundat; at ſi hoc eſſet ſalſa ſua eſſent, ſi ſalſa eſſent, ſalſa eſſent, quod nō ꝛeſ̄ cat mare vt ꝑſit ꝓpe.

Dico 3ᵒ Mare cāq eſſe origine fontiū quod dicunt eſſe flumina, ſtagna & nubes eſſe alias aqua fontiū corruſas, ex aqua ſalſa; fontiby ſunt denominata, vt Iordanis, flumen a Iordane fontiby q̄ ſunt ad radices montis Libani nascēs.

Dico 4ᵒ Varie diuerſe affectiones habit ex diuerſa dyſpoſitione tēr in qua generantur, nā quę ſulphuree caueꝛnę ebullūt, vel ex ꝓpꝛietate ignis ſubterranei, ſicut aquę ſolent tabere, q̄ vō a locis ſulphureis orunte, fingunt de his ſitis & alijs affectionibꝰ admirabiles fontiū, ex ignis ſolent tabere, q̄ vō a locis aquarū ſcatebꝰ attribuūtur, nā vt dicit ſcā ſcripturā ex operatiō ſpūs ſcī, lib. 13 de Ciuit. Dei. Cap. 5. Dicit apud Saramantā eſſe fontē q̄ inſtar tantꝰ eſt fluxꝰ vt lubꝰ nō poſſit, q̄ noctē tantū exhaurit vbi hoc nō cat, aq eſt ſanꝰ in ſpiritꝰ q̄ ſeruētꝰ ſitē extinguit, exhaurit vō aqua vt dicit alijs in ſpelūca cuiꝰ ego tāpꝰ multotiēs fuit ebꝛietatꝰ apud Aquinū q̄ fuit ego inebriat fuit, in Boꝛatia aut fertur quod ſint duo fontes vnꝰ flumen oꝛiuntur: Plinius. Solinus ad fort alter memoꝝ: narrat ēt quod q̄dā fluuius auꝛibꝰ albꝰ lanā efficit, q̄dā vō myꝛrā efficit et alia plurima admiranda tā in fontibꝰ q̄ā in fluuijs & lacꝰ nis aquis ſingularis ꝛelinqꝰ

Dico 5ᵒ Quare ad ſalubritatē aquarū dicē ex ſalubꝛioꝛa & ſuꝑioꝛes & ſubtiliores, ex quare vtrū magis quam ſtagnantes vt ſunt in lacibꝰ & paludibꝰ, videtur quod grauioꝛes ſint melioꝛes vō dicē eſſe meliꝛes & de facto ꝛeſpondet vt aqua Danubij Occidens ad flumen ad Rodoſtum dicit Brodz, Boꝛealis quā ad orientē ſy melioꝛes vō q̄ ad ſeptentrionē vt dicit ibi, & Varni quā q̄ eſt meridiem: meliꝛes ēt ſūt q̄ tranſeūt p̄ minꝛalia q̄m ſ̄ bituminā, & meliꝛes q̄ ſ̄ ferꝛi quā q̄ ſ̄ plumbū, aut ſtannū, aut ſic, hic melioꝛes ſ̄ q̄ argentū aut aurū q̄ ſ̄ ſordinac aucꝫ Et de iſtis ſal.

SECTIO VLTIMA
De Impreſsionibus ſubterraneis. Quęſtio 1ª
A quo cauſatur et ex quo fit terræ motus

Circa q̄ntiū cōmunibꝰ dicendū de his motibꝰ, quę cōtigūt & memoꝝ ſcripture & ſenſibꝰ ſy ſi ſunt ſenſibꝰ ſy ſi non ſenſibꝰ, quia plurimi ſy ſunt &

grende vtar conclut, et magnet in vō ffrat habet. Ad lēt non sit angustia loy, si hi sequantur regiones
hora vte infrigidatio tue sitis exhalatio q antiperistasim intensa in suo exhore humidum ad interiora dissipatur
cohibit efflugat conatur, vñ ad ex hac disturbu mighty gbō et varii soli tpe vō multy audiri solent. Ne
minu aliquā dubty debat, quod exhalatio subterranea subtilis et temperatior vel sit quasi quinta essentia
tertia stellaris quattuor, vte vestra, tunq; primaria vte mundana agendo corrumpendo et ingendo operationes
cinthia, pluuia, vapori, q̄ q̄ similia ab vñ aliquā a multo subtiliory, subtile quatuor experimur, quāte n̄ nubes
humidi, domorū arrumpt, ventorū flatibz deniq; ruinarum quarta pars vi ignis solui a petrie auulsa, q̄ loca dyabo
destruite. Calida ēt siccaq; est hō solae q̄ditas exhalationē in constituenda tra tam ingenih potest robore,
sed ad id ē stone ignis subtilissimalis de ghi infra, ventosi, sint ab ea q̄ poros hō ad intima ingressō.
sint dy, a suo ranisse q̄dtate ther n̄ cū sparem vim a globo ad hemisphaeriū tam sothy videatur.

Quo Mott vte pturby fiery meteoris vte vel in autumno ffestum Christi. et vndo fit q̄ a
tue maxie solent q̄ nuy exhalationes in cauernis vte, altior ad habig no tra q̄ subtile q̄ suriticil in superficie
vte propagatur, et vbi cecily q̄ subtile exhalationby vñ in regionby mollis cretosis, vt sub tona formosa vel varia
vel in q̄ solent contagie vte moly. Hinc ad no cū set tra infrigidata n̄ sto christi exhalat, et consequat
non ibi sufficiens cōb vte materie, vbi in regionby crassis et pte stratosis q̄ sit q̄ pte tona frigida, n̄ q̄ fiery
solent et expiri. Qui aūt loca sint exhalationū impressiua, observatū experimento obseruata tradatur esse illa maxime
q̄ sunt ptes Cancri et Capricorni. Hinc loca montosa et insulosa eminentiores propter vicinia solis
vte Christi. et loca in q̄ sunt multe cauernose, et sic q̄ minu flatibz et exhalationby. Contra loca paludosa
montuosa, cauis spongiosa, vel sicut sunt Italia, Grecia in Europa et Surria aūt nuby vte no sunt equali ex pte
q̄ubus et copia exhalationū agitantur. Colli vte nostri pte septentrionali calentes vñ ei fiunt multe in loca sud
a centro vestro ad superficiem in nuby nuy partibz, nō sit locus vel, alty dein miraculose fiorby, sicut Ethyopia
et Italia, q̄ memoratur in Historia persicorum Christi.

Quo do Vapores exhalationesq; sint vndo contigit vte mot. per q̄ fontibz qui vocant q̄ druer
sonte conuersionis et subtilitatis ac angustia meatuū et asperitatū tortuositatū, vbi exhalationes inclusē exhalationes
sibi similes solent q̄ aliqua cuitate integre, montes ad altissimi, absorbery, ita vt ne vestigiū q̄dē ad ea
parteat. vt legit accidisse in Athenis et Troia, in Cuba, et alibi. Liquet ex indicio aquarū tantum
esse vbi an erant collecte aq̄ sicut flumina, lacy, paludes vel vbi erāt sicut sint tra arida, montosa vel Ethy q̄
eiusmodi vte moly. Insule nouē q̄ natur vt testatur ipsemet Christi de ipsis dolet q̄ a seculo exhalationes
Manifesta sunt appellata, Creato nāq; quod nostri conseguntur tubby vñ sibby exhalat q̄ crebrig vbi
nostri sunt aēr inde solet. Signa vō q̄ antecedūt eiusmodi tremores vte sunt terroris si mare abyssus vehy
inhorruit, Ps. si. aqua in fundo putei bulliy incipiat, Ps. si zelus domus comedit. Ps. si ingemuerit aut grauis post
solis occasum apparuerit hebetudo tonui pellucida in longum. Plura de vte nosby aquis dicta. Lege si placet posthac

Quæstium Secunda

Quomodo et vnde ignes subterranei &c.

Quod subterranei et inflammati q̄bibz sit ab exhalationby in cauernis vte recluso, quā sit
de loco in loco, ostendat, vñ impetu exhal. Sunt, talia brutu fe fit forcibz in subito combustibz ignē accendit
sinitq; explendi videmus q̄dq; nostri exhalatiū arta a et pue latitate inflammaty cuny. Multo vō in vte cauer
nis p̄ combustionē et accessionē accumulata est. vte hui sic fiat. pingue et q̄ nō bituminat aut sulphurea
vel q̄ sum mel bitumen et sulphur, q̄bz nascunt ignis alt solet et celerime in illis accendy, talem ignis et
flammae motū &c. instantia ad magna ruinā ac fauillarū copiā ac terribz fumo

Iordanis beati extollat, ita ut ad centū et 50 millia passuum in circuitu et ultra adiacentia circa quam et possessa insulam occupent, eorum de aliis similibus habito alibi opere latius et aliquanto diligentius tractatum sulphureis fumis, pestiferis exhalationibus saxa, cum horribili sonitu in partes varias iactata et ad altare huiusq; ferantur. Quia ex abundantia malitiæ cordis sui loquuntur

Quæsitum Tertium

Quomodo et ex quo generantur Mineralia Metalla.

Circa hoc pro observantia est sciendum signanter nobis ita volumus. Metalla ac fossilia ita velut quasdam species mineralium, quæ possunt in alias et alias varias posse. De istis igitur agentes tria sunt pagine quæ ad rem nostram præsentem faciunt. Causas efficientes, materiales, et formales. Quo ad primum

Quod pro. Non est omnino credibile metalla et fossilia a Deo in sex mundi creatione fuisse creata simul cum reliquis quæ sunt aliæ creaturæ, pauciis contentis. Quæ non similia et ad dissimilia generandum magis ornatui et complemento sunt ut ad aliquos causas. Physicas ad producendum mineralia et nullas ad minus ornatui servirent et talem attribuerint. Et primo per expressa adverbium scilicet non de novo creasse minerale vel an vel nō sint vel sint fossilia erat. Alia igitur pars pro et principalem sed Deus est assignandum esse et non posse assignare nisi effectus sed vel positivos, vel ad minus certos et fixos, quos in aliis in eadem mineralia assignari non possit esse causa seu astrum vel sol vel planetam et ad est aliquem et ex eorum certo et stabili influxu mixtionem varietatem et qualitatem istarum altrepat et ex humore multum in terrarum cubili generari esse et certos effectus et rerum diversarum dispositiones istum generari non primum, maxime ad ortus sua. Et hoc quod sit Deus mala minera metallorum et fossilium? Sicut de primis et quibusdam est quod ab alchimistis traditur, esse sulfur et argentarium et sensibus duobus alijs multum generari credunt, quod sit sulfur generi ex sale volatili vaporis terrestris et aerei, cognitis descriptis; argenti vivum ex vapore multi aquei mixto terreo subtilis et tenuissimi fumi: Item ut si in terra sint aliquam loca certum puncta mixtionis ut si sit temperatum ex argento vivo et fermentante, sulfur et ita grosse ex impuro generatur plumbum, si ad sit ex argento vivo et claro, sulfure subtili et mundissimo, non habente multa adhærentia fecis generatur aurum et si ex argento vivo et claro, sulfure subtili et mundissimo, non habente multa adhærentia fecis generatur aurum et si ex argento vivo et claro, sulfure subtili et mundissimo, non habente multa adhærentia fecis generatur aurum well argent et sic de aliis. Patris secundi est quod metalla intelligit non aurum argentum, ferrum, plumbum, et argentum vivum: et alia ex his mixtis et factis. Sed stannum quod est argentum et plumbum, mixtum crocum Saturni quod est ex arsenik et alia huiusmodi. Alia fossilia vero intelligitur omnia fossilia quæ non sunt nec vivo. Alia vero et sic et fossilia similium generantur. Alia sint mixta et hoc dupliciter quia quia ex sunt corpora simul, vel est sal, nitrum, vitriolum, calculus, et alia quia et accidens, vel sulfur, arsenicum, auripigmentum et hoc dupliciter dicitur varie apud lapidem, magnetem, Dioscoridem, Galenum et

Quo vero. Causa in quo quidem ordinarie mineralia est nisi generandi ut dicunt et dicit 3 Met. Cap. 6. Duo ordinarie, quæ aliqui ex in nubibus fuisse quod a Lucullo formabat ut supra quia autem dicit tractatur quod ex ea qui exsiccatio aquarum in gleba terræ fluxibus cum Lucullo ac quia gemmæ defluant et in litoribus colligantur, ubi est Gangis in India, Stagyra in Thessalia, Pegu in Italia, sed recte ut scribendum quia ita quidem in agris sed ex vena derivati sed ebullitio ac in fossilibus existere. Quod autem quidem non in quovis parte mineralis huius sed in aliquibus hic, quia est quia astra et exercens esse causa metallorum et fossilium ab equalem admixtæ partes ibi et aspectu ac influxu et hoc ita se ordinante ac gloria et honor eius nunc et meteora in cœlis per

sæcula sæculorum. Amen

Modum conservandi sanitatem dentium et bonitatem odoris
oris tangit Aurelianus 7. Cap. lib. 3. de Passionibus dentium sub
his Verbis. Ex eis q̄ conservant sanitatem dentium est ut
abluatur os in mense bis cum vino, in quo decocta est radix
tilimalli. Est cū veneriens ad ultimum in faciendo bonū
odorem: et non adhuc faceret illud dolor dentium.

Item. scien̄, quod Alibi ois Rosmarini efficax, reficiet
dentes et gingiues et curet earum ulcera. Item confor
tat Obstentiam auris, et consumit Flegma et melanco-
liam. et facit acquirere memoriam. verebū quoys confortat.

De Agua Menta.

Valet cū fetore oris et putredine gingiuaꝝ.

SPECVLATΦ PHYSIOLO: GICA CIRCA LIB: ARISTOTI: DE ANIMA

PROLOGVS.

PT esse circa animal speculatiõ ꝛ ordine posterior sit ꝯibꝰ Physiologis patebit quoniꝫ tñ ad excellẽtiã ꝯ in veritate ac certitudine cognitiõis tũ ipsum, vt ꝯibꝰ aliꝭ artibꝰ dignum facilꝫ valeãt subire vocabꝫ ad scientiã qualitatiuã sola Diuina ac supna ꝛ excepta assentiendum ẽ videatur. Nisi ipsemet Aristo: am a se traditorũ arguꝫ tuꝫ Anima. Ita scribit in tñ aliꝭ p̃dicit, vt ea et melioris esse ẽ mirabiliuꝫ rationabiliꝫ se dñs et alijs inuenta cõtrarijs scientiarꝫ manifestũ fateatur. Ihs S. Aug. de ord. Lib: 2. Cap. 8. et alioquiñ cũctis ꝯ tum antiquitatis tum reuerentiã, tum Deum quã Theologiã planta de hac pstantissima rebꝰ testantur. Et merito ejus, ipsa etiã extra hoc ordinẽ ꝯ ignorãtia ejꝰ ẽ, vt nihil penitus se nosse, vel quodã modo habeãt, suaqꝫ naturæ ingratissimum esse duxerit. Quis ꝯ ejus sibi persuadeat: nam quis se sine aliqꝫ iactura quis pstet: qui ipsemet sit deus ignorãs sit sui, vbiꝫ sua scientia residerat, ignoret? quoniã ꝯ aliquid a tuitu mentis in se reuertat? inhonestũ reputare cõtetur si ab vsu huius ꝯ staret, separat ac immortalibꝰ substantijs ꝯ similis esse nesciat, ob id prudentissimi consti Gratiosa Sapientia in templo Salomonis fundꝰ ꝯ simplex fuisse memoria traditur. Dicitur ipsum. Hinc etenim quis cognoscat posse sui quanta esse scientiarum, eamq; nõ fluxæ et caducæ, de solis immortalibꝰ studeat sit orta mentis esse deprehendit. Hinc plerique alia quorũ quidã studet ita est cupidissimi, inuoluti, vt si nõ hominem q̃ qualitq; q̃ sua natura existat profundo mentis intuitu considerent, p̃fecto ob universi mirabilia singularia mirandi repleti, quod ꝯ ex quadã toto continet mundo et tota tanta magna ac admiratione seruata cõtuitu. Quæ si adhuc secretiora mentis penetralia inspiciat, diuinã quãdã Dei immortalis ac infinitã nulli simile ac vtlut humano intellectu inquisitionabile reperiet. In hac ꝯ tam salutari ac tãm vtili cultione vt discretiõ p̃cedatur, hoc ordine nam p̃soluta Dei ꝯ pulchritudine ordinẽq; et sui ꝯ ordinẽ ea q̃ ad Prothema ꝯtinent ꝑscrutabo ordinatim. Erunt aũt ꝯ de alijs scitu dignis, ꝯ

phicat ad Aristot. 3o. Quedā ipsi obiect. Postea tota speculatio in 4 Tractatus partitur. 1o. De anima in comuni. 2o. De anima vegetatiua. 3o. De sensitiua. 4o. De rationali, agebat

SVMMA TRIVM LIBRORVM DE ANIMA.

Tota doctrina huius libri de anima diuidit in 3 partes quarum prima est. In 1a ordi. diffinitur et assignatur huius scientie obiectum. Ibi a 2o textu usq ad 5m. In 2da a 2o textu usq ad 4m explanatur ambiguum opinionum et errata eorum. In 3ta usq ad finem libri confirmatur quicquid ante rectificauit. Quia vero libri doctrina practicatur in 3 partibus. In 1a a principio usq ad 2am. ostenditur de essentia ante in comuni. In 2da usq ad 38 agitur de potentijs animae. In 3ta a 2da. doctrina usq ad 9m de anima usq etatiua et potentijs ipsius. Ibidem tangit usq ad finem in quarta est pars de anima sensitiua et sensibus tam exterioribus quam interioribus. Tria dicit in 3 partes diuidetur. Primo agit de potentijs dicte intellectiue usq principio usq ad 12m 39. In 2do de potentijs nutritiua usq ad 12m 38. In 3tia usq ad finem libri declarat quas potentie aue libri animat sint nobiles.

QVÆSTIO PRIMA PROEMIALIS m. Vtr detur scientia de Anima.

Videtur quod non. Quod non est cognoscibile non est scibile. Anima non est cognoscibile dicit. Ergo non est scibile. Ergo est dictum. Nec probatur. Quia si esset cognoscibilis aliqua esset cognitione sensitiua. Intellectiua. Non sensitiua. Quia cum sensu non sit nisi de sensibili. Non intellectiua quia cognitio sensitiua presupponit intellectiua. Ergo de quod nichil est in intellectu quod prius non fuerit in sensu. Sed. Quod est vniuersale, anima non est. Ergo dicile. Ergo. Prima patet ex 2o Poste. Nec 2da est manifesta quia aliud est quid particulare. Tertia. Tertia. De operatibus non est scientia sed opinio: anima est operabile ut patet ex 3o de Ala. Ergo anima non est scibile. Ergo. Preterea diuisio

Contra hoc arguitur. Nonaliud quam in Phi. 2o est finis quod hoc scilicet, ratio scientie de anima cognitionis per diuersum syllogismum. Et hoc modo habitur quia Aristo in primo huius considerans de ipsa de minoribus et de maioribus omnia diffinit modo quadam communi inserta ac includens esse solent, ac vero non sibi habitus vel ipsum ab eis considerationes sufficiens videmus.

Contra hoc arguitur. Ex Roberto Holgot finale et diffinite primo de potentijs animae. Passiue imperfecte alia de secundo et subiecto subiecto quia finale vel diffinaliter cognoscitur, hoc aut diffinaliter secundum esse tentet vel ex parte intellectu, vel ex parte rei sensibilium, vel primo ex parte indifferentie sensus et conuenit: ex parte intellectu. Ergo si consideretur non est vlla diffinalitas quia hic vno omnia nata inclinatur; ratione eius subiecti non est difficultas quasi pars respectu eius ad intellectu quia libet res nata scibilis intellectu, vel cuius potentie cognitiue; sed secundum hanc difficultas ut reuera est tota quod ex indifferentie sensus ipsius ibi rationes sensuum, qui organa ipsorum indifferentibus patiuntur. Dicendum igitur ad questionem primo de anima non est vna difficultas quod ut sit obiectum intellectus quod sua principia et conclusiones ex ipsis principijs nata, nisi est finalior aliqua quia eius principia et explicatio debeat possunt, vnde ex parte obiecti quia ipsum esse scibile

Difficultas ad non est de parte intellectus

ex collatio

exellentia, sed tota difficultas tenet se ex parte cognoscentis, qui ob defectum ad sensus nō est facultas ad recognoscendū ea q̄ a sensibus sūt remotiora, inter q̄s est ista anima, & in hac tenet Scotus quod esse de nostro difficili modo.

Contra 3ō Cum intellectiū hūāp statu vnō non innatus ab obiō sensibili, (& hoc vel ppter condition statū aiē, vel ppter reatū culpe originalis, vel demū q̄t ppter defectū phātasie & lesā virtutē cogitatiuā vt dicit p. 21. de aīa. 3. 42. & Aldi, ex S. Augustī) ideo nō pōt intelligi seipsum sine rōne q̄rendi et quia hoc sed tm̄ ratione vnde & est communis sibi et alijs hoc sensibilibus, sicut quod est de ratione cognoscendi obiectū ita & ratio est ratio sui nō est in ratione obiecti sed nō in ratione intellectus: vn̄ de intellectu de se cognoscente nec in definitione, ad intellectū cognoscendū sufficit se aliud quid esse & illud cognoscatur.

Oppō 2ō Si anima sēm rationē cognoscendi de se sensibilibus se cognoscit sēp nō cognoscat vt est de genere substantie: Deus enim sibi substat sēp actu se ipsum cognoscit & ab intellectu multando simul tamen nō cognoscit q̄ vt agregatū nullis accidentib⁹ constructū, eo q̄ nulli mādo sua a Christo cognoscitur Deus vt Deus sed nō vt nouū. ingressū, immixtū &c. aliq̄ ita p cognitū rationē de genere substantie sensibilibus cognitis habeti sicut sua sor vltima

Contra 2ō Ex Aut. tertie Metha. q. 3. Cognitio intellectiua ō subō grauiū sunt ex sensibus: Joan. de cognitis est intuitiua, & a Theologis accipitur nostra vniuersis & sēp de obiō pōt vt ipse gst. ibi & est abstractiua, q̄st quo ni sua ipse genita ab obiō quod pōt esse absens. Durand sicut ex hoc obiecto quod se ipsum modo sibi est presentia obi; sine cognitiua vt cū cognoscō aliqd nō p̄sēs; Joan de gnitio sibi ex ipsis obiis sibi cognitis, vt cū cognoscit aliqd a negatiui sibi presentiū abstractiue: Joan gst aggregatiue ex contrarijs varijs ad vnū hūanitatis, vt cū cognoscit hoc substantie sibi substantie cognitū, intelligens, q̄ sibi gst p actūs cū aliquid cognoscitur p speciem eius quod sibi accidit: sicut substantia cognoscitur p speciem accidentis ad propositū hoc solum ostendum deus amans ad cognitū p statu sacre ab hac quoniā p̄cluditur modum esse hō similitudo et quodammodo actus, sine effectu ipsius quoniā nō in natura eius. Hic p̄supponit p parte affirmatiua

Conclusio Deum est possibilis scī de facto datis scīm de anima Christi p̄ virtutē Christi et ad effectū Sō rationē. Illud de quo formari possunt de monstrationes gst de subiō: aliq̄ de anima formari possunt de facto formatur a Christo vt patet in 2 de anima Sō Jōr est certa q̄ scīm gst effectiue de anima. Ergō. Cognitio euidens et certa de obiō nātō gst p̄ principia euidentia: aliq̄ cognitio de anima q̄ certa ab euidenti ac de obiō nātō Sō Jōr cuius Nō. p̄ de patet inductiue Sō

Ad p̄m Rationē in oppositū Negato Nō. Ad probationē dico. quod cognoscitur cognitione intellectiua. Ad Jm̄ dico nō esse nām vt intellectiua sensitiua et nātō sensitiua sensitiua cuius est de quia gst intellectiua, p̄ nō intellectiū abstrahit a re cognita p̄ sensū aliquam rationē q̄ non rationē sibi sensibilis sed p̄ formalē, sufficit p̄ quod creant in anima qualitē talem Et p hoc patet ad Auctoritatē Aug. Cognitio actualis multiplex solutione gst soluta.

Ad 2dā Confessa Jōr Nego Nō. p̄ cuius dictū dico anima posse duplē considerari vno nō sub rōne qua gst abstracta ab hac et illa anima particulari, et sub tali rōne gst de ipsa scibili. Alio nō sub rōne particulari qua gst hac vel illa corpori forma et hoc modo anima nō gst scibilis de se abstractiue q̄a gst ex parentibus et Joan corruptibilis et tenebrosa ac sensitiua.

Ad 3m̄ Negato Nō. Nec probatio aliqua sequitur q̄ anima esse cognitū sed se ipsa obiectum sibi contingenter vn̄ quod scibile sibi in suo subsistere sibi possibile, et quod nō gst sibi cognitū quod de ipsa ppria in esse abstracto quod sua esse possunt fieri cognitione.

QVAESTIO SECVNDA

Vtr Scīa de Anima ptineat ad Pīm naturalem

Videtur quod non Jo ex ipsomet Philo. q. lib. Jō de proc. animal. Cap. Jō manifeste negat ex suppositis

positæ particulæ considerãs aniã, q̃ vnũ nõ ex compositũ cũ corpe efficit vnũm hũ, aliq̃ sic ad
eam sonã cũ corpe q̃nat. Tuta ad Phisicum.

Ad Quartũ. dico. q̃ diuersa abstractionis solũ intellectũ distinctionẽ scientiarũ, cũ aũt habeãt
à priori q̃ distinctiõ obiectorũ, et rãonũ formaliũ, sicãt est in fintũ, non debet alterari diuersitas
abstractionis.

QVAESTIO PERPIA

Vtz Anima sit Obiectum Scientiæ de Anid.

Videtur q̃ sic. Ioãnes Phm. qui in principio lib. j. determinat se altercari de Anima,
cuj. j. tam substãt. et naturæ, q̃ illa q̃ circa ipsam annexa sit inquirẽdum, colligitur Sꝯ.

Ad Ioãnẽ dicendũ de anima est honorabilissima et diuinissima inferiorũ naturæ, atq̃ si esset de alio
et non de anima nõ esset tutũ Sꝯ. Iste est textus. Nisi ebr. Quia certũ est honorabilis est q̃
corruptibile quidditatiue quid pertinens ad animã est corruptibile Sꝯ. Confirmatur. si quid esset cuiusmodi circa quod
liber fieret et esset maxime corpus animatũ, cuj. hoc nõ est, q̃ aliud de anima. ergo quod est inferius
corpe animato in Categoria substantiæ erit nobilius et diuinius Sꝯ. Item. q̃ inter ea in Ethic. in lib. de
virtutibꝫ animalibꝫ Sꝯ. Ad Oppositum videtur quod determinare de partibꝫ et membris
subj. cuj. hic non determinatur de membris animãd. Ergo Sꝯ.

Arguendum. Aliud fuisse dubitandum communis doctorũ. Quod hoc sit totale ex materia
et forma. Quia quod dicitur in libris de Anima non est de aliquo extra genus
quod est pars substantiæ Physiologiæ, sed de anima de parte essentiali corpis habitis. physicis, est formalis
materialis. Ergo anima est alicuj. existens in genere substantiæ. Et in secundo de partibꝫ animalibus.
Hoc dicit aliqñ probabiliter inquirere quia ad scientiam melioris. Ethicæ ac Theologiæ magis
fuit inclinatus. Mihi videtur communis scholastici et probabilius videtur quod sit obiectum.

Oppositum. Multo est probabilius subjectum Corporeã animatum
tam esse subiectum totum trium librorũ quod anima absolute sumptam. Ita Gabriel
quod Romanus Aureolus. Simplicius et alios quosdam. Probatur Sꝯ. j. hoc ipsum quod rationes
et partes apparentes sunt solubiles et non concludunt, imo retorqueri possunt contra quiescentes. Ita ut in
solutionibꝫ patebit. Secundo sic Phs. j. manifeste ponit hoc totum lib. vbi ait antiquos ex hoc quod
de anima determinauerit non ad de corpe animato Sꝯ. Tertio. Considerare de anima pertinet ad naturalem
ordinat ad corpus, nã est speculatiua Phsicæ sed metaphysicæ. et probatur. quia metaphysicus
determinat de tribus de anima quæ sunt apta Phsicæ. Sed text. considerat animã ordinis ad corpus
ad corpus Sꝯ nõ absolute pertinet ad Phsicum. vbi corpus ibi includendũ est in primum definitum et
necessario. Ergo talis ordo nõ possit bene intelligi, absq̃ hoc ad quod ordinatur, est relatio q̃ nõ est intelligibilis
sine intellectu termini. Ergo in primum nõ potuit de anima ad Phm de corpe considerato. Sꝯ. ergo subjectum
corpus animatum. Item de corpe animato vt in Coelum et mundo.

Ad jam Rationem in oppositum. Dico non concludi. plus quam quod anima aliquo
sit subjectum, sed tanto principaliter corpus animatum, et hoc modo ea cui nulla est permixtio inquirentur.
Hoc dicit intelligendum et exponendo pro vanet. Quia quod de nato anima agit in ij. lib. Ideo et ipsa
inquirat est pars et forma corpis, et alia quæ non habeãt rationẽ pertinendi ad Phsicum nisi ratione subi, nec de forma
vel actu nisi ratione subi potest. Ad tertiam multis esse in mente Sti. Ad quod dicendũ quod sit pertia

TRACTATVS PRIMVS
DE Anima ſ̄m rationes comu:
nes. Anima. ꝛc

Jor est cuius ga substat nō recipit magis & minꝰ. Nor dr vr clara. ga ad varietat̃ temporū mobil
amant variatiu in actibꝰ animꝫ puta in regrediendō & progrediendō ꝛc. Sō & in ipsa essentia aīe. Hec ultima rōnē
motꝰ Sallen̄ scripsit aīam nihil aliud esse q̄m vnā potentiā q̄ltuor qualitat̃: q̄ dicta ngātl a rei veritate remot̃
sunt patebit ex seq̄. Conclusione.

CONCLVSIO 1ª

Anima non est aliquod de gne accidentis. Ista patet ꝙ so
aliud quo vniuersa à nō vniuersis differūt nō stant̃ sub substant̃ cuj hoc nō est aliud q̄m anima. Sō est substand.
Jor stat. ga alie tres aīe scil̃ vegetat̃ sensitiue & ratiōis differūt p Qlitates. Maior est multis in locis. sua forma in compo
sitorū scilicet ipsi stat est substand & nō accidēs. Sō multō magis anima q̄ est forma illoꝝ. Tō. Si aliquod accidens
esset animal maxime tempamentū seu harmonia p̃cipue quadratꝰ ut dicebat Sallen̄ cuj hoc est omnī impossibile ut
patet. Assū. Sō de quolibet tex: ng. hō ga anima nō esset quod simplex: hō ga sua virtus magis & minꝰ & preter
sum p̃dominiū quadrati quod est compositū: hō ga nō esset mās aer lapides &c. g̃ hec ultima tempamenta
nō essent animata. Sō.

CONCLVSIO 2ª

Anima est res uerissima & ngē substans. Ista conclo
est certissima & communis in tpe nr̃e essen̄ p̃ Gall. & quos dā Hebreos. Caietanum. Epiphanium. Procliū. & hr apud
Theologos. Et de Diuinis Leonell. Chēp. Anima nō est accidēs. Sō est substan. Ens̄ patet p̃cip. Conclusio
patet est manifesta. ga ista substand & accidēs non dant aliquod medium quod sit neutꝝ. Et Philosophus
& experientia ab anima in corpꝰ animato nullatenꝰ fieri possunt ex hijs arduum. Gallus & ejus discipuli
est substand. Sō anima est substand.

CONCLVSIO 3ª

Anima non est pars potentialis in corpꝰ animato sed
materia sed est forma ipsius Chēp. In gnatura nāe debet dari tpl forma & compositū. Ista anima
non dr de nā. Sō anima nō est nata. Vō Maior est patens nullius nata fieri alicui. Minor anima est
alicui ga est principiū plurium actionū vt pat̃ in corpꝰ organico. Tō. Omne corpꝰ magis commune
natū; ista nō est una communis omnibus Chēp dicit Luter & Lincol. & ejus discipuli. Sō Ista
ista determinata Ad quam Ratiōm in oppm. dico nō negando ad hoc vt aliquid sit. debet
substan. quod sit ens actuale. incompletum, licet nō actualiter in eo hō quod est hoc perfectū & completū substand.
significando à tabet esse vel ens vel entis vel substand vel individuū; at vō incompleta substand sicut & anima
& ens partes compositi Christi non opꝰ vt aliquid nisi forma in se fundetur sufficiat se ipsa reducta
& ens ejus partes compositi Christi non opꝰ vt aliquid nisi forma in se fundetur sufficiat se ipsa reducta
de gby illa sit inclinatio & ordinatio passiua; quandiu tpl. quam vltra non vr incompletum ipsum passiuum
& ordinatio & vltra Loquendo, sic bene anima sumpta communiter q̄ dicatur & suis differentijs in ng substand q̄ dicatur
quia in quid est conseqnr̃ pot appellari ens.

Ad Rām Nego Mor. Ratio duo. Immutatiōnes quod vitā & mortē humanā p̃ducūt
sua temperatura principū. & reducūt ex principali ipsam aīam quia talis temperamenta vocatur, nec hoc sequi
sequitur. nec tamen, quia nō contemperatio est vitā nātalis vegetatiua & sensitiua in homine
ut ex hoc inferatur & colorici marsupite agit, & mā sanguis ac flegmatici resistitur; & ꝙ hoc patet ex illo
motiuo Sallen̄.

QVAESTIO SECVNDA.

Vtz Anima sit particula essentiæ Diuinæ

Qd Dei quod sic ꝙ Luc. sacr. scripsit Sen: 2 Cap. Ab dei nomine sic parentes spiritualis
vitæ & ita sacra posse in anima inuenitur Sō. Ens aliqd de sua substand ille communicando ad hoc vt vnum
Qd Sō. Anima dicitur ille intellectus & vel totaliter capax intuitus. Ergo ex eodem & sanctis vigit nisi
infinito est solo Deo. ergo est bonū infinitū Sō ed ipsa illa ad aliquid in se intuitus aliquo continetur esse
nimij cohibita quod est inconueniens. Tō. arg vndecimatur Pablo Hadley dicit incredibile esse humanas mentes
tium amplitudinem causa cancellat & esse compagit cogit humanj intellectus & ordinem, aut intra quorum bonos
cœli, imaginatus rerum cause & ex cœli sed alia infinita tanquam ipsa nō finitū intra se ordinem ajunt, nisi est
Deus Diuinū & partinda substantiæ Deitatis. Hic mundi absolutus

—

Notandum.

Nonnullos Hæreticorum in tanta vanitatis insaniam devenisse ut crederet animam hominis ex semine, ac res corporeas educi et originaliter propagari. Ita Manichæus, Gratianus Priscillianista, et recentior Albigensium Hæresiarcha Petrus Cardonensis, ut habetur Aug. lib. de Hæres. Cap. 46. Gen. Philastrius. Quæst. Glutaro, qui ex Hippocratis placitis disputans negat animam esse substantiam

Et p̄bꝫ 2o Quia si anꝰ esset tale ꝺ̄positū esset corruptibile et mortale. Sed ꝺ̄ falsū is q̄ Trust. ondeber.
Co. Ioꝫ pat. Q. albert. ꝺ̄ ꝑpt̄ q̄ ois̄ compositū est corruptibile. sed mala. ꝺ̄ est positū cōtrariorū
principiū corruptionis. Confir. anima est ꝺ̄positū. q̄ sit resultans ex suis partib. tunc alia religio est mala
pro ꝺ̄ forma. tam simplex. vel ꝺ̄stans corpe. si q̄ talis inveniꝰ. quod ꝺ̄ aliqua substā ꝺ̄sistēs. apta ꝺ̄
formare corpꝰ. q̄ q̄la relinq̄ post hoc ꝑiū. q̄ dicit. et ibi q̄ sunt eiꝰ q̄ualitates. sicut ondeber. possit in infinitū
Co. 3ꝺ. Si anima esset aliq̄ quod corpale. ꝺ̄ et augmentaret et diminuꝰ. hoc est inconveniens. Ergo
Co. 1ꝺ. Quia corpꝰ vel est elementū vel mixtū. et elementū. i. coelestis. sed anima nullū istoꝝ est. Ergo pat. q̄ si
aliquod illoꝝ esset non posset mouere alia quem admodū alia corpalia quod hic ꝑsupponit quod in ꝓxime sequēti ondeber
ꝺ̄ nota. post motum corpꝰ humanū. corpꝰ nō natū est libere. Co.

CAPITULUM. 2o. Anima rōnalis est ꝺ̄ia substā ꝺ̄ualis siue spūs. Hoc Concil. est ꝺ̄
fine et manifest pat p̄ ꝓcessum. Ergo ꝺ̄ testimonio scripturarū. q̄ anꝰ ꝺ̄ ꝑsonā apostolus ꝺ̄ pat. ondeber. Luce 23. Cr. in
manꝰ tuas. Ergo ꝺ̄ testimonio scripturarū. Ad Rom. 8 dicit. Si testimonia ꝺ̄ducit. q̄ anꝰ ꝺ̄ Gal. 6. Carnē carnis ꝺ̄ sit
adulterij opus. Ergo ꝺ̄ testimonio scripturarū. Postea. 2 parte. in materia de usura. ꝺ̄ ꝓcessum. ondeber. ad Deū q̄ sanctissimū.
Co. testimonio Concil. ꝺ̄ determinat. ꝺ̄ expressa. Concil. Lateran. q̄ sub innocentio. Co.

CAPITULO. 3o. In aliquo sensu ꝺ̄ non incongruꝰ anima ꝺ̄ rōnalis ꝺ̄nam.
nari. Corpꝰ ꝺ̄ eius modo ꝺ̄nationis nō ꝺ̄ aliud significatur quod quod anima ꝺ̄ ꝑsonā ꝺ̄ in triūo
forma substantiali ad corpꝰ ꝺ̄ sicut modo quo anima ꝺ̄ corpꝰ inferius. Ultimo sic. vegetabilia possunt nihilominus
dici corpora ꝺ̄ quo ad corpus ꝺ̄ inferius. Ista Concil. ꝺ̄ ꝺ̄ nō intelligi nulla ꝺ̄ abstrahit.

Dissimil. ad 2um

Contra 2um

CAPITULUM. 4o. Quia Rationi in oppositū ꝺ̄ Similis cognoscentia ad cognitū ꝺ̄ cognitū. ꝺ̄ ꝺ̄ quod ꝺ̄ ꝺ̄ ad
in modo essendi. Ad oppositū in cognoscente recipitur. quod ꝺ̄ cognoscit nō oportet assimilari cognito. quia tunc ꝺ̄
gitur cognoscat quia ꝺ̄ esse spūale ad cognitū spūm. corpus ꝺ̄ cognoscit corpus. quia nihil. quod ꝺ̄ mani-
festat falsum. ꝺ̄ sicut ꝺ̄ similitudo quod ꝺ̄ in spūm rōnale ꝺ̄ recipitur in cognoscente.
Co. Ꝓbatur. Quia Contrarij ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄

sunt quo dubitant an ipsa sit communis anima: Scotus in 2 existimavit quandam partem huius definitionis seruire animae vegetabili, quandam sensibili, quandam vero motiuae, quandam autem intellectiuae; verum ipse manifeste videtur impugnare istam opinionem Aristotelis, assignatam primo de anima intendebat illud naturam ac essentiam dare vt per ipsam haberet priorem, et hoc minime praestaret si non foret ex eo modo quo illi priorem. Opponitur secundo: putant hanc partem definitionis esse vanam, quia frustra fuisset assignata, cum dubio motiuo quia de ipsa sola dubitabat. quod quo esset aliquo modo verisimile sit definitionem collectiue et communiter accipere, quae vtrique quo in alio sensu putat dissolubile esse, aut sit talis sensus, quae vtrique quod est anima, et dubitat an vitae sit hoc est anima, aut denique vtrique quod est sentire, et intelligere est ad animam; esse autem ipsum dicit esse ipsius animae, ac denique vtrique quod est viuere sit ipsa anima.

Standum 2° Istam definitionem quam dudum modo posse consideravimus quam absolute quae quidem ipsa per se ipsam, et per se ipsa penitus, et per se ipsa principia, alias modo quia per illa quae ipsa per se ipsa penitus, et per se ipsa principia. Et ex hoc patet quod per illa quae ipsa per se ipsa penitus, et per se ipsa principia. Et ex hoc patet quod per illa quae ipsa per se ipsa penitus, et per se ipsa principia.

Standum 3° Quod autem definitio data sit bona et sufficiens ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio.

Standum 4° Quod autem definitio data sit bona et sufficiens ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio.

Standum 5° Quod autem definitio data sit bona et sufficiens ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio, et ad hoc quod sit definitio.

Conclusio Definitio Animae quae data est, scilicet quod anima est actus primus corporis organici naturalis potentia vitam habentis, est bona et sufficiens ad essentiam explicandam. Conclusio ista patet manifeste ex his quae hactenus dicta sunt.

Capitulum 2um

Tradita definitione Anime communi tam Animo intellectiuo, tum sensitiuo quod vegetatiuo. Hoc assertio tripartita lite quam sancti primi a nullo hactenus fuerit in dubium vocata, quam ob plurem varietatem sectarum Ethnicorum diuersis sententijs ab ea dissentientium. Platonici ex anima vnt animum duo natu ita sejunctis ad corpus sicut equalis ad equum, seu nauclerus ad nauim, alij multo diuersius sub hac putarunt fuisse conjunctione inseparabili ac rationali assistente corpori, vt hoc totum animal constituat. Stoici subtilius Anaxarchi Abderitae de quo Horatius canit Democriti Gymnosophistae Indicae vestigijs ingressi totam hanc animalis compagem duabus partibus non posse. Aliqui existimarunt animam esse Ethnicorum Deum, alij quod solum corpus humanum, alij quod nullum esse ad tempus, alij quod tota post mortem consistit in corpore vegetativo, animal vero rationale esse aeternum, sed separatum ab eo. Hebraei Judaei autem Ethnicis antiquiores Deum, cum sancta Ecclesia catholica nos docuerit quod tota pars hominis constet ex anima et corpore, ita quod neutra pars sine altera dicenda sit homo nec vocetur, sed totum compositum ex vtraque parte. Anima autem est substantia incorporea, intellectiua, corpori humano forma substantialis, per quam homo est id quod est, scilicet animal rationale mortale. Quae definitio ex singulis vocabulis constat, quae ideo singillatim explicanda sunt, ut tota vis definitionis pateat. Substantia igitur genere sumpta, quae est ens per se existens, dividitur in corporeum et incorporeum. Corporea sunt quae habent tres dimensiones, longitudinem, latitudinem et profunditatem, ut lapis, arbor, homo, bos, equus, et caetera huiusmodi. Incorporea vero sunt quae nullas habent dimensiones, ut Deus, angelus, anima rationalis, et caetera huiusmodi. Substantia incorporea dividitur in intellectualem et sensitivam. Intellectualis est quae habet intellectum et voluntatem, ut Deus, angelus et anima rationalis. Sensitiva vero est quae habet sensum et appetitum, ut anima bruti. Intellectualis dividitur in creatam et increatam. Increata est Deus, creata est angelus et anima rationalis. Anima rationalis dividitur in eam quae est forma corporis et quae non est forma corporis. Ea quae est forma corporis dividitur in vegetativam, sensitivam et intellectivam. Vegetativa est anima plantae, sensitiva est anima bruti, intellectiva est anima hominis. Ita quod anima rationalis est substantia incorporea, intellectiva, corpori humano forma substantialis. Quae definitio in singulis vocabulis constat, quae ideo singillatim explicanda sunt, ut tota vis definitionis pateat. Substantia igitur genere sumpta, quae est ens per se existens, dividitur in corporeum et incorporeum. Corporea sunt quae habent tres dimensiones, longitudinem, latitudinem et profunditatem, ut lapis, arbor, homo, bos, equus, et caetera huiusmodi. Incorporea vero sunt quae nullas habent dimensiones, ut Deus, angelus, anima rationalis, et caetera huiusmodi. Substantia incorporea dividitur in intellectualem et sensitivam. Intellectualis est quae habet intellectum et voluntatem, ut Deus, angelus et anima rationalis. Sensitiva vero est quae habet sensum et appetitum, ut anima bruti. Intellectualis dividitur in creatam et increatam. Increata est Deus, creata est angelus et anima rationalis. Anima rationalis dividitur in eam quae est forma corporis et quae non est forma corporis. Ea quae est forma corporis dividitur in vegetativam, sensitivam et intellectivam. Vegetativa est anima plantae, sensitiva est anima bruti, intellectiva est anima hominis. Ita quod anima rationalis est substantia incorporea, intellectiva, corpori humano forma substantialis. Quae definitio in singulis vocabulis constat, quae ideo singillatim explicanda sunt, ut tota vis definitionis pateat. Substantia igitur genere sumpta, quae est ens per se existens, dividitur in corporeum et incorporeum. Corporea sunt quae habent tres dimensiones, longitudinem, latitudinem et profunditatem, ut lapis, arbor, homo, bos, equus, et caetera huiusmodi. Incorporea vero sunt quae nullas habent dimensiones, ut Deus, angelus, anima rationalis, et caetera huiusmodi. Substantia incorporea dividitur in intellectualem et sensitivam. Intellectualis est quae habet intellectum et voluntatem, ut Deus, angelus et anima rationalis. Sensitiva vero est quae habet sensum et appetitum, ut anima bruti. Intellectualis dividitur in creatam et increatam. Increata est Deus, creata est angelus et anima rationalis. Anima rationalis dividitur in eam quae est forma corporis et quae non est forma corporis. Ea quae est forma corporis dividitur in vegetativam, sensitivam et intellectivam. Vegetativa est anima plantae, sensitiva est anima bruti, intellectiva est anima hominis. Ita quod anima rationalis est substantia incorporea, intellectiva, corpori humano forma substantialis.

Quae sit genus Animae et Animatorum

Videtur quod non sit genus animae in tres partes vegetativum, sensitivum et rationale, aut est genus in specie in animabus, aut in specie intellectuali. Non sit genus, quia anima sensitiva et vegetativa continent substantiam et sunt partes divisae sed animalia et animata sunt plantae. Item, quia anima rationalis non est anima, non est sed est alias animae, et sunt vilia nalia. Item videtur esse nihil inferius sub anima quod animet, sub animali sit et sunt animata ut sit. Animal est substantia quae habet animam. Animatum est substantia quae habet animam.

Anima trix

Anima inorganica alias dupt distincta realr

In animat des pertractr

Quæstio Sexta

Vtz in aliqua viuente possint esse vel sint plures anima distincte realiter.

Videtur quod sic. Jo. Damas. 2 de fide orthod. Cap. 3. arbitr. dr inforiorem hominem superiori, ro vitam vegetativam in nobis esse vegetativam animam, tanq; vegetativa hec, et aliquis non destruit se interim. Ergo sunt in nobis realr ga diversis essentijs animabus realr distinctis.

Ro Ab una et eadem forma impossibile est opposita abus elicij: abus sic est in brutis, nra quare accipitat sensij retinat intellectij et econtra sed in nobis sunt Caro conjuncta essentialr in brutis sensij et intellectij sunt distincta realr ergo in nobis. Ro Cum affirmens, et negans contrarie infra quinq; sunt distincta: abus sic est in brutis, non tamen ro hoc probat sensitiva et vegetativa ab intellectiva. Sed sensitiva et intellectiva sunt distincta realr

Jo Que sibi pugnant esse non possunt, at pugnant diversi, ergo sunt realr distincta: abus sic est de rebus animatis in brutis. Jo Nec pal. ga anima rationalis creata, sensitiva et intellectiva a deum ro sententia matr, pter quam rationalis creatr abijcit organis, alias p organa, anima rationalis est inextensa, qualr &c. alias sunt mal ex ratione nobis creatr abijcit organis, alias p organa, anima rationalis est inextensa, qualr &c. alias sunt mal ex ratione et corporeis. Sed similr ratione ga sensitiva in brutis est essentialr anima realr intellectiva distincta a sensitiva et corporeis. Jo

possent ad corpus omnia. Sed sola ala est rationalis q ab hac no post oriri. Quo Autor Aristotelis &c.

Hec igo et gi, vbi reprehendit Platonis quod plures animas in uno posuerit, et hic ad hoc vult ab una anima quemlibet, quod hic intelligat, amet, imaginatur, cogitet, et sic de anima hic ad hoc asserit. Anima vt: Cognoscitiua continet in se actiua et passiua intellectiua, ea modo quo figura inferior in superiori post potest triangulus in tetragono. Sed. Dicit anima in hac operationes vitales, in quibus se imperfectior corporeis mixta inuenit sensibilium, quam intense contemplatur, ipsis oculis non auertit et loquentes non audit: at si plures essent animae, ipsae sua obtrectatione mutuo et studiose sibi inuicem se impedirent. Quarto si in eodem corpore plures sunt vel bruta, plures essent animae illud no esset unum. Quarto si in eodem composito plures sunt animalia. Cono falsum est. Contra patet, quia plures animae cum corpore constituunt unum animal. Si in uno erunt plures animae, omne esset plura animalia, et consequitur nullum illorum esse animal, quia parte no potuerunt in actu de toto. Quinto. Si in hac est alia anima sibi vegetalis, sequitur in morte Christi separata anima vegetalis in sepulchro corpus unum vnita animali vel ad minus vegetabili quod est falsum. Quod dicatur fuisse separatas hic aut fuerit corpus aut non fuit, si non quod semel dicit, assumpsit deinde sibi, et postea dimisit, et postea resumpsit, et corruptibile et corruptibilem, si

SECVNDA PARS TRACTATVS
De Anima vt ordinatur ad Corpus am

Circa secundū dicendū ē. circa Animā ī cōmuni. ꝓ quæ sunt rōnes absolutæ nullā habentes habitudinē ad corpus. Circa quas tria principaliter inquirenda occurrunt. Primum. Vtrum anima sit corpus. Secundum. Vtrum in hoc corpore sit aliquis numerus existentium. Tertio quid de ipsa sit dicendum ad corpus. Circa quod tria principaliter inquirenda occurrunt. Primum. Vtrum anima intellectiua sit corpus. Secundum. Vtrum anima sit forma corporis. Tertium. Vtrum anima sit composita ex materia & forma. Circa primum sic proceditur.

QVÆSTIO I.
Vtrū Anima immediate vniatur corpori, & an vnita faciat vnum per se.

VIDETVR quod non. Quia secundum Philosophum 2 de Anima. cap. 3 dicitur quod ale & pulmo sunt partes animalis quia quodlibet eorum habet aliquid de tota anima. Sed nullum corpus quodcunque compositum ex quibuscunque nobilibus illud quod ex his componitur elementis sit pars immediate anima corpori vniatur corpus quodcunque compositum ex quibuscunque nobilibus illud quod ex his componitur elementis sit pars immediate anima corpori vniatur corruptibile. Ergo Anima non est vnita per compositum debet ei forma reformari, alias non esset forma sed corruptibile. Ergo Anima non est vnita per compositum debet ei forma reformari, alias non esset forma sed Nec prius. Tum quia dicit 3 de anima 42 est. intellectus est commixtus cum materia: aliter se habet anima 92. dicit non posse intellectus corrumpi: Tum quia illa quæ non sunt magna distant non possunt contineri vnius magni quod patet intelligenti corruptibili: Tum quia si anima intellectiua non esset separabilis, corpus non corrumpitur corrupto sed Ergo forma separata ad materiam sed anima intellectiua non est separata. Ergo anima intellectiua non est forma corporis. Tum quia si anima continetur corpus ab eo quod continetur. quod de anima prima intellectiua non est dicendum. Tum quia si anima continetur corpus aliquod continens aliquid

Pō Non ꝓt esse alicubi; aliud nisi dicant simul sunt potestate: aliq̄ non in toto corpe sunt potestate. Sed nec in toto corpe erit anima. Quarto subijcit aliud ubi est esse corporaliter: aliq̄ non ubi q̄rendo corpus sunt corporaliter & assimilariter.

Sō nō ingt̄ litteraliter. Eras questiones derisorie.

Notandum

Pō Dentes diffinitam magnitudinem habent ordinatam sicut reliqua membra sensitiua et vegetatiua. Sed ista magnitudo non est tanta dubitatio manifeste q̄ ea extat extensa ꝑ corpus animatum ac diuisibile sed corpus diuisum. Dicendum igit̄ sensitiua et ꝓprie et intellectiua omnia uniuersaliter sensibilia, q̄da assignabat esse in capite vel cerebro. q̄ dicebat eo esse in cerebro. Ibi ponebat in posteriori ventriculo cerebri. Aliq̄ in corde vel epate. Hodie. of Parted. Ibi declarat. corruptibile, ad unde illud quando est quod corpus est mala in corde, vide. Vbi ostendit sensoria et exercitiua sunt in cerebro. Simon Cordi. Caruaz. Alb. tractq̄ de anima Lugd. q̄ omnes tenent totā animā in toto corpe et in qualibet eius parte. Et q̄ anima sit indiuisibilis probat. Aristo. de anima. Et q̄ illibata. infecta sit omnibus corruptibilibus, vel in animalibus vt in animalibus annulo scissis puta vermibus, apibus et similibus.

Notandum est

Pō Anima totalis inest corpi animalis ꝓt intelligi, vel de totalitate essentiali. Et sic ꝓbat ꝑmissa. Quinto ꝓbat ꝑmissa. Sexto. vel ꝓ totalitate integrali sic quantitiua. Et sic dicit ꝓbat. Et est anima, vna in genere de totalitate virtutis et perfectionis. Et sic sensitiua. quod sibi adest ꝓtestatiue. et exercitiue dicit Aristo: in patria vbi gratia visiua ordinata ad totum corpus. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte.

Notandum 3o.

Duplex est practica in corpe animalis q̄ nerui exigunt informationem animę q̄a sunt similares. q̄a dissimilares. similares sunt illę q̄ compaginantur ex similibus. et non sic carne denominatiue diuisum vt os, caro, neruus. &c. Dissimilares sunt illę q̄ compaginantur ex similibus et non sic carne denominatiue diuisum vt pes, corpus manus. &c. Non in illis de parte corporis est corpus, nec pedis, nec. Colorum partes similares quarum vna est alterius. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte.

Conclusio j.

Anima q̄cung̃ siue diuisibilis siue indiuisibilis tota est substantialiter quod informationem in toto corpe et in omni eius parte. Istam conclusionem ponit Aristo. de anima. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte.

Conclusio ij.

Anima q̄cung̃ totalitate integrali est totalis in toto corpe et in qualibet eius parte. Istud patet ex ꝓcedendis. Quinto. quia in toto corpe et in qualibet parte est anima et hoc essentialiter. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte.

Conclusio iij.

Anima diuisibilis est tota totalitate integrali in toto corpe non tota in qualibet parte. Ista conclusio patet ex dictis. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte.

Conclusio iiij.

Anima q̄cung̃ siue diuisibilis siue non quod quam totalitatem potestatis et virtutis non continetur in qualibet parte corporis. Et sic. Quarto. Anima est in qualibet parte corporis quod sit quasi tota quod in aliqua determinata parte quando est potentia activa animę et organum sensus, non in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte.

Ad quod Rationem in oppositum

Concedimus. Et ad primum dicendum quod anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte. Et sic anima est tota in qualibet parte.

commandat appellat

Quæstio Nona.

Vtrum quælibet Anima sit diuisibilis, et diuisibiliter actuet corpus.

Videtur quod sic. Quia quicquid est indiuisibile, aut est punctum, aut mens, aut Deus: sed anima non est punctum, nec mens, nec Deus: ergo nulla anima est indiuisibilis. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte: ergo nulla anima est totum in toto et non totum in qualibet parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in nulla parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in aliqua parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in omni parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in quibusdam partibus. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte, nec totum in toto et totum in quibusdam partibus: ergo nulla anima est totum in toto et totum in nullis partibus. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus, aut est totum in toto et totum in omnibus partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte, nec totum in toto et totum in quibusdam partibus, nec totum in toto et totum in nullis partibus: ergo nulla anima est totum in toto et totum in omnibus partibus. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus, aut est totum in toto et totum in omnibus partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte, nec totum in toto et totum in quibusdam partibus, nec totum in toto et totum in nullis partibus, nec totum in toto et totum in omnibus partibus: ergo nulla anima est totum in toto et totum in nullis partibus.

Quæstio nona.

Vtrum quælibet Anima sit diuisibilis, et diuisibiliter actuet corpus.

Videtur quod sic. Quia quicquid est indiuisibile, aut est punctum, aut mens, aut Deus: sed anima non est punctum, nec mens, nec Deus: ergo nulla anima est indiuisibilis. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte: ergo nulla anima est totum in toto et non totum in qualibet parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in nulla parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in aliqua parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in omni parte. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte: ergo nulla anima est totum in toto et totum in quibusdam partibus. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte, nec totum in toto et totum in quibusdam partibus: ergo nulla anima est totum in toto et totum in nullis partibus. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus, aut est totum in toto et totum in omnibus partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte, nec totum in toto et totum in quibusdam partibus, nec totum in toto et totum in nullis partibus: ergo nulla anima est totum in toto et totum in omnibus partibus. Item, quicquid est indiuisibile, aut est totum in toto et totum in qualibet parte, aut totum in toto et non totum in qualibet parte, aut est totum in toto et totum in nulla parte, aut est totum in toto et totum in aliqua parte, aut est totum in toto et totum in omni parte, aut est totum in toto et totum in quibusdam partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus, aut est totum in toto et totum in omnibus partibus, aut est totum in toto et totum in nullis partibus: sed nulla anima est totum in toto et totum in qualibet parte, nec totum in toto et non totum in qualibet parte, nec totum in toto et totum in nulla parte, nec totum in toto et totum in aliqua parte, nec totum in toto et totum in omni parte, nec totum in toto et totum in quibusdam partibus, nec totum in toto et totum in nullis partibus, nec totum in toto et totum in omnibus partibus: ergo nulla anima est totum in toto et totum in nullis partibus.

Quæstio

Quę uim̃ ign̄ de tōs modis sit ne anima diuisibilis saltim q̄ cōe cōmodo q̄ns alb̄ de-l. alia qualitat in
eēnō subiō Quando. Ohō p̄ fundamēto suppositū. q̄ in pat̄ nāle. p̄t reprig nit

CONCLVSIO 1ª: Centū dicimus Anima ēt racionalem ēt diuisibilem ēt diuisibil̄
informare corp̄. est falsa ē pbat. Despal. cōmia. Ohō p̄ 2ª pbō 1ª q̄ de anima lēz q̄ ē sep̄ dētm. intel-
lectiuā nō p̄cip̄ p̄ contactū q̄ a ingt intellectō est impartibilis. ut p̄ de anā tertio prīcipiū docet animas plan-
tarū et animaliū esse diuisibiles de intellectiua ingt nāl̄ habet manifestū ut ēs quod moueatur ēt alterig omnino rāmō
Quō ohō pbō rāone q̄ anima rāonalis ēt partibilis ēt de nōtōlo Cōcl̄ est falsa. p̄ Conclā Quia genīa et
p̄fectissima pars tōt̄ l. interiret illa pars aiāe, informāt̄ pars p̄ p̄ corp̄ vel non. Si p̄ 2ª in magnēt̄
sunt ōnēs partes vegg rāōnis sunt pariter una pars interiret pariter alia et sic p̄ ōnēs 2ª pbō vel nō mās est
ē corp̄ vel si rema ut ad sōd vltimū nō p̄t q̄ hō in q̄libet duę aiāe ut una post mille sechoxes sic una
anima sit erit mille quod est absurdū. Nam sim̄ q̄ sophist̄ mēbrū aut quarta aiāe informare una corp̄ quod
anima sit erit mille quod est absurdū. Conf. Si anima intellectiua est extensa est de augmentabilis et sic corrupta
corp̄ accrescet et consim̄ erit mēbrū. quod tū et etiā Thalesiorum q̄ quod Thalesiorum a dubitatur.

CONCLVSIO 2ª. Opinio asserens alias aīmas p̄t intellectiuā puta vegetā
et q̄dā sensitiuā ēt indiuisibiles et diuisibilē informare corp̄ā ē p̄ma in falsitate p̄cedēs
Ista Cōcl̄ p̄t̄ auct. Arist. q̄ dic rāō de anā 2ª. q̄ ē de aīa lēz 10 et Aluē. ex tenēt ē aīa sen-
sitiua brutoz. Ista v. q̄ palmēs. resistit sua uia non dēmōstrat sed petit q̄ ass. transplantatur aīa sit et augmētabilis
q̄ uel si nō est mīs. dimissū et anima ij pars de anima p̄ris huāz q̄ lacerta, in partes ē essila. rationē mal
q̄ uel si nō est mīs. dimissū et anima ij pars de anima p̄ris huāz q̄ lacerta, in partes ē essila. rationē mal
ē sensitiua. q̄ ē aiāam: ē existat in alys bris q̄ rāōnis impfectē animātibz.

CONCLVSIO 3ª. III. Verisimilius ē est multis illa q̄ uod asserit D.S. aīāl absolutē Opinio Scoti
animā sensitiuā q̄ā vegetatiuā sine imp̄fectam animatiuā sine ē fectiuā sola excepta intellectiua
ē partibilē et ē diuisibilē alias corp̄a Hoc colligit ex 3 nō forma māis q̄ agens et potens māis est
q̄ uel si nō est mīs. dimissū et anima ij pars de anima p̄ris huāz q̄ lacerta, in partes ē essila. rationē mal
ē sensitiua. q̄ ē aiāam: ē existat in alys bris q̄ rāōnis impfectē animātibz.

TERTIA PARS TRA.

De potentijs Aiæ in comj.

vegetiu, sensitiua, loco motiua, appetitiua & intellectiua, & sic de alijs q̃ alias partibus dicet, q̃ in mundo Potentie q̃ sunt
sunt vel sunt q̃dam spes de qua q̃ reducitur ad vegetatiuã & nutritiuã potentie anime vegetatiue, et nutritiua
aug mentatiue, &c. Gradatim, ad sensitiuã & motiuã potentie anime sensitiue. Item mouet q̃ duo motiua, ad loco
motiuã, tã organicã corpis q̃ ad inorganicã omis rationalis. Et hã q̃ q̃ potentie q̃ sunt hoc modo sũt, vt
potentie natandi, scandendi, ambulandi, &c. ad appetitiuã etiã q̃ appetit tã sensitiuã q̃ã rationalis, ad
intellectiuã etiã intellectiuã agentis sũt et patientis, q̃ sunt in anima rationabili vel cuiusq̃ alte in hac q̃ inq̃
cuiusq̃ potentie q̃ q̃ vnã aliã mouẽ potentie particularis continentur de ipsis q̃.

Potentie q̃ sunt

Notandum 2o Potẽs in comuni vt hic describũ aũ quarũ sũt principiũ, partitur a Philo & Aristo. hic vt tradunt et pponunt, q̃ q̃ aũ q̃ sũt q̃ sũt q̃ sũt

passiones actiuę recipiendo, qa melius est ipsum quod nō recipere Sō.

Co[n]tra Potentię animę cū sint vēę passiones Aīę multę probabiliter est ipsam Aīmam et pluralitas qua[n]tę. Item Gōcl. est S. in 2 dist. 19. q. 1. et Rō. est q. 2. q. 1. Item Aristo. q. Metaph. 12. omnē potentiā passiuā et notā cōtradictionis: ais anima respectu potentiā sunt et quodlibet istarum respectu passionū nō est in potentia contradictionis Sō nō est hū passiua et recipitiua Ergo illa actiua cuiusmodi sunt nullam passionē formalē vel qa nō est ibi efficiens.

In oppositum Ratiōn Negō Sōrem cū negicio datur aliqua substantia simplex q nō est recipitiua actuū accidentaliū. et patt de forma huc q simplex. qa est nō recipiendo nec producendo aliquā passionē. Ad primā rndeō Rō. in 2 dist. 19. q. 1. qm illa quod manet nō recipit diuersas formales nec diuersas successiue determinatas huc tpe sicut iam ppositum. qa saltem indiuiduo recipit illa tota diuersas abs dubio, licet sit simplex nulla diuersitate materialiū recipiendo, qa nō sit in ea recipitiua et q nō eius recipiendo formā substātialem nec indigeat ad hoc nec diuersitate materialiū recipiendo. Ad 2ām rndeō q Aristo. in Cœl. et Gen. Com. 60. q. 22. dicit cōe q Sōrates nō constituit cum sua substantia q quod aliud in natura existentia: Vel alit dicto quod Sō. aliud sit in potentia aut actu, aut aliud rōne sui formalis actus, sic modo sensus est rōne sui est ad nullum esse significatum aliud, id est alia res dicit existentia et hoc modo anima nō est aliud quod Sō. Vel modo sensus est rōne sui est ad nullum esse significatum aliud id est alia res dicit alia rōne formalis et hoc modo verum animā esse tantum potentiam.

Ad 3ām dico ad eius in substantia quodlib. ad 3ām principale dicit quod aliquid est subiectum vel effectum alterius, qa sic cuius est recipere alterum sicut subiectum vel agens recipit actum vel agens recipit actum vel effectum: et exponendo 3ō modo dicendo sensus est cuius talis subiectum est actus existentia est potentia recipiendo illum actum existentia. Sic modo sensus est dicendo quod sunt actus simul sunt in eadem indiuiduo, Sōrte in communi, sta et potentia aliud existit in anima aliud in cuniculo et partes determinate corporis mutui existunt actu et operatur, et sic est de illis actus substantiae q in nullo operatur nisi existendo. sic operandum actum sensus est cuius talis cuius est operatio est actus cuius talis cuius est potentia. Similiter illum actum, et sic de aliis. Ad 4ām dico quod sicut vires et potentię sensitiuę sunt actus organici et sensus sunt actus organici: actus sensitiuus est actus organicus. Ad 5ām dico quod sicut principia intrinseca substantialia huc animę sunt actus organici. Quare dicta sententia principia intrinseca substantialia sunt actus organici. Ad 6ām dico quod sicut principia operandi actus operandi et essendi sunt actus essendi: actus essendi est actus organicus. Ad 7ām dico quod sicut principia operandi et essendi sunt actus essendi: actus essendi est actus organicus. Ad 8ām dico quod sicut principia operandi et essendi sunt actus essendi: actus essendi est actus organicus.

QUAESTIO DECIMA

Vtrum Potentia Anima Organica distinguantur realiter ab Anima

Videtur quod sic per Aristo. 2. de anim. text. 36. Aīa nō est vna in substantia potentiā plures sō potentię distinguuntur ab anima sō ipsa. Ob. 1 de dati: sint in quarto subiō respectu potentiā actiua in anima an vna in diuersis partibus, sic ipsa sō supremi potentia et essentiae ab anima. 2ō. Vna ne Cō. Phys. 2 Rouc. 77. art. 3 quod est quod actus et potentia. ex Aristo. 9 Metaph. text. 18. actus actus animae sunt aliquid et distincta realiter ab anima sō et potentia. Ob. 3. potentia tactiua esse apta anima huc animal sicut operatur: actus tactus est actus organicus. Ob. 4. Aīa nō semp intelligit sō Aīa sunt duo quod anima est actus huc animae et semp intelligit, q

All Jand. Cabarell. et plures alij hic. quorū ti motiuū mouet obstendere p̄ partē negatiuā quā D. S. sequitur et omnes sui discipuli ti in 2 dist. 16. q. 1. et 27. q. 1. ad 3m̄ p̄ opinionē, tum in 4. dist. 43. q. 2 in fine ad 4m̄ et alij.

Notandum 1o.

Exclo. circa contrad. vnitatē potestis, quod nō contingat in aliquo eas vnitas plures q̄ sunt omnis ig, ga talis nō diu vnit, nec ab illa q̄ manet distincta eo modo quo fuerūt ante vnitas; quare nihil constat quis distinctio sed nō ea illa qualis sint an vnitae; alij cū intellecto omnes Lēs simul cogunt esse ig realē nihil omnino hō manet distincta formaliter vnitorū, contenta aut̄ huiusmodi sunt in duplici differ. q̄ā sunt de natura continentis et ora superiora continens, v. g. in albedine rōe colorīs, quales sunt specificē, rōe qualitatis, q̄ā non sunt consequentia naturā, ga ejusdē passiones et consequentes quales posteriores non sunt quoad ea alia ab ipso continentia. Ita non sunt de natura sua continentia multas passiones q̄ nō sunt rōe alicui ab ipso ut q̄ā q. Alleti. distinguuntur ab animali formaliter et q̄ditatiue. Quoad modū quo hoc contingat vnitas rōnis vnius, aliq̄, bona et salubria, sic anima vnita potest vnitiue q̄ualitates formaliter sint distincta, et sunt passiones emanantes ab ipsa sua potentia et posteriores ab anima in suo instanti naturae secundum ordinem, quando nō illustrat Deus sicut Alleti. q̄ abstrahit a motu et mutatione; an subsit tempus Occh. imaginando et ga ignorat quod anima qualis in se in suo instanti naturae est nata talis; in suo instanti et potentia sua potentia operativa sua potentia operativa non sunt eadem vel illam, et potentiae q̄ sunt principia ipsarum operationum vnitae in esse rei.

Notandum 2o.

Exclo. Ita tenendo partē negatiuā q̄ distinctio formalis, q̄uis autoritates Scti Thomae, ga sint loquentes de distinctione actuali: possunt ad hoc poterit ga nulla illarum sit tota p̄fectiua essentiae nec habet ea quae manifestat. Sed ipso modo fit esse compositi quod non potest ea continere quae non continet in se ipsis ea, nec totaliter quae fiebat omnia, tñ sit eorū tres quae illam distinctā solum formalem. Sic ē suppositus et quod dicit est probabiliter putat.

Conclusio 1a.

Potentiae tam intellectiuae quā vegetatiuae ā nō sunt ab anima sua essentia formaliter ex Scto Thom. et Scotis. dicentibus, q̄ potentia ab anima realiter distinguitur ab anima sicut quod non intelligit, nec vult, nec aliud quam se vel formaliter, sed p̄ actus. Contra hanc Conclusionem Occh. intellectus aut velle, vel sentire quod aliquid formaliter secundum ga intelligere et sentire est pati; alij sentire est formaliter et p̄ se et ga p̄ actus ex p̄ma intentione sua substant de esse colorato, ga p̄ actus intrinsecus esse color insubstant. Tertio concludit ga regulariter omnes q̄ sunt hic p̄ssimo nulla labor p̄ssio actualiter et insa- dicit de opaci: sed anima est quaedam essentia ga et est primo. Quinto dicit quod est finis ga esse est fieri opaci. Nihil de quibus cognoscimus animas sic conclusio et certa. Qua posita infero ratione; alij animae nō sit primo opaci in rōne potentiae: ga potentiae nō sunt ga distincta realiter ab anima.

Ad 1m̄.

Esse est primo immediate animae sed mediate hm̄ Con. Et est primo mediate anima ga nihil potest ga ab ea et primo quoniam sum esse. Sic n̄ est alij sint ga et principium inquantū est potentia; sic ē accepta ordinatur ad alia sua ga bñ q̄ditatiue anima sit principium cognoscendi esse potest realiter sed ē re ad potentias. Ad 2m̄ dicitur quod ea sunt distincta realiter quae sunt differentia realiter subiectum cui sunt differentia realiter, sed sensibilia, ut colorata, sunt differentia realiter animam ga quorum ab ipsa realiter subiecta quae sunt differentia realiter, ut patet de coloratis. Ga ga anima humana non dicitur nec significatur per hanc rem differentia ga nō sunt ea realiter.

Ad 3m̄.

Quod potentiae animae distinctae realiter sicut quae ga quod potest possibile et necessarium: in corpore sunt ga eadem differentia realiter ab igne sit calidum et humidum sicut ignis ab igne et patet in corpore. ga ignis in tali casu a natura agente denominaretur realiter calidus et possibilis nec determinatus intelligere, sua potentia intelligere aut velle et ga actualiter est per nos cognita et absque.

Ad 4m̄.

Ad intellectum sunt ea ad aliquid ab potentiae regnatur vitalis principaliter sit anima, duo ab. illa sint nō possunt operationes. Ad 1m̄ dicitur quod potentiae vitalis principaliter potentiae regnatur actu vel ga regnatur ad principium actus potentiae vel ad effectum, nihil de hoc Scto Thomae sed ga ea ipsa doctrina tenet est sufficiens tam ad respondendum quae ad eliciendum: sed quia nō sua veritas nec principaliter in distincta realiter ab ea a quo elicitur potentia ga potentia ipsa anima quod gliber alia substantia nihil operatur libby amendeby.

Contra hoc dicit Scotus ab ea ratione vi sunt primo liber

2

Ad 1m̄.

9

Ad 3m̄ instat

Reliquum. casus inauditus intentionis meæ
abstulit, 16. Novemb. Anno 1610.

Lux nō est substand. Rāō ga lux est scibile: alij substād nō est scibile ꝙ lux nō est substand, sēd est forma accidentalis alterius cuius forme substandm vel scibile cognē.

431

Ex Catalogo librorum Annales
Collegii Art. et Phil. Bru

QVÆSTIONES IN METAPHYSICAM ARIST.ᵉ IN VIA DOCTORIS SVBTILIS F. IOANNIS DVNS SCOTI

PROEMIVM De Nomine, Causa, et officio huius Scientiæ.

QVOM vulgo Methaphysica vocant ea de Ente vere vocabulo appellatur, nam ea appellat sapientia. Jo Metaph. Cap.ᵒ 2 Sum. Jo quo loco ait quod esset quædam scia Sapientum; et quidem debet habere sapientia dignandam, cum vere debeat ingeri ex nobis certius quod ipsa et reliqua Nouerit oportet eum primum principium et causam Nr tam speculabilium, quam operabilium. Nos Methaphysicam appellabimus, quam debet, ga de Jo ente cum sit et significabile aut dicibile multiplicit, et quodammodo de omnibus Entibus dicitur. Vbo appellat de absolute et quasi per antonomasiam Ethicam et Methaphysicam, quo loco et vera ig genus scaj sophisticæ, Dialecticæ, et Methaphysicæ. 3ᵒ Vocat ea Theologiam Methaphysicæ cap.ᵒ 2 cum ait. Tres vbi sunt speculatiuæ Ethica Mathematica, Naturalis, et Theologia quæ ig reperit in Methaphysica. Jo. Et nihil scitur de hac scia

de Deo et rebus diuinis tractat, quantu nat lumine cognosci possit. Denig 3 Metr. tex 3 vocat eu principalissima cognitu, honorabilissima, et cum certitudine sacra diuina omnibus non deceat contradici.

Lumen vo Metaphysice qua communi hoc scia appellari sumpsit est ex Gratia dictionis Metaphoricæ. quod lucis post naturalis fonat, abstracte in hoc scia a sensibilibz et materialibz rebz. de quibz est Aristotelis sermo libz naturalis, et circa diuinas alias materialis sequentes commendatis quoniam hæc eadem scientia, an deus Metaphysica dicta quia sicut Christiana seu vltra Christi scia constituta. Post in quam non dignitate aut ordine naturæ, sed ordine acquisitionis et cognitionis, ita si hæc scia sit nata et dignitate pa, ea tñ post scia naturalis cognitionis est inuenta, nostra quidem cognitio de abstractis per suppositionem cognitionem sensibilium, et naturæ quæ sunt fundamenta abstractionis: vel si ecia ex parte obiecti illud intelligamus ratione de quibz hæc scia tractat dicitur esse post Physica seu naturalia Entia quia eorum ordine sequunt, et in altioris rerum gradu sunt constitutæ.

Jam vero Causa huius Scientiæ sunt modo assignari possunt. et Causa efficiens huius Scientiæ. Si loquamur de Metaphysica ut est ab Christi consignata, et sic ipse Christus fuerunt de Metaphysica ut est subiectum per fidem intellectu in cognitione fuit ut hic est liber passionis, illis Causa efficiens immediata fuerunt et aliorum fidelium supernaturaliter infusa sunt ipse alia acta in cognitionis frequenter etiam de obiecto Metaphysicæ, quæ in intellectu fidelis Metaphysicæ

Finis etiã huius Scientiæ est alter formalis alter obiectiuus. Finis formalis et per se est op ahs fidei fidelis talis scientiæ sunt speculatio essentiarum, et cognitio altissimarum causarum, substantiarum separatarum et in quarta conclusionis possunt Trinitatem unitatem Christi. Ethici Cap. 3. Finis aut obiectiuus et per accidens sunt Causæ ita et essentiæ separatæ ibi cognitæ intellectui mediante fidei istius scientiæ. Causa formalis huius Scientiæ est modus procedendi diuidendo et definiendo, quem usus huius Scientiæ est definire et diuidere per essentias simplices, et colligere seu demonstrare per causas essentiales et simplices priores et notiores, et magis per causas altissimas: quæ est forte in Methodo Christi ars, siue verum de ipsa structura quam Christus, et hi amici Christi misericordes intellectus mei. per sensibilibz et mihi notis quod sit definire solet in cognitionem immaterialium quod se nobis sunt et principia cognoscendi. Ens ig cui Methodi est multiplex. Unum ens quod Ens in re, Ens Creatum, non tñ ens de Methodo est Ens rationis tertiæ intentionis est Ens in re posited intellectus per cognitionem de Methodo circa quod est scientia, quod magis per Spiritum obiectiuum, sunt illud circa quod est ethi alicuius particulare, de quibz per se nobis scientiæ.

Colligitur 1o. Quod Munus et officium Metaphysicæ est tradere cognitionem veritatis in Jesu rerum altissimarum rerum speculationis intellectui fidelis.

Colligitur 2o. Hanc Scientiam esse inter scientias et nobilissimam, quia circa certas scientias inferiores, hæc non ordinatur ad aliquid aliam, sed aliæ ordinantur ad ipsam. Quod vo aliæ scientiæ ordinantur ad ipsam patet, quia ingenium non perficitur ad perfectionem debet iuuari et ab eo gubernari: sed aliæ scientiæ sunt ingenium. Methodus 3o. Non patet aliæ scientiæ cognitæ et ethi scientiæ non abstrahendo a materia sensibili, Methodus vo abstrahit a materia sensibili et intelligibili, secundum maxime abstracta et remota considerando, a qua consideratione intellectus nr̃ non vocatur abstractus 4o. de quod quod dicimus Deum. 5o. si a capeat illi nro finis, hoc aut est nobilior illi et sit ad finem. Et quia omnis cognitio humana tum speculativa quod practica ordinatur debet ad unum supremum intemplatum in qua consistit nra suma felicitas. Sed in contemplatione Methodi consistit suma felicitas nostra ex Augustino. Et ignorat Christi docet Methodi de velit alia scientiæ. hic videtur obiici. nr̃ summum gradus quia est ordinatum ad aliud scibile et ad finem. Sed quod verum Causæ fuerunt et eminenter influentiæ modo in alia. De hac quia scientia nobilissima agens Jesus Christus quæ dixit ambulat humiliter. Sanctus de Natura Entis, de proprietatibz seu passionibz ar dicitur de diuisionibz ens ignis quæ negandi et breuitatis gratia praetermittuntur, multa alia et ad Theologiam apprime necessaria considerabimus.

QVASTIONES METAPHYSICALES

PRAEAMBVLAE.

QVAERIT. PRIMO

Vtr. Ens simpliciter sumptum vt est commune DEo et creaturæ sit ẏm. subum in Aeq. primitate ad æquiditatis.

Videtur quod non. Ens subtm reale est una subtia realis; sed ens creatum et commune DEo et creaturæ non est aliqua una realis, Metta. Ergo non est una subtia realis. Sed Ens sic commune non est subtia Metta. Probatur. Quia si aliqua duo conuenirent in subtia una, aliud aut aliis est aliud una subtia una realis, aliud una subtia una realis. Nec dicas quod conueniunt in subtia una realis, aliud una subtia una realis. Quia si ut sic, ista non conuenirent in

sunt de Ente reali, ⁊ ga ponebt immediate Ens reale non continent in illo quod nō est reale, vel si ens: tinentur, hic nō sunt realia, ga continentur in non ente. Similr quod de potentia mediat ⁊ habitu p illud in quo continentur. Vel ga ibi respectu sui non entitatis. Ibi est vt Cau efficies nō respectu sui, sed respectu quod nō est reale impossibile est quod sit Cau efficiat realiē. Si vō dicatur sm. quod dict Ens vt est rationis impossibile est quod conferret effectui entitatē realē. Si vō dicatur sm. quod dict Ens vt est rationis non est reale nec ratiōis est abstractū ab esse reali, sed illorū in quibus, sed solū nō Ens vniuersale commune ad Ens reale ⁊ rationis nō est abstractū ab esse reali, nec rationis, sed solū nō Ens simpr. Ad primū dicendū quod Ens nō dicit puram negationem sed negationem entis cui repugnat esse extra animā, ⁊ ideo

Ita docet D. S. in 3o dist. 3, q. 4, ex quo loco tulerunt discursum allego. Aliud simile nobilissimus et perfectissimus debet considerari a simili sub ratione nobilissimi et perfectissimi. Sed materia est simpliciter nobilissima et perfectissima. Ergo materia est simpliciter nobilissima sub ratione entitatis. Nota. Quicquid sit conjecturis in ente ejusmodi formalis est possibile ex vel male hui. Sed considerato ente sub ratione magis et possibile est imperfectionem substantiam entitatis, ut patet ex 7 Metaph. Cap. 5. Item dicit quod omnia quae sunt ad aliquid generationis est ex potentia et imperfectione ejusmodi

quod est p̄ subiō cōtentū sub tali obiō: sed Ens est tale, ut ens n̄ sit ens sine aliquo ens. ergo ens in ente aliquo ens. Ens est obiū metaph̄ sine aliquo modo cognitionis, scil. abstractiua nō intuitiua, cuius nō existentia sed quidditas et essentia. Sed post ens obiū aliquid modo cognitionis, scil. abstractiua nō intuitiua, cuius nō existentia sed quidditas et essentia. Sed post ens obiū aliquid scientiae naturalis: at nullius cognitionis nisi quod metaphysicū. Conclō. Ens ga metaph. est primū nobilissima Sō scibile scientiae naturalis: at nullius cognitionis nisi quod metaphysicū. Conclō. Ens ga metaph. est primū nobilissima Sō scibile scientiae naturalis: at nullius cognitionis nisi quod metaphysicū. Conclō. Ens ga metaph. est primū nobilissima Sō scibile

Obiēs: Hæc conclō nō est cōtra Scot: Sō Metaph. q. 3ª. vbi postquā examinasset Lutrios opinionē sentētiā Ocā et intellectū esse eorū metaph., resolut argūa in contrariū opposita cum hac sententia. Et sententia ni Lutri quod Ens sit obiū adeq. vel nō primarie, ga de illo tract sermo nō de hoc ni ga Scot: 2ª loco ponit tres sententias de obiō, quā 3ª dicit Lutrios, Sōm Lutrenū, q. ens ingrat hū

ꝯ hꝫ nra ꝓpr comun. subiũ scientiã illꝰ sed est principiũ subiectꝰ.

Ad tertiũ. Duo quid ens hꝫ ꝑprietates passiones demonstrabiles de ipso. Ad id dicendũ q̃ ens quid ꝓprie dicit entitatẽ ꝙ subiectũ. duo tamen ꝓprietates ipsi entis ut quid formaliter, subiectũ n̄ exprimit sunt ꝙ essentiã et realitatẽ, illa non sunt ut formalit. Ad ultimũ ꝓbandũ concedo quod passionat ens ꝓpriissime denominabile de ente et ens de quolibet ꝓdicabile nõ in ꝙ actiue. Cum aut dr quod ens et aliter de quolibet ꝓdicabile quid. hoc est negãs Arguꝫ. Si ens inquit ens hꝫ aliquid passionẽ illa passionabitur a. sue sit. sed hꝫ passionẽ a. ꝙ a est nihil. Cõs est falsa ꝙ. Falsum cõsequẽs ꝓbat. ꝙ nõ ens nõ passio alicuius. Ad id cõsequẽs Cõ subiectũ est ens extendat passionẽ ad cõtrariã passionẽ non ad ornamentũ ꝙ. Mest. sed quod est non ens. l. essentia entis et ꝙ cõe nihil. Ad rõnẽ. Quod passio entis nõ sit similꝫ nihil. Ad ꝓbationẽ ad dr quod ens subiectũ est ens rationis vel essentia passionis. Quo quod sit ꝙ ens extra essentiã dicitur intelligit ens ex conceptu formaliter ac sic contra subiectũ a distingꝫ formaliter a sua passione ꝓpria, sic nõ ꝙ esse ens essentia intelligit ens distinctum realiter ꝙ est inter rem et rem sic nego. quia ꝓpria passio non distingꝫ realr a suo subiecto et ꝙ cõe ad est nõ nisi ꝛ realr.

Ens principia duplicia.

Ad quartũ rndeo. Quod principia sunt passiones duplicia cognitaꝝ, vtt essentia quidditas; sicut obiectũ dicit quod est subiectũ nãtis hꝫ principia sic essentia constituentia, sic materia et forma. et existentia, quatuor sunt principia vel ꝓpria ꝙ sic notat ens respectu quarũ passionũ est inferendũ. Ad ꝙ dicendo sumendo principia nõ est hꝫ quod materia et forma principia essentia, in quorum essentia ens in illo sunt principia essentia et nõ sunt principia in ens. Ad nõ hꝫ principia, in complexo. Complexo est esse vel inesse obiectiue complexũ quod est principium cuiꝰ passionis: et Complexa vel de quolibet est affirmare et negare, similiter impossibile est idem simul et non. Ad probationẽ ad dr ens hꝫ principia nõ comunia ut sic non hꝫ principia, ꝙ cum sit comune sic dicit quod illi abstrahit ab utroq; et relinquit in re id in sua ratione, sic bene ens hꝫ principia ut reperiuntur in suis inferioribꝰ, ita quoq; sit ens ꝙ hꝫ conuenit habẽ principia essentialia. et dico nõ ens hꝫ aliqua principia ꝓpria. Ad aliud de principio Complexo, dico quod tale principium est principium nõ ꝓprietatis ens quidditatiui modi principiãti est ipsa res ens et dicit sic

Ad ꝛdem ꝓbationẽ cum dr ergo ens inquit ens et principia hꝫ quod hꝫ et ens habeat principia. Ad hoc dr quidam de principio incomplexo, sic dico quod ens inquit ens hꝫ principia, accipiendo hꝫ inquit specificative nõ reduplicative: sic de principio Complexo. quod sit principium immediate ad ꝓbandũ passionẽ de ente, sic dico quod ens inquit ens hꝫ principia. accipiendo hꝫ inquit reduplicative sic nõ ens habet principia ꝙ passionẽ ens hꝫ principia. Ad aliud de principio complexo, nã omne passio superiorꝭ est passio inferiorꝭ ꝙ sic nõ ꝙ.

Inquãtũ quot dicit finitum.

Ad quintum autem hoc modo dr. ad eundẽ ꝓpositum. Quod hꝫ inquãtũ et quãtũ, alia duo reduplicatiua quãtum sunt dicit. Ad ꝙ q̃ quodlib. aliqua reduplicatiue aliqua specificative. Reduplicatiue ꝙ sumitur ꝙ denominat illud in cuiꝰ ratione cõ et formaliter includit hoc. dico hoc ꝙ ens inquãtum ens est ens finitum. specificatiue ꝙ sumitur ꝙ denominat illud in cuiꝰ ratione cõ et formaliter includit hoc. dico hoc ꝙ ens inquãtum ens est ens finitum. Ad probationẽ ad dr quod hoc est rationabiliter inquirẽdo de tali quod hoc. dico hoc ꝙ ens finitum immediate ad hꝫ inquãtum est causa ꝙ. ista et formaliter quare rationabile inest subiecto quod est hoc. nã rationabile inest hꝫ ꝓpter rationẽ humanitatis et ꝙ causã. Ad hoc valet cõsequentia ꝙ hꝫ inquãtum ad rationem quod est rationabile. Sortes est rationabilis. Sortes hoc est rationabilis, ergo sortes inquãtum hoc ꝙ rationalis est rationabilis. sint iste aliqua quod inquãtum rationale est rationabile est homo.

Specificatiue nõ terminꝰ inquãtum vel ꝙ similia accipiendo ꝙ non denotat talẽ causã, sed hꝫ rationem materialem illius ꝙ denotat. Ad tertium. Ad hoc inquãtum rationale vel rationalitas est albedo, sensus est quod hoc ꝙ est rationale vel rationalitas est albedo. nõ hꝫ inquãtum specificat quia sic hꝫ sic cõsequentia sua rationale rationabile nõ repugnat albedini; et hoc nõ valet. ratio ad inquãtum ad rationem, nã in ista inquãtum omne rationale est album.

Ad quod cum dr quod substantia est ens subiectum. Negatur. Ad auctoritatem Augustini ex q. 8. 22. dico quod illud solum auferunt nisi quod de substantia est primo pulcher intellectus tractari

Metaphi

Metha quæ se accidentaliter sunt de nobilioribus quam sint subiecta sicut in genere principia et Cælestia sunt principalia. Et hoc ostendit intendens ostendere in principio 7 Metha. ostendit substantiam esse principalius accidente scripturis priorita[tis]. Quare de ipsa est principaliter agendum

Ad 1m Negat Norma. Ad 1o probatur falsum est quod Eno in tali communitate sit significatum aut cognitum de illa communissima terminorum Entis ut est communis ad realia et rationis. vel si aliud vult Scotus aut cognoscit de illa communissima terminorum Entis ut est communis ad realia et rationis. Quod dicit quod illa ratio sequens valet contra nos et tantæ auctoritatis quod ipse in omnibus subscriberet. Ad 2um dico quod illa ratio sequens valet contra decretum omnium gentilissimorum, quia nullus gentilissimus Abbas generalis dicitur, Abbas Cisterciensium, quia non est Abbas generalis Cisterciensium nec alicujus Abbatiæ in particulari. Sed generalis, ordinis non dicitur Abbas generalis Cisterciensium. Sed generalis, dicitur ens in genere. Sed gentilissimus de omnibus dicitur ens non Abbas generalis. Patet modus dicendi de Ente quod non sit genus quia ens in genere. Sed gentilissimus de omnibus dicitur ens non Abbas generalis. Patet modus dicendi de Ente quod non sit genus quia tunc esset aliquod ens quod esset in genere sicut illa abbatia Abbas generalis absolute dicitur, et hoc sufficiat ad primum quod dicitur dicitur quod

Quod dicitur quod Duns

Ad 2m Negat Consequentiam. Ad probationem ibidem: quod illa ratio probat ab insufficienti quia ad subalternatum non sufficit solum dari quod aliud sit sub alterius subalternati. Sicut quia ad subalternatum non sufficit solum dari quod aliud sit sub alterius subalternati. Sicut quinque potentia alia, inter genus illud quod principia subalternata dicuntur in subalternante, et quod aliud subalternatum addat aliquid differentiam ad aliud subalternatum quæ se habet Musica ad aritmeticam, et Geometriam quod in esse non acquirit.

Ad 3m Negat Consequentiam. Ad probationem dico. Quod aliquid est perfectius potest dupliciter vel positive, vel positione: non quod aliquod habeat positive plus de entitate, sed non habet imperfectionem sicut Animal perfectius musica quia animal non habet imperfectionem quam habet musica. Musica habet aliquam imperfectionem quam non habet animal. Et sic quia animal est perfectius musica. Et sic quia aliquid est perfectius alio positive vel positione. Quod dicitur quod aliquid est perfectius alio dupliciter

Ad 4m Negat Consequentiam. Ad probationem dico. Quod aliquid est perfectius positive vel positione. Quia subiectum est perfectius positive quia habet plus de entitate. Accidens est perfectius positione quia non habet plus de entitate quia habet imperfectionem. Quia subiectum habet imperfectionem quam non habet accidens. Et sic quia aliquid est perfectius positive vel positione. Quod dicitur quod Eno intelligat positive quod habetur ex Metha quod Eno ingrediatur, non habet quod Eno ingrediatur. Cum hoc aut dicis: quod in actu metaphysicali consistat scientia. Ad hoc dicitur quod substantia intellecta sunt de ratione materia non de ratione superiori et inferiori. Et sic patet

Sed. vbi sciat in nálibo. Ignis n ga nali inclinat. sursu[m] sicut natus mouetur sursu[m] si. sit ga lou[is] sua amicis impedimenta. Falsa cone ejus ex illis de alia. ostendit et ostendit aliud nisi esse sunt tabula ubi scan in qua nihil est depictu[m] sc. animalis de amicis impedimenta intellectu[s] nostri.

Dextris. Si aliqui duo nali sunt desiderant, vel ga aliqui duo nó duo sciunt, vel saltem duo sciunt non desiderant sunt. Cone est falsa sc. Falsa Consequentia quando ga quod pot antecedens n quod multi duo sunt sciunt, quod sic ex pausen est manifesta. alii n ejus. Luxit. nam esse unius vera. Sophia aut ubi ga desiderant non est n respectu rei non habitus. si ga desiderant ga nó duo, vel si sit ga non desiderant. Quarto. Aliqui desiderant ignoran sc. non omnes nali desiderant sciendi. Cone est dicendu. Duo aut quibi ga est aliqua ignorantia affectata sc.

DICENDUM tn est Quæstionem ꝑdictã esse vtrã. Pro quo. Notandum est. Quod bonu est appetibile et desiderabile in rebus Naturalib. sensibus et rationalib. Appetibile nalis est inclinabile vel tendens ga quæ ma quæ. ens tendit et inclinatur ad sui finis et perfectio. Appetitus aut sensitus seu animalis dr ga consequitur sensum sed quem gliber sensus tendit et inclinatur ad sibi conuenientia et fugit ea disconuenientia. Quia ad Appetitu rationalis seu intellectualem et ipsa ordinatur cõis. intellectus, sunt appetitus sensitus sequi sc. Differunt aut ad inuicem ipsi appetitus sc. ga appetitus rationalis est formalit liber nó sic animalis vel naturalis. Hoc ga desiderium rationale est actus electivus ad appetitu rationali, qualis est sola voluntas, animal vó est actus appetitu sensitui aut nat in brutis, hoc ex supponit organa sensus. Hoc cognitionis, hoc intellectus. Quia ex ga quod appetitus rationalis et sensitus dicit aliquid nouũ positu, aliquid alii eleuatu. Appetitus aut seu desiderium nulle nec nominat positu nec alii elevatu, sed est ga tendere alicui cognitione sensui ipsam naturali, nec differens realit ab ipsa vi: sic gratia ex quammat exhibet et ostendatur sensui sensum. Dextro Appetitus sensitiuus. Sc. sit in plutibus quod intellectiuis: nã vbicũq; reperitur intellectus ibi et sensus. Nó ex oppositis, et vbicunq; in nonanimalibus: similr appetitus nalis ex hoc in plus quã sensitus et intellectus, nã vbicũq; ille, reperiuntur, et ipse, ex non et conuerso, vñ ex ejs met appetitus sensitus et intellectus vt sunt ga non habere hic appetitu nalem hic multa nalia quandã ac tendentia quã tendunt in sua finis et perfectio. Differt quarto ga appetitus rationalis et animalis insunt alicui sunt ꝑ supponit alii quorum alteri ꝓtonalis cognitus, puta voluntas alii intellectus, et appetitus sensitus alii sensus: appetitus aut sensitus nulli alii alicui gratia ꝑ supponit, quia granit appetit cognitu appetitu nali.

Nota nó. Quod Conclusionem non intelligendu de appetitu rationali, aut animali sed de appetitu naturali.

Quod Primo Arist. nó sit vã de appetitu seu desiderio rationali. Probatur. Omni appetitu rationali ꝑsupponit alii intellectus. Sed appetitus quo ómet hic nali sciri dr desiderat nó ꝑsupponit aliqm intellectu. Sc. ga. patet ex dicti not. ꝑ. Nat gbi. Omni appetitu rationali est formalit liberi. sed appetitus quo ómes nalia sciri desiderant nó est formalit liber. Sc. Probo hic Minorem. ga si sic. Sc. possent non desiderare sciri. Et sic dum oppositu nó est natu sed contingens. q.

Quod etiã primo non sit vã de appetitu sensitiuo seu animali ondo sic: Omni appetitu animali et simul respectu sensibilis. Sc. appetitus quo ómes hic sciri desiderat non est hugmodi. Sc. ga est quidlibi. ga appetitus animalis et sensitus seq̃tur apprehensa ipsis sensu Nisi est quat. ga nó mouet appetibile sensibilia sciri, sed ea ipsa sensibilia, imo vó quidlibi. Confir. Quia hoc modo ea brutis appetitus esset cõis simul appetitu sensitui.

Quod vo Conclusionem alij aduersus Primo Petij sit vã de appetitu ea desiderio naturali. Ubi. ga ꝑ loca ꝑ suffurent duo sunt. Dz ꝑ primo dicta fallit est de appetitu rationali et animali. ei non tñ est alio naturali. vñ erit de appetitu naturali. Sc. omnes hic desiderant nali. ea est appetitu naturali. Secundo dicit Primo vo ꝑ quinq; hoc modo: Omni ga ꝑ

appetitu

appetit naliꝫ suã p̃fectiõ tã ꝑ ꝺ̃m ꝫ ẽst forma q̃ ꝺ̃m ꝫ ẽst op̃atio ꝺ̃m quod cuiꝫq; suus p̃prius
Gil. Ubꝺ naliꝫ appetit finẽ ꝫ ẽst tã p̃fectio ꝺ̃m ꝺ̃m intellectiuam, et intellect quod ẽst p̃fectio
ꝺ̃m ꝺ̃m q̃ quã cuiꝫq; suo p̃prio. Gilbert Ed. Thes Anglon Aristot: a posteriori ꝫ signũ tale mo-
quod onẽ ens natura sciri desiderent signũ ẽst sensui delectꝫ, q̃ naliꝫ diligim nõ hũ ga volũt ꝺ̃m
ad rem sustentandã. Sed Ed cognitã cognoscibile. Duo cuiꝫ dicꝫ intelligentiã.

Sensui ad suo nobile desiderant

Notã Cognoscibile sensibile duplr

Rotat. Dubꝫ ex 2 dr̃ quã seqũ. ex lib. de sensu et sensato; quod sensꝫ ad duo nobile desiderant; intendo ad vnũ necessariũ. et ad secundũ: nã ꝫ sensꝫ cognoscẽs vnũ quodq; et nociua illi ut ꝺ̃m
quarẽ, sciri ut fugiamus, per sensũ ẽt in nobis quãdã scientia, nã onẽ nra cognitio ẽssentia oritur
a sensu saltem indirecte. Quia ꝺ̃m nostꝫ quod ꝫ sensꝫ nisi ad ꝺ̃m debemus quarere ad necessariũ
ut dicit, videmus diligentius sensꝫ ꝫ quos ꝺ̃m desiderant ad necessariũ, sicut et hoc ꝺ̃m visui ꝺ̃m alijs sensibꝫ
magis diligimus, q̃a minimũ iste sensuũ est magis cognoscitiꝫ. Hoc aut magis cognoscibile aliquid sensꝫ
alios duplicitꝫ. Ꝺ̃m q̃a in pluribꝫ rebꝫ cognitionem nob ꝺ̃m, et hoc modo visibile
est magis cognoscibile. Quandoq; tamen minus sensibile ꝺ̃m quia non habet sat ꝺ̃m
lucem et colorem, et sensꝫ, inducit in difficultatem nobis demonstrationis, quod talis q̃a subiecto visus est lux et color
in pluribꝫ corporibꝫ reperiuntur. quod onẽs qualitates tangibiles ꝺ̃m in corpꝫ tã superiora quã inferiora

Vtrum inter omnes sensus visus faciat nos magis sciē.

Videtur quod non. Ph̄s enim dicit in lib. de sensu et sensato, quod cum nati fuerint audire sine magis sapere aliquid quam nati fuerint videre. Sed sine magis sensu habetur scientia. Ergo magis scimus per alios sensus quam per visum.

Sed contra est quod dicit Augustinus in lib. de vera religione. Auctoritas fere omnis videtur nobis ea quae per corpus ad animum perferuntur. Sed hoc maxime videtur in his quae per visum percipiuntur. Ergo videtur quod visus sit magis diligendus.

Respondeo dicendum quod auditus sit magis diligendus quam visus, quia per auditum percipimus verba magistri, per quae instruimur ad scientiam habendam. Verba autem magistri non sunt diligenda nisi propter res quas per ea significat. Res autem quas per verba magistri significat, sunt quaedam invisibilia, quae per visum percipi non possunt. Unde magis diligimus auditum quam visum.

Dicendum tamen est, cum Ph̄o affirmative. Quod visus inter alios sensus sit magis aptus ad cognitionem sensitivam ordinanti ad scientiam, triplex ratio assignari potest. Primo quidem quia visus est magis spiritualis et abstractus a materia, cum sit nobilissimus inter sensus qui sunt in organis corporalibus. Secundo quia visus plura nobis manifestat de rebus sensibilibus quam alius sensus, cognoscimus enim per visum quodammodo omnia sensibilia. Tertio quia visus est magis certus, quia minus decipit quam alii sensus.

Ad argumenta in oppositum. Ad primum ergo dicendum quod Ph̄s non intendit dicere quod auditus sit nobilior sensus quam visus, sed quod auditus sit magis necessarius ad disciplinam, quia scilicet per auditum magis percipimus ea quae pertinent ad disciplinam. Ad secundum dicendum quod auditus non solum quantum ad ea quae magis sunt necessaria ad disciplinam, sed etiam quantum ad ea quae pertinent ad cognitionem rerum naturalium, plura manifestat quam visus. Ad tertium dicendum quod auditus non est certificativus quantum ad principia, sed quantum ad ea quae ex principiis concluduntur. Ad quartum dicendum quod signa non sunt necessaria ad cognitionem eorum quae per se sunt nota sensui, sed ad cognitionem eorum quae per se sensui nota non sunt. Et quia visus est certissimus sensuum, ideo maxime signa instituta sunt secundum visum, ut scripturae, picturae et huiusmodi.

Ad quintum dicendum quod sicut dicit Augustinus in lib. de vera religione, auctoritas fere omnis videtur nobis ea quae per corpus ad animum perferuntur. Et ideo magis diligimus auditum quam visum, quia per auditum percipimus verba magistri, per quae instruimur ad scientiam habendam. Verba autem magistri non sunt diligenda nisi propter res quas per ea significat. Res autem quas per verba magistri significat, sunt quaedam invisibilia, quae per visum percipi non possunt. Unde magis diligimus auditum quam visum.

Ad sextum dicendum quod sicut dicit Augustinus in lib. de vera religione, auctoritas fere omnis videtur nobis ea quae per corpus ad animum perferuntur. Et ideo magis diligimus auditum quam visum, quia per auditum percipimus verba magistri, per quae instruimur ad scientiam habendam. Verba autem magistri non sunt diligenda nisi propter res quas per ea significat. Res autem quas per verba magistri significat, sunt quaedam invisibilia, quae per visum percipi non possunt. Unde magis diligimus auditum quam visum.

Ad septimum dicendum quod sicut dicit Augustinus in lib. de vera religione, auctoritas fere omnis videtur nobis ea quae per corpus ad animum perferuntur. Et ideo magis diligimus auditum quam visum, quia per auditum percipimus verba magistri, per quae instruimur ad scientiam habendam. Verba autem magistri non sunt diligenda nisi propter res quas per ea significat. Res autem quas per verba magistri significat, sunt quaedam invisibilia, quae per visum percipi non possunt. Unde magis diligimus auditum quam visum.

QVAERITVR QVARTO
Vtrum Scientia Metaphysica maxime desideretur ab omnibus hominibus.

DICENDVM est affirmative. Quod Ph̄s per hoc ostendit quod

Sj omne bñe natu scire desiderant maxime subtilia. Ergo maxime scibil maxime desiderabile: na- maxime subtilia
xime vo illa scibilia, q̃ sunt certa na maxime subtilia, certum na maxime subtilia dñi ouglī. Adhuc q̃ a ꝑo omniū dñe ouglī
fraudari scit q̃ hoc nō ꝓsequit alia scia, l. q̃a sunt certissima cognoscibilia: sed mathē utens modo hoc con-
siderat maxime subtilia. Ergo mathē est maxime scia, et altera, ꝑo maxime desiderabilis ab hñe. Nō
quoad ꝓm quale sic ens quia: na maxime subtilia ꝑo modo sunt remotissima quidditatis sunt vltimo ens. Et ola quę
cognoscit ꝓm quale sic ens quia: na maxime subtilia ꝑo modo sunt remotissima quidditatis sunt vltimo ens. Et ola quę
consequūtur ens vt ens, vt p̃ adducta. Cognoscit q̃ mathē. quod sit certissima ꝑo imprimatur. Cognoscit quod alia speculatiua
quę nō acquiritur ex alijs notioribus se: quod sit certissima ꝑo imprimatur. Cognoscit quod alia speculatiua
et quantitativa nō possent cognosci nisi illa remota ꝓm cognoscantur. Sed aut communissima considerāt
et quantitativa nō possent cognosci nisi illa remota ꝓm cognoscantur. Sed aut communissima considerāt
quę nō dependent ab vllis alijs nisi ab ente. Sed hoc modo certissima cognoscibilia sunt ꝓm-
ꝓm ens et ab ente nō dependent vlla alia nisi ens. Sed hoc modo certissima cognoscibilia sunt ꝓm-
cipia et causę et hmōi ꝑo certitudo q̃dā ꝓmanat ab illis q̃ dependet tota certitudo q̃ssitionis. Ideo
cipia et causę et hmōi ꝑo certitudo q̃dā ꝓmanat ab illis q̃ dependet tota certitudo q̃ssitionis. Ideo
aut scīa considerat illa modo principia et causę, et vocat subalternata q̃ est cognita q̃ altissima
aut scīa considerat illa modo principia et causę, et vocat subalternata q̃ est cognita q̃ altissima
cā. Sed hoc scīa est maxime subtilis. Sed maxime subtilis est maxime desiderabilis. Ergo mathē
cā. Sed hoc scīa est maxime subtilis. Sed maxime subtilis est maxime desiderabilis. Ergo mathē
est maxime desiderabilis. Et hoc est quod dicit Aristoteles quod mathē sit maxime desiderabilis, et alie ordines huius
est maxime desiderabilis. Et hoc est quod dicit Aristoteles quod mathē sit maxime desiderabilis, et alie ordines huius
ordinis nisi ex ignorantia vel errore. Sed mathē nō est maxime desiderabilis, et alie huius ordinis nisi ex ignorantia vel errore.
ordinis nisi ex ignorantia vel errore. Sed mathē nō est maxime desiderabilis, et alie huius ordinis nisi ex ignorantia vel errore.

QVAERITVR QVID SIT
Verum alia Scientia subalternenter Me-
thaphysica

Videtur quod sic ꝑo illa scientia nō ꝑo subalternari respectu alterius q̃ ex principijs sue ꝓprie ꝓpria
alterius scientie nisi mathē ꝓpria omnia principia aliarum scientiarum sunt Mathē. Nam scīa ex quibus ꝑo sc. ens et ea
dalis, quod sequitur ex principijs Elementalibus, nō est Elementalis illa ꝓpria ꝓpria Mathē. Sed nulla alia scientia
subalternatur mathē q̃ ꝑo Mathē nō subalternatur. Ergo nulla scientia subalternatur Mathē.
Contra ꝑo illa scientia subalternat sibi aliam q̃ obtecta aliam
continet sub se sed subalternata mathē continentur obiectis aliarum scientiarum. Sed mathē sibi subalternat aliam scientiam
Deo. Dicit q̃ immediate dividentes aliquod commune nouum insuper sunt differentiae illi communi, contrahit: sed scientia
in communi dividit q̃ subalternata et subalternata. Sed illa ratio valet contra ad mathē nisi est subalternata. l.
subalternata. Quia ꝑo vt patet. Sed ꝑo.

Dicendum q̃ non est negatiue vnde

Notandum. ꝑo quod conclusio aliqua q̃ aliud possit intelligi dupliciter. Uno q̃ se, ab q̃ Contrahi q̃ aliud dupliciter intelligi
actus: ꝑa conclusio q̃ sed fuit vnus q̃ se tenuatur inter obiectum scientiam et suum genus, vt animal rationale, vel
inter genus et speciem vt animal et homo. Et hoc modo inter species diversas in ordine ꝓdicamentali: scilicet sed inter subd
et ꝓpria passiones. Alio modo conclusio q̃ fuit vnus q̃ actus est inter duo conclusa inter se vt distincta: sic omnia q̃
actus est ex linea arcuali, non vnus q̃ est de vasis alterius.

Nota ꝑo quod una scientia possit dici alterius subalternari dupliciter. ꝑo Ensser. ꝑo Ensser et scientia: Subalternari dupliciter
Extrinsece possit dici una scientia subalternari alteri vel q̃ intendens ordinabit ad finis superioris, l. q̃a scientia in-
ferioris contrahitur sub obiecto superioris. Sic modo omnes scientiae vel artes subseruientes possunt dici subalternari
principali, vna quae magis dicit in obiecto. Intrinsece vero, cognoscendo, et mediate ordinari ad quem finem.
Modo omnes scientiae q̃ sunt de quanto subalternatae alicui subi communi possunt dici subalternari scientiae q̃ est
de subo communi puta quod scientia de circulo, de triangulo, de quadrato, de omnibus figuris. Ens quia, cum
magis scientia de substantia, accidente, actu, potentia, omnis multo subalternatur scientiae cuius subiectum est ens. Cetera
subalternatio est ista extensa communis dicta et impropria. Ista vero est essentialis subordinatio scientiarum, q̃ una scientia subalternatur
subalternato est ista extensa communis dicta et impropria. Ista vero est essentialis subordinatio scientiarum, q̃ una scientia subalternatur
aliae scientiae q̃ ꝓbatur sub subo alterius scientiae: unde ad talem subalternationem plura
requiruntur. ꝑo quod scientia subalternata considerat q̃ aliud multo quod considerat scientia subalternata. Ergo
oportet quod aliud scientia subalternata sit magis communis et continetur sub obiecto subalternatae magis communi
Deo vt patuit subalternat aliam scientiam subalternatam aliquod amplius et minus, sed aliquid q̃ sit

defectu cuius scien̄ subalternate nō subalternati scien̄ sit ghē. nec scien̄ negationis scientē de subō
Quarto. Quod scies subalternans dicat quid de primo principio subalternate, cu quod scien̄ subalterna-
ta nō possit recipere certitudinē in principia sua nisi cu ista scien̄ subalternans: Ista quod de principijs
suis p̄ceno nullo stat dubiū nē ghabita sint in subalternate, et hoc ghabita respectu, ista ut scien̄ subalter-
nans. Sed scien̄ ppter gd respectu principioꝝ subalternatis, et scien̄ subalternata. Sed scien̄ ppter ga Deus onia
conclusiones collegij possunt ex dictis j Post. Cap 12.

Ad Argumenta. Ad primū dicendū q̄ actus scien̄ est nō ens: sed tale subiud scientia subalternate est
Ens q̄ actus. Nota ens. Jor dd patet. Nā ga unitas scien̄ sumitur ab unitate obj: scientia q̄ actus nō est
unū. Nihil ga in̄ ens dicit ens per se. Ad secundū dicendū q̄ ratio posita de subō sed hoc q̄ actus nō est
Ad tertiū: Scien̄ subalternate est de ente q̄ actus nō quia est ens q̄ actus sed quia est ens per se, et nō se
habens obiq̄ quod obiter q̄ sit ens q̄ actus, nō in quo, sed ratione q̄ actus, obiq̄ sit similiter obiq̄ qua
dicta accidentalia sed ut ens q̄ ens obiq̄ considerantur a scien̄. Ad quartū dicendū q̄ ratio posita
Ad quintū dicendū q̄ scien̄ subalternate de ente q̄ actus scien̄ sunt genus primū l. remotū: ex quo sequitur nullū esse
genus speciale, quia nullū esse nouerit nisi quod sunt subalternata sit una unitate q̄nā, qa est de ens obiq̄ quod non sequitur
non sequitur scientia aliqua totalis, nisi ens diuersa subalterna ut ordinabile ad unū subalt, ita nō sequitur quod
scien̄ subalternata inducte essent circa diuersa subalterna, nā ut diuersa sunt sic ut dict̄ sunt ordinata
Ista ita suppono sicut sit.

Ad Oppositū ja. Subalternans unitur et imperat alie scientie subalternate
Metha: ni ga alie scien̄ dealiqua parte entis: hoc ga alie sub̄ vel ordinaty ad ea tiqua de nobilitate, edes quia
appellatur regina: Hoc ga primū alterū scientiaꝝ et regulat a primo possunt plures q̄ primū cognita Metha.
Talem demōstrone declarente ad impossibile.

Ad Oppositū 2ū. Subalternans proprie dicta est qua q̄ conclusiones adnata:
uitus alie scien̄ nō subalternate Metha: ex ga subia cuius nō aquit sup̄ cuius aliqua est nota ab ente, et n̄ ad ill
nā est de primo ente, th̄ est de primo adutu, cum nihil subiect̄ aquit primū ens, adr̄ esse nō ens. Ad primū
alie subalternatiū primo dicendū quod addit subiud subalternate sup̄ subiud subalternate negatiue, q̄ quia nō est
de primo alterio nec e conuerso, nā licet nō est de primo inquantū nec e conuerso. Ad tertiū alie scientie sunt
sua prima principia sibi propria aut ex ipsis aut ex terminis, vel ja prima Mathematica, et plura prima Phys:
carpsit nota est, natura est plura talia sint, licet et plura alia sint suppositione nata in scien̄ diuersa sint prima
in quod Mathematici et Physici possint ex eis deducī sine conclusiones alicuius licet quod limitabitur scien̄ superioꝝ si
constat quod alie scien̄ nō subalternantur Methe subalternans genus dicta.

Ad Argumenta in oppositū. Ad primū dicendū, quod illa scien̄ est subalter-
nata q̄ ghabet prima principia subalternate et demōstrat subiud illius p̄ eadē immediate: sed sic nō argumenty
est falsa, sed tunc aut Metha ghabet principia aliqua scientiarū qa ghabet ja et unitas ma principia
complexa quoby scientie subalternate, nō qa in sua cōmunitate. Ad secundū dicendū q̄ aliq̄ est. Ad hoc
ad quod una scien̄ subalternata alteri nego est nō prima principia subalternate sint conclusiones ghabite
in subalternante. Ad tertiū nō dicendū quod Metha ghabet prima principia aliqua scientiarū
quando nō esset vere subalternans. Ad subiud aliqua scien̄ non addit diffa entis ab ente et visū est
supra ibi. Ad 2m dicendū Nō esse circa adequata subalternationis scientiarū quod obiq̄ omnia q̄si
cetera et considerantur in obiq̄ alterius nō circa ea adsint et visū est

Ad 3ū dicendū Nā n̄ subalty scientie in comuni supply diuersa q̄ sint diffa, sed subalty
scientiarū sic ordinem ad aliq̄ subiud dū esse subalternat. l. subalternaty: at vō subalty non sic ordinē
ex ratione obj quemlibet in terminando ad aliq̄ subiud ex ratione ad obj. Ad primū subiud negatur
subalternans ergo alia subalternata et talis est Metha.

QVAERIST SEXTO

Vtz ad Metsam inquantum talis perse, pertineat cognoscere ones quidditates rerum in particulari

Videtur quod sic: Sco Luthe Christi in multis locis phm vo Sco Metsa cum Aco Sco. lib 1 metaph 3.
quo loco aut, Nota ge hoc inspe q̃ sapiens considerat omnem scibm et oia scibilia, sue ni[hil] q̃ quidditatem oia subiecta sci: 664.
alterius scibilis est scientia Metsa ipso Christe: interpres Sco. Et lib 4, text 16 dicit: Omne genus vnius et sensus vnius
et scientia videtur scientia una ethe ones vere speculatur, quare sunt quedam quod quid est ab ipsis speculari
et scientia vnius scientie gen est, et non dicit Philosophus de omnibus posse speculari sicut nec dicit quod con: 70x 5.
siderabile, sicut Socrates et Socratis sessus, aut si vnius vni connumerum, aut quod est connumerabile q̃ty vbi consider
ratio Metsa ostendit ad singularia extendere vi: Deinde Philosophus dicit in 3. Metsa. quod nulla alia scientia sanum 6. metaph.
de ipso quod quid est scibile cognoscit ones quidditates. Contra pbo ga quidditates rerum sunt
sed rectum de ipso quod quid est scibile cognoscit ones quidditates. Contra pbo ga quidditates rerum sunt
notus. sic ga in nulla alia scientia sic in ista. Ego Contra Metsa est proprium extremum quod dicit in Prologo
ratis si in vni, tm cognoscere quidditates rerum cognoscit empirice ga cognitio et medicinalis sic Metsa cognoscit
ones quidditates rerum in particulari ga alias esset imperfecta scientia. Dicendum est in potentia ordinata ne in
habilis ingenij, sed sic est in potentia quam potest supponere aut apprehendere ad rerum quid est inferior. Sic habilis Superior
cognoscit ones q̃ cognoscuntur in habilis inferioribus. Sed habilis inferior non cognoscit in particulari sic Superior.
Ad Metsa est habilis sapiens sic. Quarto. Ego obstaret quomodo Metsa considerabit primum om
nium rationis ens et opposita et obstaret illud ga non omnes huiusmodi rationis abstrahunt a materia sed ipsi sic bo
non abstrahit sic. Dicit. ga communis ratio scilet Metsa ea hic considerare q̃ dicit sub quidditatis abstractionem.
Nota vo pbatur ga rerum rationis est Metsa descendere ad considerandum plures rationis scibiles q̃ non abstrahit sed
cognoscit eas q̃ cognoscuntur in habilis inferioribus. Deinde dicitur quod in Metsa
esse a materia non in sic Metsa diuidit hoc genus in ie quia q̃ dividendo, deinde dicitur quod subsistit in Metsa
et in materia, et non ga non posset descendere ad subsistentia in Metsa, nisi esset a materia sicut bo
et in malem, et non ga non posset descendere ad subsistentia in malem, nisi esset a materia sicut bo
de facto ad post in prio tractat rationis prima et quidditatis subsistentis malis. sic q̃ prius Metsa magis est abstracta
aliqua rationis substantialis quam esse sensibile. Consist. sic ga Christe 7 Metsa. ce q̃ esse disputat de
substant mal, et de principio eius materia essentia. Consist. sic ga non cognoscit nisi q̃ universalia,
sic prius oportet ut sint Metsa quod sit subsistens malis et q̃ cuius eis apprehendit subsistens male.
Item Metsa considerat aliqua quia abstrahunt q̃ omnino transmutat materia, cuiusmodi sunt quantitas habi,
tus, quare Metsa q̃ maxime rationis scrutatur

DICENDVM tamen est: Metsam considerare omnium rerum quidditates
in vnis et sub modo vnis, non vt sub modo particulari precise et distincte. Pro quo

Notandum est. Quod quidditas rei cognite in vni contingat respi. vni sub modo
transcendentis, vt sic comprehendat rationes vel rem vna vna in alia specifica: vel sub modo quia summo, vt com
prehendo rationes substantias quantas vel sub modo quia subalterno vel ut cognoscendo quidditates quia subalterno
dat cognosci, vel quantitates continue vt. Consist quod quidditas particularis sub modo particulari contingit cognosci
vel distincte sub ratione propria et specifica vel si intelligatur sub ratione rationalitatis, vel confuse sub pluribus
rationibus communibus contentis in vni quarum vna denotet vna particulare quidditas, sic a Sorte cognoscitur
Rex sub ratione sue infimis, et sic non potest cognosci sub ratione sue imperii intelligentie vt. Quod quo Metsa
inquantum talis no considerat quidditates rerum in particulari et sub modo particulari

Pobatur Quia si Metsa considerare esse quidditates in particulari sub modo quia particulari
sequitur quod frustra esset alia scientia sed hoc est inconveniens sic: ubi quia si Metsa cognosceret quidditates
particulares sub modo particulari ad hoc esset ratione sue vel quia esset ens: sed non ratione sue hoc ratione quia ens

...ſint nob dicer in cognition particularē et distincta quandocunq; Sc. Jor est manifesta ga forma
...Nec ratio obj est illa ſp quod altingit gregē est altingibile ſp quod cap ſcientia. et quia in obiō ad ſcibile, vna
...quodq; n̄ intantū est visibile inquantū participat naturā coloris. Sed ratio dnī est ratio obj dicibilis
...et visibilis est. Sō quicqd attingitur à metha cognoscitur gratiam dnī. Nor. Quia in quo conuenit multa,
...non potest ullo modo dici nec in cognitione distincta reputari distincta: cū in illo conjuncta sint distincte in
...ipsis sūt vna: Sed ratio formalis methis obj semper continet omnia additā particularia est communis. Sō ꝑ
...illa rōm particularem talis obj nō possunt haberi in cognitione distincta rerū distinctarū.

Quarta Sic. Quod licet methy nō consideret quidditates sub modo particularis ꝑpria
...et distincte, posset tn quidditates separatas cōsiderare non modo in vnā, sed ad sūl modo particularis con-
...fusē, et est quod conceptus aggregatus illarū tm continet, quod consideret in vnā potebit in rōnā par-
...ticularis contineri. Quod aut in particulari ꝑ conceptū aggregatū dicit Dr̄ha. Nā substantia separata cognos-
...citur quod sit substans eterna, incorporalis, intellectualis, sine magnitudine immutabilis, inalterabilis
...indivisibilis quod est ens conceptus quidem unus partes simul habens comunes soli Dei, quod si removeatur
...illud infinitū ꝑfectū completū quidē aliud intelligendū ꝑ se nullū alterū: sed unus conceptus non formatur alius in methy.
...et patet ex methy quidditates ex conceptibus substantiā, nō calidū, simplicitatē independentiā et sic de alijs.
...quæ ois sūt de consideratione methy. Sō ignoratas separate considerantur à methe nō solū in vnā
...sed in particulari quod conceptum aggregatū, qd conceptū simplicē quidditatis à proprijs de separat
...habē non possumus. QUARES. Cur methy consideret substantiā abstractus in vnā
...quod conceptū aggregatū, malech aut tm in vnā, ac videatur straqy ratio. ignoratū mālis
...est ignotus ita abstrahit à nota sunt et quod dat in alio. Nōto. Non est eadē ratio, qd dicit
...de nū methy considerare abstracta à nota et nata, maxime debet cōsiderare ea ꝑ sūt abstracta
...de nū essē et de nū rationē talia aut sunt entia separata ꝑ dnī entia diuina, entia aut mālia licet nō sint
...separabilia abstrahit à nota, sed cōsiderūm, hī et sūt in rebus natis et in particulari, et Leo, logicus et
...contrenul metha et nata, alij ideo nō est reg ratio certa.

Quod vero Methy negotium sit considerare quidditates om rerum
...in vnā et sub modo vnā ꝓbatur ꝑ auto. Arist: 3. Meth. Cap. 5. alij in hoc distinguit
...Methā à mathematē et nālē, quia methe abstrahat sui obiti ab omni mate, quod non tm verū est de obiō
...principali et de Deo et intelligentijs. Sed ēt de obiō adiuncto. Sō methy considerare rationem sui subi-
...nempe rationē Entis in inferioribus considerat in illis istā rationem sub modo abstracto à mate: sed talis est de-
...ratio quidditatis rerū est considerare sub modo vnā. Cū methy disserat ꝑ quidditates rerum sub modo vnā
...Dō. ꝓbatur Sub ea ratione ꝑtinet ad methā considerare quidditates, sub qua quidditas ꝑtinet con-
...structio intellectus et abstractio vel formalis: sed omnes quidditates malis et nalis ꝑtinet ad considerationē
...Entis. Sō omnes quidditates ꝑtinent ad considerationē methy.

Ad Argumenta in oppositum Ad ꝓmū: duo auctoritates illas exposuit:
...adducta nō amplius ꝓbant quā quod methy considerat de his rationē omnibus Entis, sed sub particulari sub
...modo tn vnā. Ad 2m in ꝓd auto. dr. in quo dat vnum simile sine obiō quia dicit nō nō aut similis, in
...et ad auto. 2 dr quicq Entis quadrāgis, species specialis vnig est simul gñe, et species specie: quare quoad
...esse, vnig sequitur gñe esse contrahibilis in comuni, sed Entis et gñis, variando hī scientiā quod esse con-
...templari sed quidditates et ꝓprias rationes scibilis. Quod tn est Arist. ꝓbat dicendo ꝑ nō est de parte ꝑ nō est
...totū gñe obj scibilis vnig est sensus, tn et totū gñe sub sibi subiecta una est scibile, et omnia vnig
...obj sensus comunia ꝑ quæ omnia sensibilia, tn tamen omnia sensibilia, sensibilium gñe.
...Ad 3m vna scientia gñis ꝓbatur circa omnes species Entis, singulæ autem scientiæ
...circa singulas species Entis. Similiter dicendū est de illa tota ex 3e et 4e. ꝑ quendam quod methy est com-

1m Meth ap.

4. Top. 2.

4 Metaph. text 5

6 metaph.

R5

per se considera metaph. subiu

QUÆSTIO SEPTIMA.

Vtrum metha sit vna scientia.

est equalit: hoc autē quod infertur est absurdum.

Qꝫ. Habity vnꝰ gñe dr ab obiō vno gñe: sed Metha non habt obiꝫ vnꝰ gñis. Gō nō ē habitꝰ vno gñe Jor pat. Cōsē nō specificatur ab obiecto Mot. Dr declaratur tñ nūq; quod assignamꝰ p obiō Metha nō ē est ens aliquod genꝰ sed transcendit omne Ō.

DICENDVM tñ est Metha esse vna frem specie, nō sed genere proximo. Pro qua:

Notandum est 1o. Quod vnitas Metha sit duplex: ꝑ entitatiua ꝙ conuenit illi

Vnitas Metha duplex

ab ihsecto gñe ē habitꝰ et quelibꝫ in intellectu. 2da specificatiua, quod alijs verant formalem. Dr priꝰ gō vnitatē diuo, quod Metha nō sit vnꝰ nūero habitꝰ vt habitꝰ iustitie vel temperantie. Dr nō est diuersorū n̄ sūb eiedē adhuc diuersi. sint habitꝰ: in Metha nō multi sunt actꝰ eiedē discretiꝰ, ꝙ a diuersis

Sūt Conclōnes vt pat. Dr tñ vnꝰ vnitatē altꝝ habituū ad vnū habitū ꝙ: quod sta declaro. Primo, obiō Metha continet in se totales, et ꝑtiales Metha, tam immediatas ꝑmarias quod mediatas seu Conclusas vltiorēs, tri habitꝰ de obiō metie vt est dr de rōne gñis ꝙ frequentat alijs contrarijs, et actualiter vnus habitꝰ hui principiorū hui Conclusionū Methaphysicalium. Metha vir. Justi plures habitꝰ partiales et certo ordine et connexione sub vno obiō comuni, collligentes, et ab huc comuni illig obiō comunicabilibꝰ dependentes: ꝙ unitas totius scientiꝫ Metha vt est habitꝰ in intellectu, pōt esse unitate numerali ꝑfectiua vt pat; ior nō quia sit unitas aggregationis vel collectionis ppter hoc ordinem attributionis et dependentiæ.

Nota 2o. Quod unitas specificatiua seu formalis sit duplex in habit. Metha. Alia

Unitas specifica seu formalis duplex

ē inferna habitꝰ in ipso habitu, alia exterior ab obiō. Prior unitas nobis est ignota quidditatiue, dorum Metha sicut et quamlibet alia scientia habere unitatem formalem ab obiō: et hoc in simili patet de relationibꝰ ꝙ distinguūtur ꝑ ꝓpria et intrinseca differentia, ꝙa hi Metha nobis sunt ignotæ, et terminis ad quos dr ordinē corpis, relationes sunt distinguuntur ꝙ terminorū ꝓprias distinctas. Metha igr ut distinctā specificatiue ab obiecto sūb formali formalem ab obiō, ꝙa est de uno obiō: quod igr dr modus unius obiō tot modis Metha dr una. Cōsequens Metha sit unius rationis: Duo modi unius unitatis spēi: ꝙ unitas specifica interior in ipsa Conclusionibꝰ, ita ut si Cō-

Unus obiō quot modis dr tot Metha

clusiones Metha sit eiedē rationis lit ꝙ diuersa media inferantur, dr unus obiō. et sicut Conclusiones eiedē rationis a talibꝰ dr nominatur maioris. Pro qua Unū unitate gñis ꝙ unius; hoc patet de habitibꝰ Metha dr una unitate gñis ꝙ unius. Tū modo obiō dr unum unitate gñis ꝙ unius, gñ minime obiō continet ipsa virtualiter et in actu existentia obiō inferiorū, non tñ illa entitates inferiorū ꝙantur ꝙ ratio gñis existentia obiō inferiorū, ꝙa ꝙantur ꝙ ratio ꝙ ratio sibi dr obiō unū unitate gñis ꝙ unius, sicut sil ꝙ ipse dr tali obiecto puta

Ad Argumenta in oppm Ad 1m rndeo. Licet in Methō sepiant plures
Conclusiones opis scientie, ad qđ plures habitus practicales scie assignt, Nō habito ordine ad inuicem ordinē ad unū
scitū totalem, sunt obiā partialia ad unū obiē totalem, non essentiant plures scientie practicae totales, sed una gñalis
scia gñis practica ut dictū est.

Ad 2m rndeo. Quod sunt Mathematici qđā dormientes bene scientes, et una scia, nō intelligunt quod
sit de uno obiō speciali ga Ens non est genus, sed non est dubium Methā esse unā unitate gñis practicā, nō diuersas
quod sit de obiō totali gñali, sed Ens nullo modo est genus, sed ut illi volunt per se una scientia
totalem nō sicut alia totalia inferiora, sed non p una scientia unitate gñis intelligunt una scia communis.
Ad 3m rndeo gñaliter ut exclusum similr scientia aliis inferioribus.

QUAESTIO OCTAVO

An Methā sit Practica vel Speculativa

Vq Metz quod non sit speculativa 1o. Omnis scia ordinata ad bonum operis est practica sed Methā
est huiusmodi ergo est practica. 2o. Illa scia est practica cuius cognitio ordinata ad practicandū, sed Methā
est huiusmodi ergo &c. Min ptz. Quia Methā ordinatur ad
bonum operis ordinatur ad praxim ga ad usū alterius potentie ad intellectū. Nō ptz. Quia Methā ordinatur ad
scitum habitualiter, sed non practice. 2do. Ordinare est actus scientiae practicae, sed Methā
ordinat alias ut patebit in conclone 6 capitulo quarto: ergo &c. Methā 3o. Methā est practica
ad quam non requiritur actus imperii, sed Methā ad quam non requiritur actus imperii non est in esse nāli: 3o illa scia practica ga quia non
ad quam requiritur actus imperii, sed Methā ad quam non requiritur actus imperii non est in esse nāli. Quarto. Methā est scia
practica, tantum ga est scia naturalis. Sed Methā est practica ergo Methā est practica
nō ad practicandū est speculativa ga est omnino respectu omnium, tantum est speculativa nec practica.

OPPOSITUM est Methām non esse practicam sed speculativam.

Est textus 1. Meth. q. 7. et Ente. cap. q. 11 Quod non sit practica ptz 1o. Auto. citat: 9 in Prol.
Met. Illa scia est practica quae non habet aliam ad quam ordinetur et cognitio sua ordinatur ad praxim ut de se est manifestum. Sed Methā
est huiusmodi ergo &c. Min ptz.

Advertendum est hic quod Praxis sic sumit quod opatio habitus, sed aut practica
quarum finis est ad esse artis tribus modis. 1o tanquam opus exercitij, potentie, sicut illa scia est alterius
finis nobilis intellectualis sicut scientia. 2do actus potentie ut opus quod potentia alterius, et sic exercitium
scientiales nobiles ordinantur ad scientias inferiores habitus architectonicas. 3o actus stricte et immanens operis et illa operatio
scientialis nobilis ordinatur ad scientias inferiores habitus architectonicas. Praxis ga sumit
ad quam intellectus practica extenditur quod non ita est amplificandum quia sic non practica nalia
et contra extenditur intellectus ad esse actus immanentes ad extra nec ga talis cognitio in anima est operatio
alterius potentie scilicet ea dirigendo ut sue operationes recte fiant. Et hoc modo accepta practica secundo modo
instituit definitionem a Com. in Prol. Metā sic. Praxis est opatio alterius potentie ab intellectu nali posterior
intellectione nata conformiter ei ubi recta ordo ad hoc ut perficiat ea quā de genere collocatur a Philosopho
ad praxim, sed sic, ga quod practica est alterius potentie quam intellectus, nō est ga practica et quando ea
ordinat, quod ea se tendat sed ga perficiat in alio intellectu nulla est talis ea perfectio, et quando
alterius ens quod ea se tendat sed perficiat in alio intellectu nulla est talis ea perfectio, et quando
alterius ens alio intellectu denominatur ab alia priori tunc prior alio nō erit prior: tunc ga practica est operatio
alterius potentie ab intellectu nō ga nō est ea, sed est ea quam intellectione genitus. Ergo quod practica
est nalis posterior intellectione: ergo actus potentie nec cognitus ex conscitus nō est practica practica, nō ad esse
nalis posteriorem intellectionem. Ga ut dicitur in formatus ratio, sed est quod illa opatio est libera

amor ẽst actꝰ voluntat et hꝰ consequi, ẽst prudꝫ Sꝰ Matth̃ opinio ẽst prax id, alij ita practica

Amor dꝫ

Dicto Duplicem esse amorem, qui sit omnis ultima solutatio, hoc ẽst alterꝫ actꝰ voluntat, alterꝫ conclusio ẽste, qꝫ ẽst nalis finis, ac qui non regulet totꝰ discursꝰ et hanc discursꝰ nalem persuit Obj. respe

Ordinare aliqꝫ dupliciter intelligit.

charitatꝫ finis nꝰ vo sed charitꝫ Quod ordinare aliqꝫ possit intelligi dupliciter: Vel ꝫ ordinat aliquis ad pmꝫ in ratione directiuꝫ et regulatiꝫ et sic hoc ẽst vꝝ, sed nõ falsa: vel certe ordinat aliqꝫ aliud ratione finis, et sic hoc ẽst falsa hoc ꝫ non ẽst falsa ad practica sed, sed ꝫ practica nõ solum ordinat ratione finis, sed ed in ratione efficientꝫ. Et hoc nõ intelligitur Obj. quod motiua dicunt nalꝫ agere ratione finis. sed ed in ratione efficientꝫ. Ad 2dum dicꝫ. Quod ordinare aliqꝫ ad finem, ẽst ꝫ quodammõ ordinat ea qꝫ sunt ad finẽ. Cujꝰ ratio ẽst nalꝫ agens non cognoscat, sed in ratione finis, sicut

Phisicam, et Metham sit conuenies? Dicet quod non: so Logica est
scied speculatiua et hꝫ non contingit sub aliqua istarum. Sꝫ hoc dicere est insufficiens et diminutu. Consequentia
patet. Nullꝫ vꝫ ꝓbꝫ. q. Logica nꝫ est circa partibilia nec circa agibilia ergo cognitꝫ non est practica. Sꝫ speculatiua
Ergo. Ne quidem agit Mathematica: sed ens Mobile et realiter est ens Mobile. Sꝫ Mathematica non distinguit ab aliqua istarum
quia abstrahit ens cognitum sensibile.

Dicendum est. Iesum esse scientiam speculatiuam realem. quod ꝓbo
ꝓ auct. Phys 6. metaph. cap. j. Porti. Isag. 3. q. j. et Gabrielem ubi supra q. 2. Ergo vide ꝓbatur subiecta
ꝓpria, ꝙ speculabilia et realia, de quibus possunt aliqua sciri sunt tria. Sꝫ non sunt 3 scientiæ speculatiuæ
reales et reales. Quod post manifesta, Nullꝫ vꝫ ꝓbꝫ. Nã in ista ab omnibꝫ speculabilibꝫ realibꝫ post ab
stractis, vnã communi quod est hoc ꝓpriale possibile puta vnã formã. Qꝫ de facto est aliqua scibilis possi
bilis quæ ad tales possibiles et ens mere q̃ cognitꝫ nostrum ꝓtendit ꝑ communia ex se Physica
aut est scibile vere ne ꝑtinens de rebus in quid, et est subiectum ꝓprie speculabile. Ita vera tria ingredi sunt nõ
est nata esse aliqua speculatiua scientia in aliqua ꝑ dictarum ꝙ sit in practica, et differt quæ a speculatiua, et vna
passiones eius possunt ondi de ipso ex principijs cognitis via sensus. Et sic subiectum vnius subiti scientiæ
speculatiuæ hic vnus conclusionis ꝓbabilis, nihil ꝙ pluta vnã pars ad ens.

Ad 1tum quia subiectum in vnã non est respectu ꝓprietatis ad hoc quod intellectus arta
ꝓpria speculabilia ostendat, optet describi intrinsece ꝙ sit subiectum realiter vnã scientiæ, est quod sub Ente cadat
vnã in quidditiua ꝙ ens, quia non via sensus, quin sit demonstrabiles aliæ passiones quod nõ scientia
tales et ideo nullã istarum est subiectum alterius scientiæ à Metha. Ens inquantum ens subiectum aliquis scientiæ
optet denudã ipsã ens, quin substant, et licet quodlibet ens contineat sub aliqua passiõe sibi debite de se,
tamen nõ contingit mediate vel immediate contrahatur in aliquã hic substantiã nõ potest esse ipsi subiectum: quia nõ accipitur
ipsa essentia scibilis potest aliqua istarum. Dicunt ergo subiectum Corporis et Incorporis esse ens mobile quia
incorpa est ad Methã quia Corpus vãs est, etc. nõ subiectum mouens sed passionis subiecti, ita ut
ens ꝓpria passiones subiectiue sub ratione cognitum et status iste, nec mobile sunt scibiles via sensus, concipitur
a nobis sub passionibus communibus licet ac primo sic licet ad speculãm Methã non verum est quod illa subiectum
est subiectum omnis speculatiuæ possibilis alicui intellectui potenti ipsã cognoscere sub ꝓpria ratione, quod
non nobis ꝓ statu isto. Et sicut ergo quod subiectum Corporis sit subiectum ipsi scientiæ speculatiuæ, quia
cognoscitur Physicus tanquam ipse et ꝓpria obiecta, demonstrando de illis ꝓprias passiones. et potest non
tempo ut et sic patet ad tertium antecedens

Quoad 2dam sic patet declarate Ens mobile substans corpus absolutum
consideratum inest ipsi quanto continuo et ipso discreto, mediante aut quantitate dicta ꝙ discretum quantum
ut sunt relationes fundatæ sup quanto et ens ꝙ mobile et ipsi et illæ passiones ꝙ sunt de ipsa co
gnoscibiles ex principijs cognitis via sensus. Quanto ergo cum sunt ꝓpriales by et attributes subiectum
abstracto est sufficiens obiectum cognitionis speculatiuæ distincte à cognitione Physica et Methã.
constituit scientiã Mathematicam ꝑ aut istud nõ potest intelligi alia scientia speculatiua ꝙ nõ sub aliqua istarum
continetur ens. nõ de aliquo transcendente est dicta noctis ad scibile ꝑ Methã, neq; de aliqua substantia
immaterialis aliter alia ꝑ Physicam, neq; de amendente ꝙ non continetur sub mobile mathematica. Conclusio
patet triplex scientia speculatiua

Ad 3tium in oppm Dico. quod non hæc loquamur à Phõ de scientia speculatiua
realis ꝙ considerat intentiones ꝑ abstractas à singularitate realibꝫ, et dictis de illis in quid, sic quod
excludat loquendo ꝙ est de scibilibꝫ intentionibꝫ ꝙ de nulla re ꝙ sit intentionis secundæ in ge.
Ergo ens quod sit Methã mutãdo et Physicã tractant de quidditate et differentijs ꝑ ꝙ
Mobile inquantum est ꝓpriale ens et hoc modo ens mobile: Obiectum aut est potissima subiecti motus. Mathematica

aũ sub rãone ppria quantũ.

QVAERIT. I. LOCO

Vtz Methaphysica sit vera Sapientia.

D'cdm quod non Metha est scia sõ nõ sapiẽ. Cõsa glõ ga cõpt: 8 Eth: Cap 3. vicẽ et supad
ponit ut ptes cõstitutiuas subiẽ ẽtie intellectualis.

D'ICEQUM tñ est Metham ẽse sapiẽ simplr scitu et speculatiuy more
accepitam. Hec Conclo ãnquam probetur

D'standũ jõ. Sapientie nõs dupler sumj, sumitur ñ jõ vulgi sermone pro q̃ vis determinate
habitu intellectiuo sue q̃ rectitudine quãd intellectiu ordinis de rebꝰ ordinis tantũmodo, qui consistit ex q̃sta
cõsideratione de scibilibꝰ eo plane modo quo recta ratio agẽdi solet q̃ rectitudine voluntatis q̃ ex ea ordine intellectum
consistit: 2 cõ in hac acceptione sapiẽs dr dr moralis Eth: q̃ g. sapiẽs dr ad sapiẽs est rõne diuersitatis obiectꝰ
existit: 2 cõ in hac acceptione sapiẽs dr dr moralis Eth: q̃ g. sapiẽs dr ad sapiẽs est rõne diuersitatis obiectꝰ
Sapiẽs autem cuiusq; artis dr ille qui optime in illa arte operatur. Quo modo et ars magis sumitur sapiẽs q̃ quo artifex pro-
cedens subiecta scibilia intellectualia. Habitꝰ intel
lectuales et

D'standum 2: Quod 2. Eth: ã Sth quing habitꝰ intellectuales nũ recensentur, sed sapiẽs
scientia, intellectꝰ, prudentia, et cõsilium: q̃ sic ab eis distinguuntur: intellectꝰ n, simplr, et cõsideratiue
cuiuscũq; finis circa quem artifex aliquis speculatiue, quam ille scientia sua appellat: prudẽs ñ et cõsiliatiue circa
ea quorũ finis ẽ pratica q̃ dr rectus ethicus de contingentibꝰ operabilibꝰ a nobis. Differunt aut isti habitꝰ inter se. Differũ eorũ

q̃uis sicut dr Sap: Cap 8. Cuius opa docet sobrietatem et prudentiam et iustitiam et virtutem, quibꝰ utilior est in vita hominibꝰ nihil. Si autem diuitias desiderat sapiẽtia quis quis est artifex plurimas nouit. Si prudens dirigat in actionibꝰ
sua, quis horũ omniũ est horũ fabricatrix? Si iustitias diligit, habet labores istius has virtutes fortitudinem enim et
temperantiam docet, quibus utilior nihil est in vita hominibꝰ. Si multa experientia desiderat, scit antiqua et futura
coniicit, sermonum argutias nouit, signa et prodigia priusquam fiant nouit et euentus temporum et seculorum. Ita
ergo cogitauit in se ipso recte et sic dixit intra se. Quia ab antiquo ero notus propter disciplinam meam et laudem
habebo apud multos. Quia terram replebo populis et in omni gente principabor. Timuerunt me in auditu audientes
de me et in opere multitudinis confirmabor. Quia ero in hereditate sanctis et in plenitudine electis detinebor. Hec
omnia ego cogitaui in me ipso et in sapientia mea spem habui. Hec ille. Vbi patet q̃ sapiẽtia ẽ habitꝰ intellectualis
et q̃ ad eam requirit. de rãone habitꝰ abstractissime sumpti ut merito verum sapiẽs dicatur. Quãuis dr q̃ de ratione
habitꝰ sit q̃ sit ordinatiuus ad finem. Ille tñ habitꝰ intellectualis ẽ sapiẽs q̃ ordinatiuus ad finem nobilissimum. Ille conclo.
sapiens sit scia metha est supad. Sed ex hijs habemꝰ ñ dr ad rem nr̃am tale ad illa habitꝰ et pat
inductione. Nec declarat ex dictis dr Sapiẽs ã Sth assignat jo Methe Sumj Cap 2. jo aut ex ijs sit ordinatiuus
Sth quod ex ijs regnatiua artificia et non seruilia ea nouimꝰ ea q̃ ordinatiua nõ ad sapiẽtiã. Quod ad Conditiones sa-
quod nic vulgares huic spectat. Jo quod dicit q̃ sit hec certitudinis plus quod alie conuenit hui, in qua conditione pientie ã
comprehendit eã eundẽ et declarat: et rõe q̃ ga sapiẽs signat perfectũ finem et ordinatiuum cognitionis, maxima aut
perfectio cognitionis humane quoniã ex certitudine et euidentia cognitionis, quia quod possit assignare aut nosse et ijs qui
hec quere alios docere, humana cognitio perfectior est quam cum dubitatur, aliquo sensu est imperfecta. Cuius signũ est,
ga sapiens animo nõ gerit omne quod nouit. Jo quod scitu dicit q̃ sit sapiẽs et appetibilis quia sic se
habet esse sapiens et scire aliud. Jo conclo sapiens est quod nõ ordinatiue ad aliud sed potius quod ordinatiuum aliud.
Ex his conclo. Ex cuiusquant
nos sapiẽs conuenit metha, vel sapiẽtia, Metha. Datur jõ q̃ ga metha est nobilissima scia. metha sit sapiẽs.
Probatur et assignatio sapiẽtie ã Sth ad rem nr̃am sufficiens. Quod ga metha est nobilissima scia
patet ex dictis. Quod aut sit ordinatiua aliarum patet ex hijs q̃ dicit Sth: q̃ ad illud pertinet ordinare et iudicare
ad quod pertinet finis, finis aut totius humane vite ẽ felicitas. Ergo ad sapiẽtiam pertinet de felicitate iudicare.
Quod aut ita sit patet ex hijs q̃ dicit Sth: q̃ sapiẽs dr ille qui considerat finem totius rei et bene ordinat ea q̃ sunt ad
finem. Sed ordinare et iudicare de aliquibꝰ secundum aliquam rationem altissimam pertinet ad illum habitum qui
respicit illam rationem altissimam, sicut ad architectonicam pertinet ordinare lapides, quia respicit rationem domus
quam ordinat. Et ideo architectonica dicitur ars principalissima respectu omnium artium manualium, quia ordinat
ad finem proprium artes manuales, sicut gubernatoria respectu nauigationis. Sed sapiẽtia respicit rationem altissimam
quia respicit rationem entis, quod patet ex hijs q̃ dicit Sth: q̃ ens est primum quod cadit in apprehensione simplici
intellectus, quia omnia apprehendimus per hoc quod sunt entia. Vnde oportet quod principia prima omnium
rerum cognoscibilium sint principia entis, quia non cognoscuntur nisi per hoc quod sunt entia. Et ideo sapiẽtia
est habitus principia prima omnium rerum cognoscibilium continens. Et ideo sapiẽtia est habitus principia prima omnium rerum cognoscibilium continens.
Sed quia ens diuiditur in substantiam et accidens, et substantia ens primo et per se, accidens autem ens secundo et
per aliud, ideo sapiens est habitus principia prima omnium rerum cognoscibilium continens. Et ideo sapiens

Quod ad tria corollaria attinet de sanguine sunt duo puncta Methi: una q̃ dissonat de Entis et Eno est ut ejus principia et passiones alia est q̃ tractat de aliqua peculiariter dicta scientia q̃ vocatur Quod go ad priorem partem attinet. nã est dubium methodo de ea certissima. Illa n̄ scientia est certissima q̃ maxime verificatur de prima principia q̃ ex proximis ratiocinatione demonstrat. Sed ita se habet Methi est n̄ scientia independens ab aliis principia naturæ, ex q̃bus omnia principia reliquarum scientiarum sua accipiunt. Do autem hanc partem disjunctionis esse in scientia esse certam, aut falsam esse, aut quoad nos scientia tale vel esse certissima et multis rectior Mathematicis, nec ullo modo persuadeo mihi possibile. alia enim inducit sunt ex se aptæ ad ejusmodi certissimæ cognitionis, q̃ sunt sunt perfectiora libris de magnete simplicium et abstractis, ita in eis est maior rationis et minor principiorum remotio. Ad 2ᵘᵐ respecto nij scientia talis reperiri possit q̃ maxime certa et ipsa excellens dicitur. Et ratio est sumpta ex cognitio a sensu inquam ex sensu accipit claritatem et certitudinem; quo q̃ sunt cognitio ab alio a sensu ab minoribus et erit minus certa. Quod maxime ergo est de intelligentiis nam quod ad Deum attinet, scientia quam de illo habemus est certissima, q̃a effectus ex quibus in Deo cognitionem ducimus sunt maxime sensibiles. effectus aut intelligentiarum in tantum sunt sub sensum. Quarto ad conclusionem Methi consumitur petitio q̃a Methi maxime existit in cognitione earum de quibus agit sua est de omnibus. scientia est ita q̃ eam cognoscendi. Et hic ad alia scientias sunt accommodate ad omnes in suo genere q̃ genere non eis connumerentur, q̃a alias essent non sunt ita non independentes sed subordinate sapientiæ, sicut nec sunt eis aptæ ad omnes sicut Methi, q̃ ita non esset principia universalia. Ex quo sit ut hoc scientia plene et recte dicat ens q̃ sit ens ejus existit sine ad minimum secundum esse, existit non in multis ab hac determinatis. Quod ad 3ᵘᵐ Corollario inferit Methi. hoc valet a pleno ad particulare. scientia q̃ sit de maxime scibilibus maxime q̃ntur ejus scientia est nobilis est Methi Sed non patet nã q̃ de tertia scientia esse esse, scientia magis est nobilis, ita maxime simile est de maxime scibilibus. Sed maxime q̃ntur est de tertia scientia esse esse. Non ergo illa q̃ est q̃ alia q̃ntur est scientia sit maxime scibilis ita est principia alia cognoscuntur de ejus est Methi. Denique 4ᵗᵒ Corollario sic attribuitur Methi. Illa scientia est se ad illud ut principale ad famulantem q̃ conferens cum cujus gratia agendum sit singula: sed scientia q̃ est de his principiis et causis communissimis conferens cum famulam cujus gratia agendum sit singula, q̃a conferat alia præstabilia in quorum speculatione consistit summa bonum nostri, ad quod tanquam ad finem alia bona particularia ordinary debent Sed Methi se habet ad alias ut principale et dirigens ad alias. Ex ejus ordine manet probata Corollario Methi esse simpliciter scientia.

Scientia duplex sumitur

Ad Argm in oppositum. Ad 1ᵘᵐ dico duplex esse, unum genus ad de habitu q̃ demonstrationem argumentum illud includit genera et Corollaria, quæ dicitur completa sapientia, et talis Methi de dicitur. Alio modo sumitur dicitur magis stricte pro solum ut habet q̃ potest artem Corollaria demonstrabilem. et non artem ipsa principia q̃ habitus q̃ solum et scientia est nullo modo intellectus, et in hoc sensu scientia distinguitur a sapientia quæ Methi non dicimus dicitur sapientia.

QUÆSTIONES METHAPHISICALES.

De Natura Entis.

Ens duplex sumitur

Absolut Lychanlog de Natu Methi quæst ad finem in libri sed sufficienter cognoscendo de Natu Ent quod q̃ Alio adhuc quæsto et totaliq Methi consideramus. Advertendum aut sic est. quod per illud communiter accipiendi Ent quod dicitur in Deo reale et rationis, et Ens reale in finitum et infinitum, et finitum in q̃ prædicamenta adhuc non in Ens duplex sumi possit. Nec modo ut est praticus sed ens sum, sed modo non mentale. Ens q̃ nihil, correlativ Ent particulariter accepti in hoc consistit quod sit aliqd alio exiti, seu habens realem actu essendi, vel hic et nunc existendi actuadem q̃ a quolibet distingui. Ens non q̃ nihil correlativ Ent accepti nominalit in hoc consistit quod sit Ens essendo realem de est non fictum, nec ficticium: sed vere et aptum ad realiter existendum.

Quæst.

QVAERES. Quid hoc sit esse reale vel in quo rās eius cōsistat. Dicendo duo sunt
quorū hoc explicandum. Vnus in quo cōsistat rās essentiæ, scd in quo cōsistat quod realis sit. Quoad primū attinet Nota esse in
duobus modis explicari pōt rās essentiæ. 1o in ordine ad effectū vel passionē rei. 2o in ordine ad modū quo existat
conspiciendi et loquendi. 1o modo dicimus esse essentiā id quod est de ratione alicuius primarii ōm actuum § Primus
et proprietatū ipsius cōmunium, sub qua ratione essentia de natura omnium rerum. 2o modo dicimus esse
et proprietatē ipsius cōmunium, sub qua ratione essentia de natura omnium rerum. 2o modo dicimus esse
quod de quolibet enuntiatur et per modum essentiæ vocatur. Et hoc modo essentia est id de quo quidlibet affirmando
est vel appellatur dicendo 1o est id quod est actu existendo 2o intelligitur esse in ente quod est. Quoad 1o attinet 2o tres § Essentia realis.
modos esse explicandum. 1o modo est essentia sub ratione entis realis, id est quatenus ens realis. 2o modo quatenus ens possibile. 3o quod est.
modo ad esse simpliciter exercendum. 1o modo est quidditas rei, 2o modo existentia. 3o modo proprietas. Alius modus affirmandi
Primi modi esse reale est ipsa essentia rei, quatenus ens realis. 2di modi esse reale est ipsa existentia. Tertii modi esse reale est
ipsa proprietas. Primum autem explicandum est, quia nulla est essentia, quæ possit habere principium vel causam efficientem vel finalem realem. Secundum autem explicandum est, quia in sententia Scoti nec ipsa
existentia habet causam efficientem vel finalem realem. Tertium autem explicandum est, quia in sententia Scoti nec ipsa
proprietas habet causam efficientem vel finalem realem. Primum autem explicandum est, quia in sententia Scoti nec ipsa
existentia habet causam efficientem vel finalem realem. Secundum autem explicandum est, quia in sententia Scoti nec ipsa
proprietas habet causam efficientem vel finalem realem. Tertium autem explicandum est, quia in sententia Scoti nec ipsa
existentia habet causam efficientem vel finalem realem. Primum autem explicandum est, quia in sententia Scoti nec ipsa
proprietas habet

Vnto. And. et comune scotistarum. q̃ antiquam plene est breuiter explicanda Dicit q̃ in Conclone

Conceptꝰ obiꝯ et formaleꝫ q̃ sus

1 Conceptꝰ formalis

Conclusio explicatur

2 Conceptꝰ obiectiuus.

Abstractio duplex

1 Precisiua

2 Diuisiua seu Obscuritiua

Notandum est. Quod conceptus duꝝ possit de alio conspectiue et de obiecto cognito. Prior conceptus vocatur formalis; q̃ non est aliud quã actꝰ intellectꝰ quo intellectꝰ primo et principaliter attingit obiectum. Dicitur formalis quia est forma accidentalis existens in anima educens notiones intellectuales. Posterior conceptus dicit obiectum, quod quidem determinat actum conspectiuum; vocaturq̃ obiectiuus conceptus, non quod sit intelligibile, sed quia est actus cognitus et intellectus. Nam obiectum intellectus est aliud a quo est quod subit relationem actualem intellectus cognoscentem, et intellectus actum cognitum. Quamuis q̃ non principaliter mouetur de conceptu obiectiuo. s. vt obiectum conceptum possit dici esse à conceptu informante. non tamen inferri potest quod ad formalis sit vnus; q̃ a multis simplicibus intelligibilis apta est multos actus intellectus.

Dicit in Conclone q̃ esse abstracti, abstractionem precisiuam q̃ abstractionem non aliud est precisum, aliud diuisum, abstractio precisiua vocatur illa qõ intellectus considerat unã naturam considerandã aliud cum quo illud datur in re vel cum quo de facto est. Sic Mathematicus considerando quantitatem naturalem considerat corpus in quo est quantitas; non tamen considerat corpus vt est quantitas, et de hac abstractione dicitur illud dictum. Abstractio autem non est necessaria, si quis velit abstractione phisicã ad hanc operationem intellectus, nempe ad simplicem apprehensionem in qua nõ est error, vel falsitas. Differentia autem abstractionis est illa, qm intellectus comparando vnam naturam alteri, vna quidem sua negatiua ab alia. Sunt illa in re sicut realiter distinguibilia, sicut asinus et homo puta ex natura rei existentia. Illa autem non est quasi realiter distincta a natura ex natura rei; et huic abstractioni potest subesse vera vel falsa. Vnde qõ hic dicitur de conceptu esse abstracto abstractione precisiua.

Probatur qõ nãa Conclonis de Conceptu obiectiuo, Omne primum cognitum alicui cuilibet potentiæ precise ratione eius in quo fundatur illud cognitum, precise illud cognitum. Sed ens creatum et increatum, substantia et accidens, est intelligi abstractione precisiua conceptus esse obiectiui. Ergo patet minor in omnibus aliis. Probatur maior. Nam in omnibus istis, in quibus ratio formalis est diuersa, ibi est quantitas diuersa, Nec in omnibus aliis precise cognitis, nisi ens. Sed ens est quantitas, ergo ens precise cognitum est diuersum. Probatur 2da Conclonis. Omne primum cognitum, est primum cognitum, nisi precise illud quantitas. Sed ens cognitum, est primum cognitum, nisi precise illud quantitas. Ergo ens cognitum, nisi precise illud quantitas. Probatur 3tia Conclonis. Omne primum cognitum, est primum cognitum, nisi precise illud quantitas. Sed ens cognitum, est primum cognitum, nisi precise illud quantitas. Ergo ens cognitum, nisi precise illud quantitas.

Probatur 2da Quia, vna ratio formalis conceptus aliqua sed se quam ad aliquid aliquid ratione sui intrinsece et positiue; sed ens inquantum ens est ratio intrinseca et positiua conceptus sic ens. Ergo ens inquantum ens est ratio sui conceptus. Sed non est distinctus conceptus ens, ergo ens distinctus conceptus ens. Ergo ens distinctus conceptus ens. Probatur 3tia Quia, vna ratio formalis, et vna ratio essendi, sunt idem realiter. Sed ens inquantum ens est ratio essendi. Ergo ens inquantum ens est ratio formalis. Patet minor. Nam

Ad 2um Ent aptū st intell ig. una distincta intellectionē ꝙ talis intellectio ꝑt conceptu formalis Ent, vt patet ex exp.
scotj Ent n6. Sz conceptu formalis ens st distincte ab alijs conceptis in seipsis. Ergo patet. hz g a nullo intellect
sc creato nec increato cognoscit vndiq; de sumit ab omnib ab⁹. Quare cū Ens obiectiue sumptū sup in rōne obiti vnā.
ab omnib⁹ ens de natura rei ab⁹ cognoscit: hinc g a nullo creato intellecto ꝑfecte a diuersis secundū terminū vt dicit
Scotj. Ergo 2 omnī terminū cognoscit vnū notū: sed intellectio st noti potēt cognoscendo ad obiti cognitū, et sic
Scotj. Ergo 2 omnī terminū cognoscit vnū notū: sed intellectio st noti potēt cognoscendo ad obiti cognitū, et sic vna cognitio
Scotj cognitiua terminū cognoscendo diuersa obiti. Nec sequit, ad obiti vt sic nō sequit. sed realis ad sequit, st vna
hz g a intellectio vt intellectio st vna seruata rōm nō sequit, ad obiti vt sic nō sequit. sed realis ad sequit, st vna
g a st vna ad vnū terminū sc. et fundamentū talis rōnis nō erit vna, alij st vna intellectio cognoscit vna
cognitū. Nec arg. cōcedit ex dicto inferno ad hoc clamo patebit. Et sunt hi modi argumentandi de distincte
cognitū. Nec arg. cōcedit ex dicto inferno ad hoc clamo patebit. Et sunt hi modi argumentandi de distincte
conceptu obiectiuo. Ent a qualibet alio inferiori et quam distinctiue formaliter conceptu. Ent melior st g a illo inferiori
conceptu obiectiuo. Ent a qualibet alio inferiori et quam distinctiue formaliter conceptu. Ent melior st g a illo inferiori
Neutrū recedo g ex omnibus conceptis formalibus infimi omnibus conceptis obiti. Ad 3um. Dicendū sūt sig na conceptui qui
sunt in mente, sicut illi sunt signa conceptis obiti vt dicit Phs in Perih. nō longe ab initio. Ad 4um et huic vocē sig na

Obiectis

QVAERIT PERPIS.

An Conceptus Obiectiuus Entis sit Vniuocus respectu inferiorum.

Videtur quod non. Sed contrarium dicit Philosophus in principio Methaphisicorum. Ens dicitur de substantia et accidente, et quod dicitur de substantia et accidente, dicitur univoce. Ergo Ens dicitur univoce de substantia et accidente. Sed contra est quod dicit Philosophus in principio Predicamentorum. Nullum genus est equivocum. Sed Ens est genus. Ergo Ens non est equivocum. Sed nec univocum. Quia nullum genus est univocum. Ergo Ens non est univocum. Respondeo dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice. Sed contra est quod dicit Philosophus in principio Predicamentorum. Ens dicitur multipliciter. Sed nullum univocum dicitur multipliciter. Ergo Ens non est univocum.

Respondeo dicendum quod Ens est univocum ad illa entia quae sunt genera. Cum esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, sed diversum. Et tamen esse substantiae et accidentis est unum esse specie. Unde Ens dicitur univoce de substantia et accidente. Sed non est genus. Quia esse substantiae et accidentis non est unum esse numero. Sed nec est unum esse specie. Quia esse substantiae et accidentis non est unum esse numero. Sed nec est unum esse specie. Quia esse substantiae et accidentis non est unum esse numero. Sed nec est unum esse specie.

Ad primum ergo dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad secundum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tertium dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

DIFFICVLTATES.

Videtur quod Ens sit quale communissime sumptum esse univocum Deo et creaturae, substantiae et accidenti. Respondeo.

Constat esse. Quod ita est videtur. Quia de est Physica, Logica et Ethica. Ergo Ens est univocum. Sed contra est quod dicit Philosophus in principio Metaphysicorum. Ens dicitur multipliciter. Sed nullum univocum dicitur multipliciter. Ergo Ens non est univocum. Respondeo dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad primum ergo dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad secundum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tertium dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quartum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quintum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sextum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad septimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad octavum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad nonum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad decimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad undecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad duodecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tertiumdecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quartumdecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quintumdecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sextumdecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad septimumdecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad octavumdecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad nonumdecimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumprimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumsecundum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumtertium dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumquartum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumquintum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumsextum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumseptimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumoctavum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad vicesimumnonum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumprimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumsecundum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumtertium dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumquartum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumquintum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumsextum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumseptimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumoctavum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad tricesimumnonum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumprimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumsecundum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumtertium dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumquartum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumquintum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumsextum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumseptimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumoctavum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quadragesimumnonum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumprimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumsecundum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumtertium dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumquartum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumquintum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumsextum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumseptimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumoctavum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad quinquagesimumnonum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumprimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumsecundum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumtertium dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumquartum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumquintum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumsextum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumseptimum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumoctavum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et accidentis non est unum esse numero, sed diversum. Unde Ens non dicitur univoce de substantia et accidente. Sed nec equivoce. Quia equivocum est quod nihil commune habet nisi nomen. Sed Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Et quamvis esse substantiae et accidentis non sit unum esse numero, tamen est unum esse specie. Unde Ens dicitur analogice.

Ad sexagesimumnonum dicendum quod Ens dicitur de substantia et accidente secundum quod habent esse. Esse autem substantiae et

to Alens: et hi ad hoc stat vnitas vniuersalis conceptiu ipsius genis respectiu ejusdem.

QUAERES? Vtrum Ens communissime sumptu sit vniuocu Entj realj et rationis aliquo praedicabilj modorum. Videt quod non. Quod ejr nō sit vniuocu vnius rationis Cathyssica Gbr. Alla quod est vniuocu talj vniuocationis, debet habere vnā rationē vnj, vel quibus intellectus nō concipit simplicē nō est aliquid vnā natūm sibi nō est vniuocu vniuocationis Cathyssica, ideo nō in se vniuocu Cathedine nō est vniuocu vniuocationis Cathyssica, sed ens in alijs duabus, ut sola ratione distinguitur vniuocu ens Cathedine est vniuocu vniuocationis Cathyssica Gbr. Alla ejr in nulla conceptu realj vel rationis. Quod vō non sit vniuocu vniuocationis Cathyssica Gbr. Alla ejr in nulla conceptu realj communicat nullū habet conceptū vniuocu vniuocationis Alensis: sed ens reale et vnum in nullo conceptu communicat. Sed. Qui patet ejr quod sit vniuocu materialis, sicut vniuocu est, ratione cuius vniuocatur, alij vero illi conceptij realj ut est communicat. Sed. Qui patet ejr quod sit vniuocu materialis, sicut vniuocu est, ratione cuius vniuocatur, alij vero illi conceptij realj ut est abstractij realij. Nor. ja. Sed illa ratio communis est in ipsa sicut vniuocata, alij vero illi conceptij realj ut est communis ad hoc reale et vnum in secundo modo, quod est falsum nullo modo. Ens reale et vnum sicut Entj realj et vnio communis ad hoc reale et vnum esset in secundo modo, quod est falsum nullo modo. Ens reale et vnum non sit vniuocu vniuocatione cuiusdam declarati. Quod demij hoc communis Entj realj et vnio

ga Ent sumpt in concreto dr gradatim de suis inferioribus: alij tm concreta vocant ultima de qbus dr
Ultima gr abstractio est gr nr sit ampliq; reflexiq; tm sint entia completa ipsi p se sint ab inuicem distincta alterij;
sic ab hac ponendo abstractis rationi formali seu gradatim ipsi Ent vocati Entitati. Quamuis aut ultima reflexio
& abstractio conceptus stat in Entitate & non in Ente communi dr Ent N. et alij communiter concedunt reflexionem
stricta habet in Ente, ga considerant conceptu superiorem & inferiorem. Dm sicut dr de ipso entitativo quod
conceptu dor formali se inferioribus, talis aut est conceptus Ens in Entitate: Entitas sigt ei non conducunt inferiora
vel divisiue ad illa, nr dr ut illis formalit.

QUES? Nonne dor ppria gt vna substan est Entitas. Et arg. Esse vnum multis et diversis
aut dr entitas gt ista realis quod Ent, non m̃ esse vna formalis gia Entitas ut Ent nr gt apta p̃dicari de inferioribus, non
gr est ordinem ad illa sed abstrahit a tali ordine. Porro abstractio ber ultimata Entitas ab Ente, similiq; diuina:
nitas ab hac, Humanitas a Petro et alijs similib; nulla modo supponit distinctio. Et ex natura rei Deus mi ex-
modo nre conspiciuntur, cu qua notionaliq; constituentibus pot stare quidditas Entitas ab Ente, no realis subsistentia ber
& implicat dr formalis obiectiua, ga eas formalis tm est prior ppter se quod in alio, ber n quod gt in alio et
nated sum Ent gt prius dm se conspici quod in alio. Et quibus gt manifestum cur et quo Ens dicatur communi-
jud in conceptibus et non Entitas, ga in mundo est ja ini prioritas quidditatiua Entis no aut Entitas.

Ad 2dm dicendu. Deum esse contingit esse duob. Vel re, vel nomine. Cum igr Ens dicat in recto ad
rem gt dicitur ens quod aliquo modo in sua existentia no re conceptu, seu conceptu communi in sua veritate.

QUAESTIO QUINTA.

Vtr Ens habeat aliqua principia

UTRUM quod sit ens quod esse vel velle dicit. tr in 1m Metaph. vbi docet Metaph esse ostendere
cipia rerum absoluat. Cui sit ens principia, et circa non alterius rei quod sui ipsius? hr in prima. Et 2 Metaphis
dicit gt ex tribus elementis desit principia, esse, ens dm actum sed inquantum habet vim et ordinem Ens inquantum Ens
gt ipse Causa sunt aut principia: tr in principio de Caelo ni vero meminit principiorum Ent.

Qd Cau et principia sunt idem. Sed Ens sit causa, ergo principia dr. Sed ei primo. Nor. Effectus multis debet
reddere in Cau vnde ens dr effectus omnibus. Sed ens debet reddere in Cau vnde sunt omnes. Sed gt solus Deus.

SED CONTRA th est Ens aliqua modo habere principia aliquo mo-
do non. Quam videtur intelligat.

Standum. 1o. Quod principia alia sint incomplexa quidam sunt terminus simplices et
vtes p terminos gignitur. Alia complexa quidam sunt propositiones. Et de vtrisq; hr loco citato.

Dico. 2o. De principijs incomplexis Ent posse non hr dubitatio: Est de inessendi, in
est vna obiectiua Ent includat in entitate sua principia se componentia, sint materia includit materia et forma: vnde
ens simile, an sit vna Ens vel obiectiue sumpta, vel vt gt in inferioribus sint principia gignit effectiua illud
vtq; quod sunt ipsi gt dicitur debere hr Cau effectiue similem.

Secta. 3o. Quod principium et Cau dm Theologos in rigore loquendo distinguantur
penes hoc; quod causa dicat principale esse effectu, si non durationi, saltem ex natura rei; principium vo respectu
principiati sunt sint a principio nullo modo dependentia ex natura rei: sed effectu ad esse et conservationem quod
est influxionis, principium vo non sic dependentia a principio sed absolute ab illo. Hinc inferit Theologi
quod in Deum sit principio et non causa, sunt Pr gt prius Thy. Thy aut sint a principio; sed nullo mo-
-do gt causa et creatu quia gignitur ab increato. Quamuis ga hec doctrina ab se in rigore Theologico, h dm
Theologos communiter ipsa admitt. 3 nego in prima ista duo q ab eis sumuntur. Hoc ita sit ostendit declarat. Cuius th sit quinq
principia ostendit.

DICENDUM: ga Ens inquantu Ens non hr alia prima incomplexa.

Nor. In quoq; sunt prima incomplexa illa gt composita ex talibus principijs vt de se gt manifesta: sed con-
cepta Ent vt sic gt talia nobis gt ignota. Sed nulla hr principia incomplexa. Nor. Tu ga concepta Ente vere
abstrahit absolute ab esse, ga ens, passibiliq; et mobili: Ens esse posse abeq; oij, alio intelligi. Sed nulla gt composita
Tu ga ome compositu esse sumit ab Ente et hr gt status. Sed concepta Ente no gt resolubile in alia.

DICES? Ens concipit a nobis p modu compositi et in concreto Sed hr prin.

Caũ vnitur duplꝫ intellect⁹

Falsa Cajet opinio cū Scot. Sub.

Nihil valet illa explicatio

DICES? Quamuis hoc esse sue [illegible] Ens vel illud [illegible] probat Deus
esse creatū non tñ esse ens abstracte ab hoc vel ab illo: quod vult tñ D. Thom. Sed contra. Quia impossibile est
quod in esse exāt et non hoc vel illud, ja dicta causa est impossibile, cū creatū sit modus singularis Ens. Et tñ
impossibile est quod Deus causet esse et non esse tale. Ideo ad Dicendū esse et esse tale distinguit nō rōne sed
illud sō non pōt a Deo poni esse quin ponatur tale esse, nisi a creatū sit tale esse quod ponatur esse
ja ista sunt idem re. Contra. ja vel ista est vera nimis Archimedes dicit et contrarium in praxi sed duabus ipsis idem ja
sed tale esse Deus a creatū sic esse simplē. Dicendū est ad terminū aliquē realis et tale, quo brevi
resolvi potest. Ad terminū quod est subiectum et quod dat ad sciendū quod nō Deus causat ordinatissime ac subtilissime
quasi ac Deus sibi quasi Deus, Cognoscit ens, Cognoscit quod solus impugnat Scotus) sō quod ille effectus quem dat quod Deus, quod
est ja est a solo Deo. et ja ejus intelligēt

Argumentū in scripto Cajet in explicatione. i. a breve medio esse intellectū quod: quod esse se effectus creati
quasi est ab esse quod est a solo Deo, quod solus impugnat Scotus) sō quod ille effectus quem dat quod Deus, quod
est ja est a solo Deo. et ja ejus intelligēt

QUOD ista proponit a fide, et ja per se ja est a Deo sint diversa, similē ista esse est
et esse est ja est a Deo distant plus quod Caelum a terra, in ja nay significatur tñ quod esse terminat quod ja
Deo ut quod terminat et modus quo terminat ja quia in ja non significatur agens et quia in esse aut inest agenti et quia
Deo per se ja. Caelum ja ille est divina ingenium et quia in ja non significatur agens et quia in esse aut inest agenti et quia
Deo per se ja. Caelum ja ille est divina ingenium et quia in ja non significatur agens et quia in esse aut inest agenti et quia
effectus quod omnipotentia ja quia, sic quod esse per se ja est quia effectus dei, per ja significatur agens et quia
ja quia effectus quod omnipotentia ja quia, sic quod esse per se ja est quia effectus dei, per ja significatur agens et quia
Ens ja quia solū vel tñ. Creatū per suum subiectum esse solum ja quia ja quia ja quia ja quia ja quia ja

termin. ij de unitate & ratione formali sibi. Sed in Ente sic sumpto est passio sibi dicta v. quod unitas est subiectum scie
ipsius Entis de quo debet dari demonstratio unitatis. Ens pluribus modis dicitur sibi quota tantum ad ij quibus obstat ratio unitatis sic
Ente sumpto ad passiones sibi principia cognoscendi scientifice vide christa adnotatur precedentia explicanda regulis nis

Principia complexa

Principia complexa duplicia

Principia complexa sunt duplicia alia communissima alia communia. Communissima principia dicuntur illa
regulae sunt principia per se nota immediate ad cognoscendum evidenter in qua passione sunt dicenda demonstrative
Sunt ut sunt demonstrationes. de quorum ratione dicitur ratio dicendi in ente est ratio intendi. Et ratio hoc
Quae sunt principia primo dicta. ij. illa ut in exemplis, quae passio convenit omni. Communissima principia dicuntur illa
Quae sunt principia secundo dicta. ij. illa ut in exemplis, quae passio convenit omni. Communia principia dicuntur illa
indifferenter et dicuntur ij dicti de quibus ut sic de tali quidditate sunt illa principia, impossibile est esse simul et non esse
eadem ratione non datur medium. Dicit tale esse mihi sua pace.

Complexum

Complexum. Omne complexum de compositione: sed Ens nullam de compositione non concepit. Ergo Ens simplex
non datur. Ens nullum de primo complexo. Nota. Quod sint primo sumpta sunt nulla sint actualiter compositum
vera nullum complexum quod actualem principiandi, sed ja quod est componibile in sua passionibus virtualiter in illo contenta, virtualiter
et continet principia complexa cognitionis.

Accumenta

Accumenta. Dicit unum quod dicit de nomine principio sunt duo legale et
principio complexum. sic legibet et Metth. alibi non multo post dicit. Reg. de pail illa communissima principia: aliqua non
Together. de principio exercent sunt ne sine esse in suis inferioribus, intelligi principia existentia incumbra ad esse Deus
Non sunt causae sine quibus non
Deus pat existentia quod sunt in suis inferioribus by principia existentia nam in Deus seu
ens causam.

QUAERIT SEXTO

Vtrum Ens dicatur de omnibus unius

Videtur quod sic. Ens est praedicatum omnium ut patet. Ergo praedicatur omnium. Ergo de Ente non praedicatur
omnium de omnibus singularibus nominibus de differre et propria passionibus et reliquis hostiis: sed horum sunt subiecta. Non.
quod possunt. Ens possibile quod est passio Entis formalis. Ens est impossibile et nihil prohibet vere de Ente ij de Ente
est vile de Ente nihil vere praedicatur. Quod est inconveniens: nihil est aliquod possibile vere, istud de non ente nihil sunt
Ens de ente nihil vere praedicatur. Quod est inconveniens. Deductio tunc de veritate: similiter dicendo ij de ij de primo
Ens de ente nihil vere praedicatur formaliter. Quod est inconveniens. Deductio tunc de veritate: similiter dicendo ij de ij de primo
non verum est tunc conditionem intellectus, bonum est Ens appetibile. Quod de tunc in differre omnibus singularium formaliter
et consequens omnium dicitur de illis quae non sunt. Ens nihil potentiae de differre. Ergo Ens nihil est genus huius aliquam rationem
quae non sunt possibile de differre. Ens nihil potentiae de differre. Ergo Ens nihil est genus. Ergo quod de genere illud non intelligitur
non de praedicatum de differre. Ens nihil potentiae de differre. Ergo Ens nihil est genus. Ergo quod de genere illud non intelligitur
non de praedicatum de differre. Ens nihil potentiae de differre. Ergo Ens nihil est genus. Ergo quod de genere illud non intelligitur
formaliter. Ens est illo ordine conditionem est in eius sensu quod Ens praedicatur formaliter de differre. Ens formaliter includit
in illo. Quia quod est possibile intellectu cognoscibile sibi ratione Entis quod dicitur: sed differre sunt quae ratione cognoscibilis
ab intellectu. Sed nihil ratione quae quidditatis eius habet significatum formaliter in quidditate sua inferiora existentia
dicunt genus de significato quidditatis eius. Dicitur tunc Ens non est de differre tanquam formaliter in quidditate sua
inferiora. Ens non dicit rationem. Ergo aliqua differre in quibus Ens formaliter non est. Tunc illa differre formaliter erit nihil: Ens est
Ens dicitur Causa in his de Ente et essentia. ij. Sententiarum. et Metth. ij. ij. et communia existentia.

OBIECTVM est

Quod Ens de omnibus suis inferioribus.

Ens de omnibus, ejusdem, individuis, potentiis armatis et in quibus de differre in ultimis et de suis passionibus
non sint quidditatibus dicitur. Ens ens Conditionis intelligendo.

RESPONDEO

Standum est. Subtiliter dicitur ij. ij. et. Aliud est omnium praedicari. Aliud omnium praedicabile. omnium praedicatur
praedicari. Omnium praedicari illud est quod de conceptu unius alterius multa conducit, sicut illa conducit de praedicatione
praedicari. Omnium praedicabile illud est quod de nominibus nominatis in omnium totalis, sic illud est substantia. et corporeum animatum, sine quod de nominibus
Specie sunt denominativa in omnium totalis, sic illud est substantia. et corporeum animatum, sine quod de nominibus
sic sunt omnium praedicata, omnium in praedicari est homini de subiecto praedicari non est ratione, sic quod non praedicabile
extraneum esse, et dicit ratio sua conceptus totalis includitur in ratione formali de praedicatum subiecti, sic sola quod quae
et differre praedicatur de suis inferioribus ratio sunt. Illud dicitur de omnium totalis praedicari. Reg. Phi

in Logica Cap. de Substantia ubi dicitur. Aliud est predicari essentialiter quod aliud in quo predicatur, in quo non quia possunt reperiri quod aliquid predicetur in quo non predicatur essentialiter ut patet in quinto huius. Cap. 7. nec ni quod licet nihil ponatur in quo predicatur in quo tamen ponitur in quo predicatur essentialiter quia non in aliquo subiecto essent includit.

Gna predicationis arcanda

Regula II. Dum datur formaliter arcanda est gna predicationis quo ad quid predicatur in existendo et essentiando. Predicatio existendi dicitur in formale et denominative. Formaliter in essendo et denominative essendo ingeneratione et substantiam. Generatiua in actu et contingenti. Est autem predicatio existendi qua aliquid predicatur de aliquo subiecto formaliter in quo predicatum realiter et essentialiter includitur. Denominatiua in actu et contingenti est predicatio existendi qua aliquid predicatur de aliquo subiecto denominative tantum, ut albedo est in pariete, et animal est in homine, talis est predicatio formalis existendi qua predicatum formaliter in quo predicatur realiter et essentialiter includit. Huiusmodi forme vel de forma essentiali subiecti aliquid predicatur essentialiter ut homo, vel animal, vel de essentia et de quidditate subiecti realiter et formaliter includunt. Quedam alie predicate formaliter essentialiter vel ex quidditatiua, seu quod dicitur in quid de subiecto, sunt de ente de deo et creatura, et genus de specie et species de individuo, vel ex quidditatiua quia dicuntur in quale, seu differentie de eo seu constitutiue ut rationale de homine, sed de predicatis modo inferius dictis, tria predicata formalia et substantialia subiecto nota dedicimus, quale predicatum est in primo modo dicendi infinitum

Quō. cō st dominiū differē nō differ ꝓpr ea q̄uis sīt ea q̄uidē alia differēs, nō tñ sequit̄ arg̃o
q̄ alia in simil; albedo et nigredo sunt ea q̄ differūt a nigro. nō tñ q̄ sequit̄ albedo et nigredo differūt
se et ꝓprie differūt, ita de hīs aliquid. Quia illa q̄ sunt ea diuersa et hīc in aliquo sint in quo differūt
se et ꝓprie differūt, ita de hīs aliquid. Quia illa q̄ sunt ea diuersa et hīc in aliquo sint in quo differūt
sit conceptū, nēc erit differ. sī ad hoc stat arg̃o.

Arbitr. Quō st ens in re cōpositū compositū exactū in potēa in re; vt in re cōpositū q̄ se unit
compositū ex potēa et actuali q̄ accidit q̄. vt materia ad simplicē formā. sīt ea ad ultimū ut potēa ultimam
q̄ sunt ꝓ diuersa, ita q̄uis nihil inueniat aliqd̄ aliis. Exemplū sed sīt el agnus; vt sibi ea q̄ sunt ꝓ
sit in compositū et animā intellectiua ultimate, sed in natā jam q̄ est ꝓ potēa nihil in se inducens actualitatē formalē
sit in formā ultimā q̄ nihil in sua latitudine includit potentialitatē ad plures ad ulteriorē subordinationē; q̄uod de
sit in formā ultimā q̄ nihil in sua latitudine includit potentialitatē ad plures ad ulteriorē subordinationē; q̄uod de
ꝑte formali rōnē indeuite, nisi n̄ sit aliquā. dicitur ꝑte subiectiuā sīt tūm, q̄ sit sub forma semīnē ꝓpter
ꝑte formali rōnē indeuite, nisi n̄ sit aliquā. dicitur ꝑte subiectiuā sīt tūm, q̄ sit sub forma semīnē ꝓpter
sit forma sanguīs, tanq̄ sit forma carnis. Quia sub forma organi sīt anīa; vt ꝑ anīa sit forma intellectiua
sit forma sanguīs, tanq̄ sit forma carnis. Quia sub forma organi sīt anīa; vt ꝑ anīa sit forma intellectiua
sīt aut ipsa forma intellect aliqd̄ potentialitatē et aliqd̄ actualitatē. Quod aut includat aliqd̄ potentialitatē
sīt aut ipsa forma intellect aliqd̄ potentialitatē et aliqd̄ actualitatē. Quod aut includat aliqd̄ potentialitatē
nō sit ꝓ actū et quod includat aliqd̄ nō sit ꝓ quidē. Ita et conceptus respectiuus stat ut aliqd̄ ꝓ entitate,
nō sit ꝓ actū et quod includat aliqd̄ nō sit ꝓ quidē. Ita et conceptus respectiuus stat ut aliqd̄ ꝓ entitate,
aliqd̄ ꝓ actū. Sed alter conceptus sit quia potentialitatē. vt sit conceptus finit, et alter sit sumē determinatē et actualē, vt
aliqd̄ ꝓ actū. Sed alter conceptus sit quia potentialitatē. vt sit conceptus finit, et alter sit sumē determinatē et actualē, vt
quod alter conceptus sit quia potentialitatē. vt sit conceptus finit, et alter sit sumē determinatē et actualē, vt
quod alter conceptus sit quia potentialitatē. vt sit conceptus finit, et alter sit sumē determinatē et actualē, vt
q̄ est conceptū ultimū differē. nā (includat. q̄ sit aliud tūm) sit q̄ sit ꝓ potentialē; nō sit nō est ꝓ differē
q̄ est conceptū ultimū differē. nā (includat. q̄ sit aliud tūm) sit q̄ sit ꝓ potentialē; nō sit nō est ꝓ differē
intermedijs. Consil. Quia si ultima differētialis includit sit hic ille conceptus nō differt ꝓ actualē
intermedijs. Consil. Quia si ultima differētialis includit sit hic ille conceptus nō differt ꝓ actualē
determinatē seu contracta, q̄ quod q̄ statim aliqd̄ potēale et determinable includit nō est ꝓ actualē
determinatē seu contracta, q̄ quod q̄ statim aliqd̄ potēale et determinable includit nō est ꝓ actualē
determinatē in arta. Ex quo sequit tale argū. Determinabile nō est de conceptu quidditativo determinati
determinatē in arta. Ex quo sequit tale argū. Determinabile nō est de conceptu quidditativo determinati
determinatē in arta. Ex quo sequit tale argū. Determinabile nō est de conceptu quidditativo determinati
determinatē in arta. Ex quo sequit tale argū. Determinabile nō est de conceptu quidditativo determinati
Sed sīt determinabile. differēs ultima q̄ determinans. Sed sīt nō oportet conceptus differētiæ ultimi
Sed sīt determinabile. differēs ultima q̄ determinans. Sed sīt nō oportet conceptus differētiæ ultimi
q̄ est determinabile. differēs ultima q̄ determinans. Sed sīt nō oportet conceptus differētiæ ultimi
q̄ est determinabile. differēs ultima q̄ determinans. Sed sīt nō oportet conceptus differētiæ ultimi
Ioā. Quia sicut potest nō est de q̄ statim ꝓ rōne alicuius aliq̄ est abstractū à quidditate sīt et potēale
Ioā. Quia sicut potest nō est de q̄ statim ꝓ rōne alicuius aliq̄ est abstractū à quidditate sīt et potēale
Ioā. Quia sicut potest nō est de q̄ statim ꝓ rōne alicuius aliq̄ est abstractū à quidditate sīt et potēale
Ioā. Quia sicut potest nō est de q̄ statim ꝓ rōne alicuius aliq̄ est abstractū à quidditate sīt et potēale
Sed nō sit de sit potēa et actus sic.

Scotus. Scotus in 2. dist. 3. q. 8. in resuntas ꝓbat̄ q̄ quod sit quod sit non includit aliquid
Scotus. Scotus in 2. dist. 3. q. 8. in resuntas ꝓbat̄ q̄ quod sit quod sit non includit aliquid
tatiua de differē ultimā et ꝓpriissima ꝓprie: ad quod ꝓbat arg̃o sic ad nos. aut q̄ hoc sit verū. aut sit
tatiua de differē ultimā et ꝓpriissima ꝓprie: ad quod ꝓbat arg̃o sic ad nos. aut q̄ hoc sit verū. aut sit
Sit de aliquo differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sit de aliquo differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sit de aliquo differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sit de aliquo differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sit quod sit de differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sit quod sit de differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sit quod sit de differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sit quod sit de differē ultimo. q̄ sit ꝓ nulla q̄ sit de conceptu. vel ꝓ sit sub contrario. vel erit illi ꝓ omnia
Sed declaratur hic modus. suppositō ꝓ ꝓbat. 2. nā plures tales formīs nō sit ꝓprie: quo nō quia differūt
Sed declaratur hic modus. suppositō ꝓ ꝓbat. 2. nā plures tales formīs nō sit ꝓprie: quo nō quia differūt
Sed declaratur hic modus. suppositō ꝓ ꝓbat. 2. nā plures tales formīs nō sit ꝓprie: quo nō quia differūt
Sed declaratur hic modus. suppositō ꝓ ꝓbat. 2. nā plures tales formīs nō sit ꝓprie: quo nō quia differūt
aīa forma, nō ꝓ differē ultima, vt anīa, in hoc sit plures formē ꝓmul actu sīt. vt forma carnis,
aīa forma, nō ꝓ differē ultima, vt anīa, in hoc sit plures formē ꝓmul actu sīt. vt forma carnis,
aīa forma, nō ꝓ differē ultima, vt anīa, in hoc sit plures formē ꝓmul actu sīt. vt forma carnis,
aīa forma, nō ꝓ differē ultima, vt anīa, in hoc sit plures formē ꝓmul actu sīt. vt forma carnis,
effect. ossis, nō ꝓ hoc sit una forma totalis. sed ꝓ differētias, vt sit anima intellectiua, ab aliqua formē
effect. ossis, nō ꝓ hoc sit una forma totalis. sed ꝓ differētias, vt sit anima intellectiua, ab aliqua formē
effect. ossis, nō ꝓ hoc sit una forma totalis. sed ꝓ differētias, vt sit anima intellectiua, ab aliqua formē
effect. ossis, nō ꝓ hoc sit una forma totalis. sed ꝓ differētias, vt sit anima intellectiua, ab aliqua formē
particularis ordinē attribuit in se totā. q̄ similiter hic. quia sit animal, ab anima nō intellectiua differūt
particularis ordinē attribuit in se totā. q̄ similiter hic. quia sit animal, ab anima nō intellectiua differūt
particularis ordinē attribuit in se totā. q̄ similiter hic. quia sit animal, ab anima nō intellectiua differūt
particularis ordinē attribuit in se totā. q̄ similiter hic. quia sit animal, ab anima nō intellectiua differūt
Conceptū differē. Ista igit̄ tantū vna aliqua differētia. si. sit sit q̄ dabitur de abstracto sit q̄ sit q̄ differē
Conceptū differē. Ista igit̄ tantū vna aliqua differētia. si. sit sit q̄ dabitur de abstracto sit q̄ sit q̄ differē
Conceptū differē. Ista igit̄ tantū vna aliqua differētia. si. sit sit q̄ dabitur de abstracto sit q̄ sit q̄ differē
Conceptū differē. Ista igit̄ tantū vna aliqua differētia. si. sit sit q̄ dabitur de abstracto sit q̄ sit q̄ differē
tabit. de ꝓ anima intellectiua est sit q̄ dabitur. sed differt differētia alterius sit rationalis. indicat q̄ sit q̄ generatus. et
tabit. de ꝓ anima intellectiua est sit q̄ dabitur. sed differt differētia alterius sit rationalis. indicat q̄ sit q̄ generatus. et
tabit. de ꝓ anima intellectiua est sit q̄ dabitur. sed differt differētia alterius sit rationalis. indicat q̄ sit q̄ generatus. et
tabit. de ꝓ anima intellectiua est sit q̄ dabitur. sed differt differētia alterius sit rationalis. indicat q̄ sit q̄ generatus. et
dō se illa sic in q̄. sīnt de essa anima intellectiua sit q̄ dabitur in ꝓpria sua nulla talis differt est ultimus q̄ in ea
dō se illa sic in q̄. sīnt de essa anima intellectiua sit q̄ dabitur in ꝓpria sua nulla talis differt est ultimus q̄ in ea
dō se illa sic in q̄. sīnt de essa anima intellectiua sit q̄ dabitur in ꝓpria sua nulla talis differt est ultimus q̄ in ea
dō se illa sic in q̄. sīnt de essa anima intellectiua sit q̄ dabitur in ꝓpria sua nulla talis differt est ultimus q̄ in ea
continentur plures realitates aliquando distincte; nō tales realitates q̄ sit conceptus aliqs. differt ꝓ aliqua q̄ sit
continentur plures realitates aliquando distincte; nō tales realitates q̄ sit conceptus aliqs. differt ꝓ aliqua q̄ sit
continentur plures realitates aliquando distincte; nō tales realitates q̄ sit conceptus aliqs. differt ꝓ aliqua q̄ sit
continentur plures realitates aliquando distincte; nō tales realitates q̄ sit conceptus aliqs. differt ꝓ aliqua q̄ sit
ex ꝓm aliquid generalissimū. differt tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
ex ꝓm aliquid generalissimū. differt tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
ex ꝓm aliquid generalissimū. differt tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
ex ꝓm aliquid generalissimū. differt tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
sit ma et simplex forma. Ita sit sint ibi ea plures formalitates in quarū vna. sīt. et in tota sua positiua realitate
sit ma et simplex forma. Ita sit sint ibi ea plures formalitates in quarū vna. sīt. et in tota sua positiua realitate
sit ma et simplex forma. Ita sit sint ibi ea plures formalitates in quarū vna. sīt. et in tota sua positiua realitate
sit ma et simplex forma. Ita sit sint ibi ea plures formalitates in quarū vna. sīt. et in tota sua positiua realitate
rōnem animalis. sed sīt rōnē sua in qua conuenit cū anima sensitiua. sīt. et in tota sua positiua realitate
rōnem animalis. sed sīt rōnē sua in qua conuenit cū anima sensitiua. sīt. et in tota sua positiua realitate
rōnem animalis. sed sīt rōnē sua in qua conuenit cū anima sensitiua. sīt. et in tota sua positiua realitate
rōnem animalis. sed sīt rōnē sua in qua conuenit cū anima sensitiua. sīt. et in tota sua positiua realitate
q̄ quidditatiue ab illa. Illa ꝓ differt ab illa sic accepta ꝓ tanta contenet in se q̄ dabitur sīt. et ab illa
q̄ quidditatiue ab illa. Illa ꝓ differt ab illa sic accepta ꝓ tanta contenet in se q̄ dabitur sīt. et ab illa
q̄ quidditatiue ab illa. Illa ꝓ differt ab illa sic accepta ꝓ tanta contenet in se q̄ dabitur sīt. et ab illa
q̄ quidditatiue ab illa. Illa ꝓ differt ab illa sic accepta ꝓ tanta contenet in se q̄ dabitur sīt. et ab illa
q̄ differt aliq. dō nō est simplex simplex. Ita tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
q̄ differt aliq. dō nō est simplex simplex. Ita tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
q̄ differt aliq. dō nō est simplex simplex. Ita tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
q̄ differt aliq. dō nō est simplex simplex. Ita tale nihil conceptus nō est simplex simplex, et quia differt ꝓ aliqua q̄ sit
tatiue differt ab illa. sed ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
tatiue differt ab illa. sed ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
tatiue differt ab illa. sed ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
tatiue differt ab illa. sed ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
ingnō de essa positiue et de sua differt ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
ingnō de essa positiue et de sua differt ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
ingnō de essa positiue et de sua differt ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
ingnō de essa positiue et de sua differt ꝓ assumendo a tota realitate formē. aliæ differt. sed ꝓ assumendo absolute
realitate formē. et realitas omnis intellectus ꝓ quā differt a sensitiua. et realitas animæ sensitiuæ ꝓ quā differt
realitate formē. et realitas omnis intellectus ꝓ quā differt a sensitiua. et realitas animæ sensitiuæ ꝓ quā differt
realitate formē. et realitas omnis intellectus ꝓ quā differt a sensitiua. et realitas animæ sensitiuæ ꝓ quā differt
realitate formē. et realitas omnis intellectus ꝓ quā differt a sensitiua. et realitas animæ sensitiuæ ꝓ quā differt
ab intellectiua. sed sic vltimo realitate ꝓ in formis; vel in rebus. ante differt ultimo, sic ꝓ differt ab intellectiua
ab intellectiua. sed sic vltimo realitate ꝓ in formis; vel in rebus. ante differt ultimo, sic ꝓ differt ab intellectiua
ab intellectiua. sed sic vltimo realitate ꝓ in formis; vel in rebus. ante differt ultimo, sic ꝓ differt ab intellectiua
ab intellectiua. sed sic vltimo realitate ꝓ in formis; vel in rebus. ante differt ultimo, sic ꝓ differt ab intellectiua
q̄ differt ab illa. ꝓ ab illa conceptū simplex simplicem, sīt nō realitate à qua differt tale differt includit tm
q̄ differt ab illa. ꝓ ab illa conceptū simplex simplicem, sīt nō realitate à qua differt tale differt includit tm
q̄ differt ab illa. ꝓ ab illa conceptū simplex simplicem, sīt nō realitate à qua differt tale differt includit tm
q̄ differt ab illa. ꝓ ab illa conceptū simplex simplicem, sīt nō realitate à qua differt tale differt includit tm
tinc quidditative. Ita sic differt ultima ꝓ realitas. sic nō ꝓt. Differt ultima nō est differt vt rōne soluatur
tinc quidditative. Ita sic differt ultima ꝓ realitas. sic nō ꝓt. Differt ultima nō est differt vt rōne soluatur
tinc quidditative. Ita sic differt ultima ꝓ realitas. sic nō ꝓt. Differt ultima nō est differt vt rōne soluatur
tinc quidditative. Ita sic differt ultima ꝓ realitas. sic nō ꝓt. Differt ultima nō est differt vt rōne soluatur
ꝓ quidditate. Ita sic differt ultima ꝓ realitas. sic nō ꝓt. Differt ultima nō est differt vt rōne soluatur
ꝓ quidditate. Ita sic differt ultima ꝓ realitas. sic nō ꝓt. Differt ultima nō est differt vt rōne soluatur
in conceptū quidditatiuū et quidditatiū determinabilem et determinantem, sed nō est conceptus ens quidditatiuus
in conceptū quidditatiuū et quidditatiū determinabilem et determinantem, sed nō est conceptus ens quidditatiuus
in conceptū quidditatiuū et quidditatiū determinabilem et determinantem, sed nō est conceptus ens quidditatiuus
in conceptū quidditatiuū et quidditatiū determinabilem et determinantem, sed nō est conceptus ens quidditatiuus
sunt vltima genij sīt tanta conceptū quidditatiū.

Quōd iij Ens non includit quidditatiue in passionibus suis, et consequ

non p̃dicatur in quid de illo. Vbi supponit ꝺm̃ communē sentētiā Porphirij quo dabē vna passiones, vt ipsemet dicit: q̃ Metā. lib. 3 docet, vbi vnite quod sint lineæ inquantū linea, et numerus inquantū numerus sic et alia passiones. ita sunt alię passiones hui⁹ inquantū hui⁹ est. Probā ipse mā p̃ma p̃. Quinq; p̃dicabilia sunt ꝺm̃ illud nō est de quid de tua essentia, sed tua essentia quarē passionum. Dōr manifesta ex ꝺa Porphyrij ꝺm̃ illud nō est de quid de

Ad 2dm̃ patet Confirmatioñ qđ rndr̃ ℞ qđ illud argđ nō concludit. Christ. n̄ es loco aut dispositi
vel bn̄ vitat Quer. Ad 2dm̃ Conf. Nego Ptiam / sufficit n̄ qđ sit sine determ̃ reall̃ vt sit in ꝓpo
vel n̄ sint ꝓportionalis qđ p̄ sese intelligibile a Deo, vel n̄ sit sub gđ statice et determ̃ sic sit sub
ꝓpria reall̃ vitę reali. Ad 3am̃ Conf. Deus Dne scripsit de Christo in qđ de infernalibus includit formalit̃
Christ̃ gđ statice in illis, nō vō sup̄ qđ vocat denominative, vt manifestū est in alijs scripturis et tractatibus probatis
Stā fundat. deputatens sunt pōa vita sup̄ vna / insunt ordini vitę eternę. et n̄ sol̄ nullo corpi dat in qđ, nec Christ
gratior qđ sit bō? realis modum sit finis / deputatens. ad sol̄ qđ fundat p̄ qualitat̃, q̄ illa q̄ creata.
bene nōtat, vt quale bō sit bō / et finis deputens vt Confessio hui illi ōnē sup̄ qđ sit de essentia
infinitus absolute sumpta est falsa vt patet accepta vnio Christi vbi vero. Dne sup̄ qđ creatum
est de essentia et gloriose de infinito, vel qđ. Ad vltm̃ Confirm
Deus Ens et nihil oppositum. et nihil sumitur p̄ negatione bn̄, n̄ determ̃ reall̃, nō gđ statice et formali
Diffo aut et alterum possit sit nō sint sine formalit̃ et gđ statice, sunt n̄ sine determ̃ reall̃ ad quod
aliqđ et nō nihil

QVAESTIO SEPTIMA

Vtrum inter contradictoria dari possit medium.

Vtr detur qđ sic p̄. Quia ēē et nō ēē sunt contradictoria; ꝯ inter hec p̄t medi ꝯ gratia 2
q̄ dr̃ rectio a non rectitudo vt vg. Ad 2m̃ Quarto ex hoc magis distant hec sunt plura media inter ea.
igit̃ s. infinita distant sunt infinita media inter ipsa: sed contradictoria distant in infinitū, inter contradictoria erit
media infinita, Nō obst Quia ois finita cognit intellect̃ nata / cognoscere et intellige ipsum de sed
gđ alle ꝯ sit inter contradictoria q̄ igit̃ data ratione sub contrariis. Ad 3m̃ Inter oēm relationem media est 3
relatio. Ad cuius oppositum ad inter hec p̄dicamenta nō opponitur et opposito est gđ relatio. Sed inter contradictoria est
medium relatio. Quarto ꝯ inter contradictoria nō est aliqđ medium. Ad 4m̃ qđ vel qualibet est affirmatio vel negatio. 4
Cōe est falsū p̄. Falsitas Cons. qua hec exemplo Nullus ambe: sunt sibi falsę Omne bō est alb. Et nullus bō est alb.
Ad oppositum est. Falsitas Cons. qua hec exemplo Nullus ambe: sunt sibi falsę Omne bō est alb. Et nullus bō est alb.

Dicendum est. Cum Hoc p̄. Medium et in post̄ ꝓpriamente

Inter contradictoria nullo modo dari possit medium. Ad qđ

Nota Quod medium inter aliqua sit de dre. Vel p̄ formā: vel p̄ subiectum. Medium dupl̃
Exēm̃ p̄. Ad cuius intellectum medium est forma q̄ nec media inter albū et nigrū. Exēm̃ 2m̃ Ad privationem
oppositi lapis n̄ nec est corpus nec mortuum. Primum medium participat utrumq; extremum. Quod aut dicitur de alio:
Quod utrumq; Quod igit̃ Contradictoria nullo modo sunt medium. Probatur Quoniam q̄
aliqua inest aliqui et ei opponitur nō potest simul in esse nec q̄ et nec q̄ actu: sed cuius nihil inest contra
dictio inest. Sed illud Ois / Post Contradictio est oppositio cui simul se nō sit dare medium, sed contradictoria
nullo modo sunt medio. Obiectis Ad obiecta. Ad 1m̃ Nota optimo contradictorium nō est bona q̄ nō est genus
conuenit n̄ ēē cōtradictorię inducat. q̄ simul se nō sint medio sed in forma. Ad 2dm̃ Quod dicitur
data est multiplex, ea quod negatio dati sit cōe sup̄ simul se vel q̄ et, et sit negatio q̄ dicitur. Et hoc
est sensus quod contrarius sit oppositio, nec nō inest q̄ et illud medio. Et sic nō sumitur in hac definitione
Val ē cōmuniter vt sit q̄ ea ēē simul sit medium sup̄ negatio, huius aut sensus est quod contrarius sit oppositio
cui q̄ et inest nō sibi medium, et sic nullo modo contrarius sit medium, ex quo cui medio inest ei q̄ et
ei q̄ et inest nō sibi medium. Ad 3m̃ Ad primum negatur sic cui medio inest contrario inducat et privatio oppositi, qđ patet
sic nō modo qđ p̄cedat negatur sic cui medio inest contrario inducat et privatio oppositi, qđ patet
sic nō modo qđ p̄cedat negatur sic cui medio inest contrario inducat et privatio oppositi, qđ patet
medio sed formę. Ad 4m̃ nō obstante illi medium q̄ actu sit sibi, nō cui medio nō inest
ei q̄ et, sed q̄ et simul sup̄ sit (non dabi medium) et sit quattuor negationis, ideo nō repugnat
eidem subi medium sibi et actui modo p̄cipisci

Ad Argumenta in oppos.

QVAESTIONES METAPHYSICALES
De passionibus Entis

Quoniam dubium est Vtrum de transcendentibus

Cæteza factum credule intentioni mee non debuit
obstulit ib Nouemb: q 610

M. Daniel Wilgek Art. et Philosophiæ Doctor crastina, Deo auxiliante, luce, hæc infrascripta Axiomata ad disputandum proponet.

Prima Metaphysica.

Magis Universalia pro statu isto sunt notiora nobis minus Universalibus.

Secunda Mathematica.

His Axiomatibus pro more Academico adiungit duas Quæstiones, quarum.

Prima Physica.

Utrum Intensio Qualitat. fiat per additionem gradus ad gradum, ~~an vero per maiorem vel minorem radicationem formæ in subiecto.~~

Secunda Politica

Utrum.

Sexta Metaphysica

Ens simpliciter sumptum est commune Deo et creaturis est subiectum Metaphysicae primitate adaequatitatis.

Porro.

L. Prima

V. Si aliqua creatura possunt esse vel sit aliqua anima separata realiter.

BIBLIOTH. JAGELLONICA CRACOVIENSIS

Rhus. N. 373
Str. 482.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.